

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

68'inci Birleşim 6 Nisan 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	178
II.- GELEN KÂĞITLAR	181
III.- YOKLAMA	183
IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	183
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Başkanlık Divanı olarak 8 Nisan Dünya Romanlar Günü'nü kutladıklarına ilişkin konuşması	183
V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	183,185
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>183:184,185:187</i>
1.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 8 Nisan Dünya Romanlar Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	183:184
2.- Kayseri Milletvekili Sami Dedeoğlu'nun, Kayseri'ye ilişkin gündem dışı konuşması	185:186
3.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, mültecilerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	186:187
	169

VI.- AÇIKLAMALAR**185,187,238,245,291,320**

- 1.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 185
- 2.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, AKP'nin verdiği sözü tutarak esnafa 30 bin Türk lirası faizsiz kredi uygulamasını tekrar başlatması gerektiğine ilişkin açıklaması 187
- 3.- Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in, Adana'nın Kozan ilçesinin Kayhan köyünde su arıtma tesisi nedeniyle koku olduğuna ve atık suyla sulanan bahçe ve tarlalardan dolayı ciddi bir sorun yaşandığına ilişkin açıklaması 187
- 4.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, Hükûmetin bir an evvel BAĞ-KUR primlerini makul bir seviyeye getirmesi ve ekonomiyi canlandırmak için esnafın ve küçük işletmelerin yükünü hafifletmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 188
- 5.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, Anadolu Ajansının kuruluşunun 96'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması 188
- 6.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Akhisar halkının, ilçe merkezinde kurulacağı söylenen 5 bin kişilik sığınmacı kampını istemediğine ilişkin açıklaması 188
- 7.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Amasya'nın Taşova ilçesinin sağlıkla ilgili sorunlarına ilişkin açıklaması 188:189
- 8.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanının Adana'nın tarım geleceği hakkında ne düşündüğünü ve Millî Eğitim Bakanlığının Adana'nın Aladağ ilçesi Büyüksöfözü beldesinde lise yapmak planı olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 189
- 9.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'nin Keşan ilçesindeki bazı mesire yerlerinin belirli bir bedel karşılığı özel şahıslara verilmesini doğru bir uygulama olarak görmediğine ilişkin açıklaması 189
- 10.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik çirkin ve saygısız ifadelerinden dolayı kınadığına ilişkin açıklaması 189
- 11.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in, Bursa'nın fethinin 690'ıncı yıl dönümüne ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması 190
- 12.- Sivas Milletvekili Ali Akyıldız'ın, kistik fibrozis hastalarının tedavi ve ilaç masraflarının karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması 190
- 13.- Adıyaman Milletvekili Adnan Boynukara'nın, herkesin kendi tabiatına göre davrandığına ve konuştuğuna ilişkin açıklaması 190

- 14.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerinin siyasi etik kurallarına uymadığına ve özür dilemesi gerektiğine ilişkin açıklaması 190
- 15.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, yurt dışında çalışan işçilerin emeklilik primlerini yurt dışı borçlanmasıyla ödemek istediklerinde yaşadıkları mağduriyetin giderilmesi için 5510 sayılı Kanun'da bir düzenleme yapılmasının düşünülüp düşünülmendiğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 191
- 16.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Yaylayolu köyünün içinden geçen yolun maden taşıyan kamyonlar tarafından kullanılması nedeniyle yaşanan mağduriyetin giderilmesi ve Murtaza Köyü ile Hacıabdullah kasabası arasındaki yolun yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması 191
- 17.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, çiftçilerin, ürünlerini sattıkları tüccarın KDV'sini ödememesi nedeniyle zor durumda kaldıklarına ve bir an önce bu mağduriyetin giderilmesini rica ettiğine ilişkin açıklaması 191
- 18.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Akif Yılmaz'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ahlak dışı ifadelerini şiddetle kınadığına ilişkin açıklaması 192
- 19.- Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik çirkin ve edep dışı ifadeleri nedeniyle özür dilemesi gerektiğine ve sivil toplum örgütlerinin bu olayı gündemlerine almalarını beklediğine ilişkin açıklaması 192
- 20.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerinin çarpıtılıp başka bir anlama çekildiğine ilişkin açıklaması 192:193
- 21.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı'nın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerinin siyasi tarihimizde kara bir leke olduğuna ilişkin açıklaması 193
- 22.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, dün hayatını kaybeden şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ve Cumhurbaşkanı ile AKP Grubunu, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu hakkındaki ağır eleştirileri nedeniyle kınadığına ilişkin açıklaması 193:195
- 23.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'ne ilişkin açıklaması 196

24.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'ne, AKP Hükûmetinin hukuk dışı bir şekilde sürdürdüğü sokağa çıkma yasaklarıyla uyguladığı devlet terörünün devam ettiğine ve Silopi'de yaşanan hadiselerle ilişkin açıklaması	196:197
25.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'ne ilişkin açıklaması	198
26.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'ne, terörle mücadele eden bütün güvenlik güçlerine teşekkür ettiğine, şehitlere rahmet dilediğine ve Türkiye'nin terörle mücadeleden galibiyetle çıkacağına ilişkin açıklaması	198:199
27.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Silopi'de yaşanan hadiseleri "terörle mücadele" adı altında meşrulaştırmaya çalışan, oluşturdukları yıkım tablosunu tarih önünde normalleştirmeye çalışan bir Hükûmet ve AKP pratiğiyle karşı karşıya olunduğuna ilişkin açıklaması	199:200
28.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	200:201
29.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ın, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	238
30.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Antalya Milletvekili Mehmet Günal'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	245
31.- İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın, Milliyetçi Hareket Partisi olarak İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun toplumda ayrımcılığın, kutuplaştırmanın ortadan kaldırılabileceği bir ortamın oluşmasına katkı sağlamasını ve kanunun hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması	291:292
32.- Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun insan haklarına aykırı yaklaşımları ortaya çıkaracak, Türkiye'de yaşanan bütün sorunlara karşı çözüm gücü olabilecek bir kurum hâline dönüşmesini arzuladıklarına ilişkin açıklaması	292:293
33.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun insan hakları alanında olumlu sonuçlar vermesini temenni ettiğine ilişkin açıklaması	293:294
34.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Türkiye'nin insan haklarına ilişkin standartlarını yükselteceğini ümit ettiğine ilişkin açıklaması	294:295
35.- Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan'ın, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'na katkı ve destek sağlayan tüm milletvekillerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması	295:298
36.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	320

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**202****A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

202:209

1.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, mahalle ve köy muhtarlarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/145)

202:205

2.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, arı yetiştiricileri ve bal üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/146)

205:207

3.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı ve 23 milletvekilinin, nükleer enerji santrallerinin insan sağlığı ve doğal çevreye vereceği zararlar ile dışarıya bağımlı olması nedeniyle yaratacağı her türlü zararın ve güvenlik risklerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/147)

207:209

VIII.- ÖNERİLER**209,221,226,238,245,288****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

209:214,221:225,226:236,

238:243,245:248

1.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken tarafından, Maraş'ta yapımına başlanan 25-27 bin kişilik AFAD kampının yapım amacının, bölgenin ekolojik, etnik, mezhepsel ve demografik yapısına etkilerinin ve bölge halkının kampla ilgili taleplerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 6/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

209:214,221:225,226

2.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan Ergene Nehri'ni kirleten kaynakların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/62) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

227:236,238

3.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; bastırılarak dağıtılan 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına, yine bu kısımda bulunan 186 ve 248 sıra sayılı Kanun Tasarılarının ise yine bu kısmın 3 ve 4'üncü sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

238:243,245:248

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

288:289

1.- Danışma Kurulunun, 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın ikinci bölümünde yer alan 17'nci maddesinin yeniden görüşülmesine dair Hükûmetin talebinin uygun görüldüğüne ilişkin görüşü

288:289

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR**214,226,237,243,257,285**

1.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Uğur Dilipak'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

214:215

2.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Uğur Dilipak'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

216:217

3.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

217:218

4.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

219:220

5.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

220:221

6.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

221

7.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Kahramanmaraş Milletvekili Nursel Reyhanlıoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

226

8.- Tekirdağ Milletvekili Emre Köprülü'nün, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

237

9.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

243:244

10.- Antalya Milletvekili Mehmet Günal'ın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

244:245

11.- Adana Milletvekili Seyfettin Yılmaz'ın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 28'inci maddesine bağlı (3) numaralı fıkrasıyla ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

257:258

- 12.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Adana Milletvekili Seyfettin Yılmaz'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması 258
- 13.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 30'uncu maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 285
- 14.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 285:286

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

249,258,286,289,

298,308,320,331

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

249:257,258:285,286:288,

290:291,298:303,308:319,

320:330,331:343

- 1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) 249:257,258:285,286:288, 290:291,298:300,331:343

- 2.- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/694), Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/689), Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/393), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/403), Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/899), Bursa Milletvekilleri Hüseyin Şahin ve Hakan Çavuşoğlu ile 115 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/922), Şanlıurfa Milletvekilleri Faruk Çelik ve Ahmet Eşref Fakıbaba ile 7 Milletvekilinin; Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/923) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:273) 301:303,308:319,320:330

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/619) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 186)	330
4.- Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 248)	330
5.- İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 170)	330
<i>B) YENİDEN GÖRÜŞMELERİ YAPILAN TASARILAR/TEKLİFLER (TEKRİRİ MÜZAKERE)</i>	289:290
1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (17'nci Maddesi)	289:290
XI.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER	304
1.- 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın temel kanun olarak görüşülmesinin İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında	304:307
XII.- OYLAMALAR	331
1.- (S. Sayısı: 149) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın oylaması	331:343
XIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	344
1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 2015/9 sayılı Başbakanlık Genelgesi öncesinde kamu kurum ve kuruluşlarında yapılan naklen veya açıktan atamalara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2377)	344:345
2.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, SGK'nın Erzurum'da bir hastane ile sözleşmesini uzatmamasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2412)	346:347
3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, İstanbul'da bir inşaatta yaşanan iş kazasına ve yapılan denetimlere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2413)	348:351
4.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Bursa'da Bakanlığa bağlı kurumların engelli vatandaşlar için ulaşılabilirliğine ve engelli vatandaşların istihdamına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2415)	352:353

5.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, asansör kazalarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2417)

354:356

6.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2016 yılları arasında gerçekleştirilen temsil gideri harcamalarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2732)

357:359

7.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kayıt dışı çalışan Suriyelilere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3013)

360:363

I. GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak altı oturum yaptı.

Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne,

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet İlker Çitil, Kahramanmaraş'a İstiklal Madalyası verilisinin 91'inci yıl dönümüne,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Türkiye'deki tiyatroların durumuna,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Başkanlık Divanı olarak 5 Nisan Avukatlar Günü'nü kutladıklarına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Sarp Sınır Kapısı'nda yaşanan sorunlara,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, Bursa'da metro ve otobüslerde kullanılan kartın sadece dolum cihazlarından alınabilmesi nedeniyle yaşanan sorunlara,

Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı, AKP Hükûmetinin, Kahramanmaraş'ta Alevi mahallesine, İzmir'de oylarının düşük olduğu yerlere Suriyeli göçmenleri yerleştirmesine ve mezhebi siyasete alet ederek tehlikeli bir oyun oynadığına,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Malatya'da yaşanan don felaketinin kayısı üretimini nasıl etkileyeceği konusunda ilgili kurumlardan bir açıklama beklediklerine,

İstanbul Milletvekili Didem Engin, taşeron emekçilere hak ettikleri güvenceli kadroları vermek ve hak kaybının önüne geçmek için Mecliste el birliğiyle bir çalışma gerçekleştirilmesi gerektiğine,

Sivas Milletvekili Hilmi Bilgin,

İstanbul Milletvekili Hurşit Yıldırım,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan,

Ankara Milletvekili Levent Gök,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı,

5 Nisan Avukatlar Günü'ne;

Hatay Milletvekili Serkan Topal, Hatay'ın Altınözü ilçesinde Tarıma Dayalı İhtisas (Süt) Organize Sanayi Bölgesi sınırları içerisinde kalan Altınözü Enek'teki kamulaştırma sürecine,

Sivas Milletvekili Ali Akyıldız, Sağlık Bakanını Sivas'ta hastanelerde yaşanan mobbing olayıyla ilgili çözüm bulmaya davet ettiğine,

Adana Milletvekili İbrahim Özdiş, Ceyhan Devlet Hastanesinin ne zaman bitirileceğini ve sulama birliklerinde çalışan personelin kadro belirsizliğinin ne zaman çözüleceğini öğrenmek istediğine,

Mersin Milletvekili Yılmaz Tezcan, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, polis teşkilatının kuruluşunun 171'inci yıl dönümüne ve Mersin'de açılışı yapılan 10 tesisin hayırlı olmasını dilediğine,

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı ile Vali arasındaki gerginliğe Başbakanın el koyması ve bu kavganın Balıkesir kamuoyunun gündeminden çıkartılması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer, millî eğitimde önümüzdeki yıl için oluşturulan taslak müfredatın cumhuriyet, Atatürk ilkeleri ve devrim ruhunu yok etmeyi amaçladığına,

Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan, Türkiye ile AB arasındaki anlaşma kapsamında Türkiye'ye dönen ilk grup mültecilerin durumuna,

Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve Sosyal Güvenlik Kurumunun 140 kadar kanser ilacını ödeme planının dışına çıkarmasına,

Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı kapsamındaki araştırma görevlilerinin durumuna,

Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan, Emniyet teşkilatının kuruluşunun 171'inci yıl dönümüne, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne ve iktidarın Parlamentoyu bazı yanlışları yasal hâle getirmek için kullandığına,

Mersin Milletvekili Serdal Kuyucuoğlu, Mersin Otogarı'nın bir buçuk yıldır kapalı olduğuna ve bu konuda Ulaştırma Bakanlığını göreve çağırıldığına,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, 5/4/2015 tarihinden itibaren Öcalan'a yönelik insanlık ve hukuk dışı bir ağırlatılmış tecrit konseptinin devreye konulduğuna ve 5 Nisan Avukatlar Günü'ne,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku ve 21 milletvekilinin, esnaf ve sanatkarların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri (10/142),

Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 19 milletvekilinin, Muğla'daki bazı turizm alanlarının özel şirketlere devredilmesi nedeniyle ortaya çıkan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri 500 kelimeden fazla olduğu için özeti (10/143),

Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, kamuda çalışan avukatların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri (10/144),

Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergelerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

MHP Grubunun, 31/12/2015 tarih ve 656 sayılı İstanbul Milletvekili Atila Kaya ve arkadaşları tarafından, ülkemizde birçok kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olan taşeron işçi, 4/C'li personel, geçici personel ve sözleşmeli personelin kadroya geçirilmeleri, gerekli haklarının sağlanması ve sorunlarının araştırılarak kalıcı çözümler sağlanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin,

HDP Grubunun, 25/2/2016 tarihinde Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel tarafından, Başbakanlık tarafından 17/2/2016 tarihli, (2016/4) sayılı "Millî Güvenliği Tehdit Eden Örgüt ve Yapılarla İrtibatlı Kamu Çalışanları" konulu yayınlanan Genelge'nin hukuki durumunun ve kamusal emek alanında yaratacağı tahribatın tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1240 sıra no.lu), Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 24/3/2016 tarihinde Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve arkadaşları tarafından, ülkemizde otizmin ne olduğu, belirtileri ve tedavisinin tam anlamıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (386 sıra no.lu), Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak,

Genel Kurulun 5 Nisan 2016 Salı günkü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin nerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, AKP yetkilileri ve Cumhurbaşkanının Türkiye’deki kuvvetler ayrılığını hiçe sayacak söylem ve uygulamalarının her geçen gün devam ettiğine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, HDP grup önerisine konu genelgenin idari bir acziyeti sergilediğine ve Hkmetin, terörle mücadele vizyonu geliştirmesi, terörle mücadele stratejisi oluşturması ve terörle mücadele konseptinin olması gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Sakarya Milletvekili Engin zko’un HDP grup nerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sakarya Milletvekili Engin zko, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Sakarya Milletvekili Engin zko’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şaşsına,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge’nin HDP grup nerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şaşsına,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge’nin HDP grup nerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şaşsına,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şaşsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel’in (2/734) esas numaralı, Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mehmet Akif Hamzaçebi, 31/3/2016 tarihinde grup başkan vekilleriyle yapılan toplantıda alınan karara göre bütçenin ilk ve son günkü konuşmaları ile genel başkanların konuşmaları hariç hatiplere ek süre verilmeyeceğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İ Tüzük’n 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 149), görüşmelerine devam edilerek 28’inci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 170) görüşmeleri, Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel, 5 Nisan Avukatlar Günü'ne, Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'yi andığına ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanına yönelik cinsiyetçi ifadelerini HDP Grubu olarak kabul etmediklerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 23'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Halkların Demokratik Partisine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 24'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, 6 Nisan 2016 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 23.59'da birleşime son verildi.

Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

Başkan Vekili

Ömer SERDAR

Elâzığ

Kâtip Üye

Fehmi KÜPÇÜ

Bolu

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 85

6 Nisan 2016 Çarşamba

Teklifler

1.- Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/998) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.04.2016)

2.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/999) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.04.2016)

3.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün ile 97 Milletvekilinin; Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) (Avrupa Birliği Uyum ile Anayasa Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.04.2016)

Rapor

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve Tokat Milletvekili Coşkun Çakır ile 28 Milletvekilinin; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/997), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/998), Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün; Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/999) ve İşçileri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 274) (Dağıtma tarihi: 06.04.2016) (GÜNDEME)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, mahalle ve köy muhtarlarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/145) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2015)

2.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, arı yetiştiriciliği ve bal üretimi yapan vatandaşların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/146) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2015)

3.- Mersin Milletvekili Ayтуğ Atıcı ve 23 milletvekilinin, Mersin'de kurulacak nükleer santralin vereceği olası zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/147) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2015)

6 Nisan 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşimini açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Sayın milletvekillerinin, oy düğmelerine basarak salonda bulunduklarını bildirmelerini, bu süre içerisinde elektronik sisteme giremeyen milletvekillerinin, salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise yoklama pusulalarını, görevli personel aracılığıyla, üç dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 8 Nisan Dünya Romanlar Günü münasebetiyle söz isteyen İzmir Milletvekili Özcan Purçu’ya aittir.

Buyurun Sayın Purçu.

Sayın Purçu, süreniz beş dakikadır. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mehmet Akif Hamzaçebi’nin, Başkanlık Divanı olarak 8 Nisan Dünya Romanlar Günü’nü kutladıklarına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı olarak Romanlar Günü’nü kutluyoruz.

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu’nun, 8 Nisan Dünya Romanlar Günü’ne ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Bu hafta, Dünya Romanlar Haftası, bilmeyenlere duyurulur. Kendi bölgenizde, kendi bölgelerinizde Romanları ziyaret edin, çocukları ziyaret edin, mahalleleri, lütfen, es geçmeyin bu hafta. 1990 yılında Uluslararası Roman Konferansı yapılmış ve bütün dünyada, Hindistan’dan Avrupa’ya, Amerika’ya kadar 8 Nisan, Dünya Romanlar Günü olarak kabul edilmiş ve o hafta da Dünya Romanlar Haftası olarak kabul edilmiş. Ben bir kanun teklifi verdim bu konuyla ilgili. Türkiye’de de bu günün kutlanması ve resmî gün olarak kabul edilmesiyle ilgili bir kanun teklifi verdim. Romanlar hepinize oy veriyor, sizler de bu günü, kanun teklifini kabul ederseniz Türkiye Romanları olarak çok sevineceğiz.

Sevgili kardeşlerim, yalnız şundan muzdaribiz: “Romanları hepimiz seviyoruz.” dedik ama Sayın Başkan Vekilim Naci Bostancı Bey de... O gün araştırma önergesi, teklifi verdik, Sayın Bakanımızdan da birtakım isteklerde bulunduk, “Kabul edeceğiz.” dediniz, hâlen bizi bekletiyorsunuz. Vallahi ne yapacağız bilmiyoruz. Yani bana söz verdiniz, bunu lütfen kabul edin artık. (CHP sıralarından alkışlar) Bizi niye bekletiyorsunuz, neden Romanları es geçiyorsunuz, görmezlikten geliyorsunuz? Mahallenin önünden geçiyorsunuz... Başkanım, lütfen yani.

Bakın, sevgili milletvekili arkadaşlarım, siz hiç Roman mahallesine gitmediniz mi, oy istemediniz mi, size oy vermediler mi, neden bizlerin sorunlarını, sıkıntılarını es geçiyorsunuz? “Hâlen çadırdı yaşıyoruz.” diyoruz, “Romanların yüzde 60’ı okula gitmiyor.” diyoruz, “Romanların yüzde 96’sı işsiz.” diyoruz. Efendim, bakın çiçek bile satamıyoruz artık. “Açız, yoksuluz, fakiriz.” diyoruz, hiç kimse bizim sözlerimizi dinlemiyor. Kusura bakmayın, ben nereye konuşuyorum? Türkiye Büyük Millet Meclisine. Bütün insanların rahat yaşaması için burası karar mercisi. Bizi de rahat yaşatın, biz sizden başka bir şey istemiyoruz, yat, kat istemiyoruz sizden; rahat yaşayacağız, çadırlardan bebelerimizi, dadalarımızı, analarımızı kurtaralım birlikte.

Sayın Başkan Vekilim, lütfen, bunları artık, bir an önce gelelim bir araya, bütün partiler olarak... Bütün 4 partiye sesleniyorum: Bizi de artık duyun, bizi es geçmeyin. Her gün, bakın, biz sıkıntı çekiyoruz, yaşayamıyoruz, nefes alamıyoruz. Sayın Bostancı özellikle, lütfen, bizi es geçmeyin artık, ötelemeyin.

Başka bir konuyla ilgili yine, “Strateji belgemiz yayımlanacak.” dendi, strateji belgesi yok ortada, o bakanlık öbür bakanlığa, öbür bakanlık öbür bakanlığa... Bakın, “8 Nisanda strateji belgesi açıklanacak.” dediler, ilgili bakanlıklarla, kurumlarla görüştük, sağ olsunlar, çalışmaya çalışıyorlar ama tam son ana geliyor, hemen “Kalkınma Bakanlığına gönderdik, Çalışma Bakanlığına gönderdik, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına gönderdik.” Romanların sorunlarını futbol topu gibi bir oradan oraya, bir buradan buraya; yeter artık ötelemeyin sevgili arkadaşlar.

Bakın, bir de strateji belgesini açıklarken eylem planını unutmayın. Strateji, tek başına işe yaramaz, eylem planı olacak, bütçesi olacak, ondan sonra da samimiyeti göreceğiz burada. Hükûmetten bekliyoruz: Romanlara ne zaman önem verecek, strateji belgesini ne zaman açıklayacak?

Bir de şöyle bir mesele var: Avrupa Birliğinden IPA-IV kapsamında Romanlara 9 milyon euro fon geldi. Bu 9 milyon euroluk fonu bakanlık özel bir şirkete ihale etti, altı ay oldu proje başladı, herkes maaş alıyor, 9 milyon euro çatır çatır gidiyor. Roman mahallesine gelip de “Efendim, biz proje uyguluyoruz, Roman çocuklarına etütövləri yapalım, Roman çocuklarına, ailelerine konut yapalım.” diyen yok. 9 milyon euronun yüzde 90’ı nereye gidiyor biliyor musunuz? İnsan kaynaklarına ve toplantı giderlerine. Hani, Romanlara 9 milyon euronun kaç kuruşunu harcadık, biri gelsin burada bize anlatsın. Böyle planlama olmaz. Bunu da bakanlık planladı. Böyle planlama istemiyoruz. O 9 milyon euronun, son kuruşuna kadar Roman çocuklarına, Roman insanına, o fakire, yoksula, garibana harcanmasını istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu konuyla ilgili eğer stratejiyi açıklamayacaksanız -beş yıldan beri devam ediyor- söz veriyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi üç günde hazırlayacak strateji belgesini, üç günde biz hazırlayacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu arada, şehitlerimizi ve gazilerimizi saygıyla anıyorum. Şehit annelerimizi ve bu ülkede suçsuz yere ölen masum vatandaşlarımızı saygıyla anıyorum, ailelerine başsağlığı diliyorum. Bir an önce ülkemiz, inşallah, bu kötü durumdan kurtulsun, iç ve dış politikamızı, yaşanabilir, demokratik, barış, huzur içinde yaşayacağımız bir ortama çekelim. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak ne gerekiyorsa bu konuda yapmaya hazırız.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum. Sağ olun efendim. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Purçu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Özcan Bey, hoş üslubu ve kucaklayıcı tavrıyla hepimizin başının tacı. Sadece Özcan Bey değil, aynı zamanda Romanlar da başımızın tacı. Bu ülkede herkesin daha iyi, daha insani şartlarda yaşaması doğrultusunda çaba göstermek hepimizin görevi; tabii ki en başta da iktidarın, Hükûmetin görevi. AK PARTİ iktidarı da bu yönde birçok çalışma yaptı, Özcan Bey de bu çalışmaları bilir muhakkak. Parlamentoda bir araştırma grubu oluşturulması ortak önergelerle birlikte... Doğru, böyle bir teklif yapıldı, biz de değerlendireceğimizi söyledik ama aslanan, elbette Romanların şartlarını ve onları iyileştirmeye dönük çalışmalarıdır. Şundan emin olabilir, Hükûmet bu yönde birçok çalışmayı gerçekleştiriyor, bir Roman açılımı da var. Dolayısıyla “Romanları niçin eziyorsunuz?” diye sözlerinin arasında geçen ve başımızın tacı Özcan Beyin, muhtemelen biraz da temsil ettiği çevrelerin durumuna ilişkin teessürden kaynaklanan ifadesinin çok gerçek olmadığını ifade etmek isterim. İnşallah, Roman vatandaşlarımızı da daha iyi şartlarda yaşatmak için elden geleni yapmaya devam edeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Gündem dışı ikinci söz, Kayseri hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Sami Dedeoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Dedeoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Kayseri Milletvekili Sami Dedeoğlu'nun, Kayseri'ye ilişkin gündem dışı konuşması

SAMİ DEDEOĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Yarın akşam idrak edeceğimiz üç ayların başlangıcı olan Regaip Kandili'nizi tebrik ediyorum.

Nusaybin ve Yüksekova'da teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan 3 yiğidimizi Kayseri'de ebedî istirahatate uğurladık. Milletimizin hiç şüphesi olmasın, devletimizin ve Hükûmetimizin terörlere mücadele, bunların kökünü kurutana kadar devam edecektir. Bugüne kadar terör nedeniyle hayatını kaybeden askerimize, polisimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar, aile ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anadolu'nun kadim şehri Kayseri'mizin cevheri, bereketi Erciyes Dağı'mız, kış sporları ve yaz turizmiyle Erciyes'in önemli bir parçası hâline getirilerek ulusal ve uluslararası spor alanlarında uzun vadede dünya şampiyonası ve hatta olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapacak dünya çapında bir kış sporları merkezi hâline gelmiştir. Erciyes Dağı'mız, tüm dünyadaki ziyaretçiler için hem ulaşım kolaylığı hem güvenlik hem de sosyal tesisleşme alanında ciddi bir fırsat sunmaktadır. Erciyes Dağı, bütün potansiyeli ortaya çıkarılarak ağırlıklı olarak kış turizmini ve ihmal edilmeyecek derecede yaz turizmi aktiviteleriyle ziyaretçileri dağa çekecek cazibe merkezi olmuştur. Erciyes Dağı'na gelecek yerli ve yabancı turistlerin öncelikle ihtiyaçlarını karşılayacak altyapı oluşturulmuş, akabinde insanlara kayak sporu dışında alternatif imkânlar sunulmuştur.

Bu planlar çerçevesinde, Kayseri'de sadece kış sporu ve turizminin yanı sıra ilkbahar ve yaz aylarında Ali Dağı'nda yamaç paraşütü, yelken kanat, model uçak gibi hava sporları yapılmaktadır. On beş yılı aşkın bir zamandır turizm sektörüne hizmet veren Ali Dağı, Türkiye ve dünyada bahsettiğim spor dallarının adını duyurmaya başlamıştır. İrtifa akışıyla, yüksekliğiyle dünyaca ünlü

Niagara Şelalelerinden daha yüksek olan Kapuzbaşı Şelalesi, millî parkçılık, dağcılık, avcılık, akarsu balıkçılığı, rafting şenlikleriyle turizm açısından önemli bir yer olmuştur. 251 kuş türünün bulunduğu Sultanazade, Afrika ile Avrupa'nın arasında göçmen kuşların kesiştiği yerdir; ilimizin önemli bir turizm potansiyelidir. Karayoluyla 10 dakika uzaklıkta bir bölgede olan Kırınardı kent ormanları, 850 metre kare yüz ölçümüyle spor ve yürüyüş alanlarına sahip olması nedeniyle Kayseri'mizin örnek gösterilecek bir doğa şehridir. Yani ilkbahar ve yaz dönemlerinde tüm yerli ve yabancı misafirlerimizi Kayseri'ye bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde maalesef çok tanınmayan yöresel bir bitkimiz olan gilaburuyu tanıtmak istiyorum. Üzümü andıran gilaburu, Türkiye'de sadece Kayseri ve yöresinde, Bünyan ilçesinde yetişmektedir. Bilimsel çalışma ışığında gilaburunun faydalarını sizlere kısaca arz etmek isterim: Böbrek çalışmasını artırır, böbrek taşlarını düşürür, idrarı söktürür, kabızlığı önler, prostata karşı çok faydalıdır, bağışıklık sistemini güçlendirir, yaşlanmanın etkisini geciktirir, sakinleştirici etkisiyle uykusuzluğu giderir, kolesterolün düşürülmesinde etkili olur, kanser tümörlerini azaltmada etkilidir, çeşitli kadın hastalıkları ve bebek düşürmelerin önlenmesinde etkilidir. Yüksek tansiyon, sara nöbetleri, astım hastalıklarında etkilidir, safra kesesi ve karaciğer hastalıklarına karşı iyi gelmektedir, kalp ve damar hastalıklarının tedavisinde etkilidir, C vitamini deposu, antioksidandır.

Sözlerime son verirken hepinizi saygı, sevgi, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Dedeoğlu.

Gündem dışı üçüncü söz, mültecilerin sorunları hakkında söz isteyen Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'e aittir.

Buyurun Sayın Bilgen. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

3.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, mültecilerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

AYHAN BİLGEN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, biraz sonra devam edeceğimiz İnsan Hakları Kurumu dolayısıyla ayrımcılığa dair Özcan Bey'in çok haklı, çok yerinde konuşmasına bir göndermede bulunmak istiyorum. İnsan hakları savunucuları, biraz ironi olarak, Romanlara yönelik ayrımcılığa dikkat çekmek için derler ki: “Biz, Romanlar, Ermeniler ve Kürtler arasında ayrımcılık yapmayız.” Yani sınırim mesaj alınmıştır.

Değerli milletvekilleri, yarın recep ayına gireceğiz. Recep ayı, barbar, savaşçı Arap kabilelerinin bile kan dökmeyi durdurdukları haram aylardan dördüncüsüdür. Bu ay savaşmamak, kan dökmemek, o toplumda bile, o düzeyde, o seviyede bile bir ölçü, bir insani değer olarak kabul edilmiştir. Bugün -televizyonlarınızda muhtemelen çoğunuz izlemiştir- bir Suriyeli çocuk pide çaldığı için lince uğradı, dövüldü. Bu olayı sadece kişisel bir kusur, kişisel bir hata olarak mı ele alacağız, yoksa bu, toplumsal olmanın ötesinde siyasal bir anlam ifade ediyor mu? Tabii ki bu görüntü, belki, ekranlara yansımayan yüzlerce örnekten sadece bir tanesi; organ mafyasının eline düşen mülteci çocuklar, fuhuş sektörünün eline düşen kadınlar, günlük 5 liraya çalıştırılan çocuk işçiler gibi bu işin başka toplumsal boyutları da var. Ama bizim, galiba, bu işi sadece toplumun ahlaki değerleri üzerinden tartışmak yerine, bizim bundaki payımız ne, bizim suçumuz, sorumluluğumuz ne... Böyle yüzleşmemiz gerekiyor.

Eğer, bir ülkede, mülteci sayısı -geçici sığınmacı misafir sayısı- kamplarda kalanların sayısının yaklaşık 10 katı ise, o ülkede geri kalan yüzde 90'ın nerede kaldığına, nasıl yaşadığına, hangi koşullarda hayatını devam ettirdiğine dair bir planlama yapamazsınız, bir strateji geliştiremezsiniz. Yani kürsülerden konuşursunuz ama bunun gerçek hayata yansımaları çok kolay olmaz. Dolayısıyla, galiba önce bu sorunla ilgili sıfır öngörümüzle yüzleşmemiz gerekiyor. Çünkü, hatırlayalım, bundan birkaç yıl önce, insan hakları örgütleri, ilk gelen mültecilerle ilgili görüşmeler yapmaya başlayıp olayın toplumsal travma boyutuna dikkat çekmeye başladığında, ülkeyi yönetenler diyorlardı ki: “100 bin mülteci bizim kırmızı çizgimizdir.” Şimdi kırmızı çizgiyi yaklaşık 27'ye katladık. Şimdi, bir sorunla ilgili öngörünüz

27 kat yanlışsa, orada o sorunun çözümüne, o sorunun yönetimine dair bir şey yapmanız da çok kolay, çok mümkün olmaz ve burada asıl yüzleşmemiz gerekenin Suriye politikamız olduğunu, sadece Suriye yönetimini suçlayarak, sadece oradaki yönetimin uygulamalarını sorunun sebebi gibi tarif ederek işin içinde çıkamayız.

Bakın, daha geçen hafta içerisinde, Sayın Cumhurbaşkanı, Amerika ziyareti dönüşünde hem bir taraftan üst akıldan şikâyetçi oldu hem de Suriye'deki ılımlı muhaliflerin listesinin, Türkiye'nin müttefiki Amerika'ya verildiğini ifade etti. Şimdi, bu üst akıl neresi? Suçlu sadece Suriye yönetimi ve Suriye yönetimini destekleyenler mi, yoksa Körfez ülkeleri ve onların müttefiklerinin de bu sorunun bu noktaya gelmesinde acaba payı var mı? Bu işi sadece "ensar, muhacir" tarihsel göndermesi üzerinden de çözemeyiz. Elbette çok önemli bir tarihi referanstır ama "ensar ile muhacir" arasındaki ahlaki dayanışma konjonktürel değildir. Yani dönüp "Sizi otobüslere bindirir, göndeririz, o zaman görürsünüz." diye bir dostluk, bir kardeşlik ve bir dayanışmadan söz edilemez.

Bir öneriyle bu kısa süreyi bitirmek istiyorum. Biliyorsunuz, danışmanlarının "yasama, yürütme, yargı her şey bizde" demesi üzerine Sayın Cumhurbaşkanı da akademisyenlerin, gazetecilerin vatandaşlıktan çıkartılmasını önerdi, teklif etti. Ben diyorum ki, bir adım daha ileri atın, sorunu tümünden çözün. Burada iki partinin terörle ilişkili olduğuna dair sürekli kürsüye çıkıp konuşuyorsunuz. O takdirde bu iki partiye oy veren yaklaşık yüzde 40 civarındaki seçmeni de vatandaşlıktan çıkarın, bu sorunu tümünden çözün, bu sorunu esastan bitirin. Ülke güllük gülistanlık olsun, dikensiz bir gül bahçesine dönsün. Ne mülteci sorunu kalır, ne muhalefet sorunu ne de güçler ayrılığı ve anayasa sorunu.

Herkesi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgen.

Şimdi, elektronik sisteme girerek söz talep eden milletvekillerine sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Atıcı...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, AKP'nin verdiği sözü tutarak esnafa 30 bin Türk lirası faizsiz kredi uygulamasını tekrar başlatması gerektiğine ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, AKP, seçim öncesinde esnaflara 30 bin Türk lirasına kadar faizsiz kredi kullandırma sözü verdi ve esnafın oyununu aldı. Sonrasında Bakanlar Kurulu kararıyla süreç başlatıldı, esnaf umutlandı. Esnaf kredi kooperatifleri, esnaflara yardımcı olarak gerekli araştırmaları yaptı, ekspertiz çalışmalarını yaptı, teminatları ve kefilleri inceledi ve faizsiz kredi almaya hak kazananları belirledi. Sonra, birdenbire, AKP Hükûmeti bu kredileri askıya aldı, esnafın hayalleri karardı. Sadece Mersin'de en az 5 bin esnaf, AKP yüzünden hüsrana uğradı. Bize göre söz, namustur, şereftir. Oy aldıktan sonra dönmek, mertliğe sığmaz. AKP, verdiği sözü tutmalı ve esnafa 30 bin Türk lirası faizsiz kredi uygulamasını tekrar başlatmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Türkmen...

3.- Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in, Adana'nın Kozan ilçesinin Kayhan köyünde su arıtma tesisi nedeniyle koku olduğuna ve atık suyla sulanan bahçe ve tarlalardan dolayı ciddi bir sorun yaşandığına ilişkin açıklaması

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana ili Kozan ilçesinin Kayhan köyünün, su arıtma tesisi nedeniyle çok ciddi bir koku ve atık suyla sulanan bahçe ve tarlalardan dolayı ciddi bir sorunu vardır. İlgili bakana soruyorum: Kayhan köyünün arıtma tesisinin onarılmasını ve bu konudaki sorunların giderilmesini düşünüyor musunuz? Kayhan köyünü ne zaman arıtma tesisinin pis kokusundan ve atık suların bahçelerde kullanılmasından kurtaracaksınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Engin...

4.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, Hükümetin bir an evvel BAĞ-KUR primlerini makul bir seviyeye getirmesi ve ekonomiyi canlandırmak için esnafın ve küçük işletmelerin yükünü hafifletmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizdeki işletmelerin yüzde 99,8'i KOBİ'lerden oluşuyor. Bugünkü gibi ihracatın azaldığı, turizm gelirlerinin düştüğü, büyümenin sınırlı kaldığı dönemlerde ekonominin canlanmasında esnaflar, mikro ve küçük işletmeler çok önemli bir rol oynamaktadır. Ülkemizde ise esnafımız ve küçük işletmelerimiz, kiranın, elektrik ve su faturalarının, vergilerin, istihdam maliyetlerinin yüksekliği altında ezilmekte, kâr etmek bir tarafa, sadece bankalara olan kredi faizlerini ödeyebilmek için ayakta kalma mücadelesi verir hâle gelmişlerdir. Tüm bu maliyetlere ek olarak 439 TL olan en düşük BAĞ-KUR primi, Hükümet tarafından ocak ayında yüzde 30'un üzerinde bir artışla 568 TL'ye yükseltilince çok zor duruma düşmüşlerdir. Hükümet, bir an evvel BAĞ-KUR primlerini makul bir seviyeye getirmeli ve ekonomiyi canlandırmak için esnafın ve küçük işletmelerin yükünü hafifletmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu...

5.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, Anadolu Ajansının kuruluşunun 96'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yurdumuzun zor bir dönemden geçtiği Kurtuluş Savaşı yıllarında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla kurularak milletimizin kahramanlık destanını tüm dünyaya ulaştırmayı hedeflemiş olan, aradan geçen seneler boyunca da bu misyonu kaybetmeden çalışmalarını sürdüren Anadolu Ajansı, bugün 96 yaşında. 45 ülkede 1.500'e yakın abonesi, 35 ülkede ofisi ve 86 ülkede temsilcisi bulunan, ulusal ve uluslararası arenada hızlı ve güvenilir haberlerin adresi olan Anadolu Ajansı, üst üste gerçekleştirdiği atılımlarla dünyanın gözde haber ajansları arasına ismini yazdırmıştır. Anadolu Ajansının bugünlere gelmesinde emeği olan kıymetli genel müdürlerin şahsında ve şu anki Genel Müdürümüz Şenol Kazancı'nın şahsında tüm ajans çalışanlarını tebrik eder, bu güzide kurumun 96'ncı yaşını, yıl dönümünü kutlarım.

Ayrıca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Nurlu...

6.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Akhisar halkının, ilçe merkezinde kurulacağı söylenen 5 bin kişilik sığınmacı kampını istemediğine ilişkin açıklaması

MAZLUM NURLU (Manisa) – Sayın Başkan, sığınmacılar, Avrupa'nın, Türkiye'nin ve en sonunda Manisa'nın sorunu hâline gelmiştir. Akhisar ilçe merkezinde kalan bir alana kurulacağı söylenen 5 bin kişilik sığınmacı kampını Akhisar halkı istememektedir. Halkımızın bu tepkisi, sığınmacıların insani şartlarda barınmalarının sağlanması ve ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla gösterilen misafirperverliğe değil, sığınmacılar üzerinden, sizin tabirinizle, AB'yle girişilen Kayseri pazarlığına Akhisar ilçemizin alet edilmesinedir. Anlaşma gereği Yunanistan'dan gönderilen 132 kişilik ilk kafilede sadece 8 Suriye vatandaşının bulunması, Türkiye'nin mülteci kampı hâline geleceği konusunda ciddi endişeler yaratmıştır. Bu nedenle sığınmacı kampının 160 bin nüfuslu Akhisar ilçemize hiçbir katkısı olmayacağı gibi, aksine, adına zarar vereceği için istenmemektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Tuncer...

7.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Amasya'nın Taşova ilçesinin sağlıkla ilgili sorunlarına ilişkin açıklaması

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Amasya'nın Taşova ilçesinin sağlık sorunundan bahsetmek istiyorum. Taşova'mızda fiziki olarak ilçe ihtiyaçlarını karşılamak kapasitesine sahip devlet hastanesi binası mevcuttur. Yine, Taşova Devlet Hastanesinin personel dağılımı cetveli incelendiğinde 1 genel cerrah, 1 kadın doğum, 1 çocuk hastalıkları, 1 dâhiliye, 2 aile hekimliği, 12 pratisyen hekim kadrosu bulunmaktadır. Ancak buna karşın

mevcut kadroya bakıldığında sadece 1 dâhiliye, 1 aile hekimi ve 7 pratisyen hekim bulunmaktadır. Merkez ve 66 köyüyle geniş bir halk kitlesine sahip Taşova ilçemizin doktor açığının derhâl kapatılması, özellikle çocuk hastalıkları ve kadın doğum uzmanı hekimlerinin atanması elzemdir. 1 Kasım öncesi verilen sözlerin tutulmasını ve Taşova Devlet Hastanesinin doktor açığının kapatılmasını rica eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Özdiş...

8.- *Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanının Adana'nın tarım geleceği hakkında ne düşündüğünü ve Millî Eğitim Bakanlığının Adana'nın Aladağ ilçesi Büyüksöfülü beldesinde lise yapmak planı olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorum, Sayın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanına. Çukurovalı çiftçilerimiz ithal karpuz nedeniyle zarara uğramaktadır. Mayıs ayında yerli hasat beklenirken, geçtiğimiz haftalarda Afrika'dan ithal karpuz piyasaya girmiş, daha mahsulünü tarladan kaldıramayan yerli üreticilerimiz rekabet gücünü kaybetmiştir. Adana'nın tarım geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz, merak ediyorum.

Yine, Millî Eğitim Bakanına bir sorum: Adana'nın Aladağ ilçesinde bulunan Büyüksöfülü beldesi, yaklaşık 3 bin nüfuslu bir yerleşime sahiptir. Civar köy ve beldelerle beraber bu nüfus 6-7 bine çıkmaktadır. Ancak, bu bölgede hiç lise bulunmamaktadır. Her gün Büyüksöfülü ve civar beldelerden servislerle 30 kilometre yol giderek Aladağ ilçe merkezindeki liseye gelen gençlerimiz büyük sıkıntı yaşamaktadır. Merkez bölge olarak nitelendirebileceğimiz Büyüksöfülü'ya lise yapmak gibi bir planınız var mıdır?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

9.- *Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'nin Keşan ilçesindeki bazı mesire yerlerinin belirli bir bedel karşılığı özel şahıslara verilmesini doğru bir uygulama olarak görmediğine ilişkin açıklaması*

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Edirne ilimiz Keşan ilçemizde Danişment, Yayla ve Mecidiye'de bulunan mesire yerlerinin kısa bir süre sonra ihaleye çıkarılarak belirli bir bedel karşılığı özel şahıslara verilmesi planlanmaktadır. Öncelikle, halkın kullanımına açık olan bu yerlerin özel şahıslara verilmesini doğru bir uygulama olarak görmediğimizi belirtmek isterim. Köylerde geçim sıkıntısı yaşayan vatandaşlarımız, tek aktivite olarak bu mesire alanlarına gitmekte, piknik yapmakta ve aileleriyle birlikte burada zaman geçirmektedirler. Bu yerlerin özel şahıslara devri durumunda köylülerimiz, doğup büyüdüğü bu alanlara artık para karşılığında girecek, daha doğrusu giremeyecektir. Akıllara hemen şu soru gelmektedir: Yoksa bu ihale süreciyle bu yerler birilerine peşkeş mi çekilmek istenmektedir? Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, Edirne'de yaptığı açılışlarda "Devlet ormancılığından millet ormancılığına geçiyoruz." sözlerini kullanmıştı. Milletten yana olmak, milletin mesire yerlerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şeker...

10.- *Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik çirkin ve saygısız ifadelerinden dolayı kınadığına ilişkin açıklaması*

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkan, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanını, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımza yönelik çirkin ve saygısız ifadelerinden dolayı kınıyorum. "Her kap, içindekini sızdırır." sözünden hareketle, yapılan bu saygısızlık Kılıçdaroğlu'nun iç dünyasındaki gerçek düşüncelerinin dışı vuruşudur.

BAŞKAN – Sayın Gözgeç...

11.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç'in, Bursa'nın fethinin 690'ıncı yıl dönümüne ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerine ilişkin açıklaması

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Bugün, Bursa'nın fethinin 690'ıncı yıl dönümü.

Bursa, Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmış, ruhu olan şehirlerimizden. 1326 yılında Orhan Gazi tarafından fethedilen Bursa, dün olduğu gibi bugün de ilmî, kültürel, sosyal, ekonomik hayatın odak noktası konumundadır.

Bursa'mız, doğal güzellikleri, tarihî geçmişi, kış turizmi, sanayisi, tarımı, sağlık turizmiyle Hükümetimizin ve belediyelerimizin yaptığı çalışmalar sonucu dünyada yaşanabilir şehirler listesinde yer alarak bu alanda Türkiye'den ilk 50'de yer alan tek şehir olmuştur, tarihî ve kültürel miras alanında yapılan yatırımlarla UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır. Bursa'mızın hak ettiği yeri almasında emekleri bulunan tüm kurum ve kuruluşları tebrik ediyorum.

Ayrıca, dün üzüldüğüm bir konuyu da buradan belirtmek istiyorum. Her fırsatta kadın haklarından, toplumsal cinsiyet eşitliğinden bahseden CHP'nin Genel Başkanının, grup toplantısında Bakanımıza karşı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akyıldız...

12.- Sivas Milletvekili Ali Akyıldız'ın, kistik fibrozis hastalarının tedavi ve ilaç masraflarının karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sivas'ın Divriği ilçesinde kistik fibrozis hastası genç bir evladımız var. Bu evladımızın hastalığının tedavisi için kullanması gereken ilacın adı "Orkambi." Bu ilacın bir aylık bedeli 68 bin lira, ailenin bunu karşılama imkânı yoktur. Sayın Sağlık Bakanımızdan burada ricam: Bu ve buna benzer birçok hastamız var, aynı şekilde tedavilerinin, ilaç masraflarının karşılanması gerekiyor. Sayın Sağlık Bakanının bu konuda umut bekleyen bu hastalarımıza destek olmasını talep ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Boynukara...

13.- Adıyaman Milletvekili Adnan Boynukara'nın, herkesin kendi tabiatına göre davrandığına ve konuştuğuna ilişkin açıklaması

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Sayın Başkan, kaba ve adaba aykırı bir üslupla söylenen sözleri duyunca aklıma İsrâ Suresi'nin 84'üncü ayeti geldi. Bu ayette yüce Allah "De ki: 'Herkes, kendi tabiatına göre davranır.'" diyor. Evet, herkes kendi tabiatına, kişiliğine göre davranır ve konuşur. Bu, ilgili kişinin sahip olduğu ahlaki düzeyin ve siyasi anlayışın dışı vurumudur. Unutmayın, birine hakaret etmek veya küçük düşürmeye çabalamak, sizi olduğunuzdan daha büyük yapmaz.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

14.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerinin siyasi etik kurallarına uymadığına ve özür dilemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Barikayihakikat, müsademeyiefkârdan tezahür eder yani hakikat güneşi, fikirlerin çatışmasından doğar. Demokrasilerde ana muhalefetin doğruyu göstermek ve teşvik etmek, yanıltan da sakındırma ödevi, güneşin doğuşuna hizmet etmelidir. Doksan yılı aşkın siyasi geçmişiyle övünen CHP'nin Genel Başkanının, dün grup toplantısında Sayın Bakanımız Sema Ramazanoğlu'na siyasi etik kurallarını yok sayan açıklaması, kadına karşı şiddet teşkil eden bir suç eğilimidir. Başta CHP Genel Başkanının eşi dâhil, CHP üyesi tüm kadınların yüzünü kızarttığı aşikârdır; milletimizi de derinden üzmüştür. Bu konuşma nedeniyle özür dilenmediği gibi, CHP Grubunda alkışlanması ve arkasında durulması, milletimiz nezdindeki yarayı derinleştirmiştir. Eminim, tüm CHP'lileri üzen bu açıklama karşısında derhâl özür dilenerek yapılacak istifa kesinlikle en doğru olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çamak...

15.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, yurt dışında çalışan işçilerin emeklilik primlerini yurt dışı borçlanmasıyla ödemek istediklerinde yaşadıkları mağduriyetin giderilmesi için 5510 sayılı Kanun'da bir düzenleme yapılmasının düşünülüp düşünülmediğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN ÇAMAK (Mersin) – Sayın Başkan, 2008 yılında 5510 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde yapılan bir değişiklikle, yurt dışında çalışan işçiler, emeklilik primlerini yurt dışı borçlanmasıyla ödemek istediklerinde yüzde 32 oranında prim ödemek durumunda. Yüzde 12,5 oranında GSS primi ödemelerine rağmen, borçlanma taleplerine tekrar bir yüzde 12,5 oranında daha GSS primi tahsil edilerek haksızlık yapılmaktadır. Oysaki 5510 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi kapsamında part-time çalışan ve eksik günlerini borçlanarak hizmetlerine saydıran kişilerden yüzde 12,5 GSS primi zaten tahsil edilmektedir. Yurt dışında zor şartlar altında çalışan vatandaşların mağduriyetten kurtulması için ilgili kanundaki bu haksızlığın düzeltilmesi düşünülüyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Güler...

16.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, Niğde'nin Yaylayolu köyünün içinden geçen yolun maden taşıyan kamyonlar tarafından kullanılması nedeniyle yaşanan mağduriyetin giderilmesi ve Murtaza Köyü ile Hacıabdullah kasabası arasındaki yolun yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜLER (Niğde) – Teşekkürler Başkanım.

Niğde merkeze bağlı eski adı “Valısa” olan tarihî Yaylayolu köyünü ziyaret ettim. Köyün içinden geçen yolun maden taşıyan kamyonlar tarafından kullanılmasıyla köy halkı mağdur durumdadır. Her gün 100'ün üzerinde kamyon köy içinden geçmektedir. Tarım faaliyet alanları, meralar, köy içme su deposu dahi kamyon geçişiyle oluşan tozun etkisi altındadır. Köylüler, yetkililere başvurmuş, çözüm için yolun köy dışına, 1 kilometre aşağı alınmasını istemişlerse de bu dilekleri bugüne kadar yerine getirilmemiştir. Köy halkı “Köyleri şehir yapacağız.” diyorlardı, köyde yaşamımızı zora soktular.” diye dert yanmaktadır. Yetkililerin bu konuyu bir an önce ele almasını diliyorum.

Ayrıca, yine ziyaret ettiğim Murtaza köyü ile Hacıabdullah kasabası arasındaki yol oldukça bozuktur. Köye ulaşım yolları yanında köy içi yollar da ulaşım engel durumdadır. Bu köylerimizin de yollarının yapılması talep edilmektedir.

Murtaza köyü-Hacıabdullah arasındaki tarihî kalenin de beş yıl önce onarılacağı sözü verildiği hâlde hiçbir işlem yapılmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yalım...

17.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, çiftçilerin, ürünlerini sattıkları tüccarın KDV'sini ödememesi nedeniyle zor durumda kaldıklarına ve bir an önce bu mağduriyetin giderilmesini rica ettiğine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Benim bildirgem, Tarım Bakanlığına.

Uşak'ta 800 civarında ve de Türkiye genelinde 80 bin çiftçinin ciddi şekilde bir sorunu vardır, şu anda ağır cezada yargılanmaktadır. Nedir bu? Ürettikleri malı tüccara satıyorlar ve de sattıktan sonra müstahsil belgesiyle tarım il müdürlüğünden prim almaktadır. Ve de bu aldıkları desteğin... Maalesef, ürünlerini sattıkları tüccar, KDV'sini ödemediğinden zor durumda kalmışlardır. Tarım il müdürlükleri, bu aldıkları desteği geri istemektedir, hatta faiziyle birlikte geri istemektedir. Burada yapılması gereken, tüccarın takibinin yapılmasıdır. Çiftçinin bu mağduriyetinin bir an önce giderilmesini rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

18.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Akif Yılmaz'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ahlak dışı ifadelerini şiddetle kınadığına ilişkin açıklaması

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun bir kadın, Meclisimizin şereflî bir üyesi ve Bakanımız olan Sayın Sema Ramazanoğlu hakkındaki iğrenç ve ahlak dışı ifadelerini buradan şiddetle kınıyorum. Bunu bir siyasi ahlaksızlık olarak nitelendiriyor ve bu konuda özellikle Meclis Başkanlığımızın, şu ana kadar milletvekillerimizin itibarını korumakla tavır koyan, bir teamül hâline getirdiği bu konudaki hassasiyetini, şu an Meclis Başkanlığımızı yürüten bir CHP'li vekil olmanıza rağmen bugüne kadarki adil tutumunuza güvenerek sizlerden bu konuda bir kınama beklediğimizi özellikle ifade etmek istiyor, Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu...

19.- Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik çirkin ve edep dışı ifadeleri nedeniyle özür dilemesi gerektiğine ve sivil toplum örgütlerinin bu olayı gündemlerine almalarını beklediğine ilişkin açıklaması

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, dün, maalesef, üzüntü ve endişeyle, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun haddini aşan talihsiz konuşmasına şahit olduk. Bu çirkin ve edep dışı sözleri, Türk siyasetinde utançla hatırlanacaktır. Kadını ötekileştirici, ayrıştırıcı ve özellikle cinsiyetçi bir dil ve söylemden öncelikle kadın olarak, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı olarak ve bir milletvekili olarak utanç duydum.

Buradan Kılıçdaroğlu'na sesleniyorum: Öncelikle kendi partisinin kadın milletvekillerinden, sonra tüm kadın milletvekillerinden, kadınlardan ve tüm halkımızdan, Genel Kurula gelip özür dilemelidir.

Ayrıca, kadına dair her türlü sorunu, olayları büyük titizlikle gündemlerine alan bazı sivil toplum örgütlerine de sesleniyorum, en kısa zamanda bu olayı gündeme almalarını bekliyorum.

Siyaset ve sivil toplum örgütü bir insanlık sınavı vermekte. Diliyor ve umuyorum ki bu sınavı başarıyla geçeriz, gelecek nesillerimize...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

20.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu'na yönelik ifadelerinin çarpıtılıp başka bir anlama çekildiğine ilişkin açıklaması

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

“Bir kereyle bir şey olmaz.” deyip Türkiye gündeminde gerçekten yer tutan Aile Bakanıyla ilgili bir göndermeyi ortaya koyarak suçlama içerisine giren AKP, “yavuz hırsız, ev sahibini bastırır” mantığıyla, hiç alakası olmayan yeni bir gündem yaratma çabası içerisinde.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ayıp ya! Ayıp, ayıp be! Bu kadar saygısızlık olmaz be!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bu davranışlarını şiddetle kınıyoruz. Konu çok başkadır.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Çocuklar istismar edildi ya!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç alakası olmayan bir davranış biçimini ortaya koymaya çalışmaktadırlar. (AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yazıklar olsun sana!

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – İşte CHP zihniyeti bu! Evet, CHP bu!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen efendim...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, önüne yatma meselesi, geçmişte kendi bakanlarının bu ülkede...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ayıp, ayıp be!

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Ayıp, ayıp!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Akşam eşinin yüzüne nasıl bakacaksın, ananın yüzüne nasıl bakacaksın, kardeşlerinin yüzüne nasıl bakacaksın?

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Ya sen önce aç sözlüğü de ne anlama geldiğine bak ya!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – ...bugün Amerika’da yargılanan, kara para aklayan, bankacılık düzenini bozan Zarrab için söylediği, onu koruma anlamında söylediği bir anlayıştır.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Bu kadar pişkinlik olmaz be! Bu kadar saygısızlık olmaz! Ayıp ya!

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Ayıplarınızı örtemezsiniz böyle, örtemezsiniz!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bunu çarpıtıp, başka bir anlama çekip gündemi ve kamuoyunu başka yöne çekip cinsiyetçi ayrımı yapmalarından dolayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – O tacizleri örtmeyeceksiniz!

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bir bayan olarak açıkçası sizden bekliyoruz böyle bir hassasiyeti hanımefendi!

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Ya siz ne demek istediğini önce bir öğrenin Genel Başkanın.

BAŞKAN – Sayın Kırçalı...

21.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı’nın, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu’na yönelik ifadelerinin siyasi tarihimize kara bir leke olduğuna ilişkin açıklaması

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun 5 Nisan Salı günü partisinin grup toplantısında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Sema Ramazanoğlu’na yönelik kullandığı sözler, aile değerlerimizi hiçe saymak olup siyasi ahlak değerlerini dikkate almamaktır. Bu sözler bir eleştiri değil; bir hakaret, bir seviyesizlik, bir karalama ve iftiradır. Bu sözler, siyasi tarihimize kara bir lekedir, edep dışı ve çok çirkin sözlerdir; sözün bittiği andır. Kemal Kılıçdaroğlu, bu çirkin sözleriyle Sadece Sayın Bakanımıza değil, tüm kadınlara da hakaret etmiştir; siyasi hayatımıza kabullenilemeyecek bir üslup ve seviyesizlik getirmiştir. Kemal Kılıçdaroğlu’nun Sayın Bakanımız ve onun şahsından kadınlarımıza yönelik kullandığı çirkin sözleri şiddetle kınıyorum.

BAŞKAN – Şimdi, söz isteyen sayın grup başkan vekillerine söz vereceğim.

Sayın Levent Gök...

22.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, dün hayatını kaybeden şehitlere Allah’tan rahmet dilediğine ve Cumhurbaşkanı ile AKP Grubunu, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu hakkındaki ağır eleştirileri nedeniyle kınadığına ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, her gün yüreğimizi sızlatan şehit haberlerini almaya devam ediyoruz. Bugün de, dün de hayatını kaybeden tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, tüm ulusumuza başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, dünden beri başlatılan bir tartışmada AKP yöneticilerinin ve grubunun sistemli bir koro hâline getirdiği konuya bugün Cumhurbaşkanı da...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Özur bekliyoruz, özür! Hem de bu kürsüde.

LEVENT GÖK (Ankara) - ...Genel Başkanımıza çok ağır bir şekilde saldırmak suretiyle tartışmaya dâhil olmuştur. 17-25 Aralık yolsuzluk operasyonlarında adı geçen o gün bir bakanın, Reza Zarrab’la ilgili söylediği...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bırak sen Zarrab’ı, sen Kılıçdaroğlu ne demiş ona bak!

LEVENT GÖK (Ankara) - ...ve “onu korumak”, “önüne set çekmek” anlamıyla ifade ettiği bir kelimeyi biz o günlerde AKP’liler gibi yorumlayamadık, yorumlamadık. O bakanın söylediklerini, Reza Zarrab’ı koruması, onun önüne set çekmek gibi değerlendirdik; AKP’lilerin bugün aklına getirdikleri konu, aklımızdan, fikrimizden bir dakika dahi geçmedi.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ayıp! Ayıp!

LEVENT GÖK (Ankara) – O gün o bakanın o sözlerine ses çıkartmayanlar, burada o bakanı akladılar, oy birliğiyle akladılar. Şimdi kalkmışlar burada, genel başkanımızın o bakanın sözüne atfen söylediği bir sözü...

AYŞE SULA KÖSEÖĞLU (Trabzon) - Ne alakası var bakanın sözüyle?

LEVENT GÖK (Ankara) - ...çarptırarak, kendilerine bir mecra açarak tacizleri, istismarları unutturacaklarını zannediyorlarsa yanılıyorlar. Önce, o bakanın o sözlerine o gün niçin karşı çıkmadıklarını, o bakanı burada nasıl akladıklarını bir anlatsınlar.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Özür dilemek de erdemlilik. O, sizde ne arar?

LEVENT GÖK (Ankara) - Genel Başkanımızın aklından fikrinden geçmeyen bir konu, hiçbir CHP’linin aklından fikrinden geçmeyen bir konu AKP’nin aklında fikrinde. Bugün de Cumhurbaşkanının aklına girmiş, Genel Başkanımıza saldırıyor, iç siyasete müdahil oluyor. Cumhurbaşkanını şiddetle kınıyorum. Genel Başkanımızın bu değerlendirmesini o günkü İçişleri Bakanının yapmış olduğu değerlendirmeyi görmezden gelerek ve ona başka bir anlam ifade etmeyen AKP Grubunun, Genel Başkanımızın şimdi o bakana atfen söylediği sözlerin üzerine atlayarak değerlendirmesini, Genel Başkanımız hakkında en ağır eleştirilerde bulunmalarını şiddetle kınıyorum. Öncelikle o bakanı kınayacaklardı, onu burada aklamayacaklardı. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ne alakası var?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Hadi oradan!

BAŞKAN - Sayın Akçay...

LEVENT GÖK (Ankara) – Burası, meydan boş değil! O bakanı akladınız burada, o bakanı akladınız. Oturun bakayım!

(AK PARTİ sıralarından “Bağırma!” sesleri, gürültüler)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yazıklar olsun sana!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri...

LEVENT GÖK (Ankara) – Kim söylüyor? Kim söylüyor? Burada oy birliğiyle akladınız o bakanı.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri lütfen efendim. Sayın grup başkan vekiline söz verdim, lütfen...

Sayın Erkan Akçay, buyurunuz lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Konuşacağım ama birazcık sükûnette fayda var Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şuraya bak! Tacizi mi unutturacaksınız, Ensar Vakfını mı unutturacaksınız? Bu, ne cüret böyle!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Akşam eşinizin yüzüne nasıl bakacaksınız, kardeşinizin yüzüne nasıl bakacaksınız?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yazıklar olsun sana!

BAŞKAN – Sayın Erkan Akçay, buyurunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Vakfı koruyorsunuz, çocukları korumuyorsunuz!

LEVENT GÖK (Ankara) – Oturun, susun bakayım! Susun! O söz söylendiği zaman konuşacaksınız.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yazıklar olsun sana!

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Başkanım susturun. Ne demek “Sen sus ya!”

Konuşman bitti, tamam, ne bağırıyorsun?

LEVENT GÖK (Ankara) – Kes sesini sen de!

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Siz niye bağırıyorsunuz?

LEVENT GÖK (Ankara) – O zaman niye konuşmuyordunuz?

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Sayın Grup Başkanı, ne demek “Sen sus!”

BAŞKAN – Sayın Erkan Akçay, başlayınız efendim siz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan...

LEVENT GÖK (Ankara) – Meydanı boş buldunuz siz. Bütün zabıtlar ortada, bütün zabıtlar!

Kendinize gelin!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Saygısızlık yapma be! Grup başkan vekiliysen grup başkan vekilisin!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bugün, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü. 6 Nisan 1909’da gazeteci Hasan Fehmi öldürülmüştü ve bu tarih de Öldürülen Gazeteciler Günü.

LEVENT GÖK (Ankara) – Kendinize gelin! Bizim aklımızdan bile geçmedi böyle bir şey! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Nasıl çarpıtıyorsunuz ya?

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Yaptığınız, ayıp!

LEVENT GÖK (Ankara) – Neden Muammer Güler için...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Önüne yatmak” ne demek ya?

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Ne demek?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Önüne yatmak” ne demek? “Korumak” demek ya!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, bir saniye efendim.

Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri...(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

Sayın milletvekilleri, bakınız, sayın grup başkan vekillerine söz verdim, sırasıyla söz talep eden bütün grup başkan vekilleri görüşlerini açıklayacaktır. Hepinizi sükûnete davet ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Çocukları koruyun önce, çocukları. Bakanı, vakfı değil; çocukları koruyun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Suçunuzla oturun bari ya!

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Yaptığınız ayıp!

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurunuz efendim...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – O laf, ancak sizin kafanızda o anlama gelir. Eğer öyleyse Muammer Güler...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Efendim, sükûnet sağlanana kadar konuşmam Sayın Başkan.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.46

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.06

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Erkan Akçay’a birleşimi kapatmadan önce söz vermiştim ancak yarım kalmıştı, daha doğrusu Sayın Akçay başlayamamıştı bile.

Buyurunuz Sayın Akçay.

23.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü’ne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü. 6 Nisan 1909 tarihinde Gazeteci Hasan Fehmi, İstanbul’da Galata Köprüsü’nde öldürülmüştü ve bugün de Öldürülen Gazeteciler Günü olarak kabul ediliyor.

Gazeteciler, temel haklardan olan haber alma hakkının, demokrasinin, özgür düşüncenin, toplumsal kaynaşmanın teminatı olan bir mesleğin mensuplarıdır. Gazetecilik, toplumların siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel hayatlarının en önemli unsurlarındandır. Bir gazetecinin öldürülmesi, bütün bu değerlere sıkılmış bir kurşundur. Bunun içindir ki öldürülen gazeteciler için acıda seçicilik yapamayız, yapmamalıyız ama maalesef, bu yapıyor.

19 Şubat 1979’da, eşiyile birlikte evine dönerken çapraz ateşle öldürülen Hürses gazetesinin sahibi Erdoğan Hançerlioğlu’nu unutmayınız; 19 Kasım 1979’da Toprak dergisinden çıkışında öldürülen Ortadoğu gazetesi yazarı İlhan Egemen Darendelioğlu’nu unutmamalıyız; 3 Aralık 1979’da pazar dönüşü sırtından vurularak öldürülen Bizim Anadolu ve Hergün gazetelerinde gazeteci Kemal Fedai Coşkuneri’i unutmamalıyız; 4 Nisan 1980’de evinin önünde, oğlunun gözlerinin önünde öldürülen gazeteci İsmail Gerçeksöz’ü unutmamamız gerekir ve 26 Ocak 2014 tarihinde partimizin İstanbul Esenyurt’taki seçim bürosuna yönelik saldırıda öldürülen gazeteci muhabir Cengiz Akyıldız’ı unutmamalıyız.

Bütün bu saydığım isimlerle birlikte, başta Uğur Mumcu, Abdi İpekçi ve Çetin Emeç olmak üzere, düşüncelerini kaleme döken, mesleğini en iyi şekilde icra etmeye çalışan ve mesleğinin kurbanı olan gazetecileri rahmetle anıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akçay.

Sayın Baluken...

24.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü’ne, AKP Hükümetinin hukuk dışı bir şekilde sürdürdüğü sokağa çıkma yasaklarıyla uyguladığı devlet terörünün devam ettiğine ve Silopi’de yaşanan hadiselerle ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biz de 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü vesilesiyle, Türkiye’de sadece gazetecilik yaptığı için katledilen bütün gazetecileri burada saygıyla anmak istiyoruz.

Uğur Mumcu, Abdi İpekçi, Ahmet Taner Kışlalı, Çetin Emeç, Musa Anter, Metin Göktepe, Hüseyin Deniz, Hrant Dink ve son olarak, Cizre’de vahşet bodrumlarında katledilen Rohat Aktaş, sadece, ismini burada zikretmeye fırsat bulduğumuz katledilen birkaç gazeteci.

Bunun kabul edilemez olduğunu siyaset kurumu hep ifade etmesine rağmen, bunu önlemeye yönelik bugüne kadar hiçbir tedbir geliştirilmedi. Âdeta, katledilen bütün gazetecilerin failleri, devlet ve mevcut hükûmetler eliyle korundu. Bu cinayetlerin arka planları açığa çıkarılmadı ve o nedenle de bugün, basın özgürlüğü konusunda dünyadaki son 40 ülke arasında bulunmaya devam ediyoruz.

Bu vesileyle, ben, mesleklerini icra ederken her türlü sansür, işten çıkarılma, gözaltı, tutuklama, sokak ortasında işkenceye maruz kalan bütün gazeteciler üzerindeki baskıları da kınadığımızı ve bu arkadaşlarımızla Halkların Demokratik Partisi olarak dayanışma duygusu içerisinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, diğer taraftan, AKP Hükûmetinin hukuk dışı ve insanlık dışı bir şekilde sürdürmüş olduğu sokağa çıkma yasakları ve bu “yasak” adı altında uygulamış olduğu devlet terörü, aynı şekilde devam ediyor. Şırnak, Nusaybin ve Yüksekova’da devam eden sokağa çıkma yasakları, son iki gündür Silopi’de tekrar devreye konuldu. Özellikle, Silopi’de sokağa çıkma yasağı kaldırıldıktan sonra Silopi halkının büyük bir kısmı kendi evlerine geri dönmüştü ve neredeyse her evde 2 aile kalacak şekilde zor koşullarda hayata tutunmaya çalışıyorlardı ancak iki gündür tekrar devreye konulan sokağa çıkma yasaklarıyla birlikte, sivil insanların yaşadığı mahallelere yönelik tank ve top atışlarıyla pervasız bir katliam konsepti tekrar devreye konulmaya çalışılıyor. Bugün yapılan tank atışları neticesinde isabet alan bir evde bulunan aynı aileye mensup 4 sivil yurttaş katledildi. Ahmet Tonguç, Ali Tonguç, Nuh yettin Tonguç ve Saadetin Tonguç...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum Sayın Baluken, sözlerinizi tamamlayınız.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – ...bu sivil yerleşim alanının tank atışlarıyla, top atışlarıyla dövülmesi sonucu maalesef uzun süre yaralı olarak beklediler. Yaptığımız bütün girişimlere rağmen, bu yaralıları almak için ambulanslar olay yerine gönderilmediği için de bu yaralıları maalesef kaybettik ve umarım, bilanço daha fazla ağırlaşmaz ama katledilen 4 yurttaş bilgisini buradan paylaşmam gerekiyor.

Silopi’de şu anda mevcut durum şu: Anonslar yapılıyor, halk, evlerinden çıkmaya zorlanıyor, evlerinden çıkan halka yönelik gerçek mermilerin de kullanıldığı müdahaleler yapılıyor. Yani, bütün bunları, tabii, aylardır söylüyoruz ama işte bu tablonun sorumluluğundan kaçmak için kürsüde algı yönetenler, bugün Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın yaptığı açıklamalara bir kez daha baksınlar: “Biz, o yerleşim alanlarını boşaltıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hemen toparlayıp bitiriyorum.

BAŞKAN – Açıyorum mikrofonunuzu, lütfen tamamlayınız.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – ...o yerleşim yerlerindeki binaları boşaltıp gerekirse hepsini yıkarız.” diyen bir anlayış, işte bütün kent merkezlerini yakan, yıkan, talan eden bir anlayışın tarihe âdeta bir itirafını bugün itibarıyla not düşmüştür. Buradan bu zihniyeti, bu anlayışı kınadığımızı, halkımızla birlikte bu anlayışa karşı mücadele etmeye devam edeceğimizi ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Sayın Gök...

25.- *Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'ne ilişkin açıklaması*

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'nde, hayatını kaybeden, başta Uğur Mumcu, Muammer Aksoy, Çetin Emeç, Ahmet Taner Kışlalı, Musa Anter, Abdi İpekçi ve ismini saymadığım nice Türk gazetecilerini ve dünyada hayatını kaybeden bütün gazetecileri saygıyla andığımı ifade etmek istiyorum.

Ellerindeki tek gücü kalem olan gazetecilerin halkı aydınlatmak, haber alma hakkının kullanılmasını sağlamak yönündeki çabalarının önünde gerçeklerin gizlenmesine yönelik tertiplerin içinde olan birtakım karanlık güçler dünyanın her yerinde her zaman olmuştur. Türkiye de bu acıları çok yakından yaşadı ve derin travmalar geçirdi. Türkiye'deki aydınlanmanın öncüleri gazetecilerimizin, aydınlarımızın suikastlarla hunharca öldürülmesi, Türkiye'de de bunların faillerinin bulunamaması ve olayların ardındaki güçlerin ortaya çıkartılamaması ayrı bir gerçeklik olarak ortada durmaktadır.

Bu öldürenler, öldürdükleriyle kaldılar; o gazeteciler, yazdıklarıyla, fikirleriyle bugün de her zaman aramızda yaşıyorlar ve yaşayacaklar.

Hayatlarını kaybeden tüm gazetecileri ve yazdıkları eserlerle birlikte anılan tüm arkadaşlarımızı saygıyla andığımızı bir kez daha belirtiyor ve bundan sonra demokrasimizin güçlenmesiyle bu tür olayların bir daha da yaşanmaması dileğimle hepsine saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

Sayın Bostancı...

26.- *Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, 6 Nisan Öldürülen Gazeteciler Günü'ne, terörle mücadele eden bütün güvenlik güçlerine teşekkür ettiğine, şehitlere rahmet dilediğine ve Türkiye'nin terörle mücadeleden galibiyetle çıkacağına ilişkin açıklaması*

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, teşekkürler.

6 Nisan 1909'da gazeteci Hasan Fehmi Bey'in öldürülmesinden bugüne Türkiye'de gazetecilere yönelik çeşitli cinayetlerin olduğunu biliyoruz. Bu gün münasebetiyle tüm öldürülen gazetecilere bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum.

Basın özgürlüğü, basın meselesi ve bunun siyasetle olan ilişkisi, literatürde de çok derin bir şekilde tartışılır. Basın, tarafsız değildir. Tarafsızlık, esasen bir ideolojidir, kimse tarafsız değildir. Tarafsız entelektüel de yoktur, gazeteci de yoktur. Önemli olan, bir toplumda herkesi temsil edecek ölçüde gazetelerin, yayın organlarının bulunması ve toplumsal kesimleri temsil eden, onların sesi ve sözü olan gazetecilerin varlığıdır.

Türkiye'de bu ölçüde bir temsiliyet, demokratikleşmenin ve özgürleşmenin paralelinde geliyor. Bugün, geçmişe nispetle basında daha iyi bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Yakın tarihe baktığımızda, basının, daha fazla, toplumsal ve siyasal mühendislik amacıyla kullanıldığını, esasen bugün de o tür eleştirilere muhatap olmakla birlikte, temsiliyetinin, toplumsal ve siyasal temsiliyetinin genişlediğini söyleyebiliriz.

Üç yüz yıllık basın tarihinde de, bir tarafıyla, belli bir mühendislik amacıyla kullanılan basın organları olduğunu -bunun sayısız örneği vardır- ve aynı zamanda, burada dile getirilen, çok söylenilen kamunun haber alma hakkını temsil eden gazetelerin de olduğunu unutmayalım. İkisi beraberdır, ikisi kol koladır ama her hâlükârda “tarafsızlık” diye bir şey söz konusu değildir.

Hepimizin görevi, tıpkı siyasetin demokratikleşmesi gibi, onun paralelinde basının da bu demokratik toplumu temsil edecek bir olgunluk ve yetenekle teşekkülüdür. Basın özgürlüğünden esasen anlaşılması gerekenin de bu olduğunu düşünüyorum.

Diğer taraftan, Türkiye, Orta Doğu'dan ithal edilen kirli bir terörist saldırıyla karşı karşıya. Bazı kasabalarda ve ilçelerde teröristler çok çeşitli yöntemlerle varlıklarını sürdürmek istiyorlar, bir öz yönetim kurmak istiyorlar, iddiaları bu. Burada çok dramatik olaylar yaşanıyor elbette. Evlerin içerisine patlayıcılar doldurmak, yollara tuzaklar yerleştirmek ve çok çeşitli yöntemlerle, Orta Doğu coğrafyasında bu işlerin yapılmasına ilişkin ne kadar kirli yöntem varsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Mikrofonunuzu açıyorum Sayın Bostancı, tamamlayınız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - ...o kirli yöntemlerin bu ilçelere taşındığı bir durumla karşı karşıyayız. Devlet, bu terörle mücadele ediyor.

Esasen, bu terörist girişimin sahibi olan çevrelerin, onların askerî şeflerinin de, yaptıkları işin stratejik bir yanlışlık olduğunu, kasabalardan kırlara doğru artık çekilmek gerektiğini, bu stratejinin maliyetleri itibarıyla da kendilerine bir fayda getirmediğini ifade ettiklerini biliyoruz.

Ümit ederiz ki bu terörist saldırganlık, bizim coğrafyamızdan, esasen bütün Orta Doğu coğrafyasından ortadan kalkacak bir şekilde kaybolur, bir terörist saldırganlıkla kimse muhatap olmaz. Ama, dünyanın gerçekliği öyle değil ve devletler, bu kirli yöntemlere müracaat eden teröristlerle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Mikrofonunuzu açıyorum, lütfen tamamlayınız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - ...halkın huzuru ve sükûnu için mücadele etmek durumundadırlar ve devlet, bu mücadelesinde son derece başarılıdır. Bu mücadeleyi veren bütün güvenlik güçlerimize teşekkür ediyorum, şehitlerimize rahmet diliyorum.

Esasen bu tür terörist saldırılar aynı zamanda bir propaganda mücadelesidir ve bir algı yaratmaya, sanki devlet halka karşı bir işe girişiyormuş duygusu uyandırmaya, tıpkı terörist yöntemlerde kullanıldığı gibi propagandanın da kirli yöntemlerinin kullanıldığı bir süreci dayatmaya çalışırlar. Milletimiz bütün bunları biliyor. Türkiye, terörle mücadelesinden galibiyetle çıkacaktır. Ümit ederiz ki akıl galip gelir her şeyden önce ve bu ülkede terörist bir meydan okumayla netice alınamayacağını ilgili çevreler de anlar.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir düzeltme için tekrar...

BAŞKAN – Sayın Baluken, buyurunuz, açıyorum mikrofonunuzu.

27.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Silopi'de yaşanan hadiseleri "terörle mücadele" adı altında meşrulaştırmaya çalışan, oluşturdukları yıkım tablosunu tarih önünde normalleştirmeye çalışan bir Hükümet ve AKP pratiğiyle karşı karşıya olunduğuna ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, demin Silopi'de yaşanan hadiselerle ilgili hem Başkanlık Divanını hem Genel Kurulu bilgilendirdim.

Uzun süredir, özellikle bölgede yaşanan hadiseleri "terörle mücadele" adı altında meşrulaştırmaya çalışan, bütün kentlerde oluşturdukları yıkım tablosunu tarih önünde âdeta normalleştirmeye çalışan bir Hükümet ve AKP pratiğiyle karşı karşıyayız. Sayın Bostancı da demin yaptığı değerlendirmede bölgede yaşananın bir savaş olmadığını, ısrarla bir terörle mücadele süreci olduğunu bir kez daha ifade etti.

Ben önce şunu söyleyeyim: Evet, bölgede yaşananlar, artık normal bir savaş süreci değil, ahlakı ve hukuku olmayan bir kirli savaş sürecidir.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sizler yapıyorsunuz, sizler yapıyorsunuz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Dünyanın şu anda hiçbir coğrafyasında Türkiye’de olduğu kadar can kaybı yaşanmıyor. Irak ve Suriye dâhil olmak üzere, her gün onlarca cenazenin kalktığı bir süreç neredeyse Orta Doğu’nun herhangi bir yerinde yaşanmıyor. Ancak burada özellikle cenazelere yönelik, manevi değerlere yönelik yapılan uygulamalar, cenazelerin yakılmasından tutalım da işte, yaralıların alınmasına gidecek olan ambulansların engellenmesi, sokak ortasında cenazelerin sokak hayvanlarına parçalatılmasından tutalım da insanların defin hakkına izin verilmemesine kadar devreye konulmuş olan, ahlaki ve hukuku olmayan bir savaş süreci var. Bu yönüyle normal bir savaş süreci olmadığını söylemeleri anlaşılır bir şeydir. Hukuku ve ahlaki olmayan bu kirli savaş sürecinden AKP Hükümetinin kendisi sorumludur. Ben demin Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın da bugünkü açıklamalarını okudum. Yani...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum, lütfen tamamlayınız.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Hiçbir gerekçe, bir kent merkezinde yaşayan bütün halkı cezalandırma, bütün halkı yerinden yurdundan etme, bütün halkın evini başına yıkma gibi bir durumu açıklayamaz, meşrulaştıramaz. Şu anda Silopi’de de, Cizre’de de, Nusaybin’de de, Şırnak’ta da, yani Kürtlerin yoğun yaşadığı illerin neredeyse tamamında, AKP Hükümetinin yaptığı uygulama budur; bu yönüyle ahlaksız ve kirli bir savaştır, hukuku olmayan bir savaş sürecidir. Buna karşı da AKP, hangi yalana başvurursa başvursun, nasıl meşrulaştırmaya çalışırsa çalışsın, tarih önünde mutlaka bu yaptıklarının hesabını verecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Sayın Bostancı, sizin de mikrofonunuzu açıyorum.

Buyurunuz.

28.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Baluken’le bu konularda anlaşmamız, ortak bir kanaate varmamız elbette ki mümkün değil ama kimin ne söylediği ve hakikatin ne olduğu halkın takdirindedir, halk biliyor.

Devletin bir ahlaki ve hukuku vardır çünkü devlet, siyasi iktidar marifetiyle halka hesap verir. Devletin bağlı olduğu normlar vardır ama terör örgütünün bağlı olduğu hiçbir norm yoktur. Hele ki kendi yöntemini, şiddet yöntemini, terörist yöntemini kendince yüce bir ideale bağlamış ve bu yüce ideal için arada milyonların hayatının kaybını dahi önemsizleştirmiş böyle bir kafa, böyle bir akılla davranan terör örgütünü kayıtlayan, sınırlayan hiçbir insani, hiçbir ahlaki değer söz konusu değildir.

Bugün Türkiye’de cumhuriyet devleti, böylesine bir terörist saldırıyla karşı karşıyadır ve bunu hukuk temelinde, ahlak temelinde, insani temelde, bu halkın, orada yaşayan insanların huzuru ve sükunu işini yürütmektedir. Terörist saldırganlığın, oradaki kirli çatışmanın, terörist girişimin bir parçası olan propaganda dili, kimseye fayda getirmez. Hele ki meşru siyaset zeminleri üzerinden varlık kazanan ve söz söyleme hakkını buradan elde eden bir siyasi aklın böyle bir anlayışla davranmasını hayretle karşılarım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tutanaklara geçmesi açısından ifade edeyim.

BAŞKAN – Evet, buyurunuz Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Cenazelerin yakılması, cenazelerin vücut bütünlüğünün tamamen bilinçli bir konseptle dağıtılması, cenazedeki, insan bedenindeki uzuvların bilinçli olarak kesilerek sokak ortasında teşhir edilmesi, çıplak kadın cenazelerinin işkence edilerek teşhir edilmesi...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Onu sizler yapıyorsunuz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – ...insanların, cenazelerini defin hakkına bile saygı gösterilmemesi, bu konuda hangi ahlaki ve hukuki normlara AKP iktidarının ve AKP Grubunun bağlı olduğunu bizce açık bir şekilde ortaya koyuyor. Bunu uzun uzadıya burada tekrar detaylandırarak değilim. Ancak, siyasi normlarla, demokratik süreçlerle iktidara gelmiş bir siyasi partinin grup başkan vekilinin insanlığı utandıracak bu uygulamalara sahip çıkacak şekilde sürekli bir meşrulaştırma ve normalleştirme arayışı içerisinde olmasını da ben buradan kınadığımı ifade etmek istiyorum. Gerçekleri kimin ters yüz ettiğini, kimin çarpıttığını merak etmesin, tarih yazıyor. 90'ları katbekat aşan; o dönemde köylerin boşaltılması, cenazelere insanlık dışı uygulama süreçlerini katbekat aşan bir zulmün altına bugün AKP Hükûmeti ve AKP Grubu bilinçli bir şekilde, bilinçli bir politik hat üzerinden imza atıyor. Bunu tarih bu şekilde yazacak ve yargılayacak.

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir, teşekkür ediyorum Sayın Baluken.

Gündeme geçiyoruz...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, Sayın Baluken'in söylediği hiçbir yeni söz yoktur. Burada dile getirdiği konular, zaten zabıtlarda mevcuttur, daha önce de söylediği sözlerdir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yeni değil, her gün yaşanıyor zaten onlar, her gün cenaze yakıyorsunuz, her gün cenaze yakıyorsunuz.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Yeter konuştuğun ya, yeter artık ya!

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Konuşma öyle, el kol hareketleri yapma!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Esasen...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Yalan yanlış şeyleri tutanaklara geçiriyorlar.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Yeter artık be!

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yapma öyle el kol hareketleri!

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Tutanaklara geçirmek için yalan yanlış şeyler söylüyorsunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – ...bütün bunlara ilişkin olarak...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Terbiyesizlik yapmayın!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – ...halkın takdirinin ne olduğu biz biliyoruz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – O elini indir, o elini indir!

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bölgedeki insanlar da biliyor, HDP'li arkadaşlar da görecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, mahalle ve köy muhtarlarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/145)

(Kâtip Üye Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü tarafından önergenin okunmasına başlandı)

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Mahalle ve köy muhtarlarımızın mevcut sorunlarının tespit edilmesi, bu sorunların giderilmesi ve yapılacak yasal düzenlemeler de dâhil olmak üzere alınması gereken önlemlerin araştırılması için Anayasa’nın 98 ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

1) Mehmet Erdoğan	(Muğla)
2) Oktay Vural	(İzmir)
3) Ahmet Kenan Tanrıkulu	(İzmir)
4) Edip Semih Yalçın	(İstanbul)
5) Oktay Öztürk	(Mersin)
6) Emin Haluk Ayhan	(Denizli)
7) Arzu Erdem	(İstanbul)
8) Zühal Topcu	(Ankara)
9) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
10) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
11) Deniz Depboylu	(Aydın)
12) Mustafa Mit	(Ankara)
13) Yusuf Halaçoğlu	(Kayseri)
14) Erhan Usta	(Samsun)
15) Saffet Sancaklı	(Kocaeli)
16) Mevlüt Karakaya	(Adana)
17) Mehmet Parsak	(Afyonkarahisar)
18) Muharrem Varlı	(Adana)
19) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)
20) Kadir Koçdemir	(Bursa)
21) Kamil Aydın	(Erzurum)

Gerekçe:

Kentsel kesimin en alt ve en önemli yönetim birimi olan mahallelerimizdeki ve kırsal kesimin temel yönetim birimi olan köylerimizdeki muhtarlarımızın sayıları 60 bini bulmaktadır...”

ALİM TUNÇ (Uşak) – Gel, gel!

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Gel, gel, dışarı gel!

(Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in AK PARTİ sıralarına yürümesi)

(Kâtip Üye Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

“...Sorumlulukları ve yaptıklarıyla devlet memuru olarak addedilen, 657 sayılı Kanun’a göre yargılanmaya tabi olan muhtarlarımızın 657 sayılı Yasa’nın sağladığı imkânlardan faydalanamaması en büyük sorunlarından bir tanesidir...”

(AK PARTİ sıraları önünde toplanmalar)

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sen kimi tehdit ediyorsun, kimi? Sen kimsin!

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sen yapıyorsun bunu.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Sen kimsin!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sakin olun, tamam.

(Kâtip Üye Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

“...Muhtarlıklarını yaptıkları bölgeleri hangi konularda temsil edeceği konusunda dahi hukuki...”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri... Bir saniye...

(Kâtip Üye Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

“...bir dayanakları olmayan muhtarlarımızın, statüleri ve görevleri yeniden...”

BAŞKAN - Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.29

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.51

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Meclis araştırması açılmasına dair önergeleri okutmaya devam ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Mahalle ve köy muhtarlarımızın mevcut sorunlarının tespit edilmesi, bu sorunların giderilmesi ve yapılacak yasal düzenlemeler de dâhil olmak üzere alınması gereken önlemlerin araştırılması için Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

- 1) Mehmet Erdoğan (Muğla)
- 2) Oktay Vural (İzmir)
- 3) Ahmet Kenan Tanrıkulu (İzmir)
- 4) Edip Semih Yalçın (İstanbul)
- 5) Oktay Öztürk (Mersin)
- 6) Emin Haluk Ayhan (Denizli)
- 7) Arzu Erdem (İstanbul)
- 8) Zühal Topcu (Ankara)
- 9) Ahmet Selim Yurdakul (Antalya)
- 10) Ümit Özdağ (Gaziantep)
- 11) Deniz Depboylu (Aydın)
- 12) Mustafa Mit (Ankara)
- 13) Yusuf Halaçoğlu (Kayseri)
- 14) Erhan Usta (Samsun)
- 15) Saffet Sancaklı (Kocaeli)
- 16) Mevlüt Karakaya (Adana)
- 17) Mehmet Parsak (Afyonkarahisar)
- 18) Muharrem Varlı (Adana)
- 19) Ruhi Ersoy (Osmaniye)
- 20) Kadir Koçdemir (Bursa)
- 21) Kamil Aydın (Erzurum)

Gerekçe:

Kentsel kesimin en alt ve en önemli yönetim birimi olan mahallelerimizdeki ve kırsal kesimin temel yönetim birimi olan köylerimizdeki muhtarlarımızın sayıları 60 bini bulmaktadır.

Sorumlulukları ve yaptıklarıyla “devlet memuru” olarak addedilen, 657 sayılı Kanun’a göre yargılanmaya tabi olan muhtarlarımızın 657 sayılı Yasa’nın sağladığı imkânlardan faydalanamaması en büyük sorunlarından bir tanesidir. Muhtarlıklarını yaptıkları bölgeleri hangi konularda temsil edeceği konusunda dahi hukuki bir dayanakları olmayan muhtarlarımızın statüleri ve görevleri yeniden değerlendirilerek gözden geçirilmeli, böylelikle yaşanan ve yaşanması muhtemel mağduriyetlerin de önüne geçilmelidir.

Muhtarlarımızın özlük haklarıyla ilgili sorunlarının var olduğu da bir gerçektir. Muhtarlarımızın etkin bir şekilde görevlerini yerine getirebilmeleri için özlük haklarıyla ilgili düzenlemelerin bir an önce yapılması gerekmektedir. Muhtarlarımızın hâlihazırda görevlerini yerine getirirken birçok fedakârlıklar yaptığı da bilinen bir gerçektir. Mahalle ve köylerimizin yönetim biçimlerini düzenleyen yasaların geçerliliğini ve işlevselliğini yitirdiği de gözlemlenmektedir.

Muhtarlarımızın mağduriyetine yol açan bir diğer uygulama da muhtarlarımızın Posta Tebligat Kanunu sebebiyle, tebliğin muhatabına ulaştırılamaması ve muhatabın tebliği kabul etmemesi durumlarında evrakın kendilerine teslim edilmesidir. Muhtarlarımız bu evrakı kabul etmezler ise muhtarlarımıza karşı 657 sayılı Yasa’ya göre dava açılabilir. Ayrıca, muhtarlarımızın bu evrakları ne kadar muhafaza edecekleri, muhtarların bu evraklardan kaynaklı mesuliyetlerinin neler olduğu, muhtarlara karşı, bu evrakların esas ulaşması gereken vatandaşlara ulaştırılmaması veya türlü sebeplerden dolayı ulaştırılamaması sonucunda dava açılıp açılmayacağı hususunda da belirsizlikler bulunmaktadır.

Muhtarlarımızın görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmek için kullandıkları muhtarlık binalarının elektrik, telefon, İnternet, kırtasiye gibi giderlerinden doğan masraflarını kendi imkânlarıyla karşılamalarının doğurduğu mağduriyetler de görmezden gelinemeyecek kadar büyüktür.

Bu bağlamda, mahalle ve köy muhtarlarımızın mevcut sorunlarının tespit edilmesi, bu sorunların giderilmesi ve yapılacak yasal düzenlemelerde dâhil olmak üzere alınması gereken önlemlerin araştırılması için yüce Meclisimize çok büyük görevler düşmektedir. Yüce Meclisimizin bu görevi yerine getirmesi için, Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

2.- Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 20 milletvekilinin, arı yetiştiricileri ve bal üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/146)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde arı yetiştiriciliği ve bal üretimi yapan vatandaşlarımızın mevcut sorunlarının tespit edilmesi, tespit edilen sorunların giderilmesi ve yapılacak yasal düzenlemeler de dâhil olmak üzere alınması gereken önlemlerin araştırılması için Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

- 1) Mehmet Erdoğan (Muğla)
- 2) Oktay Vural (İzmir)
- 3) Ahmet Kenan Tanrıku (İzmir)
- 4) Edip Semih Yalçın (İstanbul)
- 5) Oktay Öztürk (Mersin)

6) Emin Haluk Ayhan	(Denizli)
7) Arzu Erdem	(İstanbul)
8) Zühal Topcu	(Ankara)
9) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
10) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
11) Deniz Depboylu	(Aydın)
12) Mustafa Mit	(Ankara)
13) Yusuf Halaçoğlu	(Kayseri)
14) Erhan Usta	(Samsun)
15) Saffet Sancaklı	(Kocaeli)
16) Mevlüt Karakaya	(Adana)
17) Mehmet Parsak	(Afyonkarahisar)
18) Muharrem Varlı	(Adana)
19) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)
20) Kadir Koçdemir	(Bursa)
21) Kamil Aydın	(Erzurum)

Gerekçe

Ülkemiz ekolojik açıdan arıcılığa çok uygun bir doğa ortamına sahip olmasına rağmen maalesef potansiyelinin çok azını kullanmaktadır. Kullanılan potansiyele bakıldığında da maalesef, kovan başına üretilen bal miktarı ortalamaların altında kalmaktadır. Kanada ve Çin gibi ülkelerde kovan başına alınan ürün 50 kilogramın üzerinde olmasına karşın bu oran ülkemizde maalesef 15,67 kilogramda kalmıştır.

Ülkemizin dünyadaki arı kovan sayısı itibarıyla 2'nci sırada olması göz önüne alınırsa bu rakam oldukça düşüktür. Bal üretimi itibarıyla 4'üncü sırada olan ülkemiz dünya bal üretiminde yüzde 5,7 paya sahiptir. Maalesef, ülkemizin bal ve bal mumu dışındaki arı sütü, polen propolis, arı zehri gibi ilaç ve kozmetik sanayisinde kullanılan arı ürünleri üretiminde de potansiyelini kullanamadığı gözlemlenmektedir.

Türkiye'de son istatistiklere göre 54.574 aile 5 milyon 785 bin 371 adet arı kovan varlığıyla arı yetiştiriciliği yapmaktadır. 74,5 bin ton toplam bal üretimiyle ülkemiz ekonomisine 372 milyon TL kazandırmaktadır.

Ülkemizde, arıcıların tamamına yakını gezginci arıcılık yapmaktadırlar. Bu süreçte, arıcılarımız birtakım bürokratik engellerle karşılaşmakta, bu engeller arıcılık sektörünü olumsuz yönde etkilemektedir. Zaman kavramının çok önemli olduğu arıcılık sektöründe bürokratik işlemlerin kolaylaştırılması gerekmektedir. Arıcılığın geleceği için; ülkemizdeki arıcılığının fiilî şartlarına göre, yasal düzenlemelerin acilen yapılması önem arz etmektedir.

Arıcıların kullandığı malzemelerde gerekli denetimler yapılmadığı için arı sağlığında yaşanan problemler, ülke genelinde arı sağlığı projelerinin üretilmesini ve uygulanmasını gerektirmektedir.

Arıcılık potansiyeli had safhada olan illerimizde; üreticilerimize doğru yöntemleri uygulama hususunda telkinlerde ve yönlendirmelerde bulunabilecek olan uzmanların yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi gerekmektedir. Mevcut teknik elamanların farklı konularla da ilgilenmesi zaten yetersiz olan bu teknik elamanların verimliliğini de düşürmektedir.

Ülkemize yasal olmayan yollardan bal, bal mumu ve diğer arı ürünlerinin girişlerinin engellenmesi gerekmektedir. Arının üretmediği yapay balların pazarlanmasına müsaade edilmemelidir. Aksi takdirde vatandaşlarımızın sağlığı açısından tehlike arz eden bu durum, arıcılıkla uğraşan vatandaşlarımız için de mağduriyet doğurmaktadır. Bugün çam balının merkezi olan, kovan varlığı ve bal üretimiyle ülke genelinde ilk sırada bulunan; 334 köyünde, toplam 1 milyona yakın kovanla arıcılık yapan 5.800 ailenin bulunduğu Muğla ilimizde, turistik tesislerde bal adıyla tatlandırıcıların ikram edilmesi düşündürücüdür.

Bu bağlamda, arıcılarımızın mevcut sorunlarının tespit edilmesi, bu sorunların giderilmesi ve yapılacak yasal düzenlemeler de dâhil olmak üzere, alınması gereken önlemlerin araştırılması için yüce Meclisimize çok büyük görevler düşmektedir.

Yüce Meclisimizin bu görevi yerine getirmesi için, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddesi uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

3.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı ve 23 milletvekilinin, nükleer enerji santrallerinin insan sağlığı ve doğal çevreye vereceği zararlar ile dışarıya bağımlı olması nedeniyle yaratacağı her türlü zararın ve güvenlik risklerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/147)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Nükleer enerji, ülkemiz için teknolojisi ve ham maddesiyle tamamen dışa bağımlı bir enerji türüdür. Mersin Akkuyu ve ülkemizin çeşitli yerlerinde kurulması planlanan nükleer enerji santralleri, toplam enerji bağımlılığımızı arttıracak niteliktedir. Nükleer bağımlılık, hem güvenliğimizi tehdit etmekte hem de strateji bağımsızlığımızı sınırlamaktadır.

Suriye sınırımızı angajman kuralları gereği korumak üzere Rusya savaş uçağının düşürülmesi sonrasında Rusya'yla ortaya çıkan çok yönlü kriz, ülkemizin enerji arz güvenliğiyle beraber tüm güvenliğini yeniden tartışılır hâle getirmiştir.

Nükleer enerji santrallerinin insan sağlığına ve doğal çevreye vereceği zararların yanında, teknolojik olarak tamamen dışarıya bağımlı olması nedeniyle, yaratacağı her türlü zararın ve güvenlik risklerinin ortaya konması ve buna karşı önlemlerin alınması konusunda Hükûmete yol gösterilmesi gerekli olmuştur.

Bu amaçla, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

- 1) Aytuğ Atıcı (Mersin)
- 2) Atila Sertel (İzmir)
- 3) Ali Akyıldız (Sivas)
- 4) Çetin Osman Budak (Antalya)
- 5) Aytun Çıray (İzmir)
- 6) Mustafa Akaydın (Antalya)
- 7) Hüseyin Çamık (Mersin)
- 8) Orhan Sarıbal (Bursa)
- 9) Zeynel Emre (İstanbul)
- 10) Candan Yüceer (Tekirdağ)
- 11) Ali Şeker (İstanbul)

12) Burcu Köksal	(Afyonkarahisar)
13) Tahsin Tarhan	(Kocaeli)
14) Ömer Fethi Gürer	(Niğde)
15) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
16) Şenal Sarıhan	(Ankara)
17) Hayati Tekin	(Samsun)
18) İbrahim Özdiş	(Adana)
19) Bihlun Tamaylıgil	(İstanbul)
20) Lale Karabıyık	(Bursa)
21) Melike Basmacı	(Denizli)
22) Ahmet Tuncay Özkan	(İzmir)
23) Aylin Nazlıaka	(Ankara)
24) Özkan Yalın	(Uşak)

Gerekçe:

Suriye sınırımızı angajman kuralları gereği korumak üzere Rusya savaş uçağının düşürülmesi sonrasında Rusya'yla ortaya çıkan çok yönlü kriz, ülkemizin enerji arz güvenliğiyle beraber, tüm güvenliğimizi yeniden tartışılır hâle getirmiştir.

Bilindiği gibi, Mersin Akkuyu'da Ruslar tarafından yapılmak üzere nükleer santral inşaatı iktidar tarafından başlatılmıştır. Suriye sınırımızda Rusya'yla son günlerde ortaya çıkan kriz Mersin Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'nin stratejik bağımlılık yaratacak nitelikte tehlikeli yönünü gözler önüne sermiştir.

Dünyada birçok ülke son zamanlarda meydana gelen nükleer kazalardan ders çıkararak nükleer santralleri kapatma kararı alırken, AKP hükümetleri tarafından Mersin'de Akkuyu Nükleer Güç Santrali kurma çalışmaları başlatılmıştır.

Nükleer kazaların yarattığı yıkıcı, yok edici sonuçların en önemli örneklerinden biri Çernobil kazasıdır. Binlerce kişinin hayatını kaybettiği ve çok daha fazlasının sakat kaldığı kazanın ardından yirmi beş yıl geçmesine rağmen sorunlar devam etmektedir. Çernobil bölgesinde çocuklarda tiroit kanserinin yüzde 200 arttığı, diğer kanser oranlarında ciddi oranda artışlar yaşandığı, sakat bebek doğum oranlarının yükseldiği, insanların genetik yapılarının bozulduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu kaza sonucunda kirlenen topraklarda yüzlerce yıl tarım yapılamayacaktır.

Çernobil kazasından önemli dersler alındığını ve nükleer kazaların önlenmesinde büyük ilerleme kaydedildiğini iddia edenler, çok yakın zamanda yaşanan Fukuşima kazasından sonra nükleer santralleri kapatma kararı almışlardır.

Nükleer santrallerde herhangi bir kaza olmadığında bile, santral civarında radyasyon artışının yaşandığı, hava, su, toprak kirliliğine neden olarak canlı yaşamı üzerinde olumsuz etkiler yarattığı bilinen bir gerçektir. Bilimsel araştırmalar bir nükleer santralde hiçbir kaza veya işletme hatası olmaksızın santralin 5 kilometre çevresinde yaşayan çocuklarda kan kanseri riskinin 2,2 kat arttığını göstermiştir.

Nükleer santraller açısından bir diğer sakınca, nükleer atıkların nasıl ve nerede yok edileceğinin bilinmemesi ve bu atıkların güvenilir bir şekilde bertaraf edilmesi için dünya çapında bulunmuş bir yöntemin olmamasıdır.

Soğutma suları denize verilen nükleer santrallerin deniz ekosistemindeki dengeyi bozması da bir diğer sakıncalı durumdur. Deniz suyu sıcaklığını 2-6 santigrat artıran bu uygulama denizdeki canlıların neslinin tükenmesine ve denize yayılan radyasyonun balık yoluyla besin zincirine geçmesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, hiçbir enerji insan sağlığından değerli değildir. Akkuyu'da kurulması planlanan nükleer güç santralının bölgeye, insan sağlığına, çevreye ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin geleceğine daha fazla zarar vermemesi için politikaların şimdiden belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonunun kurulması kaçınılmazdır.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken tarafından, Maraş'ta yapımına başlanan 25-27 bin kişilik AFAD kampının yapım amacının, bölgenin ekolojik, etnik, mezhepsel ve demografik yapısına etkilerinin ve bölge halkının kampla ilgili taleplerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 6/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/4/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/4/2016 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İdris Baluken

Diyarbakır

Grup Başkan Vekili

Öneri:

6 Nisan 2016 tarihinde Diyarbakır Milletvekili Grup Başkan Vekili İdris Baluken tarafından verilen (1643 sıra numaralı), "Maraş'ta yapımına başlanan 25-27 bin kişilik AFAD kampının yapım amacının, bölgenin ekolojik, etnik, mezhepsel ve demografik yapısına etkilerinin ve bölge halkının kampla ilgili taleplerinin tüm boyutlarıyla araştırılması" amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak, 6/4/2016 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunması ve görüşmelerin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisinin lehinde ve aleyhinde olmak üzere ikişer sayın milletvekiline söz vereceğim.

Lehinde ilk konuşmacı Müslüm Doğan, İzmir Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Doğan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maraş'ta yapımına başlanan 27 bin kişilik AFAD kampının yapım amacının, bölgenin ekolojik, etnik, mezhepsel ve demografik yapısına etkilerinin ve bölge halkının kampla ilgili taleplerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasıyla ilgili olarak söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, Suriye'de yaşanan iç savaştan dolayı yaşam alanlarını terk eden milyonlarca Suriyeli, Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldı. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin veri tabanından alınan veriye göre, bilgiye göre, 2 milyon 715 bin 789 Suriyeli mültecinin Türkiye makamları tarafından kayıt altına alındığını öğrenmiş bulunuyoruz. Yine, geri kabul anlaşmasıyla birlikte Türkiye'ye gönderilmesi planlanan yaklaşık 1 milyon göçmeni de ilave ettiğimizde bu sayı yaklaşık 4 milyona ulaşmış olacaktır.

Türkiye'nin mülteciler konusunda Avrupa'yla yaptığı anlaşmaya dönük yoğun eleştiri ve tepkiler güncelliğini korurken mültecilerin dış politikada olduğu gibi iç politikada da Hükümet tarafından bir tür araç olarak kullanıldığı yönünde iddialar gündeme gelmektedir. Bu iddialarda Suriyeli mültecilerin AB fonları ve yerli kaynaklarla yapılacak yerleşim planlamalarında ağırlıklı doğu ve güneydoğu illerine yerleştirilmesi yönünde bir düşüncenin olduğu ortaya çıkmıştır. Her ne kadar gerekçe olarak mültecilerin yaşam tarzı, kültür, dil ve bu gibi konularda ileride daha kolay uyum sağlayabilecekleri yönünde söylemler geliştirilse de bu yerleşim planlamasıyla -bunun ardındaki asıl amaç- bölge illerindeki Kürt nüfusunun dengelenmesi, demografik yapıyla oynayarak Suriyeli, Iraklı, Arap mültecilerle Kürt il ve ilçelerinde yeni bir iskân politikasının hedeflendiği açıkça görülmektedir. Bu durum aslında yeni bir Şark Islahat Planı olarak önümüze konulan bir proje mi diye baktığımızda, gerçekten bu konuda hiçbir kuşkuyla, kaygıyla yer olmadığı da uygulamalardan görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu yapılması düşünülen ve şu anda da gerçekten tamamen neredeyse bitmek üzere olan, daha doğrusu altyapısı bitmek üzere olan yer Maraş Pazarcık'ta. 20'ye yakın Alevi köyünün bulunduğu, aynı zamanda Maraş'ın en verimli tarım, mera alanı ve habitat koruma alanı olan bölgeye 360 dönümlük arazi üzerinde 600 konutluk -25 ila 27 bin kişilik- bir AFAD konteyner kent kurulmak suretiyle insanlar orada iskân edilmek isteniyor.

DAİŞ, El Nusra ve diğer selevi cihatçı çetelerle anılan AFAD kamplarından birinin Pazarcık gibi Kürt ve Alevi yurttaşların yoğun yaşadığı köylerin ortasında yapılmak istenmesi, halkta büyük bir tedirginliğe neden olmuştur. Pazarcık halkı, bölgede yaşayan 3 bin civarında Kürt Alevi halka karşı 25 ila 27 bin arası selevi Arap'ın yerleştirilmesinin Kürt yaşam coğrafyasındaki savaştan ve çatışmalı ortamdan bağımsız olmadığını düşünmektedir. Tıpkı Sur, Nusaybin, Silopi, İdil, Cizre gibi Kürt yaşam coğrafyalarında olduğu gibi, yine bu kamplarla Pazarcık Ovası'nın Kürt Alevi demografisinin değiştirilmek istendiği ortadadır.

Değerli milletvekilleri, bu bölgede partimizden 3 milletvekiliyle birlikte bir araştırma yaptık -daha önce de giden milletvekillerimiz vardı, hem CHP'li milletvekilleri hem HDP'li milletvekilleri- köy köy gezdik orada Alevi'si Sünni'si demeden, Kürt'ü Türk'ü demeden. O bölgede bu kampın yapılmasına o bölge insanı kesinlikle karşıdır. Oradaki demografik yapının, toplumsal ilişkilerin, bin yıldır ortaya konan toplumsal yapının bozulmasına karşılar.

Değerli milletvekilleri, bölge insanının izni dışında, hazırlıkları büyük bir gizlilik içerisinde yürütülen kampın inşaat süreci hızlıca devam etmektedir. Bütün itirazlara rağmen iş makineleri alana girerek, oldubitti politikasıyla bir an önce kampın tamamlanması hedef hâline getirilmiştir.

Burada bir işleme de dikkat çekmek istiyorum: Aslında burada yapılan işlem hukuksuz bir işlemdir. Şöyle ki: Mera Kanunu'na da muhalefet edilmiştir. Biliyorsunuz, Mera Kanunu'nda meranın mera vasfı dışına çıkarılması hususu bir komisyon marifetiyle yapılması gerekirken bu kanuna da muhalefet

edilmiştir. Yine, komisyondan geçen kanun teklifine göre de, zaten mera vasfının yitirilmesi ve mera vasfının değiştirilerek plan kapsamına alınması hususları da torba kanunla Ulaştırma Bakanlığına verilmiştir. Bu da son derece yanlıştır; kentçilik anlamında, ülke tarım arazisinin korunması anlamında da son derece yanlış bir politikadır.

Devlet yetkililerine itirazlarını sunan muhtarlar dikkate alınmamış, halka verilen gözdağının yanında, yandaş medyada Maraş halkının korunmasız mültecilerle karşı karşıya olduğu ve onları istemediği yönündeki haberler servis edilmiştir. Kampa karşı Alevi örgütlerinin yedi gün önce bölgede kurduğu çadıra jandarma ekipleri saldırmış, çadırdaki yurttaşlar gözaltına alınmış ve kampın yapılacağı bölgeye girişi çıkışlar yasaklanmıştır.

Değerli milletvekilleri, 1978 yılında Maraş Ovası'nı boşaltmak için maalesef orada bir katliamın yapıldığını Maraş halkı çok iyi bilmektedir. Halk, AFAD kampının, bunun devamı olarak, etnik çatışmalara zemin hazırlayan art niyetli bir politika olduğunu düşünmektedir. Yapılmak istenen AFAD kampının o ovada Truva atı işlevini görmesinden ve ileride ciddi etnik çatışmaların çıkmasından endişe edilmektedir. “Devlet, cihatçıları kullanarak bu bölge insanlarını göçe zorlamaktadır.” diye düşünülmektedir bölge halkı.

O bölgenin toplumsal yapısı üzerinde değişiklik istemeyen Avrupa’da yaşayan Maraşlı Aleviler de AKP’nin, Suriye’den getirdiği çeteleri AFAD’ın konteyner kampına yerleştirerek, bu bölge insanlarına yönelik asimilasyon politikasının üst seviyeye çıkartılabileceğini düşünmektedirler. Maraş Girişimi sözcüsü Mehmet Üstek “Açılan kamp, Türk devletinin, Maraş’ta, özellikle Pazarcık’ta yıllardır Kürtsüzleştirme politikasının devam ettiğini göstermektedir. 12 Eylülde Pazarcık’taki köyleri boşalttılar. Öyle ki şu anda da Pazarcık, Kürt şehri olmasına rağmen, toplumsal dokusunun da içini boşaltmak amacıyla nüfus yarı yarıya eşitlenmiş duruma getirilmiştir.”

Değerli milletvekilleri, Maraş da IŞİD’in filizlendiği bir yer. Biliyorsunuz, Maraş çok önemli bir coğrafi bölge. Cihatçıların özellikle Adıyaman bağlantısı, Pazarcık üzerinden sağlanmaktadır. Antep-Kilis hattını kullanan IŞİD’çiler, buradan Anadolu’nun başka kentlerine yayılabiliyorlar. Geçmişteki Maraş katliamının üzerine bunlar konulduğunda, halkın tedirginliğini anlamak daha kolay olacaktır.

Geçmişte, devletin, Kürt yaşam coğrafyasında olduğu gibi, Alevi Kürt coğrafyasında asimilasyonu hızlandırmak amacıyla, demografik yapıyla oynayarak tarihte olduğu gibi -Koçgiri, Dersim, Maraş gibi- bu bölgenin insanları üzerinde benzer politikalar izlenmeye devam ediliyor. Özellikle yeni bir planla karşı karşıya olduğumuzu da üzülerken burada belirtmek istiyorum.

Maraş’ta Alevi Kürt köylerine yapılmak istenen, cumhuriyet tarihi boyunca devletin yürüttüğü asimile etme ve yok etme politikaları hâlâ devam etmektedir. Devlet, ekolojik dengeyi bozarak çevreyi, demografik yapıyla oynayarak kimliği ve kültürü katletmek istemektedir. Maraş’ta yapılmak istenen, AKP’nin Kürt illerinde başlattığı korkunç savaş ortamıyla birlikte zorla göç ettirme ve demografik yapıyı değiştirme politikasından elbette ki bağımsız değildir.

Kampın yapılmasına karşı direnen halk, önce konuyu siyasetüstü, partilerüstü bir konu olarak gördüğünü ve Cerattepe gibi bir direniş sergilemeye çalıştığını söylemektedir. Fakat on üç günlük direnişin ardından nöbet tutulan çadırların zorla kaldırılması, müdahalelerin mahalle içlerine kadar taşınan bir baskıya dönüşmesi ve Maraş Valiliğinin “Emir Ankara’dan, bu kamp kesinlikle yapılacaktır.” yönündeki beyanları sonucunda özellikle örgütlü halk, HDP’nin bu konuyu yüksek sesle gündeme getirmesi konusunda tarafımıza kadar ulaşmıştır. Kampın yapılmasına karşı çıkan, “Ovama dokunma.” ve “Maraş’ta Nusra kampı istemiyoruz.” diyen halk “Maraş Yaşam Platformu” adı altında mücadele etmektedir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bölge halkının istememesi, toplumsal yapılarına karşı, dokularına karşı bir tedirginlik ve endişe taşıması çok doğal bir haktır. Siz bu kampı yapmakta niye diretiyorsunuz? Niye Mera Kanunu'na muhalefet ediyorsunuz? Halkın ortak kullandığı, Türkmen'in de, Kürt'ün de, Alevi'sinin de, Sünni'sinin de bir arada bir obada yaşadığı bu yapıya karşı, bu toplumsal dokuya karşı neden böyle bir önlem aldınız? Niçin başka yerlerde bunu düşünmediniz? Mesela, Maraş kent merkezine yakın, topoğrafyası bozuk, kentsel anlamda tasarlanamayacak, planlanamayacak alana niçin koymuyorsunuz da ovaya bunu inşa ediyorsunuz? Bununla hem doğayı katletmiş hem de toplumsal dokuya karşı bir suç işlemiş bulunuyorsunuz. Bundan vazgeçmenizi diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Doğan.

Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisinin aleyhinde Mehmet Uğur Dilipak, Kahramanmaraş Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Dilipak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kahramanmaraş'ta başlanan AFAD kampıyla alakalı HDP'nin grup önerisi aleyhinde söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize hayırlı uzun ömür diliyorum.

Değerli arkadaşlar, az önce konuşmacıyı dinledik. Arkadaşımız, bu bölgenin nerede olduğunu dahi bilmiyor. Çünkü bu bölge Pazarcık'ta değil, Kahramanmaraş'ta. İzmir'den gelip de Kahramanmaraş'ı bilmediğiniz belli. Burası verimli bir arazi de değil. Bu arazi, ovanın üstünde çorak bir arazi -hayvanların otlatılamayacağı kadar- ve mera alanında da verimli bir arazi değil. Onu buradan belirtmek isteriz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Devlet her yıl gübre veriyor oraya, mera orası.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Devamla) - Şimdi, özellikle, arkadaşlar, öncelikli olarak, bu ülkede partimizin, kuruluşundan beri söylediği “tek bayrak, tek millet, tek vatan” söylemi dışında ikinci bir ajandamız olmamıştır, olmayacaktır. Bu çerçeveden baktığımızda öküz altında buzağı aramanın hiçbir anlamı ve önemi yoktur.

Araştırmaya konu olan önerenin gerekçesinde kabul anlaşmasıyla birlikte -az önce konuşmacı da söyledi- 1 milyon Suriyelinin Türkiye'ye geleceği söyleniyor. Evet, gelecek ama 1 milyonu da gidecek. Dolayısıyla, burada belirtmiş olduğunuz 3 milyona yakın mültecinin 4 milyon olması söz konusu değil. Bir kere bunu belirtmek isterim.

Burada, bu önergede gözüktüyor ki, bu önergede kabul anlaşmasının dahi spotlardan incelendiği gibi varsayıma gidilmiş bulunuyor. Şu anda, HDP'nin özellikle -geçen haftadan beri başlayan- Alevi vatandaşlarımızın üzerinde korku salarak oy devşirme çabaları içerisinde olduğunu açık bir şekilde Kahramanmaraş'ta görmekteyiz. Gerekçeye baktığımızda aynı üslubun gerekçede de devam ettiğini görmekteyiz.

Yine gerekçe incelendiğinde, Suriyeli mültecilerin tamamı, sanki IŞİD terör örgütünün üyesiymiş gibi bölgede bir algı operasyonu yapılmaya çalışılmaktadır. Arkadaşlar, gidin o Suriyelileri görün -Ankara'da da var, her tarafta, İzmir'de de var- ne kadar mazlum insanlar. Ha, bunların içerisinde art niyetli olanlar olabilir mi? Evet, olabilir ama bunları da bizler bulmak zorundayız.

Halkı kışkırtmaya çalışıyorlar. Halkla ilgili, halkımızla bizler hep beraber oradayız, o bölgedeyiz, beraberiz. Burada, özellikle gerekçelerinde belirtilen, selefi akımların Türkiye’de yaygınlaşması gibi bir algının olduğunu... Biz, selefi akımlar ve farklı akımların bu bölgede emperyalist düşüncelerin bir uzantısı olduğunu gayet farkındayız. Bunlara hiçbir şekilde müsaade etmeyeceğimizi belirtmek isterim. Bizler, geçmişten ders alarak, geçmişteki kötü hatıraları değil, geleceği düşünerek lider Türkiye’yi oluşturmak için çaba göstereceğiz.

Şu anki çadır kentin Maraş’taki konumuyla alakalı olarak, neden taşınıyor bu Kahramanmaraş’taki yer? Burası, şu anki mevcut konumu, yapılmadan önceki... Şu anda mevcutta Kahramanmaraş’ta bir çadır kent var. Çadır kentin yeri, Küçük Sanayi Sitesi’nin kendi alanıdır. Buralar, şahıslar üzerindeki arazilerdir. Bundan dolayı, bu şahıslar, vatandaşlar, buralara, Kahramanmaraş’taki özellikle çadır kentin yerine sanayi tesisleri yapmak istiyorlar, istihdamı artırmak istiyorlar. Bundan dolayı, bu arkadaşlarımızın yerlerini gasbetmiş gibi duruyoruz. Bundan dolayı yeni bir alana ihtiyaç duyuldu. Yoksa sizlerin dediği gibi, bölgenin demografik yapısını değiştirmek gibi bir hedefimiz asla olmadı, olmayacak. Ama sizlerin “öz yönetim” adı altında oluşturduğunuz korkutma çabalarınız, devletimizin güçlü duruşu karşısında çökmüştür. Oralarda demografik yapının değişimi için yaptığınız çabalar ortadadır. Unutmayalım ki kadim bir medeniyetin bekçisi olarak devletimiz ve milletimiz, bu kirli emelleriniz karşısında dimdik duracaktır.

Verilen önergede, Suriyeliler, sanki bu ülkenin vatandaşlarıymış gibi bir algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Arkadaşlar, bu vatandaşların, bu Suriyeli mültecilerin bu ülkede herhangi bir oy kullanma veya herhangi bir şekilde yönetime katılma gibi bir hakları yoktur. Böyle bir şeyin de zaten olması mümkün değildir, zaten bunlar mülteci statüsündedir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Olacaklar sayenizde!

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Beş yılı dolduranlar, vatandaş oluyor.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Devamla) – Bir diğer önemli olan olay da şudur: Şu anda kurulmak istenen bölge, özellikle Kahramanmaraş -bilmeyenler için söyleyeyim- Güneydoğu Anadolu fay hattı üzerinde, jeolojik açıdan deprem riski en yüksek olan illerden bir tanesidir. Bu maksatla, bölgemizde herhangi bir şekilde deprem olasılığına karşı önceden tedbir amacıyla bu konteyner kentlerin kurulması gündemdeydi zaten.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Ne alakası var ya!

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Devamla) – Bu vesileyle, kurulacak olan tesis, mültecilere tahsis edilse de kalıcı durum karşısında deprem konutu olarak yapılmaktadır.

Bu bölgede, proje olarak bölge halkının huzurunu bozmaya kimsenin hakkı yoktur. Bu anlamda baktığımızda, sözde öz yönetim ve benzeri ilanlara kalkışmaların, ülkemizin millî birlik ve beraberliğini bozacak maksatta olduğu aşîkârdır. Bu çalışmaların emperyalistlerin hedeflerine ulaşmak için kullanmış olduğu bir yöntem olduğunu ve bir üslup olduğunu hep birlikte bilmekteyiz. Gelin, bu coğrafyada haksızlığa uğrayan kim varsa bunların hepsinin hep birlikte takipçisi olalım ama elinde silah olan tüm unsurlarla empatiyi kuracak olan, siyaset değil, sivil düşünce değildir.

Değerli milletvekilleri, HDP ve CHP, büyüşehir ilişkin kanun tasarısı yasalaşırken, aynı büyüşehirlerin hizmete girmesiyle birlikte bu bölgelerde partizanlık yapılacağını söylemişlerdi. AK PARTİ’li belediyeler, özellikle buradan belirtmek istiyorum, Büyükşehir Belediyesi ve Dulkadiroğlu Belediyesi. Bu arada, az önce konuşmacının belirttiği, defalarca söylediği gibi burası Pazarcık değil, Dulkadiroğlu Belediyesi sınırları içerisinde. Bundan dolayı, özellikle Büyükşehir Belediye Başkanımız Fatih Mehmet Erkoç’a, Necati Okay’a teşekkürlerimizi sunuyoruz. Yasa çıkar çıkmaz ve

Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyesi AK PARTİ’li belediyelere devrolunca, Büyükşehir Belediyesi grup köy yollarının hızlı bir şekilde yapımına başlamıştır. Özellikle Dulkadiroğlu Belediyesi “Bölgede partizanlık yapılıyor.” diyenlere en güzel cevabı vermiştir. Bakın -isteyenlere de verebilirim- şu anda o bölgede -eğer partizanlık yapmış olsaydık- bazı köylerimiz var, 10 tane oy almışız ama yaptığımız parke çalışması ne kadar biliyor musunuz arkadaşlar? 16 bin metrekare. Özellikle belirtmek istiyorum, şu anda Sivricehüyük’te biz 15 bin metrekare parke yapmışız ve insanlarımızı ayağının çamura değmesinden kurtarmışız. Buradan şunu belirtmek istiyorum: Özellikle Dulkadiroğlu ve büyükşehir belediyelerimiz buraları hizmet anlamında coşturmuşlardır.

Vaktimiz de azaldı. Özellikle pazar günü bölge halkı tarafından demokratik bir eylem yapılmış ve bu eylemlerin sonucunda bölge halkından olmadığı belli olan şahıslarca askerimize ve basın mensuplarımıza taşlı saldırılar gerçekleştirilmiştir. Bu saldırıyı şiddetle kınıyorum. “Basın özgürlüğü” diye yafta vuran muhalefet partilerinden de bu konuda bir kınama geldiğini duymadım, görmedim. Bu tip organizasyonlar yapıp Kahramanmaraş’ın huzurunu bozmaya çalışanları şiddetle kınıyorum.

Alevi kardeşlerimizle olan bin yıllık birlik ve beraberliğimizin her zaman daim ve baki olacağını belirtiyorum.

Bu bölgedeki bu yerin, teknik olarak başka bir anlamı olmadığı için buraya kurulduğunu belirtiyor, öngenenin aleyhinde olduğumuzu Genel Kurula saygıyla belirtiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Dilipak.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Doğan...

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Sayın Başkan, konuşmacı, benim İzmir’den gelerek, o bölgeyi tanımadığımı, yanlış değerlendirme yaptığımı...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – “Pazarcık” diyorsun ya, Dulkadiroğlu orası.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Benim şahsıma sataşma vardır.

BAŞKAN – Sataşmada bulundu.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Evet.

BAŞKAN - Buyurunuz Sayın Doğan.

İki dakika süreyle söz veriyorum.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Orası, Pazarcık değil, Dulkadiroğlu.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan’ın, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Uğur Dilipak’ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Tamam, peki. Dinledim sizi, siz de beni dinleyin.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Tamam, dinliyorum, buyurun.

MÜSLÜM DOĞAN (Devamlı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir kere, sayın konuşmacı, herhâlde sadece il bazında kalmış milletvekili. Maraş milletvekili olarak kalmış ama biz, tüm Türkiye’nin milletvekiliyiz. Türkiye’deki tüm sorunlara duyarlı olmak zorundayız.

Bir de arkadaşına bir şey söyleyeyim, sayın konuşmacıya. “Jeodezik alan” diyor, “jeolojik olarak sakıncalı alan” olur. Jeodezi, konum belirlemektir. İsterseniz o çalışma alanının size coğrafi ve dik koordinatlarını veririm. Orası, Pazarcık’a bağlı köylerdi ama sonra işte seçim yatırımı nedeniyle aldınız bir belediyeye bağladınız. Esas olan, Pazarcık halkının köyleridir. Bakın, oradaki meradır; hayvanların otlak alanıydı, ortak bir alan. Ben Alevi, Sünni, Kürt, Türkmen diye ayırmıyorum; tüm köylere gittim, gezdim orada, insanlar istemiyor onları. Elbette ki mültecilerin hakkı var, insani hakkı var.

Bakın, bu ülkede Alevilerin sorunlarını dinleyebilecek, anlayabilecek siyasal partiler varsa eyvallah. Elbette ki sorunları dinleyeceksiniz, siz de siyasal bir partisiniz, elbette ki sorunlara duyarlı olacaksınız. Bizim gidip orada demokratik bir hakkımızı koymamız... “Yok bunlar bunu yapıyor, yok bölücülük yapıyor.” Arkadaşlar, bunları aşın artık; bu ülkede demokratik gelişmeye olanak verin, demokratik siyasete olanak verin. Bu ülkede kardeşlik, barış içerisinde bir arada yaşamının koşullarını birlikte oluşturalım diyoruz. “Ortak vatanımız.” diyorsunuz, “İzmir’den geldi, orayı bilmiyor.” diyorsunuz. Niye bilmeyeyim yahu? Ben size coğrafi koordinatları vereyim diyorum ama sizin bilgi yetersizliğinizi de ortaya koyuyorum; jeodezik alan değil diyorum, jeolojik sınırcı alan olur diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Doğan.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, orası, özellikle herhangi bir siyasi kavram çerçevesinde Dulkadiroğlu Belediyesine ayrılmış bir yer değildir; daha önceden beri, her zaman Dulkadiroğlu dediğimiz, Kahramanmaraş’ın merkezî sınırları içerisinde yer alan bölgedir.

Ben de ayrıca jeoloji mühendisiyim, bunu da belirtmek isterim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Dilipak.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Hatip, konuşmasında HDP Grubumuzu kastederek özelde Aleviler üzerine korku devşirmeliği yaptığımızı ifade etti ve bununla birlikte halkı kışkırtmaya çalıştığımızı söyledi, grubumuza çok açık bir şekilde sataşma söz konusu.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Demirel.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) - Müslüm Bey konuşacak.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Ya, neyi konuşacağını bilmeyecek şimdi.

BAŞKAN – Peki, buyurunuz Sayın Doğan.

İki dakika süreyle söz veriyorum, lütfen bir sataşmaya meydan vermeyiniz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Aslında, biraz önce cevapladı efendim kendisi.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Ama eksik kalan kısım var Sayın Başkan, o kısmı değerlendireyim.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Grup Başkanınızın ne dediğini söyleyin, sizin dediklerinizi doğru olarak kabul edeceğim.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Efendim?

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Grup Başkanınızın oradan hangi gerekçeyle söz aldığını söyleyin...

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – “Aleviler kısmı eksik kaldı.” dedi.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Hayır.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Ne dedi başka?

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Tamam, buyurun.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Bilmiyorum ben, duymadım.

BAŞKAN – Sayın Doğan, devam ediniz, süreniz işliyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Dikkate almayın Müslüm Bey, Genel Kurula hitap edin.

2.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Uğur Dilipak'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Arkadaşlar, sayın vekillerim; bakın, bu ülkede siyasal partilerimiz, 4 tane siyasi parti var. Birisi çıkıyor diyor ki: “Taş üstünde taş koymayın, baş üstünde baş koymayın.” Ya, siz bu ülkede, ne zaman taş üstüne taş koydunuz bu ülke için?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ya, siz yapıyorsunuz siz!

MÜSLÜM DOĞAN (Devamla) – Size demiyorum, bir dakika arkadaşlar, bunu söyleyene söylüyorum. İzleyin, siyasetçiyse izleyin, ondan sonra. İzleyememişsiniz durumu, onu söylemek istiyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Taş değil de, tuğlaları...

MÜSLÜM DOĞAN (Devamla) – Şimdi, bu ülkede barışı tesis etmek için çıkıyoruz ortaya, kardeşliği egemen kılmak istiyoruz, gerçek bir demokrasinin, çoğulcu bir demokrasinin inşası için uğraşıyoruz; size kendimizi anlatamıyoruz. Nasıl anlatacağız? E, bir gün Alevilerin çok önemli sorunlarını çözdünüz mü? Kaç defa kurultay yaptınız, çözdünüz mü? Sayın Başkan, Hocam, ne yapıyorsunuz, hani nerede cemevleriyle ilgili statü?

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Yapacağız, onu da göreceksin.

MÜSLÜM DOĞAN (Devamla) – Zorunlu din derslerinde AİHM kararını niye uygulamıyorsunuz? Cemevleriyle ilgili kararı niye uygulamıyorsunuz?

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Onu da göreceksin.

MÜSLÜM DOĞAN (Devamla) – Yok böyle bir şey. O zaman, Alevilerin sorunlarına siz sahip çıkamazsınız. Alevilere sahip çıkmak için Alevilerin özgün inancı ve öğretisine saygı duymanız lazım öncelikle. Bu ülkede, ortak vatanımızda bir arada kardeşçe yaşamının şartlarına katkı koymak istiyorsanız özgün hâlini kabul edeceksiniz. Kürt'ü, Türk'ü, Alevi'si, Sünni'si, bu ülkede yaşayan herkesi eşit olarak göreceksiniz. Böyle bir yaşam alanı oluşturmak istiyorsanız buyurun, oluşturmak istemiyorsanız da... Ama çıkıp “Baş üstünde baş koymayacağız, taş üstünde taş koymayacağız...” Anti Sovyet, Sovyet siyasetine karşı oluşturulmuş bir partinin genel başkanı bunu derse bu ülkede demokrasiyi zor getirirsiniz.

Saygılar sunuyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Fazla konuşuyorsun! Provokatörlük yaptığının farkında mısın?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bir saniye Sayın Akçay.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Kahramanmaraş Milletvekili olarak konuya bir açıklık getirmek için kürsüden iki dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, öyle bir usulümüz yok. Konuya açıklık getirmek üzere söz verme imkânım yok. Sataşma yok, bir şey yok, size söz verme imkânım yok.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ama görüşmelerimize daha...

BAŞKAN – Ama ayağa kalkmışken bir şey söylerseniz tutanaklara geçer bu.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – O zaman hemen ayakta kısaca söylüyorum kayıtlara geçmesi için ve çabukça söylüyorum: Sivricehöyük'teki bu planlama, doğrudan doğruya, büyüyen Kahramanmaraş'ımızın ihtiyaçları gerektirdiği için olmuştur. Buradaki arsa, hazineye ait olan bir arsa olup, çevredeki geniş ve boş alanlarda büyükşehir yapılanmasından dolayı belediye ve kurumlara intikal eden kırsal yerlerdir. Bahsi geçen, Kahramanmaraş'ın birçok yerinde veya bu bölgede Alevi ve Sünni kesimler yan yana ve iç içe yaşamaktadırlar. Yeniköy, Fituşağı, Kapıçam, Tevekkelli, Abbaslar, Haydarhöyük, Narlı Çerkezler, Aslanbey, Emiroğlu, Bertizliler, Kartal, Eskinarlı mahalleleri Alevi vatandaşlar ile Sünni vatandaşların iç içe, kardeşane yaşadığı...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce kürsüde konuşan konuşmacı, partimizi kastederek birtakım ithamlarda bulunmuştur.

BAŞKAN – Hangi cümlesiyle Sayın Akçay?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Efendim, “Taş üstünde taş, omuz üstünde baş bırakmayacaklardır.” vesaire diyerek birtakım ifadelerde...

BAŞKAN – Yani, Milliyetçi Hareket Partisiyle nasıl bağını kurdunuz, onu...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Milliyetçi Hareket Partisi olarak bize aittir, Sayın Genel Başkanımızın...

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Akçay, iki dakika süreyle söz veriyorum.

3.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, sayın konuşmacının daha evvelki konuşmalarına da baktığımızda birtakım tartışmalarla Meclis kürsüsünden provokatif amaçlı değerlendirmelere girdiğini görüyorum ve kendisine tavsiyem odur ki, bunları bu şekilde tekrarlamamasıdır. İfade ettiği sözler -aslını, esasını ben şimdi tekrarlayacağım ve dünkü grup toplantısında- Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'ye aittir ve Sayın Başbakan'a hitaben söylenilen sözlerdir, okuyorum: “Sayın Başbakan, size ayrıca tavsiyem şudur: Nusaybin ve diğer operasyon yapılan il ve ilçelerde yaşayan vatandaşlarımıza çağrıda bulunun ve onlara üç gün mühlet verin ve şehirleri tahliye etmelerini sağlayarak herkesi emniyetli yerlere yerleştirin, emniyet altına alın.” Yani zaman zaman yapılmaya çalışıldığı gibi. Eğer teröristler tarafından da bu çağrılar dikkate alınmaz, teslim olmaz, silahlarını da teslim etmezler ise “Taş üstünde taş, baş üstünde baş koymayın. Şehitlerimizin kanını yerde bırakmayın.” (MHP sıralarından alkışlar)

Evet, ben de Grup Başkan Vekili olarak bu sözü burada tekrarlıyorum. Bu sözü kabul etmeyebilirsiniz, söyleyecek sözünüzü de söylersiniz, Genel Başkanınız da söylemiştir. Bu süre içerisinde elbette gereken cevabı Genel Başkan Yardımcımız da vermiştir. Öncelikle terör örgütüne destek vermekten vazgeçeceksiniz ve bu terör örgütü PKK'yla bağınızı koparmamışsınız. Bu bağı koparacaksınız önce. Konuşmasında “Kürt illeri” hâlâ...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Mezhepçilik ve etnik ırkçılık yapmıştır konuşmacı konuşmasında ve ta soğuk savaş dönemlerine girerek işi uzatmaya çalışmaktadır. Biz kendisine ayrıntılı bir şekilde bilgi de verir, öğretiriz ama bu konuşmanın yerinin bu kürsü olmaması gerekir.

Hepinize teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akçay.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Baluken, dinleyeceğim sizi.

Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Müslüm Bey biraz önce konuşmasını yaparken grubumuza dönerek “Dört tane siyasi parti var. Bunlardan birisi ‘Taş üstünde taş, baş üstünde baş bırakmayın.’ diyor” dediler.

Şimdi, iktidar, AK PARTİ iktidarı; terörle mücadele eden, AK PARTİ iktidarı ve bu çerçevede bu ifade üzerinden eleştirinin muhatabı olan da AK PARTİ iktidarı.

BAŞKAN - Sayın Bostancı, bu...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Her ne kadar Müslüm Bey “dört siyasi parti” derken hangi partiyi kastettiğine ilişkin bir isim söylemese de konuşmasında grubumuza dönerek bunu söylemiş olması ve fiilî durumda terörle mücadelenin grubumuz tarafından desteklenen Hükûmetçe yapılması, bu eleştirinin muhatabı olarak bizim anlaşıldığımız sonucunu doğuruyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Doğru, doğru diyor, pratiği size ait.

BAŞKAN – Sayın Bostancı, şimdi, bu cümlemin muhatabı olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu, kendisini gördü. Ben, doğrusu, bu cümlemin siyasetin gündemine nasıl girdiğini bilmiyordum, Sayın Akçay bunu açıkladı, “Bu cümlemin sahibi de Milliyetçi Hareket Partisidir.” dedi. Dolayısıyla Sayın Doğan, açıkça “Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu” veya “Hükûmeti” demediği için, bu cümleden doğan sataşma, doğrudan doğruya Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna yöneliktir. Bu sataşmadan dolayı kendilerine söz verdim. Dolayısıyla burada Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna ben söz veremem, böyle bir sataşma yok çünkü.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Doğan derse ki: “Ben bu cümlemlerle Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunu kastettim.” Elbette ki sataşmadan dolayı size söz veririm.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bostancı konuşmak istiyorsa konuşsun Sayın Başkan. Dürüstçe söylesin, “Ben konuşmak istiyorum.” İşin açıkçası bu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Şimdi, söylemiyormuş gibi yapıp söylemek gibi garip bir dille karşı karşıyayız. Takdir edersiniz ki bir ifadeden bahsediliyor ama öznenin kim olduğundan bahsedilmiyor. Bir göndermede bulunuluyor. Bizim bundan bir sonuç çıkartmamız son derece doğal. Kendisine soralım, kimi kastettiyse söylesin.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Naci Bey, bence konuşmayı hak eden birisi, hissediyoruz, buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Birazdan ben gönderme yaparım, size cevap hakkı doğar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Şimdi Sayın Baluken’i de dinleyelim, belki konu biraz daha açıklık kazanacaktır.

Buyurunuz Sayın Baluken.

Süreniz iki dakikadır.

4.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi Sayın Bostancı'ya söz hakkı doğacak, o yüzden rahat olsun.

Evet, yani burada kullanılan cümleleri, grupta kullanılan cümleleri tasvip etmek, burada bir polemik konusu hâlinde değerlendirmek çok doğru bir yaklaşım değil. Ancak fiiliyatta, pratikte AKP zaten kendisine önerilen bu “taş üstüne taş koymama, baş üstüne baş koymama” meselesini layıkıyla yerine getiriyor yani sizin yeni bir çağrı yapmanıza gerek yok.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Doğru...

İDRİS BALUKEN (Devamla) –Bakın Sur'a, Cizre'ye, Silopi'ye gerçekten taş üstünde taş kalmadı, gerçekten baş üstünde baş kalmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kim yaptı? Kim yaptı?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Doğru, o doğru.

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Her türlü kirli yöntemlerle arkanızda viraneye dönmüş kent merkezleri...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İdris Bey, sebebi neydi? Neden yapıldı?

İDRİS BALUKEN (Devamla) – ...gerinizde evleri başlarına yıkılmış yüz binlerce insan bıraktınız.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) - Teröristbaşının adamları...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neden yapıldı?

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Dolayısıyla, gelen öneri, o yönüyle sizin zaten yapmış olduğunuz uygulamaları âdeta tanımlıyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Şimdi, daha tehlikeli bir durum söz konusu, önergemiz de onu içeriyor. Bütün o sınır hattı boyunca Cizre'den, Silopi'den, Nusaybin'den başlayarak Urfa, Antep, Kilis'e kadar orada selefi kemerler oluşturmaya çalışıyorsunuz. Oraya yerleştireceğiniz selefi birtakım çete yapılarla, birtakım gruplarla bir Arap ve Kürt halkını karşı karşıya getirme...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Oradan PKK'yı temizliyoruz.

İDRİS BALUKEN (Devamla) – ...halkları karşı karşıya getirecek bir savaş içerisine giriyorsunuz ki bu, tehlikeli. Pazarcık'taki şey de bunun somutlaşmış hâli. Şimdi, bakın, bunu kim yaptı tarihte? Baba Esad yaptı, Rojava Kürt bölgesinde Arap kemerleri oluşturdu ya, şimdi büyük bir sorun alanı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yalan hepsi bunların. İnaniyor musun bunlara?

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Bakın, aynı Baba Esad'ın yeni uygulamasını da yapacaksınız; Cumhurbaşkanı işaretlerini veriyor, “Vatandaşlıktan çıkaralım.” diyor. Yine bakın nereyi çağırıştırıyor?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Doğru söylüyor...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Esed'le aynı yoldan gidiyorsunuz.

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Rojava'da vatandaşlık hakkı olmayan kimliksiz Kürtleri çağırıştırıyor, değil mi? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İnaniyor musun bunlara? İnaniyor musun bunlara? İnarak mı söylüyorsunuz?

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Dolayısıyla, bütün bunların tamamı son derece bilinçli bir politika olarak önümüze getiriliyor. Bizim de buraya getirme amacımız bunlara karşı uyarıda bulunmak. (HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Bostancı, buyurunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi söz hakkı doğdu Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi söz hakkınız doğdu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Bravo Başkan, bravo! Lütfettiniz!

5.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; siz, tabii, sataşmadan söz verirken her zaman hatırlatırsınız “Yeni bir sataşmaya sebep olmamak hususuna dikkat ederek...” Sayın Baluken de tecrübeli bir grup başkan vekili.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Size inandığı için.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Siz çok söz almak istiyordunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ama bunu da bilmesi lazım. Daha ilk sözünde “Şimdi sataşmadan size söz hakkı doğacak.” diye böyle meydan okuyucu bir tavırla konuşması, takdirlerinize.

LEVENT GÖK (Ankara) – Meydan okuyucu değil, davet edici.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Meydan okuyucu değil canım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Türkiye’de devletin yaptığı, terörle mücadele. Bu mücadeleyi hukuk temelinde yürütüyor. Kime karşı? Teröristlere karşı. Bu teröristlerin uyguladığı kirli yöntemler var. Orta Doğu’dan, Suriye’den, o coğrafyadan, şehir savaşlarından Türkiye’ye ithal ettiği birtakım yöntemler...

Sayın Baluken, tahmin ediyorum, oraları dolaşırken bunlara ilişkin, teröristlerin kullandığı zalimane, halkı kendisine kalkan yapan ve buradan çeşitli dramlar çıksın diye uğraştığı yöntemler konusunda da bilgi ve fikir sahibidir ama bir kere olsun bunlara ilişkin bir gözlemini, fikrini paylaşmıyor ve vatandaşlarda şöyle bir kanaat doğuyor, emin olun. Nereye gitsem, diyorlar ki: “Acaba HDP, PKK’nın stratejisinin sesi olarak mı Mecliste konuşuyor?” Ben onlara diyorum ki, bana böyle söyleyenlere: “HDP, meşru bir siyasi parti ve kesinlikle öyle bir açılımı olmaz, öyle bir açıklaması olmaz.”

Sayın Baluken, bu görev, sadece benim değil, aynı zamanda sizin. Halkın zihnindeki bu olumsuz yargıları, bu PKK propagandası yapıyormuş gibi uyanan izlenimi silmek için sizin de biraz çaba göstermeniz gerekmez mi? Türkiyelileşme iddiasındasınız, bunun için uğraşıyorsunuz. Bu insanları nasıl kucaklayacaksınız? Böyle anlaşılan bir dil, sizin için bir nakisa teşkil etmiyor mu? Bunu düzeltmek, aynı zamanda sizin göreviniz değil mi?

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Bostancı, konuşması sırasında yine birçok kez sataşmada bulundu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sataşmadım.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Baluken.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – “Ne dedi?” diye sorsana Sayın Başkan.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bütün konuşma, sataşma.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, çünkü iki dakikalık konuşmalarda birçok sataşma olduğu için şu anda zamandan tasarruf amacıyla bunları tekrar sormuyorum, sataşma olduğu açık.

Buyurunuz Sayın Baluken.

6.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Grup Başkan Vekili, ne siz ne de herhangi bir yetkiliniz, “herhangi bir kentin bir mahallesinde ya da birkaç mahallesinde 200-300 silahlı insan var diye bütün bir kenti harabeye çevirdik” tablosunu açıklayamaz. Cizre’de, Silopi’de, Sur’da, Nusaybin’de, Şırnak’ta, Yüksekova’da tamamen harabeye çevrilmiş kent merkezlerinden bahsediyoruz. O kent merkezlerini sadece Türkiye’de değil, Orta Doğu’da da harabeye çeviren yönetimlerin tamamı, bir gerekçe uyduruyorlar. “Terörle mücadele ediyoruz.” gerekçesi de en sık başvurdukları gerekçe.

İsrail, Gazze’yi harabeye çevirirken “Canım sıkıldı da bir kenti harabeye çevireyim.” üzerine yapmadı. Tıpkı sizin dediğiniz cümlelerle... Esad, Halep’i harabeye çevirirken böyle gerekçesiz bir şekilde gidip “Bir kenti yok edeyim.” üzerine gitmedi. Aynı bu gerekçelerle, terörle mücadele gerekçeleriyle bütün o kentleri viraneye çevirdi. Şu anda sizin yaptığınız şey de aynı durumdur. Yani, 200-300 silahlı insanı gerekçe göstererek oradaki kentleri tamamen viraneye çevirip “Biz terörle mücadele ediyoruz, o nedenle her şey mubahtır.” gibi bir anlayışı -siz inanabilirsiniz- hiç kimseye inandıramazsınız.

NİHAT ÖZTÜRK (Muğla) – Hendekler kazılırken neredeydiniz?

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Diğer taraftan, HDP’nin pozisyonuna gelince: Bütün bunları yapmanıza rağmen, HDP, hâlâ bu ülkenin birliği ve halkların kardeşliği açısından çözümü ve barışı en zor zamanlarda bile ısrarla savunmaya devam eden âdeta tek köprü niteliğindedir. Ama, siz ısrarla o köprüyü de tamamen ortadan kaldırmak için elinizden gelen her şeyi yapıyorsunuz. Bu yaklaşımların tamamı tehlikelidir. Aklın yolu birdir, gidilen yol, yol değildir. Buradan bir an önce çıkmak gerekir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken tarafından, Maraş’ta yapımına başlanan 25-27 bin kişilik AFAD kampının yapım amacının, bölgenin ekolojik, etnik, mezhepsel ve demografik yapısına etkilerinin ve bölge halkının kampla ilgili taleplerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 6/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi lehinde Mehmet Gökdağ, Gaziantep Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Gökdağ. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şunun altını çizmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, Kahramanmaraş'ta bir bölgede göçmen kampı yapılmak isteniyor. Oradaki halk bundan tedirgin, rahatsız ve burada o halkın tedirginliğini, huzursuzluğunu ortadan kaldırıp huzurlu, güvenli hâle getirilmesi konusunda konuşmalar, öneriler getirilmesi gerekirken burada sanki siyasi partilerin kendilerine haklılık zemini yaratacak bir anlayışla hareket ediyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, orada bir halk huzursuz, orada bir halk tedirgin. Biz o bölgeye gittik, milletvekili arkadaşlarımızla, Parti Meclisi üyesi arkadaşlarımızla o bölgeye gittik, o bölgeyi gördük, o bölgedeki insanlarla konuştuk, görüştük. Ben şunu da söyleyeyim: Bana öyle bir şey söyleyemezsiniz, ben o bölgeyi çok iyi bilirim. O bölgenin bir kısmının, önemli bir kısmının daha önce Pazarcık'a bağlı olduğunu bilmeniz gerekir. Daha önce Pazarcık'a bağlıydı, daha sonra Dulkadiroğlu'na bağlandı.

Bakın, sevgili kardeşim, ben...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Sivricehüyük, hiçbir zaman Pazarcık'a bağlı olmadı.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Sivricehüyük olmasın, oradaki civar köylerden bahsediyoruz, sadece Sivricehüyük demiyoruz ki, değil mi?

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – O zaman, Antep de Maraş'a bağlıydı geçmişte.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Çarpıtmaya gerek yok. O bölgenin yapısını biliyoruz.

Şimdi, bu bölgeye 27 bin Suriyeli göçmenin kalacağı bir kamp yapılmak isteniyor. Burada da doğru şeyler söylenmiyor. Dün, Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan: “Biz çadır kenti konteyner kent yapıyoruz.” dedi, sanki hiç yeri değişmiyormuş gibi. Aslında durum öyle değil, çadır kent var Kahramanmaraş'ın merkezinde, oranın yeri değiştiriliyor, Sivricehüyük bölgesine getirilmek isteniyor ve orada bir konteyner kent yapılmak isteniyor. Bu konuda da doğru bilgi verilmiyor. Neden verilmiyor? Çünkü yapılan işin doğru olmadığını Sayın Başbakan Yardımcısı da biliyor, sizler de biliyorsunuz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, öncelikle biz bugünlere nasıl geldik, onu bir kısaca özetlemek gerekir.

Sayın milletvekilleri, Suriye'de iç sıkıntılarının yaşanmaya başladığı dönemin başlarında, biz, bu AKP Hükûmetinin politikasının doğru olmadığını, bu politikanın yanlışlığını her fırsatta Cumhuriyet Halk Partisi olarak dile getirdik, bu savaş mantığının doğru olmadığını söyledik. Suriye'nin en uzun sınıra sahip olduğumuz komşu ülke olduğunu ve dünya döndükçe komşuluğumuzun devam edeceğini söyledik. Bu nedenle komşuda çıkan sorunda taraf olmamızın doğru olmadığını belirttik. Bizim ülke olarak “ağabey” rolünde olmamız gerektiğini, orada barış için devreye girmemizin doğru olacağını da belirttik. Suriye'deki sorunun çözümü için uluslararası kurumların bir araya gelmesini söyledik. Arap dünyasının, Birleşmiş Milletlerin ve Suriye'deki muhalefet ve rejim temsilcilerinin bir araya gelerek barış içerisinde çözülmesi konusunda çaba sarf edilmesi gerektiğini söyledik ama dinletemedik. O dönemde “Şam'da Emevi Camisi'nde namaz kılacağız.” düşüncesiyle garip bir politika geliştirildi, sanki Türkiye'de namaz kılınacak cami bitti. Kadı ki o dönemde çok rahat Şam'a Emevi Camisi'ne gidip namaz kılabilirdi Sayın Erdoğan çünkü ilişkiler o kadar iyiydi ama nedense böyle bir yol değil, savaş mantığı seçildi.

Şimdi, söylediklerimizin haklı olduğu ortaya çıkıyor değerli arkadaşlar, o politika yanlış. “Yapmayın, ülkemizi Orta Doğu'nun bataklığına sürüklemeyin.” dedik, dinletemedik; o, öyle geçti.

Peki, bu kardeş kavgası yaşanırken bizim ne yapmamız gerekiyordu? Orayı... Komşumuzda yangın var, su dökmeliyiz. Çünkü, komşuda yangın eğer büyüse -bu, hayatın doğal bir gerçeği- o yangın bize de sıçrar, değil mi? Ama yapmadık öyle, benzin döküldü, büyütüldü. AKP'nin bu yanlış politikası nedeniyle ülkemiz, her gün biraz daha büyüyen göçmen sorunuyla da karşı karşıya değerli arkadaşlar. Biz, bu konuda da uyarımızı yaptık.

Evet, politikayı, Suriye politikasını dinletemedik, dedik ki: “Kardeşim, madem oradan buraya insanlar geliyor; evet, zor durumdalar, elimizi uzatalım ama bunu bir devlet ciddiyeti içinde yapalım. Ülkeye giren çıkan belli olsun.” Ne yaptığı ne ettiği belli olmayan, ne amaçla geldiği belli olmayan insanlar, sınırlarımızdan ellerini, kollarını sallayarak geçtiler. Ülkenin ve sınır şehirlerinin -ve başta Gaziantep’in- hem güvenlik anlamında hem sosyal anlamda hem ekonomik anlamda ciddi sıkıntılara uğramasını hep beraber yaşadık, yaşıyoruz.

Gaziantep halkı şu anda ekonomik olarak sıkıntıda çünkü Suriye’den gelen göçmenler, Gaziantep esnafının yaptığı bütün işleri yapıyor ama sigorta yok ama BAĞ-KUR yok ama vergi yok. Gaziantep’li esnafa aynı malı üretiyor; biri, 5 liraya üretiyor biri, 3 liraya üretiyor ve haksız rekabet oluşuyor. Gaziantep’te ev kiralari artıyor, Gaziantep’te dükkân kiralari artıyor. Peki, Gaziantep’teki yerli halk, bundan sıkıntılı da gelen göçmenler memnun mu? Değil. Çoğu, insani koşullardan uzak yaşıyorlar ve bundan kurtulmak için de Avrupa’ya doğru gidiyorlar ölümü göze alıp. Bugün gazetede haberleri okumuşsunuzdur, tekrar Türkiye’ye gönderilmek isteniyorlar ama gelmiyorlar, çoğu, oradan gelmemek için direniyor, intihar vakalarının gerçekleştiği de söyleniyor orada. Neden? Çünkü Türkiye’de yaşama koşulları da onlara çok uygun değil.

Şimdi, gelişen bu durum karşısında Avrupa’ya yolculuk başladı, Avrupa, ayağa kalktı ve ülkemizle bir anlaşma yaptığı söyleniyor, para karşılığında göçmenleri Türkiye’de tutacağız. Bu, ülkemiz açısından çok ayıp bir anlayış değerli arkadaşlar, hem yanlış hem para karşılığında tutma anlayışı ayıp bir anlayış. Bu anlayışın yansıması, ülkemizi bir göçmen kampına çevirmektir değerli arkadaşlar, bunu ülkemiz hak etmiyor. Bunun yansıması, Kahramanmaraş’ta ortaya çıktı değerli arkadaşlar.

Şimdi, Kahramanmaraş’ta kurulması düşünülen kamp yeri, yaklaşık on sekiz on dokuz köyün mera olarak kullandığı bir alan. Burası mera, orayı mera olarak kullanıyorlar.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Alevi ve Sünni köylerin kardeşane, ortaklaşa, yan yana yaşadığı yer.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Kullandığı yer, evet, tam da öyle, tam da öyle söyleyeceğim; bakın, izin verin, tam da öyle. Birlikte kullanıyorlar ve bu yörenin toprakları verimli topraklar, habitat koruma alanı içerisine girmiş bir yer. Buranın ortadan kaldırılması, ciddi olarak ekonomik ve telafisi mümkün mağduriyete neden olacaktır.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Organize sanayi bölgesi de oraya gelecek.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Şimdi değerli arkadaşlar, bakın...

Eğer bu konuda iddialıysanız Sayın Milletvekilim, söyleyeyim, eğer bölge halkının yararına olduğunu düşünüyorsanız referandum yapalım orada, gidelim bölge halkına soralım. (CHP sıralarından alkışlar) Buyurun, gidelim orada yapalım. Madem bölge halkına bu kadar yararlı iş yapıyoruz, gidelim, orada bölge halkına soralım, referandum yapalım, “kurulsun” diyorlarsa kuralım, “kurulmasın” diyorlarsa kurmayalım o zaman.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Anayasa’yı da öyle yapalım, başkanlık sistemini de öyle yapalım. İşinize gelince öyle, işinize gelince böyle.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Aynı bölgeye yapılacak organize sanayi bölgesi için niçin bu konuları gündeme getirmediniz Sayın Vekilim?

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, şimdi, buranın ekonomik olarak böyle bir sıkıntısı var, ekonomik olarak bir sıkıntısı var buranın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bak grup başkan vekili ne diyor? Uyarıyor, yanlış konuştunuz diye uyarıyor. Evet, uyarıyor, bakın, dikkat edin.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Bir anlamda da bu bölgenin sosyolojik yapısı önemli, bunu görmezden gelemeyiz değerli arkadaşlar. Şimdi, o bölgede hepiniz de biliyorsunuz ki yoğun olarak Alevi insanlar yaşıyor.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ve Sünniler. İç içeyiz, yan yanayız.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Evet, Sünni arkadaşlarla, Sünni köylülerle kardeşçe yaşıyorlar ve orada kampın kurulmasına hem Alevi yerleşim biriminde yaşayan halk hem de Sünni yerleşim biriminde yaşayan halk birlikte karşı çıkıyor, muhtarlar birlikte “yapılmasın” diyor. Ama özellikle şu: O bölgede Alevi insanların yaşadığı bir ciddi katliam var ve bu katliamın izleri henüz silinmedi; bilinçaltında, yüreklerinde bunu yaşıyorlar.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Ne alakası var?

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) - Şimdi bunu tekrar kaşımanın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O olaylardan aynı zamanda Sünniler de zarar görmüştür.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) - ...ve bu nedenle de tedirgin ve huzursuz, bölge halkı, tedirgin ve huzursuz arkadaşlar. Devletin öncelikli görevi, dolayısıyla da hükümetlerin öncelikli görevi, vatandaşın güvenliğini ve huzurunu sağlamaktır. Ben bir defa daha söylüyorum: O bölge halkı, Alevi’siyle Sünni’siyle kampın oraya kurulmasına karşı. Neden? Huzursuzluk çıkacak. Huzursuzluk hem o toplumu hem o toplumu etkileyecek ve oradaki insanlar, o göçmenlere insani olarak karşı değiller, sadece kampın kurulacağı yere karşılar. Bunu ciddi olarak değerlendirmeniz gerekir arkadaşlar. Biz bunu söylüyoruz, yine söylüyoruz.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Nereye kurulsun?

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – Onu devlet bulacak.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Bulamadık.

MEHMET GÖKDAĞ (Devamla) – İsterseniz biz bulalım. Daha uygun bir yer bulunabilir, kampı daha uygun bir yere taşıyabiliriz, daha huzurlu bir yere taşıyabiliriz. Lütfen, burada laf atışmayı bırakalım, o bölgenin huzuru için, o bölgede yaşayanların huzuru için hep birlikte çözüm arayalım ve o bölgeyi huzura kavuşturalım.

Ben, Genel Kurulu sevgiyle saygıyla selamlıyorum arkadaşlar. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gökdağ.

Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisi aleyhinde Nursel Reyhanlıoğlu, Kahramanmaraş Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Reyhanlıoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kahramanmaraş’ta kurulması planlanan geçici barınma merkezine yönelik Meclis araştırması önergesi üzerinde, HDP’nin verdiği önerge üzerinde aleyhte söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kahramanmaraş’ta kurulması planlanan konteyner kentle ilgili ortaya sunulan hayali iddialarla, bölgenin Alevi köyü olduğu ve sığınmacıların yerleşmesi neticesinde bölgenin Alevi nüfusunun asimile edileceği ve demografisinin değişeceği gibi hiçbir temel bilime dayanmayan hayali teoriler ortaya atılarak huzurun ve hoşgörünün egemen olduğu ilimize yeni bir nifak tohumu ekilmeye çalışılmaktadır.

Yapılması planlanan çalışmalar, tamamen coğrafik ve mevcut şartların uygun olmasından kaynaklanmaktadır. Gerek valiliğimizce kurulan yer araştırma komisyonu gerekse AFAD Başkanlığınca görevlendirilen daire başkanı nezaretinde ilgili teknik elemanlarca yapılan araştırmalar neticesinde 16 adet taşınmaz mahallinde inceleme yapılmış, bunlardan 15’inin gerek hukuki dava konusu olması, orman olması, başka kurumlara tahsisli olması gibi veya teknik sorunlar gerekse arazi büyüklüğünün yetersizliği gibi nedenlerle uygun görülmemiştir.

İncelenen 16 yer olarak Karacasu mevkiisindeki TOKİ arsası nihai olarak 15/10/2015 tarihli yazımızla AFAD Başkanlığına valiliğimizce gönderilmiştir. Gerek AFAD Başkanlığı ve gerekse TOKİ teknik elemanlarınca yapılan değerlendirmeler sonucu bahse konu taşınmazın yüksek eğimi ve sert zemin yapısı nedeniyle maliyetinin yüksek olacağının tespiti üzerine AFAD Başkanlığınca Sivricehüyük köyünde bulunan meranın değerlendirilmesi talep edilmiştir.

Bunun üzerine, 20/11/2015 tarihli yazımızla AFAD Başkanlığının tercih ve kararının Sivricehüyük merası üzerinde oluşması durumunda tahsis değişikliği işlemleri esas olmak üzere başkanlık görüşü istenmiştir ve valiliğimizce bu konuda çalışma başlatılmıştır.

Şu anda Kahramanmaraş'ta 18.500 Suriyeli, misafir edilmektedir ve Kahramanmaraş halkının "Asimile olduk, olacağız." gibi bir sıkıntısı da olmamıştır. Ülkemizdeki sığınmacı merkezlerine bakıldığı zaman, bunun sadece uygun coğrafik bölgelerde kurulduğu, nüfusun Türk, Kürt, Alevi, Sünni ve benzerine bakıldığı görülmemektedir.

Sayın milletvekilleri, tahrik etmeye yönelik bu iddialar tamamen tehlikelidir. Sağduyulu Kahramanmaraş halkı da buna ödün vermeyecektir. Türkiye'mizin her bölgesinde çaresizlere, sığınmacılara, yardıma muhtaç olanlara kucak açan halkımız, Kahramanmaraş'a da gelecek olan sığınmacılara sonuna kadar sahip çıkacaktır. Unutulmasın ki bu milletin inancı, örf ve âdetleri, kültürü ve tarihi bize bu teminatı vermektedir. Yani vatandaşımız, bu iddia sahiplerine "Yine buradan size ekmek çıkmaz, bizleri tahrik edemezsiniz, başka kapıya." diyerek misafirleriyle kucaklaşmaya devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sivil ve çaresiz insanları "cihatçı çete" diye göstermek büyük bir yanıltır. Herkes bu hususta göz yumabilir, görmezden gelebilir. Herkes sussa, herkes sırtını dönse, herkes gözünü yumsa bile biz Türkiye olarak Suriyelilere, Suriye halkına ve bütün mazlumlara sırtımızı dönmeyecek, gözümüzü yummayacak, Suriye halkı için haykırmaktan vazgeçmeyeceğiz.

Kahramanmaraş halkı olarak Kürt, Türk, Sünni, Alevi, yıllarca bir arada yaşadık. Komşuluk yaptık ve hiçbir sıkıntı duymadık. Bugün de, yarın da, öbür gün de duymayacağız. Şehrimize yapılan konteyner kentin Kahramanmaraş'a faydası olacağına inanıyor, ekonomiye katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Konteyner kentin kurulmasıyla, çevresinde bulunan köylerde ve yerleşim yerlerinde bulunan vatandaşlarımız bunun yersiz kaygı olduğunu göreceklerdir.

Sözlerime son vermeden önce, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, partisinin grup toplantısında yaptığı ve Bakanımız nezdinde tüm kadınları hedef alan çirkin açıklamalarını şiddetle kınıyorum ve barış, huzur ve ülkemizin refahı için bu tür şeylerle uğraşmak yerine, geleceğimize bakalım diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Reyhanlıoğlu.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın hatip, konuşması sırasında bu önergeyle ilgili, bir nifak tohumu ektiğimizi söyledi.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Baluken.

69'uncu madde çerçevesinde iki dakika süreyle söz veriyorum. Lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyiniz.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

7.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken 'in, Kahramanmaraş Milletvekili Nursel Reyhanlıoğlu 'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, biz var olan bir sorunun araştırılması için Meclisin inisiyatif alması gerektiğini söylüyoruz. Bu önergeyle ilgili kurulacak olası bir komisyonda da siz sayısal olarak da çoğunlukta olacaksınız. Şimdi, eğer nifak tohumu arayacaksanız, öncelikle oradaki, yereldeki halkın istemediği bir bölgeye zorla götürüp böyle bir kamp dayatmanın ne anlama geldiğini önce bir kendiniz araştırın.

Diğer taraftan, yani Meclisin gidip halkla konuşması, oradaki sorunları yerinde tespit etmesi ve bunu raporlaştırmasını eğer engelliyorsanız, nifakı biraz da orada aramanız gerekiyor. Neden çekiniyorsunuz? Yani biz, bakın, burada, sadece Pazarcık'la ilgili de değil, bütün sınır hattı boyunca bir selefi Arap kemeri oluşturulmak suretiyle halkların karşı karşıya getirilmek istendiğini söylüyoruz. Bu, son derece vahim bir iddia. Bununla ilgili eğer rahatsanız, “Biz böyle bir şey yapmıyoruz.” diyorsanız gideriz, araştırırız “HDP’nin söylediği iddialara, halk nezdinde biz rastlamadık.” dersiniz, getirirsiniz, Türkiye kamuoyuna sunarsınız.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Baluken, orası, deprem bölgesi. Suriyeli kampı değil.

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Ama, bakın, başından beri Hatay’da, Antep’te, Ceylânşınar’daki TİGEM kamplarında, TİGEM arazilerinde nelerin olduğunu biliyoruz. Milletvekillerinin oraya gidişine bile izin vermiyorsunuz. Neden çekiniyorsunuz? Sayısız iddialar var. Gündüz Suriye’ye gidip savaşıp gece oraya gelen cihatçılarla ilgili iddialar var. Orada, fuhuştan tutun da tacizden istismara kadar, kadın pazarlamasına kadar her türlü ahlaki yozlaşmayla ilgili iddialar var. O kamplar üzerinden demografik yapının değiştirilmesiyle ilgili iddialar var. Şimdi, siz, bu iddiaları hiç araştırmayacaksınız, araştırılmasına engel olacaksınız, ondan sonra da gelip bu sorunları gündeme getirince de ...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) – ...bizi nifak tohumu ekmekle suçlayacaksınız. Bunu kabul etmek mümkün değil. Samimiyseniz gelin, olumlu oy verin, hep birlikte gidip araştıralım.

Hepinize saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Orası, Suriyeli kampı değil, geçici deprem bölgesi olan bir merkez, geçici deprem bölgesi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken tarafından, Maraş’ı yapımına başlanan 25-27 bin kişilik AFAD kampının yapım amacının, bölgenin ekolojik, etnik, mezhepsel ve demografik yapısına etkilerinin ve bölge halkının kampla ilgili taleplerinin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 6/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN - Karar yeter sayısı talebi vardır. Karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır; okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan Ergene Nehri’ni kirleten kaynakların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/62) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/4/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/4/2016 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Levent Gök

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan Ergene Nehri’ni kirleten kaynakların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/62) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin görüşmesinin Genel Kurulun 6/4/2016 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisinin lehinde ve aleyhinde ikiye sayın milletvekiline söz vereceğim.

Lehinde ilk konuşmacı Erdin Bircan, Edirne Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Bircan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Edirne’mizin ve Trakya’mızın en büyük sorunu Ergene kirliliğidir. Arkadaşlar, buraya hakikaten biraz vicdanla bakacağız, buraya doğa katliamı olarak bakacağız, on dört yıldır çözilemeyen sorun olarak bakacağız.

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Kırk yıllık sorun, Sayın Vekilim, “on dört yıl” diye bir şey yok.

ERDİN BİRCAN (Devamla) – Evet, Metin Bey.

Ergene havzası, Trakya’nın nüfus ve yüz ölçümü olarak çok büyük bir bölümünü kapsamaktadır. Yine, Ergene’de, denize döküldüğü, benim de doğduğum yer olan Enez’imiz, çok özel bir ekosisteme sahiptir ve buranın korunması da çok büyük önem taşımaktadır. Ergene Nehri, Enez’in ve Saros Körfezi’nin en büyük kirleticisidir maalesef. Bu kirlilik devam ettiği takdirde, maalesef bir süre sonra Enez’i ve Saros Körfezi’ni de kaybedeceğiz.

Ergene Nehri, Trakya Bölgesi’nde, çiftçilerin yaklaşık olarak 300 bin dekarlık birinci, ikinci ve üçüncü sınıf tarım alanlarının beslendiği en büyük akarsudur. Bir dönem Trakya tarımsal sulamasının simgesi olan Ergene, bugün ülkemizin nehir kirliliğinin sembolü olmuştur.

Trakya’da kamu yararına aykırı plan çalışmaları, gerçek arıtmadan uzak, denetimsiz sanayileşme, doğaya aykırı uygulamalar, çevre denetim görevlerinin etkin yapılamaması sonucunda Trakya ekosisteminin atardamarı Ergene, bir kirlilik kaynağı olmuştur. Bir zamanlar Ergene, geçtiği topraklarda bereket saçarken şimdilerdeyse maalesef zehir saçmakta, çevresinde yaşayanları da öldürmektedir. Bu sorun karşısında Meclisin de acil olarak üzerine düşeni yapması gerekmektedir.

Tekirdağ Saray ilçesi dağlarından berrak doğan Ergene Nehri, ilk 15 kilometrede canlı barındırırken 15 kilometre sonrasındaysa sanayi atıklarıyla buluşup daha sonra da simsiyah akmaya başlamaktadır ve hiçbir canlının, hatta sivrisineğin dahi yaşayamadığı bir nehre dönüşmektedir.

Nehir, dördüncü derece kirlı su hâlini almıştır. Dördüncü sınıf su, “hiçbir maksatla kullanılamaz su” demektir. Yani geçenlerde de söylediğim gibi, maalesef, Ergene Nehri’nde su çürüdü arkadaşlar; ağır metaller ve zararlı birçok bileşeni barındırmaktadır. Durum o kadar vahimdir ki Uzunköprü’den alınan su örneğindeki arsenik oranı normal katından tam 200 kat fazladır.

Kirlilik öyle boyutlarda ki geçen ay Uzunköprü’de tarihi taş köprüden atlayarak intihar eden Doğuş Tavukçu kardeşimin cesedi aranmamıştır; on sekiz gün sonra, atladığı yerden 40 kilometre ileride, Adasarhanlı köyümüzde tesadüfen bulunmuştur. Ergene’nin kirliliği nedeniyle arama yapılamamaktadır. Gelen dalgıçlar, Ergene’deki kimyasal atıklar ve siyanür nedeniyle, maalesef, suya giremedikleri gibi, suya giremediklerine dair de tutanak tuturulmuştur.

Benzer bir durum da geçen hafta Lüleburgaz’da meydana geldi. Bir bebek cesedinin aramasını yine dalgıçlar yapamadı arkadaşlar.

Benim Edirne insanım, Ergene yüzünden zehirlenmektedir. Yapılan bilimsel araştırmalar, Ergene çevresinde yaşayan Edirnelilerimizin ve Trakyalılarımızın kansere yakalanma oranının 3 kat fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Tekirdağ da öyle, Tekirdağ.

ERDİN BİRCAN (Devamla) – Trakya, Tekirdağ’dır.

Yine, bu araştırmalara göre, nehir yakınında yaşayanların değerlerinde normal kanser hastalarından 3 kat fazla kanserojen kadmiyum maddesi tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, Ergene çevresinde yaşayanların uzun süreli ağır metale maruz kaldıklarını ortaya koymaktadır. Toprak ve su kirliliği sonucunda, besin zinciri yoluyla Trakya’nın her yerinde yaşayan insanların vücudunda ağır metal birikimindeki artış kanıtlanmıştır.

Meclisimizin 22’nci Döneminde Ergene için araştırma komisyonu kurulması kararı alınmıştı. Maalesef, komisyonun yaptığı tespitler kâğıt üzerinde kalmış, geçen zaman içinde Ergene’nin temizlenmesi için somut hiçbir gelişme yaşanmamıştır. Havanda su dövülmüş, avara kasnak gibi “-cek, -cak”lı vaatler devam etmiş, çözüm tarihi ise sürekli ertelenmiştir. Geçmişteki “-cek, -cak”lı vaatlere bakarsak sorunun şimdiye kadar çözülmüş olması gerekirdi. Oysa, çözülmek bir yana, büyüyerek devam etmektedir.

AKP Hükûmetinin on üç yıldır Ergene’nin temizlenmesine dönük verdiği sözlerin hiçbirini tutulmamıştır. Bakanlar, Ergene’de balık tutma ve yüzme sözleri vermişlerdir ama buna rağmen, Ergene, sanayi tesisleri tarafından kirlenilmeye yine de devam etmektedir. Ergene’nin zehir saçan suyuna on üç yıldır bakanlar, aynı bakanlardır, bakıyorlar ama maalesef görmüyorlar.

Ergene’nin temizlenmesi için çare olarak ilan edilen Marmara Denizi’ne yapılacak derin deşarj kanalıyla Ergene’nin suyunun temizlenmesi projesine konunun uzmanları tarafından birçok tepki vardır. Artırılmış ama tuzundan arındırılmamış suyun deşarjı öngörülmektedir. Tuzdan başka hangi biyolojik ve kimyasal atıkların temizlenemeyeceği de şu anda muallaktır. Arıtacaksanız verin, çiftçimiz kullansın; arıtamayacaksanız denizi de kirlenmeyin. “Tuzluluktan dolayı denize vereceğiz.” diyorlar. Peki, o tuzlu suyun bir kısmını nehre bırakmayacak mısınız? Bu suyun tarım arazilerine vereceği zararı hesapladınız mı?

Çözüm olarak sunulan arıtma tesisleri ve ıslah organize sanayi bölgeleri de tam bir çözüm olmaktan uzaktır çünkü yapılan ıslah organize sanayi bölgesine rağmen kirliliğin aynı şekilde devam etmesi oldukça vahimdir. Yaşanan kirlilikten ve kirliliğin yıllardır giderilememesinden, başta idare ve karar alıcılar olmak üzere, önleme yetkisi olan herkes, hukuken ve vicdanen sorumludur. Susmak da bu doğa suçuna, katliama ortak olmaktadır.

Hükûmetin Ergene konusundaki eksikliğini gösteren bir de yargı kararı mevcuttur. Danıştay 6. Dairesi kararında “Ergene Nehri’ndeki sanayileşme ve şehirleşmenin yarattığı kirlilikte idarenin hizmet kusurunun bulunduğu açıktır.” denmektedir.

Ergene Nehri, Trakya’nın en yakıcı sorunudur. Ergene Nehri’nin kirletilmesi sebebiyle Edirneli çiftçilerimizin yaşadığı tarımsal kayıplardan ise hiç söz edilmemektedir.

Kirli nehir, bir doğa harikası olan Enez’imize dökülüyor. Ergene, kendi kendini temizleyen denizle turizm incisi Enez’i ve Saros Körfezi’ni kirletiyor. Buna dur demezsek körfezin doğal yapısı bozulacaktır.

Ergene’nin kirliliğini baştan itibaren gündeme getiren, gündemde tutan, çözüm önerileri sunan, birlikte çok çalışmalar yaptığımız Ergene Platformu, Marmara Çevre Platformu ve çevrecilerimize tüm Edirneli ve Trakyalı hemşehrilerim adına buradan teşekkür etmeyi de bir borç biliyorum.

Çözüm ne peki? Ortaya çıkan kirliliği bertaraf etmek yerine, kirliliğin kaynağında oluşmamasını oluşturmaktır.

Trakya Kent Konseyleri Birliği, kirliliğin çözümü için, atık sularını Ergene Nehri’ne boşaltan tüm sanayi tesislerinin arıtmalarını yapmalarını ve düzenli çalıştırmalarını talep etmiştir. Konsey, yasaların yetkili ve sorumlu kıldığı makamlarca acil önlemlerin alınmasını istemiştir.

Ergene’nin kolları üzerindeki alanlarda açılmak istenen taş, kalker ve benzeri ocakların yapımını engellemek, Ergene’nin kirlenmesini engelleyecektir. Ergene’yi kurtarmaya öncelikle kirlenmeyi önlemekle başlamalıyız.

İktidar aynı iktidar, bakan aynı bakan, sorun aynı sorun. Şimdi, geçen zaman içerisinde yaşanan değişiklikler ve çözüm önerileri üzerinde Meclisimizin yeniden sorumluluk alma zamanı gelmiş de geçmektedir. Biz bunun için tüm partilerden önerimize destek olmalarını istiyoruz. Hazırlamış olduğumuz öneriye destek vermek, Ergene’nin temizlenmesine katkı yapmak, hepimizin halkımıza, çocuklarımıza, geleceğimize, topraklarımıza karşı vatanseverlik görevidir.

Ben, hepinizden bu görevi yerine getirmesini bekliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bircan.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi aleyhinde Ahmet Yıldırım, Muş Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yıldırım. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz o dakikadır.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin Başkanlığa vermiş olduğu araştırma önergesinin aleyhinde söz almış bulunmaktayım. Ancak, tabii ki bir coğrafyacı olarak aleyhinde söz almamın temel nedeni, Türkiye’deki çevre politikalarının çarpıklığından kaynaklı açığa çıkmış olan felaketlerin sadece Ergene havzasıyla sınırlı olmadığını ancak bunları bütünsel bir temelde ele almamız durumunda sağlıklı bir çevre politikasıyla bu sorunları giderebileceğimiz hususundan kaynaklanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anadolu, Mezopotamya ve Trakya, zengin bir coğrafyaya, eşsiz bir ekosisteme ve çok güzel bir doğal güzellığe sahiptir. Şüphesiz, bu güzel coğrafyanın önemli havzalarından biri, Ergene havzası ve bu havzanın ortasından akan Ergene Nehri'dir. Ancak, Ergene Nehri'yle alakalı olarak ifade etmek isterim ki şüphesiz, özelde son yirmi yılda artmış olan, çevre felaketine varmış olan bu kirlilikler yanlış çevre politikalarının bir sonucudur.

Yine, özellikle ifade etmek isterim ki en önemli hususlardan biri de şudur: Türkiye'de kendi doğal mecrasında akan ve kendi doğal seleksiyonunu sürdüren bir nehir, bir küçük dere dahi kalmamıştır, kendi doğallığına müdahale edilmemiş hiçbir akarsuyumuz yoktur. Büyük akarsular ve nehirler, üzerlerindeki çok plansız HES politikaları pahasına enerji ve sulama politikalarına kurban edilmiş; dağda, taşa akan küçük derelere 1-2 megavatlık santraller kurulması pahasına kendi doğal akışını sürdüren hiçbir akarsu, dere bu ülkede bırakılmamıştır.

Biz ovalarda, büyük vadilerde akan akarsulardan vazgeçtik; bunun yanı sıra, özellikle dağlarda, bu büyük akarsuları besleyen, üzerine enerji santrallerinin yapılmadığı ve kendi doğal akışını sürdürebildiği küçük bir dere dahi neredeyse bırakmamış bulunmaktayız. Dicle, Fırat, Aras, Kura, Kızılırmak, Yeşilırmak, Sakarya, Çoruh, Büyük-Küçük Menderes, Gediz, Bakırçay ve Göksu; bir bütün olarak bu büyük akarsuların ve bunlara bağlı olarak bunları besleyen kolların -Ergene'de olduğu üzere- doğal akışlarına müdahale edilmiş, artık bunların büyük bir çoğunluğu akarsu vasfından çıkmıştır, bunlar akmayan sulara dönmüştür. Çünkü, üzerlerinde yapılan yüzlerce barajla bu akarsuların akışları durdurulmuş, akarsu vasfından göl ve gölet vasfına dönüştürülmüştür. Sağlıklı olarak elimizi batırıp su içebileceğimiz bir akarsuyumuz, bir nehrimiz, bir deremiz kalmamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğer biz bunların tamamını bütünsel bir politikayla ele almazsak, bu AKP iktidarı döneminde uygulanmış olan çarpık çevre politikalarına müdahale etmez, "dur" demezsek, doğal çevre, tarihsel çevre, kültürel çevrenin tamamı, özellikle büyük şirketlerin kâr hırsına yenilmiş olacak ve doğal yaşam kaynaklarımızdan her birimiz koparılmış olacağız.

Doğayı, tarihi, kültürü tahrip eden bir anlayışla karşı karşıyayız. Belki de bir saat boyunca isim isim bu projeleri saysam -özellikle yapıldıktan sonra- proje uygulanmadan önceki doğallığını yitiren, bağlamından kopan doğal, tarihsel, kültürel hiçbir mekân kalmamıştır.

Baştan başlayalım, az önce hani Gaziantep-Kahramanmaraş havzası tartışılıyordu. Özellikle Birecik ve Karkamış Barajları neticesinde Rumkale ve Zeugma'yı kaybettik biz. Bir tarih, bir kültür, bir insanlık hazinesi olarak bize miras kalan bu alanlar artık yoklar.

Yine, Hasankeyf, bir İhsu Barajı'nın belli süreliğine elde edebileceği enerji politikalarına feda edilmiştir.

Yine, özellikle Atatürk Barajı'yla Samsat ilçesi bugün kalmamıştır.

Birecik Barajı, aynı şekilde Halfeti'yi sular altında bırakmış, oradaki tarihî camilerin sadece birkaç metrelik minaresinin son bölümleri suyun üstünde görünerek sadece o çevredeki insanların içini acıtan bir nostalji yaşatmaktadır.

Aynı şekilde, Fırtına ve Munzur Vadileri ekosistemlerinin başına nelerin getirilmek istendiğini şu anda yürüyen projelerle görmektediriz.

Yine, Cerattepe ve Bergama'da özellikle yer altı su sistemini zehirleyen siyanürle altın arama projeleri hâlâ gündemini korumaktadır.

Yine, Yırca köyü zenginliklerini yok eden... Aynı şekilde, başlamış olan üçüncü köprü ve üçüncü havalimanı ile proje aşamasında olan Kanal İstanbul projelerinin sonucunda İstanbul'un Kuzey Ormanları, mera ve yaylakları yok olmuş olacaktır.

Yine, özellikle, bir yere saray yapılacak diye Atatürk Orman Çiftliği ormanlarının kaç bin kök ağacının kesildiğini birkaç kilometre öteye gidip ibretle izleyebiliriz.

Otel yapılacak diye özel koruma alanı olan 5 kilometre ötedeki Eymir Gölü'nün nasıl rantiyeye açıldığını biz iyi biliyoruz.

Burdur Gölü'nü besleyen Ulupınar Deresi'ne yapılan göletle Burdur Gölü'nün nasıl göl olma vasfını yitirdiğini ve sadece son beş yılda yüz ölçümünün yüzde 40'ını nasıl kaybettiğini ibretle izliyoruz.

Tuz Gölü'nün plansız ihalelerle özel sermayeye peşkeş çekilmesi, plansız mermer ocakları, Haydarpaşa Garı ve burada sayamayacağım birçok örnek, çarpık çevre politikalarının mahkûmu olmuş ve bunlar neticesinde yok olmayla yüz yüze gelmiştir.

Bugün, bunların tamamında, bu doğal çevreye, tarihsel çevreye, kültürel çevreye son on dört-on beş yılda uygulanan politikaların bir benzeri ve postmodern mi deriz, ultramodern mi deriz, bir biçimi de Sur'da, Cizre'deki tarihî yapılar üzerinde uygulanmaktadır.

En son olarak -Ergene'den açılmıştı- benzer bir kaderi yaşayan, bakın, kendi seçim çevrem olan Muş'taki Karasu ve Murat Çayları üzerinde 2010 yılında uygulanmış olan bir ıslah projesinin nasıl yeni bir felaketi açığa çıkardığını sizinle paylaşayım. Ergene'ye de aman, bu Çevre Bakanlığının veya bu Su İşleri Bakanlığının getirebileceği her politikayı öyle uygulamayın. İnanın, 2010 yılında Karasu üzerinde yapılan bir ıslah projesi neticesinde nehir, çok daha büyük bir felaketi yaşama gerçekliğiyle karşı karşıya kalmıştır. ıslah projesi neticesinde yatak değiştirilmiş, bugün artık Karasu'da maalesef ama maalesef, tatlısu canlıları yoktur. Karasu'da özellikle bitmiş olan Alpaslan-1 Barajı, devam eden Alpaslan-2 Barajı neticesinde su, kendi doğal akışını yitirmiş, bir de üzerine -sözüm ona- buradaki bir doğal revizyona hizmet edecek olan 2010 yılındaki ıslah projesiyle birlikte, çevredeki fito, flora ve fauna coğrafyası çok büyük bir darbe almıştır.

Bakın, Karasu Nehri ıslah çalışmasıyla nehir ve çevresindeki binlerce yıllık doğal yaşam döngüsüne müdahale edilmiş. Akarsuların eğer kendi akışlarına müdahale edilmezse kendi doğal akışlarıyla kendilerini temizleme süreleri vardır. Biz buna "Karasal ya da denizel hidrolojik döngü" diyoruz. Artık, Türkiye'nin gerek deniz sularında gerekse kara sularında kendi doğal seleksiyonuyla kendini yenileme ve sularını temizleme süreçlerine birçok açıdan uygulanan çarpık projelerle müdahale edilmiş ve bunlar artık, on beş yirmi yıl -bakın, yüz yıl önceden söz etmiyorum- önceki kendi ekosistemlerinden ve doğal ortamlarından koparılmışlardır.

Bütün bunları üst üste koyduğumuzda, Mezopotamya, Anadolu ve Trakya'daki doğal, kültürel, tarihsel varlıklarımıza bir bütün olarak sahip çıkmaz, eğer sağlıklı bir çevre politikasıyla yaklaşmaz isek sadece, yalnız başına Ergene havzasını kurtarma çabamızın beyhude olacağını ifade etmek istiyorum.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tutanaklara geçmesi açısından bir hususu belirtmek istiyorum: Yani, İç Tüzük'teki usul gereği bu önerenin aleyhine söz aldık ama sayın konuşmacımızın da ifade ettiği gibi, bütün çevre politikalarıyla ilgili kapsamlı bir önerge olmasını tercih ederdik. Ancak, buna rağmen, tabii ki Ergene havzasıyla ilgili verilen bu önergeyi isabetli buluyor ve olumlu oy kullanacağımızı ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Tutanaklara geçmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi lehinde Ahmet Selim Yurdakul, Antalya Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yurdakul. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, saygıdeğer vatandaşlarım; Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türk milletini canımızdan çok sevdiğimiz gibi, yaşadığımız çevreye, doğamıza ve kanlarımızla yurt yaptığımız vatan topraklarına da âşığız.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak vatandaşlarımıza, gelecek nesillerin güvenliğine, sağlığına ve çevre koşullarına olan duyarlılığımız nedeniyle bugün söz almış bulunmaktayım.

Bu sıralar Suriyeli mültecilerin transit geçiş olarak kullandığı Trakya bölgemizin önemli bir sorunu var; Ergene Nehri. Hakikaten, 300 milyon metrekarelik tarım alanını içine alan ve besleyen Ergene havzasında kirlilik anlamında kritik eşik çoktan geçilmiştir.

Çevre duyarlılığının olmadığı dönemlerde insanoğlu hayatta kalabilmek için, bazen yıkıcı faaliyetler neticesinde kendi doğasını mahvetmiş ve sanayi atılımıyla birlikte birkaç nesil, insan hayatını zehretmiştir. Artık, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, her türlü üretim faaliyetini çevreyi korumak ve gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmak üzerine şekillendirmektedir. Bazı üçüncü dünya ülkeleri ise insanı koruyan bu bakış açısına varamadılar ya da imkânları bu boyuta varmış değil.

Şimdi önümüzde iki tane örnek var: Ya yüzlerce yıl geride kalan bir anlayışa sarılacağız, kendi elimizle kendi doğamızı yıkacağız ve torunlarımızın dünyasını zehirleyeceğiz ya da onlara yaşanabilir bir dünya bırakacağız.

Asya'dan Avrupa'ya geçtiğimiz ve tüm güzellikleriyle Türk milletine vatan olan bu Trakya'nın, şu anda Ergene havzasındaki kirlilik nedeniyle can çektiğini görmezden gelmek, bu memlekete yapılmış bir ihanettir. Yapılan araştırmalara göre, doğanın Yıldız Dağlarından kristal netliğinde bizlere sunduğu hayat kaynağımız su, daha birkaç kilometre sonra endüstriyel atıkların hışmına uğramakta, göz göre göre kirlenmekte ve hiçbir yetkilinin dahi kılı kıpırdamamaktadır.

Size soruyorum: Mesela şu suyu içmek ister misiniz veya bu suyun bulunduğu bir ortamda çocuklarınızın yaşamasını, oyun oynamasını ister misiniz? İstemezsiniz, değil mi?

Öyleyse, canlı yaşamını tehdit eden bu doğa katliamının geldiği boyut, korkutucu bir seviyeye ulaşmıştır. İnsan yaşamı için normalde 0,15 miligram olması gereken arsenik miktarı, maalesef, Ergene Nehri'nde 20,8 miligramın üzerine çıkmıştır. Bu, hakikaten korkutucu bir değerdir.

Çevre ve sağlık, birbiriyle çok yakından ilişkilidir. Su kaynaklarının kirlenmesinin hemen ardından sağlık sorunlarının baş göstermesi ve bunun toplum sağlığını etkileyecek boyutlara ulaşması işten bile değildir. Nitekim su yataklarının kirlenmesi, insan sağlığı üzerinde onarılmaz sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Ergene Nehri ve çevresinde de maalesef, kanser vakaları başta olmak üzere bazı hastalıklarda artış olması da bunun bir göstergesidir.

Eskiden balığın ve deniz canlılarının binlerce türüne rastladığımız Marmara Denizi bugün, yaşayan bir ölüye dönmüştür. Maviye ve yeşile duyduğumuz özlemin nedeni her ikisinin de elimizden kayıp gitmesidir. 264 kilometre uzunluğundaki Ergene Nehri, bugün sanayi tesislerinin atıkları için bir otobana dönüşmüş durumdadır. Ücretsiz ve kontrolsüz bu atık otobanı, hiç şüphesiz, AKP'nin çevreye duysarsız politikalarından beslenmektedir. Bugün çevre kirliliği nedeniyle maalesef, her yirmi saniyede 1 çocuk hayatını kaybetmektedir, insanların üzerindeki fiziksel ve ruhsal sorunlar da cabası. Plastik atıkların kendi hâlinde doğada bin yıl kadar kalabildiğini biliyor musunuz? Çarpık kentleşme ve tarım alanlarını mahveden ranta dayalı siyasetin zararlarını maalesef, hep birlikte yaşıyoruz. Anadolu parısı diye bir hayvan vardı, duyduunuz mu hiç? Maalesef, şu an hiç yok. Hani şu deniz kaplumbağaları caretta caretta var ya onların da nesli maalesef tükenmek üzere.

İçilebilir su kaynakları hakkında yapılan araştırmalara göre ülkemiz 2030 yılında su kıtlığı çeken ülkeler arasına girmek durumunda kalacak. 22 Mart Dünya Su Günü, hiç duyduunuz mu? Sayın Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu ve Sayın Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu'na sesleniyorum: Sayın Veysel Eroğlu, 2011 yılında "Biz, Haliç'i temizledik, Ergene Nehri nedir, bizim için çocuk oyuncağı, 2014 yılında Ergene Nehri'ni temiz bir hâle getireceğiz." dediniz. Sayın Sağlık Bakanı Müezzinoğlu, siz ise 2013 yılında vatandaşlarımıza dediniz ki: "İnşallah, iki yıl sonra hep birlikte Ergene'de balık tutacağız." İnsanlara söz vermek çok kolaydır ama ondan sonra, verdiğiniz sözleri unutarak insanları kandırmanız asla kabul edilemez. Sizleri buradan vicdanlı olmaya ve verdiğiniz sözleri tutmaya davet ediyorum.

AKP Hükûmetini her gün izliyoruz. Söylemleriniz çok parlak, çok şaşıla ancak bir gün, insanın betonla beslenemediğini, gerçekten vizyonu olan, ülkesini ve milletini seven iktidarların çevreye duyarlı olmaları gerektiğini anlayacaksınız.

Birçok yandaşı zengin etmek için kendinize göre uydurduğunuz ÇED raporlarıyla yola çıktığınız çevre katliamlarının farkındayız. Veya hakkıyla yapılmış olan ÇED raporlarını nasıl hasıraltı ettiğinizi veya görmezden geldiğinizi ve son sürat doğayı yok ettiğinizi maalesef biliyoruz. Sizin aksinize, bizim, ülkemizden, Türkiye'den başka gidecek bir vatanımız yok.

Biz, doğayı korudukça doğa da bizi korur. Pek umutlu olmasak da sizlere bir kez daha "Doğayı tahrip etmeyin." çağrısında bulunuyoruz. İnanın, bizleri dinlerseniz sizlere düşman olmadığımızı ve ülkemizin iyiliği için bizim de söyleyecek sözümüzün olduğunu göreceksiniz. Çevre ve sağlık meselelerini gündelik siyaset girdabına sokmadan, gelin hep birlikte çözüm üretelim.

Çevreye duyarlı bir parti olarak, insanlarımızın temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşaması için, Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman olduğu gibi bu konuda da önerilerimizi tek tek sıralıyoruz:

1) Öncelikle ülkede tüm su ekosistemini ve Çevre Bilgi Sistemi'ni kapsayacak detaylı bir çalışma yapılmasını öneriyoruz.

2) Çevre zabıtası ve çevre ihtisas mahkemesi kurarak yönetmeliklere aykırı davranışlarda bulunan tüm tesislere gereken cezaların verilmesi sağlanmalı.

3) Kimyasal ilaç ve gübre kullanımı başta olmak üzere çevre kirliliği konularında vatandaşlarımızın, sanayicilerimizin, yerel yöneticilerimizin ve konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarımızın bilinçlendirilmesi için gereken tüm eğitimlerin hepsi verilmeli.

4) Ekonomik kalkınmadan ve üretimden yana olmakla birlikte, arıtma tesisi olmayan tüm sanayi tesislerinin arıtma tesislerinin tamamlanmasını sağlayacak önlemlerin alınması ve bunun için de gerekirse tüm teşviklerin yapılmasından yanayız.

5) Bütüncül çevre politikalarının izlenmesini ve su kaynaklarının kullanımı ve denetiminde etkinlik sağlanmasını öneriyoruz.

Son olarak, yaban hayatının korunmasına özen gösterilmesini ve bunun için gereken her şeyi yapmaya tüm parti, sivil toplum örgütleri ve bilim insanlarıyla birlikte iş birliği yapmaya hazır olduğumuzu ifade etmek istiyoruz. Çünkü, gelecek, çocuklarımıza aittir; gelecek, torunlarımıza aittir. İşte, onlara güzel bir dünya bırakmak için, ülkemizin gelişmesi için atılması gereken tüm adımları hep birlikte atalım. Fakat, bazı konular vardır ki -örneğin millî savunma, örneğin sağlık, örneğin işte burada olduğu gibi çevre konuları- bunları hep birlikte istişare edelim ve siyaset girdabı içine sokmadan birlikte en iyi çözüm yollarını bularak ülkemizi çocuklarımıza ve torunlarımıza güzel bir şekilde bırakalım.

Beni dikkatle dinlediğiniz için hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yurdakul.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisi aleyhinde Selahattin Minsolmaz, Kırklareli Milletvekili...

Buyurunuz Sayın Minsolmaz, süreniz on dakikadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Kırklareli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ergene Nehri’ni kirleten kaynakların tespiti ve kapatılması ile nehrin bilimsel yöntemlerle temizlenmesi amacıyla Meclis araştırması komisyonu kurulmasına ilişkin Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi aleyhinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, aziz milletimizi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu önerinin final cümlesindeki konuya bir dikkat çekerek konuşmama başlamak istiyorum. “Kirlenen kaynakların tespiti ve kapatılması...” “Kapatılması” kelimesi irite edici çünkü kirlenen kaynakların tespiti, yıllar önce Hükümetimiz tarafından yapıldı. Kirlenen kaynaklar çok açık: Sanayiden gelen kirlenici unsurlar, yerel yönetimlerden gelen, evsel atıklardan gelen kirlenici unsurlar ve zirai ilaçların ve zirai gübrelemenin kontrolsüz kullanılmasından kaynaklı kirlenici unsurlar. Dolayısıyla, birincil unsur sanayi olmakla beraber bölgemizdeki insanımızın yaşadığı yerleşim yerleri de ikincil unsur. O hâlde köyleri mi kapatalım, belediyeleri mi kapatalım, beldeleri mi kapatalım, fabrikaları mı kapatalım?

Evet, Trakya, nüfus olarak küçük bir yer, yaklaşık 2 milyon nüfusla ülke nüfusunun yüzde 2,5’ünü; 3 tane ille -Edirne, Tekirdağ, Çanakkale ve beraberinde Çanakkale’nin Gelibolu bölgesi- benim de milletvekili olduğum ilden, Kırklareli’den oluşan 20.500 kilometrekare alanla da yine ülke alanımızın yüzde 2,3’lük kısmını kapsıyor. Alan olarak küçük olmakla beraber kapsadığı tarımsal arazileri olarak -sayın milletvekillerinin de ifade ettiği gibi- ülkemizdeki birinci sınıf mutlak tarım alanlarının yaklaşık yüzde 70’inden fazlasını ihtiva etmekle de çok önemli bir yer. Ergene Nehri de çok önemli bir yer. Çünkü Ergene Nehri’nin bu 283 kilometrelik güzergâhı üzerinde, evet, tarımsal sulamada bir kayıp olduğu aşikâr ancak Hükümetimizden başka da hiçbir hükûmetin bugüne kadar bunu dert edinin bir şey yapmadığı da o kadar aşikâr.

Ben, şimdi, konuşmamın içeriğinde bölgedeki tarımsal etkileri, sanayi etkileri ve özellikle yerleşimlerdeki imar alanlarındaki etkileri ile Hükümetimiz döneminde yapılanları ve yapılması yönünde 2020 hedefine konulan işte bu parametreler ile bizim bölgede dördüncü sınıf su olan atık suyun ikinci sınıfa getirilmesi yönündeki eylem planını aktarmaya çalışacağım. Tüm parti gruplarının bu konudaki duyarlılığı ayrıca güzel. Ülkemizde bir çevre bilincinin oluşturulması, gelecek nesiller için emanet aldığımız toprağın, suyun, havanın da onlara aynı hassasiyet ve duyarlılıkla aktarılması için büyük önem ihtiva ediyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Destek var mı, destek?

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Devamla) – Evet, bu konuda ciddi destek olacak. Bu konudaki desteklerimiz Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakan olduğu dönemde, Sayın Orman ve Su İşleri Bakanımız Veysel Eroğlu’nun da “Şafak Harekât Planı” diye nitelediği ve Ergene’nin bir an önce kurtulması konusunda 6 Mayıs 2011 tarihinde eylem planımızla başladı. Bunun bir önceki aşaması, imar alanlarıdır, bu kürsülerde çok sık dile getirilen imarın yapmış olduğu baskılara ilişkin düzenlemelerdir. Buna ilişkin de Trakya Üniversitemizde -benim de çok katılımcı olduğum, moderatör olduğum- Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzen Planı’nın onaylandığı 2004 yılında başladı.

Konu, su olunca bir bardak su içmekte fayda var.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Oyunu takip edeceğiz.

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Devamla) – Saygıdeğer milletvekilleri, evet, 2004 yılında ben de bu bölgede yirmi beş yıldır üç ilin kırsalında ve kent bölgesinde faaliyet gösteren bir mühendis kardeşiniz olarak şunu söyleyebilirim: Bugüne kadar bölgedeki yapılaşmaya ilişkin gerçekten AK PARTİ Hükümeti gelinceye kadar bir savruluk vardı. Sanayi tesisinin yanında bir çiftlik evi, çiftlik evinin yanında bir başka hurdahane, bir hurdahanenin yanında bir villa ve bir villanın yanında da başka bir kentsel alan hep birlikte bizim tanık olduğumuz alanlardı. Yine, 283 kilometrelik güzergâhıyla Trakya'yı kateden Ergene kadar tüm Trakya'yı kateden D100 kara yolu, hepimizin bildiği eski ismiyle E5 kara yolundan geçtiğiniz zaman bu imar çeşitliliğini çok net görebiliyorsunuz.

İşte, öncelikle Ergene üzerindeki baskılayıcı kirliliğin temel unsurlarından biri olan hem konut yerleşmesi hem sanayi yerleşmeleri adına da bunun önlenmesi ve planlanması için 2004 yılında yerli üniversitemizde çevre düzen planı yine 100.000'lik olarak yapıldı. Bu planın tüm belediyelere ve çoğu da Cumhuriyet Halk Partili belediyelere görev kıldığı bir görev vardı; bu da bir yıl içerisinde 1/25.000 ölçekli çevre düzen planlarının yapılmasıydı. Bunlar yapılmadı maalesef. Bunlar yapılmadığı için, yine Hükümetimiz tarafından 2009 yılında revizyonu yapıldıktan sonra 2011 yılında il çevre düzen planları onaylandı. 2009 yılından sonra 17 tane sanayi türüne, kirlетici ve yer altı suyunu çok yoğun miktarda kullanan sanayi türüne kısıtlama getirilerek önleyici tedbirler sanayi alanında da alındı.

Bunlarla beraber, bu önleyici tedbirlerin yanı sıra sanayicilerin de bu bölgedeki istihdamın büyük bir katma değerini sağlayan, hiçbir şekilde koruma ve kullanma dengesinin ayrı düşünülmediği bir ortamda hem koruyarak hem kullanarak hem yerleşimlerdeki yaşam hakkını hem de sanayideki büyüme, gelişme ve emsalleriyle rekabet şansını artıracak şekilde planlamalar yapıldı. Bu planlamalar kapsamında, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinde, bölgede yaklaşık 2.025 tane sanayi tesisi var. Bu sanayi tesislerinin, değerli milletvekilleri, yüzde 82'si Tekirdağ ilinde, Cumhuriyet Halk Partisi Büyükşehir Belediyesi olan Tekirdağ ilimizde.

Bu sanayi bölgesindeki atıkların da Ergene'deki yükünün azaltılması, alıcı ortamdaki suyun tarımsal amaçla kullanılacağı niteliğe getirilebilmesi amacıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızca, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızca ve Orman ve Su İşleri Bakanlığımızca yapılan eylem planında bu bölgedeki sanayilerin hepsi, organize sanayi bölgesi hâline getirildi. 13 tanesi Tekirdağ ilimizde ve bunlardan 2 tanesi benim ilim olan Kırklareli'de de ıslah organize sanayi bölgesi hâline getirilerek bunların atıklarının münferit olarak alıcı ortama verilmesi yerine, müşterek arıtma tesisleriyle ve Bakanlığın tamamen mobil ve yirmi dört saat online takip sistemiyle denetlediği alıcı ortamın bu konudaki denetim sistemi kuruldu.

Bununla beraber, bölgede sanayideki atık suyun hızla temizlik oranının arttığını görüyoruz. Yine bu kapsamda belediyelerin, yine çoğu Cumhuriyet Halk Partisi belediyesi olan bölgemde 13 tane büyük arıtma tesisinin, ileri teknoloji biyoloji arıtma tesisinin tamamı, yine Devlet Su İşleri tarafından yapılmak suretiyle hizmete alındı. 2 tanesi yakın zamanda açılacak. Bunlardan 1 tanesi de benim uzun süre içinde çalıştığım IPA Katılım Öncesi Mali Yardım Fonu'yla yine Hükümetimiz döneminde verilen 8 milyon avroluk hibe krediyile Lüleburgaz'da gerçekleştirildi.

Evet, çevre, hepimizin ortak değeri, birimizin diğerinin önüne geçmesi gibi bir kastının olmaması lazım, hepimizin aynı paralelde çevrenin korunması için koşmamız lazım. Ama bu konuda bizim Hükümetimiz döneminde TRAGEP projesi, yine Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla başlatıldı ve Trakya bölgesi geneli için bu konuda Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve Çanakkale'nin Gelibolu parçasının Trakya'da kalan kesimi için 10 milyar liralık, yani eski parayla 10 katrilyonluk kaynak ayrıldı.

Evet, bu kaynakla yapılmak istenen, hem bu atıkların temizlenmesi ve bertarafı hem de bölgede çok ciddi bir dere ıslahı çalışması var; bu süreç içerisinde yaklaşık 296 kilometre Ergene'nin kollarında dere ıslahı yapıldı, bu 296 kilometre dere ıslahının 94 kilometresi de Ergene Nehri'nin dere yatağında yapıldı.

Sayın milletvekilleri, Saygıdeğer Başkan; Trakya bölgesi, İstanbul'un yanı başında, 3 tane kapsadığı ille beraber, 15 milyonluk İstanbul'un dibinde, neredeyse yürüme mesafesinde; yine, 450 milyon nüfuslu, dünyanın en zengin kara parçalarından Avrupa Birliği'nin arasında yani 3 tane il, yüzde 2,5 nüfus, yüzde 2,6 arazi varlığı fakat Türkiye'deki ayçiçeği üretiminin yüzde 61'i, Türkiye'deki çeltik üretiminin yüzde 54'ü ve yine, Türkiye'deki -bölgedeki üretim açısından önem ihtiva eden-buğdayın da yüzde 12'si bizim bölgemizde üretiliyor. Biz, AK PARTİ Hükûmeti dönemi olarak bu süre içerisinde yapmış olduğumuz bütün faaliyetlerin çevresel anlamda ve mühendislik anlamında çok büyük bir mana içerdiğini düşünüyoruz. Yapılan arıtma tesislerinin ilaveleri de yapıldıktan sonra hedefimiz, alıcı ortama şu an dördüncü sınıf olarak verilen atık suyun 2'nci sınıf su kalitesinde, sulama suyu kalitesinde verilmesidir. İnşallah, az evvelki hatibin de ifade ettiği gibi, ülkemizin genelinde Hükûmetimizce Ergene bölgesinde bu projelerin yapımı hassasiyetle sürmektedir. Ben dolayısıyla, bu konuda hassasiyet gösteren tüm milletvekillerine, çevre ve yerel yönetimlere saygılarımı sunuyorum ve bu hususta Cumhuriyet Halk Partisinin araştırma komisyonu talebine ilişkin önergesi üzerinde aleyhte aldığım sözü tamamlarken... Bu hususta eylem yapılabilir fakat bizler Hükûmet olarak eylem planı yaparak bunları hayata geçirmekle mükellefiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Devamla) – Biz, bunları zaten gereğince yerinde yaptığımız için, inşallah bunların sonuçlarında da yaşanabilir bir çevreyi hep birlikte gelecek nesillere aktarma dileğiyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Minsolmaz.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Köprülü...

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, sayın hatip, kürsüde Ergene'yle ilgili verilmiş araştırma önergesiyle ilgili konuşurken konuşmasında “Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi” diyebilirdi, bu belediyeyle ilgili eleştirileri ortaya koyabilirdi, ama belediyeyle ilgili eleştirilerini ortaya koyarken, altını çizerek “Cumhuriyet Halk Partisi belediyeleri” ve “Cumhuriyet Halk Partisi Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, imar kirliliğinde üzerine düşen gerekli sorumlulukları yapmamıştır.” demiştir. “Sanayi kuruluşlarıyla ilgili gerekli denetimleri yapmamıştır ve Ergene'nin kirliliğinde pay sahibidir.” demiştir. Özellikle “belediye” değil “Cumhuriyet Halk Partisi belediyesi” tanımlamasını kullanarak, bizim parti grubumuza da bir sataşmada bulunmuştur, bununla ilgili söz istiyorum efendim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu, eleştiri efendim, eleştiri. Bu, eleştiri Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Köprülü, sataşma gerekçesini güzel izah ettiniz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuyla bağlantısını da çok başarılı bir şekilde ortaya koydunuz.

Buyurunuz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz iki dakikadır.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yani CHP'li belediyeler çalışmıyor mu?

IX.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

8.- Tekirdağ Milletvekili Emre Köprülü'nün, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, değerli milletvekilleri, aslında şöyle söylemek lazım: Bu konu, tabii, Cumhurbaşkanının özellikle 2011 yılında söylediği “Cumhuriyet Halk Partili belediyeler çalışmıyorlar, dolayısıyla Ergene'nin kirliliği ondan kaynaklanıyor.” sözüyle alakalı, sayın milletvekilimiz de bunun devamını getirmiştir ama şunu belirtmek lazım: Allah aşkına, sizler de buna katılıyorsunuz, bütün konuşmacılar da aynı şeyi söylüyorlar; bu nehirde siyanür var. Evsel atıklarda siyanür mü var Değerli Milletvekili? Sanayi kuruluşlarından kaynaklanan bir sorundur bu, bunu gelip de Cumhuriyet Halk Partisi belediyeleriyle bağdaştırmak doğru bir şey değildir.

Ötesinde, şöyle bir durum da vardır; bu sanayi kuruluşlarının denetimlerini evvelinde il çevre müdürlükleri yapar, belediyeler yapmaz Sayın Milletvekili. İl çevre müdürlükleri de herhâlde sizlerin denetiminde olan, Bakanlığa bağlı kuruluşlardır. Onun da devamında, şimdi de buralarda organize sanayi bölgeleri kurulmuş ve organize sanayi bölgeleri bu denetimi yapmaktadır.

İmar kirliliğine gelince, 2011 yılında çıkardığınız kanun hükmünde kararnameyle, belediyelerin imar izni vermediği, ruhsat vermediği yapılara, siz, Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla ruhsat vermediniz mi? Bugün “Ergene'yi temizleyeceğiz.” diyorsunuz. Aynı doğrultuda, buralarda ithal kömürle termik santral izinlerini siz vermiyor musunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Devamında, siz, bu çalışmalarla ilgili olarak, “2011 yılından beri şu kadar para, bu kadar para” deyip duruyorsunuz ama daha ortada hiçbir şey yok. Daha da önemlisi “Temizleyeceğiz.” dediğiniz proje şu, diyorsunuz ki: “Biz, Ergene Nehri'ni boruların içine hapsedeceğiz, bu borulardaki su dışarıdan gözükmeyecek ve devamında o nehri, alacağız, Marmara Denizi'ne deşarj edeceğiz.” Eğer siz buna “temizlik” diyorsanız bizim de size söyleyecek başka bir şeyimiz yoktur.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Köprülü.

Sayın Bircan...

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Sayın Başkanım, hatip arkadaşımız Selahattin Bey diyorlar ki: “13 arıtma tesisi yaptık.” Bu, tamamen doğru değil, çalışmayan arıtma tesisleri. “Cumhuriyet Halk Partili belediyelere biz bunu yaptık, verdik, çalıştıramıyorlar.” diyorlar. Bununla ilgili söz istiyorum. Sayın Bakan da geldi...

BAŞKAN – Sayın Bircan, şimdi onunla ilgili açıklamayı Sayın Köprülü yaptı.

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Hayır efendim ama Tekirdağlı o.

BAŞKAN – Sizin söyledikleriniz de tutanaklara geçti efendim.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – 60'a göre verin efendim.

BAŞKAN – Ha, 60'ıncı maddeye göre yerinizden söz verebilirim size.

Buyurunuz.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Edirne Milletvekili Erdin Bircan 'ın, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz 'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Kırklareli Milletvekilimiz Selahattin Bey'e desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Sanıyorum önergeye de destek olacaklar, buradan öyle çıktı. (CHP sıralarından alkışlar) Yani tüm arkadaşlardan da bu desteği bekliyorum. Bir kere çocuklarımız için, geleceğimiz için, topraklarımız için, vatanımız için gerçekten bu önergeye destek vereceğinize ben inanıyorum buradan.

İki: Sayın Bakan Veysel Eroğlu geçen Tekirdağ ve Edirne'yi ziyaretlerinde kendileri de geldiler gördüler ki "Arıtma tesisleri yaptık." dedikleri arıtma tesislerini -Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin-orada bulunan halk ödüyor. Yani "Bunu Cumhuriyet Halk Partili belediyelere aldık, hibe ettik." değil. Halkı borçlandırıyorlar, belediyeler borçlanıyor.

Üç: Hiçbiri çalışmıyor, müteahhitler bırakmış, gitmiş. Şu anda çalışan bir tane arıtma tesisi yok. Kendileri de geldiler, gördüler. Orada da tespit yapılmıştır. Bununla ilgili Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin hiçbir şeyi yoktur.

Bir de evsel atık ve sanayi atık suyu farklıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bircan.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

2.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan Ergene Nehri'ni kirleten kaynakların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/62) esas numaralı Meclis Araştırması Önergisi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Nisan 2016 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

LEVENT GÖK (Ankara) – Karar yeter sayısı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı talebi vardır, bu nedenle karar yeter sayısını arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; bastırılarak dağıtılan 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına, yine bu kısımda bulunan 186 ve 248 sıra sayılı Kanun Tasarılarının ise yine bu kısmın 3 ve 4'üncü sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

6/4/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 6/4/2016 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince, grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mehmet Naci Bostancı

Amasya

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına, yine bu kısımda bulunan 186 ve 248 sıra sayılı kanun tasarılarının ise yine bu kısmın sırasıyla 3 ve 4'üncü sıralarına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi;

Genel Kurulun;

13 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde 39 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

14 Nisan 2016 Perşembe günü birleşiminde 41 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

15 Nisan 2016 Cuma günü birleşiminde 43 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

18 Nisan 2016 Pazartesi günü birleşiminde 45 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

19 Nisan 2016 Salı günü birleşiminde 46 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

20 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde 49 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

21 Nisan 2016 Perşembe günü birleşiminde 54 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin tamamlanmasına kadar;

Yukarıda belirtilen birleşimlerde gece 24.00'te günlük programın tamamlanamaması hâlinde günlük programın tamamlanmasına kadar,

Çalışmalarını sürdürmesi,

273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması,

Önerilmiştir.

273 Sıra Sayılı

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Tasarısı
(1/694)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 16'ncı maddeler arası	16
2. Bölüm	17 ila 33'üncü maddeler arası	17
Toplam Madde Sayısı		33

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi lehinde ve aleyhinde olmak üzere ikişer sayın milletvekiline söz vereceğim.

Lehinde ilk konuşmacı, Mehmet Doğan Kubat, İstanbul Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Kubat. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; grup önerimizin lehinde görüşlerimi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygılarımla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, grup önerimizde Genel Kurulun bugünkü gündemine bir kanun tasarısının alınması ve görüşmelerine başlanması önerilmektedir. Birazdan onun içeriğine gireceğim. 21 Nisana kadar olan... Zaten geçen hafta Genel Kurul tarafından alınan kararda Nisan ayı sonuna kadar çalışma gün ve saatlerini programlamıştık. Hangi işlerin görüşülmesi gerektiği noktasında, bugünkü grup önerimizin bir bölümü de onunla ilgili.

Değerli arkadaşlar, bugün, “torba kanun” olarak bilinen 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nı -ki 33 madde, 2 bölümden oluşuyor- gündemin 2’nci sırasına alıp İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nı bitirebilirsek inşallah onun görüşmelerine başlayacağız. Bu kanun, gerçekten, şu anda kamuoyu tarafından da yakından takip edilen ve birçok kesimi yakından ilgilendiren önemli hükümler ihtiva ediyor. Örneğin, 65 yaş aylığı alan vatandaşlarımızın, kimin yanında yaşarsa yaşasın, maaşlarını rahat ve kolay biçimde almaları ve maaşlarında herhangi bir kesinti ve duraksama olmamasının sağlanmasına yönelik bir kısım tedbirler.

Yine “Kanal İstanbul” olarak bilinen projenin yasal olarak altyapısının bu kanunla yerine getirilmesi...

Kentsel dönüşüm kapsamına girmek şartıyla, kentsel dönüşüme rıza veren vatandaşlarımızın mahrum olduğu bir kısım elektrik, su, doğal gaz gibi kamusal hizmetlerden yararlandırılması yolundaki ön açma yine bu kanunla gerçekleştirilmektedir.

Sosyal destek alan vatandaşlarımızdan istihdam edilenlerin işveren sigorta primlerinin desteklenmesi, gençlerin -ki seçimlerde çok gündeme gelmişti- genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi inşallah bu kanunla gerçekleşecek.

Sermaye piyasalarında kurumsal yatırımcıların teşvik edilmesi.

Yine, önemli bir düzenleme olarak, Bakanlar Kurulu tarafından riskli alan olarak ilan edilen alanlarda yeniden imar ve inşaa faaliyetlerinin hızlı biçimde yürütülerek oradaki vatandaşlarımızın mağduriyetinin giderilmesi.

Yine, kamuoyunda zorunlu trafik sigortasından kaynaklı yaşanan temel sıkıntıların çözülmesi noktasında kanuni düzenlemeler öte yandan sendika ve konfederasyonların, şehit yakınları ve gazilere ayni ve nakdi -hem işçi hem de memur sendika ve konfederasyonları bakımından- yardımlar için önünün açılması.

Öte yandan, yine terörizmin finansmanı noktasında özel kanunu gereğince yapılan mücadelede CMK’daki bir kısım koruma tedbirlerinden eksik olanların da uygulanabilmesine imkân vermek suretiyle bu mücadelenin daha etkili biçimde yürütülmesine yönelik düzenlemeler içermektedir. Kanun, inşallah görüşmelerine başladığımız zaman muhalefetimizin de yapıcı katkılarıyla daha olgunlaşacak, mükemmel hâle gelecektir.

Bu vesileyle buradan müjdeyi de vermek isterim. Bugün bu torba kanunun 1’inci maddesi değerli arkadaşlarım, Şanlıurfa ilimize Kurtuluş Savaşı’nda göstermiş olduğu, Millî Mücadele’de göstermiş olduğu bu destansı mücadelenin anısına bir İstiklal Madalyası verilmesi, 1’inci madde bununla ilgilidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu madde, hepimizin tabii, millî bir gururu. Bütün arkadaşlarımız, muhalefetimiz, iktidarımız buna el birliğiyle yürekten sahip çıktı ve bugün İçişleri Komisyonumuz bir önergeyle bu kanunu gündemine aldı ve inşallah, sıra sayısı bugün basılıyor. Bu, yarın -ümit ediyorum ki- bu Meclisten hızlı biçimde yine Meclisimizin katkılarıyla, gruplarımızın katkısıyla geçecek.

Ben şimdiden Şanlıurfa ilimize verilen İstiklal Madalyası'nın da ülkemize ve Şanlıurfalı vatandaşlarımıza hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Grup önerimize desteklerinizi bekliyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kubat.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi aleyhinde Mehmet Günal, Antalya Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Günal. (MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Az önce çok kısa ve öz şekilde iktidar partisi önerisini savunan değerli arkadaşımız, sadece bir maddesini söyleyerek hepsine sanki katılıyormuşuz gibi bir intiba yarattı. Evet, trajikomik bir durum. Sayın Kubat'ın belirttiği gibi “Şanlıurfa iline İstiklal Madalyası verilmesiyle...” diye başladı ama -sıra sayısı basıldı, geldi- sıra sayısının üstünde “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması...” diye bir tasarı geldi.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Buna da karşı çıkmazsınız.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Sakin olun Hanımefendi, sakin olun. Yeni arkadaşlar biraz dinlesin, ondan sonra ne dediğimize... İtiraz etme refleksi gelişmiş ki daha başlamadan, maşallah, hemen atlıyorsunuz. Kitabı getirmedim bu sefer, “Torbadaki Hukuk” kitabı duruyor. Arkadaşlar “Yenisini yazacaksın herhâlde Hocam.” dediler. Benim söyleyeceğim şeyi dinlerseniz siz de hak vereceksiniz, belki “niye sataştım” diye hatta başınızı öne eğebilirsiniz.

Bu gelen kanun, 65 yaş torbasıydı. Evet, Şanlıurfa ilimizin, Sayın Kubat'ın dediği gibi tabii ki İstiklal Madalyası'nı hak ettiğini, alması gerektiğini biliyoruz. Ama sizin bilmediğiniz bir şey var, onun için dedim. Plan ve Bütçe Komisyonunda bu teklifler tasarıyla birleştirilirken dedik ki: “Bunu bu torbanın içine koymayın, her seferinde haramlar ile helaller karışıyor diyorum, kızıyorsunuz. Helal olan bir şeyi, tartışmalı olan, nizalı olan, itirazlı olan bir şeylerin içine koyduğumuz zaman olmuyor. Burada 30'a yakın madde var; Emniyetin kadrosu da var, İçişleriyle ilgili diğer kanunlar da var. Gelin bunları bir paket yapın, hızlıca İçişleri Komisyonundan geçirin.”

Değerli arkadaşlar, şimdi yine yeni bir torba, 5'inci torba. “Torba yapmayacağız.” deyip şimdi bunu getirdiğiniz zaman... Sadece Şanlıurfa'yla ilgili kısmı değil, başka “Evet.” dediğimiz şeyler de var; yaşlılık aylığıyla ilgili var, eksik bulduğumuz var, engelli maaşlarıyla ilgili var, prim ödemelerinin affıyla ilgili var, var oğlu var. Ama, onun içinde itiraz ettiğimiz şeyler de var, bazı düzenlemeler var, sigortacılıkla ilgili düzenlemeler var, yapıyla ilgili, afet alanlarıyla ilgili düzenlemeler var, buralarda eksik olanlar var, yanlış gördüklerimiz var. Hepsini bir pakete koyulduğu zaman maalesef bununla ilgili sıkıntı oluyor. Tabii ki bu şekliyle olmasında sorun, Şanlıurfa'nın madalya alması değil. Ama, 65 yaş aylığıyla ilgili kanunun başlığı, şu anda -dışında onu görmüyorsunuz ama Plan ve Bütçe Komisyonunun kabul ettiği kısmına bakarsanız- Şanlıurfa'nın madalya almasıyla ilgili oldu. Birileri, “Ya, biz bir tarihte bir torba görüşmüştük, bunun içinde 65 yaş aylığı vardı, 6306 sayılı afet vardı, o vardı.” dediği zaman, arayınca bulamayacak.

Bu, neye benziyor? Komisyonunda söyledim arkadaşlara. Bakayım, burada Sayın Elvan varmış, o, iyi biliyor, -hangi bakan var diye bakıyorum- Sayın Elvan biliyor. Orta vadeli programın tarihi hep yetişmiyordu. Şakayla karışık biz de “Ya, bunu bari eylül, ekime alın, her seferinde ekimde çıkarıyorsunuz, haziran yaparsak el âleme rezil oluyoruz.” dedik. Arkadaşlar, KHK'nın arasına koymuş. Ama, iki gün aradım, ben hangi KHK'da olduğunu “search” yaparak bulamadım. Alakasız başka bir,

çalışanlarla ilgili bir şeyin arasına, Maliyedeki çalışmalarla ilgili bir KHK'nın arasına koymuşlar, orta vadeli programın şeyini buluncaya kadar biz akla kararı seçtik. Dolayısıyla, kanun yapma tekniği açısından her ne kadar arkadaşlarımız bunun ayrı bir kanun olması gerektiğini söylüyorsa o zaman ayrı bir kanun teklifi olarak -bunları- İçişleri Komisyonuna vereceksiniz Plan ve Bütçe Komisyonu ile alakası olmayan diğer maddeleri de, bir tek orada bazı maddeler var, bunların görüşülmesi bizde olacak, diğerleri ilgili komisyonlarla olması lazım.

Bakın, arkadaşlar, bu, doğru bir yöntem değil, Sayın Başbakan da söyledi, sizler de söylediniz, “Artık torba yapmayacağız.” dediniz, üzerine 5'inci torbayı yapıyoruz, bakın daha sırada gelenler var, sırada bekleyenler var. E, o zaman diğer komisyonları kapatalım. Yukarıda söyledim sayın bakanlara –Sayın Elvan da burada- sadece Plan ve Bütçe Komisyonuna bütün teklifleri, tasarıları gönderelim, hiç olmazsa o zaman tali komisyonlar çalışsın bari ya.

Arkadaşlar, burada bizim uzmanlık alanımız olmayan, Adalet Komisyonuna gitmesi gereken maddeler var. Burada 6 tane komisyonu ilgilendiren maddeler var. Nasıl yapacağız şimdi? Biz orada konuşuyoruz, tartışıyoruz, buraya geliyor.

Bakın, değerli arkadaşlar, daha henüz gelmiş bir tasarı görüşülmeden, Plan ve Bütçe Komisyonunda en az bunun yarısı kadar daha madde ekleniyor. Bu, nasıl bir şeydir, ben anlamadım. Sayın Bakanlara soruyorum. Sayın Elvan burada, reformdan sorumlu, söylediğimiz zaman kızıyor ama. “Ya, bu tasarıları elden mi imzalatıyorsunuz Sayın Bakanım?” diyorum, “Ya, öyle şey olur mu?” Peki, o zaman niye oraya getirmediğiniz Sayın Bakanım, ilgili bakanlarımız? 6 tane ayrı komisyon var, 5-6 taneden fazla ayrı bakanlığı ilgilendiren düzenleme var. Peki, bu arkadaşlarımız, bu bürokratlar o anda uyuyorlar mı? Bakanlar Kuruluna bu tasarı gelirken 65 yaş aylığıyla ilgili başka bir şey varsa bunları niye getirmiyorlar? Bu söylediğimi şaka olarak söylemiyorum, muhalefet şerhimizin içerisinde de var. Birazdan “görüşelim” diye oylayacaksınız, görüşürken yine belirtiyeceğiz ama burada söylediğimiz şeyler duruyor arkadaşlar. İlgili komisyonlardan raporu yok, tali komisyonlardan “Biz görüşmeyeceğiz.” diye rapor geliyor. Ben ihtisas komisyonları ne iş yapar, merak ediyorum değerli arkadaşlar. Başkanlara helal olsun, anında cevap yazma hızı var. Diyorlar ki: “Bizim işimiz var, biz görüşmeyeceğiz.” Soruyoruz Komisyon Başkanımıza: Tali komisyondan rapor geldi mi? “Vallahi, onlar görüşemeyecekmiş.” Ne yapıyor? “İşi var.” Ne işi var? Toplantı var mı? “Yok.” Yani, böyle bir çalışma düzeni, böyle bir kanun yapma düzeni olmaz. Kanun yapma tekniğine de aykırı. Örnek, Sayın Elvan burada, kendisi de açıkladı, Sayın Başbakan da açıkladı: “Söylediğimiz eylem planındaki reformları tuttuk.” Bir tanesine baktık; düzenleyici etki analizi yapılacak. Yok, Sayın Bakanım, sizin alanınız, hâlâ yok. “Sözümüzü tuttuk.” diyor... Geldi şimdi, yeni bir tasarı daha geldi -az önce konuştuk- onunla ilgili de yok. Diyoruz ki: Bunun zararı ne kadar olacak? Ne kadara devlete mal olacak? Burada vatandaşa yükü ne olacak? Bilen yok.

Sigortacılık düzenlemesi var. Bilmiyoruz, soruyoruz, öğrenemiyoruz.

Kanal İstanbul'la ilgili var. Daha ortada ÇED raporu yok, fizibilite raporu yok, biz burada “su yolu” diye kanun çıkaracağız.

Şimdi, bu etki analizi dediğimiz şeyin bir sürü hukuki, ekonomik, siyasi, toplumsal etkilerinin tartışılması gerekiyor. Yani, reform paketinde, eylem paketinde olan, “Yaptık.” dediğiniz şeyler dahi burada gerçekleşmiyor. Onun için, oturup Bakanlar Kurulunda, Sayın Elvan'a da daha önce söyledik, Sayın Şimşek'e de, Maliye Bakanımıza da, Ekonomi Bakanımıza da söyledik... Yapılması gereken işler varsa yapalım, ona itirazımız yok. Arkadaşlara baştan onun için dedim, bir durum, hemen itiraz etmeyin diye. Çıkması gereken kanun çıkar ama çıkması gerektiği şekliyle çıkması lazım, ilgili kurumlardan görüş alınması lazım. Yani, Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği diyor ki: “Bu kurumlardan görüş alınır, Hazine Müsteşarlığından -Kalkınma Bakanlığından şimdi- ilgili görüşler alınır.” Peki, bu, gelmediği zaman ne oluyor? Eksik oluyor.

Yaptığımız düzenlemelerin bir kısmı, Anayasa Mahkemesinden dönen düzenlemeler. O zaman da uyardık. 2012 yılında çıktı 6306 sayılı Kanun, sonra Anayasa Mahkemesine gitti, birçok maddesi iptal oldu. Şimdi yine uyarıyoruz, eksik yaparsak yine iptal olacak.

Dolayısıyla, bizim derdimiz, sizin yarından sonraya, öbür haftaya yetiştirmek istediğiniz, Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası'nın verilmesine ilişkin hüküm değil; tam tersine, böylesine kutsal bir şeyin tartışmalı bir paketin içerisine sokularak "Plan ve Bütçe Komisyonunda nasıl olsa bir tasarı var, bunun içine sokalım." denilmesinden kaynaklanıyor. Değerli arkadaşlar, bu yöntemle yaparsak yine yanlış oluyor. Şekil açısından yanlışlık ayrı, içerik açısından da yanlış oluyor. Türkiye'nin tamamını ilgilendiren, 13-14 milyar lirayı bulacağı söylenen bir Kanal İstanbul projesini hiç tartışmadan, ilgili kuruluşlardan görüş almadan, fizibilite etütlerini yapmadan, etki analizlerini yapmadan getiriyoruz. Şimdi, bunu kabullenmemiz mümkün mü? İkisini yan yana, aynı kefeye koyup hem bunu hem bunu kabul ediyoruz deme şansımız yok. Onun için, bakın, daha dün alelacele muhalefet şerhlerimizi yazdık, şimdi, bugün "Aceleden getirelim." Eğer onun acelesi varsa daha önce söylediğim gibi, iki satırlık bir kanun teklifiyle bunların hemen gelip o maddenin ayrıştırılması, İçişleri Komisyonundan geçirilmesi gerekiyordu.

Dolayısıyla, Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği'ne aykırı şekilde hazırlanan ve artık galatimeşhur hâline gelen bu torba alışkanlığından vazgeçmemiz gerekiyor. İnşallah, bir daha bunlar olmaz diyorum ama inanarak söyleyemiyorum, yaptığım duaya, olmayacak duaya amin diyorum. Yani Mehmet Akif "Allah, bize bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın." demiş ama herhâlde siz bana bir torba kanun kitabı daha yazdıracaksınız diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günal.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Demin AKP Grubu adına konuşan sayın hatip, Urfa'ya İstiklal Madalyası verilmesiyle ilgili, İçişleri Komisyonuna giden süreçte muhalefetle mutabık kaldıklarını ifade etti.

BAŞKAN – Evet, Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Böyle bir durum yok aslında, onu düzeltmemiz lazım.

BAŞKAN – Buyurunuz.

İki dakika süre veriyorum.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

9.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demin Sayın Kubat burada, İçişleri Komisyonunda Şanlıurfa şehrine İstiklal Madalyası verilmesiyle ilgili sürecin tüm muhalefetin ortaklaşmasıyla şekillendiğini söyledi, öyle bir durum yok. Yani yasama tekniği açısından torba yasa içerisine alınmış ancak AKP'nin siyasi birtakım hesapları doğrultusunda öne çekilmek üzere İç Tüzük'e aykırı bir şekilde Komisyonun toplantıya çağırılmasını ve Komisyon gündeminin işletilmesini biz yanlış bulduk. Ancak, bu konuda yaptığımız itirazları dinlemedikleri için yani torba yasada bu maddenin geçebileceğine dair söylediğimiz hususlara ya da derli toplu bir kanun teklifiyle getirilip Komisyondan geçirilmesiyle ilgili hususlara uymadıkları için, diğer iki muhalefet partisi, CHP ve MHP de onay verdikleri için İçişleri Komisyonunda olası

bir tartışmada sanki “Şanlıurfa’ya İstiklal Madalyası verilecek, HDP bunu engelliyor.” gibi bir algı oluşmaması adına, biz AKP’nin siyasi takvimine değil, Şanlıurfa şehrine ve Urfa halkının beklentisine olan saygımızdan dolayı onay verdik. Yani verdiğimiz onayın anlamı budur.

AKP’nin bu şekilde, torba yasalarla bu Meclisi sürekli, İç Tüzük’ten ve Parlamento teamüllerinden koparacak şekilde işletmiş olmasını, bir komisyonu sadece bir saat önceden “Hadi, toplanıyoruz, şu kanunu görüşüyoruz.” şeklinde çalıştırmasını doğru bulmuyoruz, bunu ifade ediyoruz. Ama, özellikle CHP ve MHP’nin bu konudaki AKP’nin ekmeğine yağ süren tavırları maalesef bizi zorladığı için de farklı bir konuma düşmeme adına biz Şanlıurfa iline ve halkımıza olan saygımızdan ve onların beklentilerini önemseyişimizden dolayı kabul oyu verdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Yani bu ara çokça kulislerde de bazı bilgiler dolaşıyor, belki daha sonra o bilgilerle ilgili değerlendirmeler yapacağız.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Günal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - ...Sayın Baluken sözünün sonunda “CHP ve MHP’nin AKP’nin ekmeğine yağ süren tavırları...” dedi. Ben söylemişim ama anlaşılmamış herhâlde.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Günal.

Lütfen yeni bir satışmaya meydan vermeyiniz.

10.- Antalya Milletvekili Mehmet Günal’ın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine satışması nedeniyle konuşması

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Galiba sayın hatip dikkatle dinlememiş. Tam tersine, kanunun içeriğiyle ilgili eleştirilerimizi anlattık. Şanlıurfa’nın İstiklal Madalyası almasıyla konunun, tam tersine, bu konularla, tartışmalı konularla karıştırılmaması gerektiğini ve AKP’nin bu torba kanun klasiğinden vazgeçmesi gerektiğini söyledik. Ki, kendilerine o öneriyi komisyonda sayın bakana ben yapmıştım. “Bu maddeyi alın, o kanun teklifini çekin, diğerleri zaten orijinal torba tasarıda vardı, onları ayrı görüşelim, bunu karıştırmayın. Şanlıurfa’ya yakışır, şanına yakışır bir şekilde kanunu başlığıyla, kendisiyle ayrı çıkaralım.” diye de söyleyen Milliyetçi Hareket Partisinin Plan ve Bütçe Komisyonundaki sözcüsü olarak bendim. Dolayısıyla, şimdi buradan bir şey çıkarmak, siyaset çıkarmak... Herkesin görüşü kendisinedir. Bizim, bununla ilgili yapmış olduğumuz eleştirilerimiz, az önce göstermiş olduğum sıra sayısının içerisinde Milliyetçi Hareket Partili üyeler olarak bu tasarıya ilişkin muhalefetimiz oradadır. Bizim gönül rahatlığıyla destek verdiğimiz birkaç madde vardır, bunların en başında da Şanlıurfa’nın madalya almasıyla ilgili madde vardır.

Bizim itirazımız devam etmektedir. AKP’ye bir destek olduğumuz da yoktur; tam tersine, “Böyle yapmayın, Urfa’yı bu işlerle karıştırmayın, haramlar ile helalleri birbirinden ayıralım, helalleri hızlıca geçirelim.” diyoruz. Bizim de itirazımız olmayan birçok madde var. Artık öyle söylüyorum, biliyorsunuz “haram” dediğimiz ikircikli iş olursa onların tartışılması lazım. Eğer bilgi verilmezse, eğer aceleyle gelirse, eğer son saniyede komisyona bürokratlar getirir, bakanın bile tam haberi olmazsa bizim bunu eleştirmemizden daha doğal bir şey yok, zannediyorum maksat hasıl olmuştur. Sayın Baluken de zannediyorum dikkatli dinlemediği için öyle söylemiştir. Bizim tavrımız, Milliyetçi Hareket Partisi olarak nettir. Yapıcı olarak memleketimizin lehine olan şeylerde destek oluruz, milletimizin birliği için olanlara destek oluruz, yanlış olanlara da her zaman eleştirilerimizi ve tavrımızı sürdürürüz diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günal.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Günal konuşması sırasında dikkatle dinlemediğim için yanlış tespitler yaptığımı ifade etti, dolayısıyla şahsıma da sataştı.

BAŞKAN – Bu, sataşma değil Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir açıklama yaparsanız dinleyeyim ben sizi.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – O zaman 60’a göre...

BAŞKAN – Yani ben şöyle anladım, önce görüşümü söyleyeyim: Sayın Kubat, tüm siyasi partilerin bu konuda mutabık olduğunu söylerken usul açısından da herkesin mutabık olduğunu sanıyorum kastetmiş değil. Ama bir yanlış anlamaya yol açabilir düşüncesiyle siz burada “Usul yönünden biz buna karşıyız, esas yönünden değil.” şeklinde bir açıklama yaptınız, Milliyetçi Hareket Partisi de benzer yönde bir değerlendirme yaptı, şimdi sizin katkınızı bekliyorum Sayın Baluken.

Buyurunuz.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in, Antalya Milletvekili Mehmet Günal’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sizin de ifade ettiğiniz gibi, biz esasa dair değil, usule dair itirazlarımızın sanki bir mutabakatla neticelenmiş olduğu bilgisi üzerine söz aldık. Ben Milliyetçi Hareket Partisi adına konuşan sayın hatibi de çok dikkatle dinledim ve kürsüde dile getirdiği itirazlara benzer itirazları kürsüden ifade ettim. Ancak usule dair AKP’nin İç Tüzük ve Parlamento teamüllerini hiçe sayan bu yaklaşımlarıyla ilgili Milliyetçi Hareket Partisinin ve Cumhuriyet Halk Partisinin itiraz etmediğini, Komisyonun sadece bir saat öncesinden Komisyon üyelerinin bilgilendirilmesi suretiyle toplanmak durumunda kaldığını ve usulle ilgili bu hassasiyet gösterilmediği için de HDP’nin itirazının esas üzerinden kamuoyuna yansıtılması gibi bir durumla karşılaşmama adına bu onayı verdiğimiz ifade ettim. Dolayısıyla, burada Sayın Günal’ın ifade etmiş olduğu itirazlarla ilgili duyarlılık keşke bugün Komisyonun toplanması sırasında da... Yani böyle bir usul yoktur, İç Tüzük’te Komisyonun hangi şartlarda toplanacağı, gündeminin ne zaman önceden üyelere bildirileceği, toplantı koşullarının nasıl sağlanacağıyla ilgili belirtilmiş olsaydı, benim dile getirdiğim husus budur Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken, açıklığa kavuşmuştur.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; bastırılarak dağıtılan 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının 2’nci sırasına, yine bu kısımda bulunan 186 ve 248 sıra sayılı Kanun Tasarılarının ise yine bu kısmın 3 ve 4’üncü sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi lehinde Tülay Kaynarca, İstanbul Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Kaynarca. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ grup önerisi lehinde söz aldım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Grup önerimiz, Meclisin çalışma gündemiyle ilgili olacak. Az önce tüm teknik ayrıntılarını İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mehmet Doğan Kubat -tekrar etmemek adına- belirtmişti. O yüzden, 273 sıra sayılı kanunun, temel kanunun, ilgili kanun tasarısının, mevcut gündemin 2’nci sırasına alınmasını öngörüyoruz, bunu öneriyoruz Meclisimize. Ve İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bölümü üzerinde görüşmeler bittikten sonra bunu gerçekleştireceğiz. Biliyorsunuz, bu hafta yaptığımız çalışmalarda mevcut tasarının 2’nci bölümü ve 28’nci maddesi (2)’nci fıkrası üzerinden verilen önergelerle bugün çalışmaya devam edeceğiz. İnsan haklarıyla ilgili, bu kurumla ilgili kanunu çıkardıktan sonra da az önce ifade ettiğim 273 sıra sayılı temel kanun üzerinde görüşmeler yapmayı öneriyoruz. O nedenle de gündemin 2’nci sırasına alınmasını Meclisin, Genel Kurulun takdirine sunuyoruz.

Peki, bunu niye önemsiyoruz? Çünkü vatandaşımızın heyecanla ve önemle beklediği maddeler var bu temel kanun içerisinde. 15 bin polis kadrosu ihdası, bunlar içerisinde yer alıyor. Yine, işçilerin izin haklarıyla ilgili kanun, kayıt dışıyla mücadeleyle ilgili de 2.650 tane sosyal güvenlik denetmen ve yardımcısı kadrosu ihdası da yine bu kanun tasarısı içerisinde yer alıyor.

Yine, vatandaşımızın -15 bin polis kadrosunu ifade etmiştik- önemle beklediği, heyecanla beklediği bu kanun tasarısını görüşebilmek adına gündemin 2’nci sırasına almayı teklif ediyoruz.

Ben bu duygu ve düşüncelerle AK PARTİ grup önerisi lehinde söz aldığımı, Genel Kurulun da bu konuda, bu gündemle ilgili öne çekme, torba kanunu görüşme konusundaki görüşe destek vermenizden mutlu olacağımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kaynarca.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi aleyhinde Levent Gök, Ankara Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP Grubunun vermiş olduğu öneriyle yeni bir çalışma süreleri ve takvimi belirleniyor.

Tabii, bu önerileri AKP grubundan sık sık görüyoruz. Bir plan dâhilinde olmayan, gerektiği zaman başka bir kanuna evrilen, o kanun görüşülürken başka bir kanuna aniden sıçrayan bir çalışma takvimini AKP grubu sık sık gündemimize getiriyor.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak halkımızın ve toplumumuzun yararına olan bütün kanunlarda istisnasız destek vermeyi ve destek vereceğimizi ifade etmeyi, buradan belirtmeyi bir görev sayıyoruz değerli arkadaşlar. Kimse zannetmesin ki, bu Meclis, muhalefetin sözleri, iddiaları ya da İç Tüzük’ten kaynaklanan haklarını kullanmasından dolayı bazen kanunları yeteri kadar çıkartamıyor; tam tersine, iktidar partisi grubunun ikircikli tavırları, neyi ne zaman gündeme getireceklerini bilemedikleri ya da yasama yaparken yasama tekniğinden farklı ve ayrı ve yasama tekniğine aykırı bir çalışma üslubu belirlemesinden dolayı bu Meclisin pek çok alanda çalışmadığını görüyoruz. Örneğin, geçtiğimiz hafta, bu hafta İnsan Hakları Kurumu Kanunu’nu tartışıyoruz. Tam dört yıl önce bu kanun burada tartışıldı değerli arkadaşlar. İlgili Sayın Bakan da burada. Tam dört yıl önce burada itirazlarımızı anlattık. Dedik ki: “Değerli milletvekilleri, AKP’li arkadaşlarımız, yanlış yapıyorsunuz, lütfen bizi dinleyin. Sadece bencilce davranarak ‘Bu işi biz biliyoruz.’ havasına kapılmayın. İnsan Hakları Kurumu gibi önemli bir kurumun, Birleşmiş Milletlerin, Avrupa Birliği’nin kriterleri arasında yer alan bir kurumun kurulmasında muhalefetin katkısı önemlidir.” İddialarımızı tek tek söyledik. “Göreceksiniz, bir müddet sonra yanlış yaptığınızı anlayacaksınız ve bu yasayı değiştirmek üzere tekrar huzurumuza geleceksiniz.” Dedik tam dört yıl önce.

Değerli arkadaşlarım, Meclis tutanakları ortada; dört yıl önceki tutanakları açın bakın, ne söylemişsek bugün aynıysıyla karşı karşıyayız. O gün “Yanlış yapıyorsunuz.” dedik, anlatamadık. Şimdi de İnsan Hakları Kurumu Kanunu’nda yanlış yaptığınızı söylüyorsunuz çünkü o konuda Paris İlkeleri, özellikle mali özerklik ve kurumun özerkliğine çok dikkat eder. Kurumun oluşturulma yapısını iktidarın emrine veren bir anlayışın, Paris İlkeleri’yle uyuşması söz konusu değil, bunun Birleşmiş Milletler tarafından akredite edilmesi mümkün değil, Avrupa Birliğiyle ilgili yürüttüğümüz bu müzakerelerde Avrupa Birliği kriterleri arasında uygun bir şekilde değerlendirilmesi söz konusu değil.

E, ben muhalefet partisi olarak bunu söylüyorum, ülkemi seviyorum, bütün Türkiye’yi seviyorum. Diyorum ki: “Yanlış yapıyorsunuz.” Dinleyin bizi... Dinlemiyorsunuz. E, ne olacak şimdi değerli arkadaşlar? Bunun faturasını kim ödeyecek? Bir müddet sonra, bakın, İnsan Hakları Kurumu akredite edilmediği için buraya tekrar gelinecek ve burada tekrar biz saatlerce tartışacağız, tartışacağız, biz anlatacağız, siz yine dinlemeyeceksiniz, bildiğinizi yapmaya devam edeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, yanlıştır, tıpkı diğer yasalarda olduğu gibi.

Torba yasa... Şimdi AKP adına konuşan arkadaşımız, bir torba yasanın öne çekilmesi için bir teklif getiriyor. Bizim de pek çok maddesine katıldığımız, birçok maddesine de itirazlarımız olan bir teklif. Tam 18 ayrı konuda değerli arkadaşlarım, 18 ayrı kanunda değişiklik yapıyor: Muhtaç ailelere yardımdan tutun Karayolları Trafik Kanunu’na, Mera Kanunu’na, İmar Kanunu’na, Terörle Mücadele Kanunu’na, Sendikalar Kanunu’na, İş Kanunu’na, Karayolları Taşıma Kanunu’na, Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanun’a, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’a kadar 18 ayrı kanunda değişiklik yapıyoruz .

Değerli arkadaşlar, torba yasa tehlikelidir. Her kanun, ihtisas komisyonlarında görüşülmelidir. Plan ve Bütçe Komisyonu bütün kanunları bilecek gibi değildir ki. Çağırıyorsunuz Plan ve Bütçe Komisyonunu “Haydi toplanıya.” Oradaki arkadaşlarımız insan üstü bir gayretle, uzmanlık alanları olmayan konularda, ihtisas konularından olmayan konularda bir anda araştırıyorlar, pek çok yanlışımızı söylüyorlar, AKP grubu olarak sizler bilmiyorsunuz yanlışları. 18 ayrı kanun, bir torbaya konur mu değerli arkadaşlarım? Sayın Davutoğlu, bu torba kanunun kaldırılacağını ifade etmedi mi bizlere? Geçen dönemde “Son” dedi. Bakıyoruz yine torba kanunlar geliyor. Bu torba kanun sistematığı kanun tekniğine ve kanun yapma anlayışına tamamen aykırıdır arkadaşlar, itirazımız buna. Gelin, her madde, her kanun ihtisas komisyonunda görüşülsün. Bakın, bu kanundan çıkartılan Şanlıurfa’ya madalya verilmesi hakkındaki maddeyi desteklediğimizi ifade ettik, bunun doğru yolunun da bu torba yasadan çıkartılarak olması gerektiği gibi İçişleri Komisyonundan geçirilmesi kaydıyla geldiği takdirde çok hızlı bir şekilde Meclisten geçirebileceğimiz konusundaki siyasi irademizi ve muvafakatimizi belirttik. Bu, Urfa’ya İstiklal Madalyası verilmesi hakkındaki kanun, bugün İçişleri Komisyonundan önerimiz doğrultusunda geçti. Doğrusu yapıldı ve buraya geldiğinde Türkiye’mizin güzide bir iline, hep beraber bir İstiklal Madalyası verme şerefine bütün partiler -bütün dört partiyi de kastediyorum- hep beraber oylarımızla tanık olacağız ve bu şerefe hep beraber ortak olacağız. Yani bir yanlıştan dönülmüştür bu işte. Bizim rızamız bu doğrultudadır.

Değerli arkadaşlar, bu torba yasa geliyor, temel kanun. Değerli arkadaşlar, şimdi, temel kanun konusuna da itirazlarımız var. Geçmişte bu Meclis, iktidarın, muhalefetin iş birliğiyle bin maddelik kanunları değiştirdi, 600 maddelik kanunları değiştirdi. Üç günde, dört günde değiştirdi. Temel kanun onlar, Medeni Kanun, Ceza Kanunu hepimizi ilgilendiren alanlar. Ama bir torba kanunun içine atmışsınız 18 ayrı madde, bunu hem torba kanun olarak getiriyorsunuz hem de temel kanun olarak getirmeniz hukuk tekniğine ve kanun yapma tekniğine aykırıdır değerli arkadaşlarım.

“Temel kanun” kavramını son derece basite indirgeyen bir anlayışla AKP grubu çalışıyor. Her biri önemli, her bir maddesi üzerinde dakikalarca konuşulması gerekiyor, hakkının verilmesi gerekiyor. Örneğin afet riski altındaki... Kanun. Değerli arkadaşlarım, şu anda doğu ve güneydoğuda ilan edilen pek çok bölgeyle ilgili konuda çok ciddi hatalar var. Bunlar alelacele getirilecek konular değil. Çevre Bakanlığını öne çıkartan bir anlayış; Ulaştırma Bakanlığına, mera vasfını verdiren bir anlayış -diğer bir kanunda- doğru bir yaklaşım değil. Buradan oy çokluğuyla geçecek olan kanun bizim ihtiyaçlarımızı görmez. Bir müddet sonra göreceksiniz çok temel ihtiyaçlar çıkacak ve pek çok kanunda olduğu gibi yine karşımıza geleceksiniz “Biz orada yanlışlık yaptık.” diyeceksiniz. Lütfen, bizleri dikkatli dinleyin. AKP’nin bu torba yasa, temel yasa mantığından uzaklaşması ve olması gerektiği gibi ihtisas komisyonlarına havalesiyle, kanunların gerçek komisyonlarında görüşülüp enine boyuna tartışıldıktan sonra buraya gelmesi gerekiyor.

Çok acelece alınmış kararlarla bürokratlara teslim olmuş bir siyasi otorite var karşımızda. Bürokratlar yönetiyor. Bürokratlar dayatıyorlar önümüze “Bu kanun çıkacak.” diye. Niye? E, siyasi otorite bakmayacak mı bunlara? Bizler bakmayacak mıyız?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hükûmet yok, Hükûmet.

LEVENT GÖK (Devamla) – “Haydi, bir saat sonra gelin, Plan ve Bütçe Komisyonunu toplantıya çağırıyoruz.” Değerli arkadaşlar, böyle bir tablo olabilir mi? Enine boyuna incelemiden kanun çıkarılabilir mi? Bizim temel itirazlarımız bunlardır.

Sevgili yurttaşlarım, şunu bilmelisiniz ki Cumhuriyet Halk Partisi asla ve asla, toplumun menfaatinin öne çıktığı konularda iktidarın getirdiği kanunlarda, tekliflerde gereğini yapan bir anlayışı sürdürmüş ve hiçbir zaman engel olmamıştır ama toplumun ve Türkiye’nin çıkarına aykırı olan konularda -yasama tekniği olarak- Anayasa Mahkemesine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine aykırı gördüğümüz tüm hususlara da Türkiye’nin menfaatlerine olarak itiraz etmek ve bunları savunmak durumundayız. Bu, bizim hukuk devleti anlayışımızın bir gereğidir. Biz “önce hukuk” diyoruz, “önce adalet” diyoruz ve bu anlayış çerçevesinde ranta kaçmayan, başkalarını kayırmayan, 78 milyonu ilgilendiren tüm kanunlara da destek vermeye devam ediyoruz. Bu kanunda da temel itirazlarımız var, temel yaklaşımlarımız var. Onları da tartışmalarda hep beraber göreceğiz diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.29

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ****KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, sözlü soru önermelerini görüşmüyor ve gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

**X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

Dünkü Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın ikinci bölümünde yer alan 28’inci maddeye bağlı (1)’inci fıkrası kabul edilmişti.

Şimdi, 28’inci maddeye bağlı (2)’nci fıkra üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (2)’nci fıkrasının (a) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzman Yardımcıları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları” ve “İnsan Hakları Uzmanlığına” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.”

Deniz Depboy lu

Erkan Haberal

Ruhi Ersoy

Aydın

Ankara

Osmaniye

Kadir Koçdemir

Mehmet Erdoğan

Nuri Okutan

Bursa

Muğla

Isparta

BAŞKAN – Şimdi okutacağım iki önerge aynı mahiyette bulunduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim.

Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

(x) 149 S. Sayılı Basmayazı 29/3/2016 tarihli 62’nci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nın 28'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının tasarı metninden kaldırılmasını arz ve teklif ederiz.

Şenal Sarıhan

Mehmet Gökdağ

Okan Gaytancıoğlu

Ankara

Gaziantep

Edirne

İbrahim Özdiş

Gülay Yedekci

Çetin Arık

Adana

İstanbul

Kayseri

Bülent Öz

Kemal Zeybek

Çanakkale

Samsun

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

İdris Baluken

Çağlar Demirel

Sibel Yiğitalp

Diyarbakır

Diyarbakır

Diyarbakır

Bedia Özgökçe Ertan

Behçet Yıldırım

Van

Adıyaman

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önergeye Komisyon katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)

– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeler hakkında konuşmak isteyen Bedia Özgökçe Ertan, Van Milletvekili.

Sayın Ertan, buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde konuştuğum 28'inci madde, aslında Türkiye İnsan Hakları Kurumunun nasıl Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna dönüştürüldüğüne dair teknik bir maddedir. Ancak, tasarının bütününe bakınca görüyoruz ki nitelik bakımından, Türkiye'de yaşayan bizleri tatmin edici bir yasa değil ve hakları gerçek anlamda güvence altına alan bir dönüşüm de söz konusu değil. Açıkça söylemek gerekir ki insan haklarının korunması konusunda devletin bütün organlarına yansımış olan geriye gidiş bu kuruma da yansımış durumdadır. Tasarıda, şimdiye kadar olan uygulamanın tam aksine, öngörülen kuruma insan hakları ihlalleriyle ilgili sadece resen inceleme yetkisi verilmiş. Bunun anlamı, bireylerin başvuru haklarının ellerinden alınmış olmasıdır.

Kurumun ilk görevi olarak şu sayılıyor: “İnsan haklarının korunmasına, geliştirilmesine, ayrımcılığın önlenmesine ve ihlallerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapmak.” Bu tasarımı yazanlara gerçekten şunu sormak istiyorum: İnsan hakları ihlalleriyle mücadele etme alanında ihlal başvurusu almadan mücadele edilebileceğini gerçekten düşünüyor musunuz? Bu kanun tasarısı Meclise sunulurken, mevcut kurumun kapasitesinin bu yeni modelle güçlendirileceği belirtiliyordu ama bütün bu düzenlemeler gösteriyor ki burada amaç, güçlendirmek değil, Türkiye'de devletin neden olduğu ihlalleri gizlemektir. “İhlalleri gizlemek” diyorum çünkü Türkiye İnsan Hakları Kurumuna yapılan başvuruların, iktidarı nasıl tedirgin ettiğini gördük. Örneğin, Türkiye İnsan Hakları Kurumuna yapılan

Cizre ve Şırnak’la ilgili başvurularda kurum, Cizre ve Şırnak’a gidip inceleme yapmıştı ve rapor da hazırladığını söylüyordu ama hiçbir yerde bunu açıklamadı, web sayfalarında da görmedik. Demek ki ileride bu türden riskli durumlarla karşılaşmamak için kurum şimdiden itibaren önlemini almış görünüyor.

Değerli milletvekilleri, bir konu daha var, ayrımcılık iddialarıyla ilgili başvuru getirmek tabii ki olumlu ama insan hakları ihlalleriyle ilgili bireysel başvuru alınmayışının nedenini biz anlayamadık. Adında “insan hakları” geçen bir kurumun insan hakları ihlalleriyle ilgili başvuru alamayacak olması, herhâlde bir tek bizim ülkede söz konusu olacak.

Tasarıda “eşitlik” ve “ayrımcılık” tanımlarının eksik olduğunu geçen hafta anlatmıştık. Bugün görüyoruz ki tıpkı eşitlik ayağı gibi insan hakları ayağı da eksik bırakılmıştır. Ayrıca, tasarıda ayrımcılık iddialarına ilişkin il ve ilçelerden başvuru alınacağı belirtiliyor. Bunun için nasıl bir mekanizma var belirtilmemiş. Vali ve kaymakamların güdümünde olduğu için sıklıkla eleştirilen bir konuydu bu ve il, ilçe kurulları bu İnsan Hakları Kurumuyla birlikte kaldırılacaktı. Bu tasarı, il ve ilçe insan hakları kurullarının tekrar canlandırılmak istendiğini akıllara getiriyor.

Diğer bir konu da kurulması öngörülen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuyla ilgili mevcut İnsan Hakları Kurumu, ihlallerin yargıya taşındığı davalara diğer kamu kurumlarında olduğu gibi müdahil olamıyordu. Bu durum, kurumun ihlal başvurularının etkin bir şekilde değerlendirilmesini ve insan haklarını savunmak ve teşvik etmek rolünü olumsuz etkiliyordu. Örneğin, 2014 yılında Van’da geri gönderme merkezinde bir Afgan mültecinin dövülerek öldürülmesi olayında İnsan Hakları Kurumu dâhil olmuş ve rapor hazırlamıştı, bir daha böyle olayların yaşanmaması için çeşitli tavsiyelerde bulunmuştu ama müdahil olamamıştı çünkü görev tanımında müdahillikle ilgili bir durum yoktu. Bu Eşitlik Kurumunda da benzer bir yetki yok.

Sonuç olarak, bu kurum, eskisini aratacak, mumla aratacak bir kurum hâline gelmiş durumda; hiçbir eleştirisi de dikkate alınmadan düzenlenmiş.

Teşekkür ediyorum ben. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özgökçe Ertan.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Bir önerge daha var.

Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen Kemal Zeybek, Samsun Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sizleri saygıyla selamlıyorum.

149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (2)’nci fıkrasında söz almış bulunmaktayım.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulmasına yönelik kadın-erkek insanlık onuru ve geleceği adına pozitif bir konuda maalesef olumlu şeyler söyleyemeyeceğiz.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının kurduğu laik, sosyal, hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunun felsefe ortağı ortak değerlerimizdir. Son on üç yıllık AKP tek iktidarı döneminde ülkemiz, insan haklarının korunması, geliştirilmesi, ayrımcılık ve eşitlik alanlarında son derece kötü bir tablo ortaya koymuştur. Toplumumuz, son on üç yılda inanılmaz baskılar, adaletsizlikler ve ayrımcılıklar, eşitsizlikler yaşamaktadır. On üç yıllık tek iktidar dönemi yetmemiş ki son yıllarda ülkemiz, inanılmaz boyutlarda tek adam yönetiminin tesis edilmesi için daha çok baskılara, zulümlere ve demokrasi dışı tutumlara maruz kalmaktadır.

AKP iktidarında toplumun hukuka ve hukuk sistemine olan inancı yerle bir olmuştur. AKP iktidarının siyasi muhalefete, demokratik halk protestolarına ve eleştirel medyaya karşı takındığı baskıcı zulüm politikaları sonucu ülkemiz, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde en çok davası olan ülkelerin başında gelmektedir. Komşu ülkelere demokrasi dersi vermeye kalkan AKP iktidarı, özellikle son yıllarda fiyaskoya uğrayan dış politikaları sonucu tüm dünya tarafından özgürlükler ve insan hakları, demokratik haklar konusunda yoğun eleştirilere maruz kalmaktadır.

AKP iktidarı, hayatın her alanında uyguladığı yanlış politikalar sonucunda halkımızın uğradığı mutsuzlukların, baskıların, demokrasi dışı politikaların kabahatini her dönem yarattığı sanal düşmanlara atmaktadır. Toplumda cinsiyet, mezhep, ırk, etnik köken, felsefi ve siyasi görüş ve benzeri olaylarda temelli ayrımcılık uyguladığını yakından görüyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak insan haklarının, özgürlüklerin, eşitliğin en büyük savunucusuyuz. “Önce insan.” diyoruz. İnsan hakları, özgürlükler, eşitlik, ayrımcılık gibi demokrasinin olmazsa olmaz kavramlarında sicili son derece bozuk olan AKP’nin samimiyet ve doğruluğuna toplumun inancı kalmamıştır.

Baskı böler, parçalar, dağıtır, demokrasi ise büyük bir birleştirici güçtür. Toplumsal baskılara son vermeliyiz. Yurttaşın özgürlüğü, ülkenin özgürlüğüdür. Demokratik bir yapı içerisinde olmayanlar, demokrasinin gerekliliği olan İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu yerine getiremeyeceklerdir. Adaletin olmadığı yerde eşitlik olmaz. Ülkemizin ekonomik, sosyal, kültürel sorunları vardır. Bu sorunlar, iktidarınız eliyle bir daha kirlenmiştir. Adaletin küçüldüğü ülkelerde büyük olanlar, artık suçludurlar. Adalet olmadan düzen olmaz. Adalet, önce devletten gelir. Adaletin gecikmesi adaletsizliktir. Adaletin kuvvetli, kuvvetlinin de adil olması gerekmektedir. Maalesef, ülkemizde son on üç-on dört yıllık dönem içerisinde AKP’nin adaletsizliği had safhaya varmış ve ülkenin adalet kurumları baskı altındadır. Bu baskıya son verebilmek için, son olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisindeki adaletten, hukuktan yana olan, özgürlükten yana olan, her türlü baskılara karşı olan yöntemlerle sizlerle mücadele içerisinde olacağız.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Zeybek.

Aynı mahiyetteki iki önergeyi oylarınıza sunacağım ancak daha önce karar yeter sayısı talebinde bulunulduğundan oylamada karar yeter sayısını arayacağım.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Madde üzerindeki son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (2)’nci fıkrasının (a) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan “İnsan Hakları Uzman Yardımcıları” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları” ve “İnsan Hakları Uzmanlığına” ibaresi “İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.”

Nuri Okutan (Isparta) ve arkadaşları.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Nuri Okutan, Isparta Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Okutan. (MHP sıralarından alkışlar)

NURİ OKUTAN (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'yla ilgili Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Herkesi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Efendim, esasen biz bu kanunu insan haklarına aykırılığı, ayrımcılığı, kötü muameleyi önlemeye yönelik, ilgili mekanizmaları kurmaya yönelik çıkardık ama bunu yaparken de Avrupa Birliğinin bir tür ricasıyla, dikte etmesiyle bu kanunları görüşüyoruz. Ve neydi? Karşılığında mültecileri geri alacağız, bize birkaç kuruş para verecekler, ayrıca da bu ilgili kanunları çıkaracağız.

Mültecilerin geri getirilmesiyle ilgili bu müzakerenin kendisi insan haklarına aykırı bir tutumdur. Bu, ileride ülkemizin de başını ağrıttacak, hep birlikte bunları tartışacağız. Bize bu kanunu dikte eden Avrupa Birliğinin bu tutumu da insan haklarına aykırı bir tutumdur. Bunun kendisi ayrımcılıktır, bunun kendisi kötü muameledir ve ortada insan haklarına da aykırı bir tutum vardır.

Hükûmet açısından baktığımızda, Hükûmet de aslında ayrımcı tutumlarına devam etmektedir. Bir siyasi hükûmetin, kendi programını, kendi hükûmet programını uygulayacak bürokrasi kadrolarıyla çalışması doğrudur, daha çok, üst düzey kamu görevlileri hususunda bu geçerlidir ama bunu o kadar abartıyoruz ki ekmek arayan, aş arayan işçilere geçici işçi kadrolarında bile biz ayrımcılık yapar hâle geldik. Bu, böyle görülmüş bir şey değildir. Bu, dine aykırıdır, vicdanlara aykırıdır, hukuka aykırıdır ve insan haklarına da aykırı bir tutumdur. Ormana geçici yangından koruma işçisi alacağız ya da temizlik işçisi alacağız, “Sen hangi partidensin?” diye arıyoruz. Bu, bir aykırı tutumdur, insan haklarına da aykırı düşmektedir. Biz, bu husustan da vazgeçilmesi kanaatindeyiz.

Bir başka husus, söylemeden geçemeyeceğim, bu kanunlar çıkarılırken, şimdi, bilhassa Avrupa Birliğiyle ilgili bu dikte edilen kanunlar çıkarılırken, daha çok, çeviri ve alelacele hazırlanmış metinlerle karşı karşıya kalıyoruz. Buradan şunu ifade edeyim: AK PARTİ hükûmetleri daha önceden “Bürokrasi ne diyorsa tam tersini yapalım, buradan bir hayır gelmez.” mantığıyla hareket etti ve birçok yanlışla düştü, önünü göremedi, dostlar kısa sürede düşman oldu, birtakım savrulmaları birlikte yaşadık ama otuz yıllık bir kamu görevlisi olarak şunu ifade etmek isterim ki şimdi de sanki bürokrasiye teslimiyet havaları olduğunu görüyorum. Çünkü nasıl yanlışsa bu da o kadar yanlış. Bu bakımdan Hükûmetin bürokrasiyi dinlemesi, oradaki tecrübeden faydalanması ama aynı zamanda kendi siyasi sorumluluğunu da yerine getirmesi gerekir. Bu, neredeyse, bir devlet sorunu hâline gelebilir diye düşünüyorum.

Bunun örneklerini burada ifade etmek isterim. İnceleme yetkisi kimdeydi? İnceleme yetkisini aslında kuruma verdik biz ama bu inceleme yetkisi nasıl kullanılıyor, şimdi size okuyayım: “Bu Kanunla ve diğer mevzuatla Kuruma verilen inceleme, araştırma, ziyaret ve rapor hazırlama görevleri ile diğer görevler, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... tarafından yerine getirilir.” Yani, biz hâlbuki kuruma verdik bunu, bu kanunda yazmaya lüzum yok. Burada çalışma yönetmelikleri çıkarılır, bu çalışma yönetmeliklerinde başkan, kurul, bu görevleri onaylayarak istediği şekilde yerine getirebilir.

Dolayısıyla, neden böyle çıkıyor? Çünkü, Sayın Bakan da buradan alınmasın ve hatta dikkatlice dinlesin, burada bunu kaleme alan bürokratin ve uzman arkadaşların uyarısıyla hiçbir incelemeye de tabi tutulmadan komisyonlara, komisyonlardan da işte Genel Kurula geliyor. Bu tutumu doğru bulmadığımızı, bu yöntemden de vazgeçilmesi gerektiğini dile getiriyor, herkesi saygıyla, hürmetle selamlıyorum efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Okutan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28’inci maddeye bağlı (2) numaralı fıkrayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28’inci maddeye bağlı (2) numaralı fıkra kabul edilmiştir.

Şimdi, 28’inci maddeye bağlı (3) numaralı fıkra üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Deniz Depboylu	Erkan Haberal	Ruhi Ersoy
Aydın	Ankara	Osmaniye
Mehmet Erdoğan	Seyfettin Yılmaz	Kadir Koçdemir
Muğla	Adana	Bursa
	Mehmet Parsak	
	Afyonkarahisar	

“(3) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı Cetvelin “B) Özel Bütçeli Diğer İdareler” bölümünde yer alan “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir.”

BAŞKAN – Şimdi okutacağım iki önerge aynı mahiyette olduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim.

Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 Sıra Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz. 31.3.2016

Şenal Sarıhan	Mehmet Gökdağ	Okan Gaytancıoğlu
Ankara	Gaziantep	Edirne
İbrahim Özdiş	Çetin Arık	Bülent Öz
Adana	Kayseri	Çanakkale
Hüseyin Çamak	Gülây Yedekci	
Mersin	İstanbul	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İdris Baluken	Çağlar Demirel	Sibel Yiğitalp
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
Bedia Özgökçe Ertan	Behçet Yıldırım	Alican Önlü
Van	Adıyaman	Tunceli
	Garo Paylan	
	İstanbul	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki iki önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeler hakkında ilk konuşmacı, Garo Paylan, İstanbul Milletvekili.

Buyurun Sayın Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Avrupa Birliği vize anlaşması çerçevesinde aceleyle koşturuyoruz. Bir kurum daha ihdas etmemiz isteniyor bizden. Bu kurumu ihdas edince ülkemizde eşitlik ve bu çerçevede insan hakları korunacakmış! Oysa içinde bulunduğumuz ortam, cumhuriyet tarihinin en karanlık dönemlerinden bir tanesidir.

Gerekçeye baktığımızda, insanlık onurunun korunmasından bahsediliyor. İnsanlık onuru, yerlerde sürünüyor arkadaşlar. Böyle bir kurumu ihdas ettiğimizde de sanki Cumhurbaşkanı ve Hükûmetin atadığı bireyler orada olduğunda Cumhurbaşkanı ve Hükûmetin uyguladığı politikalar çerçevesinde muhalefet edilebilecekmiş gibi düşünülüyor. Oysa, bizim bir kurumumuz zaten var, İnsan Hakları Kurumu var. Bakın, çeşitli raporlar yazıyorlar, kamu kurumlarına yazılar yazıyorlar, kamu kurumları cevap vermeye dahi tenezzül etmiyor. Vele ki bizim yeni bir kurumumuz olduğunda, insan haklarından bahsettiğinde, bu iklimde cevap verebilecek mi?

Bakın, biz, biliyorsunuz ombudsmanlık diye bir kurum ihdas ettik. Hatırlayanınız var mı?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Var.

GARO PAYLAN (Devamla) - Ombudsman kim, bilen var mı?

İLKUNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hepimiz biliyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Ombudsmanın bugüne kadar bir tane icraatını gören ve duyan var mı? (AK PARTİ sıralarından “Var, var” sesleri)

Ombudsman niçin var? Bireyin haklarını kamuya karşı korumak ve arada hakemlik etmek. Bir tane icraatını söyleyin. Bir tane, insan hakları ihlaline karşı Ombudsmanın çıkıp bir şey söylediğini söyleyin.

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Niye bağıırıyorsun? Bağırmadan anlatamıyor musun?

GARO PAYLAN (Devamla) - Hayır, söylemedi.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Hâkim mi ora ya, Yargıtay mı, Anayasa Mahkemesi mi?

GARO PAYLAN (Devamla) - Çünkü Sayın Ombudsman, Hrant Dink cinayetinde o suça “Hrant Dink, Türklüğe karşı hakaret etmiştir.” diye imza atan kişiydi. Siz de böyle bir kişiyi ombudsman yaptınız.

Şimdi, yeni kurumumuza Cumhurbaşkanı ve Hükûmet atayacak ve o kurum çıkıp “Cizre’de, Sur’da, Nusaybin’de devlet katliam yapıyor, hak ihlalleri işliyor.” diyebilecek mi? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) “İnsanların evini yurdunu başlarına yıkıyor.” diyebilecek mi?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Terörle mücadele ediyor! Terörle mücadele ediyor!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Katliamı teröristler yapıyor, ne ilgisi var?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen efendim, lütfen...

Sayın Paylan, devam ediniz efendim.

GARO PAYLAN (Devamla) – İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu yöneticileri “Can Dündar ve Erdem Gül yalnızca gazetecilik yapmıştır, onların hakları ihlal edilmiştir.” diyebilecek mi?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ne ilgisi var?

GARO PAYLAN (Devamla) – Barış isteyen akademisyenler için “Barış istemek suç değildir, onların hakkı ihlal edilmiştir.” diyebilecek mi?

Bakın, bireyin hakkını kamuya karşı koruyan bir kuruma ihtiyacımız var, çünkü devlet hep zulmetmiş, hep hepimizin üstünde -burada bulunan herkesle ilgili- hepimizin kimlikleriyle ilgili, şahıslarımızla ilgili pek çok suç işlemiş. Bununla ilgili...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Devletin kürsüsünde konuşuyorsun be, ayıp ya!

GARO PAYLAN (Devamla) – Mesela, bu Eşitlik Kurumu -bakın “Eşitlik Kurumu” diyoruz- Diyanet İşleri Başkanlığına dönüp, “Sen bu ülkede bir tek Sünni Müslümanlığa dönük hizmet veriyorsun, bu ülkede Alevilere, Hristiyanlara, Musevilere dönük hizmet vermiyorsun.” diyebilecek mi acaba? Böyle bir kurum mu ihdas ediyorsunuz, sizlerin atayacağı kurum?

O açıdan, bakın, siyaset kurumu devrede olmadan en muhteşem kurumları da ihdas etseniz çalışamaz, çünkü siyaset kurumu... Dün, Sayın Bahçeli “Taş üstünde taş, baş üstünde baş koymayın.” dedi. Bugün, Sayın Cumhurbaşkanı çıktı, “Oraları boşaltıp uzaktan toplarla vuracağız.” diyebildi ki yapıyor zaten. Böyle bir iklimde siyaset kurumu devrede değilken hangi kurumu ihdas edersek edelim arkadaşlar, bir işe yaramaz. Bizlerin burada, çözüm sürecini, barışı, bir arada yaşama hukukunu devreye sokacak yeni bir anayasaya ve toplumsal sözleşmeye doğru yürümemiz gerekiyor.

“Taş üstünde taş, baş üstünde baş koymayacağız.” sözünü, sufleyi Devlet Bahçeli’nin verip, Tayyip Erdoğan’ın bugün onaylamasıyla bir yere varamayız.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teröristin cenazesine gidenlere sorun onu!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Askere tuzak kuran kim?

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen efendim. Lütfen hatibi dinleyiniz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ankara’da bombayı kim patlattı?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, temiz bir dille konuşsun, bu kadar tahrik etmesin.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bakın, günlerdir halkımın ismini ağzına alarak Sayın Cumhurbaşkanı çıkıyor, “Ermeni ASALA”, “Ermeni komitacılar”, “Ermeni örgütler” diye dillendirebiliyor ve bir şer cephesi ismiyle anıyor. (AK PARTİ sıralarından “Doğru söylüyor” sesleri, gürültüler)

Bakın, her halkın ismi, onun onurudur. “Eşitlik Kurumu” dediğiniz şey, bunu korumakla yükümlüdür ama önce biz koruyacağız, bunu siyaset koruyacak. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Aynı mahiyetteki...

Sayın İnceöz...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkanım, sataşmadan söz istemeyeceğim ama kayıtlara girmesi bakımından bunları telaffuz etmek gerekir.

Biraz evvel hatip konuşmasında “Devlet katliam yapıyor, barış isteyen akademisyenler...” vesaire vesaire demek suretiyle “Bu kurumlar bunlara karşı çıkacak mıdır?” demiştir. Öncelikle şunu belirtmek lazım: Terörle çok ciddi anlamda, ciddi şekilde orada polisimiz, askerimiz ve vatandaşımızın bir duruşu vardır. Bütün kamuoyu da 78 milyon da buna canıgönülden destek verirken, bunu kesintiye uğrayacak, inkıtaya uğrayacak şekilde eğer milletin kürsüsünden bunlar söylenebiliyorsa, dünya kamuoyunun da Parlametoda demokrasi anlamında buraya göz dikmesi gerekiyor. Demokrasinin en güzel şekli burada gösterilendir.

Teşekkür ediyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hadi ya! Lütfettiniz!

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İnCEO.

Sayın Vural...

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkanım, özellikle, maalesef doğu ve güneydoğuda bölücü terör örgütünün orada yaşayan halklara zulmettiğı açık. Bu konuda Sayın Genel Başkanımızın kamu düzenini oluşturmak ve terörle mücadele kapsamında kullandığı bir ifadeyi bağlamından uzaklaştırarak, değerli milletvekillerinin de yanlış anlamalarına müsaade edecek şekilde kullanmıştır. Terör örgütiyle yapılan bir mücadeleyi, hukuki ve siyasi meşruiyeti olan bir mücadeleyi âdetâ hukuk dışıymış gibi gösteren bir anlayışla ifade etmiştir. Bu konuda sataşmadan dolayı...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Vural, iki dakika...

OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Seyfettin Yılmaz konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Seyfettin Yılmaz, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Yılmaz, lütfen, cevap hakkınızı yeni bir sataşmaya meydan vermeyecek şekilde kullanınız.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

11.- Adana Milletvekili Seyfettin Yılmaz'ın, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 28'inci maddesine bağlı (3) numaralı fıkrasıyla ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

SEYFETTİN YILMAZ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, Sayın Genel Başkanımız “Taş üstünde taş, baş üstünde baş bırakmayın.” ifadesini kullanmıştır. Kime karşı kullanmıştır bunu? Bu devletin varlığına ve bu milletin bekasına kastedenlere karşı kullanmıştır. PKK, bir terör örgütüdür. PKK terör örgütü, bizim askerimizi, polisimizi... Her gün Anadolu coğrafyasına al bayrağı sarılı tabutlarda şehit cenazeleri gelecek, orada devletin varlığına kasteden PKK terör örgütü ayakta duracak; hiçbir devlet bunu kabul etmez. Ama şunu ifade ediyorum: Bizim bin yıllık kardeşliğimiz var, bunu birbirinden ayırt etmek lazım. Orada, Sayın Genel Başkanımız, üç gün mühlet verilerek, devletin varlığı ve birliği yönünde tavrını net ortaya koyanlar oradan ayrılarak, orada devletin varlığına kasteden PKK terör örgütünü kastetmiştir. Bu da bir devletin kendi mevcudiyetini koruması açısından her ülkenin yapması gereken uygulamadır.

Şimdi, buradan hem HDP'ye hem AKP'ye soruyorum: Dört yıldır, beş yıldır birbirinizle “çözüm süreci” adı altında bir çözüm süreci götördünüz. Biz beş yıldır da aynı şeyi söylüyorduk. Beş yıldır da “PKK terör örgütüyle pazarlık yapılmaz.” dediğimizde siz, İmralı-Dolmabahçe arasında AKP-PKK-HDP beraberce mekik dokudunuz. O gün onların görüşmelerinin bedelini bugün 22-23 yaşındaki vatan evlatları ödüyor. Ne suçu var onların? Onlar, bu vatanın bekası için uzman çavuş olmuş, polis olmuş görevlerini yapıyor. Her gün orada, oraya yerleştirilen bombalarla, çaydanlıklarda yapılan, tüplerde yapılan bombalarla, evlerde döşenen bombalarla bu vatanın evlatları şehit oluyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti bunu mu seyredecek?

Altı ay içerisinde 432 tane vatan evladı şehit oldu. Bunları katledenlere, evet, taş üstünde taş, baş üstünde baş bırakmayacak şekilde yüce Türk milleti ve Türk devleti bu mücadeleyi vermek zorundadır.

Teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Sayın hatip, konuşması sırasında, HDP'nin dâhil olmuş olduğu çözüm sürecinin bugünkü tabloyu yarattığını ifade ederek satışmada bulunmuştur.

BAŞKAN - Buyurunuz Sayın Baluken.

Siz de, lütfen, cevap hakkınızı yeni bir satışmaya meydan vermeyecek şekilde kullanınız.

12.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Adana Milletvekili Seyfettin Yılmaz'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine satışması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şunu ifade edeyim: “Taş üstünde taş, baş üstünde baş bırakılmasın.” cümlesi, açık ve net bir şekilde, devreye konan savaş konseptinde hiçbir ahlaki ve hukuki kriterin tanınmaması çağrısıdır. (MHP sıralarından gürültüler)

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – PKK'nın yaptığı, ahlaki mi?

İDRİS BALUKEN (Devamla) – E, biz bunu AKP'nin de zaten bu şekilde yaptığını ifade ediyoruz.

Adına ne dersiniz deyin, “terörle mücadele” de deseniz, “savaş” da deseniz, “çatışma” da deseniz, yürütmüş olduğunuz süreçte sizi bağlayan ulusal ve evrensel, uluslararası hukuk normları, hukuk kriterleri var. Bir coğrafyada terörle mücadele ediyorum, terörü bitiriyorum diye “Taş üstünde taş bırakmam, baş üstünde baş bırakmam.” diyemezsiniz. Derseniz hukuk devleti olmaktan çıkarsınız.

Diğer taraftan, çözüm sürecinin kendisi zaten bu yaşanan sıkıntılarla ilgili taş üstüne taş koymaktı, omuz üstünde olan başları bombadan, silahlardan korumaktı. Keşke devam etseydi, keşke bir beş yıl daha konuşmuş olsaydık, bu ölümler olmasaydı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Kandil'e söyle onu, Kandil'e, buraya değil!

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Biz, burada, hiçbir ölümü meşrulaştıran, hiçbir ölümü birbirinden ayıran bir tutum içerisinde olmadık. Ama, siyaset kurumu olarak bugün neredeyse Türkiye'nin her tarafında bir taziye evi, bir taziye çadırı görüntüsüne seyirci kalmışsak bunun çözümü, önerdiğiniz şekildeki hukuksuz yöntemlerde değil, bir çıkış aramaktadır, bir çıkış hamlesini bulabilmektedir.

Ben, özellikle, Sayın Başbakanın birkaç gün önce yapmış olduğu açıklamayı da en azından bir yanlışı tekrar tartışmaya açması açısından buradan olumladım ama maalesef, işte, Cumhurbaşkanı Erdoğan çıkıp hiç tartışılmasına mahal bırakmayacak şekilde “Sonuna kadar savaş, sonuna kadar imhaya devam edeceğiz.” diyor. E, bunun sonucu da maalesef felakettir, faciadır.

Hepinize saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Terörün inine girene kadar devam!

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen, Hüseyin Çamak, Mersin Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Çamak. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

HÜSEYİN ÇAMAK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bir hayalim var: Sayın Cumhurbaşkanının, Başbakanın, bakanların ve hatta belediye başkanlarımızın ve diğer mülki idare amirlerimizin, ülkesinin sokaklarında beraberinde bir koruma ordusu olmadan, yolların ve kavşakların tutulmadığı, şehir trafiği felç edilmeden özgürce dolaşması bir hayalimdir. (CHP sıralarından alkışlar)

Buradan size bir anımı anlatmak istiyorum değerli arkadaşlar: 2000 yılında Finlandiya’da bir arkadaş grubuyla gezerken yolumuz pazara düştü. Aramızda Türkçe konuştuğumuzu gören bir Türk vatandaşımız bize yaklaştı, “Hoş geldiniz.” dedi. Biz de tabii, ona sıcak bir ilgiyle yaklaştık, hoşbeş. Ben ona dedim ki: “Hemşehrim, mutlu musun bu ülkede?” “Neden mutlu olmayayım? Bak, şurada beyaz kıyafetli bir kadın dolaşıyor, gördünüz mü?” dedi. “Gördüm.” dedim. “Elinde de file var, alışveriş yapıyor. O işte Finlandiya’nın Cumhurbaşkanı. Yanında hiç kimse olmadan yalnız başına alışverişini yapıyor. Biraz sonra bana da gelir. Her geldiğinde pazarda bana da uğrar.” dedi. İşte, ben böyle bir ülke istiyorum arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Sürekli bir şeyler olacağı endişesiyle yöneticilerimizin rahatça kendi halkının içerisine çıkmamaları bile ortada ciddi bir sorun olduğunun kanıtıdır. Aslında bu da yetkililer açısından en doğal insan haklarını yaşayamama sorunudur. Yani, görüldüğü gibi sorunlar zincirleme sorunları doğurmaktadır. Bizler ise nedenleri irdelemek yerine maalesef sadece sonuçlara odaklanıp zaman kaybetmekteyiz. Mevcut statükonun korunması adına, her köşesinde bir ölüm korkusu olmayan, kültürel çeşitliliklerimizi kontrollü kaosla canavarlaştırmayan ve yeniden “Yurtta sulh, cihanda sulh.” idealinde olan bir ülke olmamız tek isteğimdir.

Değerli arkadaşlar, hepimizin yüreğini yakan şiddet sarmalları toplumsal acıların biriken sonuçlarıdır. Toplumsal acıların nedeni ise insana verilmeyen bir değer sorunsalı olarak karşımıza çıkan çeşitli insan hakları ihlalleridir. Böyle durumlarda bu toplumsal acıların hekimi olabilecek siyasetçilerin, maalesef, toplumsal umutları hayata döndürebilmek için gayret göstermemeleri yüzünden memleketimiz bu hâldedir.

Nitekim, bir yanda ölüm ve öldürmek kutsanırken bir yandan da anaların acı çığlıklarının inlediği ülkemizde olduğu gibi iç huzurun ağır yaralı olduğu durumlarda acı çekilmemesi için başvurulabilecek iki alternatif vardır: Bunlardan ilki, o ülkenin kucağında cebelleşen umutların fark edilebileceği bir yoğun bakım ünitesidir, diğeri ise sadece fişi çekerek tüm umutların sonlandırılabilceği bir ötenazi servisidir. Burada kılıç ve neşter arasındaki yaşamsal tercihe mazhar olan hekimin kılıçla kuşanması, aslında Nazi cerrahı Josef Mengele örneğinde görülebileceği gibi bir çeşit farkındasız bir harakiridir.

Sayın milletvekillerim, bu hafta, biliyorsunuz Kanseri Haftası. Araştırmalar her 4 kişiden 1’inin kanser olabileceğini gösterir. Siyasetüstü bir konuda devletin sağlık hizmetlerini ulaştırabilir, nitelikli, eşit ve ücretsiz olarak her vatandaşımıza sunması, en temel insan hakkı ve devletin asli görevidir.

Gelin, bu umutlar daha fazla can çekişmesin. Tüm enerjimizi asla sonu gelmeyecek bir kaosa kurban vermektense tam anlamıyla demokrat ve insan haklarına dayalı bir memleket idealiyle çalışalım. Adımız ne olursa olsun soyadımızın Türkiye olduğunun farkındalığıyla kucaklaşabileceğimiz insanca bir ortam yaratmak için uğraşalım.

Ünlü düşünür Sokrates’in günümüze ışık tutacak anlamlı bir sözle konuşmamı tamamlamak isterim: “Haksızlığı aramak için lamba kullanmak gerekmez.” Yüreğinizdeki ışığı görmemiz dileğiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çamak.

Aynı mahiyetteki iki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Parsak (Afyonkarahisar) ve arkadaşları

“(3) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı Cetvelin “B) Özel Bütçeli Diğer İdareler” bölümünde yer alan “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge hakkında konuşmak isteyen Mehmet Parsak, Afyonkarahisar Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Parsak. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Aziz Türk milleti, saygıdeğer milletvekilleri; 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasına istinaden verdiğimiz önergeyle ilgili olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, her yıl 5-12 Nisan tarihleri arasında kutlamakta olduğumuz ve dün Avukatlar Günü’yle başlayan Avukatlar Haftası’nın tüm meslektaşlarıma ve yargı camiasına hayırlı olmasını dilerim.

Değerli milletvekilleri, bugün insan hakları ve eşitlikle ilgili bir kurumun kanun tasarısını görüşürken yine bugün 50 milyona yakın Türk vatandaşının kimlik bilgilerinin İnternet’e sızdırılmış olduğunun haberini almış bulunmaktayız. Bu olay, insan hakları adına hepimizi dehşete düşüren çok vahim ve önemli bir olaydır. Kimlik bilgilerimizin ve kişisel verilerimizin güvenliği ve korunması, Hükümetin insan hakları çerçevesindeki önemli görevleri arasındadır. Daha geçtiğimiz günlerde muhalefetin yoğun çekince ve eleştirilerine rağmen çoğunluk milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen bir yasa ortadayken bugün karşılaştığımız bu durum, muhalefet olarak eleştiri ve çekincelerimizde ne kadar haklı olduğumuzu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Kıymetli milletvekilleri, bu yüce çatı altında görüşmekte olduğumuz kanunların gerekli olan her bir maddesine yönelik haklı eleştirilerimizi şimdiye kadar hep dile getirdik, bundan sonra da dile getirmeye devam edeceğiz, belki sonuç yine değişmeyecek. Biz burada kritik hususlara dikkat çekmeye çalışırken tasarıya vereceği oy belli olan milletvekilleri, kuliste çaylarını yudumlamaya, oylama başlayınca da Genel Kurula koşmaya devam edecekler. Belki de yarın, bugün yaşanan kimlik bilgilerinin sızdırılması olayı gibi vahim bir olayı daha yaşayacağız ama ellerin kaldırılıp indirilmesi sporundan ibaret sözde demokrasi anlayışı, kendi kendini yok etmeye devam edecek. Ancak günü geldiğinde Türk milletinin de o helal elleriyle sorumlulara gerekli cevabı vereceği unutulmamalıdır.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Veriyor, veriyor! Sen kendine bak! Kaç defa geliyorsun be, kaç defa geliyorsun!

MEHMET PARSAK (Devamla) – Sayın milletvekilleri, 2012 yılında “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” adı altında bir kurum zaten kurulmuştu.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Millete ne laf söylüyorsunuz! Herkes ne yaptığını biliyor, seçilip oy alıp geliyor buraya!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, lütfen...

MEHMET PARSAK (Devamla) – Aradan dört yıl bile geçmemesine rağmen kurumun isminin “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilerek sanki yeni bir kurum kuruluyormuş gibi yapılması, her şeyden önce o çok önemsenen yasama ekonomisiyle çatışmaktadır. Ancak sorun bununla da sınırlı değildir. Özellikle oluşturulması öngörülen İnsan Hakları Kurulunda milyonlarca seçmenin oyunu almış partimiz MHP’nin âdeta yok sayılması, demokrasi açısından da asla kabul edilecek bir durum değildir.

Kanun tasarısında daha pek çok sorun alanının olduğu da aşikâr ancak asıl sıkıntının zihniyet sıkıntısı olduğunu da bir kere daha ifade etmek durumundayım. Gerek bu tasarıda gerekse Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı’nda Cumhurbaşkanına ilgili kurullara üye ataması yetkisi verilmesi ve bu kurumların ilişkili olmadıkları hâlde Cumhurbaşkanına yıllık faaliyet raporu sunması, seçilmiş krallık sisteminin âdeta altyapı hazırlıkları durumundadır.

Son olarak vurgulamak isterim ki iktidarın uzlaşmaya yanaşmayan tutumundan dolayı bu yüce Meclis verimli çalışmamaktadır. Bu durumun da yine aynı sinsî amaca yönelik yani seçilmiş krallık sisteminin âdeta psikolojik zeminini oluşturma amacına yönelik olduğu da dikkatlerden kaçmamaktadır. Daha açık bir ifadeyle, yüce milletimize “Görüyorsunuz, Meclis verimli çalışmıyor, parlamenter sistem artık tıkanı, yeni anayasa ve başkanlık sistemi kaçınılmaz oldu.” mesajı vermeye yönelik bir algı operasyonu karşı karşıya olduğumuzu düşünmekteyiz. Ancak, ne yapılsa yapılsın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün dediği gibi “Türk milleti zekidir.” ve bu algı operasyonlarına asla kanmayacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz de her zaman olduğu gibi sorumlu siyaset anlayışımızla Türk milleti için siyasi mücadelemizden bir an olsun geri durmayacağız.

Sözlerime son verirken Gazi Meclisi ve sayın heyetinizi bir kere daha saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Parsak.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28’inci maddeye bağlı (3) numaralı fıkrayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28’inci maddeye bağlı (3) numaralı fıkra kabul edilmiştir.

Birleşime saat 20.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.31

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.34****BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ****KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Hükûmet yerinde.

28’inci maddeye bağlı (4)’üncü fıkra üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Tasarı’nın “Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler” başlıklı 28’inci maddesinin (4)’üncü fıkrasında yer alan “anılan” ibaresinin “söz konusu” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Deniz Depboyly

Erkan Haberal

Ruhi Ersoy

Aydın

Ankara

Osmaniye

Mehmet Erdoğan

Kadir Koçdemir

Kamil Aydın

Muğla

Bursa

Erzurum

BAŞKAN – Şimdi okutacağım iki önerge, aynı mahiyette bulunduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (4)’üncü fıkrasının tasarıdan çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Çağlar Demirel

İdris Baluken

Alican Önlü

Diyarbakır

Diyarbakır

Tunceli

Bedia Özgökçe Ertan

Behçet Yıldırım

Ayhan Bilgen

Van

Adıyaman

Kars

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Şenal Sarıhan

Mehmet Gökdağ

Okan Gaytancıoğlu

Ankara

Gaziantep

Edirne

İbrahim Özdiş

Bülent Öz

Gülây Yedekci

Adana

Çanakkale

İstanbul

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelere Komisyon katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)

– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önerge hakkında önerge sahiplerine söz vereceğim.

İlk konuşmacı, Şenal Sarihane, Ankara Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Sarihane. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Sarihane, süreniz beş dakikadır.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkanım, değerli kâtip üye arkadaşlarım, milletvekili arkadaşlarım ve yazman arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün konuştuğumuz bu yasa tasarısı üzerinde birkaç kez söz aldım, düşüncelerimi ifade etmeye çalıştım. Bunların bir kısmının yeniden söylenmiş olmasının bağışlanması rica ediyorum ama altını çizmek istediğim, tekrar dikkatinize sunmak istediğim bazı noktalar var.

Bildiğiniz gibi bu tasarı, iki ana temel noktaya dayanıyor ya da uluslararası iki sözleşmeden kaynaklanıyor. Bunlardan birisi, Paris Sözleşmesi -“Paris İlkeleri” diye andığımız ya da “Paris Prensipleri” diye anmış olduğumuz ilkeler- bir diğeri ise İşkence ve Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi. Bu sözleşmeyi 2012 yılı itibarıyla onaylamış bulunuyoruz ve buna bağlı olarak da daha önce Türkiye İnsan Hakları Kurumunu oluşturmuş bulunuyoruz. Ancak, özellikle işkencenin önlenmesine ilişkin sözleşmeden kaynaklı olarak insan hakları konusunda var olan yasada yeterli bir düzenlemenin bulunmaması ve bu konuda çalışmaların eksik bırakılmış olması nedeniyle bir türlü akredite olmayı başaramadık. Hem akredite olmak hem de her ne kadar iktidar partisi bunu sadece vize sorununa dayandırıyor da vize sorunundan çıkarak genel anlamda insan haklarının korunmasını sağlamak için bir ulusal mekanizmayı, sağlıklı bir ulusal mekanizmayı kurmak amacı içindeyiz.

Şimdi, bu amaç doğrultusunda yola çıktığımızda Türkiye’nin gerçeklerini, yaşadığımız gerçekleri de kısaca anımsamak gerekir. Ayrımcılık konusunda farklı düşüncelerimizi ya da var olan düşüncelerimizi sıkça ifade ettik. Ben, şimdi, işkenceyle ilgili olarak nasıl bir tablo var önümüzde, bunu söylemek istiyorum. Hem gözaltı merkezlerimizde hem tutukevlerimizde her yıl fazlasıyla sayısı artmakta olan kötü muamele iddiaları var, işkence iddiaları var. Bu iddialar karşısında, örneğin 2014 yılında gözaltında gözaltı yerleri dışında uygulanan, köy korucuları tarafından birçok yerde gerçekleştirilen, cezaevlerinde gerçekleşen işkence ve kötü muamele olaylarında 141’i çocuk olmak üzere 1.469 kişi mağdur edilmiş durumda. Aynı zamanda, özel güvenlik görevlileri tarafından şiddet uygulandığı iddiaları çokça var. Gözaltına alınanların gözaltına alınmaya başladıkları andan itibaren gözaltı merkezlerinde, sığınmacıların kabul edildikleri kabul merkezlerinde işkence ve kötü muameleye uğradıkları iddiaları var ve bunların toplam sayısı 3.411 bu 2014 yılı içinde. 2015 ve 2016’ya ilişkin elimizde sağlıklı, doğru diye verebileceğimiz veriler yok ama ne yazık ki bunların artmakta olduğunu, en azından sığınmacıların sayısı oranında, en azından gözaltı ve tutuklama işlemlerinin yoğun bir biçimde devam ediyor oluşu nedeniyle bunların arttığını biliyoruz. Şimdi, biz bu mekanizmayla, kuracağımız bu ulusal mekanizmayla ne yapacağız? Etkin soruşturmayı gerçekleştireceğiz.

Değerli arkadaşlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 1983 yılında verilmiş “Silver ve Diğerleri” adıyla bir kararı var. Bu kararın özü şudur: Bireyler, herhangi bir biçimde kötü muameleye uğradıklarını ya da işkenceye uğradıklarını iddia ederlerse bu iddiayı sadece yargı önünde değil, kendi ülkelerindeki ulusal koruma mekanizmaları önünde de ileri sürebilmeliler ve yargı makamına yansımada, koruma mekanizmalarının vasıtasıyla işkencenin önüne geçilmeli. Türkiye’de işkencenin önlenmesi konusunda aslında çok uzun bir mücadele verildi. Bu mücadelenin sonucunda da bugünkü sayının daha az bir sayı olduğunu söyleyebiliriz. Ama, bunu daha da ortadan kaldırmak, bu iddialardan kurtulmak için hepimizin bu tür ulusal koruma mekanizmalarının sağlıklı bir biçimde kurulmasına omuz vermemiz, güç vermemiz gerekir.

Ne yazık ki sürem bitti. Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sarihane.

Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen, Ayhan Bilgen, Kars Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Bilgen. (HDP sıralarından alkışlar)

AYHAN BİLGİN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son maddelere geldik. Bu madde, üzerinde konuşacağım 28’inci maddenin 4’üncü fıkrası, dün ilga ettiğimiz kurumun personelinin, kadrolarının iptali üzerine.

Bu kurumun –dün de ifade ettiğim gibi- öncesinde yani bugün artık mülga pozisyonundaki kurumun öncesinde Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı vardı ve Türkiye, geçtiğimiz yıllarda ciddi bir Anayasa tartışması yaptı. Bu Anayasa tartışmaları sırasında Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı da çok doğal olarak, haklı olarak Anayasa gibi, insan haklarını, demokratikleşmeyi doğrudan ilgilendiren bir konuda görüş belirtti. Bu görüş belirtmeden sonra, Mecliste –hatırlayacaksınız- açık olan İnternet sayfasındaki öneriler kapandı yani web sayfasında Anayasa sürecine şeffaf katılımı ilgili mekanizma ortadan kalktı.

Şimdi, bir ülke düşünün ki anayasası yeniden yapılıyor olacak, darbe anayasasından çıkış iddiası olacak ve bir insan hakları kurumu hem de hiçbir akreditasyon sorunu olmayan bir kurum da görüş belirtmiş olacak ve bu sürecin şeffaflığının ortadan kalkmasına bu, vesile olacak. Başka örnekler de var, aslında bugüne gelelim; şu anda mültecilerle ilgili sorun, galiba insan hakları alanının en ciddi sorunlardan biri. Türkiye, çok kritik bir anlaşma yapıyor, bu anlaşmayla ilgili bugünkü İnsan Hakları Kurumunun somut, pratik bir öneride bulunma imkânı var mı, böyle bir özgürlüğü, böyle bir yetkisi var mı, kendinde böyle bir güç hissediyor mu? Düşünün ki, şimdi yaptığımız yasada neredeyse bütün maddeler ayrımcılık üzerine kurgulanmış, biz resmen mülteciler üzerinde ayrımcılık uygulayan bir anlaşmaya imza attık. Pakistanlı, Afganistanlı mültecileri alacağız; tamam, buraya kadar anlaşılır ama Suriyelilerin de bir kısmını alacağız ama başka Suriyelileri vereceğiz. Hangi Suriyelileri alacağız ve hangi Suriyelileri vereceğiz? Baktığımızda çok net görüyorsunuz, muhtemelen eğitim düzeyi yüksek, nitelikli iş gücü kapasitesi olanları Avrupalılar seçerek alacaklar; istemediklerini, kriminal gördüklerini ya da kendileri için yük gördüklerini de Türkiye’ye geri gönderecekler.

Şimdi, bu kadar ciddi ayrımcılık içeren bir düzenleme karşısında Paris Prensiplerine göre kurulmuş bir kurumun sessiz kalması, seyirci kalması kabul edilebilir bir durum olabilir mi? Bu kurumun yani mülga kurumun web sitesinde çok güzel bir değerlendirme var, girişinde deniyor ki: “1990’lı yıllarda bu önleme mekanizmaları kuruldu, insan hakları bağımsız kurumları mekanizmaları oluşturuldu. Bunların Paris Prensiplerine uygun olması için iki şey çok önemlidir: Biri etkililik, ikincisi de devamlılık.” Garabete bakın ki bunu İnternet sitesinde duyuran bu kurumun devamlılığı mümkün olmadı. Ve Türkiye’nin taahhütte bulunduğu, imzaladığı protokoller, sözleşmeler neredeyse bunların tamamında yükümlülük altına girmesi bir tarafa bırakılarak kurum, sadece isim değişikliği yapmış olmadı, imzaladığı protokollerde çok somut taahhütte bulundu. Mesela işkenceyi önlemeyle ilgili mekanizmalar şimdi yeni kanunda yok. Bu kurul işkenceyle ilgili çalıştığında “Evet, genel olarak insan haklarının içerisinde işkenceyle ilgili çalışmalar girer.” diyerek geçiştireceğiz. Ama başlangıcı dışında, 1’inci maddesi dışında insan haklarıyla ilgili hiçbir vurgu yok.

Tekrar bu durumu dikkatlerinize sunuyorum, saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgin.

Aynı mahiyetteki iki önergeyi oylarınıza sunuyorum...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı talebi vardır. Oylamada karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeleri kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.47

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 20.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 28’inci maddesine bağlı (4)’üncü fıkrası üzerinde aynı mahiyette olan Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan ve arkadaşlarının önergesi ile Kars Milletvekili Ayhan Bilgen ve arkadaşlarının önergesinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi, önergeleri tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeleri kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, önergeler kabul edilmemiştir.

Tasarının görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Hükûmet yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Tasarı’nın “Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler” başlıklı 28’inci maddesinin (4)’üncü fıkrasında yer alan “anılan” ibaresinin “söz konusu” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kamil Aydın (Erzurum) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge hakkında konuşmak isteyen Kamil Aydın, Erzurum Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (4)’üncü fıkrasıyla ilgili MHP adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, ilgili maddeyi, ben çok kısa, bu kadar süre içerisinde bir... Biliyorsunuz, ciltlerce yazılan kitaplarda söylenilmeyen şeyler kıssadan hisselerle, fıkralarla çok rahat bir şekilde ifade edilir. Şimdi, ben de maddeyle ilgili konuşmama girmeden önce bir fıkra anlatmak istiyorum gecenin bu saatinde. Erzurum bu bağlamda, kıssadan hisseleri fıkralaştırma noktasında çok zengin bir kültüre sahip, gerçekten bu anlamda çok yetkin şahsiyetlerimiz var. Şimdiden onları rahmetle anıyorum; Naim Hocamızı, Teyo pehlivanımızı, Fereze teyzemizi ve Gullebi Turan’ımızı, hatta Rıza kardeşimizi.

Şimdi, Rıza diye muzip bir çocuğumuz var, ilkokula gidiyor değerli milletvekilleri ama muzip bir çocuk. Akşam geliyor, baba, bir türlü yakalayamıyor, bunun muzipliğini yakalayacak. “Oğlum dersler nasıldı?” “İyiydi baba, her şey güzeldi.” Yine, bir gün diyor ki: “Oğlum, gel bakayım, hangi dersleri gördünüz? Defterlerini al, gel yanıma.” Rıza geliyor. “Ne yaptınız bugün?” “Baba, matematik.”

“Matematikte hangi konuyu işlediniz oğlum?” Dedi ki: “Kerrat cetveli baba.” “Oğlum, kerrat cetvelinde neyi işlediniz?” “Baba, 3’leri işledik.” Bakıyor ki Rıza, baba derinleştirecek sorgulamayı. “Peki, oğlum, sana bir tane sorayım.” diyor, 3 kere 3 demeye kalmıyor, Rıza diyor ki: “Bir dakika baba, sayılara henüz geçmedik. Öğretmenimiz, şimdilik, kaidesini öğretti bize.” “Oğlum, kerrat cetvelinin kaidesi ne?” diyor. Diyor ki: “Baba, bilmiyor musun sen? ‘Dıt dırı dıt dıt, dıt dırı dıt dıt.’” Yani, 2 kere 2, 4; 2 kere 3, 6 gibi.

Şimdi, gerçekten, ben bu kanunla ilgili bizim şu andaki faaliyetlerimizi, biraz bu işin kaidesinde olduğumuzu bilerek söylüyorum. Maalesef, Kopenhag Kriterlerinden başlayın, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nden başlayın, Venedik, İstanbul Sözleşmesi’nden başlayın; kâğıt üzerinde teorik olarak demokrasinin bütün kurul ve kurumlarıyla ilgili her şeyiyle söyleyecek bir şey buluyoruz ama maalesef, uygulamada bir türlü mevzuza giremiyoruz, Rıza’nın giremediği gibi, biz hep sadece kaide, teori kısmındayız.

Arkadaşlar, bakın, “Bunu nereden biliyorsunuz?” diyeceksiniz. Bunu nereden biliyoruz, biliyor musunuz? Uygulamalarınızdan biliyoruz çok net bir şekilde. Değerli milletvekilleri, Hükûmetimiz her vesileyle... Demokrasi elbette ki kurullarla, kurallarla işler, kurumları kurmak güzeldir ama bu kurumları işler hâle getirmek lazım. İnsan hakları da öyle bir şey, bunu da işler hâle getirmemiz için sadece “biz ve onlar” mantığıyla hareket etmeden, herkesi kucaklayan, muhalefeti de dikkate alarak bu kurumu oluşturan bütün yetkilerin paylaşımı noktasında herkese eşit derecede sorumluluk veren bir yapıyla ancak başarırız; yoksa bugüne kadar yaptığımız birçok icraattaki gibi -Hükûmetin- akşam söylediğimizi sabah tekzip etmek zorunda kalırız. Bunun örnekleri çok yaşandı. İnanın, vakit kaybı olmasın artık. Biz gerçekten amacına uygun birtakım faaliyetlerde bulunacaksa, hep birlikte, “biz ve onlar” diye düşünen, sürekli “yüzde 49” tekrarı yaparak yüzde 51’i yok sayan bir mantıkla, inanın, ortak bir adım atamayız. Bunu bugüne kadarki bürokrasideki atamalardan biliyoruz, sendikal hareketlerden biliyoruz. O kadar yandaşçılık yapılıyor ki liyakat, ehliyet tamamen bir kenara bırakılıyor; hiç de liyakati olmayan, ehliyeti olmayan insanlar birtakım makamlara getirilerek o makamlarda yaşanan uyumsuzluklardan dolayı Türkiye Cumhuriyeti devleti gerçekten vakit kaybına uğruyor. Bundan sonra yapacağımız her şeyi sadece “Avrupa Birliği uyum yasalarına kendimizi -efendim- adadık, biz yerine getiriyoruz.” söyleminden ziyade, bunu icraata geçirelim, hep birlikte Türkiye’imizi daha ileriye, daha müreffeh noktalara taşıyalım diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28’inci maddeye bağlı (4) numaralı fıkrayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28’inci maddeye bağlı (4) numaralı fıkra kabul edilmiştir.

Şimdi, 28’inci maddeye bağlı (5) numaralı fıkra üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (5)’inci fıkrasında yer alan “sayılı” ibaresinden sonra “657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı Ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Deniz Depboylu

Erkan Haberal

Ruhi Ersoy

Aydın

Ankara

Osmaniye

Mehmet Erdoğan

Kadir Koçdemir

Muharrem Varlı

Muğla

Bursa

Adana

BAŞKAN – Şimdi okutacağım iki önerge, aynı mahiyette olduğundan önermeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim.

Şimdi, aynı mahiyetteki önermeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 28’inci maddesinin (5)’inci fıkrasının tasarıdan çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Çağlar Demirel	İdris Baluken	Sibel Yiğitalp
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
Bedia Özgökçe Ertan	Behçet Yıldırım	Mahmut Celadet Gaydalı
Van	Adıyaman	Bitlis
Filiz Kerestecioğlu Demir		
İstanbul		

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Şenal Sarıhan	Okan Gaytancıoğlu	İbrahim Özdiş
Ankara	Edirne	Adana
Mehmet Gökdağ	Bülent Öz	Gülây Yedekci
Gaziantep	Çanakkale	İstanbul
Özkan Yalım		
Uşak		

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelere Komisyon katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önerge hakkında konuşmak isteyen sayın milletvekillerine söz vereceğim.

Özkan Yalım, Uşak Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yalım. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Divan, sayın bakanlar, değerli çalışma arkadaşlarım, yüce Meclis ve de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımız; 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 28’inci maddesinin 5 no.lu fıkrasında 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ek 10’uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” ibaresi “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” şeklinde değiştirilmiştir. Evet, eşitlikten bahsediyoruz, çok güzel. Peki, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını, ilk önce kendi vatandaşlarımızın haklarını savunmak bizim, yüce Meclisin ve de Türkiye Cumhuriyeti’nin, bizi yöneten AKP’nin, şu anda devleti yöneten AKP’nin bence yapması gereken en önemli görevlerindendir.

Değerli arkadaşlarım, ilk önce, 2015 sonu itibarıyla dört yıl aradan sonra işsizlik 11,4 oldu, çift haneli rakamlara ulaştı. İnsan haklarını koruyacağız, Türkiye Cumhuriyeti’nin haklarını koruyacağız, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını koruyacağız ama bu insanların haklarını korurken başkalarına iş konusunda peşkeş çekip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının işsizlik oranının daha da fazlaştığını görebileceğiz. Neden? Çünkü, iş yerlerinde yüzde 10 yabancıya yani mültecilere

kontenjan geliyor. Peki, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını savunmak, bizim boynumuzun borcu değil mi? Onun için, yüce Meclise, Hükûmete, bakanlara ve de milletvekili arkadaşlarıma tekrar sesleniyorum: İlk önce, kendi vatandaşımız olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını savunmak zorundayız. Bakın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını savunmadığımızı veya az savunduğumuzu, on dört yıldır AKP Hükûmetinin yaptıklarını şöyle bir gözden geçirelim.

Bakın, eğitime en az para ayıran ülkelerden biriyiz; sıralamada 20 küsur, yani elimdeki listede sonuncu sıradayız. İzlanda 1'inci, Türkiye sonuncu. Eğitime en az para ayıran ülke durumundayız.

NECİP KALKAN (İzmir) – Kaç para görünüyor orada Allah aşkına? Yanlışlık var orada.

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Bakın, bunu biraz sonra size takdim ederim.

Sizler on dört yıllık Hükûmet döneminizde böbürleniyorsunuz “Sağlıkta devrim yaptık.” diye; güzel, çok güzel. Ben de size istatistik olarak konuşacağım çünkü rakamsal ve istatistik konuşmayı hiç sevmiyorum! Onun için, “Sağlıkta devrim yaptık.” dediniz ya, ben de diyorum ki “Sağlığa, sağlık bütçesine en az para ayıran ülkelerden biriyiz.” Bakın, ABD 1'inci, yine Türkiye sonuncu. Bunu biraz sonra, konuşmam bittikten sonra isteyen bütün milletvekili arkadaşlarıma dağıtabilirim.

Artı, bebek ölümlerinde en üst sıralardayız aynı şekilde; geçiyorum... Ekonomi çok iyi ya on dört yıldır; evet, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını savunuyorsunuz... Ekonomi çok iyi olduğundan boşanan çift sayısı 2000 yılında 30 bin iken 2014 yılının sonunda kaç oldu biliyor musunuz arkadaşlar? 130 bin oldu. Yani bu, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarını çok savunduğumuzdan ileri geliyor! İşte, bundan dolayı... Eşitlik; evet, bizim yapmamız gereken, eşitliği sağlamak, Avrupa'da yaşayan insanlar gibi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının da haklarını savunup eşitliğini sağlamaktır.

Cezaevleri aynı şekilde. Bakın, cezaevlerinde yatan kişiler şu anda kaç oldu biliyor musunuz? On iki on üç yılda yaklaşık yüzde 196 arttı. Eşitlikten bahsediyoruz! Aynı şekilde, eşitlikten bahsederken, yükseköğretimde, bakın, Kore 1'inci, Türkiye sondan 3'üncü.

Devam edelim -sürem bitmek üzere- Türkiye'deki eğitim süresinde yani en çok okuyan kişiler sıralamasında 186'ncı sıradayız aynı şekilde. Daha bununla birlikte AR-GE'ye yatırımda, o da aynı şekilde, İsrail 1'inci, Türkiye sondan 5'inci.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – On beş yılda 15 seçim oldu, hepsini AK PARTİ kazandı, bu da gerçek. CHP hiçbirini kazanamadı.

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Gel, gel, sana hepsini anlatacağım Osman Bey, burada ezilme.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Bak, rakamlar seni eziliyor Osman Bey, eziliyorsun. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – On beş yılda 15 seçim oldu, hepsini AK PARTİ kazandı, CHP hiç kazanamadı. Bu da gerçek.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yalım.

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Osman Bey, on dört yılda insanları siz boşattınız, insanlar işsizlikten boşandı. İşte, on dört yılda ne hâle geldiğinizi gördünüz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – On beş yılda 15 seçim, hepsini AK PARTİ kazandı, CHP kazanamadı.

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Seçim kazanmakla insanların boşanması, insanların işsizliği önlenmez.

BAŞKAN – Sayın Yalım, teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen, Filiz Kerestecioğlu Demir.

Buyurunuz Sayın Kerestecioğlu Demir. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; Türkiye İnsan Hakları Kurumunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu şeklinde değiştirilmesiyle ilgili, bu maddeyle ilgili önergede söz almış bulunuyorum.

Siyasetçiler, toplumu etkileme amacı güden yazarlar, sık sık, kadınların nasıl var olması gerektiğini tarif ediyor ve kadın gibi olmanın aşağılayıcı bir şey olduğunu ifade etmekten de hiç mi hiç çekinmiyorlar. Özellikle de siyaset içindeyseniz ya size kadın olmanız sebebiyle sataşılıyor ya da erkekler arasındaki laf atışmalarında açık aşağılamalara maruz kalıyorsunuz. Erkekler, birçok yerde olduğu gibi, siyasette de kadınlarla eşitlenmeyi aslında kabul etmiyorlar ve istemiyorlar. Söz konusu aşağılamalar, cinsiyetçi ifadeler kesinlikle rastlantısal sözler değil. İktidarla, erkek egemenliğiyle bu sözler arasında sistematik bir ilişki var ve her birimizin hayatlarını, alışkanlıklarını da etkiliyor. Üstelik bu sözleri sarf edenler, herhangi birileri de değil; kamu yetkilileri, siyasetçiler, gazetelerde her gün sayfa sayfa yazılar yazanlar, âdeta öldürülen, tecavüze uğrayan kadınlardan hesap soruyorlar, arzu ettikleri ya da tarife uymayan kadınları hedef gösteriyorlar. Öyle bir durumla karşı karşıyayız ki âdeta nefret yarıştıran tiraj artıranlar, kadın katline bahane arıyorlar. Oysa bahane aramaya lüzum yok. Zaten kadın olmak katledilmeye yetiyor. Saçını boyatmak, yeni elbise almak, yemek yapmamak şiddete mazeret olabiliyor. Yargı da bu mazeretin koluna girince indirimler art arda geliyor. Özellikle son dönemlerde yargıda gerçekten çok ciddi ihlaller görüyoruz bu ayrımcılıklar ve kadınlara yönelik şiddet konusunda verilen kararlarda.

Kendisi başlı başına bir şiddet olan cinsiyetçi söylemlerin, kadınların mücadelesini sakatladığı bir gerçek. Özellikle kamuoyunda bilinen kişilerin ve siyasetçilerin bu tür cinsiyetçi söylemleri kullanmalarının kadına yönelik şiddeti körüklediğini defalarca ifade ettik. Ayrıca özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisinde olan kadınların da “Bu, benim Cumhurbaşkanım, bu, benim parti başkanım, bu, benim Başbakanım.” demeden gerçekten cinsiyetçi olan söylemleri eleştirmeleri ve birbirleriyle dayanışma içerisinde olmaları önem taşıyor. Diğer yandan da her dönemde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlarının kadına yönelik şiddete karşı bu şiddeti önemsizleştiren ve “Bu, bir algı sorunudur.” diyen söylemler yerine, onun yerine gerçekten cinsiyetçi ve kadınları aşağılayıcı söylemleriyle şiddeti kışkırtan erkeklere karşı tavır almaları gerekiyor.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bakana söylediği şeye ne diyorsunuz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Biz bu nedenle özellikle ne eşitliğe ne ayrımcılık kriterlerine ne insan haklarına uymasa da bugünkü kanunda en azından bu kurulun, eşitlik sağlayabilmesi için en azından yarısının kadınlardan oluşması gerektiğini düşünüyoruz.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kerestecioğlu Demir.

Aynı mahiyetteki iki önergeyi oylarınıza sunacağım...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Karar yeter sayısı talebi vardır. O nedenle oylamada karar yeter sayısını arayacağım.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 28'inci maddesinin (5)'inci fıkrasında yer alan “sayılı” ibaresinden sonra “657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı Ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Muharrem Varlı (Adana) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Muharrem Varlı, Adana Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Varlı. (MHP sıralarından alkışlar)

MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 28'inci maddenin (5)'inci fıkrasıyla alakalı vermiş olduğumuz önerge üzerinde söz aldım.

Bu -dünkü konuşmamda da söylemiştim- Avrupa Birliğinin bize dayattığı, bizim de böyle bir eziklikle, bir acelecilikle yeniden yapılandırarak Avrupa Birliğinin gözüne girmek, Avrupa Birliğine kabul ettirmek adına çıkardığımız bir yasa. Tabii, dün de söylemiştim, bizim Avrupa Birliğinden insan hakları konusunda, Avrupalılardan insan hakları konusunda alabileceğimiz hiçbir şey yok çünkü onlar bu konuda sınıfta kalmışlar geçmiş yıllarda, hâlâ da sınıfta kalmaya da devam ediyorlar.

Yani dünkü konuşmamda şunu atlamışım: Burada birçok kez başka şeyler, konular gündeme getirilmesine rağmen, belki de dünyada en büyük soykırımdır 1912 Balkan Harbi'nden sonra oradaki Türklerin tekrar ana yurda dönüşleriyle alakalı yaşadıkları ölümler, dünyanın belki de en büyük soykırımdır. 3,5 milyon Türk nüfusunun o dönemde hastalıktan, yaşlılıktan, kaçarken kiminin de düşman tarafından öldürüldüğünü biliyoruz ama bunlar hiç bu kürsüde konuşulmuyor; başka şeyler sürekli gündeme getiriliyor ama bunlar getirilmiyor. Tabii, bunları söylerken biraz da kendimize öz eleştiri yapmamız lazım değerli arkadaşlar. Yani özellikle iktidar partisi hep İslami referanslar veriyor ya, ben de İslami referanslar üzerinden biraz öz eleştiri yapmak istiyorum.

Bakınız, Peygamber Efendimiz (SAV) Hazreti Muhammed Mustafa, 63 yaşında vefat ettiğinde çok bir mal varlığı yoktu, hatta belki çocuklarına kalacak bir mirası bile yoktu. Hazreti Ömer'i hatırlayalım. Hazreti Ömer, devletin işinde devletin mumunu, kendi işinde kendi mumunu yakacak kadar adaletli bir insandı. Peki şu anda devleti yönetenler, devlet kademesinde görev yapanlar, acaba bu adaletten kendilerine biraz pay çıkartabiliyorlar mı? Gerçekten devletin benzinini devletin işinde, kendi işlerinde kendi ceplerinden benzin koyup da iş yapabiliyorlar mı acaba? Bunu hiç gözetebiliyorlar mı? Hep İslami referanslar veriyoruz ya, işte Hazreti Ömer'i örnek almamız lazım. Fırat'ın kenarındaki bir kuzudan dahi sorumlu olduğunu söylemişti Hazreti Ömer. Sayın Cumhurbaşkanımız da söyledi ama Fırat'ın kenarında her gün kuzular can veriyor.

Değerli milletvekilleri, bakınız, yine, Kur'an-ı Kerim'de de böyle buyurulmuştur, "Günahı da, sevabı da gizleyin." diye. Hazreti Mevlâna hepimizin örnek aldığı, hepimizin zaman zaman fikriyatıyla yaşadığı, fikriyatını gündeme getirdiği çok önemli bir İslam mutasavvıfıdır. Hazreti Mevlâna ne diyor? "Günahları örtmekte, suçları örtmekte gece gibi karanlık olun." diyor. Peki, biz öyle mi yaptık? Hiç de öyle yapmadık. Ne yazık ki on üç yıllık iktidarınız döneminde kaset skandalıyla bazı insanların siyaset yapması engellendi ve bu da ne yazık ki dönemin Başbakanı tarafından "Ne özeli kardeşim, genel, genel!" denilecek kadar da alçaltıldı. Hazreti Mevlâna'yı, İslam'ı böyle mi yaşıyoruz değerli milletvekilleri? Böyle mi örnek alıyoruz kendimize? Bu insanların insan hakları yok muydu? Bu insanların çoluk çocuğu yok muydu? Ama onları siyaset yapma hakkından mahrum bırakanlarla kol kola olduğunuz dönemde iyilerdi, daha sonra sizinle alakalı "tape"ler meydana çıkınca düşman ilan ettiniz. Doğru, biz bunu daha öncesinde söylemiştik. "Bunlar bu hatayı yapıyorlar, devleti ele geçiriyorlar, gelin bunlara çözüm bulalım." dediğimizde Türkçe Olimpiyatları'nda gözyaşları döküyordunuz hep birlikte. Nasıl ki ucu size dokundu, başladınız bağımaya.

İşte, yine, Fatih Sultan Mehmet Han'dan bir örnek vermek istiyorum, hepiniz bilirsiniz, tevatür de olabilir: Fatih Sultan Mehmet Han'ı bir kadı, yargıladı ve suçlu buldu. Ne dedi Fatih Sultan Mehmet Han? "Eğer sen beni suçlu bulmasaydın seni bu kılıcımla doğrulturdum." Kadı ne dedi? "Eğer ben seni suçlu bulduğum için itiraz etsen ben de seni bu hançerimle hançerlerdim." dedi. Şimdi, Kültür Bakanı burada. Sayın Bakanın alınmayacağını ümit ediyorum, kendisi de sevdiğim bir insandır, Sayın Kültür Bakanını yargılamaya kalksalar herhâlde anında düşman ilan edersiniz, değil mi? Onun için, arkadaşlar, öz eleştiriyi biraz kendimizde yapmamız lazım. Tarihten ders aldığımız, hep övdüğümüz insanları da gerçekten kendimizde, özümüzde, içimizde yaşayarak örnek almamız lazım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Varlı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28'inci maddeye bağlı (5) numaralı fıkrayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci maddeye bağlı (5) numaralı fıkra kabul edilmiştir.

Geçici 1'inci madde üzerinde dört önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın geçici 1'inci maddesinin (12)'nci fıkrasında yer alan "yükseköğretim kurumlarını bitirerek" ibaresinin "üniversitelerin hukuk, siyasal bilgiler, siyasal bilimler, iktisadi ve idari bilimler, işletme fakültelerinden mezun olarak" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Faruk Aksu

Mustafa Mit

Nuri Okutan

İstanbul

Ankara

Isparta

Zihni Açıba

Deniz Depboylu

Ruhi Ersoy

Sakarya

Aydın

Osmaniye

Arzu Erdem

Mehmet Erdoğan

Mehmet Necmettin Ahrazoğlu

İstanbul

Muğla

Hatay

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın geçici 1'inci maddesinin (1)'inci fıkrası ile (5)'inci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin aşağıdaki şekilde, (12)'nci fıkra da yer alan "Başkanlık" ibaresinin "bu Kanun kapsamında atanan Kurul" şeklinde, (13)'üncü fıkrasında yer alan "sekizinci" ibaresinin "dokuzuncu" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) Bakanlar Kurulunca ilk yapılacak seçimde seçilecek üyelere ilişkin başvurular ve aday bildirimleri Başbakanlığa yapılır. Başvurular ve aday bildirimlerine ilişkin hususlar Başbakanlık tarafından ilan edilir.”

“Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurulu üyelerinin üyelikleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı ve İkinci Başkanı, bu Kanuna göre seçilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı görevi başlayıncaya kadar Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı ve İkinci Başkanı olarak görev yapar. Bunlar, bu Kanuna göre seçilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı göreve başladığında, atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sonuna kadar görev yapmak üzere ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Kurum Başkanlık Müşaviri kadrolarına hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır ve Başkan tarafından belirlenen istişari görevleri yürütür.”

Necip Kalkan	Coşkun Çakır	Ramazan Can
İzmir	Tokat	Kırıkkale
Hakan Çavuşoğlu	Hasan Basri Kurt	Hilmi Bilgin
Bursa	Samsun	Sivas

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın geçici 1’inci maddesinin (3), (4) ve (6)’ncı fıkralarının tasarı metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Akın	Şenal Sarıhan	Mahmut Tanal
Balıkesir	Ankara	İstanbul
Tahsin Tarhan	Onursal Adılgüzel	Gülây Yedekci
Kocaeli	İstanbul	İstanbul

BAŞKAN – Şimdi, maddeye en aykırı önergeyi okutup işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın geçici madde 1’in tasarıdan çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Çağlar Demirel	İdris Baluken	Sibel Yiğitalp
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
Bedia Özgökçe Ertan	Kadri Yıldırım	Behçet Yıldırım
Van	Siirt	Adıyaman

Mahmut Celadet Gaydalı	Erol Dora
Bitlis	Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Erol Dora, Mardin Milletvekili.

Buyurun Sayın Dora. (HDP sıralarından alkışlar)

EROL DORA (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın geçici 1'inci maddesi üzerinde Halkların Demokratik Partisi adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tasarıda İnsan Hakları Kurumunun görevlerinden söz edilirken “Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izlemek, bu sözleşmeler uyarınca kurulan inceleme, izleme ve denetleme mekanizmalarına devletin sunmakla yükümlü olduğu raporların hazırlanması sürecinde görüş bildirme.” biçiminde dikkat çeken ifadelere yer vermiştir. Bildiğiniz gibi, söz edilen bu görev, kurumun mevcut mevzuatında da yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, ancak üzülersek söylemeliyiz ki İnsan Hakları Kurumu bu görevini layıkıyla yerine getirmemiştir, çünkü kurumun çalışma esasları, yani çalışma mekanizması iktidara bağımlıdır. Elbette soyut genellemelerle konuyu tartışmak yerine spesifik bir örnek vermek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, örneğin ilk ve ortaöğretimde öğrencilerimize okutulan zorunlu din derslerine ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu kararları ele alalım. Biliyorsunuz, Millî Eğitim Bakanlığı bu kararların hiçbirine makul çözümler üretememiş, öğrencilerimizin ve ebeveynlerin mağduriyetlerini giderecek bir düzenleme içerisine girmemiştir. Türkiye’nin uluslararası sözleşmelere uygun yasal düzenlemeleri yapması süreçlerini izlemekle görevli kılınan İnsan Hakları Kurumu da bu konuda mağdurların mağduriyetlerini giderecek tek bir çalışma yapmamış, Bakanlığı bu konuda zorlamamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, Sayın Başbakanın, Sayın Millî Eğitim Bakanının ve Sayın İnsan Hakları Kurumu Başkanının da bildiği gibi, 2014 yılında din kültürü ve ahlak bilgisi dersine ilişkin oy birliğiyle verilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında, içeriği göz önünde bulundurulduğunda söz konusu dersin din kültürü ve ahlak bilgisi olmaktan çok, Sünnî İslam anlayışı doğrultusunda verilen bir din eğitimi olduğu sonucuna varılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, daha önce de Türkiye aleyhine açılan benzer davalarda da ihlal kararı vermiş olmasına karşın, Hükümet tarafından gerekli düzenlemelerin yapılmadığına dikkat çekerek, daha fazla gecikmeksizin ailelerin inanç aidiyetlerini ortaya koymak zorunda bırakılmadıkları bir ders muafiyet sisteminin ortaya konulması gerektiğini açıkça belirten bir karar vermiştir.

Değerli milletvekilleri, Hükümet, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin konuyla ilgili kararlarına savunma olarak, din kültürü dersinin nesnel bir biçimde, bütün dinlere eşit mesafede bir üslup ve içerikte hazırlandığına ilişkin savunmalar vermiştir. Ancak hepimiz biliyoruz ki Hükümetin bu savunmaları gerçekte bağdaşmamaktadır. Din kültürü dersi kitapları, Sünnî İslam’ı anlatan bir ders durumundadır. Diğer din ve inançları da Sünnî İslam’a göre yorumlayan bir üslupla kaleme almıştır. Elbette dersin bu hâli, şu an en fazla Alevi yurttaşlarımızın çocuklarını olumsuz etkilemektedir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nin 13’üncü maddesinin (3)’üncü fıkrasına baktığımızda “Bu Sözleşmeye taraf devletler, anne babaların ve uygulanması mümkünse vasilerin de çocuklarını devlet tarafından kurulan okulların dışında var olan ama devlet tarafından konulmuş ve onaylanmış standartların asgari şartlarına sahip bulunan okullara gönderme ve kendi inançlarına uygun bir biçimde çocuklarına dinsel ve ahlaki eğitim sağlama haklarına saygı gösterir.” denmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bu maddeye çekince koyarak ebeveynlerin, anne babaların çocuklarına kendi inançlarına uygun dinî ve ahlaki eğitim sağlama özgürlüğünü yok saymaktadır. Çözülmediği için milyonlarca yurttaşımızı, çocuklarımızı mağdur eden bu çarpık uygulama konusunda gerek Bakanlık gerekse de İnsan Hakları Kurumu, üzerine düşen görevleri maalesef yapmamıştır.

Önümüzdeki süreçte bu konuya ilişkin makul düzenlemelerin yapılması konusunda başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere, Mecliste bulunan bütün siyasi partilere buradan bir kez daha seslenerek Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Dora.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Karar yeter sayısı talebi vardır. Oylamada karar yeter sayısını arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum.

Oynamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı vardır, önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın geçici 1'inci maddesinin (3), (4) ve (6)'ncı fıkralarının tasarı metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Onursal Adıgüzel (İstanbul) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Gülay Yedekci, İstanbul Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yedekci. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Hukukun egemen olduğu aydınlık günlerde Avukatlar Haftası'nı hakkıyla kutlayabilmek umuduyla 5-12 Nisan Avukatlar Haftası'nı kutluyorum öncelikle.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; avukatlar, düşüncelerini açıkladığı için Türkiye'de darbediliyor, geçenlerde bir avukat arkadaşımızın beli kırıldı. Öğrenciler, rektörü ya da siyasi parti liderlerini ya da herhangi bir siyasiye eleştirdikleri için ceza alıyorlar ya da gözaltına alınıyorlar. Ülkemizde, sadece gazetecilik yaptığı için gazeteciler tutuklanıyor. Yazık ki güzel ülkemiz yarı açık bir cezaevine dönüştürülmüş durumda ve suni gündemler oluşturuluyor, elinizdeki medya gücüyle, AK trollerle insanlarımız oyalanmaya, farklı gündemlerde yaşatılmaya çalışılıyor. Yargı, insan haklarını koruması gerekirken insan haklarına uygun olmayan bir tavır sergiliyor. İnsan hakları, düşünce ve ifade özgürlüğüdür, onurlu ve eşit yaşamaktır.

Bugün eğitimde insan haklarından söz etmek mümkün müdür? Herkesin eşit bir şekilde eğitim hakkından faydalandığını söylemek mümkün müdür? Zenginlerin çocuklarını her tür imkânın olduğu, yabancı dili de öğrenebildiği okullara gönderebildiği Türkiye'mizde fakir insanlarımızın, çocuklarını çok zor koşullarda okula göndermeye çalıştıkları, bazılarının da gönderemediği çok net ortada değil midir?

Eğitim hakkı yok, hepimiz bunu biliyoruz. Peki, sağlıkta insan haklarından bahsetmek mümkün müdür? Bugün insanlar çok rahat bir şekilde hastanelerde doktorları, sağlık görevlilerini dövebilmektedirler, hatta bıçaklayabilmektedirler.

Çevreyle ilgili kararlarınızda hiç insana yer var mı? Çevreyle ilgili kararlarınızda insandan, insan haklarından bahsedebilmek mümkün mü? Nükleer enerji santrallerinin olduğu yerlerde insandan, insanın yaşamından, insanın yaşam hakkından bahsedebilmek mümkün müdür?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çocuklarımız, hepimizin gözünün nuru. Çocuklarımız, hepimizin kıymetlisi. Belki de siyasetimizin temelinde, hepimizin hayallerinin merkezinde olan çocuklarımız. Çocuklara yapılan cinsel istismardaki artış yüzde 434 olmuş ve çocuklara tecavüz edenler belki de en yakınları. Tecavüze uğrayan çocuklardan ve kadınlardan ruh sağlıkları hiçe sayılarak sürekli hâlde rapor isteniyor. Rapor vermek için ruh sağlığı yerinde olmayan çocuklar ve kadınlar, polis zoruyla getirilip rapor aldırılıyor. 3 yaşındaki erkek çocuğuna tecavüz eden sapık salıveriliyor, Arda bebek hayatını kaybediyor. Hangi insan haklarından bahsediyorsunuz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün burada otistik çocuklarla ilgili araştırma önergesini reddettiniz, sonra çıkıp insan hakları diyorsunuz. Sizin çocuklarınızda herhangi bir sıkıntı olmayacak! Siz sırça saraylarınızdan hiç dışarı çıkmayacaksınız! Otizm hiç size yaklaşmayacak! Engellilerin insan hakları yok mudur? Dünyanın ve Türkiye'nin ortalama yüzde 12,5'u engelliyken engellilerin insan haklarından bahsedebilmek mümkün müdür? Türkiye'de sokakta herhangi bir vilayette engelliler rahatlıkla dolaşabilmekte midir?

İnsanlar, sosyal medyada yazı yazmaktan, telefonda konuşmaktan korkar hâle geldiler. Yarın bir basın açıklaması yapacağız. İGDAŞ'taki bir kişiyi Cumhuriyet Halk Partisiyle ilgili sosyal medyadaki paylaşımlarından dolayı işten çıkardınız. Neden? Çünkü siz, sizden olmayan herkesi düşman görüyorsunuz. Bugün AKP'li belediyelerde ya da kamu görevlerinde kaç AKP'li olmayan kişi çalışıyor, AKP'li olmayanlara nasıl mobbingler uyguluyorsunuz? Akademisyenleri, öğretmenleri, çocukları, kadınları, avukatları, doktorları, sağlık çalışanlarını, bizim partimizin Düzce İl Başkanını, Balıkesir Milletvekilini darbeden, insan haklarını yok sayan, sizin anlayışınızdır.

İnsanca yaşayıp hakça bölüşebileceğimiz, ne ezenin ne ezilenin olduğu özgür ve mutlu bir Türkiye dileğiyle hepinizi içtenlikle selamlıyor, saygılar sevgiler sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yedekci.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın Geçici 1'inci maddesinin (1)'inci fıkrası ile (5)'inci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin aşağıdaki şekilde, (12)'nci fıkra da yer alan “Başkanlık” ibaresinin “bu Kanun kapsamında atanan Kurul” şeklinde, (13)'üncü fıkrasında yer alan “sekizinci” ibaresinin “dokuzuncu” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) Bakanlar Kurulunca ilk yapılacak seçimde seçilecek üyelere ilişkin başvurular ve aday bildirimleri Başbakanlığa yapılır. Başvurular ve aday bildirimlerine ilişkin hususlar Başbakanlık tarafından ilan edilir.”

“Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurulu üyelerinin üyelikleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sona erer. Mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı ve İkinci Başkanı, bu Kanuna göre seçilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı görevi başlayıncaya kadar Türkiye İnsan Hakları ve

Eşitlik Kurumu Başkanı ve İkinci Başkanı olarak görev yapar. Bunlar, bu Kanuna göre seçilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı göreve başladığında, atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sonuna kadar görev yapmak üzere ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Kurum Başkanlık Müşaviri kadrolarına hiçbir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır ve Başkan tarafından belirlenen istişari görevleri yürütür.”

Coşkun Çakır (Tokat) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Düzenlemenin uygulamasında tereddüde mahal verilmemesi bakımından (5)’inci fıkranın redaksiyona tabi tutulması, (12)’nci fıkraya göre personel atanmasına ilişkin usul ve esasların kurumun karar organı olan kurul tarafından belirlenmesi öngörülmektedir. (1)’inci fıkrada yapılan değişiklikle, bu kanunun yayımı tarihinden sonraki ilk oluşturulacak kurula, Bakanlar Kurulunca başvurular arasından yapılacak seçimin usulü belirlenmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi madde üzerindeki son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın geçici 1’inci maddesinin (12)’inci fıkrasında yer alan “yükseköğretim kurumlarını bitirerek” ibaresinin “üniversitelerin hukuk, siyasal bilgiler, siyasal bilimler, iktisadi ve idari bilimler, işletme fakültelerinden mezun olarak” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Necmettin Ahrazoğlu (Hatay) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge hakkında konuşmak isteyen Mehmet Necmettin Ahrazoğlu, Hatay Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Ahrazoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, bugün Diyarbakır Bismil Tepe beldesinde şehit edilen Reyhanlılı hemşehrimiz Uzman Başçavuş Sait Çelik’e buradan rahmet diliyorum, ruhu şad olsun, mekânı cennet olsun, ailesinin ve Türk milletinin de başı sağ olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın geçici maddesi üzerinde verdiğimiz önerge hakkında Milliyetçi Hareket Partisi heyeti adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi de saygıyla selamlıyorum.

Anılan kanun tasarısında “Hak ve yetkiler ile personelin devri” başlıklı geçici 1’inci maddede iki ay içerisinde kurul üyelerinin seçilerek Başkanlık teşkilatının kurulacağı, kurulun kuruluncaya kadar Türkiye İnsan Hakları Kurumuna mevcut personeliyle devam edeceği, her türlü araç gereç, nakit ve benzeri değerler ile tüm borçları ve alacaklarının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna devredileceği, Türkiye İnsan Hakları Kurumu tarafından yapılan sözleşmeler, leh ve aleyhine açılmış davaların, Eşitlik Kurumuna devredileceği belirtilmektedir. Ayrıca, kurumun görev alanına giren konularda doktora yapmış olan devlet memurları ile öğretim elemanlarının başvurması hâlinde bir yıl içerisinde başkanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde insan hakları ve eşitlik uzmanı olarak atanabileceklerinden bahsedilmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı, Paris Prensipleri esas alınarak hazırlanmış ve tasarıda kurulun bağımsız olduğu ve “Görev alanına giren konularla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişi kurula emir ve talimat veremez.” denmektedir, tavsiye ve telinde bulunamayacağından bahsedilmektedir.

Anayasa’yı tanımayan, Anayasa Mahkemesi kararlarına saygı duymayan bir anlayışın olduğu yerde bu kurulun bağımsızlığından bahsetmek mümkün müdür? Bu kanun tasarısıyla ayrımcılığın kapsamında on dört yıllık süreç içerisinde AKP hükümetleri neler yapmıştır? Vatan uğruna şehit olanların haklarını kaçakçı haklarından üstün tutmuş mudur? Emanetleri ehillerine vermiş midir? Bu hüküm yerine getirilmiş midir? Kadrolaşmada liyakat, ehliyet aranmış mıdır, yoksa bu hususlar ve buna benzer hususlar bu kanundan sonra mı yürürlüğe girecektir?

Değerli milletvekilleri, Avrupalılar, kölelikten günümüzdeki insan hakları uygulamalarına gelene kadar oldukça büyük bedeller ödemiştir. 1789 Fransız İhtilali sonrası “hürriyet”, “eşitlik” ve “adalet” gibi kavramlar, yüz binlerce insanın canına mal olmuştur. Batı’da insan haklarının gelişmesi çok sıkıntılı olmuştur. Batılı ülkelerde insan hakları konusunda çeşitli bildiriler kabul edilmiş ve iktidara gelen baskıcı yönetimler, hak ve özgürlükleri çiğnemekten geri kalmamıştır. Bu açıdan, Batılıların insan hakları konusunda yaşadıkları en mühim problem, baskıcı yönetimlerin ortadan kaldıramayacağı hakların kabul edilmesi olmuştur. Hitler, Mussolini, Lenin, Stalin gibi diktatörlerin hazırlamış oldukları kanunlar, hak ve hürriyetleri temelinden sarsmıştır. Bunun üzerine, özellikle Almanya, hukuk devleti prensibini kabul etmiştir. Kanunlarda eşitlik, adalet ve insan haklarına uygun olması gerekliliği üzerinde hassasiyetle durulmuştur.

Bu konuda, adalet ve eşitlik anlayışı zedelenmiş görünmektedir bu kanunla çünkü bu kanunun 10’uncu maddesinde yer alan kurumun karar organı olan kurul, kanun tasarısının ana metni olan ve referans alınan Paris Prensiplerine ve İlkelerine uymamıştır. Dolayısıyla, bu kanunda AKP tarafından adalet, eşitlik ve bağımsızlık ilkeleri yok sayılmıştır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ahrazoğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Kabul edilmeyen bu önergeden bir önce kabul edilen önergeyle yapılan değişiklik doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geçici 1’inci madde kabul edilmiştir.

29’uncu madde üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 29'uncu maddesinde yer alan "yayımı" ibaresinin "yayımlandığı" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Deniz Depboylu

Mustafa Mit

Nuri Okutan

Aydın

Ankara

Isparta

Ruhi Ersoy

Zihni Açba

İsmail Faruk Aksu

Osmaniye

Sakarya

İstanbul

Arzu Erdem

Mehmet Erdoğan

İstanbul

Muğla

BAŞKAN – Şimdi okutacağım iki önerge, aynı mahiyette bulunduğundan, önergeleri birlikte işleme alacağım. Talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim.

Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 29'uncu maddesinin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken

Çağlar Demirel

Bedia Özgökçe Ertan

Diyarbakır

Diyarbakır

Van

Behçet Yıldırım

Kadri Yıldırım

Mahmut Celadet Gaydalı

Adıyaman

Siirt

Bitlis

Sibel Yiğitalp

Ertuğrul Kürkcü

Erol Dora

Diyarbakır

İzmir

Mardin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Tahsin Tarhan

Erkan Aydın

Veli Ağbaba

Kocaeli

Bursa

Malatya

Zeynep Altıok

Şenal Sarıhan

Bülent Öz

İzmir

Ankara

Çanakkale

Nihat Yeşil

Ankara

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önergeyle ilgili Komisyon ve Hükûmetin görüşünü alacağım.

Komisyon önergelere katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)

– Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önerge hakkında söz talep eden sayın milletvekillerine söz vereceğim.

Nihat Yeşil, Ankara Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yeşil. (CHP sıralarından alkışlar)

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşülmekte olan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 29'uncu maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Benden önceki konuşmacı arkadaşlarımız günlerden beri, insan hakları üzerine yapılan insan hakları ihlallerini teker teker anlattılar. Ben de insan hakları ihlalleri yapılan insanlık tarihinden bugüne kadar, kısaca, tarihsel süreçte bu haksızlıklara karşı mücadele eden insanlık tarihinin biraz geçmişinden bahsetmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, insanlık var olduğu müddetçe yaşamı için tarih boyunca hak ve özgürlükler mücadelesi vermiştir, verilen bu mücadeleleri tarih kaydetmiştir. Bu mücadelelerde elde edilen kazanımları ve anlaşmaları sizlere bir kez daha hatırlatmak istiyorum. İnsanlığın kan emici monarşilere meydan okuduğu ilk belge 1215 tarihli Magna Carta; köleliği yasaklayan, özgür bireyi tamamlayan 1776 tarihli Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi; insan hakları ve özgürlüklerin evrensel olarak tanımlandığı Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi; işte, insanlığın en temel kazanımlarını tarihsel olarak bizlere özetleyen evrensel metinlerdir.

Değerli arkadaşlar, elbette ki insanlık, yoğun mücadeleler sonucunda elde ettiği değerleri bu metinlerle inşa etmekle kalmamıştır. İnsanlık, 20'nci yüzyılda, hak ve özgürlükleri konusunda koruyucu ve geliştirici adımlar atmaya devam etmiştir. Örneğin, 20 Aralık 1952 tarihli, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen, Kadınların Siyasi Haklarına İlişkin Sözleşme, 20 Kasım 1959 tarihinde yine Birleşmiş tarafından kabul edilen Çocuk Hakları Bildirgesi, 18 Ekim 1961 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen Avrupa Sosyal Haklar Sözleşmesi, 29 Kasım 1985 tarihinde Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Yargı Bağımsızlığına Dair Temel Prensipler, kısaca, insanlık hak ve özgürlükleri adına hepimizin şerefle anacağı ortak belgelerdir. Bu belgelerde insanlık hak ve özgürlüklerinden yana tavrı olarak bu tarihi yaratanları ve özgür insanları buradan selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, şimdi gelelim bugüne yani insanlığın tarihinde bu şerefli sayfada kendi vatanımız için gerçekçi bir katkı sunma isteğimize. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı bu anlamda bizim için bir fırsattır. Bu fırsatı kendi geleceğimiz için çok iyi değerlendirmeliyiz ancak bu durum AK PARTİ'nin uzlaşmaz tavrı nedeniyle pek mümkün gözüküyor. Bu eleştirimin sebepleri şunlardır: Paris İlkeleri, insan haklarının geliştirilmesi ve korunması için kurulan ulusal kurumları açıklar. Paris İlkeleri, ilgili kurumların hazırlık süreçlerine sivil toplumun katılımını zorunlu kılmaktadır. Sivil toplum örgütlerini bu alanda yapısal, işlevsel, mali açıdan bağımsızlık garantisi olarak görmektedir. Oysa Hükümet, bu kanun tasarısını hazırlarken çalışmalara sivil toplum kuruluşlarını dâhil etmemiştir. Bu sebeple, daha yolun başında kurulması öngörülen bu kurumun bağımsızlığını geçersiz kılmıştır. Yine, Paris İlkeleri açısından İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun yasama, yürütme, yargı tarafından yapılan hak ihlallerine müdahaleci olması belirtilmiştir. Bu hak ihlallerinin giderilmesi konusunda koruyucu pozisyonu olmasının altını çizmiştir, oysa kanun tasarısında gözüken, bunun tam aksidir. Tasarıda bizlere sunulan, müdahale ve koruma yetkisi olmayan bir kurumdur.

İşkence, en başta kamu otoritesini kötüye kullanmayı tarif eder. Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme uyarınca oluşturulan İşkenceyi Ulusal Önleme Merkezinin -yükümlülükleri için- içi boşaltılmış, Türkiye İnsan Hakları Kurumuna devredilmiştir. İşkence konusunda bunlar gösteriyor ki Avrupa Birliğiyle yapılan Kayseri pazarlığında göçmenlerin iadesi karşılığında vize muafiyetini elde etmek için Hükümet tarafından bir kandırmaca politikası yürütülmektedir. Bizler, insan hakları konusunda vicdanımıza sığınarak ve vebal altında kalmamak için uyarılarımızı bugün de yarın da yapmaya devam edeceğiz. Bu kanunu görüşmekteki amacımız insanlığın hafızasına onur, şerefle kazanmış bir gün olarak eklemek istiyoruz. Bu kanunun kabul gününün çocuklarımızın ve insanlık ailesinin bizi şerefle hatırlayacağı bir gün olmasını diliyorum. Eğer AKP, bugünkü uzlaşmaz tavrını

sürdürürse insan hakları ihlallerine bir yenisini daha ekleyecektir. Zira bugüne kadar yaşanan sokağa çıkma yasakları, faili meçhuller, nefret suçları, işkenceler, ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü kısıtlaması, toplantı, gösteri yürüyüşleri yasakları, örgütlenme haklarının ihlalleri, AKP'nin insan hakları konusunda ihmalden öte suçlu olduğunu açıkça göstermektedir.

Sürem bitti değerli arkadaşlar. Bu anlamda Paris Prensipleri altında attığımız imzaya ve... Bu kürsüden bütün vatandaşlarımızı, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yeşil.

Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen Ertuğrul Kürkcü, İzmir Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Kürkcü. (HDP sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KÜRKÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; bu, son maddelerden birisi, sondan bir önceki herhâlde, yürürlük maddesi. Size söylemek istiyorum ki bu yasa yürütmeyin lütfen hâlen vakit varken çünkü çıkarttığınız yasa, yasanın çıkış sebebiyle tamamen ters bir istikamette inşa edildi.

Her çıkan konuşmacı söyledi, Paris İlkelerinden söz etti ama onlardan daha bağlayıcı, Paris İlkelerine dayanan daha bağlayıcı bir hüküm var, Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulunun 1993'te (48/134) sayılı Kararı, Türkiye bu kararın tarafı. Dolayısıyla, Avrupa Birliği tarafından falan zorlanmış da değil, bizzat bu uluslararası sözleşme, şimdi tarafı olduğumuz için bizim bütün yasalarımızın önüne geçiyor. Dolayısıyla, bu sözleşmeye aykırı bir yasa çıkarmakla aslında imkânsız bir iş yapmış oluyor çünkü Anayasa Mahkemesinden bunun dönmesi zorunlu, kaçınılmaz eğer muhalefet partileri bir araya gelir ya da ayrı ayrı bunu Anayasa Mahkemesine taşırlarsa.

Paris İlkeleri ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararı şu açıdan önemli: Devletler karşısında toplumların hak ihlallerini önleyebilmeleri için toplumsal güçlerin elini kuvvetlendiriyor. Oysa, biz çıkarttığımız bu yasayla devletin ve Hükûmetin elini güçlendiriyoruz çünkü bir ulusal insan hakları kurumunu doğrudan doğruya Hükûmete ve Cumhurbaşkanına bağlıyoruz. Oysa, bunun kendisine dayandırıldığı ilke şunu söylüyor, iki önemli hususu var insan hakları kurumu oluşturmanın: Birincisi, bağımsızlık; ikincisi, çoğulculuk. Bağımsızlığın tamamen saf dışı olduğu ortada. Çoğulculuk açısından belki hiç değilse Parlamento devreye sokulabilirdi ama Paris İlkelerinin ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararının öngördüğü çoğulculuk ilkeleri, esasen toplumsal çoğulculuğun, sivil toplum kuruluşlarının, çeşitli dinsel kurumların ve mezheplerin ve üniversitelerin sürece dâhil edilmesiyle, toplumda olan çokluğun bu kurulun yönetimine yansıtılmasıyla ilgili. Çünkü, insan hakları ihlallerini devletler işledikleri için, toplum, devletin elini bağlasın diye bütün bunlar yapıldı. Şimdi ise siz öyle bir yasa çıkarıyorsunuz ki devlet, toplumun elini bağlıyor. Bu yasa çıktıktan sonra, bu yasayla birlikte kurulacak olan kurumun -önceki örnekte de görüldüğü gibi- görevlerini kendisinden beklediği bu ilkelere uygun bir biçimde yerine getirmesi imkânsız. Kısaca göz attım İnsan Hakları Kurumunun şimdiki arşivinde ne var diye. En önemli belgelerden bir tanesi Gezi Raporu. Gezi, 27 Mayıs 2013'te başladı, İnsan Hakları Kurumunun raporu yayımladığı tarih 30 Kasım 2014. Olan olmuş, iş işten geçmiş, yaralanan yaralanmış, gözü kör olan kör olmuş, sakat kalanlar sakat kalmış ve İnsan Hakları Kurumu öylesine hijyenik bir dille, öylesine steril bir dille yazmış ki raporunu, söylediklerinden insan hakları ihlali var mı diyor, yok mu diyor anlaşılmıyor. Haklarını yemeyeyim, sonunda “İnsan hakları ihlali var.” demişler ama kim bunu umursamış? Hiç kimse umursamamış, öyle umursamadığı belli ki, Cumhurbaşkanı hâlâ kalkmış diyor ki: “Gezi daha da tehlikelidir her şeyden, şiddetten daha tehlikelidir.” Ya bu kurum bir işe yarar ya da Cumhurbaşkanı böyle konuşur; ikisi birden olmaz.

Bu kurum eğer gerçekleşirse şimdiki bileşimiyle, örneğin Cumhurbaşkanı kalkıp dediğinde “Bunların yurttaşlık haklarını da elinden alacağım.” o kurumun şunu diyebilmesi lazım: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin dediğine göre 15’inci maddede “Her kişinin, herkesin bir yurttaşlığa hakkı vardır. Hiç kimsenin yurttaşlığı keyfî bir biçimde elinden alınamaz.” “Cumhurbaşkanı da olsanız böyle konuşamazsınız.” diyen bir insan hakları kurumumuz olacak mı? Bunun olmayacağını siz de biliyorsunuz. Zaten bu kanunu, olmasın diye çıkarttınız fakat hâlâ, yedi saniye sonra, benim önerimi destekleyerek aslında bunu yürürlükten kaldırabilirsiniz. Sizi tekrar uyarmak istiyorum, bunu yürütmeyin çünkü önünde sonunda Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna, Anayasa’mıza, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ne aykırı bir karar alması olacaksınız.

Sevgiyle selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kürkcü.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı talebi vardır, oylamada karar yeter sayısını arayacağım.

Evet, aynı mahiyetteki iki önergeyi oylarınıza sunuyorum ve karar yeter sayısını arayacağım: Önergeleri kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, önergeler kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısının 29’uncu maddesinde yer alan “yayımı” ibaresinin “yayımlandığı” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Deniz Depboylu (Aydın) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısının “yürürlük” başlıklı 29’uncu maddesiyle tasarının yürürlük süreci düzenlenmektedir.

Önergemizde yer alan düzenlemeyle madde metnine açıklık getirilmek amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29’uncu madde kabul edilmiştir.

30’uncu madde üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısının 30'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Faruk Aksu	Mustafa Mit	Nuri Okutan
İstanbul	Ankara	Isparta
Ruhi Ersoy	Deniz Depboylu	Zihni Açıba
Osmaniye	Aydın	Sakarya
Arzu Erdem	Mehmet Erdoğan	
İstanbul	Muğla	

“Madde 30.- (1) Bu Kanun hükümleri Bakanlar Kurulu tarafından yürütülür.”

BAŞKAN – Şimdi okutacağım iki önerge, aynı mahiyette bulunduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım, talepleri hâlinde önerge sahiplerine ayrı ayrı söz vereceğim.

Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısının 30'uncu maddesinin tasarıdan çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

İdris Baluken	Çağlar Demirel	Sibel Yiğitalp
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
Bedia Özgökçe Ertan	Behçet Yıldırım	Alican Önlü
Van	Adıyaman	Tunceli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal	Ertan Aydın	Zeynep Altıok
İstanbul	Bursa	İzmir
Veli Ağbaba	Bülent Öz	Şenal Sarıhan
Malatya	Çanakkale	Ankara

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergelere komisyon katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önerge hakkında önerge sahiplerine söz vereceğim.

İlk konuşmacı, Şenal Sarıhan, Ankara Milletvekili.

Buyurunuz, Sayın Sarıhan. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan, değerli kâtip üye arkadaşlarım, değerli milletvekilleri ve sevgili çalışan arkadaşlar; ben küçük bir şiirle başlayacağım. Aslında zamanımdan kaybedildiğinin bilincindeyim ama Behçet Aysan'ın bir şiiri var, dörtlüğünü okuyacağım sadece. Büyüdük her birimiz, diyor ki: “Değişen bir şey yok/Ölüm hariç/Aynı gökyüzü/Aynı keder”

Çok durumumuza uymuyor ama büyüdük evet. 1986 yılı İnsan Hakları Derneğinin kurucuları arasındaydım. 1986 yılı, yıl 2016 -ben yaşlandım tabii, benim büyümemden söz edilemez- ama hiçbir şey değişmedi. İnsan hakları alanında verdiğimiz mücadele, insan haklarının devlet tarafından da korunması, her ne kadar devlet ihlal ediyorsa da insan haklarını insan haklarının korunması konusundaki verdiğimiz mücadele, ne yazık ki bir arpa boyu yol alabilmiş durumda değil.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, biraz önce Ertuğrul Kürkcü konuştu, Değerli Vekilimiz. Aynen katılıyorum söylediklerine, bunları yinelemek istemiyorum. Biz, bir kurul oluşturuyoruz. Bu kurulun nelerinin eksik olduğu konusunda her birimiz -muhalif partileri kastederek söylüyorum- tek tek nelerin yanlış olduğunu söyledik. Bunları düzeltmenin hepimizin yararına olduğunu çünkü insan hakları ihlalleriyle her birimizin ayrı zamanlarda karşılaşabileceğimizi, iktidarda olmanın bizi korumadığını, iktidarın her zaman el değiştirebileceğini, koşulların değişebileceğini, bu sebeple her birimizin bu tür yasa tasarıları görüşülürken her zaman için, herkes için, insan için, insanı korumak için hareket etmemiz gerektiğini ifade etmeye çalıştık.

Benim son sözlerimdir, zamanım da çok az fakat bu kurulla ilgili soruna bir kez daha arkadaşlarımızın bakmasını istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şöyle bir dörtlük daha var, der ki: “Kadı ola davacı/ Muhzır dahi şahit/ Ol mahkemenin hükmüne/ Derler mi adalet?” Şimdi, siz öyle bir kurul oluşturuyorsunuz ki, yaptığınız bu yasayı yürütmek üzere öyle bir kurul oluşturuyorsunuz ki bu kurulun 3 kişisini Cumhurbaşkanı seçiyor, geriye kalanlarını da Bakanlar Kurulu seçiyor. Biz ayrıntılı bir önerge verdik, tek tek saydık, Paris İlkelerine göre ne olması gerekiyor? Sivil toplum neden feryat ediyor? Neden bizim hem Kamu Denetçiliği Kurumumuz ki o, bu tasarıdan çok daha iyi bir yasaya sahip şu andaki hâliyle, hatta yürürlükten kalkmakta olan yasa dahi bundan daha iyi bir konuma sahip. Biz tekrar kendi kendimize oturup karar vereceğimiz bir alan açmaya çalışıyoruz.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanının bazı deyimlerinden söz etmek isterim. Der ki: “Akademisyen görünümlü destekçi, gazeteci kimlikli casus, siyasetçi kılıklı eylemci, memur unvanlı milis.” Şimdi, “düşman ceza hukuku” dediğimiz anlayışın yansıması olan bu cümleler, bu nitelermeler yurttaşlara, Cumhurbaşkanının egemenlik alanı içindeki yurttaşlara bu sıfatlar yöneltirse bizi bu Cumhurbaşkanının seçmiş olduğu bir kurul mu acaba koruyacak? Bu, bir insan hakkı ihlali. Hepiniz için böyle değil mi sevgili arkadaşlar?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hepsini seçmiyor zaten.

ŞENAL SARIHAN (Devamla) – Herhangi biriyle ilgili bir tanım geldiği zaman hep beraber isyan ediyoruz, bir niteleme konduğu zaman. Şimdi, siz yurttaşlarınıza böyle bakarsanız, bu bakış açısından nasıl doğru bir sonuç, insan haklarına hizmet edecek bir sonuç elde edebilirsiniz?

Arkadaşlar, vakit geç değil, son dakika, son önerim, daha düzeltebileceğimiz bir şey yok. Bu tasarıyı geri çekiniz, oturalım, yepyeni, hepimizin yüzünü ağartacak, “Evet, bizim dönemimizde bu yasa çıkmıştı.” diyebileceğimiz, gerçekten insanı koruyan, o en güzel, en üstün olan varlığı ve bizim Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarımızı koruyacak, onların haklarına sahip çıkacak bir tasarı kaleme alalım, bunu burada yeniden ama hızla görüşüp sonuçlandıralım. Son sözümüz budur değerli arkadaşlar, bu hâline hayır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sarıhan.

Sayın Sarıhan, söyledığınız bir şeye katılmıyorum; “Ben yaşlandım.” dediniz, lütfen...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Daha çok gencim, evet.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen, İdris Baluken, Diyarbakır Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Baluken. (HDP sıralarından alkışlar)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gecenin bu geç saatinde 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'yla ilgili son maddeyi görüşüyoruz. Son yapılan konuşmaların tamamında, bu yanıltan vazgeçmeniz, bu tasarımı geri çekmeniz ve muhalefetin görüşleri doğrultusunda, ortaklaşarak insan haklarını baz alan bir kanun tasarısıyla Genel Kurula geri getirmenizi ben de ısrarla ve şiddetle buradan öneriyorum. Ancak maalesef, gerek Komisyonadaki tavrınız gerek Genel Kurul görüşmeleri sırasındaki tavrınız, bu yönlü son dakikada gelen önerilere de hiçbir şekilde riayet etmeyeceğiniz ve kabul etmeyeceğiniz yönünde bir intiba uyandırıyor.

Genel Kurul görüşmeleri sırasında, bu tasarı üzerine yaptığımız istişarelerde, en azından bu Parlamentonun kurul içerisindeki temsiliyetiyle ilgili sağlanan bir mutabakatı bile maalesef kabul etmediniz. Biz hatta HDP olarak o mutabakatı yetersiz bularak sadece 5 Parlamento üyesinin temsiliyetinin yeterli olmadığını, mutlaka insan hakları kurumlarından, derneklerinden ya da sivil toplum örgütlerinden de 2 temsiliyetin olması gerektiğini ifade ettik ama en azından –“kötünün iyisi” de demek gelmiyor içimden- bu Parlamentonun bir temsiliyetini sağlamış olsaydınız, hiç olmazsa halk iradesiyle insan hakları konusundaki ihlallerin denetimi konusunda kısmi de olsa palyatif bir adım atmış olacaktınız. Ama bu konuda sizin katılımcılık ya da bağımsızlık gibi bir ilkeniz olmadığı için, 3 Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulunun 9 üye tayiniyle ortaya çıkmış olan bir kurulu, tekrar Genel Kurula ve Türkiye halklarına dayatmış oldunuz.

Geçen yasa tasarısında da aynı şeyi yaptınız. Yani kişisel verilerin korunmasıyla ilgili bir kurul oluştururken de Meclisteki muhalefet partilerine sadece 2 üyelik temsiliyeti vererek ve burada bulunan bir muhalefet temsiliyetine de hiçbir şekilde üye hakkı tanımayarak, aslında ne kadar çoğulcu bir anlayışa sahip olduğunuzu ortaya koydunuz. Oysaki buradaki muhalefet partisine oy veren seçmenler, kişisel verileriyle ilgili denetimleri sırasında bizim ortaya koyduğumuz çalışmaya güvenemeyebilirler, o kurula baktıklarında kendilerinden yana bir denetimin olduğunu o kurulun içerisinde görmek isteyebilirler. Siz, maalesef, bunun yerine daha çok Cumhurbaşkanı ve Hükümete inisiyatif veren bir yaklaşım üzerinden her 2 yasa tasarısında da kurul oluşturdunuz ve büyük yanlış yaptınız.

Bakın, niye bunlar kaygı uyandırıyor? Şimdi 50 milyon insanın kişisel bilgilerinin, kimlik bilgilerinin sızdırıldığı haberleri kaç zamandır kamuoyunda tartışılıyor. Bu ülkenin Ulaştırma Bakanı çıkıp bu haberlerin doğru olmadığını söyledi. Yani, Sayın Binali Yıldırım'ın yapmış olduğu açıklamaları bugün hem Adalet Bakanı hem de Başbakan bir yerde yalanladı ve bu sızdırmanın olduğunu ama endişe edecek bir durumun olmadığını söyledi. Şimdi, ne kadar güvenilir bilmiyorum ama kulislerde dolaşan bilgilere göre, mayıs ya da haziran ayında yapılacak bir kongreyle birlikte Sayın Davutoğlu'nun görevden alınacağı ve yerine Sayın Binali Yıldırım'ın Başbakan ve Genel Başkan olacağı söyleniyor. Şimdi, Başbakanlığa hazırlanan ya da kulislerde öyle dillendirilen bir Bakan, çıkıp, ortaya çıkmış gerçek bir durumla ilgili kamuoyuna doğru bilgi vermiyorsa biz sizin yapacağınız hangi denetime güveneceğiz? Dolayısıyla, bu konuda yapmış olduğunuz işlemler doğru değildir.

İnsan haklarıyla ilgili burada yasalar görüşerek, yasalar geçirerek de ilerleme sağlamamız mümkün değil, zihniyeti değiştirmek lazım. Bu yasayı görüştüğümüz bugün, bu ülkenin Cumhurbaşkanı çıkıp “Biz binaları boşaltır, oraları yıkarız.” diyor orada insan haklarından kimse bahsedemez. Tıpkı 1990'lı yıllardaki gibi “Biz köyleri boşaltır, o evleri de yakarız.” diyenler gibi insan hakları konusunda ne yaparsanız yapın inandırıcılığı sağlamanız mümkün değil.

Bakın, ben gün içerisinde, bugün Silopi'de evi top, tank atışıyla bombalanan 4 sivilin yaşamını yitirdiğini söylemişim, o sayı 7'ye yükseldi. Sizin bakış açınızla söyleyeyim, hayatını kaybeden, terörist olarak gördüğünüz son kişi, 70 yaşındaki bir kadın, Zülfiye Şalk'tı. Bu zihniyetle insan hakları konusunda ilerleme sağlamamız mümkün değil. Denetim konusunda sağlıklı bir mekanizma oluşturmanız mümkün değil diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, Sayın Baluken yapmış olduğu konuşmada AK PARTİ'ye yönelik dedikodulara dayalı bir anlatıyla itibarsızlık yaratmaya çalıştı. 69'a göre sataşmadır. Bu çerçevede söz istiyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – “Kulis bilgisi” dedim ya.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İki dakika süreyle söz veriyorum.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

13.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 30'uncu maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, sayın milletvekili arkadaşlar; dikkat ettiyseniz, Sayın Baluken, siyasi stratejisini sürekli şunun üzerine kurmuş vaziyette: AK PARTİ'nin içinde bir tartışma var mı, farklı eğilimler var mı? Acaba, AK PARTİ'nin içinden AK PARTİ'nin gücünü azaltacak, itibarına halel getirecek bir gelişme mümkün mü? Ben nasıl buraya yönelik dedikodular atabilirim veya var olan dedikodular üzerinden ocağa biraz daha ateş üfleyebilirim? Bu strateji şunu gösteriyor: AK PARTİ'ye yönelik, Sayın Baluken, HDP Grubu mücadele edebilir, başarılı olmak için çalışabilir, iktidara gelmek veya iktidar ortağı olmak için bir performans gösterebilir. Öyle anlaşıyor ki HDP Grubunun bu yönde kendisine yönelik hiçbir özgüveni kalmamış. “Ben siyaset denkleminde yokum. Tek grup var, tek parti var; AK PARTİ.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Ben bütün zekâmı, bütün kapasitemi AK PARTİ'nin içinden işime yarayacak bir gelişme sağlayabilir miyim; stratejimi bunun üzerine kurayım.” diyor.

Bu, biraz garip bir strateji Sayın Baluken, size bir fayda sağlamaz. Buradan HDP'ye bir ekmek çıkmaz. Bugün siz de “ekmek” lafı kullandınız. Bir ekmek çıkmaz. AK PARTİ'ye de buradan gelecek bir halel olmaz, halel! Millet neyin ne olduğunu biliyor.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Bostancı, dedikodu bilgileriyle hayali bir strateji çizerek benim o doğrultuda hareket ettiğimi söyledi; açıklamak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Baluken. (HDP sıralarından alkışlar)

Lütfen, cevap hakkınızı kullanırken yeni bir sataşmaya meydan vermeyiniz.

14.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ben, AKP'nin genel politikalarıyla ilgili, sizin yetkililerinizin genel söylemleriyle ilgili ağır siyasi eleştirilerimi buradan çok net bir şekilde ifade ediyorum. Ancak siyaset terminolojisinde gerek kamuoyunun yoğun tartıştığı gerekse de kuliste sıkça dillendirilen bazı bilgileri zaman zaman kullanıyoruz; doğrudur. Yani bugün Sayın Davutoğlu'yla saray arasında,

Sayın Erdoğan arasında farklı konularda farklı düşüncelerin olduğunu bir tek benim söylediğimi iddia edemezsiniz herhâlde. Yani bugün bile, sadece son iki gün içerisinde bile çözüm süreciyle ilgili söylemlere bir bakmanızı tavsiye ederim Sayın Bostancı. Yani Sayın Davutoğlu bir yerden bir çıkış aramak istediği zaman hemen ertesi gün “Öyle bir şey olmaz; sonuna kadar savaşa devam edeceğiz.” diyen, ben değilim herhâlde ya da “Bir akademisyen olarak akademisyenlerin tutuklu olarak yargılanmasını doğru bulmuyorum.” dediğinde Cumhurbaşkanının çıkıp “Ne demek akademisyenler tutuklu yargılanamazmış?” cümlesini herhâlde kafamdan uydurmuyorum ben. Ee, yine bu yurttaşlıktan çıkarma meselesiyle ilgili hakeza aynı şekilde.

Yani özcesi, Sayın Bostancı, şöylesi bir durumla karşı karşıyayız: Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde çok ağır bir savaş süreci yaşanıyor, Türkiye’nin batısında da bütün toplumsal muhalefeti sindirmeye çalışan, baskı altına almaya çalışan, susturmaya çalışan çok ciddi bir sindirme konsepti devreye konmak isteniyor. Bu, doğal olarak, AK PARTİ içerisinde de bir tartışmayı beraberinde getirebilir, bundan rahatsızlık duyan milletvekilleri olabilir, Hükûmet ile saray arasında ya da AK PARTİ’nin kurucuları olan belli kadrolar arasında tıpkı kamuoyuna yansıdığı gibi de birtakım zorlanmalar, yarılmalar yaşanabilir. Bizim de dile getirdiğimiz hususlar bunlardır. Bunlardan da ürkmemeyi, burada cesur bir şekilde tartışın diyorum.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baluken.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Kayıtlara geçmesi için söylüyorum Sayın Başkan: Sayın Baluken, Sayın Cumhurbaşkanının, Sayın Başbakanın söylediği sözleri kendi işine yarayacak tarzda alıntılıyıp, bağlamından da kopartıp yine o stratejisine uygun bir tarzda kullanmak için çaba gösteriyor. Bugün de bunu yaptı, başka zamanlar da yaptı, geçmişte de yaptı. Ama, kendisine söylediğim gibi, dehasını, performansını buna harcarsa, HDP’nin meşru zeminlerde daha başarılı olması için çaba gösterirse Türkiye siyasetine daha fazla katkı yapar; AK PARTİ’yle uğraşarak değil.

Bunu arz etmek istedim. Sağ olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Söylediğinize grubunuz da inanmıyor Sayın Bostancı, o yüzden az alkış aldınız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı, tutanaklara geçmiştir.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)*

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki iki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’nın 30’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 30.- (1) Bu Kanun hükümleri Bakanlar Kurulu tarafından yürütülür.”

Ruhi Ersoy (Osmaniye) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)
– Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Ersoy.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde tartıştığımız İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuyla ilgili kanunun son aşamasına geldik. Biz de gerek Komisyondaki çalışmalarda, gerekse bu yoğun Parlamento çalışmalarında çeşitli uyarıları yaptık ve katkılarda bulunduk.

Gönül isterdi ki, Parlamento dışında Sayın Başbakan Yardımcısının da bulunduğu heyette yapılan müzakereler sonuç versin ve buradan farklılıkların birlikteliğinden, çokluktaki teklikten, daha sağlıklı bir yapı çıksın ama bunun çok sağlıklı bir sonuca doğru gidemediğini görüyoruz. Zira bu kurul, hesap verebilir olmaktan mahrum yani bağımsız bir kurul diyoruz ama milletin vergisi ve parasını kullanıyor ve beraberinde müeyyide uyguluyor. Fakat hiçbir denetime tabi değil, herhangi bir bakanlığa dâhil olsa ya da herhangi bir kurumun altında olsa, onun bir siyasi sorumluluğu olsa o da yok. Üyelerin arasında Meclisten temsilci de yok. Enteresan bir durum. Dolayısıyla bu işin biz de daha önceki kuruldaki tecrübelerle birlikte devam etmesini istedik. Vize muafiyetiyle ilgili hızlılık, çabukluk, sürdürülebilirlik için hızlandırılan bir program olduğunu düşünüyoruz. Umarız bu uluslararası akreditasyonlarda problemlerle karşılaşılmaz. Elbette ki Türkiye’nin bu tür kurullara ihtiyacı var. Prensipte biz de bunun kurulmasına olumlu bakıyorduk ama daha da olumlu bakmamız noktasında uyarılarımız yerine getirilseydi daha memnun olarak yürekte destekleyecektik.

Şimdi, bu konudaki söylemlerdeki farklılıklar ya da bunu gerek Komisyondaki tartışmalarda gerekse dışarıdaki tartışmalarda gördüğüm bir şey var: Adalet ve Kalkınma Partisi, kendi içerisinde problemlere yaklaşımda çok homojen değil, siyasal tartışmalarda da böyle ve problem tanımında da böyle. Bu, çok sık bir şekilde problemler karşısında makas değiştirmesinden mi kaynaklı, o, tartışma konusu.

Burada ilk günden bu tarafa Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun yüreğini kanatan bir mesele yaşandı geçenlerde. Bu Parlamentoda, Selim Kiraz savcımızın şahadet gününde onu rahmetle anan Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili arkadaşlarımız oldu, biz de onun vesilesiyle saygıyla andık ama aynı gün, Selim Kiraz’a tetik çeken DHKP-C’nin kuruluş manifestosunda ruhen var olan Mahir Çayan’ı da ilgili ideolojiler andılar ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkan Vekilliği makamında oturan şahsın da o gün “Ben de saygıyla anıyorum.” ifadesi, bizi bu manada rahatsız etmiştir; bunu vurgulamak istiyorum.

Bunu vurgulamamdaki sebep de “Teröre karşı kararlı tutum konusunda iradenin birbirinden farklı olabilme problemi var mı acaba?” diyoruz. Yani “2013 Mayıs şartları olursa müzakere yeniden olabilir.” gibi bir ifadeyi Başbakan söylerken Cumhurbaşkanının başka bir ifade kullanması, “Birtakım konularda farklılıklar mı var acaba?” endişesini oluşturuyor.

Diğer taraftan, 36 etnik kimlikten bahsedenlerin bugün “Türkiye’de Arnavut, Kürt, Çerkez yok; bunların hepsinin toplamı Türk milletidir, Boşnak kökenli büyük Türk milleti ailesiyiz.” demesini de alkışlıyoruz. İnşallah bu doğruyu, bilimsel hakikati keşfetmişlerdir ve politik dillerini de, bundan sonraki devlet politikalarını da bu evrensel, bilimsel gerçeğe doğru yöneltirler kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, bu memleket hepimizin, biz birlikte Türkiye'yiz. Dolayısıyla, gerek bugün yasalaştırmış olduğumuz İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun ruhuna uygun bir standardı toplumumuzun her kesimine sunabilmek gerekse Türkiye'de var olan bu kültürel çeşitliliği siyasal çeşitliliğe dönüştürmemek... Arkadaşlar, kültürel çeşitliliğe evet ama bu siyasal türdeşlik noktasında, millî irade ile büyük Türk milleti ailesinin fertleri olarak uygulanacak olan vatandaşlık hukukuyla problemlere yaklaşmak, sorunları çözmek durumundayız.

Umarız, inanmak isteriz ki tecrübelerle buraya gelip bu dilleri kullananlar, şartlar değiştiğinde "O da dün de kaldı." diyerek yeniden makas değiştirip konjonktürel tutumlara girmezler; sağlıklı bir şekilde, kararlı bir şekilde Türk milletinin geleceğine hep beraber katkı vermek hepimize nasip olur diyorum ve Genel Kurulu sevgi ve saygıyla Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ersoy.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, Hükûmetin görüşülmekte olan kanun tasarısının 17'nci maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin, İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre, bir talebi vardır. Başkanlık bu talebi yerine getirecektir.

Danışma Kurulunun, Hükûmetin görüşülmekte olan kanun tasarısının yeniden görüşülmesine ilişkin talebi hakkındaki görüşünü okutuyorum:

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, 149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın ikinci bölümünde yer alan 17'nci maddesinin yeniden görüşülmesine dair Hükûmetin talebinin uygun görüldüğüne ilişkin görüşü

Danışma Kurulu Önerisi

Tarihi: 6/4/2016

Görüşülmekte olan 149 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın, Genel Kurulun 1/4/2016 tarihli 65'inci Birleşiminde kabul edilen 17'nci maddesinin yeniden görüşülmesine dair Hükûmet adına Başbakan Yardımcısının talebi, İç Tüzük'ün 89'uncu maddesi uyarınca Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

İsmail Kahraman

İlknur İnceöz

Türkiye Büyük Millet Meclisi

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Başkanı

Levent Gök

İdris Baluken

CHP Grubu Başkan Vekili

HDP Grubu Başkan Vekili

Erkan Akçay

MHP Grubu Başkan Vekili

BAŞKAN – Danışma Kurulunun görüşü bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi Hükûmetin istemini okutup oylarınıza sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın Genel Kurulun 1 Nisan 2016 tarihli 65'inci Birleşiminde kabul edilen 17'nci maddesinin çocukların yüksek yararı ve menfaatlerinin korunmasının sağlanması amacıyla TBMM İçtüzüğü'nün 89'uncu maddesi gereğince yeniden görüşülmesini arz ederim.

Lütfi Elvan

Başbakan Yardımcısı

BAŞKAN – Hükûmetin istemini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Hükûmetin istemi kabul edilmiştir.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) YENİDEN GÖRÜŞMELERİ YAPILAN TASARILAR/TEKLİFLER (Tekriri Müzakere)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (17'nci Maddesi)

BAŞKAN - Bu durumda tasarının 17'nci maddesini yeniden müzakereye açıyorum.

17'nci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

149 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 17'nci maddesinin (5)'inci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Naci Bostancı

Levent Gök

Oktay Vural

Amasya

Ankara

İzmir

Mehmet Doğan Kubat

Ramazan Can

İdris Baluken

İstanbul

Kırıkkale

Diyarbakır

Gökçen Özdoğan Enç

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Şenal Sarıhan

Antalya

Bursa

Ankara

Osman Aşkın Bak

Ayşe Sula Köseoğlu

Sema Kırıcı

Rize

Trabzon

Balıkesir

Çağlar Demirel

Fatma Benli

Diyarbakır

İstanbul

“Ancak, çocuğun yüksek yararının gerektirdiği hallerde kanuni temsilcisinin rızası aranmaz.”

BAŞKAN – Komisyon ve Hükûmete önergeye katılıp katılmadığını soracağım.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ FATMA BENLİ (İstanbul)

– Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihlallerinin mağdurunun çocuklar olması durumunda çocuğun yüksek yararının ve menfaatlerinin korunması bakımından ihlale ilişkin incelemenin ana, baba veya vasinin rızasına gerek olmaksızın yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, maddeyi kabul edilen önergeyle yapılan değişiklik doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, yeniden görüşmeye konu olan 17'nci maddeye 1/4/2016 tarihli 65'inci Birleşimde, görüşmeleri sırasında (4)'üncü fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmiş, bu çerçevede diğer fıkra numaraları teselsül etmişti. Önergede her ne kadar “maddenin (5)'inci fıkrası” denilse de aslında değiştirilen fıkra, teselsül sebebiyle (6)'ncı fıkra olacaktır. Bunu da bilgilerinize sunuyorum.

Şimdi, İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi çerçevesinde oyunun rengini belli etmek üzere söz talep eden iki sayın milletvekiline söz vereceğim.

Lehte Nurettin Yaşar, Malatya Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yaşar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, görüşülmekte olan kanun tasarısı hakkında lehte oy kullanacağımı baştan belirtmemde bir sakınca yok sanıyorum.

Şenal Hanım, var mı sakınca?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Takdir sizin.

NURETTİN YAŞAR (Devamla) – Detaya girmeden, genel bir çerçeve çizersek, sanıyorum yapmak istediğimiz şey daha iyi anlaşılır.

2002 yılında, AK PARTİ iktidara geldiği zaman kafasında bir toplum projesi vardı, mühendislik anlamında bir proje değil, sosyolojik anlamda, değerler anlamında, siyasi anlamda, uluslararası ilişkiler anlamında bir Türkiye projesi, Türkiye çerçevesi vardı. Bu çerçevede, AK PARTİ'nin -yaptığı en önemli şey- Türkiye'nin o çatışmalı ortamını, disiplinsiz yapısını, yönetilemez durumunu yönetilir hâle getirmek ve toplumu normalleştirmek gibi bir amacı vardı. AK PARTİ, o gün belirlediği politikasından, istikametinden şu ana kadar vazgeçmiş değil, yeniden yeniden kendini güncelleyerek, kendini geliştirerek, küresel şartlara, ulusal şartlara, yerel şartlara kendini uyarlayarak bu projesini sürdürme mücadelesinden, azminden vazgeçmiş değil. Şu anda da bunun bir aşamasındayız.

Hiçbir zaman, AK PARTİ, arkadaşlarımızın söylediği gibi “Avrupa dedi diye, Avrupa'ya hoş görünmek için kanun yapıyorsunuz.” diye bir çabanın içinde olmadı ama AK PARTİ, hiçbir zaman ne negatif bir kompleks içinde oldu ne de pozitif bir kompleks içinde oldu, ne “Avrupa'dan hiçbir

şey almam.” ne “Avrupa ne derse onu yaparım.” diye bir angajman içinde oldu. AK PARTİ, insanlık birikimi olarak gördüğü değerlerin hepsini sahiplendi, hepsini kendi değerleri olarak gördü, kendi özgün şartlarına, yerel şartlarına, değerlerine... Bazı arkadaşlarımızın çok iyi anlayacağı, kullandıkları literatürde sıkça dile getirdikleri gibi ekolojik aidiyetine uygun olan şeyleri benimsedi. AK PARTİ’nin bir ekolojik felsefesi vardı, buna belki siyasi literatürde “yerli ve millî” deniyordu. Belki biyososyoloji anlamında, arkadaşlarım iyi bilecekler, Ertuğrul Bey daha iyi bilir, ülkelerin bağışıklık sistemi vardır, AK PARTİ kendi yerel, ulusal, millî bağışıklık sistemine göre yasal düzenlemeler yapar. Yapılan hiçbir yasal düzenleme, diğer bütün insani üretimler gibi hiçbir zaman mükemmeliyet ifade etmez; sadece bütün insanlık çabaları gibi mükemmel yakalama çabası içerir, oraya doğru yürür.

ERTUĞRUL KÜRKÜ (İzmir) – Bırak Allah’ını seversen, aklımızla dalga geçme!

NURETTİN YAŞAR (Devamla) – Şu anda yaptığımız şey de elbette mükemmel değildir ama mükemmel yakalama çabası vardır. Ama Ayhan Beyin belirttiği gibi, Paris Prensiplerinde belirtilen ulusal önleme mekanizmasını içermeyen bir kanun da değildir, ulusal önleme mekanizmasını 9’uncu maddesinde içerir.

Burada yapmak istediğimiz şey, konuşmalarımızı bir kesit politikası, bir fotoğraf politikası, fotoğraf siyaseti üzerinden değil de on yıllık, yirmi yıllık, elli yıllık, yüz yıllık bir bağlam siyaseti, süreç siyaseti, kuşatıcı bütüncül siyaset üzerinden yapmak. Biz bunu yapmaya çalışıyoruz. Arada bir, evet, hata yapıyoruz, arada bir yanılıyoruz, arada bir şartlar bizi yanıltıyor. Yani sizin dediğiniz gibi, “kandırıldık” filan gibi böyle küçük polemiklerle yönümüzü, yörüngemizi şaşıracak, değiştirecek pozisyonda değiliz. Bizim gerçekten, yer altı suları gibi çok derinden, damardan yürüyen bir perspektifimiz var, bir vizyonumuz var, bir amacımız var, bunu yürütmeye ve sürdürmeye çalışıyoruz. Hiçbir zaman, günlük, güncel, geçici kesit polemiklerine prim vermeden... Belki onlarla da uğraşıyoruz, zaman harcıyoruz ama bu, sonuçta bizi ana yörüngeden vazgeçirmiyor.

Bizim şu anda Paris İlkeleri doğrultusunda -ki o Paris İlkeleri de bütün bu ulusal kurumların kendi ulusal özellikleri bağlamında, çerçevesinde oluşturulabileceğini ifade ediyor- burada yapacağımız şey, İdris Bey’in de, MHP’den bir arkadaşımızın da söylediği gibi, ezberlerimizi bozarak zihniyetimizi biraz değiştirmek, o yolda bir çaba harcamak.

Bitirmeden şunu söylüyorum: Eski bir deyimimiz var, “Üslubulisan aynıyle insan.” diye. Ben bunun bir sözlükten kısaca karşılığını bulmaya çalıştım; bir insanın insanlığı, kişiliği, karakteri, değeri, konuşmasına ve tercih ettiği üsluba yansır, onu orada görebilirsiniz.

Bir Genel Başkan, bizi bunu unutmaya çalıştıkça, âdeta “Ben buyum.” dercesine kendisini hatırlatıyor, bunu da ifade etmek isterdim.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından sürekli alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, arkadaşlar stadyumda mı alkışlıyor?

BAŞKAN – Sayın Vural, söz talebiniz var sanıyorum, buyurunuz.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- İzmir Milletvekili Oktay Vural’ın, Milliyetçi Hareket Partisi olarak İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun toplumda ayrımcılığın, kutuplaştırmanın ortadan kaldırılabilmesi bir ortamın oluşmasına katkı sağlamasını ve kanunun hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

OKTAY VURAL (İzmir) – Ne oldu efendim, maç mı izleniyor? Ne oldu, bilemiyorum. Alkışlar bana mıydı, bilmiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Vural.

OKTAY VURAL (İzmir) – Tabii, üslup kadar hâl ve davranış da çok önemli. Meclisin mehabeti açısından da çok önemli olduğunu hatırlatmak isterim tabiatıyla.

Evet, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Tasarısı’nın görüşmelerinin sonuna geldik. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz bu kanun tasarısının daha iyi olması için önergeler verdik. Daha kaliteli bir kurum yapılması için verdiğimiz önergeler maalesef kabul edilmedi. Aynı zamanda Adalet ve Kalkınma Partisi, özellikle Sayın Bakanın daha önce söz vermiş olmasına rağmen, daha çoğulcu bir yapıda bir kurul oluşturma sözü vermesine, bu konuda bir önerge hazırlanmış olmasına rağmen, Parlamentoda çoğunluğu, çoğulculuğu yansıtacak bir kurulun oluşturulması konusunda bu söz yerine getirilmemiştir. Bunu esefle karşıladığımı belirtmek istiyorum. Bundan önce kişisel verilerle ilgili bir kurul kurulduğunda Milliyetçi Hareket Partisini dışlamak için 5 kişilik bir kurul oluşturan Hükûmet, özellikle Sayın Bakanın iradesi, şimdi bu kurulda 9 üyenin Meclis tarafından seçilerek Milliyetçi Hareket Partisinin temsil edilmesine de imkân veren ve Parlamentoda bütün partilerin sayılarına göre temsil edilmesini sağlayacak bir öneriyi maalesef “hayır” demiştir. Kurullar arasında bu çarpıklığın yasama kalitesini de etkilediğini belirtmek istiyorum.

Bütün bunlara rağmen, hepimizin arzuladığı, insan hakları ve eşitlik açısından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum, sözlerinizi tamamlayınız Sayın Vural.

OKTAY VURAL (İzmir) – ...gerçekten insanlarımızın aradığı bir yönetimin, bir anlayışın yerleşmesidir. İnşallah bu kurum buna vesile olur. Dolayısıyla, bu konuda, özellikle İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bundan sonra yapacağı çalışmalarda, bütün bu eksikliklere rağmen, toplumda ayrımcılığın, kutuplaştırmanın, dışlamanın ortadan kaldırılabileceği bir ortamın oluşmasına katkı sağlamasını diliyorum. Bundan sonraki süreç içerisinde tecrübelerle bu kanun tasarısında oluşabilecek meydana gelebilecek ihtiyaç olabilecek değişikliklerin ivedilikle yerine getirilmesi ve daha kaliteli bir kurum ve toplumun arzuladığı eşitlik ve insan hakları anlayışının yerleştirilmesine vesile olmasını diliyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu kanun tasarısının ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Vural.

Sayın Demirel, sizin de talebiniz var sanıyorum.

Buyurunuz, mikrofonunuzu açıyorum.

32.- *Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel’in, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun insan haklarına aykırı yaklaşımları ortaya çıkaracak, Türkiye’de yaşanan bütün sorunlara karşı çözüm gücü olabilecek bir kurum hâline dönüşmesini arzuladıklarına ilişkin açıklaması*

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, günlerdir bu kanun tasarısıyla ilgili görüşlerimizi, düşüncelerimizi Parlamentoda ifade ettik ama ne yazık ki insan haklarına ve eşitliğe uymayan bir kanun teklifi geldi ve bizim görüş ve önerilerimiz de dikkate alınmayarak yasalaşmış bir süreçte önümüze bırakıldı.

Biz Türkiye’de ayrımcılığın, eşitsizliğin, insan hakları ihlallerinin önüne geçilmesi gereken bir durumun ortaya çıkmasını arzularken, ne yazık ki hâlâ o arzuladığımız kısmın pratikleşmediğini gördük. Bu kurumun gerçekten insan haklarına aykırı yaklaşımları ortaya çıkaracak, Türkiye’de yaşanan bütün sorunlara karşı çözüm gücü olabilecek bir kurum hâline dönüşmesini arzuluyoruz, bunun arzusu içerisindeyiz. Ama, ne yazık ki, daha önceki örneklerinde gördüğümüz gibi, Türkiye’de,

iktidarın, AKP Hükûmetinin bu kadar insan haklarına aykırı pratik uygulamalarının gerçekleştirildiği bir Türkiye’de bunun, bu kurumun da yine aynı zihniyetle hareket edebileceğine inanıyoruz. Ama umarız ki bu inancımız pratikte boşa çıkarılır. Eşitliğin, kadın özgürlüğünün ön plana çıkartılacağı, halklara ayrımcılığın ortadan kaldırılacağı bir toplumun yürürlüğe girebileceğini düşünüyoruz, öyle bir arzumuz var ama pratikte bunun takipçisi olarak, görerek hareket edeceğiz ve bunun takipçisi olacağımızı bir kez daha ifade ediyoruz. Bu kurul kuruldu ama bu kurulun işi bitmedi. Yani, bu kurulun insan haklarına aykırılığı önleyecek bir kurula dönüşmesini arzu ediyor ve temenni ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Demirel.

Sayın Gök, buyurunuz.

33.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun insan hakları alanında olumlu sonuçlar vermesini temenni ettiğine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnsan hakları gibi Türkiye’nin en önemli, sorunsal bir alanında bugün “İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” adıyla bir kurumun kurulmasına birazdan karar verilecek.

Sayın Başkan, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, başından beri, bu konuda son derece yapıcı önerilerimizle, özellikle Birleşmiş Milletlerin kabul edeceği, Paris İlkeleri çerçevesinde tüm dünyada benimsenmiş bir kurulun Türkiye’de kurulabilmesi açısından elimizden gelen çabayı gösterdik.

Aslında, devletin ihlallerini, hak ihlallerini devlete ait bir kurumun tespit etmesi ve bu ihlallerin üzerine gitmesi söz konusu değildir. Bunun için, Paris İlkeleri, kurulacak insan hakları kurulunun, özellikle kurulun yapısını çok önemsemiş ve bağımsız olması ve çoğulcu olması gerektiği üzerine dikkat çekmiş ve mali özerkliğini de şart olarak koşmuştur. Dolayısıyla, Paris İlkeleri çerçevesinde Birleşmiş Milletlerin kabul edebileceği bir insan hakları kurumu ancak kurulun çoğulculuk yapısının sağlanması ve mali özerkliğinin gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Nitekim, bu sağlanamadığı için, bugün mülga ettiğimiz İnsan Hakları Kurumu işte bu nedenle ortadan kaldırılmıştır ve Birleşmiş Milletler tarafından akredite edilmemiştir. Aynı akıbet, bugün, birazdan oylanacak olan İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu için de söz konusudur. Dolayısıyla, özellikle bütün muhalefet partilerinin ısrarlarına rağmen kurulun çoğulculuk yapısında ve bağımsızlığında hiçbir ilerleme sağlanmamış ve bu, yasayı baştan ölü doğuracak bir tablo olarak ortaya çıkarmıştır. İnsan Hakları Kurumu bu hâliyle devletleştirilmiştir; tam tersine, çoğulculuğa ve bağımsızlığa açılması gerekirken devletin tekeline alınmıştır. Bunun kabul edilebilir bir yanı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum, sözlerinizi tamamlayınız Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) - Biz bu çalışmalar sonunda oluşturulan bu kurulun baştan sonuç vermeyecek bir kurul olarak doğduğunu ve muhtemelen bir müddet geçtikten sonra, yapılan yanlışların farkına varılarak -tıpkı dört yıl öncesi yapılmış olan yanlışlıkta olduğu gibi- o gün bir başka tasarıyla önümüze gelineceğini çok iyi biliyoruz. Bu konuda sorumlu bir muhalefet olarak elimizden gelen her türlü çabayı gösterdiğimizizin bilinmesini isteriz.

Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle giriştiği müzakere sürecinde önemli olan bu yasalarda iktidar yanlış yapmıştır. Bu yanlışları bütün önerelerde dile getirdik, söyledik; bundan sonra artık kusur tamamen iktidar partisindedir ve Hükûmettedir.

Bu vesileyle ben, bu kurulacak kurulun -umarım ve dilerim ki- yapısının oluşturulmasıyla insan hakları alanında olumlu sonuçlar vermesini yine de temenni ediyor ve ümit ediyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

Sayın Bostancı...

34.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Türkiye'nin insan haklarına ilişkin standartlarını yükselteceğini ümit ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

İnsan hakları meselesinin dünya tarihinde uzun bir perspektifi vardır, uzun bir pratiği vardır. İslam dünyasında Kur'an'ın getirdiği normlardan, Peygamber'imizin Veda Hutbesi'nden, büyük fakihlerin katkılarından modern düşünürlerin yorumlarına kadar bir mecra olduğu gibi; Batı dünyasında da eski Yunan düşünürlerinden başlayıp, Aquinolu Thomas'tan, Saint Augustine'den ondan önce ve günümüze doğru liberal düşünceden John Locke'tan, farklı ekollerden, “habeas corpus”tan, o uzun tarihten gelen derin bir ırmak söz konusu.

Bugün modern dünyada bütün bunlar aslında ortak bir havuzda bir araya geliyor ve modern, demokratik, özgür, insan haklarına yaslanan toplumların nasıl olması gerektiğine ilişkin küresel ölçekte birtakım normlar teşekkül ediyor. Türkiye de bu yolculuğun bir parçası, dünya tarihinde insan haklarına ilişkin bu sürecin bir parçası olarak büyük çabalar gösteriyor. 1992 yılında Mecliste İnsan Hakları Komisyonu oluşturuldu, 1992 yılında. Bunun altını çizmek isterim, ondan önce İnsan Hakları Komisyonu yoktu ve muhtemelen İnsan Hakları Komisyonu kurulduğunda da birtakım insanlar bunu bir efekt, insan haklarına ilişkin bir eklenti olarak görmüş olabilirler ama bugün İnsan Hakları Komisyonu Mecliste çok önemli görevleri ifa ediyor.

Daha sonraki dönemlerde de sivil toplum kuruluşlarının, farklı çevrelerin katkılarıyla insan haklarına ilişkin normlar gelişti, yerleşti. İnsanlar, siyasal farklılıklarının ötesinde, bu konuya ilişkin kimi normlarda en azından bir araya geldiler, ortak oldular. Biraz da modern toplum olmak böyle bir şeydir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen sözlerinizi tamamlayınız, mikrofonunuzu açıyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Siyasi rekabet, farklılıklar elbette olur ama bunların ötesinde, ortak olduğumuz normlar da bizi bir toplum ve gelişmiş, modern insanlığın bir parçası hâline getirir.

Bugün yüce Parlamentonun birazdan takdirine sunulacak olan İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu da bu yolculuktaki kanunlardan birisidir, Türkiye'nin insan haklarına ilişkin standartlarını yükseltme iddiasındadır.

Kıymetli muhalefetin eleştirileri oldu müzakereler sürecinde, muhakkak olmaya da devam edecek. Bundan sonra siyasi süreçte, iktidar-muhalefet ilişkileri bağlamında kimi zaman katkılar kimi zaman eleştirilerle bu işler yürüyecek. Kimin iktidarda olduğu, kimin muhalefette olduğu da o kadar önemli değil. Ama biz AK PARTİ olarak, Hükûmet olarak buraya bu yasayı getirirken Türkiye'nin standartlarını yükseltme iddiasını taşıyorduk ve bunu anlatmaya çalıştık, ümit ederiz ki önemli ölçüde anlatmışızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açıyorum mikrofonunuzu, lütfen son cümleleriniz...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu, tabii, insan haklarına ilişkin tekemmül etmiş, nihai olarak bu işi noktalandıran bir kurum olmayacaktır, Türkiye’nin ve dünyanın yolculuğu devam edecektir. Ümit ederim ki standartları bir ölçüde olsun yükselten ve bizim modern dünyaya ilişkin, bu normlara ilişkin yolculuğumuzu tahkim eden bir kurum kanunu olarak yerini alacaktır. Bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Eminim zamanınız olsaydı bu düşünürler arasına başka birçok ismi de katacaktınız Sayın Bostancı; İbni Sina gibi, Thomas Hobbes gibi, Montesquieu gibi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Muhakkak.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal, sizi unutmadım, biliyorum, bir saniye...

Sayın Bakanın söz talebi vardır.

Buyurunuz Sayın Bakan, mikrofonunuzu açıyorum.

35.- Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan’ın, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’na katkı ve destek sağlayan tüm milletvekillerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’na katkı sağlayan, destek sağlayan tüm milletvekillerimize huzurlarınızda çok teşekkür etmek istiyorum.

İnsan hakları, demokratik hukuk devletin ruhu olarak nitelendirilmektedir. Ancak, insan hakları, tek bir kültürle, belirli bir zaman ve mekânla sınırlandırılmayacak kadar köklü ve evrensel bir değerdir. Şunu da çok açıkça ifade etmek istiyorum: Bu toprakların, bu milletin tarihini bilenlerin gerçekliğini teslim edecekleri gibi, insan hakları bizim medeniyetimizin de ruhudur, özüdür. İşte, bize yön veren bakış açısı ve felsefe de bu hakikat etrafında şekillenmiştir. Bizim düsturumuz, “Yaratılanı Yaradan’dan ötürü sevmek” düsturudur. Bizim ilkemiz, Hazreti Mevlâna’nın 13’üncü yüzyılda koymuş olduğu ilkedir. Ki biz bir bireyin hakkını ihlal etmenin, bütün insanlığın hakkını ihlal etmek olduğuna ve bir bireyin hakkını korumanın, tüm insanlığın hakkını korumak olduğuna inanan bir parti ve Hükûmetiz.

Değerli arkadaşlar, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı’na yönelik, elbette, görüşler, düşünceler aktarıldı. Ancak bu kanun tasarısında 3 temel alan esas alındı: Bunlardan bir tanesi İnsan Hakları Kurumunun daha etkin hâle getirilmesi, ikincisi ayrımcılıkla mücadele, üçüncüsü ise işkence ve kötü muameleye karşı ulusal bir önleme mekanizmasının oluşturulması.

Şöyle bir eleştiri geldi yoğun olarak: Vize muafiyeti çerçevesinde bu çalışmaların, bu tasarının getirildiği yönünde. Aslında bizim Hükûmet programımıza, eylem planımıza baktığınızda, İnsan Hakları Kurumunun etkinleştirilmesi, Hükûmet programımızda da yer alıyor, eylem planımızda da yer alıyor. Altı aylık eylem planımız çerçevesinde yer alıyordu, evet, üç ay öne aldık. Neden aldık? Vize muafiyeti çerçevesinde aldık. Ama, bunların tamamı, bizim hem eylem planımızda hem de Hükûmet programımızda yer alan bir husustur.

Bir başka eleştiri konusu da bu üçlü yapının yani insan hakları, ayrımcılık ve ulusal önleme mekanizmalarının tek bir kurum altında oluşturulmasının yanlış olduğu yönündeydi. Biz bu çalışmaları yaparken özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde etkin olarak çalışabilen ve gerçekten kayda değer mesafe kateden kurumlara baktığımızda, özellikle insan hakları kurumu ile ayrımcılıkla mücadele kurumunun bir arada olduğu yapıların çok başarılı olduğunu gördük -İngiltere’de olduğu gibi, Hollanda’da olduğu gibi- ve bu çerçevede böyle bir yapıyı öngördük. Bu yapıların da son derece başarılı olduğunu özellikle ifade etmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Çok seslilik yok. Kurulda çok seslilik olsa daha iyi olur.

BAŞKAN – Sayın Bakan, devam edin efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – 1993 yılında Birleşmiş Milletler Paris Prensiplerinin ortaya konulduğu herkes tarafından ifade edildi. Çok doğrudur. Burada özellikle işlevsel bağımsızlık ve işlevsel etkinlik Paris Prensiplerinin en önemli esaslarından birini oluşturuyor ama Paris Prensiplerine baktığımızda, gerçekten, bu hazırlamış olduğumuz yasa tasarısının Paris Prensipleriyle uyumlu bir yapıda olduğunu söylememiz mümkün.

Peki, Paris Prensipleri ne diyor? “Kurumların anayasa veya kanunla kurulması gerekmektedir.” Kanunla kuruyoruz. “İnsan haklarının korunmasına ilişkin görev ve yetkilerle donatılmalı.” Görev ve yetkilerle donattık. Yine “Hükûmet, parlamento ve diğer organlara görüş bildirmelidir.” Görüş bildiren düzenleme yine yasamızda yer alıyor. “Ulusal mevzuat çalışmalarına katkı sağlamalıdır.” Bu yönde bir görev veriyoruz. “Gerekli gördüğünde insan hakları ihlallerini resen inceleyebilmelidir,” Evet, resen inceleme yetkisini verdik.

Hepsini teker teker sıralamak istemiyorum ama Paris İlkelerinin tüm maddeleri teker teker sıralandığında şunu göreceğiz: Tüm ilkelerin karşılandığını, çoğulcu yapı da dâhil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açıyorum Sayın Bakan, sözlerinizi tamamlayınız.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Nerede?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Nerede çoğulculuk?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Hani, nerede çoğulcu yapı?

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Sizin partinizin çoğulculuğu. Lütfen artık zekâmızla dalga geçmeyin.

MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – 5 milyon 600 bin MHP seçmenini hiçe saydınız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Burada kurul üyeliklerinin çoğulcu bir yapıda oluşturulacağı temel ilke olarak yasa tasarısına konmuştur ve bu çerçevede Bakanlar Kurulunun seçeceği 6 üye, yine insan hakları alanında çalışan sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve bu alanda uzman olan kişilerin başvuruları veya sivil toplum kuruluşlarının teklifleri neticesinde Bakanlar Kurulu tarafından atanacaktır.

Avrupa örneklerine baktığımızda değerli arkadaşlar, Avrupa’da 3 ülke hariç tüm ülkelerde bu kurula atama, hükûmet veya ilgili bakan tarafından yapılıyor, bunu özellikle vurgulamak istiyorum. İsveç’te hükûmet tarafından atanıyor, Hollanda’da Kraliyet kararnamesiyle atanıyor...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan gerekçeyi okuyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – ...Almanya’da hükûmet tarafından, İngiltere’de başbakan tarafından atanıyor. Dolayısıyla, biz bu ilkelere riayet etmeye çalıştık.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Paris Prensiplerindeki paydaşlar yok!

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Dünyanın hiçbir yerinde saraydan atanmıyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Şunu özellikle vurgulamak istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız Sayın Bakan, açıyorum mikrofonunuzu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Ayrımcılıkla mücadeleye yönelik ilk kez bir kurum oluşturuyoruz değerli arkadaşlar.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bunları daha evvel söyledi Sayın Bakan, bunu tekrar etmenin bir anlamı yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Engellilere, yaşlılara yönelik gerçekten ayrımcılık yapılamayacağına, işe girişlerde ayrımcılık yapılamayacağına dair esasları ortaya koyan ve bunları savunacak olan bir kurum ortaya koyuyoruz. Bu, son derece önemli diye düşünüyorum. Avrupa’daki ayrımcılıkla ilgili kurumlara baktığımızda, insan haklarıyla ilgili kurumlara baktığımızda...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Bakanı uyarır mısınız, sözlerini tamamlasın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – ...gerçekten, bizim şu anda tasarısını sizlere sunmuş olduğumuz kurum gerçekten Avrupa’daki kurumlardan çok daha etkin, çok daha güçlü bir yapıya sahiptir.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Tabii, tabii(!)

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Birçok ülkede yaptırım yetkisi yok, sadece ve sadece tavsiye kararı verebilen ülkeler var; bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Örnek mi? Almanya. Birçok ülkede sadece tavsiye kararı verilebiliyor, biz yaptırım getiriyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kanunu yeniden mi görüşmeye başlayacağız Sayın Başkan?

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Basına da el konulamaz ama el koyabiliyorsunuz!

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Biz gerçekten son derece etkin bir kurum oluşturuyoruz. Çok fazla uzatmak istemiyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yeni mi başladık bu tasarıyı görüşmeye?

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Gerçekten Türkiye açısından son derece önem taşıyan İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) - ...inşallah, hem ülkemize hizmet edecek hem de insanımıza hizmet edecek bir yapıya kavuşturulacak.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

OKTAY VURAL (İzmir) – 16’ncı maddesi nasıldı acaba Sayın Bakan?

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Siz Anayasa’yı bile askıya almışsınız, bunu mu askıya almayacaksınız!

BAŞKAN – Son cümle, açıyorum mikrofonunuzu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yarın TRT’de anlatın Sayın Bakan, beş saat konuşun TRT’de!

BAŞBAKAN YARDIMCISI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Ben tüm milletvekillerine çok teşekkür ediyorun sağlamış oldukları katkılardan dolayı.

Hepinizi saygıyla sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum efendim; sağ olun, var olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 149) (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi söz sırası, oyunun rengini belli etmek üzere aleyhte söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut Tanal’da.

Buyurunuz Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakanın kaldığı yerden ben devam etmek isterim. Sayın Bakan dedi ki: “Bu insan hakları kurulunu İsviçre’de, İngiltere’de bakanlar kurulu atıyor.” Sayın Bakan, size verilen o bilgiler... İnsan hakları konseyi belirliyor, bakanlar kurulu sadece atıyor; insan hakları konseyi önce onu belirliyor. Yani keşke önce bunu da, bu cümleyi de söylemiş olsaydınız. Yani o, büyük bir eksiklikti.

Değerli arkadaşlar, bu, insan hakları açısından çıtayı, standardı yükseltiyor mu, azaltıyor mu; somut, net bilgiler söyleyeceğim ben sizlere. Mevcut olan tasarının 3’üncü maddesinin kenar başlığı “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı.” Anayasa’mızın 10’uncu maddesine bakın değerli arkadaşlar, orada, Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki eşitlik ilkesini okuyun, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 14’üncü maddesindeki ayrımcılık yasağını okuyun, Avrupa Sosyal Şartı’nın beşinci bölümündeki (E) maddesindeki ayrımcılık yasağını okuyun, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 2’nci maddesini okuyun. Bu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa’mızın belirtmiş olduğum 10’uncu maddesindeki eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, hepsinin müşterek noktası, dil, din, cinsiyet, eğitim, mezhep, hepsinin ayrımını yapıyor. Ancak, bu tasarı geldiği zaman mezhep ayrımı, yasağı olmadığı için... Onu Bakan kabul etmedi ama orada kabul eden arkadaşlarımız vardı. Ben, Doğan Bey’e teşekkür ediyorum yani o konuyu kabul ettiler. Bu konuyu kabul etmekte yarar var, yani mezhebi dahi bu eşitlik ve ayrımcılık maddesi içerisine katmadınız. Son noktalarda bu, düzeltildi ama hakikaten büyük bir sıkıntıydı. Burada eksiklik ne? 3’üncü maddesindeki eşitlik ve ayrımcılık. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 14’üncü maddesine, İnsan Hakları Evrensel Sözleşmesi’nin 2’nci maddesine, Avrupa Sosyal Şartı’nın beşinci bölümündeki fıkraya ve Anayasa’mızın 10’uncu maddesindeki... “...ve benzeri sebeplerden dolayı ayrımcılık yasaktır, ayrımcılık yapılamaz.” diyor Sayın Bakan. Yarın öbür gün sizin çocuğunuz veya siz... Öyle ya, sürekli bakanlık olmayacak. Herhangi bir yere iş müracaatına bulunduğumuz zaman “Mahmut Tanal, senin saçın yoktur, senin gözlüğün vardır; biz burada gözlüklü insanı işe almıyoruz, saçı olmayan insanı işe almıyoruz, uzun boyluları işe almıyoruz, kısa boyluları işe almıyoruz.” dedikleri zaman... “Ve benzeri sebepler”in bu ayrımcılığı engellemek için konulması gerekiyordu. Biz size bunu defalarca söyledik, söylediğimiz hâlde dediniz ki: “Efendim, bu, böyle olmaz.”

Bakın, bu, Anayasa’ya aykırı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırı, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne aykırı, Avrupa Sosyal Şartı’na aykırı. Bana burada “Efendim, biz bunu böyle yaptık, Avrupa’nın daha ilerisindeyiz...” Peki, elimde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin tüm maddeleri var. Tüm sözleşmelere aykırı bu. Onun için, sizden istirham ediyorum... Bunu Komisyonda size dile getirdik, burada, Genel Kurulda dile getirdik ama bunu düzeltmediniz. Düzelttiğiniz, 17’nci maddesinin (5)’inci fıkrasını dün defalarca dile getirdik, bunu düzelttiniz ama yani gerçekten düzeltilmesi gereken daha çok şey var. Eğer onu size bırakmış olsaydık 17’nci maddenin (5)’inci fıkrası gitmeyecekti yani o, yine sıkıntı olacaktı.

Gelelim, ekmekten vergi alıyorsunuz, sudan vergi alıyorsunuz; burada bilirkişi ücreti vergiden istisna, muaf tutulmuş. Aynen, pırlantadan nasıl vergi alınmıyorsa aynı şeyi getirdiniz. Bunun hukukla, adaletle, vicdanla kabul edilecek bir yönü yok.

İspatla ilgili “kuvvetli şüphe” diyorsunuz, “kuvvetli delil” diyorsunuz. Peki, Değerli Bakan, Ceza Kanunu’nda “makul şüphe” diyorsunuz, siz burada niye “kuvvetli delil”i getiriyorsunuz? İnsanların tutuklanması için, davanın açılması için “makul şüphe”yi getiriyorsunuz, ispat külfetini burada mağdur olana yüklüyorsunuz. Bu, kabul edilebilir bir durum değil.

Mevcut olan bu tasarı Anayasa’mızın 10’uncu maddesine, Anayasa’mızın 2’nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne, Avrupa Sosyal Şartı’na aykırıdır. Bu sebepten dolayı -her ne kadar biz iyileştirmek için çaba sarf ettiysek siz bu konuda gayret göstermediniz- bu tasarıya ret oyu vereceğiz.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygı ve hürmetlerimi sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Tasarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, İç Tüzük 60’a göre...

BAŞKAN – Sayın Baluken, bakınız, şimdi, 86’ncı madde çerçevesinde lehte ve aleyhte olmak üzere birer sayın milletvekiline söz verdim, ayrıca siyasi parti gruplarına birer kez söz verdim. Usulümüzde bunu yeniden tartışmaya çevirecek bir sistem yok.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, takdirinize bağlı. Sayın Bakanın yaptığı açıklamalar üzerine...

BAŞKAN – Görüşmeler sona ermiştir, lütfen efendim.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın şekli hakkında İç Tüzük’ün 139’uncu maddesine göre Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin, teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin, oy pusulalarını oylama için öngörülen üç dakikalık süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını yine oylama için öngörülen üç dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı açık oylama sonucu:

“Oy sayısı : 291

Kabul : 259

Ret : 32 (x)

Kâtip Üye

Fehmi Küpçü

Bolu

Kâtip Üye

Ömer Serdar

Elâzığ”

Tasarı, kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır, hayırlı olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.04

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 23.22

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

2’nci sıraya alınan 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı’nın; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Denizli Milletvekili Kazım Arslan’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Bursa Milletvekilleri Hüseyin Şahin ve Hakan Çavuşoğlu ile 115 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Şanlıurfa Milletvekilleri Faruk Çelik ve Ahmet Eşref Fakıbaba ile 7 Milletvekilinin; Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/694), Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/689), Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı’nın; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/393), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/403), Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan’ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), Denizli Milletvekili Kazım Arslan’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/899), Bursa Milletvekilleri Hüseyin Şahin ve Hakan Çavuşoğlu ile 115 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/922), Şanlıurfa Milletvekilleri Faruk Çelik ve Ahmet Eşref Fakıbaba ile 7 Milletvekilinin; Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/923) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:273) (x)

(x) 273 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

Komisyon Raporu 273 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu tasarı, İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, tasarı, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Şimdi, tasarının...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, elimizdeki bu 273 sıra sayılı torba kanunun temel kanun olarak görüşüleceğini demin ifade ettiniz. Oysa İç Tüzük'ün 91'inci maddesi hangi durumlarda buraya gelen kanun tasarısının temel kanun olarak görüşüleceğine dair çok net ibarelerle düzenlenmiş. Ben müsaadeniz olursa okuyacağım, 91'inci maddede “a) Bir hukuk dalını sistematik olarak bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştirecek biçimde genel ilkeleri içermesi; kişisel veya toplumsal yaşamın büyük bir bölümünü ilgilendirmesi; kendi alanındaki özel kanunların dayandığı temel kavramları göstermesi, özel kanunlar arasında uygulamada ahenk sağlaması, düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması; önceki yasalaşma evrelerinde de özel görüşme ve oylama usulüne bağlı tutulması gibi özellikleri taşıyan kanunları ve içtüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda bölümler halinde görüşülmesine ve her bölümün en çok otuz maddeyi geçmemek kaydıyla hangi maddelerden oluşacağına Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.” diyor.

Şimdi, bu bahsetmiş olduğumuz kriterlerin hiçbirine bu torba yasa tasarısı uymuyor. Birbiriyle ilgisi olmayan çok farklı kanunları ilgilendiren alanlarda bu torba yasa tasarısının buraya bu şekilde getirilmiş olması zaten kanun yapma tekniği açısından bir garabet örneğiymiş ve vahim bir duruma işaret etmişken bir de İç Tüzük'te belirtilen kriterlere göre temel kanun olarak değerlendirilerek görüşülmesi de ayrı bir garabet olarak değerlendirilmeli diye düşünüyoruz.

O nedenle, bizim bu torba yasa tasarısına çok fazla itirazımız var ama en başından başlayayım, temel kanun olarak görüşülemeyeceğini düşünüyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Baluken, bir açıklama yapayım.

Temel kanun düzenlemesi, İç Tüzük'ün 91'inci maddesinde yer almaktadır. Hangi kanunların temel kanun olarak görüşülebileceği, anılan 91'inci maddede ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir. Tabii ki bir tasarının temel kanun şartlarına uyup uymadığının takdiri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Genel Kurulun kararına bağlıdır. Danışma Kurulu, eğer bir kanunun temel kanun olarak görüşülmesi konusunda oy birliğiyle karar alıyorsa burada sorun yoktur, Genel Kurul kararını müteakip o kanun tasarısı veya teklifi temel kanun olarak görüşülür.

Ancak, uygulamada çoğunlukla olan, bir siyasi parti grubunun -ki bu, çoğunlukla iktidar partisi grubu oluyor- Danışma Kuruluna getirmiş olduğu önerinin Danışma Kurulunca kabul edilmemesi ya da Danışma Kurulunun toplanamaması hâlinde anılan öneri, bir grup önerisi olarak Genel Kurula

getiriliyor, Genel Kurulda görüşüldükten sonra o tasarının veya teklifin temel kanun olarak görüşülmesi kabul ediliyor veya edilmiyor. Kabul edildiği anda, sırası geldiğinde o tasarı veya teklif, temel kanun olarak görüşülüyor.

Şimdi sözünü ettiğimiz, şimdi görüşmelerine başladığımız 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı, sözünü ettiğim süreçleri tamamlayarak Genel Kurul tarafından temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiş bir kanun tasarısıdır. Dolayısıyla, bu çerçevede, şu aşamada Başkanlık Divanının bunun temel kanun olarak görüşülmemesi konusunda herhangi bir takdir hakkı bulunmamaktadır.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, şimdi, sizin de ifade ettiğiniz gibi, Danışma Kurulunun oy birliğiyle bir önerisi söz konusu olduğunda bu konuda herhangi bir tartışma yürütmek doğru olmaz. Ancak, burada Danışma Kurulunun oy birliği sağlanmamış, böyle bir arayışa girilmemiş ve içerdiği kanun maddeleri açısından, ilgilendirdiği yasa maddeleri açısından temel kanun olarak görüşülemeyecek bir torba yasa tasarısının sadece iktidar partisinin sayısal çoğunluğu üzerinden temel kanun olarak değerlendirilmesini doğru bulmuyoruz. Yani, İç Tüzük'te ben demin tek tek bütün maddeleri sıraladım. Bu torba yasa tasarısındaki maddelerin İç Tüzük'te belirlenmiş olan kriterlerin hiçbir tanesini karşılamadığı son derece açık ve nettir. Dolayısıyla, Danışma Kurulunun da oy birliğiyle bir önerisi söz konusu olmadığı için, iktidar partisinin İç Tüzük'e aykırı olarak buraya temel kanun olarak görüşülecek şekilde getirmiş olduğu grup önerisinin de Genel Kurulun işleyişine uygun olmadığı kanaatindeyiz, İç Tüzük'e aykırı olduğu kanaatindeyiz. Dolayısıyla, bu kanun tasarısı temel kanun olarak görüşülemez. Eğer siz tutumunuzda ısrar ederseniz, ben tutumunuz hakkında usul tartışması isteyeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Memnuniyetle usul tartışmasını açacağım ancak şu bilgiyi tekrar vereyim: Sayın milletvekilleri, bu tasarının, 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın temel kanun olarak görüşülmesi konusundaki Genel Kurul kararının doğruluğu veya yanlışlığı konusunda benim bir değerlendirme yapma imkânım yok; Anayasa ve İç Tüzük, benim bu konuda bir değerlendirme yapmamı yasaklıyor. Bu karar, Genel Kurulun kararıdır. Bu karar, bugün Genel Kurul tarafından alındı; Adalet ve Kalkınma Partisinin grup önerisi burada görüşülürken siyasi parti grupları görüşlerini ifade ettiler, görüşmeler yapıldı, oylamaya sunuldu ve bu tasarının temel kanun olarak görüşülmesi kabul edildi.

BURHAN KUZU (İstanbul) – Aynen öyle.

BAŞKAN - Başkanlık Divanının şu anda bunu temel kanun olarak görüştürmeme yönünde bir takdir hakkı bulunmamaktadır ancak ben sizin talebinizi karşılayacağım.

Usul tartışmasını açıyorum.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Lehte...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Lehte...

LEVENT GÖK (Ankara) – Lehte...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Aleyhte...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Aleyhte...

BAŞKAN – Sayın Doğan Kubat lehinde, Sayın Gök lehinde bendeki bilgiye göre; Sayın Baluken, Sayın Günal aleyhte.

Sayın Kubat, buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

XI.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın temel kanun olarak görüşülmesinin İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; usul görüşmesinde Başkanlığımızın tutumu lehinde görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, bir kanun tasarısı veya teklifinin ne şekilde görüşüleceği İç Tüzük'te ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. 91'inci madde ki bu İç Tüzük'ün 91'inci maddesiyle ilgili dört beş tane Anayasa Mahkemesi kararı vardır. Bu, Anayasa Mahkemesinin de süzgecinden geçmiş ve bugüne kadar burada defaatle uygulamasını yaptığımız, hatta bu konuda, temel kanun olup olmama meselesinde geçen dönem iki üç defa usul görüşmesi yaptığımız bir konu.

Şimdi, 91'inci maddenin (a) bendinde, bir kanunun kişisel veya toplumsal yaşamın büyük bir bölümünü ilgilendirmesi durumunda da temel kanun olabileceğine dair bir hüküm var. Şimdi, biraz önce Başkanımızın belirttiği, bugün AK PARTİ Grubunun getirdiği öneriyle 273 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi, yine, 91'in (b) bendi gereği... Başkan biraz önce "Oy birliği aranır." dedi, kesinlikle böyle bir kural yok, 91'in (b) bendine bakıldığı zaman, siyasi parti gruplarının önerisi üzerine de (a) bendindeki usul uygulanabilir der. Biz de bu hakkımızı kullanarak grup önerisini getirdik ve Genel Kurul bunun temel kanun olarak görüşülmesine karar verdi.

Şimdi bakalım bu kanun neyi getirmiş: 65 yaş aylığı alan vatandaşlarımızla ilgili, binlerce insanı ilgilendiriyor; Kanal İstanbul, çevresindeki yüzbinlerce insanı ilgilendiriyor; kentsel dönüşüm alanına giren alanlardaki kamu hizmetlerinden yararlanma, yine on binlerce... Gençlerin genel sağlık sigortası prim borçlarının ödenmesi, sermaye piyasalarıyla ilgili hususlar, trafik sigortası; onbinlerce, yüzbinlerce vatandaşımızı ilgilendiren...

Yine, buna benzer konularda, ülkemizdeki vatandaşlarımızın çok büyük bir kesimini ilgilendiren konularda, elbette farklı kanunlarda bir düzenleme ama mahiyeti itibarıyla bütün vatandaşlarımızın ortak menfaatine yani kamunun yararına olacak konularda ayrıntılı düzenlemeler getirmiş ve bu, bilindiği üzere bir mecburiyetten kaynaklanıyor değerli arkadaşlarım; yoksa kod kanun olarak keşke getirebilsek de sistematik olarak A'dan Z'ye veya müstakil kanun olarak İstiklal Madalyası'nda yaptığımız gibi getirebilsek ama buradaki usul ekonomisi, çalışma verimliliği açısından da buna mecbur da bırakıyoruz yani dolayısıyla... Ama mecbur kalmak, aynı zamanda hukukun sınırları içerisinde elbette ki bu hakkımızı kullanmamıza bizi mecbur bırakıyor. Dolayısıyla biz de bugün bu grup önerisiyle kabul edilmiş, temel kanun olarak görüşülmesine karar verilmiş olan bu kanun tasarısının bu hâliyle görüşülmesinde İç Tüzük'e ve Anayasa'ya aykırı bir durum olmadığını, Başkanımızın da belirttiği üzere, Başkanlık makamının da, sıra sayısı almış bu kanun tasarısı üzerinde bir işlem yapma hususunda yetkisinin de olmadığını belirtiyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kubat.

Sayın Baluken, buyurunuz; aleyhte. (HDP sıralarından alkışlar)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, mevcut hukuka son derece hâkim olan Sayın Kubat'ın burada konuşmasını dinleyince hayretler içerisinde kaldım. Yani bir kere şunu hepimizin bu kürsüden ifade etmesi gerekir: Değişinceye kadar bu Meclis Genel Kurulunda işleyişi, bu İç Tüzük'e ve bu Anayasa'ya göre ele almak durumundayız. Sayın Kubat'a benim 91'inci maddeyi okumam gerekmez. Yani 91'inci maddede, hangi koşullarda buraya getirilecek kanun tasarılarının temel kanun olarak değerlendirileceği hususu son derece nettir.

Şimdi, sizin getirmiş olduğunuz kanun tasarısında birbiriyle ilgisi olmayan, pek çok farklı kanun maddesini ilgilendiren ve birçok toplumsal kesimlerde de büyük itirazlara neden olan düzenlemeleri bir torba içerisine koymanız yetmiyormuş gibi, bir de bunu temel kanun olarak Genel Kurulun gündemine kendi sayısal çoğunluğunuzla getirmeye çalışıyorsunuz. Yani, bu durumda Genel Kurulun işleyişi, İç Tüzük ya da Anayasa'ya göre değil, sayısal çoğunluk sizde olduğu için AKP'nin getireceği grup önerileri doğrultusunda şekillenecek. Buna hiçbirimizin hakkı yok. Yani, bu kadar ilgisiz konularda, bu kadar fazla yasa maddesini ilgilendiren hususlarda siz ilgili ihtisas komisyonlarının tamamını niye baypas ediyorsunuz? Niye ilgili komisyonlar bu yasa maddelerini etraflı bir şekilde tartışmıyorlar, toplumsal kesimlerdeki itirazları değerlendirmiyorlar, gelen önerileri işleme koymaya çalışmıyorlar da bütün hepsini bir torbaya koyup Plan Bütçenin önüne götürüyorsunuz? Bunun herhangi bir cevabı yok.

Bunun doğru bir yöntem olmadığını sadece biz söylemiyoruz. Başbakan Davutoğlu kendisi kaç defa, bu Meclis kürsüsü dâhil olmak üzere, bu torba yasa tasarısıyla birtakım yasal düzenlemelerin yapılması tekniğinin doğru olmadığını ifade etti. 24'üncü Yasama Döneminde Meclis Başkanlığını yürüten Sayın Cemil Çiçek, aynı cümlelerle yine ifade etti. Yine, Başbakan Yardımcısı ve bir dönem Hükümet Sözcüsü olan Sayın Arınç buradan artık torba yasa tasarısıyla ilgili düzenlemelerin AKP tarafından Genel Kurula dayatılmayacağını söyledi. Ama, 26'ncı Yasama Dönemi açıldığından bugüne kadar derli toplu olarak yaşamın bir alanını ilgilendiren bir kanundaki yasa tasarılarıyla ilgili daha doğru dürüst bir tek ihtisas komisyonunda bir süreç işletmemişsiniz, bir tartışma yürütmemişsiniz. Getirdiğiniz bütün teklifler, torba tasarısı olarak önümüze geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Şimdi, kamulaştırmadan işte, sizin de ifade ettiğiniz gibi yardıma muhtaç olanların aylığına kadar, sosyal projelerden bir ili ilgilendiren birtakım kamusal düzenlemelere kadar hepsini aynı kanun tasarısında hangi mantık üzerinden getirdiğinizi burada izah edemiyorsunuz. Doğal olarak da bu gerekçelerden dolayı temel kanun olarak bunun görüşülmemesi gerekiyor. Torba yasa tasarısını getirdiniz birinci yanlış yaptınız; hiç olmazsa temel kanun olarak da zorla burada görüştürmeyin, ikinci bir yanlışla imza atmayın diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baluken.

Sayın Levent Gök demiştin ama sanıyorum Sayın Mahmut Tanal konuşacak.

Buyurunuz Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, burada mevcut olan tasarıya, torba kanuna baktığımız zaman gerçekten hukuk literatürüne yabancı olan bir kavram, torba kanun veya torba yasa tasarısı.

Şimdi, İç Tüzük'ümüzün 52'nci maddesi diyor ki: “Genel Kurulda bekletilme süresi: Genel Kurula sevk edilen bir komisyon raporu veya herhangi bir metin, aksine karar alınmadıkça dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat geçmeden görüşülemez.

Bu süre geçmeden gündeme alınması, gündemdeki kanun tasarısı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerden birine öncelik verilerek bu kısmın ilk sırasına geçirilmesi... “Esas bizi ilgilendiren sorun bu.” Hükümet veya esas komisyon tarafından gerekçeli olarak Genel Kuruldan istenebilir. Bu takdirde, Genel Kurul, işaret oyuyla karar verir.” Yani burada Hükümetin veya esas Komisyonun bir gerekçeli kararı olacak ki bu, öncelikle görüşülebilsin; İç Tüzük'ün 52'nci maddesi bu.

Şimdi, bu kanunun temel kanun olarak görüşülmesi vesairesi, eğer kanun Borçlar Kanunu gibi, Ticaret Kanunu gibi, Ceza Kanunu gibi bu şekilde tek bir kanunla ilgili konuşursak olabilir temel kanun ama bakın ben şimdi size sayacağım burada 18 tane kanun, birbiriyle hiç alakası, ilgisi olmayan, bağlantısı olmayan kanun.

Bir, Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası'nın verilmesi; iki, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma Kanunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmazlara İlişkin Kanun, 4857 sayılı İş Kanunu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 5510 sayılı Kanun, 5549 sayılı Kanun, 6306 sayılı Kanun, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, Sendikalar Kanunu, Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname.

Değerli arkadaşlar, tam 18 tane kanunla ilgili biz şu anda görüşme yapacağız. Bunun neresi temel kanun?

Kaldı ki -biraz önce sayın hatip de bahsetti- Sayın Başbakanın bir sözü vardı, “Biz bundan sonra torba kanun yapmayacağız.” Yani siyasetçilere bu kadar güvenilmiyor, itibarsız durumda. Niçin? Siyasetçilerin, gerçekten, verdikleri sözlerde durmamasından kaynaklanıyor. Siyaset kurumunun itibar kazanması açısından, lütfen, Sayın Başbakanın verdiği bu sözlerle başta siyasi iktidarın ve burada Hükûmetin temsilcilerinin uymasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Son konuşmacı, Antalya Milletvekili Sayın Mehmet Günal.

Buyurunuz Sayın Günal. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii ki lehinizde olmayı çok isterdim ama içerik olarak... Sizin tutumunuz burada tarafsız Başkanlık yapma adına söyledikleriniz, belki İç Tüzük gereği kabul edilebilir ama bu tasarının görüşülmesine ilişkin grup önerisi konuşulurken gündüz söyledim -değerli arkadaşlarım buradaydı, olmayanlar olabilir- bu şekilde gelmesi garabet. Bir kere bunu söyleyelim. Osman, kafa sallıyor, kitabı okuduğu için o, biliyor sağ olsun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İkinci kitabı yaz.

MEHMET GÜNAL (Devamlı) – Ben, İç Tüzük'ü almıyorum burada yazdığı için.

Tabii, Sayın Kubat, burada güzel anlatıyor. Her seferinde de bunları biz defalarca tartıştığımız için... Ama arkadaşların hafızasını tazeleyelim, yeni milletvekili arkadaşlarımız var. İşimize geldiği yerini okuyoruz İç Tüzük'ün. Orada, bunların arasında “veya” yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Veya” demiyor.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Ben de okuyayım, aynı şekilde kitapta da yer aldığı için, daha kolay olsun diye. Aynı şekilde 91’inci madde bunu sayarken şöyle diyor: “Bir hukuk dalını sistematik olarak bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştirecek biçimde genel ilkeleri içermesi...” Noktalı virgül, “veya” yok; devam ediyor, tekrar söylüyor: “...kişisel veya toplumsal yaşamın büyük bir bölümünü ilgilendirmesi...” Noktalı virgül: “...bunlardan herhangi birisi veya” demiyor; devam ediyor, yine noktalı virgül: “...kendi alanındaki özel kanunların dayandığı temel kavramları göstermesi...”

Değerli Hocam, Sayın Kuzu, bunlar “veya” mı demek, “herhangi birisi seçilebilir” mi demektir?

BURHAN KUZU (İstanbul) – Bunları ben yazdım, ben. Doğru yazdım hepsini.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hocam yazdıysa doğru yazmıştır.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Yani, şimdi, Hocam, yazdığınız doğru da arkadaşların uygulaması yanlış.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Hoca yazmış ama yazdığını anlamıyor.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Yani hoca doğru anlatıyor, talebe dinlemiyor, dersten kaçıyor veya çalışmıyor sınavda.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – O, Mahmut Tanal için geçerli Sayın Günel, Mahmut Tanal yapıyor. Bize bir şey söyleyemezsin.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Hoca doğru yazmış. Türk Dil Kurumunun imla kılavuzunu açıp bakarsanız eğer “Veya bunlardan birisi” diye... Bu kanunlarda biz bunu yazıyoruz zaten Sayın Hocam, değerli arkadaşlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya arkadaş, Hocayla ilgisi yok, hiç ilgisi yok Hocanın, Hocaya söyleme.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Dolayısıyla burada bir galatimeşhur var yani bu, maalesef istisna olması gereken bir durum, genel kural hâline geldi. Hocamın kabahati yok, hocam doğru yazmış. Bu noktalı virgüller “hepsi olacak” demektir “veya birisi olacak” demek değildir. Onun için, gelin, bunu savunmayalım. Ha, “Bugün yaptık, oldu.” deyin, savunmak yerine “Biz zaten her seferinde ‘Torba kanun yapmayacağız.’ diyoruz, yine yapıyoruz çünkü baş edemiyoruz, yetiştiremiyoruz, kafamız karışık.” deyin. Dolayısıyla çok fazla bunun savunulacak bir tarafı yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Güzel yazmış Burhan Hocam.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Güzel yazmışlar da yazmak önemli değil, okuduğunu anlamak önemli.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hoca doğru yazıyor.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Sabah da oyladınız, “Çoğunluğumuz var, oylarız, yaparız.” diyorsunuz. Dolayısıyla, çok demokratik olmayan, İç Tüzük’e aykırı bu şeyi onaylama şansımız yok. Onun için galatimeşhur hâline geldi, istisnalar, kural hâline gelmiş bulunuyor. Maalesef, burada yolsuzluklar ve özelleştirmeler için koymuştum paraları, herhâlde Şanlıurfa’nın İstiklal Madalyası’nı da bir dahaki torba kitabının kapağına koymak zorunda kalacağız diyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günel.

Usul tartışması açmadan önce açıkladığım gerekçeler çerçevesinde Başkanlık Divanının bu konuda bir takdir hakkının bulunmadığını bir kez daha ifade ediyorum. Bu nedenle, tutumumda herhangi bir değişiklik yoktur.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

2.- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/694), Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/689), Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/393), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/403), Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/899), Bursa Milletvekilleri Hüseyin Şahin ve Hakan Çavuşoğlu ile 115 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/922), Şanlıurfa Milletvekilleri Faruk Çelik ve Ahmet Eşref Fakıbaba ile 7 Milletvekilinin; Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/923) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:273) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, tasarının tümü üzerinde siyasi parti gruplarının söz taleplerini karşılayacağım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Görüşmelere başladık Sayın Yıldırım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ben çok farklı bir şeyden söz edeceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz talebinde bulunan siyasi parti gruplarını ve konuşmacıların isimlerini bilgilerinize sunuyorum: Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Mehmet Günal, Antalya Milletvekili; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ahmet Yıldırım, Muş Milletvekili; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bülent Kuşoğlu, Ankara Milletvekili; şahsı adına Şirin Ünal, İstanbul Milletvekili.

İlk konuşmacı, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Mehmet Günal, Antalya Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Günal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, lehinde olamadığımız için, aleyhinde olunca son konuşmacı olarak bize geldi, devamına başlayabiliriz.

Değerli arkadaşlar, bu şekliyle, kaldığımız yerden bir devam edelim şekle ilişkin olarak. Yine bir torba, yeni bir torba olarak geldi. Maalesef bir istisna olması gereken şey, genel kural hâline geldi, öncelikle onu söyleyelim. Torba, önce çuvala, sonra harara dönüşüyor dedik; Allah'tan çabuk geçiştirdik, Şanlıurfa yetişmeseydi herhâlde bu da harara dönecekti gibi görünüyor, son anda yine bize bazı maddeler -Komisyon üyesi arkadaşlarımız biliyor- geldi.

Ben şimdi şunu anlamıyorum. Değerli bakanlarımız buradaymış. Sayın bakanlar burada, muhabbet güzel; Sayın Ünal da burada diyeyim ki ancak o zaman dikkatini çekebiliyorum. Sayın bakanlara sorduğum için size döndüm Sayın Ünal. Bakanlar Kurulundan bu tasarılar geçiyor, bir öncekinde de aynı bakanlığın maddesi var, bir öncekinde de aynı bakanlığın maddesi var. “Ya, siz bunu elden

imzalatıyor musunuz?” dedim, gündüz konuşurken Sayın Elvan vardı, “Yok.” dedi. Peki, nasıl oluyor? O zaman bu bürokratlar size bütün taleplerini getirmiyorlar mı? Bir kanuni düzenleme olduğu zaman, mademki yapacağız bunu, getirelim koyalım, bunların hepsini yapalım diyorum. Bunu anlamakta zorlanıyorum. Bilmiyorum, siz anlayabiliyor musunuz arkadaşlar? Birincisi bu.

Beşinci torbayı yapıyoruz, tamam, yetişmesi gereken bir şey var, anladık, o da olabilir ama Bakanlar Kuruluna getirdiğinizde bu tasarı imzalanırken bürokratlarınız size “Şu hususta düzenleme lazım.” demiyor mu? Geliyoruz Komisyona -burada Komisyon üyesi arkadaşlarımız var- daha biz görüşmeye başlamadan değişiklik önermeleri geliyor. Bu, nasıl bir şey, ben anlamıyorum. O zaman, ya bürokrasi çalışmıyor ya bakanlarda sıkıntı var ya da benim dediğim gibi, elden imzalıyorlar, altı sonra dolduruluyor. Bunun başka bir alternatifi yok. Hangisi olursa olsun yanlış, eksik. Ha, ne oluyor o zaman? Bakın, bir tasarı hâlinde hepsinin gelmesi gerekirken, ilgili kurumlardan görüş alınmadan buraya geliyor. Gündüz de söyledim, Sayın Elvan buradaydı, reformlardan sorumlu Başbakan Yardımcımız.

Sayın Başbakan diyor ki: “Düzenleyici etki analizlerini, söz vermiştik, yaptık.” Arıyoruz, tarıyoruz, ne yaptınız? Bir şey yok. Bu kanunun yok. Onu bırakın, gerçek anlamda temel kanun olabilecek Gelir Vergisi Kanunu bugün geldi, Komisyonda alt komisyon kurduk, onda da etki analizi yok. Düşünün, Türkiye’nin bütün geliriyle ilgili, kayıt dışı, kayıt içiyle ilgili köklü bir kanun tasarısı görüşüyoruz, 90 maddelik bir kanun tasarısı gelmiş, etki analizi yok. Neden? Bu kurumlardan görüşler alınması gerekiyor. Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği onu söylüyor, diyor ki: İlgili kurumlardan görüş alacaksınız, bunlarla ilgili etki analizi yapacaksınız. O yönetmeliği biz çıkarmadık, sizin Hükûmetiniz döneminde çıktı ama hâlâ uyulmuyor. “Uyacağız.” deniyor, yine uyulmuyor. Dolayısıyla, bunun fazla tartışılacak bir tarafı yok.

Peki, ne oluyor? Kanun tasarısı geldi. Ekinde bir tane teklif geldi, aceleyle arkadaşlarımız, Şanlıurfa’nın madalyasını yetiştirelim diye 3-4 maddeyi kopyalayarak buraya koydular. Bu da ne biliyor musunuz? Bu da yine İç Tüzük’e karşı hile! Aynı gerekçe, Hükûmetin tasarısındaki gerekçe kopyalanıyor, genelde yapıları söyleyeyim, başına bir tane madde “Şanlıurfa” eklendi, aynı teklifin, tasarının içindeki maddeler yeni bir teklif olarak sunuluyor.

Orada söyledim arkadaşlara, eğer bu Şanlıurfa’yla ilgili İstiklal Madalyası meselesi acilse, bunun zaten bizimle alakası yok, yani Plan ve Bütçe Komisyonu ile alakası yok, İçişleri Komisyonundan geçmesi gerekiyor. Hadi, Millî Savunma Komisyonunu ilişkili gördünüz, orası olabilir, ama oralardan bize rapor gelmiyor arkadaşlar. Hem bizim ihtisas alanımız değil hem de Başkanlık talî komisyon olarak 5 tane komisyona havale etmiş. Bu gördüğümüz tasarıyı 5 tane komisyona havale etmiş talî komisyon olarak, hiçbirinden rapor gelmiyor. Gerekçe: “İş yükümüz var.” Bakıyoruz, programlarında hiçbir şey yok. Komisyon üyesi arkadaşlara soruyoruz, “Bizim toplantımız yok.” diyorlar. Yani şimdi, sadece Plan ve Bütçe Komisyonu mu çalışacak sayın bakanlarımız, sayın başkanlar, değerli grup başkan vekilleri? Yani Plan ve Bütçe Komisyonu dışındakilerin bu uzmanlıklarından faydalanamayacak mıyız? Bu arkadaşlarımız oraya, adı üstünde, İç Tüzük’te ve Anayasa’da yazılı şekilde ihtisas komisyonu olarak, mütehassıslar olarak, uzmanlar olarak seçilmişler. Onların görüşlerinden faydalanacağız ki doğru mu yanlış mı, eksik mi fazla mı, bunları bilmemiz lazım. Dolayısıyla, bu şekliyle bir kanun yapma süreci, ne İç Tüzük’e ne Anayasa’ya ne hukuka uyar diyeyim, maalesef, bunların hepsi tek tek geliyor ve hatta hatta son dakikada 4-5 tane önerge birden geliyor. Sayın Başkan, bu defa suçu üstlendi, “Ben unutmuşum.” dedi ama o, biliyor, her zaman yapılan şeyler olduğu için -yeni arkadaşlarımız bilmiyor, biz biliyoruz- bu, kaçınıcı torba olduğu için, onun gibi, hepsi de son saniyede geliyor, çok tartışmalı olan maddeler, zülfüyâre dokunacak olanlar, son saniyede ekleniyor; kimsenin de haberi olmuyor, gerekli çalışma da yapılamamış oluyor, görüşler de alınamamış oluyor, bunu böylece bir tespit etmiş olalım.

Şimdi, tabii ki burada çok şey var ama bir kısmını Komisyonunda arkadaşlarımız, çok esasa ilişkin olmayanları düzelttiler, bazılarıyla ilgili de Genel Kurula kadar çalışma yapılacağını, bakanlara ve ilgili bürokratlara Komisyon Başkanımız da bizler de ilettik, inşallah onlarla ilgili düzeltme gelir ama hâlâ birçok eksiklik içeriyor.

Öncelikle, sabah sordum, bu garabetin bir sonucu olarak 65 yaş... Bakın, Sayın Meclis Başkan Vekilimiz okurken hiç “Şanlıurfa kanunu” falan demedi çünkü üzerinde sıra sayısını yazan tasarı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun” diye geldi. Şimdi, Bakanlar Kurulunun göndermiş olduğu bu tasarının adını, bakanların imzasının halefine biz burada “Şanlıurfa’ya madalya verilmesi kanunu” hâline getirdik. Yarın birisi aradığı zaman 65 yaşla ilgili düzenleme neredeydi diye, Şanlıurfa’nın içinde arayacak. Ha, bununla ilgili arkadaşlarımız ayrı bir teklif verdiler, düzeltilir, o ayrı. Onun yapılmasını zaten Komisyona geldiğinde, az önce belirttiğim gibi, ben söylemiştim. Ha, bunun doğruluğu yanlışlığı ayrı ama ihtisas komisyonunda konuşulur, onun sıralaması burada; Danışma Kurulunda görüşülür veya gelir, Genel Kurulda grup önerisi olarak tartışılır, oylamayla yapılır. Ona itirazımız yok ama bunun içeriğinin o komisyonlardan geçmesi gerekiyor, itirazımız buna.

İkinci olarak değerli arkadaşlar, isim değişikliğinden sonra içeriklerle ilgili eleştirilerimiz var. Burada, 65 yaş aylığının dışında, sosyal güvenlikle ilgili bazı maddelerin dışında en önemli hususlardan biri -ilk maddelerde başlayan- Karayolları Trafik Kanunu’yla, daha doğrusu trafik sigortasıyla ilgili maddeler var.

Şimdi, burada, içeriğine geçmeden hemen şunu da belirtmem lazım: Kanunun üstünde okumuş olduğunuz bu maddeyle beraber hemen altında devam eden bir isim silsilesi var. Burada görmüş olduğunuz Konya Milletvekilimiz Sayın Mustafa Kalaycı’nın ve Sayın Erkan Akçay’ın teklifleri, bizim Komisyondaki ısrarlarımız üzerine konuldu. Başka bir yanlış uygulama var; Komisyon, hemen bakıyor, taze gelen kendi teklifleri ile tasarıyı birleştiriyor, bu konuda daha önce verilmiş muhalefet partisi milletvekillerine ait teklifler aynı konuyla, aynı maddelerle ilgili olmasına rağmen birleştirilmiyor. Bu sefer biz uyardık, arkadaşlarımız o birleştirme önergesini de getirdi, muhtemelen başka kanunlar da var. Bazen başka maddeler olduğu için başka komisyonlara da havale edilmiş olabiliyor. Bunların bir elden geçirilmesi gerekiyor. Nasıl ki Bakanlar Kurulundan aceleyle geliyorsa Komisyona da aceleyle geldiği için birleştirilmesi gereken teklifler o gün gündeme alınmamış oluyor. Ötekini nasılsa alıyorlar arkadaşlarımız gündeme. Teklif gelmiş “Tasarıyla ilişkili.” diye ama bunların da daha ciddi bir şekilde gözden geçirilmesi gerekiyor. Her ne kadar içeriğindeki önergelerimiz reddedilmişse de, yine, burada da tekrarlayacağız. Bu şekliyle girmiş oldu, onu söyleyeyim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu düzenlemelerde sigortayla ilgili önemli hususlar var. Ondan önce, 65 yaşla ilgili olanlarda da 2 madde geliyor. Birisi, gelir tespitiyle ilgili olan şeyler: Hane halkı geliri yerine kişinin ve eşinin gelirine indiriyoruz; bunlar olumlu. Ama, onunla beraber, biz aylık miktarının artırılmasını, seçim beyannamemizde olduğu gibi 300 liraya çıkarılmasını, bunun için de 3400 civarında bir ek gösterge olması gerektiğini söyledik. Hele hele şimdi demek ki yetersiz geliyor ki bu uygulama var. Burada da biraz, maaşı da artırmamız lazım. Aynı şeyi, yine, engellilerde de 1’inci maddede yaptığımız -yani, şimdi 2’nci olan maddede yaptığımız- değişikliğin 3’üncü maddede de benzer şekilde yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Esas itibarıyla olumlu olmakla birlikte yetersiz bulduğumuzu ifade edeyim.

Sigortayla ilgili olanlar ise ciddi anlamda değişiklik getiriyor. 4’üncü ve 8’inci maddeleri Karayolları Trafik Kanunu’yla ilgili. Başta, 90’ıncı madde değiştirilmek isteniyor. Burada da “Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu kanun ve bu kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir.” deniliyor. Burada, muğlak bir şekilde, evrensel

bir ilke olan haksız fiil sorumluluğu yok edilmek isteniyor. Şimdi, haksız fiil, söylediğimiz gibi, evrensel bir kural. Bunun da gereğini yerine getirmek için, şu anda, sigorta sektörünün sorunu olarak arkadaşlarımızın bize söylediğinin özeti şu, önce onu söyleyeyim: “Efendim, biriken tazminatlar var. Bilirkişiler yüksek tazminatlara görüş veriyor, hâkimler buna hükmediyor. Dolayısıyla, sigortacılık sektörünün zararları artıyor. Bunu önlememiz lazım.” Gerekçe bu. Anlattıkları da bu, yazdıkları da bu. Peki, nasıl oluyor? Aktüerler ayrı bir şey belirliyor, bilirkişiler ayrı belirliyor, bunda bir standart olsun.” Standart yapmak ayrı bir şey, sigortacılık sektörünün zararlarını önlemek ayrı bir şey değerli arkadaşlar. Yani, sorunun tespiti başka, çözeceğiz derken başka sorunlara yol açmak başka bir şeydir.

Şimdi, bu haksız fiil sorumluluğu, evrensel kural; Türk Borçlar Kanunu’nda da 49’uncu maddede düzenlenmiş, burada “Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.” diyor.

Burhan Hocam dinlemiyor ama o da bilir bunları.

BURHAN KUZU (İstanbul) – Dinliyorum, dinliyorum, kulağım sende.

MEHMET GÜNAL (Devamlı) – Biz, Reisoğlu’ndan okumuştuk, bilmiyorum sonra yeni bir şey çıktıysa Hocam...

BURHAN KUZU (İstanbul) – Yok, dinliyorum, kulağım sizde.

MEHMET GÜNAL (Devamlı) – Yani, haksız fiil sorumluluğu, Borçlar Kanunu’nda olmasına rağmen, Karayolları Trafik Kanunu’yla biz bunu ortadan kaldırıyoruz Hocam.

Gerçek zararın tazmini gerekiyor arkadaşlar. Burada ne yapıyoruz? “Gerçek zarar yerine vergi üzerinden, o da yoksa asgari ücret üzerinden bir zarar tazmini yapacağız.” diyorlar. Neden? “Sigorta şirketleri zarar ediyor.” E, peki, bu vatandaşın sıkıntısı ne olacak?

Barolar Birliğinin temsilcisi geldi, arkadaşımıza sorduk. Aynen onun açıklamasını ben muhalefet şerhine de koydum. Şöyle söylüyor: “Okula giden bir tıp fakültesi öğrencisine yolda kusurlu bir sürücü çarptı. Yani, bir şekilde yaralanmasına sebep oldu, iş göremez hâle geldi. Tıp fakültesinde okuyor, 7’nci sınıf, bitirmek üzere. Bu adamın durumu ne olacak? Şimdi, mevcut durumda gerçek zararını belirlemeye çalışıyorsunuz. Bunun bir vergisi yok, çalışmıyor. Ne yapacak? Asgari ücrete göre... Peki, şimdi bir hekim ne kadar maaş alıyor, annesi babası buna ne kadar yatırım yapmıştır okusun diye? Gerçek zararı asgari ücretle tespit etmemiz mümkün mü?” Bunu söylüyor, Barolar Birliğinin temsilcisinin bize söylediği bu. Peki, ne olacak o zaman? Gerçek gelire göre şimdi hesaplama yapamayacağız. Uç bir örnek olarak söylüyorum, verilen örnek bu. Ne yapacağız? Konulan tarife... O zaman tarife geçin, başka bir şey yapın. Değerli arkadaşlar, burada sıkıntı var.

İkincisi: Bu yaptığımız düzenlemeyle -Hazine Müsteşarlığının şu anda çıkarmış olduğu genel şartlar var- genel şartlarla yani idari bir işlemle kanunun önüne geçirmiş oluyoruz buraya referans vererek. Bu da normlar hiyerarşisi açısından yanlış bir şey. Anayasa Mahkemesinin burada şeyleri var. Artı, bu esaslarla ilgili Barolar Birliğinin Danıştaya açmış olduğu davalar devam ediyor şu anda. Yani, biz, esaslardaki hükümleri burada yetki alarak kanunla tekrar esaslara refere ediyoruz. O, iptal edildiği zaman yine ortada kalacağız, yeniden bir düzenleme yapmak zorunda kalacağız; bu da başka bir husus.

Burada önemli olan şu; Sayın Kuzu’ya, değerli hocama referans göstermemin nedeni: Buradaki mesele, destekten yoksun kalma tazminatı ve bedensel zararların tazmini Hocam yani normal bir tazminden, manevi tazminattan bahsetmiyoruz. Bunlar kaldırılıyor; Borçlar Kanunu’na tabi değiliz, Karayolları Trafik Kanunu’na tabiyiz. Sonraki maddelerde de sorumluluk hukukuna refere eden maddeler yürürlükten kaldırılıyor Hocam. Şimdi, bu durumda hem dava açma hakkını elinden almış oluyoruz hem de gerçek zararın tazminini, destekten yoksun kalmaktan dolayı istenen tazminatı adama vermeyeceğiz. Neden? Sigorta şirketleri zarar etmesin diye. Peki, değerli arkadaşlar, bunun için yapılması gereken bir sürü şey var.

Değerli Bakanımız burada, onun konusu değil ama genel müdürümüz var, arkadaşlarımız var. Size şunu söyleyeyim kısaca: Sigorta priminin içerisinde devlet ne kadar kesinti yapıyor, biliyor musunuz, bilen var mı? İçinizde uzman arkadaşlar var. Toplam yüzde 32 kesinti var; bunun yüzde 10'u komisyon, geri kalan yüzde 22'si BSMV, trafik sigorta fonu, garanti güvencesi yüzde 2'si; toplamda yüzde 22 kesinti var. Peki, şimdi biz başka bir kanunda getiriyoruz desteklemek için, istihdamın teşviki için ne yapıyoruz? Primin miktarını azaltıyoruz veya vazgeçiyoruz değil mi? Devlet, sigorta şirketlerini desteklemek istiyorsa bu primlerin bir kısmından vazgeçsin. Niye vatandaşın tazminatını kısma yoluna gidiyoruz? Yani anlatabiliyor muyum burada yaptığımız garabeti? Gidin kardeşim, varsa yüzde 70'i yabancı olan sigortacılık sektörünü desteklemek istiyorsanız düşürün primleri, yüzde 22, alın size indirim. Bu tasarı bu hâliyle geçerse primler düşmeyecek, boşuna heveslenmeyin. Bir süre sonra yeniden vatandaşın arabalarına haciz gelecek. Ha, düşürmek ayrı, standart koyalım eyvallah, gerekirse tarife koyalım; bunların hepsine tamam ama bu şekilde yaparsak yarın vatandaş mağdur olacak, sorunu çözelim derken başka sorunlara gelmiş olacağız. Anayasa Mahkemesinin buradaki şartları da yerine gelmemiş olacak maalesef ve burada özel nitelikte bir düzenlemeyle bunları bertaraf etmiş olacağız. Bu yeni taslakla Hazine Müsteşarlığına bu yetkinin verilmesi, Anayasa'nın 19'uncu maddesini açık bir şekilde ihlal ediyor değerli arkadaşlar ve Borçlar Kanunu'nun 55'inci maddesi de bu yolla işlevsiz bırakılmış hâle geliyor, emredici hükümler burada maalesef dışlanmış hâle geliyor.

Değerli arkadaşlar, burada diğer hususlarda, İmar Kanunu'nda su yolu yapılmasıyla ilgili düzenlemeler var, bu, tamamen Kanal İstanbul'la ilgili. Bakın, ortada ÇED raporu yok, ortada fizibilite raporu yok ama biz kanun yapıyoruz; yazıktır, günahıdır! Birileri oradan rant elde edecek diye böyle olmaz. Önce gelirsiniz -bunun içinde, torbada olmaz bu- ayrı bir kanun olarak ne yapılması gerekiyorsa bütün maddelerine koyarsınız, ilgili akademisyenlerden, meslek kuruluşlarından görüşleri alırsınız, sonra yaparsınız.

“Merayla ilgili yerlerde Ulaştırma Bakanlığına yetki verelim, yapsın.” E, ne olacak peki? Anayasa nerede, Mera Kanunu nerede? Ana kanunları ortadan kaldırarak bir torba kanunla hepsini etkisiz ve yetkisiz hâle getirmiş oluyoruz.

Karayolu Taşıma Kanunu'nda sorumluluk sigortası var, oradakileri de kaldırıyoruz çünkü yok efendim, ikilik varmış. Ama orada sorumluluk, taşımayla ilgili, yolculularla ilgili sorumluluk var, öldükleri zaman yine bu destekten yoksun kalma tazminatları olacak. Birisi -Allah göstermesin- hayatını kaybettiği zaman onun da yakınları var, mirasçıları var, onları da aynı şekilde ortadan kaldırmış oluyoruz.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile ilgili, bunun önlenmesiyle ilgili 2 madde var, orada da gene şekil yanlışlığı yapıyoruz. Uyardım arkadaşları ama maalesef, burada tasarının içerisine tek tek yazılması gerekirken -Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda tek tek sayılmış- oraya “terörün finansmanının önlenmesiyle ilgili kanun” diye yazılması gerekirken hepsini tek yere koyduk; yarın yine yanlışlık olacak, bu şekilde yapılması yanlış; ayrı ayrı maddeler hâlinde bu hükümlerin konulması gerekiyor, yerlerine konulması gerekiyor. Burada böyle yaptığımız zaman yarın yeniden bulamayacağız, o maddelerde devamını yazmamız lazım; bütün suçlar yazılmış zaten, hangi suçların buraya girdiğini yazmak gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, ayrıca, terörle mücadele kapsamında terörün finansmanının önlenmesiyle ilgili çalışma yapıldığını arkadaşlarımız belirtti; bunların hepsinin de bir an önce toptan gelmesi gerekiyor. Sadece “Paralel yapıyla mücadele ediyoruz.” diye kayyum atanmasıyla ilgili, şirketlere kayyumla ilgili veya birkaç tane maddeyi buraya getirirseniz bu, eksik olur.

Yine, başka bir husus daha var, onu da belirtmeden geçemeyeceğim eski bir Merkez Bankacı ve para politikası dersi veren bir arkadaşınız olarak. Sermaye piyasası bünyesinde organize para piyasası kuruluyor. Bu düzenlemeler de SPK içerisinde yapılıyor, bunun yetkileri de Sermaye Piyasası Kuruluna veriliyor. Oysa, Merkez Bankası Kanunu'nun temel görev ve yetkilerine baktığımız zaman, 4'üncü maddesi net; para politikasının uygulanmasından, belirlenmesinden, fiyat istikrarıyla ilgili konulardan sorumlu olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve para, krediyle ilgili görevler de 40'ıncı maddesinde net bir şekilde belirtilmiş. Bu kapsamda, Merkez Bankasının para politikası uygulama araçlarından biri olan bu para piyasalarıyla ilgili düzenlemeyi de Sermaye Piyasası Kanunu içerisinde yaparak farklı bir uygulamaya yol açıyoruz. Tabii ki amaç olarak dışarıdan para gelmesinin temini ayrı bir şey ama bunlara da dikkat etmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Devamla) - İçerisinde olumlu şeyler olmakla beraber, eksik olan ve diğer komisyonlardan gelmesi gereken maddeler de içerdiğini belirtiyor, diğer görüşlerimizi bölümlerde ve maddelerde belirteceğimizi söylüyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gunal.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ahmet Yıldırım, Muş Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Yıldırım. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de 273 sıra sayılı Yasa Tasarısı'nın tümü üzerine partim adına görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunmaktayım.

Ancak ben tümü üzerine yasa tasarısının içeriğiyle ilgili düşüncelerimizi ifade etmeden önce... Sayın Başkan, biz görüşmelere başlamadan önce ısrarla söz istedim. Sayın grup başkan vekilimizin belirttiği özellikle İç Tüzük 91'e göre tasarının ayrıntılarına usul tartışması üzerinden kabul etmemiş olabilirsiniz. Eğer duygunuz bu ise bu, sizin açınızdan da, bizim açımızdan da talihsiz bir noktaya tekabül eder. "Nasıl olsa biz bugün bir şeyleri kabul etmesek, gecenin bu saatinde görüşmek bile evirerek çevirerek, şöyle yaparak, böyle yaparak -bugün bir şekliyle- bugün değil, başka bir gün Genel Kurula getirecekleri için iyisi mi bu hâliyle kabul edelim." demek zorunda değiliz. Bu aşamki pratiğiniz -üzülerek ifade ediyorum- biraz buna tekabül ediyor.

Bakın, grup başkan vekilimiz, İç Tüzük 91 üzerinden değerlendirdi. Çok iddialıyım, bu yasa tasarısının içeriği, İç Tüzük 38'e ve -oradan da atıfta bulunarak söylüyorum- Anayasa 125'e aykırı bir içeriktedir. Bunu ifade edecektim, bunu ifade etmeme müsaade etmediniz maalesef.

Bakın, İç Tüzük 38 ne diyor Sayın Başkan: "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder."

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, ben tasarının 26'ncı maddesindeki ek madde 1'in son bölümü okuyorum, aynen şunu söylüyor: "Riskli alan kararına ve bu kararın uygulanmasına yönelik olarak tesis edilen diğer idari işlemlere karşı açılan davalarda yürütmenin durdurulması, riskli alanlardaki taşınmazlarla ilgili olarak adli yargıda açılan davalarda ise ihtiyati tedbir talep edilemez." Bakın, "Yargı yoluna gidilemez." diyor. Peki, Anayasa 125 ne diyor buna mukabil? Anayasa 125 de çok açık bir şekilde "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." diyor.

Şimdi, biz, idarenin bir iş ve işlemleriyle ilgili olarak yargı yolunun kapatılmasına hizmet eden bu yasa maddesini -Komisyonda çok farklı partilerden arkadaşlarımız itiraz ettiler- geçirdik, Anayasa'ya aykırılığa imza mı atacağız? Bunu ifade etmeme müsaade etmediniz.

Bir diğer hususu Sayın Kubat'la -şu an burada değil ama- dün görüştüğümüzde de, bugün Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanının huzurunda alt komisyon toplantısında da ifade ettim. Hem Bakan Hanım hem de Sayın Kubat kabul ettiler ki "Evet, bu, hukuk açısından bir garabetir." dediler, "Herhangi bir yürütmenin iş veya işlemi, yargı yoluna kapatılamaz." dediler; kabul ettiler ve kabul edildiği hâlde neden buraya geldi, anlayabilmiş değilim.

Bir diğer husus: Sayın Başkan, Genel Kurulda hazır bulunan bütün vekil arkadaşlarımızın da bilmesini isterim. Bakın, değerli arkadaşlar, 273 sıra sayılı Yasa Tasarısı'nın şu az önce açılışta sizin de okuduğunuz başlığının Komisyon aşamasından bugüne kadar 2 defa değiştirildiğini biliyor muyuz? Az önce, benden önce konuşan hatip de ifade etti. Geçen hafta perşembe günü, cuma günü, şuraya yazılı olan "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz..." diye devam eden başlık geçen hafta cuma günü böyle değildi, sonradan eklenmiş olan "Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi" diye başlıyordu. Bakın, Bakanlar Kurulunun yetkisi, Komisyon tarafından gasbedilmiş oldu. Bakanlar Kurulu, bir torba yasayı isimlendirerek komisyona havale eder.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Komisyon değiştirebilir.

AHMET YILDIRIM (Devamla) – Bir tamamlayayım ben.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Değiştirebilir.

AHMET YILDIRIM (Devamla) – Kaç defa değiştirebilir, onu da söyleyin. Mesela, sayısız defa değiştirme yetkisine sahip mi Ramazan Bey?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet.

AHMET YILDIRIM (Devamla) – 2 defa değişti.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Tamam, 3 de olur.

AHMET YILDIRIM (Devamla) – Bir diğer husus...

Peki, açın o zaman tasarının 1'inci maddesine bakın, şu anda şu tasarıdan çıkarılmış bir madde şu kitapçıkta duruyor.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ne çıkarıldı?

AHMET YILDIRIM (Devamla) – Bir dakika Sayın Başkan, size de geleceğim.

Şu kitapçık maddeleri, gerekçeleri ve bizim muhalefet şerhlerimizi kapsamaktadır. Çıkarıldı ama bir saat önce grup başkan vekilimiz emekçi arkadaşlarımızdan şu kitapçığı istediler; hâlâ 1'inci madde, olduğu gibi duruyor, oysa o madde bugün İçişleri Komisyonunda görüşüldü gündüz saatlerinde. Hukuka, yasaya, İç Tüzük'e, Anayasa'ya bu kadar aykırı, işlerde sap ile samanın birbirine karıştırıldığı ve yasama tekniğinin ayaklar altına alındığı bir iş yapıyoruz biz burada. Öyle sanıyorum ki benden sonra da çıkacak hatip arkadaşlar tümü üzerine görüş belirtirler. Yani, yasama görevini kendi üzerine almış olan şu Meclis, gerçekten, yasayı ayaklar altına almak üzere mi iş yapıyor? Biz milletin iradesini böyle mi kullanacağız? Yasama tekniği yok, Anayasa'ya aykırılık var, İç Tüzük aykırılığı var. Şimdi, buradan hareketle, gelelim, tümü üzerine istediğimiz kadar konuşalım.

Ve Sayın Başkan, ben asla niyetinizi sorgulamaksızın söylüyorum: Bugün burada, bu şekilde bu yasa tasarısının görüşmelerine -tümü veya maddeler üzerine- asla geçilmemeliydi. Hepimiz el birliğiyle, siz de, biz de el birliğiyle bir yasaya aykırılığa, İç Tüzük'e aykırılığa, Anayasa'ya aykırılığa maalesef ama maalesef imza atıyoruz burada; üzülerek ifade ediyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Başkanın tutumu doğrudur Ahmet Bey. Başkanlık Divanının buna karar veremeyeceğini söyledi, yetkisi olmadığını söyledi, yapmayın; ifade etti Sayın Başkan.

AHMET YILDIRIM (Devamla) – Bir diğer husus: Burada ifade edelim ki bakın, biz hiçbir şekilde yasa değişikliği -torba yasa ya da temel yasa olarak gelir gelmez- karşısında değiliz. Yaşam dinamikse, toplum yapısı değişiyorsa, bu değişim bütün toplumsal yaşamı, siyasal yaşamı etkiliyorsa ve yasa değişikliklerine de ihtiyaç hasıl olmuşsa bu değişiklikler pekâlâ olabilir. Ancak, bunun yasaya, Anayasa'ya, İç Tüzük'e uygunluk biçiminin de hepimiz tarafından yürütülmesi sorumluluğuyla karşı karşıyayız biz; ifade etmeye çalıştığımız husus budur.

Bir de yeri gelmişken söyleyeyim: Son üç, üç buçuk ayda yani 26'ncı Yasama Döneminde bu, kaçınıcı torba yasamız? Beşinci torba yasamız ve şunlar da geçerse üç buçuk ayda toplam kaç yasa maddesi değiştirmiş olacağız? 130 yasa maddesi. Allah aşkına, rejim mi değişti, darbe mi oldu, yeni bir toplumsal yaşama mı geçtik? Değilse Adalet ve Kalkınma Partisi ilk kez mi iktidara geldi? On dört yıldır ihtiyacını hissetmediği bu kadar çoklu yasa değişikliğini, 130 yasa maddesindeki değişikliğe nereden ihtiyaç hissetti de bir defada pat pat pat değiştiriyor. Sistemi mi değiştiriyoruz, rejim mi değiştiriyor? On dört yıldır neden bunlar görülmedi? Soruyorum: Üç buçuk ayda ya, 130 yasa maddesi değişir mi? Bunların çoğu da işte temel kanun niteliğinde maalesef. Ne oldu yani? İlk kez mi iktidara geldiniz? Sizden önce devralmış olduğunuz partilerin veya iktidarların sizin açınızdan tahayyül ettiğiniz toplum ve ülke yapısına uymayan mevzuatını değiştirirseniz anlarım bunu. Örneğin, 3 Kasım 2002 seçimleriyle iktidara gelmiş bir parti o tarihten itibaren bir iki yıl içerisinde bu kadar yasa değişikliği yaparsa bunun anlaşılabilir bir tarafı vardır ama on dördüncü yılında... Yani bir yerden sanki rejimin değiştirileceğine dair bir uyarı, talimat vesaire bir şey geldi de üç buçuk ayda 130 yasa değiştiriyoruz ve bunların her birinin başlı başına temel yasa olarak ayrı ayrı ele alınması gerekir ve bunların büyük bir çoğunluğunun Plan Bütçeye gelmeden önce ilgili ihtisas komisyonlarında tartışılıp, olgunlaştırılıp getirilmesi gerekir aynen bu 273 sıra sayılı Yasa Tasarısı'nda olduğu üzere.

Şimdi, konuşmamın yarısını, maalesef, bu usule aykırılıklarla, yasama tekniğine olan aykırılıklarla, Anayasa'ya, yasaya, İç Tüzük'e aykırılıklarla geçirdik, şimdi de gelip tümü üzerine bazı şeyler söyleyelim. Benden önce ifade edilen hususlarla ilgili veya maddeler üzerine yarından itibaren geçeceğimiz noktalarda ifade edeceğimiz hususlara girmeden, özetle bazı noktalara değineyim.

Anayasa'ya aykırılıklar: Az önce ifade ettim ama özellikle 26'ncı maddedeki ek 1'in ifade ettiğim az önceki hususunun, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'daki değişikliğin Anayasa'nın 125'inci maddesine aykırı olduğu çok net ortada. Yürütmenin, yasamanın, kamunun hiçbir iş ve işlemi yargıdan azade değildir. Hepimiz bütün iş ve işlemlerimizle yargıya karşı sorumluyuz. Götürürüz, yaptığımız iş doğruysa yargı tarafından aklanır, yanlışsa düzeltilmesi üzerinde bir müeyyide geliştirilmek üzere yargı tarafından mahkûm edilebilir. Anayasa'ya aykırılık, özellikle 22, 23 ve 26'ncı maddelerde çok bariz bir biçimde görülmektedir çünkü Anayasa'nın 125'inci maddesi, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun etkin bir biçimde açık olması gerektiğine hükmeder.

Bir diğer husus: Özellikle 4, 5, 6 ve 7'nci maddeler yani zorunlu trafik sigortasıyla ilgili maddeler. Değerli milletvekilleri, geçen hafta Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken bu zorunlu trafik sigortasıyla ilgili öngörülen maddeler doğal olarak bizim de meslek örgütleriyle, sivil toplumla ilgili olarak görüşlerini almak üzere davet edilmesi hususunda Komisyon Başkanlığımıza önerdiğimiz bazı kurumlar vardı, bunların bazıları da geldi. Zorunlu trafik sigortasıyla ilgili olarak görüşlerini bildirmek üzere trafik sigortası şirketlerinin bir birliğinin genel sekreteri geldi. Kendisini açık sözlülüğünden ötürü gerçekten takdir ettim. Haklı olarak trafik sigortalı şirketleri adına orada bulunuyorsa şirketlerin

menfaatlerini savunmak isteyecektir. Ama çok açık söyledi ve bizim, yüzlerce sayfaya tekabül eden, her Plan ve Bütçe Komisyonu üyesine dağıtılmak üzere son üç dört yılda sigorta şirketlerinin nasıl zarar ettiğine dair geniş bir döküm koydu önümüze. Hangi şirket ne kadar zarar etmiştir? Şimdi, bu şirketlerin bütün herkesin üzerinde mutabık olacağı bir husus var: Sigorta şirketlerinin ülkemizdeki pasta payının yüzde 75'i yabancı şirketler. Şimdi, Allah aşkına -Komisyonda ifade ettim, tekrar söyleyeyim- yabancı sermaye, bu ülkenin kara kaşına, kara gözüne hayrandır da zarar etmek için mi bu ülkeye gelir? Bize hiç inandırıcı olmayan bir önermede bulundu: "Biz zarar ediyoruz." dedi. Ee? "Bizim mağduriyetimizin giderilmesi için bu yasal düzenlemenin yapılması lazım." Düşünsenize biz, halkımızın yani trafik sigortası poliçe sahiplerinin menfaatleri için değil de kahir ekseriyeti yabancı sermaye tarafından müteşekkil olan trafik sigorta şirketlerinin mağduriyetinin giderilmesi için bir yasal düzenleme yapıyoruz. Ve bu yasa tasarısının 4, 5, 6, 7'nci maddeleri de onların mağduriyetlerinin giderilmesi... Onlara göre mağduriyetlerinin giderilmesi; bana göre ve biraz yasayı inceleyen herkese göre, aslında mağduriyetlerin giderilmesi değil, kâr marjlarının artırılması, onların kâr hırsına hizmet edecek yasal düzenlemelerin yapılmasına hizmet etmektedir 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci maddeler. Ya değilse? Yabancı sermayedir, zarar ediyorsa bırakır gider, onu bu ülkede zorla tutan herhangi bir sebep yoktur. Hiçbir yabancı sermaye de bu ülkeye, bu ülkenin insanına, onun kara kaşına, kara gözüne hizmet etmek için getirip buraya yatırıp yapmaz.

Değerli milletvekilleri, bir diğer husus: Evet, mesela, şu yasa maddesi içerisinde mortaliteyle ilgili... Yani olası bir trafik kazasında bu poliçe sahibinin, ondan sonraki yaşam akışının, kalitesinin, standardının, yaşının, ömrünün, çocuklarının, geride bıraktıklarının mağduriyeti herkesle aynı değildir. Allah, hepimize gecinden versin ama trafik kazasını geçiren kişi 25 yaşında, evli, 2 çocuk sahibiyse bunun özellikle mortalitesi farklı olur ama 70 yaşındaki bir kişi trafik kazası geçirir vefat ederse bunun ondan sonraki yaşam bölümüyle ilgili ödenecek tazminatlar şüphesiz farklı olur. Buna dair tartışmalara açık olduğumuzu, destekleyeceğimizi, bunu güçlendirmeye hepimizin ihtiyacı olduğunu Komisyonda ifade ettik. Ama, yüzde 75'i yabancı sermayeden müteşekkil olan sigorta şirketlerinin kâr marjını artırmak üzere bir yasal düzenlemenin hiçbirimiz açısından doğru olmayacağını Komisyonda da ifade ettik, burada da tekrar ifade etmiş olalım.

Bir de bu yasa maddeleri içerisinde özellikle poliçe sahibi için, burada ibarenin geçtiği biçimiyle okuyayım: "Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri" diye bir ibare var. Hak sahibinin tazminat talepleri kusurla alakalı. Zaten kişinin kendi yaşamı içerisinde -insan şaşar, beşerdir- kusurlarıyla birlikte bir trafiğin ve toplumsal yaşamın içerisinde bulunduğu için biz bu sigortalama işlemlerine başvurmaktayız. Ama kendi kusurundan kaynaklı olan herhangi bir kazada yaşanacak mağduriyetlerle ilgili ödentileri tümünden ortadan kaldırmaktadır.

Yine, 8, 9, 10'uncu maddeler ise suyun kullanımı ve metalaşmasıdır. Özellikle 2003 yılında, AKP iktidara geldikten sonra DSİ tarafından çıkarılan bir Su Kullanım Hakkı Anlaşması vardır. Bu anlaşma gereği, kırk dokuz yıllıkına 2 bini aşkın sayıda şirket bu ülkenin doğal kaynaklarını alıp, neredeyse bedelsiz sahibi olup şişeleme ve bu halka parayla satma hakkına sahip olmuştur. Öyle üç beş yıllıkına da değil değerli arkadaşlar, kırk dokuz yıllıkına. Bu ülkenin doğal kaynakları, bu ülkenin insanlarına, çıkarılan işte bir madde gereğince 2003'ten beri parayla satılmaktadır. Oysa şunu ifade edelim: Dereler, yer altı suları, HES'ler, şişeleme, bir bütün olarak bunlar... Anadolu'nun, Mezopotamya'nın, Trakya'nın o eşsiz doğal güzelliği ve sularının büyük bir bölümü kirlendi ama az bir şey kalan temiz su kaynaklarını da biz bu şirketlere peşkeş çekmek zorunda değiliz. Su hakkı en doğal haktır. Bunun parayla, maliyetle mağdur insanlara ulaştırılmasını tanıyacak herhangi bir düzenleme çok doğru olmayacaktır.

Özellikle tasarının 8'inci maddesiyle, hâlbuki bütün canlılara yani bizim dışımızda hayvanlara ve bitkilere de ait olan suyun şirketlere devrine yasal statü kazandırılmaktadır.

9'uncu maddeyle, yerel yönetimlerin, belediyelerin suyla ilgili yaptırımlara dair yetkileri neredeyse yok denilecek kadar azaltılmaktadır.

Bir diğer husus değerli arkadaşlar: 11'inci madde gerçekten önemli bir madde. Bakın, mağdur, bu ülkenin en yoksul kesimine tekabül eden, hepimizin işte yerleşik söyleminde, gecekondualarda yaşayan ve imar mevzuatına aykırı yapılarda yaşayan ve yasada da tanımlandığı biçimiyle yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni olmayan yapılarda yaşayanlara, küçük bir kandırma rüşvetiyle elektrik, su ve doğalgaz aboneliğinin geçici süreliğine bağlanacağını yasal güvence altına almaya çalışan bir yasa tasarısıdır. Ne diyor? “Yapı ruhsatı yok ya da yapı kullanım izni yok.” Ee? “Yıkacağım. Tek şartla sana belli bir süreliğine -o da sınırlı bir süredir- elektrik, su ve doğalgaz sağlayacağım.” Nedir o şartınız? “Bana kentsel dönüşüm içerisine girmeyi imzalı olarak taahhüt edeceksin.” Yasa bunu öngörüyor. Bakın, bir kişi kendi konutunun kentsel dönüşüm kapsamına girmesini taahhüt etse de etmese de su, elektrik, doğalgaz asla bir lüks değildir. Biz bu insanlara lüks bir araba sunmuyoruz, sırça köşklere yaşam olanakları sunmuyoruz. Su hakkı, elektrik hakkı, doğalgaz hakkını kısıtlayamayız. Bu, anayasal bir haktır, evrensel bir haktır; hiçbir şarta ve şurta insanların su ve elektrik kullanımını bağlayamayız. Daha da ötesi yaşam hakkıdır, ertelenemez yaşam hakkıdır, şarta bağlanamaz bir yaşam hakkıdır bunların hepsi.

Söylenebilecek çok şey var, ben maddelerin ancak yarısını tamamlayabildim, bunlar da özetle geçildi. Diğer maddelerle alakalı olarak özellikle madde bazlı olarak görüşmelere geçildiğinde partimiz adına farklı arkadaşlarımız düşüncelerimizi ifade edecekler ama tasarının, bir defa temelden ruhunun, felsefesinin problemli olduğunu; bu tasarının Anayasa'ya, İç Tüzük'e ve birçok açıdan evrensel sözleşmelere de aykırılık içerdiğini ifade ediyorum.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN - Komisyonun söz talebi vardır.

Buyurunuz Sayın Bilgiç.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize saygıyla selamlıyorum.

Görüşmeler başladığından bu yana -ki usul tartışmasından itibaren görüşmeler başladı- şimdi de Sayın Yıldırım'ın konuşmasıyla ilgili olarak da bir iki hususu belirtmek istiyorum. Komisyonumuza sevk edilen iki tasarı ve altı teklif, bu Plan ve Bütçe Komisyon metninde birleştirilmiş ve Komisyon metni de Genel Kurula sevk edilmiştir. Alt komisyon çalışması esnasında bu teklifler birleştirildiğinde, tekliflerdeki ve tasarıdaki maddeler ele alındığında, burada Sayın Faruk Çelik ve arkadaşlarının vermiş olduğu Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası'nın verilmesine ilişkin teklif de buraya alındığında alt komisyon metnine 1'inci madde olarak gelmiştir. Teknik olarak da, diğer bütün maddeler daha sonra ilgili kanunlarına gideceği için, bu, burada kalacağı için doğru bir işlemle tasarının adı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” olarak değişikliğe uğramıştır.

Bir kere burada teknik açıdan Komisyonun yapmış olduğu herhangi bir yanlış ve hatalı bir işlem yoktur. İşlem açısından, İç Tüzük açısından doğrusunu yapmıştır.

İkinci konu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, henüz bitmedi.

BAŞKAN – Buyurun, mikrofonunuzu açıyorum.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Lütfen...

Diğer bir önemli konu. Şimdi, gene söz konusu yapılan Komisyon metninin 1'inci maddesindeki Şanlıurfa'yla ilgili olan maddedir. Bu maddenin neden burada olduğu soruluyor. Komisyon metnini biz Genel Kurula sevk ettik, henüz daha bu 1'inci maddeyle ilgili de herhangi bir şekilde bir Komisyon iradesi oluşmamıştır. 1'inci madde geldiğinde bunu aynen kabul edip etmeyeceğimiz ya da bunun, Komisyon metninden çıkarılıp çıkarılmayacağı konusunda bir netlik yoktur. Ancak bu arada değişik gruplardan milletvekili arkadaşlarımızın benzer konuyla vermiş oldukları teklifler, farklı teklifler gene birleştirilerek İçişleri Komisyonuna sevk edilmiş, bastırılmış ve dağıtılmıştır. Burada biz Komisyon olarak, Plan ve Bütçe olarak hangisine öncelik verileceğini bilmiyoruz ama biz, bu maddeyi burada kabul ettiğimizde zaten diğer kanun da kendiliğinden zannediyorum, herhâlde görüşülmeyecektir veya orası görüşüldüğünde burada nasıl bir işlem uygulanır, onu Kanunlar ve Kararlar ne yapar, bilmiyorum ama Plan ve Bütçe Komisyonu olarak yapılan budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız, açıyorum mikrofonunuzu.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bir de -çok kısa- alt komisyon çalışmasından bahsedildi. Hayır, alt komisyon değil. Zaten Komisyon, çalışmalarını tamamlamıştır, hatta raporunu da göndermiştir. Sonrasındaki o görüşmeler, bahse konu olan önergelerle ilgili görüşmeler yapılırken Çevre Bakanımız ve arkadaşlarımız orada olmadığı için de sonrasında milletvekillerimizin talepleri ve bizim de önerimiz doğrultusunda bir karşılıklı istişareye ilişkin Genel Kurul aşamasında değerlendirilmesi için bir görüşme yapılmıştır ve orada Sayın Bakanın da ifadesi, arkadaşlarımızın, milletvekillerimizin, Komisyon üyelerimizin bu konudaki çekincelerinin Genel Kurul aşamasında değerlendirileceği noktasında bir açıklama olmuştur.

Bunu bilgilerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bilgiç.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, bir saniye...

Sayın milletvekilleri, Sayın Yıldırım kürsüden yapmış olduğu konuşmada benim tutumuma yönelik birtakım eleştirilerde bulunmuştur. İzninizle buna ilişkin görüşümü sizlere açıklamak istiyorum.

Tasarının görüşmelerine başlamadan önce Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Sayın İdris Baluken, bu tasarının temel yasa olarak görüşülmesinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine aykırı olduğunu ifade etti. Eğer görüşülmesi yönünde Başkanlık Divanı tutumunu devam ettirirse usul tartışması açacağını söyledi. Ben de usul tartışması açılması yönündeki talebini kabul ettim ve usul tartışmasını açtım. Orada söylediklerimi çok kısaca bir daha özetlemek istiyorum çünkü bir yanlış anlaşılma ya da yeterince konunun iyi değerlendirilememesi gibi bir durum olduğunu görüyorum.

Başkanlık Divanının, bugünkü birleşimde temel yasa olarak görüşülmesi kabul edilmiş olan bir tasarı hakkında bu tasarının temel kanun olmadığı gerekçesiyle görüşülmemesi yönünde bir iradeyi ortaya koyması mümkün değildir sayın milletvekilleri. Ancak, bu tip usul tartışmaları muhalefet partilerinin en doğal hakkıdır; katılmadıkları, engellemek istedikleri bir yasa tasarısını bu şekilde bir

usul tartışması açmak suretiyle de engellemeye çalışırlar, bu, çok doğal haklarıdır. Bugüne kadar bunun sayısız örneklerini gördük ama bunun sonucunda Başkanlık Divanının, birleşimi yöneten Meclis Başkan Vekilinin, tutumunu değiştirip “Ben bu tasarımı görüştürmüyorum.” deme imkânı bulunmamaktadır sayın milletvekilleri, böyle denmesi, Genel Kurulun almış olduğu karara Meclis Başkan Vekilinin “Uymuyorum.” demesi demektir. Yani bu, herhâlde savunacağımız bir şey değildir.

Ben tekrar söylüyorum; bu tasarının temel yasa olması, olmaması gerektiği konusunda bir değerlendirme yapmıyorum, böyle bir değerlendirme yapma imkânım yok. Ama grup başkan vekiliyken, o sıralarda otururken bu usul tartışmalarını ben de açtım, bu değerlendirmeleri ben de yaptım. Sayısız örnek verebilirim, Kanunlar ve Kararlardan bunu çıkarabiliriz, sayısız örnek vardır; bu tip usul tartışmalarında Başkanlık Divanı, görüşmelere devam yönünde karar vermiştir.

Sayın Yıldırım, kürsüye çıktığında biraz daha farklı bir şey söyledi, bunun Anayasa’ya aykırı olduğunu söyledi. Sayın Baluken temel yasa kapsamında bir itiraz ileri sürmüştü. İlave olarak farklı bir şey söyledi Sayın Yıldırım, “Bu, Anayasa’ya aykırı.” dedi, böyle, Anayasa’ya aykırı bir yasa benim görüşmeye almam yönündeki tutumumu eleştiren bir değerlendirme yaptı. İç Tüzük’ün 38’inci maddesini söyledi. Evet, İç Tüzük’ün 38’inci maddesi der ki: “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya teklifleri ilk önce Anayasanın metnine ve ruhuna uygun olup olmadığı yönünde değerlendirirler.” 38’inci maddenin birinci fıkrası. İkinci fıkrası: “Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğu kanaatine ulaşırsa maddelerine geçmeksizin müzakereyi reddeder ve iade eder.”

Şimdi, Komisyon böyle bir değerlendirmeyi yapmamış. Eminim muhalefet partileri bu değerlendirmeyi komisyonlarda yapmışlardır, yapmış olabilirler ama Komisyon kararı sonuçta bunun Anayasa’ya aykırı olmadığı yönünde buraya geldi. Buna rağmen, bu metinde Anayasa’ya aykırı maddeler olabilir, bunu muhalefet partileri, milletvekilleri ileri sürebilir, buna ilişkin önergeleri Başkanlık Divanına verirler. Biz Başkanlık Divanı olarak bu önergeleri işleme koyarız ve 84’üncü maddeye göre bu önergeler öncelikle oylanır, Anayasa’ya aykırılık önergeleri. Yine, Genel Kurul bunu kabul ederse o madde metinden çıkarılır. Başkanlık Divanının bunun dışında bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Eğer, bana, “İç Tüzük’ün şu maddesine göre bu tasarımı görüştürmeyebilirsiniz.” şeklinde bir dayanak gösterirseniz, ben onu uygulamaya hazırım.

Bir de şunu söylediniz Sayın Yıldırım: “Defalarca söz istediğim hâlde vermediniz.” Şimdi, ben metni okumaya başladım, “Tasarının görüşmelerine başlıyoruz. Siyasi parti gruplarına söz verme işlemine başlıyoruz.” dedim. Dedikten sonra siz orada, ayakta bir şey söylediniz; tutanakları da istedim, herhâlde bir söz talebinde bulunuyordunuz.

Şimdi, defalarca söz isteyen bir sayın milletvekiline ben söz veririm, kaldı ki yirmi dakikalık süreniz vardı, çıktınız konuştunuz. Yine de 60’ıncı madde çerçevesinde milletvekillerimizin söz talepleri olursa tabii ki bunu karşılarım, bunu bilginize sunuyorum.

Şimdi, size söz veriyorum 60’ıncı maddeye göre.

Buyurunuz Sayın Yıldırım.

Mikrofonunuzu açıyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, özellikle yirmi dakikalık konuşmamın başında ifade ettiğim cümlelerime tutanaklardan bakabilirsiniz. “Siz niye İç tüzük 38’e göre bunu iade etmiyorsunuz?” veya “Neden görüşmeye geçtiniz?” diye bir şey söylemedim ben, bunu ifade etmeme müsaade etmediniz diye söyledim. Ben sadece bunu ifade etmek üzere ve bunun üzerinden bir tartışma açmak üzere söz istedim, bunu vermediniz diye söyledim.

Sayın Başkanın, Komisyon Başkanının söylediği, özellikle Şanlıurfa iline İstiklal Madalyası verilmesiyle ilgili. O zaman öyküyü açık söyleyelim: Bakın, şurada 1’inci madde olarak duruyor ama bugün İçişleri Komisyonunda ayrıyeten görüşülüyor. Biz, İçişleri Komisyonuna havale etmedik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 274 sıra sayısıyla...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Böyle bir şey yok Sayın Başkan. Bakın, hem burada diyor ki “Maddelere geçtiğimizde, geldiğinde görüşeceğiz.” ama aynı zamanda başka bir mecrada bu aynı madde görüşülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açıyorum mikrofonunuzu.

Buyurunuz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, 29 Mart 2016 günü Adalet ve Kalkınma Partisinin grup toplantısına Urfa İl Başkanı ve Urfa teşkilatı geliyor, Başbakan şu sözü veriyor: “11 Nisan, Urfa’nın kurtuluşu, ben, size İstiklal Madalyası’nı alıp geleceğim.” diyor. Açın, bakın. Ee, baktılar ki yetişmeyecek bu torba yasayla 11 Nisana? Bu, yasalaşacak, Cumhurbaşkanlığı onaylayacak, Resmî Gazete’de yayımlanacak; yetişmeyince Başbakan 11 Nisanda alıp gidemeyecek! Başka bir yol bulup, Başbakanın kendi partisinde yaptığı bir konuşma nedeniyle yasama faaliyetini yasama tekniklerini ayaklar altına alırcasına gündemi meşgul ederek bu geçirilmeye çalışılıyor. “Plan Bütçeden olmadı İçişlerinden olsun; oradan olmadı, buradan olsun.” ama yasama faaliyeti, Başbakanın kendi grubunda bir il teşkilatına verdiği söze göre hareket etmez. Bunun nedeni budur ve hâlâ bu usule aykırılık devam ediyor. Burada kitapçıkta duruyor, başka bir mecrada da aynı kanun görüşülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/694), Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/689), Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/393), Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanı Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/403), Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz

ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/899), Bursa Milletvekilleri Hüseyin Şahin ve Hakan Çavuşoğlu ile 115 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/922), Şanlıurfa Milletvekilleri Faruk Çelik ve Ahmet Eşref Fakıbaba ile 7 Milletvekilinin; Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/923) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:273) (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bülent Kuşoğlu, Ankara Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Kuşoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde -bire geliyor- hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Herkesin yorulduğunun farkındayım, mümkün olduğunca sıkılamaya çalışacağım ama çok da önemli konular var, bu saatte görüşmememiz, dinamik olduğumuz saatlerde görüşmemiz gereken konular bunlar.

Değerli arkadaşlarım, devlet, vatandaşı için vardır, vatandaşına hizmet için devlet vardır; vatandaş yoksa devlet de yoktur. Devlet kurumları, vatandaş için hizmet vermeye çalışırlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi de öyledir, Türkiye Büyük Millet Meclisi de vatandaşına hizmet etmesi gereken bir yerdir. Yani biz de vatandaşa hizmet etmek zorundayız. Bizim iki görevimiz var Anayasa'ya göre; bir tanesi, denetim. Hükûmeti denetlemek zorundayız; yasalara uygun çalışıyor mu Hükûmet ve verdiğimiz bütçeye uygun harcamalar yapıyor mu?

Denetim konusunda zayıfız. Yani bu konularla ilgili olarak dünya parlamentolarıyla karşılaştığımız zaman, denetim konusunda iyi bir iş yapmıyoruz ama yasamayla ilgili olarak, nicelik olarak baktığınız zaman dünyada en fazla yasa çıkaran Parlamentolardan bir tanesiyiz. Çok fazla yasa yapıyoruz, yasa maddesi. Bu da, 5'inci torba kanunumuz. Herhâlde bu dönem bununla birlikte 130'un üzerinde yasa yaptık. Çok fazla yasa yapıyoruz ama bu yasalar vatandaşın istediği yasalar mıdır? Teknolojinin, değişen, gelişen teknolojinin, ekonomik şartların, sosyal şartların getirdiği kurallara uygun, vatandaşın talebine uygun kanunlar mıdır, yasalar mıdır? O bakımdan baktığımızda pek öyle olmadığını, sıkıntılı olduğunu görüyoruz durumun.

Bu torba kanun da bakıyorum birçok sıkıntıları olan bir kanun. Şimdi, torba kanunlar niye gelir? Bu 5'inci defadır... Ben utanıyorum, gerçekten torba kanunla ilgili olarak şikâyet etmekten utanıyorum ama şikâyet etmek de zorundayız, bunların kayıtlara da geçmesi lazım. Yani sonuç olarak, sizler de herhâlde torba kanundan mutlu değilsiniz ama nedense geliyor. Niye geliyor peki torba kanun? Çünkü Hükûmet, işini yapmadığı için geliyor. Devleti yönetebilen bir hükûmet, torba kanun getirmez bu kadar sıklıkla. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kadar basit. İyi bir bakan varsa bürokratin... Bakın, samimi söylüyorum -ben de bürokrasiyi bilen, yıllarca çalışmış bir insanım, birçoğunuz da biliyor- bir bakan, bürokratin oyuncağı değilse bu kadar sık torba kanun getirmez. Bilmiyorsa kabul eder, getirir. Sayın Bakanın, torba kanunda maddesi yok, çok rahat olarak söylüyorum. Yönetim iyi değilse, Hükûmet iyi çalışmıyorsa, bakan, konusunu bilmiyorsa sık sık torba kanun... “Sayın Bakanım, bunu getirelim.” “Tamam, getirelim.” Bürokrat korkar bir şeyi imzalamaktan, “Bunu kanun olarak getirelim.” Bakan onayıyla çıkması gereken, bürokratin imzasıyla çıkması gereken hususları alır, kanun olarak çıkarttırır çünkü çok kolay çıkıyor.

Geçenlerde Salim Bey söyledi, “Efendim, biz hangi bakan kanun isterse bir haftada çıkarıyoruz.” Çıkartıyoruz, onun için de bürokratlar söylüyorlar, çıkartıyoruz. Torba kanun onun için fazla. Onun için, siz de utaniyorsunuz, ben de utaniyorum. Ama, maalesef, Hükümetin beceriksizliğinden kaynaklanıyor bu, sayın bakanlardan kaynaklanıyor, iyi yönetilmemesinden kaynaklanıyor. Bir diğer sebep de kanunun iyi maddeleri arasında, vatandaş için faydalı görünenler arasında bir de bazı rant maddelerinin olmasından kaynaklanıyor. Burada da var, bu torba kanunda da var maalesef. Torba kanunun sebebi bu.

Şimdi, bu torba kanunda da -arkadaşlarım da ifade ettiler- getirildi bir teklif, teklif ile tasarı birbirine karışmış. Ben hayatımda ilk defa görüyorum arkadaşlar. Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonunun kabul ettiği metin, Hükümetin teklif ettiği metin; o kısımda, bakın, Plan ve Bütçe Komisyonunun kabul ettiği metinde “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasıyla İlgili Kanun Tasarısı” diyor başlık. Sıra sayısı 273’te Şanlıurfa yok, henüz çıkmış değil, 1’inci madde “Şanlıurfa” olarak duruyor. Böyle bir usul yok, böyle bir şey yok. Ben ilk defa görüyorum.

Yine, söyledi arkadaşlarım, etkinlik analizi yapılmadı. Etkinlik analizinin muhakkak yapılması lazım ilgili kanunlarda. Bu özellikle sizin döneminizde çıktı, bu dönemde özellikle yapılması lazım. 5018 sayılı Kanun bunu emrediyor.

Yine, meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması lazım. Kayıtlara bakarsak herkese haber verilmiş ama gelip de doğru dürüst konularını anlatmadılar, gelediler, doğru dürüst toplantılara katılmadılar, görüşlerini açıklayamadılar.

Ve gerekçeler çok yetersiz. Biz -hukukçular bilir- bir kanun lafzından yeteri kadar bir şeyler anlamadığımız zaman onun gerekçesine bakarız, ne demek istemiş. Şimdi, gerekçeler yok. Gerekçeler kanun metnini neredeyse çok az farklı cümlelerle aynen tarif ediyor. Gerekçeler çok yetersiz. En az 5 komisyona sorulması gerekiyordu, ilgili komisyonların da görüşlerinin alınması gerekiyordu. Burada 20’ye yakın kanunu ilgilendiren birbirinden çok farklı maddeler var. En az 5 komisyona sorulması, onların görüşlerinin alınması gerekiyordu, hiçbirisinden görüş alınmadı. Hepsi Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, bizler tarafından buraya getirildi, görüşülebildiği kadarıyla. Ve yine Anayasa’ya aykırı hükümler var, bunları tekrar etmek istemiyorum, maalesef bu vaziyette buraya geldi.

Değerli arkadaşlarım, neler var? Sosyal yardımlarla, sosyal hizmetlerle, sosyal politikalarla ilgili çok önemli hükümler var. İmar mevzuatıyla, çevre ve şehir konusuyla ilgili çok önemli hükümler var. Kara yolları zorunlu sorumluluk sigortasıyla ilgili önemli hükümler var. İstiklal Madalyası zaten, Şanlıurfa meselesi var. SPK’yla ilgili hükümler var. Suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı ile ilgili, kara parayla ilgili maddeler var. SGK’yla ilgili maddeler var. İçişleri Bakanlığıyla ilgili maddeler var.

Şimdi, diğer arkadaşlarım farklı konuları anlattılar, ben de sosyal yardımlara değineyim. Şimdi, 65 yaş aylığıyla ilgili olarak daha üç sene olmadı, geçen dönem, 2013 yılında yine bir torba kanun geldi, bir torba kanunla biz bir değişiklik yaptık, üç sene olmadı, bakın 2013’ün Haziranındaydı o değişiklik, şimdi nisan ayının başındayız, üç sene tamamlanmamış, yine o maddeyi değiştiriyoruz, o maddeyi yine değiştiriyoruz.

Sosyal yardımlar konusu, Türkiye için çok önemli bir mesele. Geçen yıl –tam, kesin olarak Bakanlık rakam veremiyor ama- 25 ile 28 milyar lira arasında bir harcama yaptığımız söyleniyor sosyal yardımlarla ilgili olarak. Çok büyük bir rakam, çok önemli bir rakam ama Bakanlık henüz sosyal yardım ile sosyal hizmetin ayrımının farkında değil. Sosyal hizmet nedir, sosyal yardım nedir; Bakanlık kayıtlarında bununla ilgili bir şey yok. Yaptıkları yardımları “sosyal yardım” ve “sosyal hizmet” diye henüz ayıramamışlar, bir sistemleri yok. Kime veriyoruz? Kaç kişiye veriyoruz? Tahmini olarak 14 milyon kişiye verildiği söyleniyor bu sosyal yardımların. Kaç kişiye veriliyor, kaç yer tarafından

veriliyor, tam belli değil. 45 farklı kurumdan 15 farklı türden sosyal yardımın ya da sosyal hizmetin yapıldığı tahmin ediliyor. Şimdi, 45 farklı kurum olur mu? Bir ülkede bir sistem olması gerekir, tek elden yapılması gerekir, mükerrerliklerin olmaması gerekir, boşluk olmaması gerekir. Yardım yapılmaması gereken kişilere yardım yapılıyor, yapılması gerekenlere de gerektiği kadar yapılamıyor.

Şimdi, 65 yaş aylığını da daha önce tuttuk değiştirdik -dediğim gibi- 2013'te, üç sene geçmeden tekrar değiştiriyoruz. Tamam, daha makul bir düzenleme yapacağız ama geçen sefer sayın bakanlara "Böyle yapalım." denildi, şimdi de "Böyle yapalım." deniliyor, ona göre değişiklikler geliyor; bunlar olmaz.

Sosyal yardım harcamalarının gayrisafi millî hasılaya oranı... Biraz önce o rakamları verdim, önemli rakamlar ama Türkiye'de kamunun sosyal yardımlarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 5,5'u yakalamamış henüz; Avrupa'da bu, 25'e yakın. Onun için, bizim hâlâ çok daha fazla sosyal yardım yapmamız gerekiyor. Sosyal yardımlar konusunda almamız gereken mesafe var. Onun için, sosyal yardımları öyle 1-2 madde olarak değil de tüm olarak ele almamız, bütüncül bir kanun yapmamız lazım, bir temel kanun olarak da burada oturup ayrıntılı görüşmemiz lazım. Böyle 2 madde o torbada, 3 madde öbür torbada; bu şekilde başarılı olmamız mümkün değil, doğru iş yapmamız mümkün değil.

Yine, bizim sosyal yardım bütçemiz, gayrisafi yurt içi hasılaya oranladığımız zaman 1,33'e tekabül ediyor 2015'te de, 2016'da da; Avrupa'da bu, 5'e yakın. Yani bizim sosyal yardımlarla ilgili, sosyal hizmetlerle ilgili yapmamız gerekenler var. Henüz hiçbir şekilde sistemimiz yok maalesef.

Bir diğer konu, arkadaşlarım değindi ama ben de söylemek istiyorum, bu kara yolları sorumluluk sigortasıyla ilgili olarak, biliyorsunuz, kamuoyunda bir algı oluştu. "Çok pahalı" dendi, insanlar çok fazla şikâyet etti, o nedenle konu buraya geldi, Komisyonumuza o nedenle geldi. Peki, böyle geldi de bundan sonra ucuzlayacak mı? Yok, öyle bir şey yok. Ucuzlamayacak. Niye ucuzlamayacak? Çünkü o yönde bir değişiklik yapmadık. Belki ileriki yıllarda, aktüeryal hesaplar yapılacak, çok ileriki yıllarda belki ucuzlayacak ama yakın zamanda polislerle ilgili olarak bir ucuzlama söz konusu değil.

Ne yapıldı? Kara yolları sorumluluk sigortası, zorunlu sorumluluk sigortası, arkadaşlar, şoför esnafıyla ağırlıklı olarak ilgilidir. Şoför esnafı dedi ki: "Bana çok büyük bir yük getiriyor, bunu düşürelim." Ama dediğim gibi henüz düşmeyecek. Ama onlar nedense tatmin oldular, güçlü olarak gelmediler Komisyona, tatmin oldular. Ama sigorta şirketleri, kendisiyle ilgili bazı düzenlemeleri yaptı; daha güzel hazırlanmışlar, takdir etmek lazım; kendi dernekleri geldi, kendi dertlerini, sıkıntılarını gayet güzel anlattılar. Onlar, istedikleri şekilde bir düzenleme aşağı yukarı yaptılar. Şimdi onların lehinde bir düzenleme yapılmış gibi görünüyor. Ama mağdur olan, kim oldu? Zorunlu trafik sigortasında mağdur olan, hak sahibidir, yani üçüncü kişi; şoför esnafının dışında, sigorta şirketlerinin dışında yolda bir kazaya muhatap olan kişi. O kişilerle ilgili tazminatları biz kısıtladık, onların alacağı tazminatlarla ilgili olarak birkaç maddede yoğunlaşma yaptık. Bundan sonra alacakları tazminatlar, örneğin, ortalama olarak 200 bin liraysa, şimdi bunun çok çok altına, 50 bin liralara düştü. Bundan sonra çok düşük tazminatlar alacaklar. Konu bu, kara yolları zorunlu trafik sigortasında maalesef.

Değerli arkadaşlar, çok önemli bir konu da burada Kanal İstanbul'la ilgili olarak geldi. Arkadaşlarım çok girmediler, ben o konuya müsaadenizle girmek istiyorum. Şimdi, Kanal İstanbul'un hakikaten fizibilitesi yok, projesi yok henüz. Nedense kanun değişikliklerini yapıyoruz henüz fizibilitesi, projesi olmayan bir projeye ilgili ama afaki olarak "25 metre derinliğinde bir şey olsun." deniyor, 470 metre genişliğinde bir alan kamulaştırılacak, 45-50 kilometre olacağı tahmin ediliyor -dediğim gibi, fizibilite yok henüz- ve en az 13 milyar dolarlık bir maliyeti de olacak diye tahmin ediliyor. 360 milyon metrekare alanın kamulaştırılması gerekebilecek, bunlar içerisinde de 4 milyon metrekareden fazla mera var. Mera alanı da 4 milyon metrekareden fazla.

Şimdi, böyle bir konuda Karadeniz, Marmara, Akdeniz suları, o suların yapısının değişmesi, akıntıların yönlerinin değişmesi, Karadeniz'deki canlıların Marmara Denizi'ne, Akdeniz'e akacak olması, doğanın yapısının değişiyor olması, Karadeniz'in durumunun değişmesi nedeniyle konuya muhatap olabilecek Romanya, Rusya, Bulgaristan gibi ülkelerin devreye girebilecek olması, Montrö Boğazlar Sözleşmesi, uluslararası hukuk vesaire yani birçok konu söz konusu bu maddeyle ilgili olarak. Hiç o taraflarına girmedik, hiç o tarafları maalesef konuşulmadı, hâlbuki çok önemli bir konu bu. Uluslararası hukuku ilgilendiriyor, kendi iç hukukumuzu çok fazla ilgilendiriyor -çok önemli vatandaşımızı ilgilendiriyor, hayatımızı ilgilendiriyor.

Değerli arkadaşlar, bakıyorum, burada çok fazla İstanbul Milletvekili yok bu saatte ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buradayız.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Buradayız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Buradayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Buradayız.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Buradayız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Var, evet, birkaç arkadaşımız burada.

...genellikle yatırımların, özellikle Ulaştırma Bakanlığı yatırımlarının yüzde 70'inden fazlası İstanbul'da, neden İstanbul'da?

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili, Divanda oturuyor şu anda Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – O zaman İstanbul milletvekillerine şunu söylüyorum: Ulaştırma Bakanlığının yatırımlarının yüzde 70'inden fazlası İstanbul'da, siz İstanbul milletvekilleri olarak alkışlayabilirsiniz ama biz Anadolu'daki milletvekilleri olarak, nüfusun çoğu, alanın çoğu bu tarafta olanlar olarak bunu takdir etmiyoruz. Niye yüzde 70'inden fazlası İstanbul için olsun, Anadolu'nun ihtiyacı var, Anadolu'yu yerinde tutmamız lazım. Güvenlik açısından, istihdam açısından, ekonomik gerekçelerle Anadolu'ya çok daha fazla yatırım yapılması lazım. Böyle bir plansızlık olur mu?

Yine bu yatırımda, bakın bu Kanal İstanbul'u dâhil etmeden bu rakamı verdim. Sayın Bakanla da konuştum. Sayın Bakan da bunu inkâr etmedi, kabul etti. Neden bu şekilde...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Rize'ye havaalanı yapıyoruz. Ovit Tüneli'ni yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Yüzde 70'i İstanbul'da, Anadolu'da da yapılacak herhâlde, bir şeyler yapılsın ama yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ilgaz Tüneli'ni yaptık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Bakın, Türkiye'deki güvenlik sorununun önemli bir bölümü, yerinde, Anadolu'da yatırım yapmamamızdır. Şu anda farkında olalım, olmayalım, Türkiye'de 20'ye yakın temerküz merkezi var, onun dışındaki yerler boşalıyor, onun dışındakiler sirkülasyon şeklinde belli merkezlere taşınıyorlar. Öbür yerlerde kimseyi tutamıyoruz. Niye? O taraflara yatırım yapmadığımız için.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hızlı tren yaptık, yollar yaptık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Bilerek yapsak, bir plan, program dâhilinde biz belli yerlere insanları yığıyoruz, özellikle bunu teşvik ediyoruz desek anlarım ama öyle bir planımız, programımız yok, ifade edilen böyle bir şey yok. Ama Anadolu boşalıyor, ilçelerimiz boşalıyor. Ankara'nın bile 25 ilçesinin çoğu şu anda boşalıyor, sadece merkeze doğru geliyor insanlar. Hâlbuki, bunun bir planı, programı olur, bilinçli bir şekilde insanların nerede ikamet etmesini, çalışmasını, doymasını istiyorsak ona göre bir projelendirme yaparız, plan yaparız. Maalesef yok bütün bunlar.

Arkadaşlar, bir de tabii, işin öbür boyutu var. Şöyle bir hikâye anlatayım, gecenin bu vakti bu teknik konulara girmemiz tabii, zor oluyor, dinlemeniz de zor oluyor: Bir baba, köyünden çıkmış, yıllar sonra çok zengin olmuş “Çocuğumu da götüreyim, görsün benim nereden geldiğimi, ne olduğumu bilsin.” demiş. Köyüne götürmüş, amca oğlunda hafta sonu misafir kalmışlar, iki gece kalmışlar, kendi bahçeli evlerine dönmüşler, İstanbul’a. Baba sormuş: ”Oğlum, ne gördün, ne anladın?” “Baba, biz çok fakiriz, onlar çok zengin.” “Nasıl olur?” demiş, tam tersini göstermek istiyor hâlbuki. “Baba, bizim bahçemizde bir köpeğimiz var, onların dört köpekleri vardı.” demiş. “Bizim bir küçük havuzumuz var bahçemizde, onların koca dereleri vardı. Bizim bahçemizde birkaç tane ışıklandırma var, onların yıldızları vardı.” Çok da güzel bir yaz günü gitmişler herhâlde. “Onlar, bizden çok daha zengindi.” demiş.

Zenginlik, aslında doğaya sahip olmaktır hakikaten. Yani bununla ne demek istediğimi herhâlde anladınız. Yani betona yatırım yapmakla bu iş olmuyor, bunları görmemiz lazım.

Kanal İstanbul bu açıdan -ekonomik açıdan çok yanlış ama- doğanın tahrip edilmesiyle de büyük bir yanlışlık içeriyor, bunu çok iyi değerlendirmemiz lazım. Belki Kanal İstanbul Projesi, referandum gerektiren çok önemli bir projedir. Onun için, böyle fizibilitesi yapılmadan, projelendirilmeden, neyin ne olduğu belli olmadan kanun yapmamız çok büyük bir yanlışlık oluyor. Maalesef, çok büyük bir yanlışlıktır, çok acil bir durummuş gibi getiriyoruz.

Bunun haricinde, değerli arkadaşlar, mesela SPK’yla ilgili bazı düzenlemeler var. Bir para piyasası oluşturuyoruz, karşı taraf oluşturuyoruz. Niye? Son zamanlarda ekonomideki gelişmelerle sıkıştık. Türk parası teminat alınamıyor artık, Türk parası teminatı kabul etmiyorlar, onun için yabancı para teminatının kabul edilmesi lazım. Daha fazla sıcak para gelebilmesi için, likit imkânlarının daha da artması için para piyasası oluşturduk; karşı taraf hizmetleri veriyoruz bu takas odasıyla, bununla ilgili bir düzenleme yapıldı. Onun dışında çok acil olduğunu düşünmüyorum.

Onun dışında, terörizmin finansmanı ve suç gelirlerinin aklanmasıyla ilgili düzenlemeler var, teknik bazı düzenlemeler, arkadaşlarımız bunların gerekli olduğunu söylediler ama, ben, özellikle Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili olarak aldığımız denetmen kadrolarını izah edemiyorum. Orada müfettişler de var, daha fazla yetkileri olan müfettiş arkadaşlar bunlar, dolayısıyla daha iyi denetim yapmaları gerekir, daha iyi eğitilmeleri gerekir, ama müfettiş kadrolarına yatırım yapmıyoruz, yetkili olanlara.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) - Yetkisiz olanlara önemli ölçüde yatırım yapıyoruz, bunu da bir yanlışlık diye görüyorum.

Gecenin bu vakti sabırla dinlediniz, çok teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Şahsı adına Şirin Ünal, İstanbul Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Ünal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; huzurlarınıza getirilen tasarının tümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, terörle mücadele esnasında şehit düşen tüm güvenlik güçleri kardeşlerimize Allah’tan rahmet, kahraman gazilerimize sağlık ve afiyet diliyorum.

Kurulduğu günden bu yana geçen yaklaşık on beş yıl boyunca sosyal devlet olma sorumluluğunu yerine getiren AK PARTİ’nin gündemi, her zaman milletten yana ve hizmetten yana olmuştur. İktidara geldiğimiz günden itibaren, sosyal devlet olmanın gereği olarak birçok önemli politika hayata geçirilmiş olup bugün 2023’ü hedefleyen ve dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olma gayreti içerisinde olan bir Türkiye mevcuttur. AK PARTİ, milletin partisi olma yolundan hiçbir zaman ayrılmadan aynı sevdâ ve kararlılıkla aziz milletimize hizmet etmeyi sürdürecektir.

Değerli milletvekilleri, buradan hareketle 64’üncü Hükûmet Programı’mızda ve 2016 yılı Eylem Planı’mızda yer verilen bazı konuların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Yüksek müsaadenizle, huzurlarınıza getirilen 273 sıra sayılı Tasarı’nın neler getirdiğinden kısaca bahsetmek isterim.

65 yaş aylığı alan vatandaşlarımızın, kimin yanında yaşarsa yaşasın, maaşlarını almaları ve maaşlarında kesinti ve duraksama olmamasının sağlanması; Kanal İstanbul için yasal düzenlemenin yapılması; kentsel dönüşüm kapsamına girmek şartıyla izinsiz yapılara elektrik, su ve doğal gaz bağlanması, sosyal destek alan vatandaşlarımızdan istihdam edilenlerin işveren sigorta priminin desteklenmesi, gençlerin genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi, sermaye piyasasında kurumsal yatırımcıların teşvik edilmesi hususlarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Ayrıca tasarıyla, uygulamada “zorunlu trafik sigortası” olarak adlandırılan sigorta teminatının içeriğinde meydana gelen tereddütlerin giderilmesi amacıyla zorunlu trafik sigortası teminat içeriğinin sigortacılık ilkelerine ve değişen şartlara uyumlandırılması, sendika ve konfederasyonların, ilgili mevzuatına göre belirlenen şehit yakınları ve gazilere aynı ve nakdî yardımda bulunabilmeleri, işçilerin yıllık izinlerini her defasında altı günden az olmamak üzere 5 defada kullanabilmelerinin önünün açılması, kayıt dışılıkla mücadelede etkinliği artırmaya yönelik olarak 2.610 sosyal güvenlik denetmeni ve sosyal güvenlik denetmen yardımcısı kadrosunun ihdas edilmesi, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen işlemlerin, işleme konu mal varlığının aklama veya terörün finansmanı suçuyla ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması hâlinde yetkili makamlara intikal ettirmek üzere yedi iş günü süreyle askıya alma yetkisinin verilmesi, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine riskli alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapıların değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığına gözetilmesiyle riskli yapıların bulunduğu taşınmazlarda ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerinin iki yıl süreyle geçici olarak durdurulabilmesi ve uygulamanın gerektirmesi hâlinde bu sürenin bir yıl daha uzatılabilmesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından, üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden 1 Ocak-31 Aralık 2016 tarihleri arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izin bedelleri ve hasılat payları ile ecrimisillerin ödenmesinin bir yıl süreyle ertelenmesi, terörizmin finansmanı suçuyla mücadelenin daha etkin yürütülebilmesi için ihtiyaç hâline gelen şirket yönetimine kayyum tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi veya kayda alınması, gizli soruşturulması, soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerinin terörizmin finansmanı suçu bakımından da uygulanabilmesi, Anayasa Mahkemesi kararı üzerine 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin murakıp ve uzmanlara ilişkin hükmünün yeniden düzenlenmesi, Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra

teşkilatına 15 bin “polis memuru” unvanında kadro tahsis edilmesi, İstiklal Savaşı’nda şehir halkının verdiği destansı mücadeleye büyük kahramanlık göstermiş olan, 12 Haziran 1984 tarihli ve 3020 sayılı Kanun’la “şanlı” unvanı verilen Urfa ilimize İstiklal Madalyası verilmesi sağlanacaktır. Tasarıyla, yaşanan bazı problemlerin çözümü amaçlı çeşitli kanunlarda da değişiklik yapılmaktadır.

Ben de şahsım adına bu tasarının lehinde olduğumu beyan ediyor, ülkemiz adına hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize selam ve saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ünal.

Şahsı adına ikinci konuşmacı, Mehmet Bekaroğlu, İstanbul Milletvekili.

Buyurunuz Sayın Bekaroğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Arkadaşlar, gecenin bu vakti hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugünkü mesaimizin 12’nci saatindeyiz. Ben psikiyatri uzmanıyım; zihin, beyin çalıştım. Böyle bir çalışma olmaz arkadaşlar. Bu şekilde çalışarak yasa falan çıkarılmaz, bu şekilde çalışarak milletin menfaatine olan şeyin ne olduğunu bilmemiz mümkün değil. Komisyonlarda da aynı şeyleri yapıyoruz. Yangından mal kaçırılma hikâyesi.

Niye böyle oluyor? Bakın, şunun için böyle oluyor: Sürekli olarak vesayetten falan bahsediyorsunuz, “Vesayet sistemiyle mücadele ettik, yendik.” falan diyorsunuz ama böyle bir şey yok arkadaşlar. Bu, vesayetin ta kendisi. Yani, milletvekilleri, ben iddia ediyorum... Komisyonlarda arkadaşlara da sordum, kimse de ses çıkarmadı, sadece öfkeleniler. Ya, arkadaşlar, evet, biraz önce başlıkları okudu arkadaşımız ama nedir bunların içeriği, kime ne getiriyor, bunları konuştunuz mu, tartıştınız mı? Bu soruların hiçbirinin cevabı yok. Bize bir şey getiriyorlar, bir yerlerde karar veriliyor -kimdir onları da biraz sonra söyleyeceğim- ondan sonra, siz geliyorsunuz, burada el kaldırıyorsunuz. Milletvekilleri yani hepimiz el kaldırıyoruz. Bu, vesayetin ta kendisidir.

Peki, kim oraya etki edebiliyor? Güçlü olanlar etki edebiliyor değerli arkadaşlarım. Devletin görevi, vatandaşları, zayıf olan insanları korumaktır. Devlet, bunun için vardır, vatandaş için vardır ama özellikle zayıf olan insanları korumak için vardır. Fakat bu çıkardığımız yasalarda, bu yaptığımız çalışmalarda zayıf olanlar yok; onlar, bilgi sahibi olamıyorlar, örgütlü değil, güçlü değil, seslerini ulaştırıyorlar.

Bir tane örnek vereyim değerli arkadaşlarım. Şimdi, bu zorunlu trafik sigortasıyla ilgili getirilen düzenleme. Yani millete yalan söylemeyelim, yakışmaz bu bize, kimseye yakışmaz bu. “Efendim, sigorta primleri arttı, bunu düşüreceğiz.” Yok böyle bir şey. Niye böyle bir şey söylüyorsunuz? Sigorta şirketleri geldiler, güçlüler, iyi lobi oluşturdular, yüzde 70-80 zaten yabancı sermaye, lobi oluşturdular; biz komisyonlarda da, alt komisyonlarda da gördük ve istediklerini yaptırıldı. Sigorta primleri filan düşmüyor yani böyle popülizm filan yok, öyle bir şey düşmüyor. Ne oluyor peki? Biraz evvel arkadaşımız söyledi. Üçüncü şahıslar yani kazada zarar gören insanlar, vatandaşlar, yolda yürüten birisi, kazada zarar görüyor. İşte o insanların -biraz evvel Bülent Bey ifade etti- ortalama 200 bin civarında olan bir tazminatı 50 bine düşüyor arkadaşlar. Peki, “Sigorta şirketleri zarar ediyor.” Ediyor mu etmiyor mu, nedir, bunlar tartışılabilir ama bunun faturasını garibanlara çıkarıyoruz. Niye garibanlara çıkarıyoruz arkadaşlar? Hani kimsesizlerin kimsesi, fakir fukaranın, garibanın Adalet ve Kalkınma Partisi? Üstelik de “adalet” ismi var. Niye garibanlara çıkarıyoruz? Çünkü onların sesi çıkmıyor, onlar gerçekten gariban, onlar örgütlü değil. Peki, kime bu yasaları çıkarıyorsunuz? Güçlü olanlara çıkarıyoruz, örgütlü olanlara çıkarıyorsunuz, yazıktır.

Öyle şeyler yapılıyor, yazılıyor ki milletvekilleri bile anlamıyor. Bize Plan ve Bütçe Komisyonunda bakanlar, bürokratlar bu yasanın birçok maddesinin gerekçesini anlatamadılar arkadaşlar, niye çıkardıklarını anlatamadılar. İktidar partisi milletvekilleri için de aynı şey söz konusudur, onlar için de “Niye çıkıyor?” sorusunun cevabı yoktur.

Değerli arkadaşlar, ben size söyleyeyim niye çıkıyor bu yasa: Göstermelik bir popülizm yapılıyor “65 yaş maaşını artırıyoruz.” filan diye. Ya, artırdığımız filan yok, 217 lira veriyoruz arkadaşlar. İşte, şimdi göstergeler filan biraz arttı; belki bir miktar 50 lira, 30 lira bir artış olacak. Peki, nasıl hesaplıyorsunuz bunları? İşte, karı koca, asgari ücretin üçte 1’i. Ya, asgari ücret, kaç lira arkadaşlar? 1.300 lira. Böldüğünüzde ne oluyor? 400 küsur lira. 217 de siz verdiniz, o şeyde hesaplarsak 600 lira. Nasıl geçinir insanlar? Yapmayın, etmeyin ya! Bunları yaparak bu popülizmle bir yere gidemezsiniz ama işin içinde ciddi rantlar var, bunu söylemiyorsunuz.

Bakın, değerli arkadaşlarım, dikili ağacı yok bir insanın. İddia ediyorum, herkesin dikili ağacı var, en garibanın bile var. Nedir onlar, biliyor musunuz? Şimdi, rant olarak paylaşılabacak olan meralar, kışlaklar, kıyıları, yaylaklar; bunlar hazinenin malları, bunlar hepimizin mallarıdır. Şimdi, siz bunu niçin yaptınız, kimin için olacak, gelecek kuşakları nasıl etkileyecek, İstanbul’u nasıl etkileyecek; oranın ekonomisini, beşerî yapısını, uluslararası ilişkilerini nasıl etkileyecek? Hiçbir etki analizi yapmadan, yapmaya giriştiğiniz Kanal İstanbul...

Bakın, bakanlarınız, uluslararası emlak fuarlarında geziyor ve Türkiye’deki emlakleri pazarlıyor. Kimin emlakleri, kimin arsaları, nedir? İşte, dikili ağacı olmayan garibanların arsalarını pazarlıyorsunuz, bunu yapıyorlar. Niye gittiler Fransa’ya? Çıksınlar, anlatsınlar bakanlar, neyi pazarladılar? İstanbul’da pazarlanacak bir şey kaldı mı arkadaşlar? Kalmadı. Ama bu değişikliklerle, bu yapılan şeylerle, bilgi asimetrisiyle sıradan vatandaş ne olduğunu bilmiyor.

Bakana ısrarla sordum, Çevre ve Şehircilik Bakanına: Sur’la ilgili düzenlemeler getirdiniz, ne yapıyorsunuz burada? İşte “acil kamulaştırma” güzel. “Biz, acil kamulaştırma kararı aldık ama gideceğiz konuşacağız, isteyene para vereceğiz, isteyene TOKİ’nin yaptığı konutlardan vereceğiz.” Peki vereceksen niye önceden kamulaştırma yapıyorsun? Şimdi, vatandaşın başında Demokles’in kılıcını sallandırıyorsun, “Ölümlerden ölüm beğen, sen bana mecbursun.” diyorsun, ondan sonra pazarlık yapacak. Peki, arkadaşlar, size soruyorum: Bu, devlete yakışır bir şey midir? Yani bir devlete, güçlü bir devlete yakışır bir şey midir? Gerçekten insafla, vicdanla bunun bir ilişkisi var mıdır? İsrarla soruyorum Sayın Bakana: Burada binasını, yerini vermek istemeyen insan ne olacak, kendi evinde kalabilecek mi? Buna cevap vermiyor, veremiyor çünkü gerçekten oralar birilerine rant, peşkeş çekilecek. “Ya, bu, rant, peşkeş çekilecek.” dediğimiz zaman kıızıyorsunuz ama geçmişteki örnekler var. Tek tek İstanbul’daki arsaları satmayın. Bakın, İstanbul’da TMSF’nin elinde olan bir arsa -daha evvel de bu kürsüden ifade ettim- 12 milyon civarında bir parayla satıldı hiçbir imar değişikliği yapılmadan. Sonra, orada imar değişikliği yapıldı, yüz binlerce metrekaare kapalı alanı olan büyük bir rant oluşturuldu ve o rant 750 milyon dolara kadar ulaştı değerli arkadaşlarım. Böyle yerler kalmadı. Şimdi, gideceksiniz, meraları, kışlakları, hepimizin olan yani dikili ağacı olmayan, “Ben bu ülkenin vatandaşıyım.” hissine kapılmamıza sebep olan arsaları hiç bana sormadan yani vatandaşa sormadan bu arsaları devredeceksiniz.

Değerli arkadaşlarım, bu zorunlu trafik sigortası meselesi, gerçekten ciddi bir mesele yani burada geri adım atma hakkınız hâlâ var.

Bir de bu yapılan düzenlemelerde eşitlik ilkeleri gözetilmiyor, bakılmıyor.

Şimdi, 65 yaşla ilgili bir şey getiriliyor ama hemen 65 yaşın bitişiğinde olan engellilerle ilgili bir şey gelmiyor. Bu konularla ilgili değişiklikler yapacağız.

Sendikaların şehit ailelerine yardım etmesiyle ilgili bir düzenleme getiriliyor, çok iyi ama biz ısrarla Komisyonda dile getirdik, “Bunu iş kazalarında kaybettiğimiz insanlara -ki 2015 yılında 1.730 kişiyi kaybettik, ‘iş cinayetleri’ diyoruz biz onlara çünkü ihmalle oluyor bunlar- onlara da getirin.” dedik, reddettiler. “Genel Kurulda bakacağız.” dedi Sayın Bakanım, bekliyoruz, bakalım nasıl bakacaklar?

Değerli arkadaşlarım, büyük bir proje yapıyorsunuz, Kanal İstanbul, çok büyük bir proje. Tartışırız, niye karşıyız, değiliz, tartışabiliriz bunları. Çok büyük bir proje, asgari 13 milyar dolar olacağını söylüyoruz. Gerçekten şu anda yaşayanları, İstanbul’un beşerî coğrafyasını, ekonomisini, çevreyi, dünya kadar şeyi ilgilendirecek; gelecek kuşakları ilgilendirecek, İstanbul, bambaşka bir şehir olacak, Anadolu, İstanbul’a akacak, uluslararası boyutu var. Şimdi, burada şöyle çok uyanıklık yaparak, iki tane kelimeyi değiştirerek “Yolun arkasına ‘su yolu’ diye bir kelime getirelim, her şeyi hallederiz.” Ya, böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar? Bu milletin bu kadar büyük parasını bir yere yatıracaksınız ve iki kelimelik değişiklikle “bunları yaparız” diye. Böyle şey olmaz.

Bakın, sizin gibi iktidarları çok gördük burada. Aslında iktidarlar hep değişti, bürokratları çok gördük, hep aynı şeyleri yaptılar bize; geldiler, burada hep aynı şeyleri yaptılar, size de aynı şeyleri yapıyorlar. Olmaz değerli arkadaşlarım, bunlar yanıltır. Eğer böyle bir ihtiyaç varsa, bu, kamu yararınaysa oturulur, etki analizleri yapılır. Bu, ne anlama geliyor, ne oluyor, maliyeti ne olacak, çevreyi nasıl etkileyecek, insanları nasıl etkileyecek, hangi kanunlarda ne gibi değişiklikler yapmamız gerekiyor, burada kamu yararı nedir, üretilecek rantı kentlilere nasıl dağıtacağız, ne yapacağız? Bütün bunların hesabı kitabı yapılır ve böyle bir yasa çıkarılır. Böyle bir şey yapmıyorsunuz. Ne çıktığından haberdar bile değilsiniz değerli arkadaşlarım.

Peki, bunları yapıyoruz, burada bu yasaları bu şekilde çıkarıyoruz, bunu birbirimize anlatıyoruz. Peki, yarın bu insanlara nasıl anlatacağız? Mesela, Anayasa Mahkemesinin yapmış olduğu şeye arkadan dolanarak bir değişiklik yaptınız. Anayasa Mahkemesi “Yapmayın.” dedi, siz yine yaptınız. Yani, benim binam riskli değil, riskli değil benim binam. Aynen riskli binalar gibi davranarak o malı, mülkiyet hakkımı çiğneyerek benim elimden alıyorsunuz. Anayasa Mahkemesi size dedi ki: “Bu, yanıltır, yapmayın.” Siz aynı şeyi tekrar getirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Birkaç tane kelime oyunu yaparak, kurnazlıkla... Bu, devlet olmaya, “adalet ve kalkınma” ismi bulunan partinin özellikle “adalet” ismine yakışmıyor arkadaşlar.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bekaroğlu.

Şimdi, tasarının tümü üzerinde soru-cevap işlemini gerçekleştireceğiz ancak elektronik sisteme baktığımda soru için talepte bulunan milletvekili olmadığını görüyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.19

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 01.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Mehmet Akif HAMZAÇEBİ

KÂTİP ÜYELER: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu), Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68’inci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

273 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemin 3’üncü sırasında yer alan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/619) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 186)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemin 4’üncü sırasında yer alan Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

4.- Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 248)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemin 5’inci sırasında yer alan İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

5.- İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 170)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonun olmayacağı anlaşıldığından, kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri, sırasıyla görüşmek için 7 Nisan 2016 Perşembe günü, alınan karar gereğince, saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum; iyi geceler diliyorum.

Kapanma Saati: 01.22

XII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 149) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısına Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 149
 Oylama Saati : 22:58
 Üye Sayısı : 550
 Kabul Edenler : 257
 Reddedenler : 32
 Çekimserler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 2
 Toplam : 291
 Açık Üyelikler : 1

Kanunlaşmıştır.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Adana	Danış Beştaş	Meral	HDP	Katılmadı
Adana	Erdoğan	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul
Adana	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Adana	Küçükcan	Talip	AK PARTİ	Kabul
Adana	Özdiş	İbrahim	CHP	Katılmadı
Adana	Sarı	Fatma Güldemet	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Tümer	Zülfikar İnönü	CHP	Katılmadı
Adana	Türkmen	Elif Doğan	CHP	Katılmadı
Adana	Uslupehlivan	Aydın	CHP	Katılmadı
Adana	Ünür	Necdet	AK PARTİ	Kabul
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı
Adana	Yılmaz	Seyfettin	MHP	Katılmadı
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Boynukara	Adnan	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Fırat	Salih	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Yıldırım	Behçet	HDP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkal	Hatice Duda	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Parsak	Mehmet	MHP	Kabul
Ağrı	Gökçe	Cesim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet	HDP	Katılmadı
Ağrı	Zana	Leyla	HDP	Katılmadı
Amasya	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Ankara	Aydın	Ertan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Babacan	Ali	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bilgehan	Ayşe Gülsün	CHP	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çetin	Şefkat	MHP	Katılmadı
Ankara	Çiçek	Cemil	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı
Ankara	Gök	Levent	CHP	Red
Ankara	Gündoğdu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İyimaya	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Red
Ankara	Mit	Mustafa	MHP	Katılmadı
Ankara	Nazlıaka	Aylin	Bağımsız	Katılmadı
Ankara	Önder	Sırrı Süreyya	HDP	Katılmadı
Ankara	Sameroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Sarıhan	Şenal	CHP	Red
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Topcu	Zühal	MHP	Katılmadı
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ünal	Aydın	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Red
Ankara	Yılmaz	Necati	CHP	Katılmadı
Antalya	Akaydın	Mustafa	CHP	Katılmadı
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Günel	Mehmet	MHP	Kabul
Antalya	Kara	Niyazi Nefi	CHP	Katılmadı
Antalya	Kök	Devrim	CHP	Katılmadı
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Özdoğan Enç	Gökçen	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Samani	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Yurdakul	Ahmet Selim	MHP	Katılmadı
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Artvin	Kışla	İsrafil	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Baydar	Metin Lütfi	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Aydın	Depboylu	Deniz	MHP	Katılmadı
Aydın	Erdem	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Öz	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Red
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aydınoğlu	Ali	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Bostan	Kasım	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Havutça	Namık	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Kırcı	Sema	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	MHP	Katılmadı
Balıkesir	Poyrazlı	Mahmut	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Tüm	Mehmet	CHP	Katılmadı
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bingöl	Fehmioğlu	Enver	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı
Bitlis	İrgat	Mizgin	HDP	Katılmadı
Bolu	Ercoşkun	Ali	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Özcan	Tanju	CHP	Katılmadı
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Katılmadı
Burdur	Petek	Reşat	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Red
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Red
Bursa	Aydın	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Birkan	Zekeriya	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	İrgil	Ceyhun	CHP	Red
Bursa	Karabıyık	Lale	CHP	Katılmadı
Bursa	Karaburun	Bennur	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Koçdemir	Kadir	MHP	Katılmadı
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Müezzinoğlu	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Şahin	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Red
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Katılmadı
Çanakkale	Öz	Bülent	CHP	Red
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Filiz	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Ceritoğlu Kurt	Lütfiye İlksen	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı
Çorum	Uslu	Salim	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Arslan	Kazım	CHP	Katılmadı
Denizli	Ayhan	Emin Haluk	MHP	Katılmadı
Denizli	Basmacı	Melike	CHP	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Ramazanoglu	Sema	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Zeybekci	Nihat	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Aydoğan	Nursel	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Baluken	İdris	HDP	Red
Diyarbakır	Demirel	Çağlar	HDP	Red
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Pir	Ziya	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Tan	Altan	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçier	İmam	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Yığıtalp	Sibel	HDP	Katılmadı
Edirne	Bircan	Erdin	CHP	Katılmadı
Edirne	Gaytancıoğlu	Okan	CHP	Katılmadı
Edirne	Sezen	Rafet	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Öztürk	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Serdar	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karakelle	Sebahattin	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul
Erzurum	Deligöz	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Ilıcalı	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Taşkesenlioğlu	Zehra	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Usluer	Gaye	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Yüksel	Cemal Okan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Candemir Çelik	Canan	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Ekici	Akif	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Gökdağ	Mehmet	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Özdağ	Ümit	MHP	Katılmadı
Gaziantep	Şimşek	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Tayyar	Şamil	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Yüksel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Bektaşoğlu	Bülent Yener	CHP	Katılmadı
Giresun	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Akdogan	Nihat	HDP	Katılmadı
Hakkari	Irmak	Selma	HDP	Katılmadı
Hakkari	Zeydan	Abdullah	HDP	Katılmadı
Hatay	Ahrazoğlu	Mehmet Necmettin	MHP	Katılmadı
Hatay	Dudu	Mevlüt	CHP	Katılmadı
Hatay	Ertem	Biröl	CHP	Katılmadı
Hatay	Karasayar	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Öntürk	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Fevzi	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yarayıcı	Hilmi	CHP	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Bakır	İrfan	CHP	Katılmadı
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Okutan	Nuri	MHP	Katılmadı
Isparta	Yüce	Sait	AK PARTİ	Katılmadı
Mersin	Atıcı	Aytuğ	CHP	Red
Mersin	Çamak	Hüseyin	CHP	Red
Mersin	Elvan	Lütfi	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Fırat	Dengir Mir Mehmet	HDP	Katılmadı
Mersin	Kuyucuoğlu	Serdal	CHP	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Öztürk	Oktay	MHP	Katılmadı
Mersin	Sağlar	Durmuş Fikri	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Katılmadı
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Tezcan	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Red
İstanbul	Akkaya	Yakup	CHP	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Albayrak	Berat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ataş	Erdal	HDP	Katılmadı
İstanbul	Ayata	Süleyman Sencer	CHP	Katılmadı
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bahçekapılı	Ayşe Nur	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Başcı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Red
İstanbul	Benli	Fatma	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı
İstanbul	Bürge	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Cihaner	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çiçek	Dursun	CHP	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demirtaş	Selahattin	HDP	Katılmadı
İstanbul	Doğan	Selina	CHP	Katılmadı
İstanbul	Doğan	Celal	HDP	Katılmadı
İstanbul	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Engin	Didem	CHP	Red
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Eren	CHP	Red
İstanbul	Erdem	Ekrem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Erdoğan	Aykut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Eseyan	Markar	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı
İstanbul	İhsanoğlu	Ekmeleddin Mehmet	MHP	Katılmadı
İstanbul	Kahraman	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Karaca	Harun	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
İstanbul	Kaya	Atila	MHP	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kerestecioglu Demir	Filiz	HDP	Red
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kıyıklık	Feyzullah	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kuzu	Burhan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Külünk	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Metiner	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Özcan	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Pavey	Şafak	CHP	Katılmadı
İstanbul	Paylan	Garo	HDP	Red
İstanbul	Pulcu	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Sarıkaya	Durmuş Ali	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Seferinoğlu	Yıldız	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sert	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Tamaylıgil	Bihlun	CHP	Red
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Red
İstanbul	Tanrikulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yarkadaş	Barış	CHP	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yedekci	Gülray	CHP	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Hurşit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldız	Haydar Ali	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yönte	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Zengin	Mürteza	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Altıok	Zeynep	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Balbay	Mustafa Ali	CHP	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı
İzmir	Çam	Musa	CHP	Red
İzmir	Çıray	Aytun	CHP	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Doğan	Müslüm	HDP	Katılmadı
İzmir	Hotar	Fatma Seniha Nükheth	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kalkan	Necip	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı
İzmir	Kocabıyık	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kürkcü	Ertuğrul	HDP	Red
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atıla	CHP	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı
İzmir	Sürekli	Kerem Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Tanrıkulu	Ahmet Kenan	MHP	Katılmadı
İzmir	Temizel	Zekeriya	CHP	Katılmadı
İzmir	Turhan	İbrahim Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Vural	Oktay	MHP	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Yiğit	Ali	CHP	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Kars	Beyribey	Yusuf Selahattin	AK PARTİ	Kabul
Kars	Bilgen	Ayhan	HDP	Red
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Demir	Murat	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Katılmadı
Kayseri	Dedeoğlu	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Halaçoğlu	Yusuf	MHP	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	Arslan	Mikail	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	Çetinkaya	Salih	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Kocaeli	Aygün	Zeki	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Işık	Fikri	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Kaplan Hürriyet	Fatma	CHP	Red
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Babaoğlu	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Baloğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bozkurt	Mustafa Hüsnü	CHP	Katılmadı
Konya	Davutoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Erdoğan	Hüsnüye	AK PARTİ	Kabul
Konya	Etyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul
Konya	Kaleli	Muhammet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ünal	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Kavuncu	Vural	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Nazlı	Mustafa Şükrü	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Özhan	Taha	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Şahin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Yaşar	Nurettin	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Berber	Recai	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Nurlu	Mazlum	CHP	Katılmadı
Manisa	Özdağ	Selçuk	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Yıldız Biçer	Tur	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Çitil	Mehmet İlker	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Dilipak	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Kahramanmaraş	Kaynak	Veysi	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kılıç	İmran	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Reyhanlıoğlu	Nursel	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Tor	Fahrettin Oğuz	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Atalan	Ali	HDP	Katılmadı
Mardin	Bölünmez Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dora	Erol	HDP	Red
Mardin	Miroğlu	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı
Mardin	Yıldırım	Gülser	HDP	Katılmadı
Muğla	Aldan	Ömer Süha	CHP	Katılmadı
Muğla	Demir	Nurettin	CHP	Katılmadı
Muğla	Erdoğan	Mehmet	MHP	Katılmadı
Muğla	Öztürk	Nihat	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Özyer	Hasan	AK PARTİ	Katılmadı
Muğla	Üstündağ	Akın	CHP	Katılmadı
Muş	Çelik Özkan	Burcu	HDP	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul/Mükerrer
Muş	Yıldırım	Ahmet	HDP	Red
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Gizligider	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Göktürk	Murat	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Red
Niğde	Kavaklıoğlu	Alpaslan	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Özegen	Erdoğan	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Çanak	Oktay	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Rize	Ayar	Hikmet	AK PARTİ	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul
Rize	Karal	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Açba	Zihni	MHP	Katılmadı
Sakarya	Dişli	Şaban	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	İsen	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Üstün	Ayhan Sefer	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Kırçalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Samsun	Kurt	Hasan Basri	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Tekin	Hayati	CHP	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	MHP	Katılmadı
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı
Siirt	Aktay	Yasin	AK PARTİ	Katılmadı
Siirt	Konca	Besime	HDP	Katılmadı
Siirt	Yıldırım	Kadri	HDP	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Akyıldız	Ali	CHP	Red
Sivas	Bilgin	Hilmi	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Dursun	Selim	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Akgün	Metin	AK PARTİ	Kabul/Mükerrer
Tekirdağ	Doğan	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Köprülü	Emre	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı
Tokat	Aslan	Zeyid	AK PARTİ	Katılmadı
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Çakır	Coşkun	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Red
Tokat	Göçer	Celil	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Köseoğlu	Ayşe Sula	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Pekşen	Haluk	CHP	Katılmadı
Trabzon	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Akyürek	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Ayhan	İbrahim	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Baydemir	Osman	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakıbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Kaçar	Mahmut	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Öcalan	Dilek	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Yılmaztekin	Kemalettin	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Uşak	Tunç	Alim	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Yalın	Özkan	CHP	Katılmadı
Van	Atalay	Beşir	AK PARTİ	Katılmadı
Van	Botan	Lezgin	HDP	Katılmadı
Van	Geveri	Adem	HDP	Katılmadı
Van	Hezer Öztürk	Tuğba	HDP	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Özgökçe Ertan	Bedia	HDP	Katılmadı
Van	Yıldırım	Nadir	HDP	Katılmadı
Van	Yüksekdağ Şenoğlu	Figen	HDP	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Soysal	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Çaturoğlu	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Özbakır	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Turpcu	Şerafettin	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Ulupınar	Özcan	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Serdengeçti	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bayburt	Ağbal	Naci	AK PARTİ	Katılmadı
Bayburt	Kavcıoğlu	Şahap	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Konuk	Recep	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı
Batman	Aslan	Mehmet Ali	HDP	Red
Batman	Becerekli	Saadet	HDP	Katılmadı
Batman	Hamidi	Ataullah	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Birlik	Leyla	HDP	Katılmadı
Şırnak	Encu	Ferhat	HDP	Katılmadı
Şırnak	İrmez	Aycan	HDP	Katılmadı
Şırnak	Sarıyıldız	Faysal	HDP	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Bartın	Yalçınkaya	Muhammet Rıza	CHP	Katılmadı
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	CHP	Katılmadı
Iğdır	Adıyaman	Mehmet Emin	HDP	Katılmadı
Iğdır	Aras	Nurettin	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Demirel	Fikri	AK PARTİ	Kabul
Yalova	İnce	Muharrem	CHP	Katılmadı
Karabük	Şahin	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu
Karabük	Uysal	Burhanettin	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Polat	Reşit	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Ersoy	Ruhi	MHP	Kabul
Osmaniye	Önal	Suat	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Arslan	Fevai	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Özlü	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı

XIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 2015/9 sayılı Başbakanlık Genelgesi öncesinde kamu kurum ve kuruluşlarında yapılan naklen veya açıktan atamalara ilişkin Başbakandan sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2377)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Ahmet DAVUTOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Murat EMİR
Ankara Milletvekili

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarında bazı istisnalar haricindeki naklen veya açıktan atamalar durdurulmuştur. Atamaların durdurulduğuna dair 2015/9 sayılı Başbakanlık Genelgesi, Resmi Gazete'nin 31.08.2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- 2015/9 sayılı Başbakanlık genelgesi yayınlanmadan önceki 2,5 ayda (15 Haziran 2015 – 31 Ağustos 2015 arası) tüm kamu ve kamu kuruluşlarında naklen veya açıktan kaç atama yapılmıştır?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Devlet Personel Başkanlığı

Sayı : 91047538-610.00-E.2088

Konu : Soru Önergesi (7/2377)

05.04.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11/03/2016 tarihli ve 43452547-120.07-[7/2377]-24082 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Dr. Murat EMİR'in 7/2377 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesinde bahsedilen konular incelenmiş olup, konu ile ilgili olarak talep edilen bilgilere ekte yer verilmiştir.
Arz ederim.

Süleyman SOYLU
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Ek: Soru önergesi cevabı

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN DR. MURAT EMİR'İN 7/2377 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE CEVABIMIZ**

15/06/2015-31/08/2015 tarihleri arasında Devlet Personel Başkanlığınca kamu kurum ve kuruluşlarına verilen **açıktan atama izni** sayısı toplam **(23)** adettir. Naklen atamalar ise ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının takdirinde olup, Devlet Personel Başkanlığından bu hususta herhangi bir izin alınmamaktadır.

2.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, SGK'nın Erzurum'da bir hastane ile sözleşmesini uzatmamasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2412)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman SOYLU tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Altan TAN

Diyarbakır Milletvekili

SGK'nın Sağlık Sözleşmesini iptal etmesinin ardından Erzurum Şifa Hastanesi Sağlık Ruhsatını askıya alarak kapısına kilit vurmuştur. Hastanede çalışan 400'e yakın kişi işsiz kalmıştır.

Buna göre;

1. SGK'nın Erzurum Şifa Hastanesi ile sözleşmesini uzatmamasının nedenleri nelerdir?
2. 2016 yılı içinde SGK'nın sözleşme yenilemediği hastanelerin sayısı kaçtır? Bu hastanelerin isimleri nelerdir?
3. Hükümetin çeşitli gruplara karşı yürüttüğü siyasi operasyonlar ile SGK'nın bu gruplara yakın hastaneler sözleşme uzatmaması arasında bir bağlantı bulunmakta mıdır?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Sayı : 68925832/610/ 5 203 350
Konu: Diyarbakır Milletvekili
Sayın Altan TAN'a Ait
7/2412 Esas No'lu Soru Önergesi

06 Nisan 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11/03/2016 tarihli ve 24082 sayılı yazı.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Altan TAN'a ait 7/2412 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

EK:
Cevap Yazısı

Süleyman SOYLU
Bakan

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALTAN TAN'A AİT (7/2412) ESAS NO'LU
SORU ÖNERGESİNE CEVAP

Kurum tarafından özel sağlık hizmeti sunucularından sözleşme yoluyla sağlık hizmeti alımına ilişkin işlemler; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 73 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan, “Bu Kanuna göre sağlık hizmetleri, Kurum ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla ve/veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın aldıkları sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi suretiyle sağlanır.” hükmü gereği yerine getirilmekte olup, Kurum kendisine tanınan bu hak ve yetkiyi yine bu Kanunda belirtilen diğer ilgili hükümler çerçevesinde yerine getirmektedir.

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, İstanbul'da bir inşaatta yaşanan iş kazasına ve yapılan denetimlere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2413)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman SOYLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. Saygılarımla. 04.02.2016

M. B.

Prof. Dr. Mehmet BEKAROĞLU
İstanbul Milletvekili

İş Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi 2015 Raporuna göre, 2015 yılında iş kazalarında en az 1730 işçi yaşamını yitirmiştir. 2016 yılına da çok sayıda iş kazası ile girdik; Ocak ve Şubat aylarında iş kazalarında hayatını kaybeden işçi sayısı 100'e yaklaşmış durumda. En son 1 Şubat 2016 günü İstanbul Esenyurt'ta meydana gelen asansör faciasında üç işçi hayatını kaybetmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Bunlara Karşı Yüksek Risk Taşıyan İş Yerlerini İnceleme ve İzleme Komisyonu'nun olay yerinde yaptığı incelemeye göre; kazanın meydana geldiği inşaat Fi Yapı adlı firmaya ait. İnşaat daha önce değişik nedenlerden dolayı defalarca durdurulmuş. Proje, önce 10 kat yapılaşma izni almış. Böyle olmasına rağmen firma, binaları 30 katlı gibi modelleyerek maket üzerinden satışa çıkarmış. Daha sonra 30 kat izni alan firma inşaatı bitirememiş ve hak sahiplerinin dava açması sonucu firma kayyum denetimine bırakılmış. Tespit edilen diğer hususlar şöyledir:

1. Kaza, inşaat asansörün bir cıvatanın kopması ve devreye girmesi gereken ani frenleme sisteminin devreye girmemesi sebebiyle 24. kattan zemine düşmesi ile meydana gelmiştir.
2. Asansörün motorunda ve fren sisteminde haftalık yapılması gereken rutin bakım yapılmamıştır.
3. Asansör o anda aşırı yük taşımamaktadır, hatta kapasitesinin altında yük taşımaktadır.
4. İnşaatçı çalışan iş güvenliği uzmanı o gün işe başlamıştır ve bütün bunlardan haberdar değildir.
5. Kayyum denetimindeki inşaatçı 50 bin TL'lik tutar yatırılmadığından üç yıldır asansör bakımları yapılmadığı iddia edilmektedir.
6. Faciada hayatını kaybeden işçilerden 17 yaşındaki Osman Yardımcı'nın işe girişinin kaza günü olduğu ve SGK'ya "çaycı" olarak kaydının yapıldığı belirlenmiştir. Bu durum,

Osman Yardımcı'nın sigortasız çalıştırıldığı ve kazadan sonra SSK'ya kaydedildiği şüphesi doğurmaktadır.

Bütün bu tespitler; 1 Şubat 2016 günü İstanbul Esenyurt'ta Fi Yapı tarafından sürdürülen inşaatta meydana gelen ve üç işçinin ölümüne neden olan facianın büyük bir ihmaller zinciri sonucunda meydana geldiği ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. İhmaller zinciri sonunda üç işçinin ölümüne neden olan Fi Yapı firması ile ilgili iddialar doğru mudur?
2. Asansörün bakımının yapılmadığı doğru mudur? Doğruysa bunun sorumluları kim ya da kimlerdir?
3. İş kazalarına karşı böylesine yüksek risk taşıyan bir iş yerinde üç yıldır bakımı yapılmayan asansörde işçilerin çalıştırılması nasıl olmuştur, bunu sorumluları kim ya da kimlerdir?
4. Bakanlığınız bu iş yerinin iş güvenliği açısından denetimini yapmamakta mıdır; yapıyorsa nasıl olmuş da bakımı yapılmayan asansörlerin çalıştırılmasına izin verilmiştir?
5. Kazada yaşamını yitiren 17 yaşındaki işçi Osman Yardımcı'nın sigortasız çalıştırıldığı, kazadan sonra SGK'ya kaydedildiği iddiaları doğru mu?
6. Türkiye genelinde ve özellikle İstanbul'da bu facianın meydana geldiği inşaata benzer binlerce inşaat var; bu inşaatlarda Bakanlığınız ne gibi denetimler yapmaktadır, bu denetimlerde bugüne kadar hangi eksiklikler tespit edilmiş, bu eksikliklerin giderilmesi için ne gibi tedbirler alınmıştır?
7. Bugüne kadar inşaatlarda asansörlerden kaynaklanan çok sayıda kaza meydana gelmiştir. Bu durum, asansörlerin yapım, işletim ve denetlenmesi ile ilgili ciddi sorunların bulunduğu ortaya koymaktadır. Bakanlığınız asansörlerin yapımı, işletilmesi ve denetimi ile ilgili bu sorunların giderilmesi için bugüne kadar herhangi bir çalışma yapmış mıdır?
8. Her iş kazasından sonra sorumlularla ilgili bir takım işlemler yapılmakta, çoğunluğunu çalışanların teşkil ettiği bazı insanlar cezalandırılmaktadır. Bu durum; iş kazalarının genellikle kaza kurbanları ve onlarla birlikte çalışan insanların ihmallerine bağlanıp geçirildiği izlenimi vermektedir. Bu kadar çok iş kazasının olmasında sistemin sorumluluğu yok mu? İnsanların eğitilmesi ve iş yerlerinin denetlenmesi konusunda devletten kaynaklanan bir zafiyet yok mu? Sistemin düzeltilmesi ve denetlenmesi konusundaki bu zafiyetin sorumluluğu hükümetlerin değil mi? Geçmişte çok sayıda iş kazasında çok sayıda insan kaybedildi ama hiçbir hükümet siyasi sorumluluğu üstlenmedi, hiçbir bakan istifa etmedi. Siz siyasi sorumluluğun gereğini yapmayı düşünüyor musunuz?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

05 Nisan 2016

Sayı : 89456481/610/ 109
Konu : Yazılı soru önergesi (7/2413)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.03.2016 tarihli ve 24082 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Sayın Prof. Dr. Mehmet BEKAROĞLU tarafından verilen 7/2413 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Ek: Cevap

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. MEHMET BEKAROĞLU'NUN 7/2413
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Soru önergesine konu kaza olayı, Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından incelemeye alınmış olup, yapılan inceleme henüz tamamlanmamıştır.

İş müfettişlerince yapılan teftiş sonucu düzenlenen 15.01.2015 tarihli idari tedbir raporuna istinaden alınan heyet kararıyla işyerinin tamamında işin durdurulmasına karar verilmiştir. Sonuncusu 27.05.2015 tarihinde olmak üzere değişik tarihlerde dört kez işveren tarafından noksan hususların giderildiği ve işin durdurulmasının kaldırılması talebi üzerine iş müfettişlerince anılan işyerinde inceleme teftişleri yapılmış, bu teftişler sonucunda işyerinin bazı bloklarında ve dükkanlarda işyerinde işin durdurulması kararının kaldırılmasına, ancak bazı bloklarda ise işin durdurulması kararının devamına karar verilmiştir. Bahsi geçen kaza olayı, durdurma kararının devam ettiği bloklarda meydana gelmiştir.

Bakanlığımızca yapı işyerlerinde, 'risk esaslı' ve 'alan esaslı', programlı teftişler yapılmaktadır. Bunun yanı sıra, iş kazası veya meslek hastalıkları ile yapılan ihbar ve şikâyetler inceleme programına alınmaktadır. Bu kapsamda yıl boyunca yapılan programlı ve program dışı teftişlerle, sadece küçük ve orta ölçekli inşaatlarda değil, büyük ölçekli inşaatlarda da iş sağlığı ve güvenliği bakımından kapsamlı denetimler yapılmaktadır.

Bakanlığımızca 2015 yılı içerisinde yapı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden toplam 7.057 teftiş yapılmıştır. Bu teftişler neticesinde 1.731 işyeriyle ilgili olarak toplam 23.821.036 TL idari para cezası uygulanması talep edilmiş, 1.985 işyerinde işin durdurulması/kısmi durdurulması yönünde karar alınmıştır.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinde "İşveren, iş ekipmanının kullanımı süresince, yeterli bakımını yaptırarak bu maddenin (a) bendinde belirtilen hususlara uygun durumda olması için gerekli önlemleri alır.", 7'nci maddesinde de, "İşyerinde kullanılan iş ekipmanının kontrolü ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur. a) İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılır, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenir. b) İşverence, arızaya sebep olabilecek etkilere maruz kalarak tehlike yaratabilecek iş ekipmanının; 1) Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce periyodik kontrollerinin yapılması, 2) Çalışma şeklinde değişiklikler, kazalar, doğal olaylar veya ekipmanın uzun süre kullanılmaması gibi iş ekipmanındaki güvenliğin bozulmasına neden olabilecek durumlardan sonra, arızanın zamanında belirlenip giderilmesi ve sağlık ve güvenlik koşullarının korunması için periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce gerekli kontrollerin yapılması sağlanır." hükümleri yer almaktadır. Hangi tür iş ekipmanının kontrole tabi tutulacağı, bu kontrollerin hangi sıklık ve şartlar altında yapılacağı ile kontrol sonucu düzenlenecek belgelerle ilgili usul ve esaslar yine aynı Yönetmelik ekinde açıklanmıştır. Bakanlığımız iş müfettişlerince yapılan teftişlerde söz konusu bakım, kontrol ve testlerin yapılıp yapılmadığı denetlenmektedir.

Ayrıca, insanların, insan ve yüklerin veya sadece yüklerin taşınmasında kullanılan asansörlerin insan can ve mal güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde kullanımlarını sağlamak ve çevreyi korumak üzere işletme, bakım, periyodik kontrol, mevcut asansörlerin iyileştirilmesi, denetim, garanti ve satış sonrası hizmet şartları Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği kapsamında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından denetlenmektedir.

4.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, Bursa'da Bakanlığa bağlı kurumların engelli vatandaşlar için ulaşılabilirliğine ve engelli vatandaşların istihdamına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2415)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman SOYLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İsmet BÜYÜKATAMAN
Bursa Milletvekili

Engelliler İdaresi Başkanlığı'nca yapılan araştırmaya göre, Türkiye nüfusunun yüzde 12,29'unu engelliler oluşturmaktadır. Sayıları 8,5 milyonu aşan engelli vatandaşlarımızın daha rahat bir ortamda hayatlarını sürdürmeleri devletin görevleri arasındadır. Devlet engelli vatandaşlarımızın bütün sorunlarına çözüm yolları bulmalıdır.

Buna göre;

1. Bursa ilimizde Bakanlığınıza bağlı kurumlarda, işlerini takip için gelen engelli vatandaşlarımız için engelli merdiveni ve engelli tuvaleti var mıdır?
2. Bursa ilimizde Bakanlık olarak 2016 yılında engelli vatandaşlarımızın işlerinin kolaylaştırılması için neler yapılması düşünülmektedir?
3. Engelli vatandaşlarımızın istihdamı hususunda Bakanlığınızca ne kadar kontenjan ayrılmıştır?
4. Engelli kontenjanından işe girip Bakanlığınızda çalışan vatandaşlarımızın, bedensel ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırıp çalıştırılmadığı Bakanlığınızca denetlenmekte midir?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

05 Nisan 2016

Sayı : 89456481/610/ 110
Konu : Yazılı soru önergesi (7/2415)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.03.2016 tarihli ve 24082 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN tarafından verilen 7/2415 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Ek: Cevap

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN'IN 7/2415 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Bursa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü hizmet binası ve il müdürlüğüne bağlı, mülkiyeti Kuruma ait ilçe sosyal güvenlik merkezi hizmet binalarında engelli vatandaşlarımız için engelli merdiveni, engelli rampaları ve engelli tuvaletleri mevcut olup, halihazırda kullanılmaktadır.

Buna ilaveten 2016 yılı için Bursa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü ana hizmet binasına ve idari binaya engelli vatandaşlarımızın erişimi için 2 engelli platform asansörü, bina içinde merdivenlere korkuluk, küpeşte, iz taşı ve kaymaz bant, 4 otopark, uyarı ve yönlendirme tabelaları gibi çalışmalarını içeren projeler hazırlanmış olup, söz konusu projelerin 2016 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Bursa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü hizmet binası çok eski olduğundan bulunmayan engelli merdiveni ve tuvaleti yapımı için gerekli çalışmalar yürütülmekte, ayrıca erişimi kolaylaştırmak için hizmetler ana hizmet binasının giriş katında aksatılmadan sürdürülmektedir. İl Müdürlüğünün inşaatı devam eden hizmet binası engellilerin hizmete erişimlerine uygun olarak projelendirilmiş olup, Gemlik ve İnegöl Hizmet Merkezi binalarının da engelli vatandaşların kullanımına uygun hale getirilmesine ilişkin çalışmaları devam etmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nda 834, Türkiye İş Kurumu'nda 246 engelli personel görev yapmaktadır.

5.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, asansör kazalarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2417)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman Soylu** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM iç tüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Müslüm DOĞAN
İzmir Milletvekili

İnsan hayatına kolaylık ve konfor sağlayan taşıma sistemi asansörler, bazen de standart dışı ürün kullanımı, yetkisiz ve ehil olmayan kişi ve firmalar tarafından bakımının yapılması, yetersiz ve eksik yapılan ya da yapılmayan onarımlar sonucunda tehlikeli kazalara yol açmaktadır. Türkiye'de kullanımda olan yaklaşık 400 bin asansör, her gün 50 milyon insan taşıırken, yapılan denetimler sonucunda asansörlerin %64'ünün yüksek risk taşıdığı ortaya çıkmıştır. Son olarak İstanbul'un Esenyurt ilçesinde inşaat halindeki bir binada yük asansörünün düşmesi sonucu 3 işçi hayatını kaybetmiştir. Her yıl artan iş cinayetleri ülkemizde iş güvenliği ile ilgili düzenlemelerin ne kadar sorunlu olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Her yıl ortalama 1500 emekçi hayatını kaybederken, binlercesi iş göremez duruma gelecek şekilde sakatlanıyor.

Bu gerekçeyle;

- 1- Asansörün düştüğü binanın mühürlü ve çalışmaması gereken bir bina olduğuna dair iddialar doğru mudur? Bu iddialar neticesinde açılmış bir soruşturma var mıdır?
- 2- Türkiye'de son 10 yıl içinde kaç asansör kazası olmuştur? Meydana gelen kazalarda ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan kaza sayısı nedir?
- 3- Kazaların oluş nedenine dair yeterli bir soruşturma yürütülüyor mu?
- 4- Asansör mevzuatının uygulanışında yaşanan sorunların kazalara etkisi var mıdır?
- 5- Meydana gelen kazalar nedeniyle açılan dava sayısı nedir?
- 6- Asansör bulunan yapılarda asansör bakımının yapılması için yasal bir zorunluluk var mıdır? Bu zorunluluğa uyulmakta mıdır? Gerekli denetimler kimler tarafından nasıl yapılmaktadır?
- 7- Kazaları önlemek veya asgariye indirmek için alınması gereken ve alınan önlemler nelerdir?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

0 5 Nisan 2016

Sayı : 89456481/610/ 111
Konu : Yazılı soru önergesi (7/2417)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.03.2016 tarihli ve 24082 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Müslüm DOĞAN tarafından verilen 7/2417 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Ek: Cevap

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MÜSLÜM DOĞAN'IN 7/2417 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Bakanlığımız iş müfettişlerince yapılan teftiş sonucu düzenlenen 15.01.2015 tarihli idari tedbir raporuna istinaden alınan heyet kararıyla işyerinin tamamında işin durdurulmasına karar verilmiştir. Sonuncusu 27.05.2015 tarihinde olmak üzere değişik tarihlerde dört kez işveren tarafından noksan hususların giderildiği ve işin durdurulmasının kaldırılması talebi üzerine iş müfettişlerince anılan işyerinde inceleme teftişleri yapılmış, bu teftişler sonucunda işyerinin bazı bloklarında ve dükkânlarda işin durdurulması kararının kaldırılmasına, ancak bazı bloklarda ise işin durdurulması kararının devamına karar verilmiştir. Bahsi geçen kaza olayı, durdurma kararının devam ettiği bloklarda meydana gelmiştir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci maddesi ile İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik hükümleri gereği, heyet tarafından alınan işin durdurulmasına ilişkin kararlar, mülki idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerinin marifetiyle gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, 6331 sayılı Kanunun 25'inci maddesinin 8'inci fıkrası uyarınca, "İşyerinde durdurulan işlerde izinsiz çalışma yaptıran işveren veya işveren vekillerine üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir." hükmü uyarınca, durdurma kararının kaldırılması talebine istinaden veya şikayet, ihbar üzerine yapılan teftişlerde izinsiz çalışma yaptıran işveren/işveren vekilleri hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Söz konusu kaza, Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından incelenmeye alınmış olup, yapılan inceleme henüz tamamlanmamıştır.

İşyerlerinde kullanılan asansör tipi iş ekipmanlarının ilgili mevzuatta belirtilen gerekleri karşılamaması, özellikle ilgili standartlara uygun olmaması, belirlenen periyotlarda bakım, kontrol ve testlere tabi tutulmaması, hatalı kurulum, kullanım ve söküm, söz konusu ekipmanları kullananlara yeterli eğitimlerin verilmemesi gibi hususlar, bu tür kazaların yaşanmasında en önemli etkenlerdir. Bakanlığımızca işyerlerinde yapılan teftişlerde asansör gibi işyerlerinde kullanılan ekipmanlara ilişkin iş sağlığı ve güvenliği hususları, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği kapsamında denetlenmektedir. Bunun yanı sıra, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından da, asansörlerin kullanımı, kontrolleri, hizmet şartları gibi hususlar, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği ile Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği kapsamında denetlenmektedir.

6.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman'ın, 2002-2016 yılları arasında gerçekleştirilen temsil gideri harcamalarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/2732)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman SOYLU** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İsmet BÜYÜKATAMAN
Bursa Milletvekili

Bakanlıkların açıklanan temsil giderleri (Bakanlık merkez ve taşra teşkilatları bünyesinde karşılama, ağırlama, yemek, davet, davetiye, çiçek, afiş, eşantıyon, açılış törenleri gibi faaliyetler) çeşitli vesilelerle basına yansımaktadır.

Buna göre;

1. 2002-2016 yılları arasında AKP iktidarları döneminde Bakanlığınızca temsil gideri olarak ne kadar harcama yapılmıştır? Bu harcamaların yıllara ve görev yapan Bakanların dönemlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Bu temsil giderlerinde tasarrufa gidilmesi hususunda bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bunlar nelerdir?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

05 Nisan 2016

Sayı : 89456481/610/120
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/2732)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.03.2016 tarihli ve 25368 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN tarafından verilen 7/2732 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Ek: Cevap

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN'IN 7/2732 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızın 2003-2016 yılları arası bütçelerinde “03.6 Temsil ve Tanıtma Giderleri” kalemine ilişkin harcamaların yıllara ve görev yapan sayın Bakanların dönemlerine göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Görev Yapan Bakan	Yıl
Murat BAŞESGİOĞLU	2002-2007
Faruk ÇELİK	2007-2009
Ömer DİNÇER	2009-2011
Faruk ÇELİK	2011-2015
Ahmet ERDEM	2015-2015
Süleyman SOYLU	2015-2016

Gider Türü	Yıl	Tutar (TL)	Yıl	Tutar (TL)
03.6 Temsil ve Tanıtma Giderleri	2003	20.479,40	2010	142.049,42
	2004	46.605,00	2011	142.082,37
	2005	47.946,24	2012	259.417,29
	2006	148.988,03	2013	325.156,03
	2007	96.098,78	2014	404.281,73
	2008	115.102,35	2015	445.917,96
	2009	102.939,77	2016 *	77.777,09

*2016 yılı verisi 23 Mart itibarıyladır.

Bakanlığımız temsil ve tanıtma giderleri tertiplerinden yapılan harcamalarda 18.01.2007 tarih ve 26407 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2007/3 sayılı Başbakanlık Genelgesinin “Temsil, Tören, Ağırılama ve Tanıtım Giderleri” başlıklı tedbirleri uygulanmaktadır.

7.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, kayıt dışı çalışan Suriyelilere ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3013)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman Soylu tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Adana Milletvekili

Daha evvel sunmuş olduğumuz 7/1084 sayılı soru önergemize cevap verilmediğinden önergeyi yenileme zarureti hasıl olmuştur.

Suriye'de yaşanan iç savaştan kaçan birçok Suriyeli sığınmacı Türkiye'de olumsuz koşullarda çalışmaya zorlanmaktadır. Çoğunluğu ücretsiz ya da en iyi ihtimalle günlük 15,00 TL gibi oldukça düşük ücretlerle çalışan Suriyeli sığınmacılar geceyi de derme çatma barakalarda ya da sokaklarda geçirmektedirler. Sığınmacı işçilerin en yoğun olduğu yerlerden birisi de Ankara OSTİM olup burada kaçak çalışan işçiler yangın başta olmak üzere yaşamsal risklerle karşı karşıyadırlar. Keza Adana'nın da birçok yerinde Suriyeli işçiler oldukça kötü şartlar altında çalışmak zorunda kalmışlardır. Zira bu yaşamsal risklerin yakın bir örneğine geçtiğimiz aylarda İstanbul Bayrampaşa'da bir sanayi sitesinde çıkan yangında mahsur kalan Suriyeli işçilerin son anda kurtulabilmesiyle tanık olduk. İçinde olduğumuz kış mevsiminde giderek sertleşen hava şartlarından ötürü ne yazık ki bu tür olaylara daha sık rastlayacağımız da kuşku götürmemektedir.

Bu bağlamda;

1-) Hâlihazırda Bakanlığınızın Suriyeli işçilere ilişkin çalışması mevcut mudur? Suriyeli işçilerin çalışma koşulları, kayıt dışı çalışanlar ve sayılarına dair veriler elde edilmiş midir?

2-) Bu verilere göre, kayıt dışı çalışan Suriyeli işçilerin sayısı nedir? Çalışma izinleri olmadığından ötürü ne koşullarda ve ne şekilde çalıştıklarını izah ediniz.

3-) Kayıt dışı çalışan Suriyeli işçilerin yaşa, eğitim durumuna, cinsiyete ve illere göre dağılımı nedir?

4-) Kayıt dışı çalışan Suriyeli işçiler hangi sektörlerde çalışmaktadırlar?

5-) Adana ilinde kayıt dışı çalışan Suriyeli işçi sayısı nedir? Yaş ve cinsiyete göre dağılımları nedir? Kayıt dışı çalışan Suriyeli işçiler hangi sektörlerde çalışmaktadırlar?

6-) Suriyeli işçilerin mevcut durumuna ilişkin çözüm önerileriniz nedir? Suriyeli sığınmacılara çalışma izinleri verilmesi hususunda bir çalışma yürütmekte misiniz? Çalışmanız ne aşamadadır ve kapsamı nedir?

7-) Avrupa birliği ile yapılan anlaşma gereği Suriyeli sığınmacıların yaşam koşullarının iyileştirilmesi hususu gündeme gelmiş ve 3 milyar avro verilmesi öngörülmüş olup bu finansman ne şekilde değerlendirilecektir?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

05 Nisan 2016

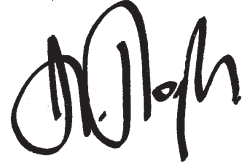
Sayı : 89456481/610/ 445
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/3013)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 16.03.2016 tarihli ve 83 sayılı yazımız.
b) 23.03.2016 tarihli ve 26052 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazı ekinde yer alan Adana Milletvekili Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ tarafından verilen 7/3013 esas numaralı yazılı soru önergesinde belirtilen, 7/1084 numaralı yazılı soru önergesine ilgi (a) yazımız ile cevap verilmiş olup, söz konusu cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Ek: Cevap

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN MERAL DANIŞ BEŞTAŞ'IN 7/1084 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından gerçekleştirilen denetim ve çalışmalar sonucunda kayıt altına alınan sigortalılara dair istatistiklerde uyruklarına göre ayırım bulunmamaktadır.

Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılardan, 04.04.2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91'inci maddesi çerçevesinde, uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayanlara sağlanabilecek geçici koruma işlemlerinin usul ve esasları ile bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemleri, kitlesel hareketlere karşı alınabilecek tedbirleri ve ulusal ve uluslararası kuruluşlar arasındaki işbirliğiyle ilgili hususları düzenlemek amacıyla Geçici Koruma Yönetmeliği 13.10.2014 tarihli ve 2014/6883 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 22.10.2014 tarih ve 29153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Geçici korunanların çalışmalarına ilişkin düzenlemeleri içeren Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik 11.01.2016 tarih ve 2016/8375 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 15.01.2016 tarih ve 29594 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'de ikamet izni olan Suriyeli yabancılar Bakanlığımızdan çalışma izni alarak çalışabilmektedirler.

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 1

**68'İNCİ BİRLEŞİM
6 NİSAN 2016 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00**

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun;

12, 19 ve 26 Nisan 2016 Salı günü birleşimlerinde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

6, 13, 20 ve 27 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşimlerinde Sözlü Soruların görüşülmemesi,

Yukarıda belirtilen Çarşamba günü birleşimlerinde Genel Kurulun saat 14.00’te toplanması,

Yukarıda belirtilen birleşimlerin dışında, 26’ncı Dönem 1’inci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 - 24.00, Çarşamba ve Perşembe günleri 14.00 – 24.00 saatleri arasında;

Çalışmalarını sürdürmesi,

149 ve 170 Sıra Sayılı Kanun tasarılarının İltüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi,

149 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının birinci bölümünün 1 ila 16’ncı maddelerden, ikinci bölümünün 28’inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları ile Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 17 ila 30’uncu maddelerden oluşması,

170 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının birinci bölümünün 1 ila 5’inci maddelerden, ikinci bölümünün 6 ila 12’nci maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.3.2016 tarihli 59’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 8, 11, 15, 18, 22, 25 ve 29 Nisan 2016 Pazartesi ve Cuma günleri saat 14.00’te toplanarak; bu günü birleşimlerinde Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

6 Nisan 2016 Çarşamba günü Birleşiminde 29 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

7 Nisan 2016 Perşembe günü Birleşiminde 31 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

8 Nisan 2016 Cuma günü Birleşiminde 33 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

11 Nisan 2016 Pazartesi günü Birleşiminde 35 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

12 Nisan 2016 Salı günü Birleşiminde 37 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Yukarıda belirtilen birleşimlerinde gece 24.00’te günlük programın tamamlanamaması halinde günlük programın tamamlanmasına kadar;

15, 18, 22, 25 ve 29 Nisan 2016 Cuma ve Pazartesi günlerindeki birleşimlerinde saat 24.00’e kadar;

Çalışmalarını sürdürmesi,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 31.3.2016 tarihli 64’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* İçişleri Komisyonu

6.4.2016 Çarşamba - Saat: 10.30

* Plan ve Bütçe Komisyonu

6.4.2016 Çarşamba - Saat: 14.15

* Adalet Komisyonu

6.4.2016 Çarşamba Saat: 11.00

* Meclis Araştırması Komisyonu

(Aile Bütünlüğünün Korunması)

7.4.2016 Perşembe - Saat: 10.00

* Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme

Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon

6.4.2016 Çarşamba - Saat: 11.00

* Dışişleri Komisyonu

7.4.2016 Perşembe - Saat: 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

68'İNCİ BİRLEŞİM

6 NİSAN 2016 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – SÖZLÜ SORULAR

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- **(S. Sayısı: 149)** Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (*) (**) (X)

2.- **(S. Sayısı: 170)** İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (**) (X)

3.- **(S. Sayısı: 87)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

4.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) (X)

5.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) (X)

6.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (X)

7.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) (X)

8.- **(S. Sayısı: 29)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Fransız Toplumu Hükümeti, Valonya Hükümeti ve Brüksel-Başkent Bölgesi Fransız Toplumu Komisyonu Heyeti Arasında Kültür, Eğitim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı (1/324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

9.- **(S. Sayısı: 30)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsani İşler Eşgüdüm Ofisi Arasında Türkiyede Bir Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/327) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

10.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

11.- **(S. Sayısı: 32)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

12.- **(S. Sayısı: 33)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Bilim, Eğitim, Basın-Yayın ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/334) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

(*) *Görüşmeleri yarım kalan kanun tasarı ve tekliflerini gösterir.*

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

13.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

14.- (S. Sayısı: 35) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

15.- (S. Sayısı: 36) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

16.- (S. Sayısı: 37) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

17.- (S. Sayısı: 38) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

18.- (S. Sayısı: 39) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

19.- (S. Sayısı: 40) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

20.- (S. Sayısı: 41) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

21.- (S. Sayısı: 42) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/347) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

22.- (S. Sayısı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

23.- (S. Sayısı: 44) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

24.- (S. Sayısı: 45) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/355) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

25.- (S. Sayısı: 48) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

26.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

27.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

28.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

29.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

30.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) (X)

31.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

32.- (S. Sayısı: 56) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

33.- (S. Sayısı: 57) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

34.- (S. Sayısı: 58) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

35.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

36.- (S. Sayısı: 62) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/345) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.01.2016) (X)

37.- (S. Sayısı: 88) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) (X)

38.- (S. Sayısı: 69) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

39.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 71)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 77)** Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 78)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 79)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 80)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 81)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 82)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 84)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 89)** Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 90)** Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 91)** Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 92)** Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 93)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 94)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 96)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 99)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

67.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 106)** Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

71.- **(S. Sayısı: 109)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

72.- **(S. Sayısı: 107)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

73.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

74.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

77.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

78.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 120)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 126)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 127)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

87.- **(S. Sayısı: 128)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

88.- **(S. Sayısı: 129)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

89.- **(S. Sayısı: 130)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

90.- **(S. Sayısı: 131)** Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

91.- **(S. Sayısı: 132)** Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

92.- **(S. Sayısı: 133)** Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

93.- **(S. Sayısı: 135)** Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

94.- **(S. Sayısı: 138)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

95.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

96.- **(S. Sayısı: 143)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

97.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

98.- **(S. Sayısı: 134)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

99.- **(S. Sayısı: 137)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

100.- **(S. Sayısı: 139)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

101.- **(S. Sayısı: 141)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/493) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

102.- (S. Sayısı: 153) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

103.- (S. Sayısı: 156) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

104.- (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

105.- (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

106.- (S. Sayısı: 160) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

107.- (S. Sayısı: 172) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

108.- (S. Sayısı: 173) Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

109.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

110.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 181) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 145) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Karadağ Hükûmeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/515) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bahreyn Krallığı Hükûmeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Karadağ Hükûmeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükûmetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükûmetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükûmeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/527) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkanlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/619) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 190) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 187) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 189) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 191) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 193) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 194) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

148.- (S. Sayısı: 248) Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.03.2016) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 273

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/694), Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/689), Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/393), Milliyetçi Hareket Partisi Grup

Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/403), Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/404), Denizli Milletvekili Kazım Arslan’ın; 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/899), Bursa Milletvekilleri Hüseyin Şahin ve Hakan Çavuşoğlu ile 115 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/922), Şanhurfa Milletvekilleri Faruk Çelik ve Ahmet Eşref Fakıbbaba ile 7 Milletvekilinin; Şanhurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/923) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/694 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 5
- Genel Gerekçesi 5
- Madde Gerekçeleri 6

• 1/689 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 12
- Genel Gerekçesi 12
- Madde Gerekçeleri 13
- Metni 14

• 2/393 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 16
- Genel Gerekçesi 16
- Madde Gerekçeleri 17
- Metni 18

• 2/403 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 19
- Genel Gerekçesi 19
- Madde Gerekçeleri 20
- Metni 22

• 2/404 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 23
- Gerekçesi 23
- Metni 25

• **2/899 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	27
- Genel Gerekçesi	27
- Madde Gerekçeleri	28
- Metni	29

• **2/922 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	30
- Gerekçesi	32
- Metni	34

• **2/923 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	37
- Gerekçesi	37
- Metni	39

• **Alt Komisyon Raporu .....**

• **Alt Komisyon Metni .....**

• **Alt Komisyon Metnine Ekli Listeler .....**

• **Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu .....**

• **Muhalefet Şerhleri.....**

• **Tasarı Metni .....**

• **Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....**

• **Tasarı Metnine Ekli Liste.....**

• **Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler ....**

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-498-990

21/3/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 21/3/2016 tarihinde kararlaştırılan “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/694)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu İçişleri Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Tasarı; 64 üncü Hükümet Programında ve 2016 Yılı Eylem Planında yer verilen bazı konuların hayata geçirilmesi için gerekli düzenlemeleri ihtiva etmektedir.

Bu kapsamda;

- 65 yaş aylığı alan vatandaşlarımızın kimin yanında yaşarsa yaşasın, maaşlarını almaları ve maaşlarında kesinti ve duraksama olmamasının sağlanması,
  - Kanal İstanbul için yasal düzenlemenin yapılması,
  - Kentsel dönüşüm kapsamına girmek şartı ile izinsiz yapılara elektrik, su ve doğal gaz bağlanması,
  - Sosyal destek alan vatandaşlarımızdan istihdam edilenlerin işveren sigorta priminin desteklenmesi,
  - Gençlerin genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi,
  - Sermaye piyasalarında kurumsal yatırımcıların teşvik edilmesi,
- hususlarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca Tasarı ile;

- Uygulamada zorunlu trafik sigortası olarak adlandırılan sigorta teminatının içeriğinde meydana gelen tereddütlerin giderilmesi amacıyla zorunlu trafik sigortası teminat içeriğinin sigortacılık ilkelerine ve değişen şartlarla uyumlandırılması,

- Sendika ve konfederasyonların ilgili mevzuatına göre belirlenen şehit yakınları ve gazilere aynı ve nakdî yardımda bulunabilmesi,
  - İşçilerin yıllık izinlerini her defasında altı günden az olmamak üzere beş defada kullanabilmesine imkân sağlanması,
  - Kayıtdışılıkla mücadelede etkinliği artırmaya yönelik olarak 2.610 adet sosyal güvenlik denetmeni ve sosyal güvenlik denetmen yardımcısı kadrosunun ihdas edilmesi,
  - Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen işlemlerin, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması halinde, yetkili makamlara intikal ettirmek üzere yedi işgünü süreyle askıya almaya yetkili olması,
  - Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine riskli alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapıların, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığına gözetilmesi ile riskli yapıların bulunduğu taşınmazlarda ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerinin iki yıl süre ile geçici olarak durdurabilmesi ve uygulamanın gerektirmesi halinde bu sürenin bir yıl daha uzatılabilmesi,
  - Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden; 1/1/2016 tarihi ile 31/12/2016 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni bedelleri ve hasılat payları ile ecrimisillerin ödemesinin bir yıl süreyle ertelenmesi,
  - Terörizmin finansmanı suçuyla mücadelenin daha etkili yürütülebilmesi için ihtiyaç haline gelen şirket yönetimine kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerinin terörizmin finansmanı suçu bakımından da uygulanabilmesi,
  - Anayasa Mahkemesi kararı üzerine 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin murakıp ve uzmanlara ilişkin hükmünün yeniden düzenlenmesi,
- öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, yaşlı aylığının bağlanmasına ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplamasında, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşinin gelir tutarının hesaplanması suretiyle muhtaç olup olmadığına karar verilmesi öngörülmektedir.

Madde 2- Madde ile, yaşlı aylığından yüzde yetmiş ve üzeri engelli aylığına geçişlere ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplamasında, tüm engelli aylıklarında geçerli olan hane içerisinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarının dikkate alınması öngörülmektedir.

Madde 3- Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası motorlu araç işletilmesinden kaynaklanan hukuki sorumluluk rizikosu için borçlar hukuku hükümlerinden ayrı olarak yaptırılan bir sorumluluk sigortasıdır. Motorlu araç işletilmesi ve bu faaliyete bağlı olarak yaptırılan zorunlu sorumluluk sigortasının genel hükümlerden ayrı olarak özel esaslarla düzenlenmesi dikkate alınarak bu sigorta kapsamındaki tazminatlarla uygulanacak kurallar öncelikle söz konusu özel esaslara bırakılmış, özel esaslarda kural bulunmayan durumlarda genel esasların uygulanacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 4- Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası bir sorumluluk sigortasıdır. Bu sigortada araç işletenin sorumluluğu güvenceye alınmakta, zarar görenlere genel hükümler yanında özel kurallara bağlı olarak sigorta güvencesi sunulmaktadır. Söz konusu sigorta işletenin sorumluluğunu konu almakta olup, işletenin sorumluluğunun varlığına bağlı olarak güvence sunmaktadır. Uygulamada zorunlu sorumluluk sigortasının açıklanan içeriğinde görülen tereddütlerin izalesi amacıyla teminat kapsamı dışında kalan haller açıklığa kavuşturulmaktadır.

Madde 5- Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasında dikkate alınan belgeler anılan sigorta kapsamındaki tazminatların gerektirdiği değerlendirme sürecine ve içeriğine göre çeşitlilik arz etmektedir. Mevcut hükümde çok sınırlı olarak yer alan belge düzeninin değişen şartlara uyumlaştırılması için düzenleme yapılmıştır.

Madde 6- Madde ile, yapılacak su yollarına kanuni statü kazandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile, yapılacak su yoluna isabet eden Hazine ve özel idareye ait arazi ve arsaların, kamu gereksinimi ve kamu yararı nedeniyle ilgili belediye ve özel idareler tarafından satılamaması ve başka bir maksat için kullanılamaması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Madde ile, yapılacak su yollarının düzenleme ortaklık payından karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 9- Ülkemiz çok mühim bir afet riski altında olmasına rağmen, mevcut yapıların büyük bir kısmı muhtemel afetlere karşı dayanıklı olmadığı gibi yapılaşmanın büyük bir kısmı da imar mevzuatına aykırı ve mühendislik hizmeti alınmadan inşa edilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesinde imar mevzuatına aykırı olan yani, yapı ruhsatı olmayan yapılara elektrik veya su bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişilerin cezalandırılacağı hükme bağlandığından, belirtilen yapılarda fiilen ikamet edilmesine rağmen bu yapılara elektrik veya su gibi hizmetler verilememektedir. Ancak, 6306 sayılı, 5393 sayılı ve 5366 sayılı Kanunlar kapsamında yürütülen kentsel dönüşüm ve yenileme uygulamaları neticesinde imar mevzuatına aykırı olan yapıların dönüşümünün gerçekleştirileceği gözetildiğinde, kentsel dönüşümün teşvik edilmesi amacıyla, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi kaydıyla, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılması öngörülmüştür. Bu madde ile kapsamdaki yapılara geçici süreyle elektrik, su ve doğal gaz bağlanmasına imkân sağlandığından, Kanunun bu hükmünü yerine getiren kişilerin 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre ceza sorumluluğundan da bahsedilemeyecektir. Ayrıca, geçici abonelik tesisinden itibaren beş yıl süre sınırı konulmuş olup, kentsel dönüşüm uygulama sürecinin gecikmesi halinde, beş yılı geçmemek üzere uygulama süresince ilave süre verilmektedir. İmar mevzuatına aykırı olarak yeni yapılaşmaya sebebiyet vermemek için bu madde hükümlerinin 1/11/2015 tarihinden önce yapılmış yapılara uygulanması hükme bağlanmıştır.

Madde 10- Madde ile, kapsamı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenen sosyal yardımlardan yararlanmakta olan kişileri istihdam eden işverenlere sigorta primi desteği verilerek suretiyle, bu kişilerin iş hayatına kazandırılarak istihdamlarının sağlanması amaçlanmıştır.

Sosyal Yardımlar ile İstihdam Bağlantısının Etkinleştirilmesi çalışmaları kapsamında 2011 yılından itibaren Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) İl Müdürlükleri ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları arasında yapılan protokol ve yetkilendirmelerle tüm vakıflarda İŞKUR Hizmet Noktası oluşturulmuş ve vakıflarda hane dosya sayılarına göre görevlendirilen istihdam görevlileri İŞKUR portalının kullanımı hakkında eğitilerek yetkilendirilmişlerdir. Bu kapsamda; sosyal yardım alan kişilerden çalışabilir durumda olanların, vakıflardaki istihdam görevlileri tarafından İŞKUR sistemine iş arayan kayıtları yapılabilmekte, bu kişiler durumlarına uygun aktif işgücü programlarına ve işgücü taleplerine

yönlendirilebilmektedir. Ayrıca, İŞKUR'a kayıtlı olan sosyal yardım yararlanıcılarına sunulan hizmetler de istihdam görevlileri tarafından sorgulanabilmektedir. Bu itibarla, istihdam edilmeleri amacıyla İŞKUR'a yönlendirileceği ifade edilen kişilerin çeşitli nedenlerle İŞKUR'a gelmemeleri ihtimaline karşın işe yerleştirilmek üzere kayıt işlemlerinin vakıflardaki İŞKUR hizmet noktalarından da yapılabilmesi bu kişilerin takip edilmesini kolaylaştıracak ve mesleki eğitimi ya da teklif edilen işi üçüncü kez kabul etmeyenlerin durumları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından İŞKUR veri tabanından daha hızlı sorgulanarak sosyal yardımları herhangi bir gecikmeye yol açmadan vermeden kesilebilecektir.

Madde 11- Milli ekonomimizin gelişmesine katkı sağlayacak olan, İstanbul İli Avrupa Yakası Projesini gerçekleştirecek olan Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca, kanuni süreçlerin gecikmeksizin tamamlanarak planlama ve koordinasyon faaliyetlerinin bir an önce hayata geçirilebilmesinin teminini sağlamak amacıyla bu düzenleme yapılmıştır.

Madde 12- Madde ile, sendika ve konfederasyonların ilgili mevzuatına göre belirlenen şehit yakınları ve gazilere aynı ve nakdî yardımda bulunabilmesi sağlanmaktadır. Kapsam dâhilindekilere yapılan tüm yardımlar dikkate alınarak yardımların dengeli dağılmasını teminen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordineli yapılması öngörülmüştür.

Madde 13- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden; 1/1/2016 tarihi ile 31/12/2016 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni bedelleri ve hasılat payları ile ecrimisillerin ödemesinin bir yıl süreyle erteleneceği düzenlenmektedir. Ertelenen söz konusu alacakların, ilk taksiti 2017 yılı Eylül ayında, müteakip taksitler de izleyen yılların aynı ayında ödenmek üzere üç yılda ve üç eşit taksitle herhangi bir zam ve faiz uygulanmadan tahsil edileceği, süresinde ödenmeyen taksitlerin ise ilgili mevzuatı gereği zam ve faiz uygulanarak tahsil edileceği hususu düzenlenmektedir.

Madde 14- Yıllık ücretli izinlerin en çok üçe bölünebilmesi ve bir bölümünün on günden az olamaması, ülkemizde genel tatil ve ulusal bayram günleri arasındaki birkaç günlük yıllık izin kullanımı ile ortalama dokuz günlük tatiller yapılabilmesi nedeniyle uygulamada sorunlara yol açabilmektedir. Madde ile, yıllık iznin bir bölümünün altı günden az olmamak üzere kalan kısmının tarafların anlaşması halinde beşe bölünebilmesine imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Sorumluluk sigortası, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda zorunlu mali sorumluluk sigortası olarak düzenlendiği için, aynı konuda mükerrer düzenlemenin ortadan kaldırılması amacıyla 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 16- Ülkemizin önemli sorunlarından biri de kayıtdışı istihdam olup bugüne kadar verilen mücadele ile kayıtdışı istihdam seviyesi azaltılmış olmakla birlikte istenilen seviyelere ulaşılamamıştır. Kayıtdışı istihdam doğrudan sosyal güvenlik sistemini ve dolaylı olarak da ülke ekonomisini etkilemektedir. Bu öneminden dolayı 2023 hedefleri doğrultusunda hazırlanan 10 uncu Kalkınma Planında da (2014-2018) bu konuya yer verilmiştir.

Kalkınma Planının Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı başlığında; kayıtdışı ekonominin önemli sorun alanlarından biri olduğu ve kayıtdışı ekonominin azaltılmasının orta ve uzun dönemde ekonomik istikrar, gelir dağılımı ve istihdam gibi birçok makroekonomik unsurun iyileşmesine, ekonomide verimlilik düzeyi ve rekabet gücünün yükselmesine, ayrıca kamu gelirlerinin artmasına katkıda bulunacağı belirtilmiş olup, söz konusu planda programın hedefleri ise kayıtdışı ekonominin GSYH'ye oranının beş puan azaltılması tarım dışı sektörlerde kayıtdışı istihdam oranının beş puan azaltılması belirtilmiştir. Planda belirtilen hedefi gerçekleştirmek için denetim ve yaptırımların daha etkili kılınmasını gerçekleştirmek için denetimlerin nitelik ve niceliğinin artırılması da Programın bileşenleri arasında yer almıştır.

Ayrıca, Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı Eylem Planının (Ocak 2015) Kayıtdışılıkla mücadele denetimlerin daha nitelikli hale getirilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması başlığındaki (40) numaralı eylemde ise; “Kayıt dışı istihdamla ilgili denetimlerde etkinliğinin artırılması amacıyla, tüm denetim sürecinin elektronik ortamda yürütülmesini sağlayacak otomasyon programları hazırlanacak ve denetim kapasitesinin artırılması amacıyla SGK’da görev yapan denetmen sayısı 5000’e çıkarılacaktır.” politikası yer almakta olup, Aralık 2017’ye kadar eylemin gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Bilindiği üzere; kayıtdışılıkla etkin mücadelede denetim faaliyetleri özel önem arz etmekte olup, söz konusu fiili denetim faaliyetlerinin sosyal güvenlik il müdürlüklerinde görev yapan sosyal güvenlik denetmenleri aracılığı ile yerine getirilmektedir.

Bu amacı gerçekleştirebilmek için sosyal güvenlik denetmen ve yardımcısı kadrosunun ihdası amaçlanmaktadır.

Madde 17- Maddenin yayımı tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşına kadar olan genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi amaçlanmıştır.

Madde 18- Mali istihbarat birimlerine veya diğer yetkili makamlara işlemleri askıya alma ve gerçekleşmesine izin vermeme yetkisi verilmesini öngören uluslararası düzenlemeler 198 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (m.14 ve m.47) ile Avrupa Birliği 2015/849 No.lu Direktifidir (m.32/7).

Sözleşmenin 14’üncü maddesi; bir işlemin kara para aklama ile ilgili olduğu konusunda şüphe bulunması halinde, işlemi analiz etmek ve şüpheyi teyit etmek amacıyla, devam eden bir işlemi askıya almak veya sonuçlanmasını ertelemek için ivedilikle harekete geçilmesine imkân sağlayacak yasal ve gerekli görülebilecek diğer önlemlerin alınmasını gerektirmektedir. Diğer taraftan. Sözleşmenin 47 nci maddesinde bu yetkinin yabancı bir mali istihbarat biriminin gerekçeli talebi üzerine kullanılması da öngörülmüştür.

Benzer bir düzenlemeye 2015/849 Numaralı Avrupa Birliği Direktifinde de yer verilmiştir. Söz konusu düzenlemelere de uygun olarak aklama ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilebilmesi için işlemlerin askıya alınması ve gerçekleşmesine izin verilmemesi maddede belirtilen şekilde düzenlenmiştir.

Madde 19- Madde ile, 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin yedinci fıkrasının Anayasa Mahkemesinin 27/2/2014 tarihli ve E.: 2012/87, K.:2014/41 sayılı Kararı ile iptal edilmesi üzerine, iptal gerekçeleri de gözetilmek ve uygulama bütünlüğünü sağlamak için; belirlenen alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapılardan Bakanlıkça gerekli görülenlerin, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığı gözetilmek kaydıyla 6306 sayılı Kanun hükümlerine tabi olması amaçlanmıştır.

Madde 20- Madde ile, 6306 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesinin 27/2/2014 tarihli ve E.:2012/87, K.: 2014/41 sayılı Kararı ile iptal edilmesi üzerine, iptal gerekçesindeki ölçülülük ilkesi gözetilmek suretiyle, riskli alan ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerinin iki yıl süreyle durdurulabilmesine ve gerekli hallerde de bu sürenin bir yıl daha uzatılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 21- Madde ile, kuruluşların ilgili mevzuatına göre belirlenen şehit yakınları ve gazilere aynî ve nakdî yardımda bulunabilmesi sağlanmaktadır. Kapsam dâhilindekilere yapılan tüm yardımlar dikkate alınarak yardımların dengeli dağılmasını teminen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordineli yapılması öngörülmüştür.

Madde 22- Madde ile, ülkemizde sunulan merkezi karşı taraf hizmetlerinin kanuni altyapısının sağlaştırılması hedeflenmektedir. Önerilen değişiklikler Türkiye’de yerleşik merkezi takas kurumlarınca verilen merkezi karşı taraf hizmetinin Avrupa Birliği sermaye piyasası otoritesi ESMA başta olmak üzere yabancı ülke sermaye piyasası otoriteleri tarafından kabul ve tanınmasını kolaylaştıracaktır. Halen Avrupa Birliğinde yerleşik finansal kuruluşların ve hatta bunların Türkiye’de yerleşik iştirak ve bağlı ortaklıklarının, Türkiye’de kurulmuş merkezi takas kuruluşları ile engellenmeden işlem yapabilmeleri, Türkiye’deki merkezi karşı taraf mevzuatı ve uygulamalarının ESMA tarafından tanınması şartına bağlıdır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 78 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik ile, organize para piyasasının, 6362 sayılı Kanunun merkezi karşı taraflara getirdiği düzenlemelere tabi kılınarak hukuki altyapıya kavuşturulması amaçlanmıştır.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme ile, ülkemiz açısından oldukça yeni olan “merkezi karşı taraf (central counterparty, CCP) hizmetleri uygulamasına ilişkin hukuki tereddütlerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. Merkezi karşı taraf hizmeti ile ilgili takas kuruluşu tarafından alınan teminatların mülkiyetinin takas kuruluşuna geçeceği hükmüne bağlanarak söz konusu teminatların temerrüt yönetiminde kullanılmasında mülkiyetin naklinden kaynaklı doğabilecek tartışmaların engellenmesi amaçlanmıştır. Aksi kanunda öngörülmedikçe mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara 6362 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin ikinci fıkrası ile dördüncü fıkrasının (a) bendinin ve beşinci fıkrasının uygulanacağı ifade edilerek söz konusu teminatların kullanılmasında uyulması gereken yöntem belirlenmiştir. Söz konusu fıkra ile üyelerin kendi müşterilerine ilişkin yükümlülüklerinden takas kuruluşunun sorumlu olmadığına açıkça vurgulanması, özellikle temerrüt durumunda muhatabın belirlenmesi anlamında hukuki altyapı oluşturulması hedeflenmektedir. Diğer taraftan eklenen hükümler 6362 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin üçüncü fıkrası ile birlikte değerlendirildiğinde tasfiye amaçlı netleştirme (close-out netting) gibi uluslararası uygulamada genel kabul gören temerrüt yönetim sürecine ilişkin esaslara kanun seviyesinde altyapı oluşturulması amaçlanmaktadır. Riskin finansal sistemin tamamına yayılmasının ve sistemik bir hale gelmesinin önlenmesi amacıyla, teminatlar ve garanti fonu gibi kaynakların yanı sıra takas kuruluşunun sermayesinden tahsis edilen kısmın kullanılması, pozisyonların diğer üyelere taşınması veya resen kapatılması ve bu amaçla kar dağıtımının kısıtlanması dâhil tüm imkânların kullanılması amaçlanmaktadır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile, merkezi takas kuruluşları nezdinde merkezi karşı taraf uygulaması çerçevesinde yatırılan teminatların kullanımına, nemalandırılmasına, mülkiyetinin temerrüt yönetimi kapsamında merkezi karşı tarafa devrine ve teminatlara ilişkin korumanın şüpheye mahal vermeyecek şekilde sağlanmasına ilişkin hususlara, uluslararası prensipler ve uygulamalar esas alınarak açıklık getirilmesi amaçlanmaktadır. Merkezi takas kuruluşlarının temerrüt yönetimine tahsis edecekleri sermaye ve sermaye benzeri kaynakları temin etmelerine imkân sağlanmakta ayrıca temerrüt yönetimi için tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynakların amacı dışında kullanılması yasaklanmaktadır. Ayrıca 6362 sayılı Kanunda takas teminatları için tanınan bazı hakların takas mutabakatının kesinleşmesine kadar geçecek sürede değişim yapılacak kıymet veya nakit anaparası için de geçerli olduğu, ayrıca bu varlıklar için verilen takas talimat ve transfer emirlerinin iptal edilemeyeceği veya geri alınamayacağı tartışmaya yer bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

Aynı maddeye eklenen dokuzuncu fıkra ile, bu madde kapsamında takas kuruluşları tarafından yürütülecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile alınacak teminatlara ve garanti fonlarına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi takas kuruluşunun önerisi üzerine Sermaye Piyasası Kuruluna verilmiştir.

Maddeye ilave edilmesi önerilen onuncu fıkrada, takas kuruluşları tarafından bir piyasada verilen merkezi karşı taraf hizmeti için tahsis edilen kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonlarının amaçları dışında kullanılamayacağı ve teminat ve garanti fonu varlıklarının sermaye piyasaları ve para piyasaları için ayrı izleneceği hüküm altına alınarak bir piyasada oluşan risklerin diğerlerine de yayılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 23- Terörizmin finansmanı suçu yapısı itibarıyla çok büyük oranda örgütlü işlenen bir suç olup, aynı zamanda sınır aşan niteliği de bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle klasik koruma tedbirleriyle terörizmin finansmanı suçuyla mücadelede tam bir başarı sağlanması mümkün olamamaktadır. 29/1/2016 tarihli ve 6665 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanması uygun bulunan Ülkemizin taraf olduğu 198 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinde de bu suçun soruşturulmasını kolaylaştıracak özel soruşturma tekniklerinin kullanılabilmesi için yasal ve gerekli diğer tedbirlerin alınması öngörülmüştür. Yapılan düzenlemeyle, terörizmin finansmanı suçuyla mücadelenin daha etkili yürütülebilmesi için ihtiyaç haline gelen şirket yönetimine kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerinin bu suç bakımından da uygulanabilmesi amacıyla Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine hüküm eklenmektedir.

Madde 24- Anayasa Mahkemesinin 22/10/2015 tarihli ve E.: 2015/1, K.: 2015/91 sayılı Kararı ve 3/12/2015 tarihli ve E.: 2015/101, K.: 2015/111 sayılı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan murakıp ve uzman ibarelerinin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunmadığından iptal edilmesi sonucu, iptal edilen düzenlemenin Kanunla düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 25- Yürürlük maddesidir.

Madde 26- Yürütme maddesidir.

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-86-890

16/3/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 16/2/2016 tarihinde kararlaştırılan “Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/689)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Devletin en temel görevi, vatandaşlarının korku ve endişeden uzak, huzur ve güven içinde bir yaşam sürmesini sağlamaktır. Anayasa ve yasalarımıza uygun olarak Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün sağlanması; kamu düzeninin, Anayasamızda yazılı hak ve hürriyetlerin, güvenlik, asayiş ve genel ahlâkın korunması; suçun işlenmeden önlenmesi için gereken tedbirlerin alınması; suçluların yakalanması ve her türlü suçla mücadelede en büyük sorumluluk Emniyet Teşkilatına düşmektedir.

Toplumun huzurunu bozan, korku ve endişeye sebep olan suçların başında asayiş suçları gelmektedir. Bu kapsamda; polisin asayiş suçları ile mücadelesinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde işlenen suçların önlenmesine yönelik olarak, sahada aktif görev yapan personel sayısının artırılması gerekmektedir.

Ülkemizin konumu itibarıyla terörle mücadele birimi olan özel harekât polisinin yanı sıra toplumsal olaylara yönelik veya afet sonrası güvenlik tedbirlerinin alınmasında görev yapan çevik kuvvet birimlerimizin yeterli sayıda personele sahip olması önem arz etmektedir, ihtiyacın karşılanamadığı veya acil tedbirlerin alınması gerektiği durumlarda diğer illerden personel takviyesi yapılmakta olup Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin ülkemiz sınırlarına yakın kesimlerinde göçmen sayılarının artması, buna bağlı olarak toplumsal ve asayiş olaylarında artış meydana gelmesi nedeniyle özellikle asayiş, çevik kuvvet ve özel hareket birimlerinde çalışan polis memuru sayısının artırılması zaruri hale gelmiştir.

Emniyet Teşkilatında, merkezde 1.153 ve taşrada 10.296 olmak üzere toplam 11.449 adet polis memuru kadrosu münhal bulunmaktadır. Polis Meslek Yüksek Okullarında 3.528 ve Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde 11.000 öğrenci olmak üzere toplam 14.528 öğrencinin 2016 yılında mezun olacak olması, ayrıca 2016 yılı içerisinde 10.000 öğrenci alımının planlanması nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğüne ait mevcut polis memuru kadroları yetersiz kalacaktır. Bu nedenle, Tasarı ile Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatına 15.000 adet polis memuru unvanında kadronun ihdas edilmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatının kadro ihtiyacını karşılamak üzere 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelde değişiklik yapılmak suretiyle toplam 15.000 adet polis memuru kadrosu ihdas edilmesi öngörülmektedir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

**GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI (1/689)**

MADDE 1- Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkır

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	SERBEST KADRO <u>ADEDİ</u>	TUTULAN KADRO <u>ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
EMH	Polis Memuru	3-9	15.000	-	15.000
TOPLAM:			15.000	-	15.000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engelli aylıklarının ve 65 yaş aylığının iyileştirilmesi ve aylıkları kesilen engellilerin ve yaşlıların mağduriyetinin giderilmesi amacıyla hazırlanan “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

3/12/2015

Mustafa Kalaycı

Konya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/393)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Engelli aylıkları ve 65 yaş aylığı bugün itibariyle çok yetersiz durumdadır.

Ayrıca, 65 yaş aylığı ve engelli aylığı verilmesinde muhtaçlık kriterinin kendi gelirleri yerine ailelerinin gelirine göre belirlenmesi, birçok yaşlı ve engellinin aylığının kesilmesine yol açmıştır.

12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler sonucu engelli aylıkları ile 65 yaş aylığı bağlanmasında esas alınan muhtaçlık kriterinin ailenin gelirine göre belirlenmesi hükme bağlanmıştır. 25/3/2014 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Yönetmelik ile de hane içinde kişi başına düşen gelirin muhtaçlık sınırına eşit veya üzerinde olması sebebiyle aylık bağlanması koşullarının kaybedilmesi halinde, bu koşulların kaybedildiği tarihi takip eden ilk ödeme döneminin başından itibaren aylığın kesilmesi öngörülmüştür.

Bu uygulama on binlerce engellinin ve yaşlının aylığının kesilmesini gerektirdiğinden büyük mağduriyet oluşturmıştır. Bunun üzerine 6552 sayılı Torba Kanunla 11 Eylül 2014 tarihine kadar yersiz ödenen aylıklar ile bunlardan doğan ceza ve faizler terkin edilmiştir. Bu düzenleme anılan tarihe kadar ödenen aylıkların geri alınmasını önlemiş, ancak soruna bir çözüm getirmemiştir.

Bu nedenle, yaşanan mağduriyetin giderilmesi için engellilerin ve yaşlıların muhtaçlığının belirlenmesinde “hane başına düşen gelir” uygulamasından vazgeçilip, kişisel gelir uygulamasına dönülmesi için yasal düzenleme yapılmalıdır.

Bu Kanun Teklifi ile aylıkları kesilen engellilerin ve yaşlıların mağduriyetinin giderilmesi ve çok yetersiz durumda bulunan aylıklarının iyileştirilmesi önerilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 65 yaşından büyük vatandaşlarımızın için muhtaçlık durumlarının kendi gelirlerine göre belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, muhtaç durumdaki yaşlılarımıza sahip çıkılması amacıyla 65 yaş aylığının 300 liraya, üç aylığının 900 liraya yükseltilmesi öngörülmektedir.

Madde 2- Engellilerin muhtaçlığının belirlenmesinde “hane başına düşen gelir” uygulamasından vazgeçilip, kişisel gelir durumuna bakılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, engelli aylıklarının iyileştirilmesi amacıyla, başkasının yardımına muhtaç engelli aylığının 600 liraya, üç aylığının 1800 liraya, diğer engelli ve engelli yakını aylığının 400 liraya, üç aylığının da 1200 liraya yükseltilmesi öngörülmektedir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

KONYA MİLLETVEKİLİ MUSTAFA KALAYCI’NIN TEKLİFİ (2/393)

**65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK
VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “(1.620)”i ibaresi “(3.400)” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında geçen “hane içinde kişi başına düşen” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında geçen “(4.260)” ve “(3.240)” ibareleri, sırasıyla “(6.810)” ve “(4.540)” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında geçen “hane içinde kişi başına düşen” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun 1 Ocak 2016 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Erkan Akçay

Manisa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/403)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GEREKÇE

2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanun sosyal devlet olmanın ilkesi olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin 65 yaşını dolduran ve ayrıca muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişilere maddi yardım ve destek verilmesini düzenlemektedir.

Ülkemizde gerek 65 yaşını dolduran gerekse de engelli vatandaşlarımız sosyal ilişkiler ve ekonomik durumları itibarıyla toplumun en olumsuz kesimlerini oluşturmaktadırlar. Özellikle engellilerle gerek sosyal bakım hizmetleri gerekse de nakdi destek ve yardımlar son derece yetersizdir.

Devlet tüm vatandaşlarının hayatlarını devam ettirebilecekleri geliri sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük Anayasal bir ilkedir. Anayasanın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında ifade edilen “sosyal devlet” ilkesinin bir gereği olan Anayasa'nın 5 inci maddesinde, “Devletin temel amaç ve görevleri, ... kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” ifadesi yer almaktadır. Yine Anayasanın 61 inci maddesi, “Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır. Yaşlılar, Devletçe korunur.” hükmünü içermektedir. Bu Anayasal hükümler devlete engelli ve yaşlı vatandaşlarını koruma görevini yüklemektedir.

Engellilere yönelik düzenlemeler Türkiye'nin imza attığı uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle de hüküm altına alınmıştır. Örneğin 3 Aralık 2008 tarihinde TBMM'de kabul edilen engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 3 üncü maddesinde “engellilerin insanlık onuru ve bireysel özerkliklerine saygı gösterilmesini” taraf devletlere bir yükümlülük olarak hüküm altına almaktadır. Aynı sözleşmenin “bağımsız yaşama ve topluma dahil olma” başlıklı 19 uncu maddesinde

“Bu Sözleşmeye taraf Devletler, tüm engellilerin diğerleriyle eşit seçeneklere sahip olarak toplum içinde yaşama hakkına sahip olduğunu kabul etmektedir ve engellilerin bu haktan tam olarak yararlanmalarını ve topluma tam dahil olmalarını ve katılmalarını kolaylaştırmak için etkili ve gerekli tedbirleri almalıdır.” hükmü yer almaktadır.

Gerek Anayasal hükümler gerekse de uluslararası belgeler engelliler ve yaşlılara yönelik pozitif bir ayrımcılığın yapılmasına işaret etmektedir. Devlet engellilerin sorunlarına çözüm bulmak ve engellilerin yaşamlarını kolaylaştırmak için gerekli önlemleri almalıdır. Bu çerçevede günümüzün sosyo-ekonomik sorunları çerçevesinde engelli ve yaşlılarımızın 2022 sayılı Kanun çerçevesinde aldıkları aylıklarda bir düzenleme elzemdir.

2022 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde 65 yaşını doldurmuş vatandaşlarımıza bağlanan aylık miktarı 2015 yılı itibarıyla 134 lira 50 kuruş’tur. Kanun teklifinin 1 inci maddesinde öngörülen düzenleme ile bu aylığın 300 liraya yükseltilmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle 65 yaşını doldurmuş kişilerin de birer olduğu gerçeğinden hareketle hane içerisinde 65 yaşını doldurmuş kişiye düşen aylık gelirin belirtilen nakdi eşğin üstünde olması halinde bir kesintinin yapılacağı düzenlenmiştir.

Kanunun teklifinde yer alan diğer düzenlemede ise engelli bireylere sağlanan aylıklara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Bu çerçevede mevcut düzenleme itibarıyla 18 yaşını doldurmuş engelliler için 403 lira 80 kuruş olan aylığın kanun teklifindeki düzenlemeyle 600 liraya yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Engelli aylıklarındaki bir diğer önemli sorun olan aile içinde engelli bireyin aylığının aile fertlerine düşen gelirden de hesaplanması yanlışlığından dönülmektedir. 18 yaşın altındaki engelliler için ise mevcut düzenlemede 269 lira 20 kuruş olan engelli aylığının kanun teklifiyle 400 liraya yükseltilmesi düzenlenmektedir. Kanun teklifinde yer alan düzenlemede engelli aylığının kesilme şartının hane içerisinde engelli kişiye düşen gelirin net asgari ücretten düşük olması halinde kesintiye uğrayabileceği düzenlenmektedir.

Sonuç olarak, modern devletin görevinin yalnızca engelli ve yaşlı bireylerin haklarını geliştirmek ve denetlemekle sınırlanamayacağı açıktır. Günümüzde devletin engellilerin yetenekleri ve potansiyelleri doğrultusunda gelişmelerini, eşit fırsatlara sahip olmalarını güvence altına almak, onların ekonomik ve sosyal refahını sağlamak yükümlülüğü de bulunmaktadır. Bu yükümlülük gerek Anayasal gerekse de Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede kanun teklifinde engellilerin ve yaşlıların 2022 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olacakları aylıkların gerek miktar olarak artırılması gerekse de bu aylıkların bağlanmasında hane halkı toplam gelirinin yerine bizzat hak sahibi bireyin eline geçen gelirin esas alınması gerekliliği düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle 65 yaş üzeri vatandaşlarımıza muhtaçlık aylığı bağlanması şartları arasında gösterilen “nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” şartı bu kişilerin birer birey olduğu gerekçesiyle kaldırılmış; 65 yaş aylığı 2015 yılı memur maaş katsayısı temel alınarak cari yıl için 300 TL’ye yükseltilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle 65 yaşını doldurmuş kişilerin de birer olduğu gerçeğinden hareketle hane içerisinde 65 yaşını doldurmuş kişiye düşen aylık gelirin belirtilen nakdi eşğin üstünde olması halinde bir kesintinin yapılacağı düzenlenmiştir. İkinci fıkranın kaldırılan son cümlesiyle 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerince Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda bakılan engelli ve yaşlı bireylerin 2022 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanamayacağına ilişkin yasak kaldırılmıştır.

Madde 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yapılan değişikliklerle 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşı engellilere aylık bağlanması kriterleri arasında yer alan “nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” şartı bu kişilerin birer birey olduğu gerekçesiyle kaldırılmış; 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşları için engelli aylığı 2015 yılı memur maaş katsayısı temel alınarak cari yıl için 600 TL’ye yükseltilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle 18 yaşını doldurmamış Türk vatandaşı engellilere aylık bağlanması kriterleri arasında yer alan “nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” şartı bu kişilerin birer birey olduğu gerekçesiyle kaldırılmış; 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşları için engelli aylığı 2015 yılı memur maaş katsayısı temel alınarak cari yıl için 400 TL’ye yükseltilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle engelli kişilere aylık bağlanma şartlarında yer alan hanenin tümünün elde ettiği gelir yerine, hak sahibi engelli adayın kendi eline geçen gelirin baz alınması ve böylece bireyin bağımsız yaşayabilme hakkının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ
MANİSA MİLLETVEKİLİ ERKAN AKÇAY’IN TEKLİFİ (2/403)

**2022 SAYILI 65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK
VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “veya nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” ibaresi kaldırılmış; “(1.620)” ibaresi “(3.620)” olarak değiştirilmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, engelli kişiye kalan aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarından fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendlerinde yer alan “veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar” ibaresi kaldırılmış, (a) bendindeki “(4.860)” ibaresi “(7.230)” olarak, (b) bendindeki “(3.240)” ibaresi “(4.820)” olarak değiştirilmiş; ikinci fıkrasında yer alan “Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile” kaldırılmış, “(3.240)” ibaresi “(4.820)” olarak; üçüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, engelli bireyin her ne nam altında olursa olsun her türlü fiilen eline geçen gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, engelli bireyin bakmakla yükümlü olduğu kişiler de dikkate alınarak kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarından fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Hakkındaki Kanun Hakkında Değişiklik Teklifim gerekçeleriyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Nursel Aydoğan

Diyarbakır

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/404)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GEREKÇE

2022 sayılı yasa ile 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişilere ve başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olan kişilere aylık bağlanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

65 yaşını doldurmuş olan ve başka birinin yardımı olmaksızın yaşamını idame ettiremeyecek şekilde engelli olan kişilere aylık bağlanırken getirilen hane halkı geliri esasının dikkate alınması ve nafaka bağlanmış olanlar ve nafaka bağlanması mümkün olanlara aylık bağlanmayacağına ilişkin düzenleme birçok engelli ve yaşlı için bu aylığın alınamaması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Çünkü engelli ve yaşlının aylık alabilmesi için birlikte yaşanan hane içindeki bireylerin de yoksul olması koşulu aranmaktadır. Getirilen bu esaslar nedeniyle birçok kişinin aylığı kesilmiştir.

2013 yılında yapılan değişikliklerle beraber devlet tarafından yapılan ödemeler; güçsüz ve kimsesiz yurttaşlar ile engelli ve engelli yakınlarının haneye net asgari ücretin 1/3’ünden fazla gelir elde etmesi durumunda kesilmeye başlamıştır. Bu uygulama ile birlikte Anayasada yer alan “ferdin huzur ve refahını gerçekleştiren ve teminat altına alan, kişi ve toplum arasında denge kuran, emek ve sermaye ilişkilerini dengeli olarak düzenleyen, özel teşebbüsün güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayan, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, İktisadî ve malî tedbirler alarak çalışanları koruyan, işsizliği önleyici ve millî gelirin adalete uygun biçimde dağılmasını sağlayıcı tedbirler alan adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini yükümlü sayan, hukuka bağlı kararlılık içinde ve gerçekçi bir özgürlük rejimini uygulayan” ‘sosyal devlet’ ilkesi pratikte yok sayılmıştır. Ayrıca mevcut yasanın bu yöndeki düzenlemesi, engelli ve yaşlıyı diğer aile bireylerine bağımlı kılmaktadır. Oysa diğer aile bireylerinin gelirlerini engelli ya da yaşlı ile paylaşma gibi bir yasal zorunlulukları bulunmamaktadır.

İşçi Sendikalarının Kasım ayma ait kamuoyuna sundukları Açlık ve Yoksulluk Araştırması raporlarında 2015 yılı Kasım ayında 4 kişilik bir işçi ailesinin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken gıda harcaması tutarı olan açlık sınırını bin 391 TL diye açıklanırken, gıda harcamasının yanı sıra giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarının yoksulluk sınırını ise 4 bin 530 TL olarak açıklanmıştır. Yine 2015 yılı Kasım ayında bir tek kişinin geçim maliyeti ise bin 604 TL olarak belirtilmiştir. Bu veriler ortada iken yapılan zam oranları oldukça düşündürücüdür.

Bu nedenle 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişilere ve başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olan kişilere aylık bağlanırken sadece kendi gelirlerinin dikkate alınması gerektiği düşünülmüştür. Söz konusu kanun teklifi ‘sosyal devlet’ ilkesinin daha adil bir toplumsal yaşamı oluşturabilmesi adına bir şans olarak görülmeli ve meclis çatısı altında görüşülerek uygulamaya geçirilmelidir.

Sayılan tüm bu nedenlerden hareketle mevcut yasanın bu şekilde düzenlenmesi aynı zamanda kanunun ilgili maddelerinin BM Engelli Hakları Sözleşmesinin 19. Maddesine ve Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırılığını giderecektir.

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunun Ek 7. Maddesi ve Ek 10. Maddesi ile bakıma ihtiyacı olan engelli ve yaşlılara bakım hizmeti verilmesini düzenlemektedir. Bakım hizmetinin verilme şart ve koşulları arasında, engelli ve yaşlının yaşadığı hane içerisindeki gelir esas alınmıştır. Dolayısıyla, engelli ve yaşlının bakım desteği alabilmesi için birlikte yaşanan hane içindeki bireylerinde yoksul olması gerekmektedir.

Mevcut yasanın bu yöndeki düzenlemesi, engelli ve yaşlıyı bağımsız bir birey olarak görmek yerine diğer aile bireyleri diğer bireylere bağımlı kılmaktadır. Ayrıca mevcut düzenleme, bakıma ihtiyaç duyan engelli ve yaşlıya bağımsız, istediği yerde ve istediği kişiyle veya yalnız yaşama hakkı tanımamaktadır. Gelir kriteri olarak belirlenen miktarın engelliler için asgari ücretin 2/3 ve 65 yaşını doldurmuş kişiler için ise asgari ücretin 1/3’ü olması nedeniyle, bakım hizmeti desteği alabilecek kişilerin kendi gelirleriyle bu hizmeti alma ihtimallerinin olmadığı da ortadadır. Ayrıca, mevcut yasal düzenleme kapsamında sunulan bakım desteği, ihtiyaç sahiplerinin sosyal ve kültürel yaşama bağımsız bir birey olarak katılımlarını sağlayacak sorunları çözecek yeterlilikten uzak olup, düzenleme ile engelli akrabasının desteğine yine ihtiyaç duymaktadır.

Bu nedenle bakıma ihtiyaç duyan engelli ve 65 yaş üstü kişilerin sadece kendi gelirlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Bu değişiklik ile ilgili maddelerin BM Engelli Hakları Sözleşmesinin 19. Maddesine ve Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırılığını giderilecektir.

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ NURSEL AYDOĞAN’IN TEKLİFİ

(2/404)

2022 SAYILI 65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA VE 2828 SAYILI SOSYAL HİZMETLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” ibaresi madde metninden çıkarılmış; ikinci fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun fiilen eline geçen her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle, gelirin engellinin bakmakla yükümlü olduğu kişilerle paylaşımından sonra engelliye kalan aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan “veya nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” ibareleri madde metninden çıkarılmış; ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun gelir veya aylık hakkından yararlanan durumunda ya da uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışan durumunda kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunan engelli çocuklar hariç olmak kaydıyla Türk vatandaşı olan, 18 yaşını tamamlamamış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli oldukları kanıtlanmış durumundaki engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarından, her ne nam altında olursa olsun engelli birey bakmakla yükümlü anne veya babanın fiilen elde ettiği her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden daha az olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe ve bakım ilişkisini fiilen gerçekleştirmeleri kaydıyla, (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.”

“Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, engelli bireyin her ne nam altında olursa olsun her türlü fiilen eline geçen gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, engelli bireyin bakmakla yükümlü olduğu kişilerde dikkate alınarak kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 3- 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun ek 7 nci maddesinin birinci ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her ne ad altında olursa olsun engellinin fiilen eline geçen her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, gelirin engellinin bakmakla yükümlü olduğu kişilerle paylaşımından sonra engelliye kalan ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarının 2/3’ünden daha az olan bakıma ihtiyacı olan engellilere, resmî veya özel bakım merkezinde bakım hizmeti ya da sosyal yardım yapılmak suretiyle evde bakımına destek verilmesi sağlanır.”

“Birinci fıkrâ ile belirlenen engellinin bakmakla yükümlü olduğu kişilere bölünmesiyle, gelir ölçütünü aşan gelir değışikliğinin tespiti hâlinde bu madde kapsamında yapılan ödemeler tespit tarihi itibariyle durdurulur.”

MADDE 4- 2828 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi aşğıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“65 yaşını doldurmuş ve her ne ad altında olursa olsun yaşının fiilen eline geçen gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, 65 yaşını doldurmuş kişinin bakmakla yükümlü olduğu kişiler dâhil kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının üçte birinden az olan Türk vatandaşlarına 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin tabi olduğu usule göre hizmet alımıyla bakım hizmeti verilebilir.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim, gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29.2.2016

Kazım Arslan

Denizli

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/899)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz vatandaşlarımız, 12/07/2013 tarihli ve 6495 Sayılı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Getiren Kanun” yoluyla getirilen sınırlamaların ardından, zaten oldukça düşük miktarda aldıkları aylıklardan mahrum bırakılmışlardır.

Bu kanun değişikliği, 2022 Sayılı Kanunun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrası “Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz” hükmü, yaşlılarımıza sosyal devletin sağlayacağı katkırı büyük ölçüde düşürmüştür. Düşen yaşlı ve muhtaç, güçsüz aylıkları sonucunda, hanelerin diğer bireylerine daha fazla maddi yük yüklenmiştir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Mütevelli Heyetleri tarafından. Bütünleşik Yardım Sistemi yardımıyla, haneye girdiği saptanan gelir üzerinden binlerce vatandaşımız, aileleriyle birlikte mağdur edilmiştir.

Kanun değişikliğinin ortaya çıkan sonuçları, düzenlemenin ülkemizin sosyoekonomik gerçeklerine aykırı düştüğünü göstermiştir. Bu değişiklik, ayrıca, Anayasamızın 2 nci maddesinde karşılık bulan “sosyal devlet” ilkesini; 61 inci maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan “Yaşlılar, Devletçe korunur, Yaşlılara Devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir” hükmünün gereğini yerine getirmekten uzaklaşıldığını gözler önüne sermiştir.

Muhtaç, güçsüz, kimsesiz ve engelli yurttaşlarımız, bu düzenleme sonucunda gelir kaybına uğradığı gibi, barındıkları hane bireylerinin kazancı içinde kişi başına ayırdıkları harcamaları artmış, diğer harcamalarına ayıracakları bütçe ya daralmış ya da tümüyle yok olmuştur. Bazı hane bireyleri de bu aylıkların kesilmemesi adına, mecburen, ikametgah değişikliğine başvurmak, hanedeki birey sayısını bu yolla düşürmek zorunda kalmıştır. Kendilerine bakacak maddi durumları olmadığı için, devletin sağladığı bu cüzi gelire ihtiyaç duyan yurttaşlarımız, kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten

bu yana büyük sorunlar yaşamış; yanlarında yaşadıkları yakınlarına, ne yazık ki daha fazla muhtaç bırakılmışlardır. Hanelerdeki geçim sıkıntıları, yasanın değişen biçimiyle artmış; hem aylıktan mahrum bırakılan yurttaşlarımızın, hem de yanlarında yaşadıkları hane bireylerinin yaşam kalitesi ve refahı, bu masrafları karşılamak durumunda kaldıkları için düşmüştür. Basında da yer aldığı üzere, Yasanın mağduru olan binlerce hanemizin bir bölümü, deyim yerindeyse “yasanın etrafından” dolanarak kendi çözüm yollarını aramak zorunda kalmış ve hukuk dışı yollara başvurmuş, farklı ikametgahlar gösterme ya da hanedeki toplam gelirden daha düşük gelir beyanında bulunma yoluna gitmiştir.

Bu gibi mağduriyetlerin ve hukuk dışı yollara başvurulmasının önüne geçmek adına, 2022 Sayılı Yasanın 2 maddesinde değişiklik öngörülmekte; sosyal devletin muhtaç, güçsüz, kimsesiz ve engelli yurttaşlarımız ile yakınlarına sağlaması gereken yardımların yeniden uygulanması, “hane başına düşen gelir” ölçütü uygulamasının, kanun kapsamındaki vatandaşların yararı gözetilerek yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

Bu amaçla; bahse konu yasanın 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan “her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz” hükmü kaldırılmaktadır.

Ayrıca, aynı Yasanın “muhtaç engelliler”e ilişkin 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan “Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz” hükmü kaldırılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Teklifte, 1/7/1976 tarihli ve 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasında yer alan “her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz” hükmü kaldırılmakta; sosyal devletin 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz yurttaşlarımıza uygulaması gereken devlet yardımı için “hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir” ölçütü tespit uygulamasına son verilmektedir.

Madde 2- Genel Gerekçede açıklandığı üzere; 2022 Sayılı Yasanın 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrası kaldırılmakta; “muhtaç” sayılarak aylık bağlanacak engelli ya da engelli yakınlarının bu aylıklara hak kazanabilmesi için, hane gelirleri toplamında ve kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarlarında asgari ücret oranlarının göz önünde bulundurulacağı yönündeki hüküm kaldırılmaktadır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ KAZIM ARSLAN’IN TEKLİFİ
(2/899)

2022 SAYILI 65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 1/7/1976 tarihli ve 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.
Gereğini arz ederiz.

<i>Hüseyin Şahin</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Cemalettin Kani Torun</i>
Bursa	Bursa	Bursa
<i>Mehmet Babaoğlu</i>	<i>Mustafa Hilmi Dülger</i>	<i>Recep Şeker</i>
Konya	Kilis	Karaman
<i>Orhan Karasayar</i>	<i>Ahmet Gündoğdu</i>	<i>Salim Uslu</i>
Hatay	Ankara	Çorum
<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>Zekeriya Birkan</i>	<i>İsmail Aydın</i>
Hatay	Bursa	Bursa
<i>Özcan Ulupınar</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Osman Mesten</i>
Zonguldak	Bursa	Bursa
<i>Fehmi Küpçü</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Oktay Çanak</i>
Bolu	Afyonkarahisar	Ordu
<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>	<i>Mustafa Baloğlu</i>
Bursa	Tokat	Konya
<i>Ali İhsan Yavuz</i>	<i>Ali Ercoşkun</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Sakarya	Bolu	İstanbul
<i>Ergün Taşcı</i>	<i>Ayşe Sula Köseoğlu</i>	<i>Ejder Açıkkapı</i>
Ordu	Trabzon	Elazığ
<i>Mehmet Şükrü Erdinç</i>	<i>Mehmet Ali Pulcu</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Adana	İstanbul	İstanbul
<i>Halil Etyemez</i>	<i>Muhammet Uğur Kaleli</i>	<i>Abdullah Başçı</i>
Konya	Konya	İstanbul
<i>Hüsnüye Erdoğan</i>	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Fikri Demirel</i>
Konya	Kocaeli	Yalova
<i>Abdurrahman Öz</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>	<i>Mihrimah Belma Satır</i>
Aydın	Hatay	İstanbul
<i>Gökcen Özdoğan Enç</i>	<i>Sami Dedeoğlu</i>	<i>Mahmut Poyrazlı</i>
Antalya	Kayseri	Balıkesir
<i>Yılmaz Tezcan</i>	<i>Kasım Bostan</i>	<i>Ali Aydınhoğlu</i>
Mersin	Balıkesir	Balıkesir
<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Adnan Günnar</i>	<i>Atay Uslu</i>
Samsun	Trabzon	Antalya

<i>Ömer Serdar</i>	<i>Faruk Özlü</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
Elazığ	Düzce	Rize
<i>Mustafa Şahin</i>	<i>Tamer Dağlı</i>	<i>Markar Eseyan</i>
Malatya	Adana	İstanbul
<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>Ali Cumhur Taşkın</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Gaziantep	Mersin	Gaziantep
<i>Orhan Atalay</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>	<i>Ahmet Demircan</i>
Ardahan	Şanlıurfa	Samsun
<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>Nazım Maviş</i>	<i>Sema Kırıcı</i>
Sivas	Sinop	Balıkesir
<i>Kemalettin Yılmaztekin</i>	<i>Murat Alparslan</i>	<i>Halil Eldemir</i>
Şanlıurfa	Ankara	Bilecik
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Mustafa Köse</i>	<i>Fatma Benli</i>
Bartın	Antalya	İstanbul
<i>Haydar Ali Yıldız</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>İsmet Uçma</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Osman Boyraz</i>	<i>Hüseyin Samani</i>	<i>İbrahim Aydın</i>
İstanbul	Antalya	Antalya
<i>Sena Nur Çelik</i>	<i>Cahit Özkan</i>	<i>Hurşit Yıldırım</i>
Antalya	Denizli	İstanbul
<i>Nihat Zeybekci</i>	<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Mehmet Uğur Dilipak</i>
Denizli	Giresun	Kahramanmaraş
<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Erkan Kandemir</i>
Konya	İstanbul	İstanbul
<i>Erol Kaya</i>	<i>Murat Baybatur</i>	<i>Celalettin Güvenç</i>
İstanbul	Manisa	Kahramanmaraş
<i>Mustafa Şükrü Nazlı</i>	<i>Jülide Sarieroğlu</i>	<i>Ayşe Keşir</i>
Kütahya	Ankara	Düzce
<i>Abdullah Ağralı</i>	<i>Ahmet Sorgun</i>	<i>Necip Kalkan</i>
Konya	Konya	İzmir
<i>Burhanettin Uysal</i>	<i>Nihat Öztürk</i>	<i>İsmail Bilen</i>
Karabük	Muğla	Manisa
<i>Hüseyin Kocabıyık</i>	<i>Ramazan Can</i>	<i>Metin Akgün</i>
İzmir	Kırkkale	Tekirdağ
<i>Nurettin Aras</i>	<i>Muhammet Balta</i>	<i>Salih Cora</i>
Iğdır	Trabzon	Trabzon

<i>Ahmet Tan</i>	<i>Salih Fırat</i>	<i>İbrahim Halil Fırat</i>
Kütahya	Adıyaman	Adıyaman
<i>Harun Karacan</i>	<i>Yusuf Başer</i>	<i>Harun Karaca</i>
Eskişehir	Yozgat	İstanbul
<i>Salih Çetinkaya</i>	<i>Ertan Aydın</i>	<i>Vural Kavuncu</i>
Kırşehir	Ankara	Kütahya
<i>Mehmet Öntürk</i>	<i>Rafet Sezen</i>	<i>Reşit Polat</i>
Hatay	Edirne	Kilis
<i>Emine Nur Günay</i>	<i>Zeyid Aslan</i>	
Eskişehir	Tokat	

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/922)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu İçişleri Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GEREKÇE

2002 yılından bu yana AK Parti iktidarları boyunca vatandaşımızın sorunlarına çözüm bulmak amacıyla pek çok konuda kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Her alanda neye ihtiyaç olduysa, millet neye ihtiyaç duyduysa, emeklinin bir ihtiyacı olduysa emekliye, gençlerin ihtiyaçlarında gençlere dönük, yani günümüzün gelişen ve değişen şartları içersinde toplumun neye ihtiyacı olduysa o konularda hukuki düzenlemeler yapılmış ve hayata geçirilmiştir. Engellilerimiz, emeklilerimiz, çocuklarımız, gençlerimiz, kadınlarımız, yaşlılarımız, esnafımız, yatırımcımız, işçilerimiz, tüccarlarımız, çiftçilerimiz, sanayicimiz ve bütün kesimlerimiz için; somut, hayata geçirilebilir, gerçekçi ve vizyoner reform, vaat ve projelerimizi gerçekleştirmek için çalışmalarımız sürdürülmektedir. Bu kapsamda Teklif ile yaşanan bazı problemlerin çözümü amaçlı çeşitli kanunlarda değişiklik yapılmaktadır.

İnsan hayatının temel ihtiyaç maddesi sudur. Su yaşamın devamında ve çevrenin temizliğinde hayatımızın ayrılmaz parçasıdır. Modern dünyada özellikle yerel idareler insan hayatının suya ulaşımını yapmış oldukları alt yapı ve üst yapı yatırımları ile kolaylaştırmışlardır. Yine su gibi insanın hayatını idame ettirmesinde ve kolaylaştırılmasında elektrik ve doğal gaz çok büyük önem arz etmektedir. Hayatımızın her aşamasına giren elektrik kullanımı modern dünyanın insanı için temel ihtiyaçlardan biri olmuştur.

Türkiye’de 1950 sonrasında yaşanan hızlı kentleşme ve sanayileşme sürecinde göç ve aşırı nüfus artışının etkisiyle büyük kentlerimizde zaman içerisinde İmar Kanununa aykırı çarpık yapılaşmalar gerçekleşmiş ve bu yapılar hem kentlerimizin görüntüsünü bozmuş hem de insanımızın yaşam kalitesini standartların altına düşürmüştür. İnsanların barınma gereksinimi ve bir arada yaşama ihtiyacı, kentsel yerleşimlerin ortaya çıkmasının temel dinamikleridir.

Ülkemizde bulunan çarpık yapılaşmanın ortadan kaldırılması ve imar mevzuatlarına uygun sağlıklı yapıların yeniden inşasına imkan sağlanması amacıyla 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır. Böylelikle dönüştürme, yeniden yerleştirme ve yapılaşma hizmetlerinin Devlet ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları eliyle belirli bir plân, program ve düzen içinde gerçekleştirilmesi temin edilecektir.

Kanun Teklifi ile Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca yenileme alanı, Belediye Kanununun 73 üncü maddesi uyarınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca riskli alan olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatiyesi veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi şartıyla elektrik, su, kanalizasyon ve doğal gaz bağlantısı yapılmasına geçici süreyle izin verilmekte, böylelikle kentsel dönüşümde teşvik edilmektedir. Zaman içerisinde konut sahiplerinin kentsel dönüşümden yana tavır almaları içinde bulunulan sosyal problemin de ortadan kalkmasına imkan sağlayacaktır.

Teklif ile 65 yaş aylığı alan vatandaşlarımızın kimin yanında yaşarsa yaşasın, maaşlarını almaları ve maaşlarında kesinti ve duraksama olmamasının sağlanması amacıyla 2022 sayılı Kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Kayıt dışılıkla etkin mücadelede denetim faaliyetleri özel önem arz etmekte olup, söz konusu fiili denetim faaliyetleri sosyal güvenlik il müdürlüklerinde görev yapan sosyal güvenlik denetmenleri aracılığı ile yerine getirilmektedir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için Teklifimizle sosyal güvenlik denetmen ve yardımcısı kadrosu ihdas edilmiştir. Ayrıca gençlerin genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi amacıyla 5510 sayılı Kanuna geçici madde eklenmekte ve Emniyet Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatının kadro ihtiyacını karşılamak üzere 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelde değişiklik yapılmak suretiyle toplam 15.000 adet polis memuru kadrosu ihdas edilmesi öngörülmektedir.

BURSA MİLLETVEKİLLERİ HÜSEYİN ŞAHİN VE HAKAN ÇAVUŞOĞLU İLE
115 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/922)

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca yenileme alanı, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesi uyarınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ve 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca riskli alan olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatiyesi veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi şartıyla, geçici olarak elektrik, su, kanalizasyon ve doğal gaz bağlantısı yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılan geçici abonelik süresi beş yılı geçemez. Ancak dönüşüm ve yenileme uygulamalarının uzaması halinde, beş yılı geçmemek üzere uygulama süresince geçici abonelik uygulaması devam eder.

Bu yapılara geçici olarak elektrik, su, kanalizasyon ve doğal gaz bağlantısı yapılması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmez.

Bu madde hükümleri 1/11/2015 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanır.”

MADDE 2- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (2.332) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ve eşine ait her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.

65 yaşın tespitinde, doğum tarihlerinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz.”

MADDE 3- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlar; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları halinde, bu kişilere birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır.”

MADDE 4- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ait bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 5- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 69- Bu maddenin yayımı tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşını doldurdıkları güne kadar olan genel sağlık sigortası primlerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez.”

MADDE 6- Ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmeni	6	1610	1610
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcısı	7	1000	1000
TOPLAM			2610	2610

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO	TUTULAN KADRO	TOPLAM
			ADEDİ	ADEDİ	
EMH	Polis Memuru	3-9	15.000		15.000
		TOPLAM:	15.000	-	15.000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Faruk Çelik</i>	<i>Ahmet Eşref Fakıbaba</i>	<i>Mehmet Kasım Gülpınar</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Mehmet Akyürek</i>	<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Mahmut Kaçar</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Halil Özcan</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>	<i>Kemalettin Yılmaztekin</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/923)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GEREKÇE

Urfa önce İngilizlerin istilasına uğramış, 15 Eylül 1919 tarihinde, İngilizler ile Fransızlar arasında yapılan Anlaşma sonucu İngiliz kuvvetleri Urfa'dan çekilmiş ve şehir, 31 Ekim 1919'da Fransız işgaline uğramıştır. İşgalciler, halkı yıldırma için baskı, zulüm ve sert uygulamalara yönelmiş, uzun süreli işgal planları yapmışlardır. Urfa halkının kararlı tutumu ve vatan aşkıyla gösterdiği güçlü direniş üzerine, Fransız kuvvetleri, 11 Nisan 1920 sabahı, Urfa'yı terk etmişlerdir.

Millî amaçlar uğruna, yerel imkânlarla savaşa başlayan yürekli ve inançlı milli kuvvetler, silah ve teçhizatı zayıf olmasına rağmen, istiklali ve hürriyeti namus bilen şehir halkının destan niteliğindeki mücadelesiyle işgalci kuvvetleri kovmuştur.

Şanlıurfa'nın bağımsızlığı için yürütülen anlamlı mücadele, ülkemizin bağımsızlığında önemli rol oynamıştır. Şanlıurfa'da başlatılan bağımsızlık mücadelesinin kazanılması, diğer şehirlerde başlatılan millî hareketler için de ilham kaynağı olmuştur.

Bu mücadeleyi dikkate alan Türkiye Büyük Millet Meclisi, 12.06.1984 tarihli ve 3020 sayılı Urfa Adının Şanlıurfa Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanunla Urfa ilimizin adını "Şanlıurfa" olarak değiştirmiştir.

Teklifimizle İstiklal Savaşımızda şehir halkının verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık göstermiş olan 12/6/1984 tarihli ve 3020 sayılı Kanunla Şanlı unvanı verilen Urfa ilimize İstiklal Madalyası verilmesi hususu Yüce Meclisin takdirlerine sunulmuştur.

Teklif ile gelişen ülkemiz şartları doğrultusunda ihtiyaçların karşılanması amacıyla diğer kanunlarda da değişiklikler yapılmıştır.

- Yaşlı aylığının bağlanmasına ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplamasında, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşinin gelir tutarının hesaplanması suretiyle muhtaç olup olmadığına karar verilmesi öngörülmekte, yaşlı aylığından yüzde yetmiş ve üzeri engelli aylığına geçişlere ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplamasında, tüm engelli aylıklarında geçerli olan hane içerisinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarının dikkate alınması düzenlenmektedir.

- Sosyal güvenlik denetmen ve yardımcısı kadrosu ihdas edilmektedir.
- Gençlerin genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.
- 15.000 adet polis memuru kadrosu ihdas edilmesi öngörülmektedir.

ŞANLIURFA MİLLETVEKİLLERİ FARUK ÇELİK VE AHMET EŞREF FAKİBABA İLE
7 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/923)

**ŞANLIURFA İLİNE İSTİKLAL MADALYASI VERİLMESİ İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Kurtuluş Savaşı esnasında verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık gösteren Şanlıurfa’ya İstiklal Madalyası verilmiştir.

MADDE 2- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (2.332) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ve eşine ait her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.

65 yaşın tespitinde, doğum tarihlerinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz.”

MADDE 3- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlar; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları halinde, bu kişilere birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır.”

MADDE 4- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ait bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 5- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 69- Bu maddenin yayımı tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşını doldurdıkları güne kadar olan genel sağlık sigortası primlerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez.”

MADDE 6- Ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest	Toplam
			Kadro Adedi	
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmeni	6	1610	1610
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcısı	7	1000	1000
TOPLAM			2610	2610

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO ADEDİ	KADRO ADEDİ	
EMH	Polis Memuru	3-9	15.000		15.000
		TOPLAM:	15.000	-	15.000

Alt Komisyon Raporu

*Esas No: 1/694, 1/689, 2/393, 2/403, 2/404,
2/899, 2/922, 2/923*

30/03/2016

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 29/03/2016 tarihinde yaptığı 26 ncı birleşiminde, gündemimizde bulunan 1/694 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, 1/689 esas numaralı “Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, 2/922 esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ile 2/923 esas numaralı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin görüşmelerine başlanmıştır. Kanun tasarı ve tekliflerinin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından verilen bir önerge doğrultusunda, Komisyonumuzun portföyünde bulunan 2/899 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 2/393 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 2/403 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ve 2/404 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin İçtüzüğün 26 ncı maddesi uyarınca gündeme alınması, Komisyon gündemimizde bulunan 1/694 esas numaralı Kanun Tasarısının, 1/689 esas numaralı Kanun Tasarısı ile 2/922, 2/923, 2/899, 2/393, 2/403, 2/404 esas numaralı Kanun Tekliflerinin, birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle İçtüzüğün 35 inci maddesi uyarınca birleştirilmesine görüşmelerde 1/694 esas numaralı Kanun Tasarısının esas alınmasına ve Tasarı ve Tekliflerin daha ayrıntılı olarak incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir. Tasarı ve Teklifler, 30/03/2016 tarihinde alt komisyonda görüşülmüş ve Tasarı metninde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna arz olunur.

1. GİRİŞ

Alt Komisyonun, 30/03/2016 tarihinde Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu, TMMOB Mimarlar Odası ve TMMOB Şehir Plancıları Odası temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu toplantılarda Kanun Tasarısı değerlendirilmiş, Tasarının maddeleri, aşağıda belirtilen değişiklikler yapılmak suretiyle yeni çerçeve madde numaralarıyla aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir. Ayrıca Tasarının başlığı ve metnin tamamı kanun dili ve tekniği ile kanunların hazırlanmasında uyulan esas ve usuller doğrultusunda gözden geçirilmiş ve redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

2. ALT KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Madde 1

2/923 esas numaralı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nde yer alan Kurtuluş Savaşı esnasında verdiği mücadele ile büyük kahramanlık gösteren Şanlıurfa’ya İstiklal Madalyası verilmesine ilişkin düzenleme Tasarıya yeni 1 inci madde olarak eklenmiştir.

Çerçeve Madde 2, 3, 4 ve 5

Tasarının çerçeve 1, 2, 3 ve 4 üncü maddeleri, sırasıyla çerçeve 2, 3, 4 ve 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 6

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda değişiklik yapılması suretiyle, trafik kazalarında zarar görenlerin daha hızlı ve eksiksiz tazminat alabilmesi ve yargı üzerinde oluşan yükün hafifletilebilmesini teminen zarar görenlerin sigorta şirketine başvurusunun ardından, 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununun tahkime ilişkin başvuru şekli ve süresinin dikkate alınmasını öngören bir düzenleme Tasarıya yeni çerçeve 6 ncı madde olarak eklenmiştir.

Çerçeve Madde 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ve 17

Tasarının çerçeve 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 inci maddeleri, sırasıyla çerçeve 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ve 17 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 18

Tasarının çerçeve 16 ncı maddesi; 1/689 esas numaralı “Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nda yer alan 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümüne 15.000 Polis Memuru kadrosu ihdas edilmesine ilişkin düzenlemenin maddeye eklenmesi suretiyle yeni çerçeve 18 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 19, 20, 21, 22, 23 ve 24

Tasarının çerçeve 17, 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri, sırasıyla yeni çerçeve 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 25

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda değişiklik yapılması suretiyle, Anayasa Mahkemesi’nin 22/10/2015 tarih ve E.2015/29, K.2015/95 sayılı kararıyla, kayden izlenmeye başlandığı tarihi izleyen yedinci yılın sonuna kadar teslim edilmediği için Anayasa Mahkemesi kararı tarihine kadar mülkiyeti Yatırımcı Tazmin Merkezi’ne (YTM) intikal etmiş olan sermaye piyasası araçları ve satışlarının yapılmış olması halinde bunların bedellerinin ödenmesi talebiyle yapılacak başvurular ve hak sahiplerine yapılacak ödemelerin usul ve esasları ile ihraççıların bu başvurulara ilişkin yükümlülüklerinin Kurulca düzenlenmesini ve ilgili mevzuat uyarınca satışı yapılmamış olanların aynen, satışı yapılmış olanların ise Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde hesaplanacak satış tutarlarının YTM’ye başvuran hak sahiplerine ödenmesini öngören geçici bir düzenleme Tasarıya yeni çerçeve 25 inci madde olarak eklenmiştir.

Çerçeve Madde 26 ve 27

Tasarının çerçeve 23 ve 24 üncü maddeleri, sırasıyla yeni çerçeve 26 ve 27 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 28 ve 29

Tasarının sırasıyla yürürlük ve yürütme maddeleri olan 25 ve 26 ncı maddeleri, sırasıyla 28 ve 29 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>İbrahim Mustafa Turhan</i>	<i>Mehmet Şükrü Erdiñ</i>	<i>Emine Nur Günay</i>
İzmir	Adana	Eskişehir
Üye	Üye	Üye
<i>Bülent Kuşoğlu</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Mehmet Günal</i>
Ankara	Antalya	Antalya
(Muhalif)		(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Ejder Açikkapı</i>	<i>Aykut Erdoğan</i>
Aydın	Elazığ	İstanbul
		(Muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>Erkan Kandemir</i>	<i>Garo Paylan</i>	<i>Ahmet Yıldırım</i>
İstanbul	İstanbul	Muş
	(Muhalif)	(Muhalif)
Üye	Üye	Üye
<i>Ebubekir Gizligider</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>	<i>Kadim Durmaz</i>
Nevşehir	Sivas	Tokat
		(Muhalifim)

ALT KOMİSYON METNİ

ŞANLIURFA İLİNE İSTİKLAL MADALYASI VERİLMESİ İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINDA AİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Kurtuluş Savaşı esnasında verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık gösteren Şanlıurfa’ya İstiklal Madalyası verilmiştir.

MADDE 2- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (2.332) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ve eşine ait her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.

65 yaşın tespitinde, doğum tarihlerinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz.”

MADDE 3- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlar; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları halinde, bu kişilere birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır.”

MADDE 4- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 90- Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 5- 2918 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“g) Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri,

h) İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri,

i) Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler.”

MADDE 6- 2918 sayılı Kanunun 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 97- Zarar gören, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde doğrudan doğruya sigortacıya karşı talepte bulunabileceği gibi, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu çerçevesinde sigorta tahkim usulüne göre de dava açabilir.”

MADDE 7- 2918 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu” ibaresi “zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “Bina” tanımından sonra gelmek üzere aşağıdaki tanım eklenmiştir.

“Su yolu; imar planı kararıyla yapay olarak oluşturulan ve deniz araçlarıyla ulaşımın sağlandığı su geçididir.”

MADDE 9- 3194 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca riskli alan, 5393 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi uyarınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ve 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca yenileme alanı olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi koşuluyla, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılır. Bu yapılara geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmez.

Birinci fıkra uyarınca yapılan geçici abonelik süresi beş yılı geçemez. Ancak dönüşüm ve yenileme uygulamalarının uzaması halinde, beş yılı geçmemek üzere uygulama süresince geçici abonelik uygulaması devam eder.

Bu madde hükümleri 1/11/2015 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanır.”

MADDE 12- 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- İşe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımlardan en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlardan Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasında olması kaydıyla, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında özel sektör işverenlerince istihdam edilen sigortalı için; 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde sayılan ve 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarın tamamı işe başladığı tarihten itibaren bir yıl süreyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından karşılanır. Bakanlar Kurulu bu süreyi bir yıl uzatmaya yetkilidir.

İşveren hisselerine ait primlerin karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak; işe alındıkları yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olması, 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve

hizmet belgelerini yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanmayan tutarı yasal süresi içinde ödemesi ve kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili kanunlar uyarınca prim borçlarının yeniden yapılandırılmış olması, bu tecil, taksitlendirme ve yeniden yapılandırma devam ettiği sürece işverenlerin bu madde hükmünden yararlanmasına engel teşkil etmez.

Yapılan kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işverenler bir yıl süreyle bu maddeyle sağlanan destek unsurlarından yararlanamaz.

Bu madde hükümleri, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile bu işyerlerinin yaptırdığı her türlü alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurtdışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

İşverenler bu maddeyle sağlanan prim desteğinden aynı sigortalı için birinci fıkradaki süreleri geçmemek üzere yararlanır. Destekten yersiz olarak faydalandığının tespiti halinde, yararlanılan teşvik tutarı 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte işverenden tahsil edilir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımlardan işe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlardan çalışabilir durumda olanlar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından bütünlük sosyal yardım sistemi üzerinden Türkiye İş Kurumu sistemine kaydedilir. Bu kişiler Türkiye İş Kurumu tarafından mesleki eğitime veya diğer aktif işgücü programlarına tabi tutulur. Mesleki eğitimi veya aktif işgücü programlarını ya da Türkiye İş Kurumu tarafından teklif edilen işi üçüncü kez kabul etmeyenlerin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımları, durumun bütünlük sosyal yardım sistemi üzerinden Türkiye İş Kurumu veri tabanından tespit edilmesini takip eden aybaşından itibaren bir yıl süreyle kesilir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamına giren sosyal yardımlar ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 13- 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- 8/9/2012 tarihli ve 28405 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 13/8/2012 tarihli ve 2012/3573 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen; İstanbul İli Avrupa Yakası Proje Alanları içerisinde yer alan mera, yaylak ve kışlak gibi orta mallarının vasıfları, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca bu Kanun hükümlerine bağlı kalmaksızın resen kaldırılır ve bu taşınmazlar Hazine adına tescil edilir.”

MADDE 14- 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“1) Gerektiğinde, nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon halinde, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre nakdi tazminat ödenmesi veya aylık bağlanması hakkı bulunanlara aynı ve nakdi yardımda bulunmak.”

MADDE 15- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- İlgili mevzuatı uyarınca Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden; irtifak hakkı tesis edilip edilmediğine veya kullanma izni verilip verilmediğine bakılmaksızın 1/1/2016 tarihi ile 31/12/2016 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni bedelleri ve hasılat payları ile Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesisleri tarafından Hazine taşınmazlarının izinsiz kullanımlarından dolayı aynı dönemde tahakkuk ettirilerek tahsil edilmesi gereken ecrimisillerin ödeme süreleri bir yıl ertelenir. Ertelenen alacaklar, bu sürenin sona erdiği tarihten itibaren üç yılda ve üç eşit taksitle herhangi bir zam ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Süresinde ödenmeyen taksitler ilgili mevzuatı gereği zam ve faiz uygulanarak tahsil edilir.

Birinci fıkra uyarınca ertelenen bedel ve paylardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilenler, ilgililerince talep edilmesi halinde iade veya erteleme süresinin sona erdiği tarihten sonra tahsil edilmesi gereken bedellere mahsup edilir.

Birinci fıkra kapsamında olan borçluların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden dördüncü ayın sonuna kadar ilgili tahsil dairelerine başvurmaları şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş olan ecrimisil borçları ile maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih hariç) hesaplanacak gecikme zamları; ilk taksit 2017 yılı Eylül ayında, müteakip taksitler de izleyen yılların aynı ayında ödenmek üzere ve taksit süresince herhangi bir zam ve faiz uygulanmaksızın üç eşit taksitte ödenir. Şu kadar ki, süresinde ödenmeyen taksitler, taksit ödeme süresinden sonraki süreye gecikme zammı uygulanmak suretiyle 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Bu fıkra hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların fıkra da belirtilen şartların yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmaları şarttır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarlar red ve iade edilmez.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 16- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “on günden” ibaresi “altı günden”, “en çok üçe” ibaresi “en çok beşe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan “Sorumluluk sigortası” tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı Kanunun 17 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeleri ile 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (i) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“Sorumluluk sigortası: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda belirtilen zorunlu mali sorumluluk sigortasını,”

MADDE 18- Ekli (1) ve (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümlerine eklenmiştir.

MADDE 19- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 69- Bu maddenin yayımı tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşını doldurdıkları güne kadar olan genel sağlık sigortası primlerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez.”

MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 19 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İşlemlerin ertelenmesi

MADDE 19/A- (1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da halihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi işgünü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Bakan yetkilidir.

(2) Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla müteakibliyet ilkesi gözetilerek kullanılabilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 21- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(7) Bu Kanunun uygulanması için belirlenen alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapılardan uygulama bütünlüğü bakımından Bakanlıkça gerekli görülenler, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığı gözetilmek kaydıyla bu Kanun hükümlerine tabi olur.”

MADDE 22- 6306 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(1) Bakanlık veya uygulamayı yürütmesi hâlinde TOKİ veya İdare, riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerini iki yıl süre ile geçici olarak durdurabilir. Uygulamanın gerektirmesi halinde imar ve yapılaşma işlemlerinin geçici olarak durdurulması bir yıl daha uzatılabilir.”

MADDE 23- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 28 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Kuruluşlar, yönetim kurulu kararıyla ve nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla;

a) Yurt içi ve yurt dışındaki doğal afet bölgelerine doğrudan veya yetkili makamlar aracılığıyla konut, eğitim ve sağlık tesisleri kurulması amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarına,

b) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon hâlinde, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre nakdi tazminat ödenmesi veya aylık bağlanması hakkı bulunanlara,

aynî ve nakdî yardımda bulunabilir.”

MADDE 24- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 78 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezi takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezi karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.

(2) Takas kuruluşlarının merkezi karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir. Merkezi karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçer. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara aksi kanunda öngörülmedikçe 47 nci maddenin ikinci ve beşinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi uygulanır. Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Takas kuruluşları, merkezi karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigorta sözleşmeleri, karlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya temerrüt eden üyenin müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabilirler.

(3) Merkezi takas kuruluşları, temerrüt yönetiminde kullanmak üzere sermaye ve sermaye benzeri kaynak temin edebilir, teminat ve garanti fonu varlıklarını temerrüt yönetimi çerçevesinde likidite temin etmek için borçlanma amacıyla teminat gösterebilir. Merkezi takas kuruluşları nakdi teminatları nemalandırma veya menkul kıymetlerin saklanması amacıyla bankalar ve saklama kuruluşlarında kendi adlarına açılacak hesaplarda bulundurabilirler. Merkezi takas kuruluşları tarafından temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynaklar hakkında da 73 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. 73 üncü maddenin ikinci fıkrası ile 79 uncu maddenin birinci fıkrası, takas mutabakatının nihai olarak sonuçlanmasına kadar geçecek süre ile sınırlı olmak üzere, merkezi takas kuruluşu veya merkezi saklama kuruluşu nezdindeki takas ve mutabakat hesaplarına yatırılan veya transfer edilen anapara değişimli para ve/veya kıymet takası işlemlerine konu varlıklar hakkında da uygulanır.”

“(9) Bu madde kapsamında yürütülecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile takas kuruluşlarının merkezi karşı taraf hizmeti nedeniyle üyelerinden alacağı teminatlar ve bünyelerinde yer alacak garanti fonlarına ilişkin usul ve esaslar takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir.

(10) Merkezi takas kuruluşları tarafından merkezi karşı taraf hizmeti sundukları her bir piyasa için tahsis edilen sermaye veya sermaye benzeri kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonları amaçları dışında kullanılamaz. Sermaye piyasalarına ilişkin olarak sunulan merkezi karşı taraf hizmeti kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıkları, para piyasalarına ilişkin olarak aynı kapsamda alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarından ayrı olarak izlenir.”

MADDE 25- 6362 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Mülkiyeti YTM’ye intikal eden sermaye piyasası araçlarının hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Kayden izlenmeye başlandığı tarihi izleyen yedinci yılın sonuna kadar teslim edilmediği için mülkiyeti YTM’ye intikal etmiş olan sermaye piyasası araçlarının iadesi ile satışlarının yapılmış olması halinde bunların bedellerinin ödenmesi talebiyle yapılacak başvuruların ve başvuru üzerine hak sahiplerine YTM tarafından yapılacak ödemelerin usul ve esasları, hak sahiplerince teslim edilecek sermaye piyasası araçlarının iptal ve imha esasları ile ihraççıların bu başvurulara ilişkin yükümlülükleri Kurulca belirlenir. Şu kadar ki, YTM’ye intikal eden sermaye piyasası araçlarından; ilgili mevzuat uyarınca satışı yapılmamış olanlar aynen; satışı yapılmış olanlar ise, Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde hesaplanacak satış tutarları üzerinden nakden ödenir. Yapılacak ödemelerde, ilgili tutarın 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi sonucu YTM tarafından fiilen elde edilen getirinin ödenecek tutara isabet eden nemaları esas alınır. Bu madde uyarınca yapılacak ödemelere ilişkin işlemler ve bu işlemlerle ilgili oluşturulacak kayıtlar ve düzenlenecek kağıtlar damga vergisinden müstesnadır.”

MADDE 26- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

- a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini,
  - b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,
  - c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,
  - ç) 140 ıncı maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme,
- tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.”

MADDE 27- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “ve başkan yardımcısı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile murakıp ve uzman unvanlı meslek personeline,” ibaresi, “bakanlık genel müdürü,” ibaresinden sonra gelmek üzere “murakıp ve uzman unvanlı meslek personeli için Başbakanlık uzmanlarına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 29- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALT KOMİSYON METNİNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmeni	6	1610	1610
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcısı	7	1000	1000
TOPLAM			2610	2610

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
EMH	Polis Memuru	3-9	15.000		15.000
TOPLAM			15.000	-	15.000

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

4/4/2016

Esas No: 1/694, 1/689, 2/393, 2/403, 2/404, 2/899, 2/922, 2/923

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1/694 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, 1/689 esas numaralı “Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, 2/393 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 2/403 esas numaralı “2022 Sayılı 65 yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 2/404 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 2/899 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 2/922 esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ve 2/923 esas numaralı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 29/03/2016 tarihinde yaptığı 26. birleşimde İçtüzüğün 35 inci maddesi uyarınca birbirleriyle ilgili görülerek birleştirilmek ve 1/694 esas numaralı Kanun Tasarısı esas alınmak suretiyle 26, 27 ve 28 inci birleşimlerde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

1. GİRİŞ	55
2. 1/694 ESAS NUMARALI KANUN TASARISI İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	57
3. 1/689 ESAS NUMARALI KANUN TASARISI İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	58
4. 2/393 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	58
5. 2/403 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	59
6. 2/404 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	59
7. 2/899 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	59
8. 2/922 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	59
9. 2/923 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	59
10. KOMİSYONUMUZDA TASARININ GENELİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER	59
10.1. Komisyon Üyelerinin Görüşleri.....	59
10.2. Teklif Sahipleri ve Hükümet Adına Yapılan Açıklamalar.....	62
11. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI	64
12. ÖZEL SÖZCÜLER.....	66

1. GİRİŞ

1/694 esas numaralı **“65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”** Bakanlar Kurulunca 23/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Tasarı, Başkanlıkça 24/03/2016 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonu, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, İçişleri Komisyonu ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

1/689 esas numaralı **“Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”** Bakanlar Kurulunca 16/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Tasarı, Başkanlıkça 22/03/2016 tarihinde tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI’nın 2/393 esas numaralı **“65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** 04/12/2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 04/01/2016 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Manisa Milletvekili Erkan AKÇAY’ın 2/403 esas numaralı **“2022 Sayılı 65 yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** 03/12/2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 06/01/2016 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Diyarbakır Milletvekili Nursel AYDOĞAN’ın 2/404 esas numaralı **“2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** 03/12/2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 06/01/2016 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Denizli Milletvekili Kazım ARSLAN’ın 2/899 esas numaralı **“2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** 01/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 17/03/2016 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Bursa Milletvekilleri Hüseyin ŞAHİN ve Hakan ÇAVUŞOĞLU ile 115 Milletvekilinin 2/922 esas numaralı **“Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** 23/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 24/03/2016 tarihinde tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, İçişleri Komisyonu ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Şanlıurfa Milletvekilleri Faruk ÇELİK, Ahmet Eşref FAKİBABA ve Mehmet Kasım GÜLPINAR ile 6 Milletvekilinin 2/923 esas numaralı **“Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** 23/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet

Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça 24/03/2016 tarihinde tali komisyon olarak İçişleri Komisyonu ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 29/03/2016 tarihinde yaptığı 26 ncı birleşiminde, 1/694 ve 1/689 esas numaralı Kanun Tasarıları ile 2/922 ve 2/923 esas numaralı Kanun Tekliflerinin görüşmelerine başlanmıştır. Kanun tasarısı ve tekliflerinin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından verilen bir önerge doğrultusunda, Komisyonumuzun portföyünde bulunan;

➤ Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI'nın 2/393 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin,

➤ Manisa Milletvekili Erkan AKÇAY'ın 2/403 esas numaralı “2022 Sayılı 65 yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin,

➤ Diyarbakır Milletvekili Nursel AYDOĞAN'ın 2/404 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ve 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin

➤ Denizli Milletvekili Kazım ARSLAN 2/899 esas numaralı “2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin,

İçtüzüğün 26 ncı maddesi uyarınca gündeme alınması ve Komisyon gündeminde bulunan 1/694 ve 1/689 esas numaralı Kanun Tasarıları ile 2/922 ve 2/923 esas numaralı Kanun Teklifleri ile gündeme alınan 2/393, 2/403, 2/404 ve 2/899 esas numaralı Kanun Tekliflerinin, birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle İçtüzüğün 35 inci maddesi uyarınca birleştirilmesine ve görüşmelerde 1/694 esas numaralı Kanun Tasarısının esas alınmasına, Tasarı ve Tekliflerin daha ayrıntılı olarak incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Tasarı ve Teklifler, 30/3/2016 tarihinde Alt Komisyonunda görüşülmüş ve Alt Komisyon hazırlamış olduğu raporu Komisyonumuza sunmuştur.

Komisyonumuzun 29/3/2016, 31/3/2016 ve 1/4/2016 tarihlerinde; Hükümeti temsilen Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali YILDIRIM, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman SOYLU, Maliye Bakanı Naci AĞBAL ile Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye İş Kurumu, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu, Barolar Birliği, TMMOB Mimarlar Odası ve TMMOB Şehir Plancıları Odası Kurumu, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, HAK İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Memur Sendikaları Konfederasyonu temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 26, 27 ve 28 inci birleşimlerde Tasarı ve Tekliflerin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve Tekliflerin gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek Alt Komisyon tarafından hazırlanan metin esas alınmak suretiyle görüşmeler tamamlanmıştır.

2. 1/694 ESAS NUMARALI KANUN TASARISI İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla hazırlanan ve öngörülen değişikliklerle, kurumsal ve toplumsal ihtiyaçları karşılamayı amaçlayan Kanun Tasarısı ile;

➤ 65 yaş üstü muhtaç kimselere aylık bağlanmasına ilişkin olarak yapılan hesaplamada, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşine ait gelir tutarının dikkate alınması,

➤ 65 yaş üstü muhtaçlara bağlanan aylıktan engelli aylığına geçişlere ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplamasında, hane içerisinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarının dikkate alınması,

➤ Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak 2918 sayılı Kanunda ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun uygulanması,

➤ Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri ile ilgililerin sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri ile zorunlu sigorta için belirlenecek genel şartlarda tanımlanan teminat içeriği dışındaki taleplerin kapsam dışında tutulmaması,

➤ Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında dikkate alınan belgelerin farklı tazminat türlerine göre çeşitlilik gösterdiğinden mevcut düzenlemede son derece sınırlı olarak yer alan belge düzeninin uygulamadaki şartlara uyumlaştırılması,

➤ Kanal İstanbul’a ve yapılması planlanan diğer su yollarına ilişkin kanuni alt yapı oluşturulması, su yolu için kullanılacak Hazine ve özel idareye ait arazi ve arsaların, ilgili belediye ve özel idareler tarafından satılamaması ve başka bir maksat için kullanılamaması ve su yollarının düzenleme ortaklık payından karşılanması,

➤ Kentsel dönüşümü teşvik amacıyla, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi kaydıyla, yapı ruhsatı ve kullanma izni olmayan yapılara, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılması,

➤ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi yardımlardan ve düzenli sosyal yardımlardan faydalanan kişilerin özel sektör işverenleri tarafından istihdam edilmesi halinde, 5510 sayılı Kanunun 82’nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarının tamamının 1 yıl süreyle Bakanlık tarafından karşılanması,

➤ İstanbul Avrupa Yakası Proje Alanları içerisinde yer alan mera, yaylak ve kışlak gibi orta mallarının vasıflarının, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca resen kaldırılması ve bu taşınmazların Hazine adına tescil edilmesi,

➤ Memur ve işçi sendika ve konfederasyonlarının şehit yakınları ve gazilere aynî ve nakdî yardımda bulunabilmesi, söz konusu yardımların kapsamı ve dağılımı konusunda ilgili mevzuatın dikkate alınması ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon kurulması,

➤ Üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere kendilerine kamu arazisi tahsis edilen yatırımcılardan tahsil edilmesi gereken kira, irtifak hakkı, kesin tahsis, kullanma izni bedelleri, hasılat payları ve ecrimisillerin ödenmesinin 1 yıl süreyle ertelenmesi, ertelenen ödemelerin üç eşit taksitte 3 yıl içinde ödenmesi ve bu ödemelere herhangi bir zam ve faizin uygulanmaması,

➤ 4857 sayılı İş Kanununa tabi çalışanların yıllık izin bir bölümünün altı günden az olmamak üzere kalan kısmının tarafların anlaşması halinde beşe bölünebilmesi,

➤ 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda düzenlenen sorumluluk sigortasının, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda zorunlu mali sorumluluk sigortası olarak düzenlendiğinden, aynı konuda mükerrer düzenlemenin ortadan kaldırılması,

➤ Kayıt dışı ekonominin azaltılması ve kayıt dışı istihdamla ilgili denetimlerde etkinliğin ve kapasitenin artırılması amacıyla SGK’da görev yapan denetmen sayısı artırılarak, 1610 adet sosyal güvenlik denetmeni ve 1000 adet denetmen yardımcısı kadrosunun ihdas edilmesi,

➤ 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşına kadar olan genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi,

➤ Mali istihbarat birimlerinin veya diğer yetkili makamların (MASAK), yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen işlemlerin, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olması halinde, yetkili makamlara intikal ettirmek üzere 7 işgünü süreyle işlemleri askıya almaya yetkili olması,

➤ Afet riski altındaki alanlarda riskli yapılar dışında kalan diğer yapılardan uygulama bütünlüğü açısından Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca gerekli görülenlerin, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığı gözetilerek değerlendirilmesi ve 6306 sayılı Kanun hükümlerine tabi olması,

➤ Afet riski altındaki alanların dönüşümünde riskli alan ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerinin ancak iki yıl süreyle durdurulabilmesi ve gerekli hallerde de bu sürenin bir yıl daha uzatılabilmesi,

➤ Sermaye piyasalarında kurumsal yatırımcıların teşvik edilmesi amacıyla ülkemizde sunulan merkezi karşı taraf hizmetlerinin Avrupa Birliği sermaye piyasası otoritesi ESMA başta olmak üzere yabancı ülke sermaye piyasası otoriteleri tarafından kabul edilmesinin ve tanınmasının kolaylaştırılması ve kanuni altyapısının sağlamaştırılması,

➤ Terörizmin finansmanı suçuyla mücadelenin daha etkili yürütülebilmesi için ihtiyaç haline gelen şirket yönetimine kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerinin de söz konusu suçla mücadelede uygulanacak araçlar olarak eklenmesi,

➤ Anayasa Mahkemesinin 22/10/2015 tarihli ve E.: 2015/1, K.: 2015/91 sayılı Kararı ve 3/12/2015 tarihli ve E.: 2015/101, K.: 2015/111 sayılı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan murakıp ve uzman ibarelerinin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunmadığından iptal edilmesi sonucu, iptal edilen düzenlemenin Kanunla düzenlenmesi, öngörülmektedir.

3. 1/689 ESAS NUMARALI KANUN TASARISI İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Tasarısı ile; 15 bin polis memuru kadrosu ihdas edilmesi öngörülmektedir.

4. 2/393 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Teklifi ile; yasal olarak koşulları belirlenmiş olan muhtaçlık hâli kapsamında bulunan vatandaşlara bağlanan aylıkların artırılması ve muhtaçlık kapsamına giren kişilerin belirlenmesinde esas alınan hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı ölçütünün kaldırılması öngörülmektedir.

5. 2/403 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Teklifi ile; 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişiler ile başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olan kişilere bağlanan aylığın miktarının artırılması ve bu aylık bağlanırken hane halkı gelirinin esas alınmayıp kendi gelirinin dikkate alınması öngörülmektedir.

6. 2/404 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Teklifi ile; 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişiler ile başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olan kişilere aylık bağlanırken ve bakıma ihtiyacı olan engelliler ile 65 yaşını doldurmuş kişilere bakım hizmeti verilirken hane halkı gelirinin esas alınmayıp kendi gelirinin dikkate alınması öngörülmektedir.

7. 2/899 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Teklifi ile; 65 yaşını doldurmuş muhtaç ve 65 yaşını doldurma şartı aranmaksızın engellilere bağlanan muhtaçlık aylığının bağlanabilmesi için aranan gelir sınırının kaldırılması öngörülmektedir.

8. 2/922 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Teklifi ile; ilgili kanunlar uyarınca riskli alan olarak belirlenen yerlerde bulunan yapılardan yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayanlara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi şartıyla geçici olarak elektrik, su, kanalizasyon ve doğalgaz bağlantısı yapılabilmesi, 65 yaş üstü muhtaç kimselere aylık bağlanmasına ilişkin olarak yapılan hesaplamada, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşine ait gelir tutarının dikkate alınması, genel sağlık sigortalılarının yirmi beş yaşını doldurdukları güne kadar olan genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi, 15 bin polis memuru ile toplam 2610 sosyal güvenlik denetmeni ve denetmen yardımcısı kadrosu ihdas edilmesi öngörülmektedir.

9. 2/923 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

Kanun Teklifi ile; Şanlıurfa iline İstiklal Madalyası verilmesi, 65 yaş üstü muhtaç kimselere aylık bağlanmasına ilişkin olarak yapılan hesaplamada, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşine ait gelir tutarının dikkate alınması, genel sağlık sigortalılarının yirmi beş yaşını doldurdukları güne kadar olan genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesi, 15 bin polis memuru ile toplam 2610 sosyal güvenlik denetmeni ve denetmen yardımcısı kadrosu ihdas edilmesi öngörülmektedir.

10. KOMİSYONUMUZDA TASARININ GENELİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

10.1. Komisyon Üyelerinin Görüşleri

Komisyonumuzda Tasarı ve Tekliflerin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Yoksulluğun azaltılmasına yönelik insanca yaşama koşullarına imkân sağlayan sosyal politikaların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği, sosyal politikalarda dünya genelinde eğilim daha çok nakdi yardımların yapılmasına yönelik geliştiği, özellikle gıda ve kömür gibi aynı yardımların adaletli ve hakkaniyetli bir şekilde dağıtılması ve yoksulluk yardımı programlarının aynı ve nakdi olmak üzere iki farklı şekilde ve dengeli bir şekilde yapılması gerektiği,

- 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişilere verilen 217 TL'lik muhtaçlık ve başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olan kişilere verilen 489 TL'lik engelli aylığının günümüzün ekonomik gerçekleriyle örtüşmediği ve insanca bir yaşam standardı için yetersiz olduğu,

- Muhtaçlık aylığından faydalanacakların tespitinde uygulanan muhtaçlık hesaplamasında, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşinin gelir tutarının hesaplanmasının olumlu bir düzenleme olduğu, özellikle başkasının yakın bakım ve korumasına muhtaç bu kişilerin genellikle ailelerinin yanında yaşamak zorunda olduğu, hane içi ortalama gelir tespiti ile bu kişilerin genellikle muhtaçlık kapsamı dışında kaldığı, bu nedenle birçok vatandaşın muhtaçlık aylığı alabilmek amacıyla adrese dayalı nüfus kayıt sistemi dışında usulsüz olarak ikamet etmek zorunda kaldığı,

- Devlet eliyle yapılan sosyal yardım programlarından faydalanan vatandaşların nüfus, ikametgâh ve iletişim bilgilerinin gizli kalması gerektiği, sosyal devlet ilkesi gereği sağlanan yardımlardan faydalananların Anayasa ile güvence altına alındığı, bu kişilerin hiçbir maksatla açıklanmaması ve özellikle de muhtaçlık durumları dikkate alınarak istismara uğramalarının önüne geçilmesi gerektiği, bu kapsamda bu kişilerin bilgilerinin başka özel kurumlarla ve siyasi partilerle paylaşılmasının belli çerçevelerle sınırlandırılmasına yönelik kanuni düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulduğu,

- Son yıllarda karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçeleri ve primlerinin çok ciddi oranlarda artırıldığı, araç sahibi birçok vatandaşın yüksek poliçe ve primleri maliyetlerini karşılamakta zorlandığı, hükümetin yaptığı açıklamalar nedeniyle zorunlu mali sorumluluk sigortasının düşeceğine ilişkin kamuoyunda ciddi bir beklentinin oluştuğu, ancak Tasarı ile öngörülen düzenlemelere ilişkin olarak sigorta poliçe ve primlerinde ne kadarlık bir indirim sağlanacağına yönelik hazırlanmış bir düzenleyici etki analizinin bulunmadığı, sigorta düzenlemelerinin primlere ne kadar yansıyacağını tam olarak bilinmediği, bu haliyle düzenlemenin vatandaşların beklentisini karşılamaktan uzak olduğu ve poliçe sahiplerini korumaktan daha çok, sigorta şirketlerinin zararlarını minimize etmeye yönelik olduğu,

- Türkiye’de sigorta sektörünün yaklaşık yüzde 70’inin yabancı sermayeli şirketlerin elinde olduğu, sigortacılık alanında faaliyet gösteren kamu sermayeli şirketlerin bu alanda etkin bir şekilde kullanılmadığı, sigortacılık piyasasında etkin denetleyici ve düzenleyici bir mekanizmaların oluşturulmasına yönelik kapsamlı bir yasal düzenlemenin yapılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı, sigorta şirketlerinin hizmet sunduğu ve poliçe kestiği alanların yalnızca karayolları motorlu araç zorunlu mali sorumluluk sigortasından oluşmadığı, şirketlerin kar ettiği sigorta alanlarından zarar ettiği alanları bilançolarında dengeleyebilecekleri,

- Sigortacılık hukukuna göre ödenmesi gereken manevi tazminatlarda öncelikle Türk Borçlar Kanununun uygulanması yerine Hazine Müsteşarlığınca hazırlanan Sigortacılık Genel Şartlarına göre hüküm verilmesinin nihai tüketicinin korunmasına yönelik olmayacağı, bunun ileride daha ciddi sorunlara yol açabileceği, sorumluluğun olmadığı durumlarda hâlihazırda tazminatın zaten olmayacağı,

- Gerek sigorta yaptıranlar gerekse de sigorta şirketleri arasında dengeli bir poliçe ve prim fiyatının belirlenmesi gerektiği, ölümlü kazalarda sorumluluk durumuna göre standart bir tazminat hesaplama yönteminin getirilmesinin gerektiği, aksi durumda sigorta şirketlerinin poliçelerden doğacak yükümlülüklerini hesaplamalardaki belirsizlikten kaynaklanan risk primlerini doğal olarak nihai tüketicilere yansıtmaları gerekeceği,

- Hükümetin açıkladığı büyük ve mega projelerin çoğunluğunun İstanbul ili ve çevresine yapılmasının planlandığı, hâlihazırda milli gelirden oldukça büyük bir pay alan İstanbul’a yatırım yapılması yerine milli gelirden daha az pay alan ve gelişime ihtiyaç duyan bölgelerin yatırım planlarında öncelikli olarak düşünülmesi gerektiği,

- Kanal İstanbul, 3. Köprü ve 3. Havalimanı projeleriyle İstanbul’un en son hazırlanan şehir planına göre koruma altına alınan Kuzey Ormanlarının imara açılmasının İstanbul’a ve çevresine çok ciddi zararlarının olacağı, yapılması öngörülen projelerle İstanbul’un son kalan yeşil alanlarının yok olmasına, devamlı olarak büyüyen şehrin iyice betonlaşmasına ve nitelikli yaşam koşullarında azalmaya neden olacağı, yapılan yatırımlarla birlikte büyük bir göç sorunu yaşayan İstanbul’un nüfusunun daha da artacağı,

- Kanal İstanbul projesi kapsamında yapılacak su yolu güzergahında yer alan meraların vasıflarının Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca resen kaldırılması ve bu taşınmazların Hazine adına tescil edilerek Anayasa ile korunması güvence altına alınmış olan meraların ortadan kaldırılmasının Anayasaya aykırı olduğu, Kanal İstanbul projesinin sorumluluğunun sadece Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca yürütülecek olmasının yanlış bir düzenleme olduğu, proje kapsamında özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığının da aktif rol alması gerektiği,

- Kanal İstanbul projesinin Marmara Denizi, Karadeniz ve Ege Denizi'nin biyolojik yaşamını hidrobiyoloji ve çevresel etkileriyle birlikte bölgeyi hidrojeoloji açısından ciddi şekilde etkileyecek bir proje olduğu, doğal yaşam koşullarına ihtiyaç duyan bitkisel ve yaban hayvanlarının yaşam koşullarına olumsuz etkilerinin olabileceği, bu nedenle özellikle konusunda uzman bilim adamlarından oluşan bir heyetin konu hakkındaki bilimsel görüşüne başvurulmasının önemli olduğu, tarihi İstanbul yarımadasını doğal olmayan bir şekilde ada haline dönüştürecek projenin çevresel etkilerinin ve şehir planlarının yanı sıra ekonomik ve uluslararası etkilerine yönelik kapsamlı bir şekilde hazırlanacak raporlar ve analizlerle kamuoyuna anlatılması gerektiği,

- 5510 sayılı Kanun kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşına kadar olan genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesinin önemli ve yerinde bir düzenleme olduğu, üniversite mezunu birçok gencin henüz iş bulamaması nedeniyle herhangi bir sosyal güvencesinin olmadığı, genel sağlık sigortası kapsamında bu kişilere gerek ailelerinin gerekse de kendilerinin karşılayamayacağı prim borçlarının tahakkuk ettirilmesinin sosyal devlet ve sosyal adalet ilkeleriyle bağdaşamayacağı, ancak öngörülen düzenlemenin hâlihazırda bu primlerini ödemiş olanların haklarını koruyacak şekilde yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğu,

- Ülkemiz afet riski altında bulunmasına rağmen, mevcut yapıların büyük bir kısmının muhtemel afetlere karşı dayanıklı olmadığı, yapılaşmanın büyük bir kısmının da imar mevzuatına aykırı ve mühendislik hizmeti alınmadan inşa edildiği, özellikle afet riski altında veya kentsel dönüşüm ve gelişim alanlarında yer alan binalara, yapı ruhsatı verilmeyen yapıların binalara elektrik ve su hizmetlerinin sunulmadığı, bunlara izin veren belediyelere cezai yaptırım uygulandığı, bu sorunun çözümü için belediyelere hâlihazırda verilmiş cezaların tahsilinin de kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerektiği,

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenen sosyal yardımlardan yararlanmakta olan kişileri istihdam eden işverenlere sigorta primi desteği verilmek suretiyle bu kişilerin iş hayatına kazandırılması ve istihdam edilmelerinin sosyal koruma ve istihdam arasındaki dengenin kurulmasında önemli olacağı, ancak sosyal korumada bulunanların uzun vadeli istihdam imkânları sağlayacak şekilde beceri ve meslek edinmelerinin sağlanması gerektiği, aksi takdirde kısa süreli ve konjonktürel işlerde geçici istihdamlarının sağlanmış olacağı, Devletin bu kişileri sürekli çalışma hayatının içerisinde ve sürdürülebilir bir şekilde, gerek sağlık gerek emeklilik gerek tüm sosyal haklarını çalışma hayatının içerisinden temin eden kişiler haline getirmekle mükellef olduğu,

- İşçi ve memur sendika ve konfederasyonlarına ilgili mevzuatına göre belirlenen şehit yakınları ve gazilere aynı ve nakdî yardımda bulunabilme imkânı sağlanmasına ilişkin hukuki altyapının oluşturulmasının önemli olduğu, ancak terör saldırılarında hayatını kaybeden güvenlik güçlerimiz ve yakınlarına sağlanacak aynı ve nakdi yardımlara benzer şekilde özellikle sendikaların doğrudan sorumlu olduğu çalışma hayatında iş kazaları neticesinde hayatını kaybedenlerin yakınlarına ve bu kazalar neticesinde sakat kalanlara da yardım yapılabilmesine imkân sağlayacak şekilde düzenlemenin genişletilmesi gerektiği,

- Merkezi takas kuruluşlarına yönelik yapılan düzenlemelerin Borsa İstanbul nezdinde bir para piyasasının oluşmasına neden olabileceği, para piyasalarının Merkez Bankasının himayesinde düzenlenmesi gerektiği, Sermaye Piyasası Kurulu nezdinde yeni bir piyasa oluşturma yönetimsel ve yöntemsel bazı sorunlara yol açabileceği,

- Terörizmin finansmanı suçlarıyla etkin mücadele edilebilmesine yönelik uluslararası sözleşmelere göre iç mevzuatın tadil edilmesi yerine bu konuda kapsamlı düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulduğu, özellikle son dönemde doğu illerimizde yaşanan terörle mücadelede, bu terör örgütlerinin finansmanının önlenmesine yönelik uluslararası kara para ağı şebekelerinin de ele alınmasına yönelik adımların atılması gerektiği, ayrıca 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanuna dercedilen düzenlemelerin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilen katalog suçların içerisinde sayılmasının kanun yapma tekniği açısından daha doğru olacağı,

şeklindeki görüş, eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir.

10.2. Teklif Sahipleri ve Hükümet Adına Yapılan Açıklamalar

Teklif Sahipleri ve Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise;

- Başka bir evde veya ailesinin yanında bir gelir testi esnasında asgari ücretin 1/3'ünü aştığı varsayılan ve bu konuda bir tespitle karşı karşıya kalan, tahmini rakamı 60 binin üzerinde olan 65 yaşının üzerinde bulunanların aylıklarının kesildiği, öngörülen değişikliklerle aylık bağlanmasına ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplanmasında, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine diğer bir ifadeyle o hanede bulunan insanların tümünün gelirlerinin tutarının yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendisi ile eşinin gelir tutarı hesaplanarak muhtaç olup olmadığına karar verilmesinin amaçlandığı, ayrıca yaşlı aylığından yüzde 70 ve üzeri engelli aylığına geçişlere ilişkin olarak yapılan muhtaçlık hesaplamasında tüm engelli aylıklarında geçerli olan hane içerisinde kişi başına düşen ortalama aylık gelirin tutarının dikkate alınmasının sağlandığı,

- Muhtaçlık aylığı olarak verilen yaklaşık 217 TL'nin ve engelli aylığı olarak verilen 489 TL'nin Devletin bütçe imkânları ile sınırlı olarak ülke gerçekleriyle örtüşecek şekilde hesaplandığı, bu aylıkların artırılmasının gerektiği ancak buna ilişkin ayrılan bütçenin sınırlı olduğu, 2002 yılından bu yana muhtaçlık aylıklarında nominalde yüzde 800, reelde ise yüzde 130'luk bir artışın sağlandığı, ilerleyen dönemlerde muhtaçlık ve engelli aylıklarının artırılmasına yönelik çalışmaların da bu çerçevede yapılmaya devam edeceği,

- Sigortacılık sektöründe faaliyette bulunan şirketlerin zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçelerinden dolayı son 10 yıldır sürekli zarar ettiği, 2011 yılında Yargıtay'ın verdiği İçtihadı Birleştirme Kararının ardından ölümle sonuçlanan kazalar nedeniyle mahkemelerce verilmesine hükmedilen tazminatların sigorta şirketlerini bugüne kadar yaklaşık 7 milyar TL'lik muallak bir zarara uğrattığı, şirketlerin trafik branşının zararını diğer branşların karları ile karşılayamaz hale geldiği,

- Sigorta şirketlerinin zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçelerinin primlerinin hesaplanmasında hasar frekansı ve mortalite tabloları ile çeşitli risk faktörlerinin etkili olduğu istatistiksel hesaplamaların kullanıldığı, ancak tazminat taleplerinde 10 yıllık bir zaman aşımı süresi olduğu dikkate alındığında yıllık olarak belirlenen cari ortalama maliyetleri gelecek yıllarda birikimli olarak daha da artırdığı ve geçmişe yönelik öngörülemeyen zararların ortaya çıktığı, bu nedenle sigortacılık sektöründe oluşan belirsizlik durumunun trafik poliçelerinin primlerini artırdığı, Tasarı ile getirilen düzenlemelerle belirsizlik nedeniyle ortaya çıkan prim artışlarının önlenmesinin amaçlandığı, prim artışlarının bu doğrultuda artmaya devam etmesi durumunda sigortacılık sektöründe bir kayıt dışılığın da meydana gelmesinin muhtemel olduğu,

- Ölümle sonuçlanan trafik kazalarında talep edilecek tazminat tutarının hesaplanmasında mortalite tablolarının dikkate alındığı, mortalite tablolarına göre ortalama yaş tahmine göre kişinin elde edebileceği gelir ve tüm kazanç kayıplarının karşılanması gerektiği, ancak bu hesaplama yöntemlerinin Türk Borçlar Hukukunda ve Sigortacılık mevzuatında esas alınan tablolara göre farklılaştığı, bunun doğal olarak mahkeme bilirkişinin ve sigortacılık eksperlerinin aynı zorunlu sigorta kapsamında ödenecek tazminatları farklı hesaplamasına neden olduğu, tazminat taleplerinin öncelikle sigorta şirketine başvurulmadan doğrudan yargı yoluyla giderilmesiyle tazminat tutarlarının yaklaşık yüzde 40 arttığı, ancak aradaki farkların avukatlık masraflarına gitmesi ve yargılamaların uzun sürmesi nedeniyle değer kaybına uğradığı için nihayetinde vatandaşların zararlı çıktığı,

- Su yoluna hukuki altyapı oluşturulması amacıyla İmar Kanununda yapılması öngörülen düzenlemenin sadece Kanal İstanbul ile ilgili olarak algılanmaması gerektiği, Atatürk ve Keban Barajları arasında, Fırat ve Kızılırmak Nehirleri gibi ulaşımına uygun debili nehirler arasında da su yolları açılmasını sağlayacak bir düzenleme olduğu, bu tanımın deniz araçlarıyla ulaşımı sağlayan yapay kanalların su yolu olarak mevzuatımızda tanımlanmasından ibaret olduğu,

- Kanal İstanbul Projesinin çevreye ve denizlere olabilecek etkilerinin çeşitli boyutlarıyla ve derinlemesine araştırılmasına yönelik çalışmaların sürdürüldüğü, çalışmalar belirli bir düzeye geldiği zaman bunun her boyutuyla kamuoyunun da bilgisine sunulacağı, ilgili sivil toplum kuruluşları ve meslek odalarıyla yapılacak görüşmelerle her türlü tartışmanın da kamuoyunun bilgisi dâhilinde olacağı,

- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının birçok ulaşım projesini hayata geçirirken mümkün olan en az maliyetle bunların yapılmasına gayret gösterdiği, yapılacak kamulaştırmalarda özellikle orta malı vasfı bulunan ve daha az değerli arazilerin istimlak edilmesi yönteminin tercih edildiği, değerli ve kullanılabilir yerleşim alanları, sanayi ve tarım arazileri yerine meralar ve otlakların bu yatırımlar için daha uygun alanlar olduğu, verimli tarım arazilerinden geçmek yerine daha az verimli otlaklardan, yaylak bölgelerden geçmek suretiyle gerek maliyetin azaltıldığı, gerekse de diğer arazilerin daha verimli kullanılmasına imkân sağlandığı,

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesinde imar mevzuatına aykırı olan yapı ruhsatı olmayan yapılara elektrik veya su bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişilerin cezalandırılacağına hükme bağlandığı, söz konusu yapılarda fiilen ikamet edilmesine rağmen elektrik ve su gibi hizmetlerin verilemediği, kentsel dönüşümün teşvik edilmesi amacıyla dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi kaydıyla, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılmasının hukuki altyapısının oluşturulduğu

- 5510 sayılı Kanun kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşına kadar olan genel sağlık sigortası prim borçlarının silinmesiyle yaklaşık 3.2 milyon gencin yaklaşık 3.7 milyon TL'lik borç yükünün ortadan kaldırıldığı,

- Ulusal İstihdam Strateji kapsamında sosyal koruma ile istihdam arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi amacıyla sosyal yardımlardan yararlanmakta olan kişileri istihdam eden işverenlerin, işveren sigorta priminin ilk önce bir yıl, Bakanlar Kurulu kararı olması durumunda iki yıl boyunca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesinden karşılanmasının sosyal korumada bulunanların iş hayatına ve çalışma hayatına kavuşabilmelerini temin edebilmek amacıyla hayata geçirilmesi planlanan bir teşvik olduğu,

- İşçi ve memur sendika ve konfederasyonların ilgili mevzuatına göre belirlenen şehit yakınları ve gazilere aynı ve nakdi yardımda bulunabilmesi imkânı sağlanmasına ilişkin talebin sendikalarından gelen bir talep üzerine yapıldığı, terörle mücadelede şehit düşenlerin yakınlarına ve gazilere hem aynı hem de nakdi birtakım yardımların yapılabilmesi konusunda sendikaların, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla koordineli bir şekilde çalışarak gerekli desteği sağlayacakları, iş kazaları neticesinde hayatını kaybeden ve sakat kalanlara yönelik sendika ve konfederasyonlardan herhangi bir talebin gelmediği, ancak böyle bir talebin gelmesi durumunda Hükümet olarak gerekli düzenlemelerin yapılmasında gerekli kolaylığın sağlanabileceği,

- Sermaye piyasası araçlarının ihracının yapılabilmesi için kimi uluslararası piyasalarda referans kaynağının oluşturulması gerektiği, merkezi karşı taraf hizmetlerinin Avrupa Birliği sermaye piyasası otoritesi ESMA başta olmak üzere yabancı ülke sermaye piyasası otoriteleri tarafından kabul ve tanınmasının kolaylaştırılması ve kanuni altyapısının sağlamlaştırılmasına ihtiyaç duyulduğu, merkezi karşı taraf hizmeti ile ilgili takas kuruluşu tarafından alınan teminatların mülkiyetinin takas kuruluşuna geçeceği hükme bağlanarak söz konusu teminatların temerrüt yönetiminde kullanılmasında mülkiyetin naklinden kaynaklı doğabilecek tartışmaların engellenmesinin amaçlandığı, Merkezi takas kuruluşlarının temerrüt yönetimine tahsis edecekleri sermaye ve sermaye benzeri kaynakları temin etmelerine imkân sağlandığı, bu çerçevede büyük ölçüde faizin bir araç olarak kullanılacağı, ayrıca merkezi karşı taraf kuruluşlarının gösterilen teminatların karşılığında ihtiyaç duyulması durumunda Merkez Bankasından likidite de kullanılabileceği,

- Ülkemizin taraf olduğu 198 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinde terörizmin finansmanı suçunun soruşturulmasını kolaylaştıracak özel soruşturma tekniklerinin kullanılabilmesi için yasal ve gerekli diğer tedbirlerin alınmasının amaçlandığı, bu kapsamda yapılan düzenlemenin her türlü terörist faaliyetin finansmanı ile mücadelede uygulanabileceği, konunun özellikle 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda düzenlemesinin amacının terörizmin finansmanı hususunda konu bütünlüğünün sağlanması olduğu,

ifade edilmiştir.

11. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Tasarı ve Teklifler üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek Alt Komisyon metni esas alınmak suretiyle maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Alt Komisyon metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 1

Alt komisyon metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 2, 3, 4 ve 5

Alt komisyon metninin çerçeve 2, 3, 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 6

Alt komisyon metninin çerçeve 6 ncı maddesi; zorunlu trafik sigortası uyumsuzluklarının daha hızlı çözülmesi için zarar görenin öncelikli olarak ilgili sigorta kuruluşuna başvurması, sorunun çözülemediği hallerde dava açması ya da sigortacılık mevzuatı uyarınca tahkime başvurmaya imkân sağlayacak şekilde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 7, 8, 9 ve 10

Alt komisyon metninin çerçeve 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 11

Alt komisyon metninin çerçeve 11 inci maddesi; yenileme alanı olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi koşuluyla, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılmasının ilgili idarelerce verilecek abonelik hizmetini de kapsayacak şekilde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 12

Alt komisyon metninin çerçeve 12 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 13

3713 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi kapsamında yapılacak atamalarda 2015 yılı sonuna kadar faydalanılan kadro kısıtı olmaması gibi imkânlardan 2018 yılı sonuna kadar faydalanılması ve karşılaşılabilecek sorunların en aza indirilmesini sağlayacak bir düzenlemenin metne yeni çerçeve 13 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 14 ve 15

Alt komisyon metninin çerçeve 13 ve 14 üncü maddeleri; sırasıyla yeni çerçeve 14 ve 15 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 16

Alt komisyon metninin çerçeve 15 inci maddesi; anlama açıklık kazandırılması ve mükelleflerin ilave yük altında kalmamaları amacıyla 4706 sayılı Kanuna eklenen geçici 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “zam ve faiz” ibarelerinin “zam veya faiz” olarak, üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde sehven “başvurmaları” şeklinde yazılan ibarenin de “başvurmamaları” şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 17

Alt komisyon metninin çerçeve 16 ncı maddesi; 4857 sayılı İş Kanunun 56 ncı maddesi kapsamında kullanılacak yıllık izin bir bölümünün on günden az olmamak üzere kalan kısmının tarafların anlaşması durumunda bölümler halinde esnek olarak kullanılabilmesine imkân sağlayacak şekilde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 18, 19, 20, 21, 22 ve 23

Alt komisyon metninin çerçeve 17, 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri; sırasıyla yeni çerçeve 18, 19, 20, 21, 22 ve 23 üncü maddeler olarak ve 18 inci maddeye ekli listeler 19 uncu maddeye ekli listeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 24

6306 sayılı Kanun uyarınca riskli yapının tapu kaydında bulunan intifa hakkı, ipotek ve haciz gibi şerhlerin riskli yapı yıkıldıktan sonra hisseler üzerinde devam etmemesine, riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında, uygulama yapılan etap veya ada bazında maliklerin 2/3 çoğunluğu ile karar alınması ve 1/3'lük kısımda kalanların hisselerinin anlaşılan diğer maliklere satılabilmesine, anlaşılan diğer malikler satın almaz ise bu payların Bakanlıkça satın alınmasına ve Bakanlık, TOKİ veya İdarenin Kanun uyarınca yapılacak işlemler için de mirasçılık belgesi çıkartmaya, kayyım tayin ettirmeye veya tapuda kayıtlı son malike göre işlem yapmaya yetkili olmasına imkân sağlayan bir düzenlemenin Tasarıya yeni çerçeve 24 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 25

6306 sayılı Kanun kapsamındaki alanlarda gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerince uygulamada bulunulması halinde, kullanım maksadı değişiklikleri ile yapı alanındaki artışlar için hesaplanan harç ve ücret farklarının alınmasına imkân sağlayan bir düzenlemenin Tasarıya yeni çerçeve 25 inci madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 26

- Son dönemde yaşanan terör ve şiddet olay ve eylemleri sebebiyle kamu düzeni ve güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu yerlerde, planlama veya altyapı hizmetlerinin yetersiz olması veya imar mevzuatına aykırı yapılaşmanın bulunması veya altyapı veya üstyapıda hasar meydana gelmiş olması sebeplerinden birinin veya bir kaçının bir arada bulunduğu alanlar ile toplam yapı sayısının en az % 65'i imar mevzuatına aykırı olan veya yapı ruhsatı alınmaksızın inşa edilmiş olmakla birlikte sonradan yapı ve iskân ruhsatı alan yapılardan oluşan alanların Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca riskli alan olarak belirlenebilmesine;

- Bu alanlardaki uygulamaların önem ve aciliyeti gözetilerek, yürütülecek uygulamaların hızlı ve kesintiye uğramadan yürütülmesi amacıyla riskli alan kararına karşı, kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren dava açılabilmesi ve uygulama işlemleri üzerine uygulama işlemi ile birlikte riskli alan kararına karşı dava açılmaması ve tesis edilen diğer idari işlemlere karşı yürütmenin durdurulması ve ihtiyati tedbirin talep edilememesine;

ilişkin bir düzenlemenin Tasarıya yeni çerçeve 26 ncı madde olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 27, 28, 29 ve 30

Alt komisyon metninin çerçeve 23, 24, 25 ve 26 ncı maddeleri; sırasıyla yeni çerçeve 27, 28, 29 ve 30 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 31

Alt komisyon metninin çerçeve 27 nci maddesi; Anayasa Mahkemesinin 22/10/2015 tarihli ve E.: 2015/1, K.: 2015/91 sayılı Kararı ve 3/12/2015 tarihli ve E.: 2015/101, K.: 2015/111 sayılı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan murakıp, uzman ve kurul üyesi ibarelerinin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunmadığından iptal edilmesi nedeniyle iptal edilen düzenlemenin iptal kararlarından önceki durumu muhafaza edecek şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle yeni çerçeve 31 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 32 ve 33

Alt komisyon metninin yürürlük ve yürütme maddeleri olan 28 ve 29 uncu maddeleri; sırasıyla 32 ve 33 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

12. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Adana Milletvekili Mehmet Şükrü ERDİNÇ, Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ, Eskişehir Milletvekili Emine Nur GÜNAY, İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL, Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR ve Sivas Milletvekili Mehmet Habib SOLUK özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Süreyya Sadi Bilgiç</i> İsparta	Başkanvekili <i>İbrahim Mustafa Turhan</i> İzmir	Sözcü <i>Mehmet Şükrü Erdinç</i> Adana (Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip <i>Emine Nur Günay</i> Eskişehir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Bülent Kuşoğlu</i> Ankara (Muhalefet şerhi)	Üye <i>İbrahim Aydın</i> Antalya
Üye <i>Mehmet Günal</i> Antalya (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Mustafa Savaş</i> Aydın (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Şahap Kavcıoğlu</i> Bayburt
Üye <i>Lale Karabıyık</i> Bursa (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Nimetullah Erdoğan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhimiz eklidir)	Üye <i>Ejder Açıkkapı</i> Elazığ

Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum	Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Abdullah Nejat Koçer</i> Gaziantep
Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun	Üye <i>Mehmet Bekaroğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Aykut Erdoğan</i> İstanbul (Muhalefet şerhim eklidir)
Üye <i>Erkan Kandemir</i> İstanbul	Üye <i>Garo Paylan</i> İstanbul (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Bihlun Tamaylıgil</i> İstanbul (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Şirin Ünal</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Musa Çam</i> İzmir (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Hamza Dağ</i> İzmir
Üye <i>Zekeriya Temizel</i> İzmir (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Yusuf Selahattin Beyribey</i> Kars	Üye <i>Mikail Arslan</i> Kırşehir
Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Yıldırım</i> Muş (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Ebubekir Gizligider</i> Nevşehir
Üye <i>Alpaslan Kavakhoğlu</i> Niğde	Üye <i>Hikmet Ayar</i> Rize	Üye <i>Erhan Usta</i> Samsun (Muhalefet şerhim eklidir)
Üye <i>Mehmet Habib Soluk</i> Sivas (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa	Üye <i>Yusuf Beyazıt</i> Tokat
Üye <i>Kadim Durmaz</i> Tokat (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon	Üye <i>Faruk Çaturoğlu</i> Zonguldak

MUHALEFET ŞERHİ

Cumhuriyet Halk Partisi Plan ve Bütçe Komisyonu olarak “torba kanun” eleştirisi yapmayı artık utanç verici bulmaya başladı. Ancak, AKP İktidarı umursamıyor olacak ki, söz verilmesine ve seçim sonrası Hükümet kurulumu henüz 5 ay tamamlanmamış olmasına rağmen 5’inci torba kanun tasarısını TBMM’ne sevk etmiş ve Plan ve Bütçe Komisyonu’ndan çıkarmış bulunuyor.

Üstelik yine,

- Kanun teklifleri ve tasarıları birbirlerine karıştırılarak,
- Gerekli maddelerde etkinlik analizleri yapılmadan,
- Yeterince ilgili meslek kuruluşu ve sivil toplum kuruluşu görüşü alınmadan,
- Gerekçeler yine yetersiz bir şekilde yazılmış olarak,
- İlgili komisyonların görüşleri alınmadan...

Aslında en az 5 farklı komisyon tarafından ele alınması gereken kanun tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonu’na geldiğinde 26 madde iken madde ihdaslarının etkisi ve teklifle gelen bir maddenin eklenmesiyle 33 maddeye çıkmıştır. Tasarıyla getirilmek istenen hükümler yukarıda açıklandığı üzere ne konunun uzmanlarınca, ne taraflarca, ne de milletvekillerince yeterince değerlendirilebilmiştir. Bir günlük bir alt komisyon çalışması ile tasarının yarıya yakın maddeleri görüşülmeden rapora bağlanmış, dolayısı ile yetersiz kalmıştır. Genel Kurul’da da çok muhtemelen temel kanun olarak görüşmeye alınacağı için yine gerekli değerlendirmeler eksik yapılarak veya haklı olarak yapılan değerlendirmeler dikkate alınmaksızın yasalaşacaktır.

TBMM yasa yaparken dikkat edilmesi gereken önemli bir husus; bu yasanın niçin çıkarıldığının, amacın ne olduğunun net bir şekilde gerekçelendirilmesidir. Bu tasarıda gerekçeler gerektiği gibi açık bir şekilde yazılmamıştır. Ayrıca; yangından mal kaçırma psikolojisi ile hareket edildiğinden ne alt komisyonda ne de komisyonda gerekçeleri tartışacak yeteri kadar zaman olmuştur. Dolayısıyla yurttaşlarımız; bu yasanın kendileri için ne anlama geldiğini tam olarak öğrenemeyeceklerdir. Ayrıca adalet dağıtmak konumunda olan mahkemeler için de yasa koyucunun bu yasayı çıkarmakla ne amaçladığı hususu açık değildir. Bu durum da adaletin yerine getirilmesini zorlaştıracaktır.

Bazı torba kanun maddelerinin yönetmelik hatta bakan onayı ile çözülmesi gereken konular olduğu da gözden kaçmamaktadır.

Bu durumda neden torba kanun yöntemini benimsemekte ısrar edildiği merak konusudur ve değerlendirmeye muhtaçtır.

Son yıllarda AKP Hükümetlerinin çok aşırı bir şekilde artan torba kanun çıkarma gayretleri her şeyden önce ülkenin yönetilememesinin bir sonucudur.

Torba yasa ısrarı, acı fakat seçilmişlerin, bilgisizlikleri, devlet yönetme konusundaki beceriksizlikleri ve bireysel tecrübesizlikleri nedeniyle atanmışların elinde oyuncak olmalarının da bir göstergesidir.

AKP, sürekli olarak vesayetle mücadele ettiğini, vesayet sistemine son verdiğini iddia etmektedir. Ne var ki, torba yasa ısrarında görüldüğü gibi AKP, bürokrasinin dayatmalarının dışına çıkamamaktadır. Komisyonun AKP’li üyeleri, bürokrasiden gelen metinlerin noktasına virgülüne dokunmadan çıkarmalarının yanı sıra, muhalefetin iktidar için de makul ve mantıklı olan tekliflerini bile geri çevirmektedirler.

Torba yasa ile yangından mal kaçırma şeklinde getirilen bazı yasa maddeleri açıkça ortaya koyuyor ki, bu düzenlemeler, aynı zamanda kimi iktidar mensuplarının rant organizasyonlarının bir aracı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu torba kanununun da bazı maddeleri de belli kişilere veya kuruluşlara rant kapısı aralamayı hedefleyen düzenlemelerdir.

Rant ekonomisi, özellikle kent rantları; rant alanları oluşturarak bazı partililerin ve taraftarların istifadesine sunmak, bu konuda kural tanımamak AKP İktidarlarının 14 yıldır ekonomik ve siyasi pratiği haline gelmiştir. Rant ve kolay kazançlar oluşturmak adına hukuk, hak, anayasa, yasa yapma tekniği, çevre, doğa, gelecek, milli-manevi değerler, ahlak veya insan... Hiçbir değer tanımayan AKP İktidarı, bu tasarıda ki “**Kanal İstanbul**” ve “**Sur’u Toledo’ya çevirmek**” projeleri ile ilgili maddeleri getirerek yine hak, hukuk, Anayasa, çevre konularını tam anlamıyla askıya almıştır. Her iki projenin de büyük haksızlıklara neden olacağı ve Türkiye’yi uluslararası toplum nezdinde zor duruma düşüreceği endişesini taşımaktayız. Özellikle Sur ile ilgili düzenlemeler çok açık olarak Anayasa ve genel hukuk prensiplerine aykırı hususlar içermektedir. Sur ile ilgili düzenlemeler son anda Komisyona sunulmuş ve tartışma/görüşme imkânı olmadan genel kurula getirilmektedir.

Milli ve manevi değerlerimizi siyaset için kullanmanın bir örneği de Şanlıurfa için önerilen İstiklal Madalyası maddesidir. Anadolu’nun ortasındaki birkaç ilimiz dışında tüm illerimiz işgal edilmiş ve tüm illerimizin halkı, Kurtuluş mücadelesine katılmıştır. Şimdi yapılması gereken o İstiklal mücadelesine katılanların torunlarına iş, aş ve huzur vermek, bu insanlara insan gibi yaşama ortamı hazırlamak, bu amaçla gerçek anlamda ekonomik yatırımlar yapmaktır.

Kurtuluş mücadelesine katılmış Anadolu’nun hangi kenti için İstiklal madalyasını hak etmiyor denebilir ki? Ancak AKP, bu gerçeği de ters-yüz etmiş ve tarafımızdan Ankara’nın Polatlı ve Eskişehir’in İnönü ilçeleri gibi madalyayı sonuna kadar hak eden iki kent için verdiğimiz İstiklal madalyası önergesini red etmiştir.

Karayolları zorunlu trafik sigortası konusunda halkın ve esnafın haklı taleplerini duymak zorunda kalan AKP iktidarı bu konuyu da istismar etmiş ve halka ve esnafa çözüm getirmek yerine sigorta şirketlerinin bazı sorunlarını bu fırsatla çözme yoluna gitmiştir. İlgili Bakan ve AKP sözcüleri, bu maddeleri getirmekteki amacı, sigorta ücretlerinin çok artması ve özellikle

şoför esnafı tarafından şikayet konusu yapılması olarak açıklanmış ama bu düzenlemelerin bu haliyle Poliçeleri ucuzlatmayacağı yine kendileri tarafından ifade edilmiştir. Evet, bu düzenleme ile poliçeler ucuzlamayacak ama sözleşmenin tarafı olmayan kaza mağduru üçüncü şahıslar ciddi bir şekilde mağdur olacaktır.

Sosyal güvenlik ve sosyal yardım alanında getirilen maddeler ise bu alandaki sorunları ve talepleri karşılamaktan çok uzaktır. Israrlarımıza rağmen bütüncül bir yaklaşımla ele alınmayan konular yakın zamanlarda yeniden ele alınmak zorunda kalacaktır.

Sermaye piyasası konusunda getirilen madde teklifleri de her ne kadar AB gereği olarak takdim edilmiş iseler de gerçekte AKP'nin ekonomi politikaları sonucu sıkışan TL, likidite ve sıcak paraya ihtiyacının bir sonucudur.

Aynı şekilde kara paranın aklanmasını önleme ve terörizmin finansmanı konusundaki maddelerde AB kriterlerine uyum olarak takdim edilmiş ancak zamanlaması için makul bir açıklama yapılmamıştır.

Bazı maddeler Hakkında Eleştirilerimiz:

MADDE 1: Şanlıurfa düşman işgaline uğramış her ilimiz gibi İstiklal madalyasını hak eden bir ilimizdir. Şimdiye kadar Kahramanmaraş ve Gaziantep illeri ile İnebolu ilçesi İstiklal madalyası alabilmiştir. Bunlardan Kahramanmaraş 1925 yılında, İnebolu ise 1924 yılında İstiklal madalyası ile ödüllendirilmişken AKP İktidarının yıllar sonra bu konuları siyasi mülahazalarla tekrar gündeme taşımaları sonucu Gaziantep 2008 yılında, şimdi de Şanlıurfa İstiklal madalyası ile mükafatlandırılmaktadır.

Konu gündeme geldiğinde TBMM'de ve kamuoyunda Şanlıurfa'nın İstiklal madalyası almayı hak etmediğini iddia edecek hiç kimsenin olduğunu sanmıyoruz. Ancak, gündeme getirildiğinde aynı şekilde birçok şehrimizin de İstiklal madalyası almayı hak etmediğini iddia edecek kimse olacağını da sanmıyoruz.

Bu halisane düşüncemize rağmen Plan ve Bütçe Komisyonu'nda tersini yaşadık ve Kurtuluş Savaşının çok önemli 2 kenti; Sakarya Savaşı'nın yapıldığı Polatlı ve İnönü Savaşlarının yapıldığı İnönü şehirleri için verilen İstiklal madalyası teklifimiz, iktidar partisi AKP'nin Komisyon üyelerinin oy çokluğu ile reddedildi. Anlayamadığımız ve anlatılması mümkün olmayan mantık budur. Bu konunun tek izahı iktidar partisi AKP'nin dini, milli ve manevi değerlerin istismarı konusunda sınır tanımadığıdır.

Şanlıurfa hak ettiği İstiklal madalyası yanı sıra işsizi, esnafı, çiftçisi, işçisi ile o madalyanın gerçek sahibi şehit ve gazilerin torunlarının sorunları giderilerek te mükafatlandırılmalıdır. Açık sözlü bir AKP'li milletvekilinin Komisyonunda açıkladığı gibi, birçok yatırım vaadi ve yapılması gereken yatırım zamanı geçtiği halde gerçekleşmeden beklemektedir. Başbakan'ın Şanlıurfa ziyaretinde vereceği müjde, İstiklal madalyası ile birlikte bu yatırımların gerçekleştirilmesi ve yeni yatırımların yapılacağı sözü olmalıydı.

MADDE 2 ve 3: Anayasamıza göre bir sosyal devlet olan Türkiye Cumhuriyeti 1974 yılından beri hak eden vatandaşlarına 65 yaş aylığı bağlamaktadır. 2'inci madde de yapılan değişiklikle muhtaçlık hesaplamasında, hane içinde kişi başına düşen ortalama gelir tutarı yerine aylık başvurusunda bulunan kişinin kendinin ve eşinin gelir tutarının esas alınması suretiyle muhtaç

olup olmadığına karar verilmesi esası getirilmektedir. 3'üncü madde de ise engelli aylıklarına ilişkin muhtaçlık hesaplamasında tam tersine hane içerisinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarının tespitinde esas alınmaktadır. Ayrıca 1632 olan gösterge rakamı da 2332'ye yükseltilmektedir.

Sosyal yardım ve sosyal hizmetlerde, muhtaçlık, yoksulluk, iş durumu gibi ortak bir kriterle göre yardım yapılması ve gelir testi (means-test) esastır. Bizim sistemimizde sosyal yardım ve hizmetlere ilişkin olarak sağlıklı bir gelir testi yapılmadığı ve hedeflenmediği için mükerrer yardım alan veya alması gerekirken alamayanların sayısı oldukça fazladır. Bu madde değişiklikleri ile getirilmek istenen farklı kriterlerin sebebi izah edilememiştir. Özellikle gösterge rakamının 1632'den 2332'ye çıkması durumunda aylıklarda bir artış olmayacağını anlamak da mümkün değildir ve zaten iktidarda konuyu izah edememiştir.

Verilen bilgilere göre halihazırda 601.793 kişi ayda 217 lira 48 kuruş yaşlılık aylığı, 605.394 kişi de engel derecesine göre 326 lira 59 kuruş ve 489 lira 88 kuruş engelli aylığı almaktadır. Bunların 100 bini hem yüzde 70 engelli aylığı hem de 65 yaş aylığı almaktadırlar. Dolayısı ile bu duruma engel olmamak amacıyla engelli aylığı için ve yaşlılık aylığı için farklı kriterler uygulanmaktadır. Ancak kanaatimizce farklı kriterlerin uygulanması için bunlar yeterli gerekçeler değildir. Türk sosyal yardım ve hizmet sistemi acil bir reforma ihtiyaç duymaktadır. Öncelikle engellilerle ilgili de aynı kriterler getirilmelidir. Ayrıca; TC vatandaşları bu ülkenin eşit yurttaşlarıdır ve her şeyden önce özgür bireylerdir. Devletin görevi, bu insanların engellerini kaldırmak, kendi kendilerine yeter duruma getirmek ve muhtaç olmadan yaşamlarını sürdürmelerini sağlamaktır. O halde bu insanlara devletin katkısı, yardım değil hak esprisi içinde olmalı ve gelir durumları hesaplanırken aile bireylerini geliri hesaba katılmamalıdır. Doğru düzenleme; hem 65 yaşını doldurmuş olanlar hem de tüm engelliler için gelir testinde sadece bireylerin kendi geliri dikkate alınmalıdır. Öte yandan; kişi başına geliri asgari ücretin 1/3'ünün altında olanlara maaş bağlanması gerçeklikle bağdaşmamaktadır. Yalnız yaşayan, 65 yaşını doldurmuş bir insan; kendi geliri olan asgari ücretin 1/3 433,33 TL ve yaşlılık maaşı olarak bağlanan 217 TL ile nasıl geçineceği sorusu ortada durmaktadır. Bu durum, yani bu ülkede bir yaşlı insanı 650 TL ile bir ay yaşamaya mahkûm etmek, hükümet için en büyük ayıplardan birdir.

Diğer taraftan AKP açıkladığı sosyal yardım ve hizmetlerde mükerrerlik yokmuş gibi yapılan yardım rakamlarını abartılı olarak bildirmektedir. Yetkililerin yaptığı açıklamalar bunu ispatlamaktadır.

MADDE 4 ve 5: Karayolları zorunlu mali sorumluluk sigortası konusunda özellikle şoför esnafının haklı yüksek bedelli poliçe şikayetleri ile TBMM gündemine gelen sorun öncelikle şoför esnafının sorunlarının giderilmesini hedeflemek durumunda iken konu Plan ve Bütçe Komisyonu'nda sigorta şirketlerinin sorunlarının çözümüne dönüşmüştür. Sigorta şirketleri 10 yıldır süren teknik zararlarının geçen yıl bilanço zararına dönüştüğünü öne sürerek tazminatlarla ilgili hükümlerde daha dar ve yoruma yer vermeyecek düzenlemelere gidilmesini talep etmişler ve bu şartla poliçelerde indirimle gidebileceklerini belirtmişlerdir. Bu amaçla sigorta kapsamındaki tazminatlara uygulanacak kurallar öncelikle Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenecek özel esaslara, sonra Borçlar Kanunu hükümlerine tabi kılınmıştır. Hukukun genel normlarına aykırı bu durumu kabul etmek mümkün değildir.

Özellikle 5’inci maddenin aşağıdaki bentlerinin adil ve hukuka uygun olmadığı kanaatindeyiz;

“h) İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri,

i) Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler.”

h şıkkının başlıkla çeliştiği ve mükerrerlik teşkil ettiği, i şıkkının ise teminat konusunu kanunla belirlemekten çıkarıp Hazine Müsteşarlığı’nın yetkisine bıraktığı açıktır.

Bu vesile ile aynı il sınırları içerisinde poliçelerin standart fiyatlandırması nedeni ile ortaya çıkan şoför esnafı şikayetleri de dikkate alınmamıştır. Yani örneğin; Ankara’nın merkezindeki bir taksi ile Polatlı ilçesindeki bir taksinin poliçeleri farklı riskler taşıdığı halde aynı tutulmaya devam edilmiştir.

Bu düzenleme, şoför esnafının derdine çare olmayacak ama kazalarda mağdur olan üçüncü şahısların ciddi bir şekilde mağdur olmasına neden olacaktır. Çünkü bu düzenleme; sigorta şirketlerinin kazalarda mağdur olan şahıslara ödemekte oldukları tazminatları sınırlamaktadır:

Yine aynı şekilde UND’nin (Uluslararası Nakliyeciler Derneği) yurt içi ve yurt dışı için mükerrer fiyatlandırma yapıldığı konusundaki haklı talepleri de dikkate alınmamıştır.

MADDE 8-9-10 ve 14: Bu maddeler Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’nca yapılacağı anlaşılan veya tahmin ettiğimiz “Kanal İstanbul” projesine ilişkindir. “Kanal İstanbul”, yetkililerin Komisyondaki ifadelerine göre 13 milyar dolarlık maliyeti olabilecek, 25 metre derinliği, 470 metre eni, 45-50 km uzunluğu olan bir projedir. 4 milyon m2’si mera olmak üzere 360 milyon metre2 alanın kapsama alınması ve kamulaştırılması gerekecektir. Yine yetkililerin ifadelerine göre Marmara Denizi’nin ölmesi, doğanın dengesinin bozulması, Karadeniz’de canlı yaşam koşullarının değişmesi mümkün olabilecektir. Dolayısı ile konu salt iç hukuku değil uluslararası bir boyuttadır. Dolayısı ile de böyle bölük-pörçük ne amaçla geldiği belli olmayan düzenlemeler yerine dört başı mamur bir hukuki düzenleme ile TBMM gündemine getirilmesi, projenin öncelikle hem çevre, hem hukuk hem de ekonomik boyutu ile araştırılması gereklidir. Belki maliyeti ve doğuracağı etkiler dolayısı ile bir referandum konusu dahi olması gerekebilecektir.

Durum bu noktada iken bu maddelerin projelendirmenin çok öncesinden getirilerek bütünlüğün kaçırılması çok önemli, hayati yanlışlıklara sebep olabilecektir. Doğrusu projenin çevresel etkiler, ekonomik etki analizi, uluslararası boyutu da dahil olmak üzere hukuki analizi yapılarak, bir bütüncül proje olarak sunulmasıdır.

Su Yolu bir coğrafik oluşumdur, İmar kanununa “su yolu” yazılarak imal edilecek bir tanım (mış) gibi davranılamaz. .. Bu bilime ve ahlaka aykırıdır. AKP; COĞRAFYAYI RED EDEN – YARIŞAN – EVRENİ BEN DAHA İYİ BİLİRİM EDASINDAN VAZ GEÇMELİDİR.

Türk Boğazlar sistemini dünyadaki diğer kanallardan ayıran ve de yerkürede sadece ama sadece bize has olan coğrafik özelliklerdedir.

Cemal Saydam Hoca bir deniz bilimci, Marmara Denizinin altyapısını haritalamış bilim insanı, çevre mühendisi.

Prof. Dr. Cemal Saydam'ın tespitlerine dikkat edilmesi gerekmektedir.

“Karadeniz'e doğru yol alan gemileri sanki yokuş tırmanırçasına zorlanması ile belli eden. Karadeniz'den gelen gemilerin de kuğu gibi süzülmesi, alelacele sanki yokuş aşağı inercesine Boğaz'dan geçmesine neden olan ve de dünyada eşi benzeri olmayan bir su yolu. Bu hoca da işi abarttı "Ne o, denizde yokuş çıkmak inmek, yerçekimi mi var? Her yer düzdür biraz abarttı galiba" diye düşünebilirsiniz ama yanılırsınız. İnanması zor ama normal koşullarda **Marmara'dan gelip Karadeniz'e giden bir gemi 30 km uzunluğundaki Boğaz boyunca en az 30 cm yokuş çıkmak zorunda kalır. Nedeni de basit: Karadeniz'in Marmara'ya göre ortalama en az 30 cm yüksektir. Eğer poyraz varsa ve de aylardan haziran ya da temmuz ise bu yükseklik çok daha fazla olur, 70-80 hatta 1 metreye kadar çıkabilir. Hatta yol boyunca tuzluk ta azalır suyun kaldırma kuvveti azalır ve gemi suya daha da batar, motorlar daha da zorlanır. İyi de neden acaba? İşte Türk Boğazlar sistemini dünyadaki diğer kanallardan ayıran ve de yerkürede sadece ama sadece bize has olan bu özelliğinin nedeni Karadeniz'e giren tatlı suların fazla olmasından kaynaklanmaktadır.**Tatlı suyun ana kaynağı da Tuna, Dinyeper, Dinyester ve Don nehirleridir. Bizim nehirler olsa da olur olmasa da ama Tuna Nehri debisini değiştirir ise yandık bittik, tüm sistem alt üst olur. İşte bu nedenle Tuna ve onun yatağında olan biten bizim için çok önemlidir.

Olmaz ama bir ülke Tuna üzerinde devasa bir baraj yapacak olsa ilk sesini yükselten ülke biz oluruz, yapılamaz diye, çünkü bu, sistemin dengelerini alt üst eder. İşte bu hassas dengeyi ben basit bir havuz problemine benzetirim. Karadeniz hakikaten de devasa bir havuza benzer. 2000 metre derinlikte ve dikey karışımın olmadığı bir havuz. Bu havuzu dolduran musluklardan bahsettik, peki bu havuzu boşaltan musluk nerede acaba? İşte İstanbul Boğazı da bu havuzu boşaltan musluktur. Nedeni de basit. Akdeniz ve de özellikle Doğu Akdeniz kelimenin tam anlamı ile bir buharlaşma baseni, sauna misali. Yazın sıcakta, kışın kuru poyraz rüzgarları ile sürekli su kaybeden bir deniz. Buharlaşma yolu ile kaybedilen bu su nedeniyle Karadeniz'in fazla suyu İstanbul ve Çanakkale boğazlarından geçerek, Atlantik Okyanusu yüzey suyu da Cebelitarık Boğazı'ndan geçerek bu su eksikliğini tamamlamaya çalışır.”

AKP nin ikinci bir reddi, MÖNTRO ANLAŞMASINADIR ASLINDA.

Bu bir SU YOLU DEĞİL EMPERYALİZME GEÇİŞ YOLU projesidir.

Kanal İstanbul Projesi ayrıca ulusal güvenliğimiz için büyük bir tehlike içermektedir. Bu tehdit, kanalın Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile ilgisinden kaynaklanmaktadır. Bu sözleşme, boğazlardan askeri ve sivil gemilerin geçişlerini ve boğazların güvenliğini düzenler. Montrö'ye göre, Karadeniz'e kıyısı olan ve olmayan gemilerin askeri gemilerinin geçişleri belli koşullara bağlanmıştır.

Küresel enerji devleri yıllardır Türkiye'ye, Montrö'nün hükümlerinin bükülmesi veya değiştirilmesi yönünde çok yoğun baskılar uygulamaktadır. Türkiye bu baskılara şimdiye kadar çok başarı ile direnmiştir. Hatta Türkiye, karşı hamle olarak önce Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı inisiyatifini, ardından da BlackSeaFor görev gücünü kurmuş, tüm dünyaya, özellikle NATO ve ABD'ye "Karadeniz'in güvenlik ve istikrarını biz sağlıyoruz, yabancı bir güce ihtiyaç yok" mesajı vermiştir. BlackSeaFor NATO içinde kısmen takdir edilirken,

sürpriz olmayan bir şekilde ABD ve Gürcistan'ın tepkisi ile karşılaşmıştır. **Kanal İstanbul hayata geçtiğinde, bu kanaldan yapılacak deniz trafiğinin hukukî düzenlemesi için Montrö'nün tartışılması ve masaya yatırılması gündeme gelecektir.**

Diğer taraftan Tasarının 14'üncü maddesinde öngörülen ek madde ile; Mera Kanunu'nun amacı değiştirilmekte, Avrupa yakası proje alanları adı altında İstanbul Avrupa yakasında yeni şehir kurulması ve kanal İstanbul gibi projeler için meraların kullanılmasının, yaylak, kışlak gibi alanlarında bu rant projeleri için kullanılmasının önü açılmaktadır.

Mera kışlak ve yaylak alanlarının, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına devredilip bu vasıflarının hiçbir gerekçeye dayanmaksızın ve denetime tabi olmaksızın resen kaldırılması ile rant projelerine kaynak aktarılmaktadır.

MADDE 11: Öngörülen geçici madde eklemesiyle; ruhsatsız veya iskansız olarak kaçak yapılmış yapılara elektrik, su, doğalgaz gibi hizmetlerin 5 yıl süreyle verilmesi, kentsel dönüşüm işlemlerinin uzaması halinde de ek süre verileceği görülmektedir. Rantsal paylaşımı hedefleyen iktidar ve yandaşlarının kentsel dönüşümü teşvik etme, yapı sahiplerini kentsel dönüşüme zorlamak gerekçesiyle, bu yapılara yönelik olarak Türk Ceza Kanunun 184 ncü maddesinin de uygulanmayacağı düşünüldüğünde, söz konusu madde aynı zamanda rant hedeflerini gerçekleştirmek isteyenlere destek olacak ve gizli bir “**imar affını**” içinde barındıracaktır.

MADDE 12: Suriye en uzun sınır komşumuz ve yıllardır tarihi, dini ve kültürel bağlarımız olan bir ülkedir. AKP'nin çarpık dış politikaları sonucunda Suriye ile ilişkilerimizin geldiği durum son derece vahimdir. Ülkelerindeki iç savaştan kaçarak öllkemize sığınan Suriyelilerin hayatı da AKP eliyle adeta bir drama dönüşmüştür. Ülkemizde özellikle büyük şehirler olmak üzere çeşitli kentlere dağılan, daha çok küçük ve orta ölçekli atölyelerin bulunduğu yerlerde düşük ücretle, merdiven altı olarak tabir edilen yerlerde çoğu kez kayıt dışı olarak çalıştırılan Suriyeliler, pek çok zorlukla mücadele etmek ile yüz yüze bırakılmışlardır. Suriyeliler'in yarattığı ucuz, maliyetsiz işgücü, ülkemizde işsizliğin artmasına da neden olmuştur.

Bu kanunda yapılan düzenleme ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenen sosyal yardımlardan yararlanıyor ise istihdam edilmeleri halinde işverenlere sigorta primi desteği verilecektir. Maliye Bakanı, bugün itibarıyla bu düzenlemenin 157 bin kişiyi ilgilendirdiğini, ancak bu sayının uygulamanın başlamasıyla birlikte bu sayının 1 milyon 800 bine kadar çıkabileceğini belirtmiştir. Ülkemizdeki Suriyelilerin de “teknik” olarak bu düzenlemeden yararlanabileceği tarafımızdan yapılan ısrarlı sorgulama sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu “olumlu” gibi görünen düzenlemede eleştirdiğimiz husus, kapalı kapılar ardında Suriyelilerin bu uygulamanın içine sokulmak istendiğine yöneliktir. Ülkemizdeki işsizlik, özellikle de genç işsizlik rakamları korkutucu rakamlara ulaşmıştır. Son derece yakıcı soruna iktidar zaman geçirmeden çözüm bulmak zorunda iken yeterli ve kararlı adımların atılamadığı bilinen bir gerçektir.

Hal böyle iken neden gizli, kapalı kapılar ardında, “sosyal yardım” gibi masum bir konuyu kullanarak Suriyeliler'i çalışma hayatının içine katmaya, işverenlere bunun için teşvik vermeye çalışılmaktadır? Vasıflı Suriyeliler'in çalışma hayatına kazandırılması; sektörel ve bölgesel analizler çerçevesinde uygun olacaktır. Sektörel ve bölgesel analizlerin yapılmadan

yapılacak düzenlemeler, gerçekçilikten uzaktır. Bu konuda analizlerin yapılarak, çalışma barışı ve iç huzur bozulmadan uygulamaların hayata geçirilmesi uygun olacaktır.

MADDE 20: OECD’nin “2015 Beceri Görünüm Raporu”na göre 15-29 yaş arasında olup istihdam edilmeyen ya da ne eğitim ne de öğretim içinde bulunmayan kişilerin nüfustaki payı itibarıyla Türkiye OECD ülkeleri arasında birinci durumdadır. Bu şartlar altındaki gençlerimizin ilk tanıştığı “İCRA” tanımı maalesef GSS prim borçları olmuştur. CHP olarak defalarca uyardırmıza rağmen sosyal devlet açısından son derece yanlış bir uygulama olarak kanunlaşan bu prim tanımının bugün çok geç olarak değiştirilmesi, “**işsiz evlat vergisi**” yüzünden ailelerin bir dereceye kadar kurtarılmasını sağlayacaktır.

MADDE 24-25-26: Bu maddeler Plan ve Bütçe Komisyonu torba kanun çalışmalarının bittiği geç saatlerde getirilmiş, dolayısı ile ne gerekli bilgi verilebilmiş, ne de tartışılabilmişti. İfade edildiğine göre bu maddeler Sur ile ilgilidir ve Başbakan’ın tabiriyle, “Sur’u Toledo’ya çevirme” maddeleridir.

-Getirilen düzenlemelerin genel evrensel hukuk normlarına aykırı oldukları çok nettir. Anayasa’nın kişi hak ve hürriyetleri ile ilgili maddelerine, özellikle de mülkiyet hakkı ve dava açma hakkı ile ilgili maddelerine aykırıdır. Doğal olarak taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin bir çok maddesine de aykırı ibareler içermektedir.

-6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, adı üzerinde afetten dolayı riskli hale gelmiş veya gelebilecek alanlarla ilgilidir. “Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı bozacak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu yerler” kavramı henüz hukukumuzda yoktur ve 6306 sayılı Kanun ile hiç uyuşmamaktadır. Dolayısı ile terörden zarar gören alanlarla ilgili iyi niyetli bir düzenleme yapılmak isteniyor ise konunun hukuk mantığı içerisinde daha farklı bir anlayışla ele alınması gereklidir.

-Bu maddelerin uygulaması nedeniyle mağdur olacak vatandaşlarımızın kendi devletleriyle karşı karşıya gelebileceklerini ve Devlet açısından halkı kaybetme riski taşıdığını düşünüyoruz.

-Diğer taraftan hukukun temel ilkelerinin, Anayasa ve Uluslararası sözleşmelerin dikkate alınmadığı bu düzenlemeler dolayısı ile terör örgütünün zaten güçlü olduğu uluslararası toplum nezdinde haklılık kazanacağı ve Türkiye’ye baskı yaptıracağını da unutmamak gerekir.

Zekeriya Temizel

İzmir

Utku Çakırözer

Eskişehir

Bihlun Tamaylıgil

İstanbul

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Musa Çam

İzmir

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Lale Karabıyık

Bursa

Aykut Erdoğan

İstanbul

Kadim Durmaz

Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

1/694, 1/689, 2/393, 2/403, 2/404, 2/899, 2/922, 2/923 esas numaralı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ilişkin alt komisyon muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

Usul Açısından Değerlendirme

Torba Yasa Uygulaması

Komisyonumuzda görüştüğümüz 1/694, 1/689, 2/393, 2/403, 2/404, 2/899, 2/922, 2/923 esas numaralı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı; isminden de anlaşılacağı üzere, birçok farklı kanunda değişiklik barındıran; yasama literatürüne AKP döneminde giren ve AKP’nin 14 yıllık iktidarı döneminde yasama ciddiyetini ayaklar altına alan, Plan ve Bütçe Komisyonu’nun ihtisas alanına girmeyen çok sayıda farklı düzenlemeyi içeren ve ‘çorba’ haline gelmiş bir torba tasarısı şeklindedir.

Bu çorba şeklindeki tasarının içindeki düzenlemelere kısaca değinmek gerekirse; 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanundaki riskli alanklara dair, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunda, 3194 sayılı İmar Kanununda “suyolu”, “Kanal İstanbul” projesiyle ilgili mera alanlarının vasfının değiştirilmesine dair 4342 sayılı Mera Kanununda değişiklik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununda, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda, 4857 sayılı İş Kanununda işçilerin yıllık izinlerine ilişkin, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunda, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda şirketlere kayyım atanması, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunda, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunda, 375 sayılı KHK gibi birçok çok farklı kanun ve kanun hükmünde kararname ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

Bugüne kadar torba düzenlemelere dair komisyonumuzdaki itirazlar, kamuoyundaki tepkiler ve torba yasaların uygulamada yarattığı sorunlardan ötürü, AKP’nin bir daha torba düzenleme yapmayacağı 24. Yasama Dönemi’nde de, 26. Dönemin başında da; hem Başbakan, hem Kabine üyeleri tarafından defalarca kez açıklanmıştı. Ancak bugün yeniden yasama faaliyetini ayaklar altına alan birçok farklı düzenlemeyi içeren, ilgili ihtisas komisyonlarından hiçbir görüş alınmadan yangından mal kaçırırcasına, üstelik Anayasa’ya aykırılık teşkil eden düzenlemeleri de içeren bir torba tasarısı, bütün itirazlarımıza rağmen görüşmüş bulunmaktayız.

Dolayısıyla, getirilen torba tasarı ile yapılan değişiklikler, ilgili ihtisas komisyonlarında teknik çalışmalar yapılarak komisyonumuza getirilen düzenlemeler değildir. Bu durum, kanun koyucu olarak yaptığımız yasama faaliyetlerinin ruhuna uygun olmamakla birlikte, yasama organı olarak topluma karşı üstlendiğimiz ağır sorumluluk ile de bağdaşmamaktadır. Zira özellikle AKP döneminde yasama faaliyetlerinin ciddiyetine denk düşmeyen “torba kanun” mantığıyla yapılan yasama faaliyetleri sonucunda, idarede oldukça yanlış uygulamalar ortaya çıkmış ve bu yanlışları düzeltmek için yeniden bir yasa yapma zorunluluğu çok kısa sürede parlamentonun gündemine gelmiştir. Bunun sebebi, meclis ihtisas komisyonlarında, torba tasarı/teklifi şeklinde gelen düzenlemelerin, detaylı ve teknik incelemeler yapılmadan, tamamen mevcut iktidarın popülist ve pragmatist anlayışının sonucu olarak kanunlaşmasıyla ilişkilidir. Bugün önümüzdeki torba tasarı da, yine benzer şekilde birçok sorunu ortaya çıkaracak düzenlemeleri, ilgili hiçbir komisyonda detaylı incelemeden AKP tarafından alelacele yasalaştırma mantığını taşımaktadır. Bu durum, yasa koyucu olarak bizlerin de, toplumsal yaşama dair kanunları yaparken ciddi yanlışların içerisine sürüklemektedir.

Anayasa’ya Aykırı Düzenlemeler

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’un 3. Maddesinin 7. Fıkrası ile 4. Maddesinin 1. Fıkrası, Anayasa Mahkemesi tarafından, 27.2.2014 tarih, 2014/41 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Söz konusu tasarının 22 ve 23. Maddeleri; 6306 sayılı kanunun mülga düzenlemelerinin neredeyse aynısını yeniden kanuna dâhil etmeyi amaçlayan hükümler içermektedir. İptal edilen düzenlemelerin içeriğine gelince; “riskli alan” içerisinde, “riskli yapı” olmasa bile, riskli yapıymış gibi 6306 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesini öngörüyordu. Önümüzdeki tasarının 22. ve 23. Maddeleri ile AYM tarafından iptal edilen bu düzenleme, benzer şekliyle yeniden yasalaştırılmaya çalışılıyor. Bu durum AYM’nin kararını tanımıyorum diyen bir anlayış ile oldukça paralel bir yaklaşımın ürünüdür. Ancak ifade etmek gerekir ki; Normlar hiyerarşisinin mevcut olduğu

Türkiye’de, bu hiyerarşinin en üstünde yer alan Anayasa ve Anayasa’nın uygunluk denetimi yapan Anayasa yargısıdır. Dolayısıyla, Anayasa Yargısı’nın verdiği kararlar, hukuki niteliği bakımından kesindir ve herkesi bağlayıcıdır. Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bir hukuki düzenlemenin, yeniden kanunlaştırılma çabası Anayasa’ya aykırıdır.

Torba tasarıya komisyonumuzda son dakikada ek madde ihdası ile eklenen 26. Madde de açıkça Anayasa’ya aykırıdır. Zira 26. Madde ile “Riskli alan kararına karşı dava açılabilmesi mümkün kılınsa da, **“uygulama işlemleri üzerine riskli alan kararına karşı dava açılmayacağı”** öngörülmüştür. Ayrıca yine madde ile “riskli alan kararına ve bu kararın uygulanmasına yönelik olarak tesis edilen diğer idari işlemlere karşı açılan davalarda yürütmenin durdurulması, riskli alanlardaki taşınmazlarla ilgili olarak adli yargıda açılan davalarda ise ihtiyati tedbir talep edilemeyeceği” düzenlenmiştir. Oysaki Anayasa’nın 125. maddesinin birinci fıkrasıyla “*İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır*” hükmü getirilmiş, beşinci fıkrasında ise idari işlemin uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verilebileceği kurala bağlanmıştır. İdarenin işlemleri, hukuka uygunluk karinesinden faydalandıkları ve icrai olduklarından, iptal edilene kadar hukuk düzeninde kalmayı sürdürürler ve dava açılması kendiliğinden işlemin yürütmesini durdurmaz. Bu itibarla yürütmenin durdurulması mekanizması, haklarını korumak bakımından idare edilenlere anayasa tarafından tanınmış bir imkândır, kanunla ortadan kaldırılması da mümkün değildir.

Bütün bu yönleriyle, önemle vurgulanması gereken husus; İçtüzük 38’e göre; “*Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.*” İfadelerinde belirtildiği gibi, komisyonlar tarafından, Anayasa’ya uygunluk denetiminin yapılması ve aykırılık teşkil eden teklif veya tasarıların gerekçe belirtilerek müzakere edilmeden reddedilmesi gerekir. Komisyon Başkanlığı’nın, yukarıda gerekçeleriyle ifade ettiğimiz ve “Anayasa’ya aykırılık teşkil eden” düzenlemeleri görüşmesi ve kabul etmesi, İçtüzük 38’e aykırıdır. Bu yönleriyle, komisyonumuz yanlış bir işlem yapmış ve İçtüzük açıkça komisyon başkanlığı tarafından ihlâl edilmiştir. Komisyon Başkanlığı’nın söz konusu tutumu hakkında, Anayasa’ya aykırı düzenlemelerin olduğu tasarının, Meclis Başkanlığı tarafından komisyonda yanlış bir işlem yapıldığının tespitinin yapılarak komisyonumuzda kabul edilen bu düzenlemeye sıra sayısı vermemesi ve Genel Kurul’da görüşülmesinin reddedilmesi gerekir.

Maddelere Dair Değerlendirme

1. Madde:

Bu madde ile Urfa iline İstiklal Madalyası verilmesi düzenlemesi öngörülmüştür. Halkın gerçek sorunlarına çözüm üretmek bir yana, zamanlaması itibariyle her geçen gün daha fazla yaklaştığımız yüksek boyutlu çatışma süreci görmezden gelerek, sözde milli değerler üzerinden toplumun bir tarafının hamasetini besleyecek olan bir düzenlemedir.

Bir yandan Kurtuluş Savaşı’nda yan yana savaşıyan ve kurucu anayasada eşit temsiliyete sahip halklara yönelik tekçi anlayış dayatılırken, kurgusal olarak inşa edilen Türklük algısını besleyen istiklal madalyası gibi öğeleri gündeme getirmek, bizzat mevcut ayrışmanın müsebbibi olan söz konusu hamaseti beslemekten başka bir işe yaramayacaktır. Bu nedenle ilgili düzenleme, hem popülist bir yaklaşımın ürünü, hem de halkın gerçek sorunlara çözüm getirmek yerine, hamasi duyguları besleyerek mevcut politikaları halk nezdinde “milliyetçilik” eliyle meşrulaştırmanın bir ürünüdür.

2 ve 3. Maddeler:

2. ve 3. Maddeler, 65 Yaş aylığı alanlar ve hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olan yurttaşlar ile ilgili “muhtaç aylığı” düzenlemeler içermektedir. Asgari ücretin 1300 TL, muhtaçlık aylığının ise sadece 217 TL olduğu bir ülkede 65 yaşını doldurmuş yurttaşlara bağlanacak muhtaçlık aylığı ile beraber tüm gelirlerinin kişi başına en azından asgari ücret tutarı kadar olması gerekir, zira söz konusu kesimin sosyal ihtiyaçlar, günlük protein alımı miktarı vb maddi gereksinimler toplamı açısından asgari ücret tutarından daha az bir tutara ihtiyaç duyacaklarına yönelik herhangi bir bilimsel veri yoktur. Ayrıca bir hak olarak sosyal yardımların konusu aile veya eşler değil, bireyin kendisi olmalıdır.

Önerimiz bu maddenin; *“Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe toplam gelirlerini asgari ücret tutarına tamamlayacak miktarda aylık bağlanır. Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ait her türlü gelirler toplamı esas*

alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin üstünde gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz. 65 yaşın tespitinde, doğum tarihlerinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz.” şeklinde değiştirilmesidir. Aksi durumda, bu düzenleme popülist bir anlayışın sonucu ve halkın sorunlara kalıcı çözüm getiren bir düzenleme olmayacaktır. Dolayısıyla, 2. Maddede yukarıda önerdiğimiz değişiklik çerçevesinde bir düzenleme kabul edildiği takdirde, 3. Maddedeki düzenleme de buna paralel olarak 65 yaş aylığı alan yurttaşların sorununa gerçek çözüm getirebilir.

4, 5, 6 ve 7. Maddeler:

Kamuoyunda zorunlu trafik sigortası olarak bilinen, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında 2 yıldır üst üste yapılan değişiklikler ve 1 Haziran 2015’te getirilen ek yük ile yurttaşların mağduriyeti AKP tarafından katlanarak artırılmıştır. Yapılan yasal değişikliklerle, giderleri bahane ederek trafik sigortalarında çok yüksek artışlara giden sigorta şirketleri, yeni araç alan ya da sigortasını yenileyenlere 10 kata kadar daha ağır faturalar çıkartmaktadır.

Bu torba tasarısı ile yapılan değişikliklerle hiçbir şekilde yurttaşların şikâyet ettiği zorunlu trafik sigortası poliçe fiyatları düşmeyeceği gibi 5. Maddede 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa eklenen; *“hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri”* gibi bentlerle, yurttaşların kazalarda hakettikleri tazminatlar “kendi kusuru” çerçevesinde değerlendirilip, sigorta şirketlerinin tazminat ödemesi durumu ortadan kaldırılmıştır. Zaten komisyonumuzda bilgi verildiğinde de açıkça görülmüştür ki, bugün Türkiye’deki sigorta şirketlerinin %70’i yabancı şirketlerdir. Yabancı bir şirketin, ülkemizde bu kadar büyük bir pay sahibi olmasının tek bir açıklaması vardır, o da buradaki sigorta pazarının, şirketlerin kârını esas almasıdır. Önümüze getirilen bu düzenleme de, şirketlerin ödediği tazminatları yurttaşlar aleyhine düzenleyerek, daha da maksimize etme çabasının tezahürüdür. Çok yüksek sigorta primlerinden dolayı araç sahipleri gittikçe artan bir şekilde trafik sigortası yapmaktan kaçıyorken bu torba yasa uygulamaları, var olan durumu daha da kötü ve belirsiz bir hale getiriyor. Türkiye Sigorta Birliği mevcut düzenlemenin herhangi bir şekilde fiyatları aşağı çekmeyeceğini belirtmiştir.

Benzer şekilde 6. Madde ile; sigortalılık kapsamında zarar görenlerin dava açmadan önce sigorta şirketlerine yönlendirilmesi, dolaylı olarak hukuk yolunun zorlaştırılması ve zarara

uğrayanların şirketlerin insafına bırakılması anlamına gelmektedir. Alanın bu şekilde bütünüyle şirketlerin kârına bırakılması, ilerde doğabilecek usulsüzlükleri de beraberinde getirecektir.

8, 9 ve 10. Maddeler:

Söz konusu düzenlemeler ile 3194 sayılı kanuna “suyolu” ibaresi eklenmektedir. Kıyı Kanununun söz konusu kısıtlaması adeta bertaraf edilmek istenmektedir. Öncelikli olarak bu konunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Yine bir diğer konu da gerekçede belirtilen, **“hazine ve kamu arazileri üzerinde yapılan yapay suyollarının belediyelerce satılmasının engellenmesi”** amacı ile esasında özel araziler üzerinde oluşturulan yapay suyollarının ne tür bir işleme tabi tutulacağı ifade edilmemiştir. Yine bir diğer durum da artık yapay suyollarının bir sokak gibi işlem görmesi ve belediyelere (3194/11) yapılacak bedelsiz terklerin, ancak Maliye Bakanlığı’nın onayına tabi olacağı bağlantısı ortaya çıkmaktadır. Kanal İstanbul Projesi’nin uygulanmasını finansal yönden kolaylaştıracak bu çözümün Kıyı Kanununa aykırı olduğu ortaya çıkacaktır. Çünkü Kıyı Kanununa göre kıyıda özel mülkiyete ait arazi olması mümkün olamayacağından, kıyıda kalan alanların İmar Kanununun 18. madde uygulamasına tabi tutulması da olanaklı değildir.

2003 yılında DSİ tarafından çıkarılan su kullanım hakkı anlaşması gereği 49 yıllığına 2000’i aşkın sayıda şirkete devredilmiştir. Dereler yeraltı suları; HES’ler ve şişeleme ile Anadolu’nun, Mezopotamya’nın, Trakya’nın bütününde şirketlere ait hale gelmiştir. Amaç suyun piyasada alınıp- satılır bir metaya dönüştürülmesidir. Doğanın varlığı için gereken, tüm canlılara yaşam sağlayan su; havzası ile birlikte şirketlerin kullanımına ve sermaye birikimine “bütünleşik” olarak sokulmaya çalışılmaktadır. Bunu kolaylaştırmak yapılan ÇED yönetmeliğinde ilgili maddeleri Danıştay hukuksuz bulmuş ve iptal etmiştir. Bu karar ile havzalar arası /vadiler arası su taşınamaz ve depolanamaz.

Tasarının 8. maddesi ile tüm canlılara ait suyun şirketlere devrine yasal statü kazandırılmaya çalışılmaktadır. 9. madde ile yerel belediyelerin suyla ilgili yaptırımlara yerel yönetimin elinden alınmaktadır. 10. madde ise; vadiler arası suyun taşınımı, havzanın şirketler tarafından bütünleşik kullanımını düzenleyen bir ortaklık yasasıdır. Su havzasının bütünleşik kullanımı (HES şirketinden diğer üretime maden işletmelerine kayagazı çıkarılmasına, endüstriyel tarıma, güneş pili tarlalarına vb.) suya gereksinimi olan tüm üretimlere taşınımı, suyun metalaştırılması (ticarileştirilmesi) yasallaştırılmaya çalışılmaktadır. Suyun ticarileştirilmesini uygulamaya sokmak için kurulan su enstitüsünün işleri de yasallaştırılmaya çalışılmaktadır.

Dolayısıyla, Kanal İstanbul için getirildiği görülen bu düzenlemeler ile ayrıca; devredilen (satılan), taşınan; suyun yeryüzünde yolculuk yaptığı, canlı ve cansız doğanın tüm unsurlarını buluşturduğu bölgenin (su havzasının) bütününün şirketlerin kullanımına sokulması ve canlıların yaşam hakkı olan suyun üretimler arasında taşınımının yasallaştırılması/kolaylaştırılması hızlandırılacaktır.

Şehir Plancıları Odası'nın komisyonumuzda bu düzenlemelere ilişkin teknik görüşü ise şu şekilde olmuştur. İmar Kanunu'nun 18. maddesinde değişiklik öneren ve "suyolu" ibaresini de DOP kapsamına alan düzenleme ile ilgili olarak, 18. maddenin amacının "**düzenlemeye alınan yerlerin gereksinimi olan**" ifadesi ile gayet açık olarak ortaya konduğunu ifade eden Şehir Plancılar Odası, Kanal İstanbul projesinin, düzenlemeye alınan yerlerden ziyade uluslararası hedeflerle ortaya konan bir proje olduğunu ve söz konusu yasa değişikliğinin İmar Kanunu'un temel mantığına aykırı olduğunu ifade etmişlerdir.

11. Madde:

Yapılan düzenleme ile 3194 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek, *“yapı ruhsatiyesi veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi koşuluyla, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı ve aboneliği yapılması”* öngörülmüştür. Düzenleme ile kaçak yapı olarak tanımlanan yapılara belli bir süre için elektrik, su ve doğalgaz aboneliği verilmesi ama onun karşılığında kentsel dönüşüm taahhüdünde bulunması, yani temel kamusal hizmetlerin verilmesinin kendi kullandığı yapısının kentsel dönüşüm kapsamına alınmasını kabul etmesi şartına bağlanıyor. Yani özetle, halka kentsel dönüşümüne razı gelerseniz size elektrik, su ve doğalgaz bağlarız şartı getiriliyor. Oysaki elektrik, su ve doğalgaz kullanımı, bugün asla bir lüks değil, bir zaruret, bir haktır. Bu ötelenemez, herhangi bir şarta da bağlanması söz konusu olamaz bir anayasal haktır. Bu itirazımız mevcut durumda, vatandaşların evine su, elektrik ve doğalgaz kullanmasına karşı bir itiraz değil, aksine böylesi temel bir hakkın, “kentsel dönüşümüne razı gelirlirse” şartına bağlanmasına dönüktür. Dolayısıyla getirilen bu düzenleme, pragmatik ve palyatif bir düzenlemedir. Temel kamusal hizmetlerin bir lütuf gibi sunulması durumu da tarafımızca kabul edilecek bir husus değildir.

12. Madde:

Torba tasarıyla eklenen bu madde ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'na ek bir madde getirilerek, sosyal yardım alan kişilere İŞKUR aracılığıyla eğitimler verilerek iş

bulmaları teşvik edileceğine dair düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre Devletten Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'na göre yardım ve aylık alanları istihdam eden işverene prim desteği getirilmektedir. Öncelikle Türkiye'de sosyal yardımlar, hak temelli bir yaklaşımdan uzak bir şekilde dağıtılmaktadır. AKP iktidara geldiği günden bugüne sosyal yardımları, kendisine oy veren ya da kendisine tabi olmayı dayattığı yoksul insanlara dağıtmaktadır. AKP'nin sosyal yardımları yoksulluğu çözmek ve işsizliğe bir çözüm olması yönünde planlamadığı aksine insanlara etkin ve kalıcı sosyal politikalar üretmeyerek devlete muhtaç kıldığı politikalar üretmek için kullandığı bilinen bir gerçektir. Her seçim dönemi AKP yardımları kendi iktidarının seçim yatırımı olarak kullanmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2015 bütçesine dair yayınladığı sunum kitapçığında nüfusun %39'nun yardımlara muhtaç olduğunu göstererek adeta sosyal politikaların işlevsizliğini itiraf etmiştir. Halen Türkiye'de her dört kişiden biri yoksuldur ve özellikle kadın ve çocuk yoksulluğu çok daha derin bir hale gelmiştir. Dolayısıyla bu tablodan da görüleceği üzere, AKP hiç bir şekilde vatandaşları için hak temelli ve sosyal koruma çerçevesinde bir sosyal politika üretmemektedir. Bu haliyle, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu zaten işlevsiz ve vatandaşa hizmet edemez bir kanundur. Dolayısıyla bu kanuna dayalı olarak yapılabilecek her şey mevcut eşitsizliği daha da derinleştirme hizmet edecektir. Öncelikle sistemsel olarak devletin sosyal politika programlarının dönüşmesi gerekmektedir.

İkinci nokta olarak ise, sosyal yardım alan kişilerin iş bulabilmeleri için işveren primlerinin Bakanlık tarafından üstleniliyor olmasıdır. İşsiz ve yoksul insanların lehine gibi görünen bu düzenleme, esasında yine işverene halk diliyle kıyak yapılarak şekillenmektedir. İşverenin sorumluluğunda olan primin devlet tarafından üstlenilmesi, devletin halktan topladığı vergilerle oluşturduğu bütçeyi işverenin işgücü maliyetlerini düşürmesine yarayacaktır. Devletin işsizliğe çözüm bulabilmesi için yapması gereken bu değildir. Öncelikle sadece %10'u işsizler için kullanılan İşsizlik Fonu'ndan işsizlerin daha etkin yararlanması yönünde bir düzenleme yapılması gerekir. Daha sonrasında devletin işsizlikle mücadele için ayrı önlemler alması gerekir. Bir diğer nokta İŞKUR'un vereceği eğitimlerle kişilere iş sağlanacağıdır. Bu alan muğlak bırakılmıştır, Türkiye İş Kurumu'nun meslek eğitimleriyle kaç kişi iş bulabilmiştir, bu meslek eğitimlerinin ne kadar etkili olduğu ortadadır. Dolayısıyla, bir nevi işverenlere ucuz işgücü bulma çabası olarak görülmektedir. Ayrıca devletin işsizliği ortadan kaldırma çabasının da ne kadar yüzeysel olduğunu göstermektedir, Türkiye'nin en büyük sorunu olan işsizliği meslek edindirme kurslarıyla çözüm ürettiğini söylemesi

kandırmacıdır. Dolayısıyla teklif edilen 3 işin kabul edilmemesi, işsize ucuz, güvencesiz ve korumasız çalışmanın dayatması olabilecektir.

14. Madde:

Bu düzenleme; AKP'nin ekolojiyi talan ederek ve mekanı yeniden üreterek, rant yaratma ve üretilen bu rantı kendi yandaşlarına pay etme anlayışının ürünü olan “mega projelerden” en popüler “Kanal İstanbul” için Ulaştırma Bakanlığı'na, mevcutta mera, yaylak ve kışlak alanlarının vasfını resen değiştirme yetkisi vermektedir. Bu durum, AKP döneminde 3. Köprü için Kuzey Ormanları, Kürtlerin yoğunluklu yaşadığı iller ve Karadeniz başta olmak üzere barajlar için doğa katliamı ve yine Yeşil Yol gibi Karadeniz'in ekolojisinin talanı şeklinde bir düzenlemedir. Bu madde ile amaçlanan Kanal İstanbul Projesi'nin yasal altyapısını hayata geçirmektir. AKP Hükümeti kafasına koyduğu projeleri öncesinden halkta ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla paylaştıktan yine ilgili ihtisas komisyonlarına getirip burada uzmanların da katılacağı geniş çerçevede muhalefet partileriyle uzlaşmak ve tartışmaktansa doğrudan doğruya Plan Bütçe Komisyonu'na getirmekte bu şekilde kamuoyunu ve muhalefeti bilgilendirmektedir. Burada hukuk arkadan dolandırılmak suretiyle aşılmaya çalışılmaktadır. Su havzaları, ormanlar ve birinci derece sit alanları bu düzenlemeyle yok edilecektir. AKP Hükümeti iktidara geldiği günden bu yana yasaların tamamını, adeta kendisi için bir tehdit, bir engel olarak görmüştür. Mevcut kanunları ve yasal düzenlemeleri kendileri için ayak bağı gören Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım basına yaptığı açıklamada: *“Bizim yol, demiryolu, havayolu yapımında yaşadığımız sorun mera, otlak gibi alanların bedelsiz kullanılmasıdır. Ona yönelik düzenleme var. Bu iki düzenleme projenin gecikmeye mahal vermeden yapılmasını öngören ve imar düzenlemelerinde maliyeti azaltmaya yönelik düşünceden kaynaklanıyor.”* İfadeleriyle niyetini alenen ortaya koymuştur

Dönemin Başbakanı, bugünkü Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “çılgın projem” olarak adlandırdığı Kanal İstanbul'un çevreye ve doğaya verdiği zararı göz ardı ederek Cumhurbaşkanı'na yönelik bir jest olarak hayata geçirilmeye çalışılan proje, telafisi mümkün olmayan felaketlere yol açacaktır. İlk olarak Karadeniz'den kanalın getireceği tuzlu su, Marmara'daki suyun oksijensiz kalmasına neden olacaktır. Oksijensizlik deniz yaşamını sona erdirecek, tüm Marmara'yı ve boğaz çevresini hidrojen sülfür (çürük yumurta) kokusu kaplayacak; denizdeki besin dengesi ve suyun kalitesi değişecek, zaman içinde Karadeniz'in ekolojisi total olarak olumsuz etkilenecektir. Kanal ile boğaz arasında oluşan adadaki yeraltı su kaynakları tuzlu deniz suyu ile dolacaktır. Proje ilk olarak dillendirildiğinde üniversite hocalarından, konunun

uzmanlarına kadar çok sayıda çevre kaygı ve görüşlerini paylaştığı halde projede ısrarın nedeni anlamak mümkün değildir. Üstelik bu konuda komisyonda yeniden ısrarla vurguladığımız husus, düzenlemenin üniversiteler ve bilim dünyası açısından yeniden incelenmesi ve onların görüşünün alınması şeklindeydi. Ancak AKP, yine hiçbir şekilde bu önerilerimizi dikkate almamış ve düzenlemeyi uzman görüşler almadan hemen kabul etme telaşına girmiştir. Hayatın tümüne proje mantığıyla bakan AKP Hükümeti insan hayatını ve ekolojik dengeyi asla dikkate almamaktadır. Çılgın proje, çılgın felaketleri doğuracaktır.

Komisyonumuza gelip görüş bildiren Şehir Plancıları Odası; Kanal İstanbul ve İstanbul'daki diğer mega projelerle ilgili olarak ise planlama mesleğinin bütüncül bir anlayışla işletilmesi gerektiğini vurgulamış ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda bu projelerin hiçbirinin olmadığını, söz konusu projelerin bu planı işlemez hale getirdiğini ve planlama mesleğinin bütüncül anlayışına aykırı olduğunu vurgulamıştır. Kanal İstanbul projesinin, İstanbul kentini içinden çıkılamayacak kaoslara sürükleyecek projeler olduğunu ve asıl hedeflerinin kamu yararından ziyade rant yaratmak olduğunu belirten ve bizlerin çağrısıyla komisyonumuza bilgi veren Şehir Plancıları Odası dışında, komisyonumuza hiçbir ekoloji örgütü, deniz bilimleri çalışan üniversitelerden vs. görüş alınmamıştır.

15. Madde:

Bu madde ile 6356 Sayılı sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile sendikaların gelirlerinin yüzde onunu aşmamak koşulu ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon içerisinde terörle mücadele eden mağdur olanlara sendikaların yardım da bulunması getirilmek isteniyor. Önerilen düzenleme; adım adım yoğun bir çatışma sürecine gidişi görmezlikten gelen ve ülkemizde yaşanan ölümlerin son bulması için hiçbir çözüm önermeyen bir cepheden kurgulanmıştır.

Parlamento olarak yapacağımız yasal düzenlemelerin; halklar arasında nefret, kin, düşmanlık, hamaset değil; barışı, eşitliği, kardeşliği güçlendirecek ve empatiyi artıracak bir doğrultusunun olması gerekir. Getirilen düzenleme ise; asker, polis, güvenlik görevlilerinin ölümlerini durdurmak için hiçbir şey söylemiyor. Adeta ölümlerin üstünü de, neden ailelerin yardıma muhtaç olduklarının da üstünü örtbas eden bir düzenleme ile karşı karşıyayız.

Ayrıca bu düzenleme Anayasanın 90. Maddesi ve bu bağlamda ILO'nun 87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi'ne aykırıdır. Zira 87 No'lu ILO

Sözleşmesi'nin 3. Maddesi: *“Çalışanların ve işverenlerin örgütleri tüzük ve iç yönetmeliklerini düzenlemek, temsilcilerini serbestçe seçmek, yönetim ve etkinliklerini düzenlemek ve iş programlarını belirlemek hakkına sahiptirler. Kamu makamları bu hakkı sınırlandıracak veya bu hakkın yasaya uygun şekilde kullanılmasına engel olacak nitelikte her türlü müdahaleden sakınmalıdır”* ifadelerini içermektedir.

Tasarı ile sendikaların kendi iç işlerine kamu eliyle müdahale edilmekte, sendikaların gelirlerini nereye harcayacaklarına karar verilmektedir. Bu durum Sendika özgürlüğüne aykırıdır.

16. Madde:

Yapılan düzenleme; doğal alanların, yaylaların, ormanların, göl ve deniz kıyılarının, meraların, turizm amaçlı şirketlere devrini hukuken uygunluğunu sağlamaktadır. Bu kabulde şirketlerden alınacak payın ödemesini hızlandıran aslında doğal alanları şirketlere devrini önleyen anayasa ve ilgili yasaları yok sayarak devri meşrulaştıran genel bir düzenlemedir. Danıştay'ın hukuksuz bulunduğu maddelerdeki hukuksuzluğun devamıdır. Bu madde, AKP'nin emekçilerin haklarını, sermayeye kurban eden neo-liberal zihniyetinin tezahürü şeklinde yeni bir düzenlemedir. En son Rus uçağının düşürülmesiyle birlikte, Rusya tarafından konan ticari ambargo, yine benzer şekilde içerde ve dışarda uygulanan yanlış politikalar paralelinde gelişen, Türkiye'nin uluslararası kamuoyunda sadece çatışma ve kaos ülkesi olarak tanımlanması sonucu, turizm giderlerinde büyük bir çöküntü yaşanacağı belli olduğu için, AKP üretici ve emekçi lehine düzenlemeler ve mevcut politikalarını değiştirmek yerine, sermayeye yeniden borç erteleme ve istisna getirmektedir.

17. Madde:

Yapılan düzenleme ile; işçilerin izinlerini, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere bölmek hedeflenmektedir. Mevcut yasa *“Ancak, 53 üncü maddede öngörülen izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere en çok üçe bölünebilir”* hükmünü taşımaktadır. Yani bu yasa ile en çok üçe bölünebilme şartı da ortadan kalkmaktadır.

Oysa işçilerin yıllık izin haklarının bölünmeden kullanmaları esastır. Mevcut işçi ücretlerinin gerçek bir izne olanak sağlamadığı, işçilerin gerçek anlamda tatil yapamadıkları açıktır. İzin dönemlerinde İşçilerin aile yaşantılarını bozmayacak biçimde izinlerinin kullandırılması

gerekir. İşçiler izin dönemlerinde, yakınlarını ziyarete gitme, çocukları ile birlikte olma gibi etkinliklerle izinlerini değerlendirmektedirler. Bu dönemlerde esas olarak yaz aylarıdır.

Yapılmak istenen aslında, 9 gün gibi tatil dönemlerinin arasına denk gelen 1-2 günlük çalışma günlerinde işçilerin zorla izne çıkarılmasının önünün açılmasıdır. Böylece, işverenlerin işyerlerini uzun dönem kapatarak maliyetlerinin azaltılması hedeflenmektedir. Ancak, işverenlerin çıkarları düşünülürken, işçilerin kendi ihtiyaç duydukları dönemlerde izin haklarını kullanmaları ortadan kaldırılmaktadır.

Emekten yana bir iş kanunu öncelikle emekçilerin iradesini tanımalı, iznin bölünme şartını tarafların anlaşmasını değil, işçinin rızasına bağlamalıdır. Zira toplu sözleşme hakkı olan işçi oranının % 4,5 olduğu, işçi örgütlülüğünün çok düşük olduğu bir ülkede “tarafların anlaşması” şartı her zaman işveren iradesini öne çıkaracaktır.

19. Madde:

Madde ile kayıt dışılıkla mücadele için, Sosyal Güvenlik Kurumu’na bağlı olarak çalışacak sosyal güvenlik denetmeni ve yardımcısı kadrolarında işe alıma ilişkin düzenleme bulunmaktadır. Daha önce İş Müfettişlerinin yaptıkları işi çok daha kapsamlı bir şekilde bir süredir Sosyal Güvenlik Denetmenleri yapmaktadır. Sosyal Güvenlik denetmenleri kayıt dışılığı denetlemek amacıyla çalışan kişilerdir. “İş kazası”, meslek hastalıkları soruşturmaları, hastalık ve analık iznine dair uyumsuzluklar, işyeri yasal defter ve kayıtlarının denetlenmesi, asgari işçilik incelemeleri, kayıt dışı çalışan işçilerin tespit edilmesi gibi çok fazla alanda denetimler yapmaktadır. Ancak her biri ayrı bir sorun alanı olan denetim konularının hepsinin Sosyal Güvenlik Denetmenlerine verilmesi zaten hatalıdır. Bakanlık bu sayıyı 5.000’e çıkardığı zaman iş cinayetlerinden, kayıt dışı çalışmaya, işyerindeki usulsüzlüklerden çalışma sürelerine kadar her biri yapısal sorunlar olan emekçilerin sorunlarına çözüm olabileceğini belirtmektedir. Ancak bu hem gerçekçi değildir, hem de bütüncül bir politika oluşturulması gereken emekçilerin çalışma yaşamına dair sorunlarını sadece bir kadro meselesine indirgemektedir.

20. Madde:

Değişiklik ile genel sigorta kapsamına alınan 25 yaşa kadar olan gençlerden prim tahsis edilmemesi yönünde bir değişikliğe gidilmektedir. Daha önce getirilen gelir tespitine dayalı olarak 25 yaşına kadar olan öğrenciler dâhil gençler genel sigorta kapsamına alınmıştır ve prim ödemeleri zorunlu kılınmıştır.1 Ekim 2008 yılında getirilen Genel Sağlık Sigortası’nın

en büyük mağdurları 25 yaşına kadar olan gençler olmuştur. Bu süre içerisinde 18 yaşını bitiren gençlerden birçoğu gelir tespiti yaptırmadığı için Genel Sağlık Sigortası kapsamında en yüksek prim dilimine tabi tutularak borçlandırılmıştır. Bu şekilde çoğunun gençlerin oluşturduğu 7 milyon 37 bin 180 kişinin yaklaşık 10 milyar TL GSS borcu bulunmaktadır (SGK Aralık 2015 verileri). Dolayısıyla pek çok genç bu şekilde Genel Sağlık Sigortası kapsamında mağdur edilmiştir. Bu madde ile her ne kadar bu uygulamadan 25 yaşına kadar olanları çıkararak bir düzenleme yapılırsa da borçların silinmesi söz konusu değildir. Esasında bu kadar mağdurun borçlarının silinmesi gerekmektedir.

21. Madde:

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna yeni bir madde eklenmek suretiyle bir düzenleme yapılmıştır. Ancak 5549 Sayılı Kanun'un 19. maddesi oldukça ayrıntı düzenleme getiren bir hüküm olup, 19A maddesi ile getirilen düzenleme kanun yapma tekniğine aykırı, objektif ve genel hususların aksine, sübjektif ve somut durumlar baz alınarak hazırlanmış bir düzenlemedir. Bu düzenlemenin içeriği oldukça şüphelidir. Zira yapılan düzenlemede; *“malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçuyla ilgili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla bu işlemleri askıya almaya”* dönük Bakan'ın yetkili olması düzenlenmiştir. Düzenleme ile Bakan'a denetimsiz şekilde sınırsız yetki tanınarak, yargılama makamlarının denetimi engellenmiş, yürütmenin keyfi davranması yasalastırılmaya çalışılmaktadır. Burada, düzenlemenin ikinci fıkrasında; *“Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da, Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla kullanılabilir”* ifadelerinin 198 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin 14. Maddesine atıf yapılarak düzenlendiği belirtilmiş ise de bu maddede, bir işlemin kara para aklama ile ilgili olduğu konusunda şüphe bulunması halinde, işlemi analiz etmek ve şüpheyi teyit etmek amacıyla, devam eden bir işlemi askıya almak ve bunu yabancı bir mali istihbarat biriminin gerekçeli talebi üzerine de kullanılması düzenlenmiştir. Avrupa Birliği üyesi olmayan ABD'nin Reza Zarrab ile ilgili soruşturması için bir önlem olup, kara para aklamanın Türkiye üzerinden gerçekleştirildiği üzerinden, soruşturmanın Türkiye'ye uzanabileceği düşünüldüğünden, bu düzenleme ile soruşturmanın akıbetine dönük denetim,

bütünüyle Hükümete verilmekte, bu vesileyle Hükümetin benzer soruşturmalarda birçok gerçeği sümenaltı etmesi söz konusu olabilecektir. Nitekim düzenlemenin gerekçesinde de; 198 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin 14. Maddesine atıf yapılmıştır. Bu maddede, bir işlemin kara para aklama ile ilgili olduğu konusunda şüphe bulunması halinde, işlemi analiz etmek ve şüpheyi teyit etmek amacıyla, devam eden bir işlemi askıya almak ve bunu yabancı bir mali istihbarat biriminin gerekçeli talebi üzerine de kullanılması düzenlenmiştir. Dolayısıyla, bu durumda, bu yapılan düzenleme ile, yabancı bir muadil kuruluşun, Zarrab’ın Türkiye’deki malvarlığına dönük, kara para aklama işlerine dönük Türkiye’de yaptığı herhangi bir işlem ile ilgili gerekçeli bir talepte bulunduğu, ABD’nin bu yönlü talebini engellemek için yapılan bir düzenleme olduğunu düşünmek akla yatkındır.

22. ve 23. Maddeler:

22. madde; 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’un 3. Maddesinin 7. Fıkrası, AYM’nin 27.2.2014 tarih, 2014/41 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. İptal edilen düzenleme; “riskli alan” içerisinde, “riskli yapı” olmasa bile, riskli yapıymış gibi bu kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesini öngörüyordu. Tasarının bu maddesi ile AYM tarafından iptal edilen bu düzenleme, benzer şekliyle yeniden yasalaştırılmaya çalışılıyor. Bu durum usul açısından değerlendirmemizde yer aldığı gibi, Anayasa’ya açıkça aykırıdır.

23. Madde ise; 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun’un 4. Maddesinin 1. Fıkrası, AYM’nin 27.2.2014 tarih, 2014/41 sayılı kararı ile iptal edilen düzenlemenin benzerini yeniden kanunlaştırmayı hedefleyen bir düzenlemedir. AYM tarafından iptal edilen düzenleme; Bakanlık veya uygulamayı yürüten TOKİ veya İdare’nin, riskli ve rezerv yapı alanlarında, her türlü imar ve yapılaşma işlemlerini iki yıl süre ile geçici olarak durdurmayı, gerekirse bu uzatmanın bir yıl ertelenebileceğini öngörmektedir. Yani halk diliyle ifade etmek gerekirse, “riskli” ve “rezerv yapı alanlarında” herhangi bir yerde, kendi yapısı riskli olmasa bile, bu yapıya dair tasarrufla bulunmayı engelleyen 6306’daki hüküm AYM tarafından iptal edilmişti. Bu düzenleme ile AYM’nin iptal ettiği düzenleme benzer şekilde yeniden getirilmekte ve bir süre sınırı koymaktadır. Buna göre; riskli alanlar içerisinde, riskli olmayan yapılara dair, vatandaşların kendi yapılarına dair bir tasarrufla bulunması engellenmektedir. 22 ve 23. maddeler, bugün Sur ve Silopi gibi, yaşanan

çatışmalar sonucunda yıkılan ve sonrasında riskli alan ilan edilen yerlerde, riskli yapı olmasa bile, hiçbir vatandaşın kendi mülkiyetine dair bir tasarrufta bulunamayacağını düzenlemektedir. Bu da, 25 Mart'ta Resmi Gazete'de yayınlanan "Acele Kamulaştırma" yoluyla, Sur'un tamamına, Silopi'nin büyük çoğunluğuna el koyma kararında, riskli alan ilan edilen bu bölgelerde, vatandaşın kendi mülkiyetine dair tek bir çivi çakmasını engellemeye dönük kararın yasal boşluğunu gidermeye dönüktür. AYM'nin 6306 sayılı kanunda iptal ettiği ve açıkça vatandaşın mülkiyet hakkını gasp etmeye yönelik bu düzenlemeleri torba tasarıyla getirmek, hukukun nasıl katledildiğinin açık göstergesidir. AKP tarz ve yöntem olarak AYM'nin iptal ettiği düzenlemeleri hukukun arkasından dolaşarak yeniden getirmekte, itiraz eden muhalefet partilerini de icraat ve hizmet düşmanı olarak lanse etmektedir. Oysa ilgili düzenlemelerle getirilmeye çalışılanlar ortadadır. Halkın yıllarca kendi emeğiyle, alın teriyle inşa ettiği evini barkına el koymak. Daha önce Resmi Gazete'de yayınlanan, Sur ve Silopi için alınan "kamulaştırma" kararı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, hiçbir şekilde halk ile yerel yönetimler ile uzlaşmaya, diğer yerel aktörler ile müzakere etmeye, yapılacak imar faaliyetlerini tartışmaya gerek duymadan, hızlıca "tek başına" bir tasarrufta bulunmasına imkân vermektedir. Bu tasarılar ile de AYM'nin iptal ettiği kanunlar başta olmak üzere ilgili düzenlemelerle yasal prosedür aşılarak hızlandırma süreci başlamış olacaktır. Kısacası minare çalınmış, kılıf hazırlanmaktadır. Bu şekilde yakıp yıkılan kentler sadece büyük rantların döndüğü TOKİ projeleriyle yandaş müteahhitlere peşkeş çekilecek, mekânların ruhuyla oynanarak kentlerin bir bütün sosyolojik ve kültürel yapısı değiştirilmek istenmektedir.

26. Madde: "Yargıya Müdahale ve Her Mülke El Koymanın Yasal Düzenlemesi"

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 16 Mayıs 2012 tarihinde kabul edilmiş ve 31 Mayıs 2012 günü yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Başta TMMOB ve Üniversiteler olmak üzere kamuoyunun tepkisini çeken bu kanuna yöneltile en önemli eleştirilerden biri, muhatapların iradesini dikkate almadan, planlama sürecini merkezi bir karar alma mekanizması işleterek yürütmesiydi. Bununla birlikte dava açma imkânlarına getirilen kısıtlamalar, komisyon görüşmeleri esnasında törpülenmişse de, bu kanun uyarınca açılan davalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasıyla "*İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır*" hükmü getirilmiş, beşinci fıkrasında ise idari işlemin uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verilebileceği

kurala bağlanmıştır. İdarenin işlemleri, hukuka uygunluk karinesinden faydalandıkları ve icrai olduklarından, iptal edilene kadar hukuk düzeninde kalmayı sürdürürler ve dava açılması kendiliğinden işlemin yürütmesini durdurmaz. Bu itibarla yürütmenin durdurulması mekanizması, haklarını korumak bakımından idare edilenlere anayasa tarafından tanınmış bir imkândır, kanunla ortadan kaldırılması da mümkün değildir. Bunun istisnası, 6. fıkra da sayılan hallerdir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, 2012/87 Esas, 2014/41 sayılı kararında:

“Anayasa’nın 125. maddesinin altıncı fıkrasıyla, üstün kamu yararının bulunduğu kimi durumlarda, yürütmenin durdurulmasına karar verilmesine istisna getirilebileceği öngörülmüştür. Buna göre, yürütmenin durdurulması kararı verilmesi olağanüstü hâl, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâli ile milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlık nedenlerine bağlı olarak kanunla sınırlanabilir.

Dava konusu kuralın gerekçesinde, Kanun’un temel amacının can ve mal emniyetini temin etmek olduğu, Kanun’un öngördüğü iş ve işlemlerin plânlanan şekilde ve zamanında gerçekleştirilmemesinin bireylerin yaşam hakkının afet riski nedeniyle tehlike altında olması hâlinin devam etmesi anlamına geleceği, bu nedenle Kanun uyarınca tesis edilen idari işlemlere karşı açılan davalarda yürütmenin durdurulmasına karar verilemeyeceğinin hükme bağlandığı belirtilmiştir.

Ancak, Anayasa’nın 125. maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen nedenlerden birine dayanılması, kanun koyucuya, yürütmenin durdurulması kararı verilmesine istisna getirme konusunda sınırsız yetki vermez. Zira Anayasa’nın 125. maddesinin beşinci fıkrası gereğince yürütmenin durdurulması kararı, idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması ve uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda verilebilecektir. Bu nedenle, yürütmenin durdurulması kararı verilmesine istisna getirilebilmesi için açıkça hukuka aykırı olan bir idari işlemin, idari davanın sonuçlanmasına kadar davanın tarafı olan bireyler üzerinde doğuracağı telafisi güç veya imkânsız zararın göz ardı edilmesini meşru kılacak üstün bir kamu yararının bulunması gerekir.

Kanun’un 1. maddesi ve genel gerekçesi dikkate alındığında, Kanunla, genel sağlığa zarar veren gerçekleşmiş olayların sonuçlarının derhal giderilmesinin ya da can ve mal güvenliğine yönelik yakın ve kesin tehlikelerin derhal önlenmesinin değil; afet riski altındaki alanların, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun dönüşümü

sağlanarak sağlıklı ve dengeli bir çevre hâline getirilmelerinin, böylelikle ileride gerçekleşmesi muhtemel can ve mal kayıplarının önüne geçilmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, Kanun uyarınca yapılacak idari işlemler yönünden yürütmeyi durdurma kararı verilmesine istisna getirilmesinde, açıkça hukuka aykırı olan bir idari işlemin, idari davanın sonuçlanmasına kadar davanın tarafı olan bireyler üzerinde doğuracağı telafisi güç veya imkânsız zararın göz ardı edilmesini meşru kılabacak, derhal gerçekleşmesi gereken üstün bir kamu yararı bulunduğu söylenemez.”

değerlendirmesini yaparak, yürütmenin durdurulması önüne engel getiren hükmü iptal etmiştir.

Önümüzdeki düzenleme, açıkça Anayasa Mahkemesi kararının arkasından dolaşılması anlamına gelmektedir. Kamu düzeninin ve güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu hallerde alınacak önlemler, kamu gücünü elinde bulunduranların ellerindeki imkanlar, Anayasa ile düzenlenmiştir. Anayasa'nın 119 ve devam maddeleri bu durumu düzenler. Yine Anayasa'nın başta 15. maddesi olmak üzere çeşitli maddeleri, olağanüstü halde uygulanacak rejimin çerçevesini çizer. Böyle bir durumun bulunmadığı hallerde, *"kamu düzeninin ve güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu"* gibi muğlak bir kriter getirilerek, adeta olağanüstü bir rejim yaratılması, hukuk güvenliğine ve hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Riskli alanın ne olduğu 6306 sayılı kanunun 2. maddesinde tanımlanmıştır: *"Zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Bakanlık veya İdare tarafından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşü de alınarak belirlenen ve Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan alan"* riskli alandır.

Yine bu kanunla, acele kamulaştırma yolu yalnızca ve yalnızca riskli yapıları kapsayacak şekilde açılmıştır. Bu itibarla, tümüyle riskli alan ilan edilen bir bölgede acele kamulaştırma yoluna gidilmesi, mülkiyet hakkının açık ihlalidir.

Acele kamulaştırma, Kamulaştırma Kanunu'nun 27. maddesiyle kamulaştırma usulüne getirilmiş bir istisnadır. Mülkiyet hakkını doğrudan ilgilendirdiği için, sıkı şartlara bağlanmış olan kamulaştırma müessesesine getirilen bu istisna, *"3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Bakanlar Kurulunca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda gerekli olan*

taşınmaz malların kamulaştırılmasında" uygulanır. 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu, 1939 tarihli, savaş ve seferberlik hallerindeki acil ihtiyaçları düzenleyen bir kanundur. Bu istisnai rejim, enerji yatırımları konusunda yaygınlaşmış, ancak Bakanlar Kurulu'nun enerji yatırımlarında acele kamulaştırmaya gidilebileceğini ifade eden dayanak kararı Danıştay tarafından iptal edilmiştir. Bu, hukuk düzeninin, savaş halinde uygulanabilecek ve hak alanını çok fazla kısıtlayan istisnai bir rejimi, olağan zamanlarda yaygınlaştırmama eğilimi olarak yorumlanabilir. Bu itibarla, riskli alanların tümüne sirayet ettirilen bu acele kamulaştırma uygulamasının Anayasa'nın ruhuna ve lafzına uygun olduğunu söylemek mümkün değildir.

Uygulama işlemi hakkında, birel işlemin sebebinin teşkil eden riskli alan ilanı işlemine karşı dava açılmayacağına hüküm altına alınması, yine idare hukuku ve idari yargılama hukuku ilkeleriyle bağdaşmaz. Zira bir idari işlemde etkilenen kimse, kendisine temas eden birel işlemle beraber, bu işleme dayanak teşkil eden düzenleyici işlemin veya ara işlemin de iptalini talep edebilecektir. Bu İdari Yargılama Usulü Kanunu ile güvence altına alınmıştır ve İYUK'un ilgili maddesi, Anayasa'nın 125. maddesinde getirilen, idarenin her türlü işlem ve eylemine karşı yargı yolunun açık olduğu hükmüyle uyumludur.

27. Madde:

Madde ile 5233 yasaya dayandırılarak Kürtlerin yoğunluklu yaşadığı illerde sokağa çıkma yasakları sırasınca uygulanan devlet şiddetinden kaynaklı sivil insanlarına yönelik, hükümetin aylık bağlama ile ayni ve nakdi yardım bağlama yönünde bir düzenleme getirmektedir. Ancak sivillere verilen zararların tazmin edilmesinden çok yine AKP hükümetinin, devletçi refleksini koruyarak bir demokrasi ve eşitlik sorunu olan Kürt sorununu terör sorunu olarak tanımlayarak hareket ettiği görülmektedir. Öncelikle bölge halkına yapılacak yardım öncesinde bir “terör” olarak tanımlaması dayatması yapılmaktadır. Sokağa çıkma yasaklarında yüzlerce insanın yaşamını yitirdiği durum göz önünde bulundurulduğunda, Hükümetin kendi yasal ve siyasi sorumluluğunu örtme çabası olarak yorumlanabilir.

28. Madde:

Düzenleme ile Takas Bank'ın yönetmelik çıkarılarak fiilen yaptığı iş yasal bir zemine bağlanmaktadır. Böylece Banka, aracı kurumların birbirlerine olan yükümlülüklerini yerine getirememeleri durumunda bu yükümlülüğü resmen üstüne almakta ve tıpkı Merkez

Bankası'nın üstlendiği rol benzeri bir rol üstlenerek, “son başvurulacak merci” konumuna getirilmektedir. Böylece aracı kurumlarda oluşabilecek bir riskin önüne geçilmesi, buradan BİST’i krize sokacak gelişmelerin önlenmesi ve olası bir finansal krizin borsa üzerinden tetiklenmesinin önlenmesi hedeflenmektedir. Hükümet (Devlet) düzenleyici bir kurum olarak varlığını güçlü bir şekilde belirgin hale getirmektedir. Bu arada ifade etmek gerekir ki; Takas Bank’ın sahibi BİST ve yöneticilerini Hükümet atıyor.

Bu değişiklik bir yanıyla finansal sektördeki kırılganlığa işaret ederken, diğer yandan aracı kurumları kurtarma operasyonu olarak değerlendirilebilir. Buradaki temel eleştirimiz şudur; borsaların ve aracı kurumların karları iyi zamanlarında özelde tutulurken, zararlarının ya da risklerinin sosyalleştirilmesi adil değildir.

29. Madde:

Düzenleme ile 6362 sayılı Kanuna geçici madde eklenmiştir. Mevcut durumda, SPK ile ilgili mahkemelerde birikmiş çok sayıda dava var ve bunların çoğunu SPK kaybetmektedir. Değişiklik ile kurumun yargıya karşı savunulması ve dava kaybetmesinin önlenmesi hedeflenmektedir. Hükümetin bunu bir zorunluluk olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Mevcut uygulamada *“kaydi hale getirildikten sonra, basılı durumdaki hisse senetleri 7 yıl içinde SPK’ye bildirilip devredilmezse devletleştiriliyor.”* Bu da özel kasalarda unutulmuş ya da ölüm vs. nedeniyle mirasçıların farkında olmadıkları milyonlarca lira tutarındaki özel şirket hisse senetlerinin 7 yıl sonrasında değersizleşip birer kâğıt parçasına dönüşmesine neden oluyor. Bu durumun özel mülkiyet hakkının ihlali olduğu gerekçesiyle bu uygulamadan vazgeçiliyor. Bu değişiklik ile artık bu hisse senetlerine el konulamayacak.

Buradaki amaç, finansal kâğıtlar üzerinden, özel mülkiyeti korumak. Diğer taraftan aynı Hükümet, Sur başta olmak üzere Bölgedeki birçok yerin mevcut politikalarla tahrip edilmesi sonucu, TOKİ eliyle inşaat yapmak için halkın evine, enkazına, arsasına el koyabiliyor. Ya da acele kamulaştırma kararlarıyla çevreyi tahrip eden HES projeleri için özel mülkiyet hakkını çiğneyebiliyor.

Bu iki durum devletin finans sermayesi ve özel mülkiyetçi karakterini ortaya koyarken, aynı zamanda da % 14’e kadar gerileyen iç tasarruf hacminin artık şu ana kadar uygulanmış olan büyüme modelinin önünde en büyük engel oluşturduğu gerçeğinden hareketle, iç tasarruf hacmini büyütme ve yeni bir birikim stratejisine geçme ihtiyacının da bir göstergesidir.

30. Madde: Yapılan değişiklik ile; 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine bir fıkra eklenerek Ceza Muhakemesi Kanununun; 133. Maddesine şirket yönetimi için kayyım tayini, 135. maddesinde iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, 139. Maddesinde gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve 140. Maddesinde teknik araçlarla izleme düzenlemeleri getiriliyor.

Burada vurgulanması gereken temel husus; mevcut durumda zaten Ceza Muhakemeleri Kanununda (CMK) konuya ilişkin yeterince düzenleme yer almakta olup, ayrıca burada düzenleme yapılmasına gerek yoktur. Bu düzenlemelerin özel kanunlara da eklenmesi kanun yapım tekniklerine aykırı olup, iktidarın kendi amaçları doğrultusunda kişi ve kurumlar aleyhine getirdiğı düzenlemelerdir. Ayrıca şirket yönetimlerine kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerinin uygulanabilmesi durumları; hâlihazırda bugün iktidarın herhangi bir kişiyi, şirketi, kurumu “terörist” olarak tanımlayarak yargıya müdahale etme ya da linç kültürüne maruz bırakma pratiğı ortadayken, bu düzenleme ile muhalif herhangi bir şirketi terörü finanse ettiğı yönünde tanımlayacağını öngörmek hiç de zorlama bir yorum olmayacaktır. İktidar düzenlemede geçen, iletişimin dinlenmesi, kayda alınması ve gizli soruşturmacı görevlendirme yoluyla; bütün şirketleri dinleyebilecek, hukuk katliamı olan “gizli tanık” uygulaması gibi, gizli soruşturmacı eliyle, şeffaf olmayan şekilde kamuoyuna hesap vermeden, kamuoyunun bilmediğı herhangi kişi veya kişileri, kendisine muhalif olan şirketleri “terörü finanse eden şirketler” şeklinde tanımlayabilecektir. Düzenlemeyle bugün AKP, kendine karşıt kesimleri hedef alacaksa da, gün gelir, AKP’ye yardım yapan şirketler bile bu düzenleme kanunlaşırda, terör örgütünü finanse edilecek şekilde tanımlayabilir. Dolayısıyla hukukun herkese lazım olacağına kalın harflerle altını çizip böylesi hukuk katliamı olan bir düzenlemenin, kesinlikle geri çekilmesini yeniden hatırlatırız.

Yukarıda ifade edilen usûle ve maddelere ilişkin değerlendirmelerden yola çıkılarak, komisyonumuzda kabul edilen torba tasarının son metnine karşı oy kullanacağımızı belirtmek isteriz.

Ahmet Yıldırım
Muş

Garo Paylan
İstanbul

Nimetullah Erdoğan
Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

TASARININ GENELİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Komisyonumuzun 29/03/2016 tarihinde yaptığı 26 ncı birleşiminde, gündemimizde bulunan 1/694 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, 1/689 esas numaralı “Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, 2/922 esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ile 2/923 esas numaralı “Şanlıurfa İline İstiklal Madalyası Verilmesi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin görüşmelerine başlanmıştır.

MHP milletvekilleri olarak partimize mensup milletvekillerinin de benzer nitelikte kanun teklifleri olduğuna dair uyarımız üzerine, kanun tasarısı ve tekliflerinin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından verilen bir önerge doğrultusunda, Konya milletvekilimiz Mustafa Kalaycı'nın 2/393 esas numaralı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Manisa milletvekilimiz Erkan Akçay'ın 2/403 esas numaralı “2022 Sayılı 65 yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ile diğer muhalefet milletvekillerine ait 2/899 ve 2/404 esas numaralı kanun teklifleri İçtüzüğün 26'ncı maddesi uyarınca gündeme alınmış ve Komisyon gündemimizde bulunan 1/694 esas numaralı Kanun Tasarısı, 1/689 esas numaralı Kanun Tasarısı ve söz konusu teklifler birleştirilmiştir. Görüşmelerde 1/694 esas numaralı Kanun Tasarısının esas alınmasına ve Tasarı ve Tekliflerin daha ayrıntılı olarak incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir. Ancak 30/03/2016 tarihinde alt komisyonda Tasarı ve Tekliflerin tamamı değil, üzerinde tartışılan bazı maddeleri görüşülmüş ve Tasarı metninde bazı ifade değişiklikleri yapılmakla birlikte esasa ilişkin önerilerimiz dikkate alınmamıştır.

Tasarı Komisyonumuzda 31/3/2016 ve 1/4/2016 tarihlerindeki birleşimlerde görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Tasarı ve tekliflerde birbirlerini tekrarlayan ve birbirleriyle ilgisi olmayan maddelerin varlığı dikkati çekmektedir. Hükümet bir yandan bir daha torba yasa getirmeyeceğiz demekte, diğer taraftan torba kanun tasarısı ve teklifleri arka arkaya komisyonumuza gelmektedir. Bu tasarısı beşinci torba kanun tasarısıdır. Bu birleştirilerek görüşülen tasarısı ve teklifler de torba niteliklidir.

Söz konusu tasarısı ve teklifler tali komisyonlarda görüşülmeden Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür. Oysa yapılan düzenlemeler sadece mali hükümler içermemekte ilgili ihtisas komisyonlarında detaylı görüşülmeyi gerektirecek sektörel, mesleki ve hukuki uzmanlık isteyen ve ayrıntılı görüşülmesi gereken konular içermektedir. Bu torba kanunda 16 ayrı bakanlık ve kurumu ilgilendiren farklı konulardaki maddeler yer almaktadır. Bu durumda fiilen bütün kanun tasarısı ve teklifleri Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmekte, ihtisas komisyonlarında yer alan konularında uzman üyelerin tecrübe ve görüşlerinden faydalanılamamakta ve İçtüzük çiğnenmektedir. Tali komisyon olarak da ilgili komisyonların tasarısı veya teklifleri görüşmesi beklenmeden alelacele komisyondan geçirilerek Genel Kurula gönderilmekte ve uzman komisyonların görüşleri ve önerileri alınmadan kanunlaşma süreci tamamlanmaktadır. Ayrıca torba kanunların komisyonda ve genel kurulda görüşülmesi sırasında İçtüzüğün 35. ve 87. maddelerine aykırı olarak yeni maddeler ihdas edilmektedir.

İçtüzüğe aykırı olarak tasarıda ve birleştirilen tekliflerde yer almayan maddelerin eklenmesi ise Hükümetin, yasamanın ve komisyonun içine düştüğü hazin durumu anlatmak için yeterlidir. Bu tasarı ve tekliflerde yer almayan dört madde tasarıya eklenmiş, ayrıca 8 ayrı maddede değişiklik önergesi kabul edilmiştir. Muhalefet partilerine mensup üyelerin önermeleri ise reddedilmiş olup, birleştirilen kanun tekliflerimizde de yer alan 65 yaş aylığının artırılmasına ilişkin önergemiz ve kamu çalışanları sendikalarının da talebi olan teknik personelin maddi mağduriyetinin giderilmesine yönelik önergelerimiz kabul edilmemiştir.

Tasarının TMSF uzman ve murakıplarıyla ilgili maddesinde yer almayan kurul üyelerine ilişkin husus ise uyarılarımız ve önerimiz üzerine maddeye eklenmiştir. KİT'lerde ve diğer kurumlarda çalışan müşavirlerle ilgili düzenlemeye ise uyarılarımıza rağmen yer verilmemiş olup, Anayasa mahkemesinin yeni düzenleme yapılması için tanıdığı 9 aylık süre Eylül ayında dolacaktır. Tüm bu hususlar kanun yapma sürecinin geldiği noktayı ve Hükümetin dağınıklığını açıkça göstermektedir.

Bakanların ve bürokratların görüşmelerde teknik açıklamalarda son derece hazırlıksız ve yetersiz oldukları gözlerden kaçmamıştır. Görüşmelerde Kanun Tasarısının birçok maddesinin kurumlar arasında görüşülmeden TBMM'ye getirildiği görülmüştür. Bu kurumların katkısının alınamaması açısından son derece önemlidir. Kamuya ciddi mali yük getiren maddeler dahi herhangi bir etki analizi içermemektedir. Düzenlemelerle kamunun ne kadar harcama yapacağı, topluma ne tür maliyetler geleceği; bunlar karşısında ne kadar ekonomik ve sosyal fayda üretileceğine ilişkin herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kısacası 5018 Sayılı Kanun ve Mevzuat Hazırlama Yönetmeliği kapsamında yapılması gereken etki analizinin yapılmadığı ve ilgili kuruluşlardan (Hazine Müsteşarlığı ve Kalkınma Bakanlığı) görüş alınmadığı görülmüştür. Üstelik hükümetin programında ve eylem planında söz verilen ve Başbakan tarafından yapıldığı söylenen “düzenleyici etki analizleri” hazırlanmadığı gibi, görüşmeler esnasında bu çerçevede sorduğumuz sorulara da tatminkar cevaplar verilememiştir.

Tasarılar gerekli ön çalışmalar yapılmadan ve kurumlardan görüşler alınmadan Meclise gönderilmektedir. Daha görüşmeler başlamadan önce veya görüşmeler esnasında, hatta görüşmeler tam biterken hiç tartışılmamış olan ve çok ciddi yenilikler getiren birçok önerge Hükümet tarafından gündeme getirilmektedir. Yani Hükümet birkaç gün önce gönderdiği tasarıyı Komisyonda değiştirmektedir. Diğer tasarı ve tekliflerde olduğu gibi bunlarda da gerekçeler son derece yetersizdir. Bütün ikazlarımıza rağmen bu konuda olumlu bir gelişme sağlanamamıştır.

Bütün bunlar, Kanun Tasarısının iyi hazırlanmadan, kamu kurumlarıyla görüşülmeden, hükümet içinde ve kamuoyunda tartışılmadan alalecele TBMM'ye sevk edildiğini göstermektedir.

AKP Hükümetinin teklifleri AKP'li Milletvekilleri tarafından kanun teklifi olarak değil Bakanlar Kurulundan tasarı olarak Meclise sunulmalı ve komisyondan geçmelidir. Bu düzenlemelerin tasarı olarak getirilmesi durumunda hem ilgili kuruluşların görüşleri alınacak hem de Mevzuat Hazırlama Yönetmeliğine uygunluk açısından Başbakanlık'ta gözden geçirilebilecektir. Gerçi kanun tasarılarının da hepsi Bakanlar Kurulunda görüşülmeden elden dolaştırma yoluyla imzalandığı için eksik ve hatalı şekilde TBMM'ye sevk edilmektedir.

AKP Hükümetinin ranta ilişkin düzenlemelerini de içeren torba kanunlar Meclis İçtüzüğüne aykırı bir şekilde hazırlanmakta, temel kanun şeklinde ve yanlışları kamuoyunun gözünden kaçırmak için TBMM TV'nin de yayında olmadığı saatlerde sabaha karşı verilen değişiklik önergeleriyle Genel Kurulda kabul edilmektedir.

TASARININ İÇERİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Bu tasarıda yer alan 65 yaş aylığı ile ilgili 2022 sayılı kanun ve 25 yaş altı gençlerimizin sigorta primleriyle ilgili 5510 sayılı kanun gibi bazı acil maddeleri hızlıca çıkarma ve diğer ilgisiz maddeleri ilgili komisyonlara ayrı teklif olarak yeniden sunma önerimiz maalesef kabul edilmemiş ve beş ayrı komisyonu ilgilendiren maddeler birlikte ele alınmıştır.

Tasarının 1. maddesinin içeriği olan Şanlıurfa iline İstiklal Madalyası verilmesi tasarının da başlığı haline gelmiştir. Bu durum yukarıda yaptığımız genel değerlendirme açısından trajik bir örnektir. Çünkü komisyonumuzla ilgisi olmayan ve İçişleri Komisyonunun görevi olan bir konu komisyonumuza getirildiği ve bu bir torba kanun tasarısı olduğu için kanunun başlığı bu şekilde değiştirilmek zorunda kalmıştır. Elbette Şanlıurfa ilimize de Kahramanmaraş ve Gaziantep gibi madalyası verilmelidir, ancak bu ayrı bir kanun olarak ve ilgili komisyonda görüşülmelidir.

Tasarının 2 ve 3. maddeleri 65 yaş aylığı ve bunlardan engelli olanlarla ilgili olup, özü itibarıyla olumlu olmakla birlikte ödeme tutarları yetersizdir. Tutarların artırılması için verdiğimiz önerge maalesef kabul edilmemiştir.

Tasarının 4-8. maddeleri 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu (KTK) ile ilgilidir. 4. maddeyle Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesi değiştirilmek istenilmektedir. Maddede “Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir.” denilerek muğlak şekilde evrensel bir ilke olan haksız fiil sorumluluğu yok edilmek istenmektedir.

Haksız fiil sorumluluğu denilen bu evrensel kural Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 49. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; “Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.” Haksız fiil sorumluluğunda mağdurun gerçek zararının tespit edilmesi ve buna göre de tazmin edilmesi gerekmektedir.

Gerek ülkemizde gerekse dünyada trafik kazalarından kaynaklanan zararlarda haksız fiil sorumluluğu esas alınmaktadır. Nitekim bu husus yürürlükteki Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinde “*Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.*” denilerek kurallaştırılmıştır.

Getirilen düzenlemeyle ilgili bizim ve Türkiye Barolar Birliği temsilcisinin yaptığı uyarılar maalesef dikkate alınmamıştır. Temsilcinin komisyonumuzda anlattığı şu örnek konunun anlaşılması açısından çok çarpıcıdır:

“Okuluna gitmek üzere yaya yolunda yürüyen tıp fakültesi öğrencisine direksiyon hakimiyetini yitiren sürücü çarparak yaralanmasına sebep olsun ve kaza neticesinde öğrenci iş göremez şekilde kalıcı sakatlığa maruz kalsın. Mevcut durumda mahkemeler tarafından tıp fakültesi öğrencisinin olabildiğince gerçek zararı belirlenmeye çalışır ve bu zararı tazmin etmekle sürücü gibi sigorta şirketi de sorumludur. Yapılan yeni düzenleme neticesinde gerçek zarar bulunmaya çalışılmayacak, zarar hesabı Hazine tarafından belirlenen zorunlu trafik sigortası genel şartlarına göre yapılacaktır. Hazinenin belirlediği genel şartlara göre bir kişinin geliri ödenen vergiye göre belirlenmektedir ve eğer ödenen vergi yoksa asgari ücrete göre hesap yapılır. Tıp fakültesi öğrencisinin vergisi ödenen bir kazancı olmadığına göre elde edebileceği gelir asgari ücrete göre belirlenecektir. Oysa bu bin bir güçlükle okutulan öğrenci okulundan mezun olacak ve hekim olacaktır, olası gerçek gelire göre hesaplama yapılmaması bu öğrencinin kaybı olduğu gibi ailesinin de kaybıdır. Bu durum evrensel hukuk ilkelerine temel insan hakları ilkelerine de aykırıdır.”

Tasarının 4. Maddesi 6098 sayılı TBK 55. Maddesine de aykırıdır. TBK 55. Maddesi amir hüküm niteliğinde düzenlenmiş olup, aynen şöyledir:

“Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır... Bu kanun hükümleri, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlara ilişkin istem ve davalarda da uygulanır.”

Bu madde çerçevesinde TBK 53. ve 54. Maddelerinde düzenlenen destekten yoksun kalma ölüm halinde uğranılan zararlar ve bedensel zararların ilkeleri Borçlar Hukuku esaslarına göre yargısal ve bilimsel içtihatlarla düzenlenmiş olup, kanunun 55. Maddesi karşısında, Tasarının 4. Maddesi ile "zorunlu Sigortalar kapsamındaki tazminatlar ilgi genel şartlarla tespit edilen teminat içeriği ve hesaplama esaslarına göre belirlenir. Zorunlu sigorta sözleşmelerinin feshine ilişkin esaslar ilgili genel şartlarla düzenlenir" şeklindeki hüküm ile trafik kazaları sonucunda meydana gelen ölüm ve bedensel zararların kapsamı ve hesabı Borçlar Kanunun kapsamından çıkartılmak istenmektedir.

Oysa TBK 55. Maddesinin gerekçesinde son derece isabetli olarak yapılmak istenen düzenlemenin amacının tüm yargı yolları açısından (adli-idari-askeri) hesaplama ilkelerinde, sorumluluk sınırlarında birliği sağlamaktır. Sigortacılık, bu sistemden ayrı olarak değerlendirilemez. Özel nitelikte olan bir düzenleme ile kanunun emredici hükmü bertaraf edilmek istenmektedir. Halbuki idari Yargıdaki bu düzenleme ile BK 55. Madde açısından hesap ilkeleri yönünden Borçlar Hukukuna tabi iken işletenin sorumluluğunu sigortalayan zorunlu mali mesuliyet sigortalarının ayrı ilkelere tabi olması düşünülemez. Zira bu şekilde sadece sigorta şirketi değil, genel şartlarla Hazine Müsteşarlığının düzenlemesi çerçevesinde işleten ve sürücü de sorumluluktan kurtarıma çabası içerisine girer ki bu durum açıkça sorumluluk hukukunun ilkelerine tamamen aykırıdır.

Tasarının 5. maddesiyle getirilen düzenleme ise KTK 92. Maddesinin ruhuna aykırıdır. Öte yandan Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının kapsamı 2918 sayılı kanun 92. Maddesi ile ayrıca düzenlenmiş olup, getirilmek istenen düzenleme bu kanun hükmüne de açıkça aykırıdır. Tasarının 5. Maddesi ile bu maddeye eklenmek istenen (g), (h) ve (i) bentleri açısından tazminat hesaplama ilkeleri doğrultusunda genel ilkelere aykırılık teşkil etmektedir.

Tasarının 4. Maddesi ile KTK 92. Maddesine eklenen hükümler ise genel anlamda 1.6.2015 tarihinde yürürlüğe giren Karayolları Trafik Kanunu Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası Genel Şartları kapsamında olup, bu genel şartların iptali yönünde Türkiye Barolar Birliği ve Ankara Barosu tarafından Danıştay nezdinde iptal dava açılmıştır. Türk Sorumluluk Hukuku'nda tazminat hesaplanmasına ilişkin ayrı bir mevzuat olmadığından TBK 55. Maddesinin yaptığı atfı da Yargıtay içtihatları ile şekillenen istikrar bulmuş uygulamalar olarak değerlendirmek gereklidir. Bu doğrultuda, anılan durumda Yargıtay'ın oluşturduğu Sorumluluk Hukuku esaslarına da aykırı bir düzenleme yapılmış olmaktadır.

Bedensel zararların tazmini ve destekten yoksun kalma tazminatının hesabında ana prensip, olay öncesi durumun ihya edilmesidir. Oysa kanunun genel şartlara yaptığı atfı ve bu genel şartlar ekinde Ek-1 ve Ek-2 ile getirilen hesaplama ilkeleri Borçlar Hukuku ilkelerine aykırıdır. Sigorta aktüerlerinin teknik faiz uygulaması suretiyle esasında iskontolama ilkelerine aykırı olan düzenlemeleri Borçlar Hukuku'nun yaşama ihtimaline göre her bir yıl için muhtemel ömür süresince kazanılacak edimlerin hesap tarihine göre erken tahsili nedeniyle indirim anlamına gelen iskontolanması ile benzerlik içermemektedir.

2918 sayılı kanunun 90. Maddesinin mevcut hali ise şöyledir: "Maddi ve Manevi tazminat: Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır."

Bu düzenleme dahi bedensel zararların hesap ilkelerinin Borçlar Kanunu kapsamında düzenleneceğine işaret etmektedir. Yeni taslak ile bu düzenleme yetkisinin Hazine Müsteşarlığına verilmek istenmesi açıkça Anayasanın 19. Maddesine aykırıdır. Ayrıca TBK 55. Maddesi de bu yolla işlevsiz bırakılmış olacaktır. TBK 55. maddesi açıkça lafzı ve ruhu ile Sorumluluk Hukuku ilkeleri ve bu temelde hesaplama esasları olarak sadece Adli Yargıda değil, tüm Yargı Kolları'nda bağlayıcı bir sistem getirmiştir. Ancak, buradaki düzenleme ile Hazine Müsteşarlığının İdari tasarruflarda bulunması yetkisi verilerek, yani genel şartlarla bu esasların düzenlenmesi yetkisi verilerek TBK 55. Maddesinin emredici niteliğine aykırı bir düzenleme meydana getirilmiş olacaktır.

Anılan şekilde Hazine Müsteşarlığının genel şartlar konusunda yapacağı düzenleme ile yargısal denetim dışında kalacaktır. Bu durum da sigorta sözleşmelerinde sigortalılar aleyhine kısıtlayıcı, sorumluluğu daraltan ve hatta kaldıran nitelikte bir düzenleme getirilmek istenmektedir. Oysaki Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki genel sigortacılık ilkeleri değerlendirildiğinde sorumluluğu kısıtlayan ilkeler getirilemeyeceği gibi, 2918 sayılı KTK 111. maddesine göre de bu şekilde düzenleme yapılamaz.

Tasarının 4. Maddesi ile değiştirilmek istenen KTK 90. maddesinin yeni şekli, KTK 111. maddesinin anlamını ortadan kaldırıcı niteliktedir. Bu düzenleme ile genel şartlar 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu amir hükmü olan 55. Maddesinin önüne geçirilmek istenmekte, bu yolla idari tasarruflar kanun hükmünün önüne geçirilmektedir. Normlar Hiyerarşisini ortadan kaldıran, hukukun temel ilkelerine aykırılık teşkil eden bir husus olarak bu durum karşımıza çıkmaktadır.

Bu kanun tasarısı ile hesaplama ilkelerinde yapılmak istenilen değişiklik hem 2918 sayılı kanuna ve hem de 6098 sayılı TBK'na açıkça aykırıdır. Keza Anayasanın 17. ve 19. Maddelerine de aykırıdır, zira kişi dokunulmazlığının sınırları belirlenirken ancak "tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı hallerde" vücut bütünlüğüne müdahale edilebileceği düzenlenmiş, 19. Madde ile de bu sınırlar belirlenmiştir.

Bütün bu normlar var iken, bu normlara aykırı şekilde Genel şartların düzenlenmesi yetkisi Hazine Müsteşarlığında olsa dahi bu yetkinin kullanılmasının yasal sınırlar çerçevesinde olması gereği göz ardı edilemez. Bu çerçevede Hazine Müsteşarlığı tarafından düzenlenmesi ön görülen genel şartlar ile kanuna aykırı, yargısal ve ilmi içtihatlarla aykırı düzenleme yapılması KTK 111. maddesinin amir hükmü karşısında kabul edilemez.

Bu düzenleme özellikle şoför esnafını mağdur edecek; taksi ve dolmuş plakalarının hazine sebebiyet verecektir. İnsan yerine sigorta şirketlerinin kar marjını esas alan bu düzenleme hem adil değildir, hem de Anayasa'ya aykırıdır.

AKP Hükümeti bu maddelerin gerekçesi olarak sigorta şirketlerinin zarar etmeye başlamasını ve buna bağlı olarak geçen yıldan bu yana sigorta primlerindeki artışı göstermiştir. Sonuç olarak bu düzenlemeyle AKP yetkililerinin dediği gibi prim tutarları düşmeyecek daha da yükselecektir.

Amaç sigorta sisteminin sağlıklı ve rekabetçi bir şekilde işlemesini sağlamak ise öncelikle sağlıklı denetim sistemi sağlıklı bir şekilde işletilmeli ve devlet mağdur olan vatandaşların tazminatlarını azaltmak yerine bu primlerden yaptığı kesintilerden vazgeçmelidir. Bu kapsamda; yüzde 5'lik BSMV, yüzde 5'lik Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu kesintisi, yüzde 10 SGK kesintisi (trafik kazalarında tedavi giderleri için), yüzde 2'lik Güvence Hesabı kesintisi, yani toplam yüzde 22'lik kesintide makul indirimler yapılırsa zaten primler düşmüş olacaktır.

Tasarının 8-10. maddeleriyle 3194 sayılı İmar Kanunu'na "Su Yolu" tanımı eklenmekte ve böylece "Kanal İstanbul Projesi" kapsamındaki arazilerin 18 uygulaması yoluyla düzenleme ortaklık payından karşılamanın yolu açılmaktadır. Ayrıca bundan sonra ilan edilecek su yolları için de benzer yetkiler kullanılacaktır.

Başta İstanbul olmak üzere tüm ülkemizi oldukça yakından ilgilendiren böylesine önemli bir konunun, kamuoyunda tartışılmadan, sivil toplum örgütleri ve meslek odalarından görüş alınmadan bir oldu bittiyle yasalaştırılması doğru değildir.

Adeta ikinci bir İstanbul Boğazı yaratılarak, etrafını ticaret merkezleri ve konut projeleriyle doldurmayı amaçlayan bu proje, Türkiye'nin ekolojik dengesini olumsuz etkileyecek ve Karadeniz'in soğuk ve tatlı olan suyu ile Akdeniz'den Marmara'ya, oradan da Karadeniz'e varan sıcak ve tuzlu su arasındaki denge de bozulacaktır.

Tasarının İçtüzük 35. Maddesine aykırı olarak sonradan eklenen 13. Maddesiyle 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun Geçici 13. maddesinde yer alan ve 2015 sonunda biten şehit ve gazi yakınlarının doğrudan memuriyete atanmasına ilişkin süre 2018 sonuna uzatılmaktadır. Ancak bu düzenlemenin yine geçici maddeyle yapılması doğru değildir. Uygulamada gelen talepler ile ilan edilen kadrolar arasında sorun yaşandığı belirtilmekle birlikte bu hususun kalıcı bir düzenlemeyle çözülmesi ve bu vesileyle daha önce atamaları yapılanlar arasında olup uygun unvan ve kadroya nakillere gerçekleşmeyenlerin sorunları da kalıcı olarak çözülmelidir.

Tasarının 14. maddesi ile 4342 sayılı Mera Kanununa ek madde eklenerek, İstanbul İli Avrupa Yakası Proje Alanları içerisinde yer alan mera, yaylak ve kışlak gibi orta mallarının vasıflarının, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca bu Kanun hükümlerine bağlı kalmaksızın resen kaldırılması için yetki verilmektedir. Bu düzenleme de Mera Kanunu'na ve Anayasa'ya aykırıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması" başlıklı 45. maddesi ile devlete tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek görevi verilmiştir. Anayasa'nın bu hükmüne uygun olarak da 1998 yılında Mera Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Mera Kanunu'nun 14. maddesinde "tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamayacağı" belirtilmiştir. Tahsis amacı değişikliğinin ise sadece maden ve petrol arama ve işletme faaliyeti ile turizm yatırımları için zaruri olan kamu yatırımları yapılması için gerekli bulunan imar planlarının hazırlanması, toprak muhafazası, gen kaynaklarının korunması, milli park ve muhafaza ormanı kurulması, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların korunması, sel kontrolü, akarsular ve kaynakların düzenlenmesi için ihtiyaç duyulan yerlerde yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Mera Kanunu 2004 yılına kadar mevcut haliyle muhafaza edilmiştir. Kanunda 2004 yılında yapılan değişiklik ile "Geçici Madde 3" ilave edilmiştir. Bu madde ile belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve 1.1.2003 tarihinden önce kesinleşen imar planları içerisinde yerleşim yeri olarak işgal edilerek mera olarak kullanımı teknik olarak mümkün olmayan yerlerin tahsis amacının değiştirileceği hüküm altına alınmıştır. Daha sonra 2005, 2007, 2008 yıllarında yapılan değişikliklerle imtiyaz alanı ve yetkisi genişletilmeye devam edilmiştir. 2011 yılında 648 sayılı KHK ile 3194 sayılı İmar Kanununda yapılan değişikliği Anayasa Mahkemesinin iptal etmesinden sonra 2013 yılında çıkarılan 6495 sayılı Kanun ile bu istisnalar hemen hemen aynı şekilde tekrar getirilmiştir.

Son olarak da 11 Eylül 2014 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan kanun ile de Bakanlar Kurulunca kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilan edilen mera, yaylak ve kışlakların tahsis amacı değişikliğinin önü açılmıştır. Artık "rantsal dönüşüm" haline gelen "kentsel dönüşüm" meralara kadar girmiştir. Ülkemizin yıllık kaba yem ihtiyacı 50 milyon tondur. Kaliteli kaba yem açığımız ise 14,3 milyon tondur. Türkiye 2012 yılında bir ilke imza atmış ve samanı dahi yurt dışından alır olmuştur. Meralarımızın imara açılması yerine, ıslah edilerek otlatma kapasitelerinin artırılmasına ve hayvancılık sektörümüzün ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Zorunlu olarak imara açılması gereken yerler için de keyfi kararlar yerine, ilgili kuruluşlardan görüş alınmalı ve kamu yararı gözetilmelidir.

Tasarının 18. maddesiyle 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda yer alan "sorumluluk sigortası" tanımı değiştirilmekte kanunun 10. maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır. Sigorta ile ilgili önceki maddelerde belirtildiği gibi burada da sigortalının tazminat taleplerine ilişkin bazı hakları ortadan kaldırılmakta ve sigorta şirketleri lehine bir düzenleme yapılmaktadır. Kişisel hakların sınırlandırılması nedeniyle bu düzenleme Anayasa'ya aykırıdır. Ayrıca tartışmadan ve ilgili tali komisyonda görüşülmeden aceleyle yasalaştırılmaya çalışılması da manidardır.

Tasarının 21. Maddesiyle 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 19. maddesinden sonra gelmek üzere “İşlemlerin ertelenmesi” başlıklı bir madde eklenmektedir. Bakana verilen erteleme yetkisi işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; yedi işgünü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeyi kapsamaktadır.

Tasarının 30. maddesiyle 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. maddesine bir fıkra eklenerek terörün finansmanı suçu bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun bazı maddelerindeki tedbirlere ilişkin hükümlerin uygulanması öngörülmektedir. Ancak kanun tekniği açısından bu maddelerin bir tek maddede toplanması değil, ilgili kanun olan 5271 sayılı kanunun ilgili maddelerine terörizmin finansmanı ibarelerinin eklenmesi yoluyla yapılması daha doğru olacaktır.

Ayrıca Türkiye'nin terör sorunuyla boğuştuğu bu dönemde terörizmin finansmanının önlenmesi için sadece bu iki maddenin getirilmesi manidardır. Çok daha köklü bir kanun tasarısının kabul edilmesi ve terörün finans kaynaklarının da kurutulması gerekmektedir. Bu kapsamda üzerinde çalışıldığı söylenen taslağı bir an önce tasarı haline getirilmesi ve yasalaştırılmasının sağlanması gerekmektedir.

Tasarının 22 ve 23. Maddeleriyle 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunda önemli değişiklikler yapılmaktadır. 22. maddeyle 6306 sayılı Kanunun 3. maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen yedinci fıkrası yeniden düzenlenerek “Bu Kanunun uygulanması için belirlenen alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapılardan uygulama bütünlüğü bakımından Bakanlıkça gerekli görülenler, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığı gözetilmek kaydıyla bu Kanun hükümlerine tabi olur.” hükmü getirilmektedir.

Türk Anayasası'nın 13'üncü maddesinin 3 Ekim 2001 tarihli değişik yeni hükmüne göre, temel hak ve hürriyetlerle ilgili sınırlandırmalar “ölçülülük ilkesine aykırı olamaz”. Böylece, ölçülülük ilkesinin hukuki temeli ile ilgili doktrinde ortaya çıkan görüşler Türk hukuku açısından sona erdirilmiş olmaktadır. Ölçülülük ilkesi, “elverişlilik”, “gereklilik” ve “orantılılık” olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. “Elverişlilik”, başvuru olan önlemin ulaşılacak istenen amaç için elverişli olmasını, “gereklilik” başvuru olan önlemin ulaşılacak istenen amaç bakımından gerekli olmasını, “orantılılık” ise başvuru olan önlem ile ulaşılacak istenen amaç arasında olması gereken ölçüyü ifade etmektedir. Ölçülülük ilkesiyle devlet, kamu yararı ile bireyin hak ve özgürlükleri arasında adil bir dengeyi sağlamakla yükümlüdür.

Bu çerçevede tasarının gerekçesinde de sözü edilen Anayasa Mahkemesi kararına baktığımızda sadece “değerleme çalışmalarında yapının riskli olmadığına gözetilmesi kaydıyla” ibaresinin eklenmesi, ölçülülük ilkesinin gereklerini yerine getirmemektedir. Uygulama bütünlüğünün sağlanmasında kamu yararı olmakla birlikte, bu konuda somut ilke ve şartlar yerine “Bakanlıkça gerekli görülenler” ibaresinin eklenmesi yetersizdir ve Anayasaya aykırılık durumunu ortadan kaldırmamakta ve Bakanlığa sınırsız, keyfi yetki tanınmaktadır.

23. maddeyle de 6306 sayılı Kanunun 4. maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci fıkrası yeniden düzenlenerek “Bakanlık veya uygulamayı yürütmesi hâlinde TOKİ veya İdare, riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerini iki yıl süre ile geçici olarak durdurabilir. Uygulamanın gerektirmesi halinde imar ve yapılaşma işlemlerinin geçici olarak durdurulması bir yıl daha uzatılabilir.” hükmü getirilmektedir. Burada da yine Anayasa Mahkemesinin ölçülülük ilkesine ilişkin olan bozma kararının gereği tam olarak yerine getirilmemektedir. Riskli yapılarla ilgili olarak 2+1 yıl süre şartının getiriliyor olması olumlu olmakla birlikte, rezerv yapı alanlarında aynı hükümlerin geçerli olması mülkiyet hakkı üzerinde kamu yararı götmeyen bazı hukuksuz sınırlamalara da yol açabilecektir.

Tasarının 28. maddesiyle 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 78. maddesi değiştirilerek “Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezî takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.” hükmü getirilmektedir. Kısacası düzenlemeyle Borsa İstanbul nezdinde bir organize para piyasası kurulması ve Takasbank’ın da uluslararası alanda merkezi karşı taraf rolünü üstlenmesi öngörülmektedir. Uluslararası piyasalardan fon bulma anlamında makul görünen bu düzenlemenin, para politikası uygulamaları açısından sakıncaları olabilecektir.

Merkez bankasının temel görev ve yetkileri kanunun 4. Maddesinde sayılmaktadır. Buna göre; “Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirler.” Maddenin devamında ise “Banka, Hükümetle birlikte enflasyon hedefini tespit eder, buna uyumlu olarak para politikasını belirler. Banka, para politikasının uygulanmasında tek yetkili ve sorumludur... Banka, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla bu Kanunda belirtilen para politikası araçlarını kullanmaya, uygun bulacağı diğer para politikası araçlarını da doğrudan belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir.” hükmü yer almaktadır. Bankanın para-kredi konusundaki görev ve yetkileri ise kanunun 40. maddesinde yer almaktadır. Kısacası, para politikasını uygulamaktan ve para piyasalarının kurulması ve işletilmesinden sorumlu olan Merkez Bankasının dışında yeni bir piyasa kuruluyor olması ve bunun Sermaye Piyasası Kanununa tabi olması uygulamada çift başlılığa sorunlara yol açabilecektir.

Sonuç olarak, tasarı bazı olumlu ve gerekli düzenlemeler içermekle birlikte hem mevzuat hazırlama yönetmeliğine ve TBMM İçtüzüğüne aykırıdır, hem de Anayasa’ya aykırı maddeler içermektedir. Yine bir torba kanun şeklinde olan bu tasarıya yukarıda açıklanan nedenlerle muhalif olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

Erhan Usta
Samsun

Mehmet Günal
Antalya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (2.332) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ve eşine ait her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.

65 yaşın tespitinde, doğum tarihlerinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz.”

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

ŞANLIURFA İLİNE İSTİKLAL MADALYASI VERİLMESİ İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Kurtuluş Savaşı esnasında verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık gösteren Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası verilmiştir.

MADDE 2- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerine göre harçlık ödenenler hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen 65 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarına, muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (2.332) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ve eşine ait her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.

65 yaşın tespitinde, doğum tarihlerinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz.”

MADDE 3- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlar; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları halinde, bu kişilere birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır.”

MADDE 3- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 90- Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 4- 2918 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“g) Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri,

h) İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri,

i) Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlara; başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar engelli olduklarını ilgili mevzuatına göre alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlamaları ve birinci fıkranın (a) bendi ile üçüncü fıkradaki koşulları taşımaları halinde, birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır.”

MADDE 4- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 90- Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.”

MADDE 5- 2918 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“g) Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri,

h) İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri,

i) Bu Kanun çerçevesinde hazırlanan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları ve ekleri ile tanımlanan teminat içeriği dışında kalan talepler.”

MADDE 6- 2918 sayılı Kanunun 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 97- Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuruda bulunması gerekir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi karşılamadığına ilişkin uyuşmazlık olması halinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurabilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5- 2918 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu” ibaresi “zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “Bina” tanımından sonra gelmek üzere aşağıdaki tanım eklenmiştir.

“Su yolu; imar planı kararıyla yapay olarak oluşturulan ve deniz araçlarıyla ulaşımın sağlandığı su geçicidir.”

MADDE 7- 3194 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca riskli alan, 5393 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi uyarınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ve 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca yenileme alanı olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi koşuluyla, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılır. Bu yapılara geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı yapılması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmez.

Birinci fıkra uyarınca yapılan geçici abonelik süresi beş yılı geçemez. Ancak dönüşüm ve yenileme uygulamalarının uzaması halinde, beş yılı geçmemek üzere uygulama süresince geçici abonelik uygulaması devam eder.

Bu madde hükümleri 1/11/2015 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- 2918 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu” ibaresi “zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 5 inci maddesine “Bina” tanımından sonra gelmek üzere aşağıdaki tanım eklenmiştir.

“Su yolu; imar planı kararıyla yapay olarak oluşturulan ve deniz araçlarıyla ulaşımın sağlandığı su geçicidir.”

MADDE 9- 3194 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “yol,” ibaresinden sonra gelmek üzere “su yolu,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca riskli alan, 5393 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi uyarınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ve 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca yenileme alanı olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi koşuluyla, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı ve aboneliği yapılır. Bu yapılara geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı ve aboneliği yapılması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmez.

Birinci fıkra uyarınca yapılan geçici abonelik süresi beş yılı geçemez. Ancak dönüşüm ve yenileme uygulamalarının uzaması halinde, beş yılı geçmemek üzere uygulama süresince geçici abonelik uygulaması devam eder.

Bu madde hükümleri 1/11/2015 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilişkin olarak uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 10- 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- İşe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımlardan en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlardan Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasında olması kaydıyla, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında özel sektör işverenlerince istihdam edilen sigortalı için; 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde sayılan ve 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarın tamamı işe başladığı tarihten itibaren bir yıl süreyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından karşılanır. Bakanlar Kurulu bu süreyi bir yıl uzatmaya yetkilidir.

İşveren hisselerine ait primlerin karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak; işe alındıkları yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olması, 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanmayan tutarı yasal süresi içinde ödemesi ve kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının 6183 sayılı Kanunun

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- İşe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımlardan en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlardan Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasında olması kaydıyla, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında özel sektör işverenlerince istihdam edilen sigortalı için; 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde sayılan ve 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarın tamamı işe başladığı tarihten itibaren bir yıl süreyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından karşılanır. Bakanlar Kurulu bu süreyi bir yıl uzatmaya yetkilidir.

İşveren hisselerine ait primlerin karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak; işe alındıkları yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olması, 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanmayan tutarı yasal süresi içinde ödemesi ve kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili kanunlar uyarınca prim borçlarının yeniden yapılandırılmış olması, bu tecil, taksitlendirme ve yeniden yapılandırma devam ettiği sürece işverenlerin bu madde hükmünden yararlanmasına engel teşkil etmez.

Yapılan kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmedeği tespit edilen işverenler bir yıl süreyle bu maddeyle sağlanan destek unsurlarından yararlanamaz.

Bu madde hükümleri, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile bu işyerlerinin yaptırdığı her türlü alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurtdışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

İşverenler bu maddeyle sağlanan prim desteğinden aynı sigortalı için birinci fıkradaki süreleri geçmemek üzere yararlanır. Destekten yersiz olarak faydalanıldığının tespiti halinde, yararlanılan teşvik tutarı 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte işverenden tahsil edilir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımlardan işe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlardan çalışabilir durumda olanlar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından bütünleşik sosyal yardım sistemi üzerinden Türkiye İş Kurumu sistemine kaydedilir. Bu kişiler Türkiye İş Kurumu tarafından mesleki eğitime veya diğer aktif işgücü programlarına tabi tutulur. Mesleki eğitimi veya aktif işgücü programlarını ya da Türkiye İş Kurumu tarafından

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili kanunlar uyarınca prim borçlarının yeniden yapılandırılmış olması, bu tecil, taksitlendirme ve yeniden yapılandırma devam ettiği sürece işverenlerin bu madde hükmünden yararlanmasına engel teşkil etmez.

Yapılan kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmedeği tespit edilen işverenler bir yıl süreyle bu maddeyle sağlanan destek unsurlarından yararlanamaz.

Bu madde hükümleri, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile bu işyerlerinin yaptırdığı her türlü alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

İşverenler bu maddeyle sağlanan prim desteğinden aynı sigortalı için birinci fıkradaki süreleri geçmemek üzere yararlanır. Destekten yersiz olarak faydalanıldığının tespiti halinde, yararlanılan teşvik tutarı 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte işverenden tahsil edilir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımlardan işe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlardan çalışabilir durumda olanlar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından bütünleşik sosyal yardım sistemi üzerinden Türkiye İş Kurumu sistemine kaydedilir. Bu kişiler Türkiye İş Kurumu tarafından mesleki

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

teklif edilen işi üçüncü kez kabul etmeyenlerin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımları, durumun bütünlüklük sosyal yardım sistemi üzerinden Türkiye İş Kurumu veri tabanından tespit edilmesini takip eden aybaşından itibaren bir yıl süreyle kesilir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamına giren sosyal yardımlar ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 11- 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- 8/9/2012 tarihli ve 28405 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 13/8/2012 tarihli ve 2012/3573 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen; İstanbul İli Avrupa Yakası Proje Alanları içerisinde yer alan mera, yaylak ve kışlak gibi orta mallarının vasıfları, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca bu Kanun hükümlerine bağlı kalmaksızın resen kaldırılır ve bu taşınmazlar Hazine adına tescil edilir.”

MADDE 12- 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

eğitime veya diğer aktif işgücü programlarına tabi tutulur. Mesleki eğitimi veya aktif işgücü programlarını ya da Türkiye İş Kurumu tarafından teklif edilen işi üçüncü kez kabul etmeyenlerin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen nakdi düzenli sosyal yardımları, durumun bütünlüklük sosyal yardım sistemi üzerinden Türkiye İş Kurumu veri tabanından tespit edilmesini takip eden ay başından itibaren bir yıl süreyle kesilir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamına giren sosyal yardımlar ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 13- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun geçici 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “2015 yılı sonuna kadar kura usulü ile yapılır.” ibaresi “2018 yılı sonuna kadar her yıl nisan ve ekim aylarında olmak üzere yılda iki defa kura usulü ile yapılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- 8/9/2012 tarihli ve 28405 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 13/8/2012 tarihli ve 2012/3573 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen; İstanbul İli Avrupa Yakası Proje Alanları içerisinde yer alan mera, yaylak ve kışlak gibi orta mallarının vasıfları, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca bu Kanun hükümlerine bağlı kalmaksızın resen kaldırılır ve bu taşınmazlar Hazine adına tescil edilir.”

MADDE 15- 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“1) Gerektiğinde, nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon halinde, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre nakdi tazminat ödenmesi veya aylık bağlanması hakkı bulunanlara aynı ve nakdi yardımda bulunmak.”

MADDE 13- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- İlgili mevzuatı uyarınca Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden; irtifak hakkı tesis edilip edilmediğine veya kullanma izni verilip verilmediğine bakılmaksızın 1/1/2016 tarihi ile 31/12/2016 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni bedelleri ve hasılat payları ile Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesisleri tarafından Hazine taşınmazlarının izinsiz kullanımlarından dolayı aynı dönemde tahakkuk ettirilerek tahsil edilmesi gereken ecrimisillerin ödeme süreleri bir yıl ertelenir. Ertelenen alacaklar, bu sürenin sona erdiği tarihten itibaren üç yılda ve üç eşit taksitle herhangi bir zam ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Süresinde ödenmeyen taksitler ilgili mevzuatı gereği zam ve faiz uygulanarak tahsil edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“1) Gerektiğinde, nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon halinde, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre nakdi tazminat ödenmesi veya aylık bağlanması hakkı bulunanlara aynı ve nakdi yardımda bulunmak.”

MADDE 16- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- İlgili mevzuatı uyarınca Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından üzerinde konaklama amaçlı turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden; irtifak hakkı tesis edilip edilmediğine veya kullanma izni verilip verilmediğine bakılmaksızın 1/1/2016 tarihi ile 31/12/2016 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni bedelleri ve hasılat payları ile Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesisleri tarafından Hazine taşınmazlarının izinsiz kullanımlarından dolayı aynı dönemde tahakkuk ettirilerek tahsil edilmesi gereken ecrimisillerin ödeme süreleri bir yıl ertelenir. Ertelenen alacaklar, bu sürenin sona erdiği tarihten itibaren üç yılda ve üç eşit taksitle herhangi bir zam veya faiz uygulanmadan tahsil edilir. Süresinde ödenmeyen taksitler ilgili mevzuatı gereği zam veya faiz uygulanarak tahsil edilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birinci fıkra uyarınca ertelenen bedel ve paylardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilenler, ilgililerince talep edilmesi halinde iade veya erteleme süresinin sona erdiği tarihten sonra tahsil edilmesi gereken bedellere mahsup edilir.

Birinci fıkra kapsamında olan borçluların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden dördüncü ayın sonuna kadar ilgili tahsil dairelerine başvurmaları şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş olan ecrimisil borçları ile maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih hariç) hesaplanacak gecikme zamları; ilk taksit 2017 yılı Eylül ayında, müteakip taksitler de izleyen yılların aynı ayında ödenmek üzere ve taksit süresince herhangi bir zam ve faiz uygulanmaksızın üç eşit taksitte ödenir. Şu kadar ki, süresinde ödenmeyen taksitler, taksit ödeme süresinden sonraki süreye gecikme zammı uygulanmak suretiyle 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Bu fıkra hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların fıkroda belirtilen şartların yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmaları şarttır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarlar red ve iade edilmez.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 14- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “on günden” ibaresi “altı günden”, “en çok üçe” ibaresi “en çok beşe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan “Sorumluluk sigortası” tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı Kanunun 17 nci,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Birinci fıkra uyarınca ertelenen bedel ve paylardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilenler, ilgililerince talep edilmesi halinde iade veya erteleme süresinin sona erdiği tarihten sonra tahsil edilmesi gereken bedellere mahsup edilir.

Birinci fıkra kapsamında olan borçluların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden dördüncü ayın sonuna kadar ilgili tahsil dairelerine başvurmaları şartıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş olan ecrimisil borçları ile maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih hariç) hesaplanacak gecikme zamları; ilk taksit 2017 yılı Eylül ayında, müteakip taksitler de izleyen yılların aynı ayında ödenmek üzere ve taksit süresince herhangi bir zam ve faiz uygulanmaksızın üç eşit taksitte ödenir. Şu kadar ki, süresinde ödenmeyen taksitler, taksit ödeme süresinden sonraki süreye gecikme zammı uygulanmak suretiyle 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Bu fıkra hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların fıkroda belirtilen şartların yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri ve kanun yollarına başvurmamaları şarttır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarlar red ve iade edilmez.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 17- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 56 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, 53 üncü maddede öngörülen izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere bölümler halinde kullanılabilir.”

MADDE 18- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan “Sorumluluk sigortası” tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı Kanunun 17 nci, 18 inci,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeleri ile 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ı) ve (i) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“Sorumluluk sigortası: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda belirtilen zorunlu mali sorumluluk sigortası,”

MADDE 16- 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ait bölümüne eklenmiştir.”

MADDE 17- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 69- Bu maddenin yayımı tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşını doldurdıkları güne kadar olan genel sağlık sigortası primlerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez.”

MADDE 18- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 19 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İşlemlerin ertelenmesi

MADDE 19/A- (1)Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi işgünü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Bakan yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

19 uncu, 20 nci, 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddeleri ile 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ı) ve (i) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“Sorumluluk sigortası: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda belirtilen zorunlu mali sorumluluk sigortası,”

MADDE 19- Ekli (1) ve (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Güvenlik Kurumuna ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümlerine eklenmiştir.

MADDE 20- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 69- Bu maddenin yayımı tarihinden önce 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının 25 yaşını doldurdıkları güne kadar olan genel sağlık sigortası primlerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez.”

MADDE 21- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 19 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İşlemlerin ertelenmesi

MADDE 19/A- (1)Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi işgünü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Bakan yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla mütekabiliyet ilkesi gözetilerek kullanılabilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 19- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin mülga yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(7) Bu Kanunun uygulanması için belirlenen alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapılardan uygulama bütünlüğü bakımından Bakanlıkça gerekli görülenler, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığı gözetilmek kaydıyla bu Kanun hükümlerine tabi olur.”

MADDE 20- 6306 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin mülga birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(1) Bakanlık veya uygulamayı yürütmesi hâlinde TOKİ veya İdare, riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerini iki yıl süre ile geçici olarak durdurabilir. Uygulamanın gerektirmesi halinde imar ve yapılaşma işlemlerinin geçici olarak durdurulması bir yıl daha uzatılabilir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla mütekabiliyet ilkesi gözetilerek kullanılabilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 22- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(7) Bu Kanunun uygulanması için belirlenen alanların sınırları içinde olup riskli yapılar dışında kalan diğer yapılardan uygulama bütünlüğü bakımından Bakanlıkça gerekli görülenler, değerlendirme çalışmalarında yapının riskli olmadığı gözetilmek kaydıyla bu Kanun hükümlerine tabi olur.”

MADDE 23- 6306 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(1) Bakanlık veya uygulamayı yürütmesi hâlinde TOKİ veya İdare, riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında her türlü imar ve yapılaşma işlemlerini iki yıl süre ile geçici olarak durdurabilir. Uygulamanın gerektirmesi halinde imar ve yapılaşma işlemlerinin geçici olarak durdurulması bir yıl daha uzatılabilir.”

MADDE 24- 6306 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasının dördüncü cümlesine “yürütülmesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bu Kanun uyarınca yapılacak diğer işlemler” ibaresi eklenmiştir.

“(1) Üzerindeki bina yıkılarak arsa hâline gelen taşınmazlarda daha önce kurulmuş olan kat irtifakı veya kat mülkiyeti, ilgililerin

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

muvafakatleri aranmaksızın Bakanlığın talebi üzerine ilgili tapu müdürlüğünce resen terkin edilerek, önceki vasfı ile değerlemede bulunularak veya malik ile yapılan anlaşmanın şartları tapu kütüğünde belirtilerek malikleri adına payları oranında tescil edilir. Taşınmazların niteliği resen mevcut duruma göre tescil edilir. Bu taşınmazların sicilinde bulunan aynı ve şahsi haklar ile temlik hakkını kısıtlayan veya yasaklayan her türlü şerh, hisseler üzerinde devam eder. Belirtilen haklar ve şerhler, tapuda, tevhit, ifraz, terk, tescil, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez ve bu işlemlerde muvafakat aranmaz. Bu şekilde belirlenen uygulama alanında cins değişikliği, tevhit, ifraz, terk, ihdas ve tescil işlemleri muvafakat aranmaksızın Bakanlık, TOKİ veya İdare tarafından resen yapılır veya yaptırılır. Bu parsellerin malikleri tarafından değerlendirilmesi esastır. Bu çerçevede riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında uygulama yapılan etap veya adada, riskli yapılarda ise bu yapıların bulunduğu parsellerde, yapılar yıktırılmadan önce, parsellerin tevhit edilmesine, münferit veya birleştirilerek veya imar adası bazında uygulama yapılmasına, ifraz, terk, ihdas ve tapuya tescil işlemlerine, yeniden bina yaptırılmasına, payların satışına, kat karşılığı veya hasılat paylaşımı ve diğer usuller ile yeniden değerlendirilmesine, yapının paydaşı olup olmadıkları gözetilmeksizin sahip oldukları hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile karar verilir. Bu karara katılmayanların arsa payları, Bakanlıkça rayiç değeri tespit ettirilerek ve bu değerden az olmamak üzere anlaşma sağlayan diğer paydaşlara açık artırma usulü ile satılır. Bu suretle paydaşlara satış gerçekleştirilemediği takdirde, bu paylar, Bakanlığın talebi üzerine, tespit edilen rayiç bedeli de Bakanlıkça ödenmek kaydı ile tapuda Hazine adına resen tescil edilir ve yapılan anlaşma çerçevesinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır veya

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bakanlıkça uygun görülenler TOKİ'ye veya İdareye devredilir. Bu durumda, paydaşların kararı ile yapılan anlaşmaya uyularak işlem yapılır. Açık artırma ile satışı yapılacak payların üzerindeki ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar, satış sonrasında satış bedeli üzerinde devam eder. Satış işlemi sonrasında tapu kaydındaki haklar ve şerhler Bakanlığın talebi üzerine tapu müdürlüğünce resen terkin edilir.”

MADDE 25- 6306 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin onuncu fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Gerçek kişilerce ve özel hukuk tüzel kişilerinca uygulamada bulunulan riskli alanlardaki” ibaresi, “Riskli alanlarda, rezerv yapı alanlarında ve riskli yapıların bulunduğu parsellerde, gerçek kişilerce ve özel hukuk tüzel kişilerinca uygulamada bulunulması halinde,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 6306 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) a) Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu yerlerde; planlama ya da altyapı hizmetleri yetersiz olan veya imar mevzuatına aykırı yapılaşma bulunan yahut yapı ya da altyapısı hasarlı olan alanlar,

b) Üzerindeki toplam yapı sayısının en az % 65 i imar mevzuatına aykırı olan veya yapı ruhsatı alınmaksızın inşa edilmiş olmakla birlikte sonradan yapı ve iskân ruhsatı alan yapılardan oluşan alanlar,

fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek, sağlık, eğitim ve ulaşım gibi kamu hizmetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla, Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca riskli alan olarak kararlaştırılabilir. Riskli alan sınırı uygulama bütünlüğü gözetilerek belirlenir.

(2) Birinci fıkranın (a) bendi uyarınca belirlenen riskli alanlarda bu Kanun hükümleri aşağıda belirtilen istisna hükümleri ile birlikte uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

a) Riskli alan kararına karşı Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren dava açılabilir. Uygulama işlemleri üzerine riskli alan kararına karşı dava açılamaz. Riskli alan kararına ve bu kararın uygulanmasına yönelik olarak tesis edilen diğer idari işlemlere karşı açılan davalarda yürütmenin durdurulması, riskli alanlardaki taşınmazlarla ilgili olarak adli yargıda açılan davalarda ise ihtiyati tedbir talep edilemez.

b) Kamu kaynağı kullanılarak gerçekleştirilen her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen hâllere dayanan işlerden sayılır.”

MADDE 27- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 28 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Kuruluşlar, yönetim kurulu kararıyla ve nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla;

a) Yurt içi ve yurt dışındaki doğal afet bölgelerine doğrudan veya yetkili makamlar aracılığıyla konut, eğitim ve sağlık tesisleri kurulması amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarına,

b) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon hâlinde, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre nakdi tazminat ödenmesi veya aylık bağlanması hakkı bulunanlara,

aynî ve nakdi yardımda bulunabilir.”

MADDE 21- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 28 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Kuruluşlar, yönetim kurulu kararıyla ve nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla;

a) Yurt içi ve yurt dışındaki doğal afet bölgelerine doğrudan veya yetkili makamlar aracılığıyla konut, eğitim ve sağlık tesisleri kurulması amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarına,

b) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile koordinasyon hâlinde, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi ve 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre nakdi tazminat ödenmesi veya aylık bağlanması hakkı bulunanlara,

aynî ve nakdi yardımda bulunabilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 22- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 78 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezi takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.

(2) Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir. Merkezi karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçer. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara aksi kanunda öngörülmedikçe 47 nci maddenin ikinci ve beşinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi uygulanır. Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Takas kuruluşları, merkezî karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigorta sözleşmeleri, karlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya temerrüt eden üyenin müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabilirler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 28- 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 78 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler. Merkezi takas kuruluşları organize para piyasalarında merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.

(2) Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir. Merkezi karşı taraf hizmeti çerçevesinde takas kuruluşları tarafından alınan teminatların mülkiyeti takas kuruluşuna geçer. Mülkiyeti takas kuruluşuna geçen teminatlara aksi kanunda öngörülmedikçe 47 nci maddenin ikinci ve beşinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi uygulanır. Takas kuruluşları, üyelerinin müşterilerine olan yükümlülüklerinden sorumlu değildir. Takas kuruluşları, merkezî karşı taraf hizmeti verdikleri piyasalarda temerrüt yönetimi kapsamında, üyelerin teminatları, garanti fonu ve kendi sermayelerinin yanı sıra, sigorta sözleşmeleri, karlardan kesinti yapılması, müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde resen veya temerrüt eden üyenin müşterilerinin talebiyle temerrüt eden üyelerin rızası da şart olmaksızın diğer üyelere taşınması, pozisyonların resen kapatılması, aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat, hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi ve Kurulca uygun görülecek diğer yöntemleri de kullanabilirler.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Merkezi takas kuruluşları, temerrüt yönetiminde kullanmak üzere sermaye ve sermaye benzeri kaynak temin edebilir, teminat ve garanti fonu varlıklarını temerrüt yönetimi çerçevesinde likidite temin etmek için borçlanma amacıyla teminat gösterebilir. Merkezi takas kuruluşları nakdi teminatları nemalandırma veya menkul kıymetlerin saklanması amacıyla bankalar ve saklama kuruluşlarında kendi adlarına açılacak hesaplarda bulundurabilirler. Merkezi takas kuruluşları tarafından temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynaklar hakkında da 73 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. 73 üncü maddenin ikinci fıkrası ile 79 uncu maddenin birinci fıkrası, takas mutabakatının nihai olarak sonuçlanmasına kadar geçecek süre ile sınırlı olmak üzere, merkezi takas kuruluşu veya merkezi saklama kuruluşu nezdindeki takas ve mutabakat hesaplarına yatırılan veya transfer edilen anapara değişimli para ve/veya kıymet takası işlemlerine konu varlıklar hakkında da uygulanır.”

“(9) Bu madde kapsamında yürütülecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile takas kuruluşlarının merkezi karşı taraf hizmeti nedeniyle üyelerinden alacağı teminatlar ve bünyelerinde yer alacak garanti fonlarına ilişkin usul ve esaslar takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir.

(10) Merkezi takas kuruluşları tarafından merkezi karşı taraf hizmeti sundukları her bir piyasa için tahsis edilen sermaye veya sermaye benzeri kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonları amaçları dışında kullanılamaz. Sermaye piyasalarına ilişkin olarak sunulan merkezi karşı taraf hizmeti kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıkları, para piyasalarına ilişkin olarak aynı kapsamda alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarından ayrı olarak izlenir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(3) Merkezî takas kuruluşları, temerrüt yönetiminde kullanmak üzere sermaye ve sermaye benzeri kaynak temin edebilir, teminat ve garanti fonu varlıklarını temerrüt yönetimi çerçevesinde likidite temin etmek için borçlanma amacıyla teminat gösterebilir. Merkezî takas kuruluşları nakdi teminatları nemalandırma veya menkul kıymetlerin saklanması amacıyla bankalar ve saklama kuruluşlarında kendi adlarına açılacak hesaplarda bulundurabilirler. Merkezî takas kuruluşları tarafından temerrüt yönetimine tahsis edilen sermaye ve sermaye benzeri kaynaklar hakkında da 73 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. 73 üncü maddenin ikinci fıkrası ile 79 uncu maddenin birinci fıkrası, takas mutabakatının nihai olarak sonuçlanmasına kadar geçecek süre ile sınırlı olmak üzere, merkezi takas kuruluşu veya merkezi saklama kuruluşu nezdindeki takas ve mutabakat hesaplarına yatırılan veya transfer edilen anapara değişimli para ve/veya kıymet takası işlemlerine konu varlıklar hakkında da uygulanır.”

“(9) Bu madde kapsamında yürütülecek temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esaslar ile takas kuruluşlarının merkezi karşı taraf hizmeti nedeniyle üyelerinden alacağı teminatlar ve bünyelerinde yer alacak garanti fonlarına ilişkin usul ve esaslar takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir.

(10) Merkezî takas kuruluşları tarafından merkezi karşı taraf hizmeti sundukları her bir piyasa için tahsis edilen sermaye veya sermaye benzeri kaynaklar, alınan teminatlar ve oluşturulan garanti fonları amaçları dışında kullanılamaz. Sermaye piyasalarına ilişkin olarak sunulan merkezi karşı taraf hizmeti kapsamında alınan teminatlar ve garanti fonu varlıkları, para piyasalarına ilişkin olarak aynı kapsamda alınan teminatlar ve garanti fonu varlıklarından ayrı olarak izlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 29- 6362 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Mülkiyeti YTM’ye intikal eden sermaye piyasası araçlarının hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar

GEÇİCİ MADDE 10- (1) Kayden izlenmeye başlandığı tarihi izleyen yedinci yılın sonuna kadar teslim edilmediği için mülkiyeti YTM’ye intikal etmiş olan sermaye piyasası araçlarının iadesi ile satışlarının yapılmış olması halinde bunların bedellerinin ödenmesi talebiyle yapılacak başvuruların ve başvuru üzerine hak sahiplerine YTM tarafından yapılacak ödemelerin usul ve esasları, hak sahiplerince teslim edilecek sermaye piyasası araçlarının iptal ve imha esasları ile ihraççıların bu başvurulara ilişkin yükümlülükleri Kurulca belirlenir. Şu kadar ki, YTM’ye intikal eden sermaye piyasası araçlarından; ilgili mevzuat uyarınca satışı yapılmamış olanlar aynen; satışı yapılmış olanlar ise, Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde hesaplanacak satış tutarları üzerinden nakden ödenir. Yapılacak ödemelerde, ilgili tutarın 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi sonucu YTM tarafından fiilen elde edilen getirinin ödenecek tutara isabet eden nemaları esas alınır. Bu madde uyarınca yapılacak ödemelere ilişkin işlemler ve bu işlemlerle ilgili oluşturulacak kayıtlar ve düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.”

MADDE 30- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini,

b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,

c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,

ç) 140 ıncı maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme,

tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.”

MADDE 23- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini,

b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,

c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,

ç) 140 ıncı maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme,

tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 24- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “ve başkan yardımcısı” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile murakıp ve uzman unvanlı meslek personeline,” ibaresi, “bakanlık genel müdürü,” ibaresinden sonra gelmek üzere “murakıp ve uzman unvanlı meslek personeli için Başbakanlık uzmanlarına” ibaresi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 31- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(b) 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kadro ve pozisyonlarına ilk defa veya yeniden atanan kurul başkanı, kurul üyesi ve başkan yardımcısı ile murakıp ve uzman unvanlı meslek personeline, ilgili mevzuatı uyarınca ödenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla çalışma ücreti, kâr payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer ödemeler ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdi ödemelerin bir aylık toplam net tutarı; kurul başkanı için bakanlık müsteşarı, kurul üyesi için bakanlık müsteşar yardımcısı, başkan yardımcısı için bakanlık genel müdürü, murakıp ve uzman unvanlı meslek personeli için Başbakanlık uzmanlarına mevzuatında kadrosuna bağlı olarak mali haklar ile sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçemez ve bunlar, emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 25- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 26- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 32- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 33- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkır

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTE

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmeni	6	1610	1610
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcısı	7	1000	1000
TOPLAM			2610	2610

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplamı
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmeni	6	1610	1610
GİH	Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcısı	7	1000	1000
TOPLAM			2610	2610

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplamı
EMH	Polis Memuru	3-9	15000	15000
TOPLAM			15000	15000

TBMM Basımevi - 2016